

UNIVERSITATEA "BABEȘ-BOLYAI"
CENTRUL DE STUDII BIBLICE

Seria Biblică Nr. 1

Silviu Ioan Negruțiu
Dan Eliodor Moldovan

Florin Codrea
Mirela Mățăoanu

Stelian Tofană
- coordonator -

CERCETAREA NOUTESTAMENTARĂ
ROMÂNEASCĂ

- Ghid bibliografic -

Cluj-Napoca, 2004

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
CENTRUL DE STUDII BIBLICE

Pr. Drd. Silviu Ioan Negruțiu

Pr. Drd. Florin Codrea

Pr. Drd. Dan Eliodor Moldovan

Asit. Univ. Drd. Mirela Mățăoanu

Pr. Prof. Univ. Dr. Stelian Tofană

– coordonator –

CERCETAREA NOUTESTAMENTARĂ

ROMÂNEASCĂ

016:225.07(498)(021)

Tiparul executat la Print Art
Cluj Napoca sau (0364-293903)
Tel. fax: 0364-293903
e-mail: printart@cluj.printart.ro

CERCETAREA NOUTESTAMENTARĂ ROMÂNEASCĂ

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Cercetare noutestamentară românească : ghid bibliografic / Silviu Ioan Negruțiu, Dan Eliodor Moldovan, Florin Codrea, Mirela Mățăoanu ;
coord.: Stelian Tofană. - Cluj-Napoca : Alma Mater, 2004

Bibliogr.

ISBN 973-8397-88-X

- I. Negruțiu, Silviu Ioan
- II. Moldovan, Dan Eliodor
- III. Codrea, Florin
- IV. Mățăoanu, Mirela
- V. Tofană, Stelian (coord.)

016:225.07(498)(051)

Tiparul executat la Print Art
Cluj-Napoca, str. Rahovei nr. 2
Tel. fax: 0264-593903
e-mail: printart@cluj.astral.ro

**UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
CENTRUL DE STUDII BIBLICE**

Seria Biblică Nr. 1

Pr. Drd. Silviu Ioan Negruțiu

Pr. Drd. Florin Codrea

Pr. Drd. Dan Eliodor Moldovan

Asit. Univ. Drd. Mirela Mățăoanu

Pr. Prof. Univ. Dr. Stelian Tofană

– coordonator –

**CERCETAREA NOUTESTAMENTARĂ
ROMÂNEASCĂ**

1. Bibliografie noutestamentară din perspectivă cronologică

1. În revista „Revista Teologică”

- Ghid bibliografic –**
- a. Perioada 1907 – 1910 42
 - b. Perioada 1911 – 1917 50
 - c. Perioada 1921 – 1930 52
 - d. Perioada 1931 – 1940 56
 - e. Perioada 1941 – 1948 58

2. În revista „Revista Teologică” – Serie nouă

- a. Perioada 1991 – 2000 60
- b. Perioada 2001 – 2003 61

3. În revista „Mănăstirea Ardealului”

- a. Perioada 1950 – 1959 62
- b. Perioada 1960 – 1970 63
- c. Perioada 1971 – 1980 64
- d. Perioada 1981 – 1990 65

Editura ALMA-MATER

Cluj-Napoca, 2004

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
CENTRUL DE STUDII BIBLICE

Lista abrevierilor

AB	<i>Altarul Banatului</i>
GB	<i>Glasul Bisericii</i>
MA	<i>Mitropolia Ardealului</i>
MB	<i>Mitropolia Banatului</i>
MMS	<i>Mitropolia Moldovei și Sucevei</i>
MO	<i>Mitropolia Olteniei</i>
O	<i>Ortodoxia</i>
RT	<i>Revista Teologică</i>
ST	<i>Studii Teologice</i>
TV	<i>Teologie și Viață</i>

CUPRINS

Cuvânt înainte	21
Foreword	25
Preliminarii	29
<i>Calea abordării Studiului biblic.....</i>	<i>30</i>
Revista Teologică, între anii 1907 – 1946.....	35
Revista Teologică, serie nouă, între anii 1991 – 2003.....	39
Mitropolia Ardealului, între anii 1956 – 1990.....	40
Mitropolia Banatului, între anii 1951 – 1989.....	42
Altarul Banatului, între anii 1951 – 2003	43
Mitropolia Moldovei și Sucevei, între anii 1925 – 1990.....	43
Teologie și Viață, între anii 1991 – 2003.....	44
Mitropolia Olteniei, între anii 1950 – 2003	45
Ortodoxia, între anii 1949 – 2003.....	45
Glasul Bisericii, între anii 1941 – 2003.....	46
Studii Teologice, între anii 1930 – 1940.....	47
Studii Teologice, seria a doua, între anii 1949 – 2003.....	47
I. Bibliografie noutestamentară din perspectivă cronologică	49
1. <i>În revista „Revista Teologică”</i>	<i>49</i>
a. Perioada 1907 – 1910.....	49
b. Perioada 1911 – 1917.....	50
c. Perioada 1921 – 1930.....	52
d. Perioada 1931 – 1940.....	56
e. Perioada 1941 – 1946.....	59
2. <i>În revista „Revista Teologică” — Serie nouă.....</i>	<i>60</i>
a. Perioada 1991 – 2000.....	60
b. Perioada 2001 – 2003.....	61
3. <i>În revista „Mitropolia Ardealului”</i>	<i>62</i>
a. Perioada 1956 – 1960.....	62
b. Perioada 1961 – 1970.....	63
c. Perioada 1971 – 1980.....	64
d. Perioada 1981 – 1990.....	66

4. În revista „Mitropolia Banatului”	69
a. Perioada 1951 – 1960.....	69
b. Perioada 1961 – 1970.....	69
c. Perioada 1971 – 1980.....	70
d. Perioada 1981 – 1989.....	71
5. În revista „Altarul Banatului”	72
a. Perioada 1990 – 1999.....	72
b. Perioada 2000 – 2003.....	74
6. În revista „Mitropolia Moldovei și Sucevei”.....	76
a. Perioada 1925 – 1930.....	76
b. Perioada 1931 – 1940.....	76
c. Perioada 1941 – 1950.....	77
d. Perioada 1951 – 1960.....	77
e. Perioada 1961 – 1970.....	78
f. Perioada 1971 – 1980.....	79
g. Perioada 1981 – 1990.....	80
7. În revista „Teologie și Viață”	81
a. Perioada 1991 – 2000.....	81
b. Perioada 2001 – 2003.....	82
8. În revista „Mitropolia Olteniei”	83
a. Perioada 1950 – 1960.....	83
b. Perioada 1961 – 1970.....	83
c. Perioada 1971 – 1980.....	84
d. Perioada 1981 – 1990.....	88
e. Perioada 1991 – 2000.....	89
f. Perioada 2001 – 2003.....	90
9. În revista „Ortodoxia”	91
a. Perioada 1949 – 1950.....	91
b. Perioada 1951 – 1960.....	91
c. Perioada 1961 – 1970.....	92
d. Perioada 1971 – 1980.....	94
e. Perioada 1981 – 1990.....	96
f. Perioada 1991 – 2000.....	99
g. Perioada 2001 – 2003.....	101
10. În revista „Glasul Bisericii”	102
a. Perioada 1941 – 1950.....	102
b. Perioada 1951 – 1960.....	102
c. Perioada 1961 – 1970.....	103
d. Perioada 1971 – 1980.....	104
e. Perioada 1981 – 1990.....	105
f. Perioada 1991 – 2000.....	107
g. Perioada 2001 – 2003.....	107

11. În revista „Studii Teologice” — Seria întâi	108
a. Perioada 1930 – 1940	108
12. În revista „Studii Teologice” — Seria a doua	109
a. Perioada 1949 – 1950	109
b. Perioada 1951 – 1960	109
c. Perioada 1961 – 1970	113
d. Perioada 1971 – 1980	114
e. Perioada 1981 – 1990	117
f. Perioada 1991 – 2000	119
g. Perioada 2001 – 2003	120

II. Bibliografie noutestamentară din perspectivă *alfabetică*..... 121

III. Bibliografie noutestamentară din perspectivă *tematică*..... 183

A. Disciplinele Noului Testament	183
1. Isagogie biblică generală	183
a. Probleme de introducere	183
b. Istoria canonului	183
c. Istoria textului	184
d. Critică textuală	184
e. Traducerea textului sfânt în limba română	185
f. Traducerile textului sfânt în alte limbi	187
2. Istoria epocii Noului Testament	187
3. Arheologie biblică	189
4. Hermeneutică biblică	189
5. Exegeză biblică / comentarii noutestamentare	191
6. Teologie biblică	192
a. Sfânta Tradiție	192
b. Sfânta Scriptură și autoritatea ei în Biserică	193
c. Sfânta Treime	198
d. Anghelologie	198
e. Antropologie	198
f. Hristologie	199
1). Aspecte generale	199
2). Istoricitatea persoanei Mântuitorului Iisus Hristos	204
3). Titluri hristologice	205
g. Mariologie	206
h. Pnevmatologie	207
1). Aspecte generale	207
2). Sfinte Taine și ierurgii	207
3). Harisme	208
i. Soteriologie	208
j. Ecclesiologie	209
1). Aspecte generale	209
2). Ierarhia Bisericii	211
3). Misiunea Bisericii	213
k. Eshatologie	215

<i>B. Cărțile Noului Testament</i>	216
1. Sfintele Evanghelii.....	216
<i>a. Aspecte generale</i>	216
1). Isagogie.....	216
2). Exegeză / comentariu.....	216
3). Teologie.....	218
4). Problema sinoptică - sinopticism	219
<i>b. Evanghelia după Matei</i>	220
1). Isagogie.....	220
2). Exegeză / comentariu	220
3). Teologie.....	222
<i>c. Evanghelia după Marcu</i>	222
1). Isagogie.....	222
2). Exegeză / comentariu.....	222
3). Teologie.....	222
<i>d. Evanghelia după Luca</i>	222
1). Isagogie.....	222
2). Exegeză / comentariu	223
3). Teologie.....	224
<i>e. Evanghelia după Ioan</i>	224
1). Isagogie.....	224
2). Exegeză / comentariu	225
3). Teologie.....	226
2. Faptele Apostolilor	227
1). Isagogie	227
2). Viața Bisericii Primare	227
3). Exegeză / comentariu	227
4). Teologie.....	228
3. Epistole	228
<i>a. Aspecte generale</i>	228
1). Isagogie / critică textuală	229
2). Exegeză / comentariu	229
3). Teologie.....	229
<i>b. Epistolele pauline</i>	229
1). Isagogie / critică textuală	229
2). Exegeză / comentariu	230
3). Teologie.....	231
<i>c. Epistola către Evrei</i>	234
1). Isagogie / critică textuală	234
2). Exegeză / comentariu	234
3). Teologie.....	234
<i>d. Epistolele sobornicești</i>	234
1). Isagogie / critică textuală	234
2). Exegeză / comentariu	235
3). Teologie.....	236
4. Apocalipsa.....	236
1). Isagogie / critică textuală	236
2). Exegeză / comentariu.....	237
3). Teologie.....	237

<i>C. Teme noutestamentare specifice</i>	237
1. Raportul dintre Vechiul și Noul Testament.....	237
2. Împărăția lui Dumnezeu	238
3. Numirile biblice ale lui Dumnezeu	238
4. Dragostea creștină	238
5. Rugăciunea domnească	239
6. Parabole și minuni.....	239
7. Etică și sociologie în Noul Testament	240
8. Familia în Noul Testament	243
9. Statul și Biserica.....	243
10. Sfinți și sfințenie	244
11. Sabat și Duminică	244
12. Sfânta Cruce	244
<i>D. Qumranologie</i>	245
<i>E. Portrete biblice</i>	246
1. Sfântul Apostol Pavel	246
2. Sfântul Ioan Botezătorul.....	248
3. Sfinții Apostoli.....	248
4. Alte personaje biblice	249
<i>F. Concordanță biblică noutestamentară</i>	250
<i>G. Preocupări biblice noutestamentare (manuale biblice)</i>	251
<i>H. Tâlcuirea Evangheliei și Apostolului</i>	253
<i>I. Alte teme noutestamentare</i>	254
1. Voturi monahale	254
2. Iudaism.....	254

ANEXĂ

Portretismul biblic noutestamentar românesc:

prezentarea și analiza operei științifice..... 255

1. <i>Pr. Prof. Dr. Vasile Gheorghiu (1872-1959)</i>	257
a. Viața și activitatea	257
b. Lucrări scrise	259
1) <i>Isagogie biblică</i>	259
2) <i>Ermineutică și exegeză</i>	259
3) <i>Teologie biblică</i>	260
4) <i>Articole apărute în revista „Mitropolia Banatului”</i>	260
5) <i>Articole apărute în revista „Mitropolia Moldovei și Sucevei”</i>	261
6) <i>Studii de calendaristică și calcul pascal</i>	261
c. Prezentarea unor lucrări.....	261
2. <i>Pr. Prof. Dr. Liviu Galaction Munteanu (1898 – 1961)</i>	267
a. Viața și activitatea	267
b. Lucrări scrise	273
1) <i>Prezentarea pr. prof. univ. dr. Mircea Păcurariu</i>	273
2) <i>Prezentarea pr. prof. Ion Bunea</i>	274
3) <i>Prezentarea pr. prof. dr. Stelian Tofană</i>	276

3. Pr. Dr. Ioan Mircea (1903 – 1997).....	281
a. Viața și activitatea	281
b. Lucrări scrise.....	283
1) <i>Lucrări în volume</i>	283
2) <i>Lucrări în reviste și publicații periodice</i>	283
c. Prezentarea unor lucrări.....	285
4. Patriarhul Iustin Moiescu (1910-1986)	289
a. Viața și activitatea	289
b. Lucrări scrise.....	291
1) <i>Lucrări în volume</i>	291
2) <i>Articole și studii</i>	291
3) <i>Recenzii, prefețe</i>	292
4) <i>Traduceri</i>	293
c. Prezentarea unor lucrări.....	293
5. Prof. Diac. Dr. Nicolae Nicolaescu (1910 – 1977).....	299
a. Viața și activitatea	299
b. Lucrări scrise.....	301
1) <i>Lucrări în volume și manuale</i>	301
2) <i>Lucrări în reviste și publicații periodice</i>	302
c. Prezentarea unor lucrări.....	303
6. Pr. Prof. Univ. Dr. Grigorie T. Marcu (1911 – 1987).....	317
a. Viața și activitatea	317
b. Lucrări scrise.....	322
1) <i>Lucrări în volume, monografii și manuale</i>	322
2) <i>Lucrări în reviste și publicații periodice</i>	322
Subiecte teologice	322
Subiecte legate de diferite evenimente și mesaje.....	331
Subiecte laice	350
c. Prezentarea unor lucrări.....	361
7. Pr. Dr. Sabin Verzan (1928 – 1997)	401
a. Viața și activitatea	401
b. Lucrări scrise.....	402
1) <i>Lucrări în volume</i>	402
2) <i>Lucrări în reviste și publicații</i>	402
c. Prezentarea unor lucrări.....	404
8. Pr. Prof. Univ. Dr. Constantin Cornițescu (n. 1938).....	417
a. Viața și activitatea	417
b. Lucrări scrise.....	419
1) <i>Lucrări în volume</i>	419
2) <i>Lucrări în reviste și publicații periodice</i>	420
3) <i>Traduceri</i>	420
c. Prezentarea unor lucrări.....	421

9. Pr. Lect. Univ. Dr. Mihai Vizitiu (n. 1938).....	423
a. Viața și activitatea	423
b. Lucrări scrise.....	424
1) <i>Lucrări în volume</i>	424
2) <i>Lucrări în articole și publicații periodice</i>	424
c. Prezentarea unor lucrări.....	426
10. Pr. Prof. Dr. Dionisie Stamatoiu (n. 1940).....	427
a. Viața și activitatea	427
b. Lucrări scrise.....	428
1) <i>Lucrări în volume</i>	428
2) <i>Lucrări în reviste și publicații periodice</i>	428
c. Prezentarea unor lucrări.....	431
11. Pr. Prof. Dr. Vasile Mihoc (n. 1948)	441
a. Viața și activitatea	441
b. Lucrări scrise.....	442
1) <i>În volume și manuale</i>	442
2) <i>În reviste și publicații periodice</i>	442
3) <i>În volume colective</i>	446
4) <i>Traduceri</i>	446
c. Prezentarea unor lucrări.....	447
12. Pr. Conf. Univ. Dr. Simion Todoran (n. 1953).....	453
a. Viața și activitatea	453
b. Lucrări scrise.....	455
1) <i>Lucrări în volume și manuale</i>	455
2) <i>Lucrări în reviste și publicații periodice</i>	456
3) <i>Lucrări în volume colective</i>	458
c. Prezentarea unor lucrări.....	458
13. Pr. Conf. Univ. Dr. Gheorghe Pufu (n. 1956)	465
a. Viața și activitatea	465
b. Lucrări scrise.....	466
1) <i>Lucrări în volume</i>	466
2) <i>Lucrări în reviste și publicații periodice</i>	466
În străinătate	466
În țară	466
c. Prezentarea unor lucrări.....	467
14. Pr. Prof. Univ. Dr. Stelian Tofană (n. 1958).....	471
a. Viața și activitatea	471
b. Lucrări scrise.....	472
1) <i>Lucrări în volume și manuale</i>	472
2) <i>Studii în reviste și publicații</i>	473
În străinătate	473
În țară	473
3) <i>Studii în volume colective</i>	475

4) <i>Lucrări în diferite reviste și publicații</i>	476
5) <i>Volume îngrijite și prefățate</i>	478
6) <i>Traduceri</i>	478
c. <i>Prezentarea unor lucrări</i>	479
15. Lect. Dr. Constantin Preda (n. 1968)	487
a. <i>Viața și activitatea</i>	487
b. <i>Lucrări scrise</i>	488
1) <i>Lucrări în volume</i>	488
2) <i>Lucrări în reviste și publicații periodice</i>	488
c. <i>Prezentarea unor lucrări</i>	489
16. Ierodiacon Dr. Agapie Corbu (n. 1970)	495
a. <i>Viața și activitatea</i>	495
b. <i>Lucrări scrise</i>	495
1) <i>Lucrări în volume</i>	495
2) <i>Lucrări în reviste și publicații periodice</i>	496
c. <i>Prezentarea unor lucrări</i>	497
Bibliografie	501

CONTENTS

Foreword	25
Preliminaries	29
The approaching way of The Bible Study	30
The Theological Journal, between 1907 – 1946	35
The Theological Journal, new series, between 1991 – 2003.....	39
The Mitropoly of Ardeal, between 1956 – 1990	40
The Mitropoly of Banat, between 1951 – 1989	42
The Altar of Banat, between 1951 – 2003	43
The Mitropoly of Moldova and Suceava, between 1925 – 1990.....	43
Theology and Life, between 1991 – 2003.....	44
The Mitropoly of Oltenia, between 1950 – 2003	45
The Orthodoxy, between 1949 – 2003.....	45
The Voice of the Church, between 1941 – 2003.....	46
Theological Studies, between 1930 – 1940	47
Theological Studies, the second series, between 1949 – 2003.....	47
I. New Testament Bibliography – Chronologically	49
1. In „Theological Journal”	49
a. Between 1907 – 1910	49
b. Between 1911 – 1917	50
c. Between 1921 – 1930	52
d. Between 1931 – 1940	56
e. Between 1941 – 1946	59
2. In „Theological Journal” — New series.....	60
a. Between 1991 – 2000	60
b. Between 2001 – 2003	61
3. In „The Mitropoly of Ardeal”	62
a. Between 1956 – 1960	62
b. Between 1961 – 1970	63
c. Between 1971 – 1980	64
d. Between 1981 – 1990	66
4. In „The Mitropoly of Banat”	69
a. Between 1951 – 1960	69
b. Between 1961 – 1970	69
c. Between 1971 – 1980	70
d. Between 1981 – 1989	71

5. In „ <i>The Altar of Banat</i> ”	72
a. Between 1990 – 1999	72
b. Between 2000 – 2003	74
6. In „ <i>The Mitropoly of Moldova and Suceava</i> ”	76
a. Between 1925 – 1930	76
b. Between 1931 – 1940	76
c. Between 1941 – 1950	77
d. Between 1951 – 1960	77
e. Between 1961 – 1970	78
f. Between 1971 – 1980	79
g. Between 1981 – 1990	80
7. In „ <i>Theology and Life</i> ”	81
a. Between 1991 – 2000	81
b. Between 2001 – 2003	82
8. In „ <i>The Mitropoly of Oltenia</i> ”	83
a. Between 1950 – 1960	83
b. Between 1961 – 1970	83
c. Between 1971 – 1980	84
d. Between 1981 – 1990	88
e. Between 1991 – 2000	89
f. Between 2001 – 2003	90
9. In „ <i>The Orthodoxy</i> ”	91
a. Between 1949 – 1950	91
b. Between 1951 – 1960	91
c. Between 1961 – 1970	92
d. Between 1971 – 1980	94
e. Between 1981 – 1990	96
f. Between 1991 – 2000	99
g. Between 2001 – 2003	101
10. In „ <i>The Voice of the Church</i> ”	102
a. Between 1941 – 1950	102
b. Between 1951 – 1960	102
c. Between 1961 – 1970	103
d. Between 1971 – 1980	104
e. Between 1981 – 1990	105
f. Between 1991 – 2000	107
g. Between 2001 – 2003	107
11. In „ <i>Theological Studies</i> ” — <i>The first series</i>	108
a. Between 1930 – 1940	108

12. In „Theological Studies” — The second series.....	109
a. Between 1949 – 1950	109
b. Between 1951 – 1960	109
c. Between 1961 – 1970	113
d. Between 1971 – 1980	114
e. Between 1981 – 1990	117
f. Between 1991 – 2000	119
g. Between 2001 – 2003	120

II. New Testamental Bibliography – *Alphabetically* 121

III. New Testamental Bibliography – *Thematically* 183

A. The New Testament Subjects	183
1. Biblical Isagogy	183
a. Introductory aspects	183
b. History of the canon	183
c. History of the text	184
d. Textual criticism	184
e. The Translations of the Holy Text in Romanian Language	185
f. The Translations of the Holy Text in other Languages	187
2. The History of New Testament period	187
3. Biblical Archeology	189
4. Biblical Hermeneutics	189
5. Biblical Exegesis / New Testamental Commentaries	191
6. Biblical Theology	192
a. The Holy Tradition	192
b. The Holy Scriptures and Its Authority in the Church	193
c. The Holy Trinity	198
d. Angelology	198
e. Anthropology	198
f. Christology	199
1). General Aspects	199
2). The Historical Person of the Redeemer Jesus Christ	204
3). Christological Titles	205
g. Mariology	206
h. Pneumatology	207
1). General Aspects	207
2). The Holy Sacraments and Sacramentals	207
3). The Charismas	208
i. Soteriology	208
j. Ecclesiology	209
1). General Aspects	209
2). The Hierarchy of the Church	211
3). The Mission of the Church	213
k. Eschatology	215

B. The Books of New Testament.....	216
1. The Holy Gospels.....	216
a. General Aspects.....	216
1). Isagogy.....	216
2). Exegesis / comentary	216
3). Theology.....	218
4). Sinoptical Problem - Sinopticism	219
b. The Gospel according to Matthew	220
1). Isagogy.....	220
2). Exegesis / comentary	220
3). Theology.....	222
c. The Gospel according to Mark.....	222
1). Isagogy.....	222
2). Exegesis / comentary	222
3). Theology.....	222
d. The Gospel according to Luke	222
1). Isagogy.....	222
2). Exegesis / comentary	223
3). Theology.....	224
e. The Gospel according to John.....	224
1). Isagogy.....	224
2). Exegesis / comentary	225
3). Theology.....	226
2. The Acts of the Apostles	227
1). Isagogy.....	227
2). The Life of the early Church	227
3). Exegesis / comentary	227
4). Theology.....	228
3. The Epistles	228
a. General Aspects.....	228
1). Isagogy / Textual Criticism	229
2). Exegesis / comentary	229
3). Theology.....	229
b. The Paulin Epistles.....	229
1). Isagogy / Textual Criticism	229
2). Exegesis / comentary	230
3). Theology.....	231
c. The Epistle to the Hebrews.....	234
1). Isagogy / Textual Criticism	234
2). Exegesis / comentary	234
3). Theology.....	234
d. The General Epistles	234
1). Isagogy / Textual criticism	234
2). Exegesis / comentary	235
3). Theology.....	236
4. The Revelation	236
1). Isagogy / Textual criticism	236
2). Exegesis / comentary	237
3). Theology.....	237

<i>C. Specifically New Testamental Themes</i>	237
1. The Relation between Old and New Testaments	237
2. The Kingdom of God	238
3. The Biblical Names of God	238
4. The Christian Love	238
5. The Lord's Prayer	239
6. Parables și Miracles	239
7. Etics and sociology in New Testament	240
8. The Family in New Testament	243
9. The State and The Church	243
10. Saints and Holiness	244
11. Sabat and Sunday	244
12. The Holy Cross	244
<i>D. Qumranology</i>	245
<i>E. Biblical Portraits</i>	246
1. The Saint Apostol Paul	246
2. The Saint John the Baptist	248
3. The Holy Apostles	248
4. Other Biblical Personages	249
<i>F. New Testamental Biblical Concordance</i>	250
<i>G. New Testamental Biblical Preoccupations (Biblical Manuals)</i>	251
<i>H. The Interpretation of The Gospel and Epistle Books</i>	253
<i>I. Other New Testamental Themes</i>	254
1. Monastic Vows	254
2. Judaism	254

ANNEX

Romanian New Testamental Biblical Portretism:

The Presentation and Analises of Scientific Works

1. <i>Pr. Prof. Dr. Vasile Gheorghiu (1872-1959)</i>	257
a. The life and activity	257
b. Written works	259
1) <i>Biblical Isagogy</i>	259
2) <i>Hermeneutics and Exegesis</i>	259
3) <i>Biblical Theology</i>	260
4) <i>Articles appeared in „The Mitropoly of Banat”</i>	260
5) <i>Articles appeared in „The Mitropoly of Moldova and Suceava”</i>	261
6) <i>Calendaristical Studies and Paschal Calculate</i>	261
c. Presentation of some works	261
2. <i>Pr. Prof. Dr. Liviu Galaction Munteanu (1898 – 1961)</i>	267
a. The life and activity	267
b. Written works	273
1) <i>Pr. prof. univ. dr. Mircea Păcuraru Presentation</i>	273
2) <i>Pr. prof. Ion Bunea Presentation</i>	274
3) <i>Pr. prof. dr. Stelian Tofană Presentation</i>	276

3. Pr. Dr. Ioan Mircea (1903 – 1997).....	281
a. The Life and activity	281
b. Written works	283
1) Works in volumes	283
2) Works in newspapers and periodical publications	283
c. Presentation of some works	285
4. Patriarhul Iustin Moisesescu (1910-1986)	289
a. The Life and activity	289
b. Written works	291
1) Works in volumes	291
2) Articles and studies	291
3) Review, forewords	292
4) Translations	293
c. Presentation of some works	293
5. Prof. Diac. Dr. Nicolae Nicolaescu (1910 – 1977)	299
a. The life and activity	299
b. Written works	301
1) Works in volumes and manuals	301
2) Works in newspapers and periodical publications	302
c. Presentation of some works	303
6. Pr. Prof. Univ. Dr. Grigorie T. Marcu (1911 – 1987).....	317
a. The life and activity	317
b. Written works	322
1) Works in volumes, monographs and manuals	322
2) Works in newspapers and periodical publications	322
Theological Subjects.....	322
Subjects linked to different events and messages	331
Laic subjects	350
c. Presentation of some works	361
7. Pr. Dr. Sabin Verzan (1928 – 1997)	401
a. The life and activity	401
b. Written works	402
1) Works in volumes	402
2) Works in newspapers and publications	402
c. Presentation of some works	404
8. Pr. Prof. Univ. Dr. Constantin Cornițescu (n. 1938)	417
a. The life and activity	417
b. Written works	419
1) Works in volumes	419
2) Works in newspapers and periodical publications	420
3) Translations	420
c. Presentation of some works	421

9. <i>Pr. Lect. Univ. Dr. Mihai Vizitiu (n. 1938)</i>	423
a. The life and activity	423
b. Written works	424
1) <i>Works in volumes</i>	424
2) <i>Works in newspapers and periodical publications</i>	424
c. Presentation of some works	426
10. <i>Pr. Prof. Dr. Dionisie Stamatoiu (n. 1940)</i>	427
a. The life and activity	427
b. Written works	428
1) <i>Works in volumes</i>	428
2) <i>Works in newspapers and periodical publications</i>	428
c. Presentation of some works	431
11. <i>Pr. Prof. Dr. Vasile Mihoc (n. 1948)</i>	441
a. The life and activity	441
b. Written works	442
1) <i>In volumes and manuals</i>	442
2) <i>Works in newspapers and periodical publications</i>	442
3) <i>In collective volumes</i>	446
4) <i>Translations</i>	446
c. Presentation of some works	447
12. <i>Pr. Conf. Univ. Dr. Simion Todoran (n. 1953)</i>	453
a. The life and activity	453
b. Written works	455
1) <i>Works in volumes and manuals</i>	455
2) <i>Works in newspapers and periodical publications</i>	456
3) <i>Works in collective volumes</i>	458
c. Presentation of some works	458
13. <i>Pr. Conf. Univ. Dr. Gheorghe Pufu (n. 1956)</i>	465
a. The life and activity	465
b. Written works	466
1) <i>Works in volumes</i>	466
2) <i>Works in newspapers and periodical publications</i>	466
Abroad	466
In Romania	466
c. Presentation of some works	467
14. <i>Pr. Prof. Univ. Dr. Stelian Tofană (n. 1958)</i>	471
a. The life and activity	471
b. Written works	472
1) <i>Works in volumes and manuals</i>	472
2) <i>Studies in newspapers and publications</i>	473
Abroad	473
In Romania	473

3) Studies in collective volumes	475
4) Works in some newspapers and publications	476
5) Attended and foreworded volumes	478
6) Translations	478
c. Presentation of some works	479
15. Lect. Dr. Constantin Preda (n. 1968)	487
a. The life and activity	487
b. Written works	488
1) Works in volumes	488
2) Works in newspapers and periodical publications	488
c. Presentation of some works	489
16. Ierodiacon Dr. Agapie Corbu (n. 1970)	495
a. The life and activity	495
b. Written works	495
1) Works in volumes	495
2) Works in newspapers and periodical publications	496
c. Presentation of some works	497
BIBLIOGRAPHY	501

Cuvânt înainte

Cercetarea biblică românească a cunoscut, de-a lungul istoriei ei, puține încercări colective de investigare a domeniilor ei principale de specialitate, care să se concretizeze în volume de referință. Așa se face că, până în momentul de față, teologia biblică românească, în toate compartimentele ei, nu înregistrează nici o operă,¹ rezultată a unei munci colective de specialiști, împărțiți pe domenii de cercetare, și care să se situeze în alternative la direcții, poziții, ipoteze emise de specialiștii teologiilor similare din spațiul protestant, catolic sau chiar ortodox.

Acesta este și principalul motiv pentru care încă nu avem, în spațiul ortodox, la început de mileniu al III-lea, comentarii de referință la cărțile Sfintei Scripturi, nici măcar la Sfintele Evanghelii. Singurul comentariu pertinent, la Evanghelia după Matei, aparține anilor '30 și este elaborat de Prof. Vasile Gheorghiu, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cernăuți.

Cât privește ramura Teologiei Biblice și a Exegezei Biblice vechi și nou-testamentare, acestea nu înregistrează nici o operă, chiar și la nivelul unui simplu manual, care să constituie o abordare de „**școală biblică românească**” de referință. Așadar, munca în colectiv, care să aibă ca rezultat opere mari, este aproape străină cercetării biblice ortodoxe românești.

Centrul de Studii Biblice al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca face acum primele eforturi în a crea, în spațiul universitar, o **Școală biblică** de cercetare. Specialiștii celor patru Facultăți de Teologie din Universitate (ortodoxă, romano-catolică, protestantă și greco-catolică), reuniți într-un colectiv de lucru, cărora li se adaugă și alți câțiva doctoranzi, masteranzi, precum și specialiști din alte domenii (filologic, teologic, filosofic etc.), încearcă acum primii pași în dezvoltarea unui proiect de cercetare, de lungă durată, care să se concretizeze în elaborarea unei *Bibliei comentate*, a unui *Dicționar al bibliștilor din România*, precum și a unei serii de *Comentarii interconfesionale* la cărțile Scripturii.

Volumul de față este începutul unui astfel de drum, dar se vrea a fi și un semnal de alarmă pentru specialiștii din domeniu, concretizat în imperativul: **avem nevoie de muncă în comun!!**

Cei care au ostenit la încropirea lucrării de față, în cadrul extins al programului de cercetare biblică al Centrului de Studii Biblice al Universității

¹ Excepție fac următoarele lucrări: *Studiul Noului Testament*, manual pentru uzul studenților Institutelor Teologice, elaborat de **Pr. Prof. Dr. Grigorie T. Marcu**, **Diac. Dr. Nicolae N. Nicolaescu**, București 1977, 256 p.; și lucrările întocmite de **Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan** și **Pr. Prof. Dr. Emilian Cornițescu**: *Arheologia Biblică*, București 1994, 352 p., și *Limba ebraică biblică*, București 1996, 292 p.

„Babeș-Bolyai” sunt doctoranzii de la Secția biblică a Facultății de Teologie Ortodoxă, din Cluj-Napoca, specialitatea principală: Studiul biblic al Noului Testament, sub îndrumarea și coordonarea Pr. Prof. Univ. Dr. Stelian Tofană, și anume: *Pr. Drd. Silviu Negruțiu, Pr. Drd. Doru Moldovan, Pr. Drd. Florin Codrea și Asist. Univ. Drd. Mirela Mățăoanu.*

Lucrarea face o investigație în literatura biblică nou-testamentară apărută în revistele teologice din țara noastră, de la apariția lor până în prezent. Rațiunea încropirii ei este, în primul rând, una didactică, și anume de a pune la dispoziția tuturor celor interesați, în special studenți, masteranzi, doctoranzi, preoți, dar nu numai, o diagnoză a cercetării biblice nou-testamentare reflectată în revistele principale de publicistică teologică din România.

Materialul este prezentat pe patru direcții de cercetare:

- cronologic (pe reviste)
- alfabetic (pe autori)
- tematic
- analiza operelor principale

Respectiva distribuire a materialului s-a făcut din simpla rațiune de a pune la dispoziția cititorului o diversificată arie de informare în bibliografia interesată: latura cronologică facilitează o rapidă orientare într-un anumit timp al producției literare biblice; cea alfabetică pe autori oferă o radiografie completă a dimensiunii operei unui biblist, iar cea tematică, o informare pertinentă asupra direcțiilor de cercetare a bibliștilor români. Analiza principalelor lucrări oferă liniile directoare ale diferitelor unghiuri tematice din care a fost analizat subiectul abordat.

Părintelui **Negruțiu Silviu** îi revine din lucrare privirea de ansamblu din *Preliminarii* asupra studiului biblic din învățământul teologic din țara noastră, analiza revistelor: *Revista Teologică, Mitropolia Ardealului și Revista Teologică seria nouă*, și parțial *Ortodoxia*, introducerea *Anexei*, precum și analiza operei autorilor:

- Pr. Prof. Dr. Liviu Galaction Munteanu,
- Prof. Diac. Dr. Nicolae Nicolaescu,
- Pr. Prof. Univ. Dr. Grigorie T. Marcu,
- Pr. Prof. Univ. Dr. Cornițescu,
- Pr. Conf. Univ. Dr. Simion Todoran.

Și, parțial:

- Pr. Prof. Dr. Dionisie Stamatoiu,
- Pr. Lect. Dr. Constantin Preda.

Părintele **Dan Eliodor Moldovan** a analizat revistele: *Mitropolia Olteniei, Studii Teologice, seria întâi și seria a doua*, a întocmit privirea de ansamblu asupra revistelor: *Mitropolia Moldovei și Sucevei, Teologie și Viață, Mitropolia Banatului, Altarul Banatului și Ortodoxia* și a analizat lucrările autorilor:

- Pr. Prof. Dr. Vasile Gheorghiu,
- Pr. Prof. Dr. Vasile Mihoc,
- Pr. Prof. Univ. Dr. Stelian Tofană,
- Ierodiacon Dr. Agapie Corbu.

Părintele **Florin Codrea** s-a ocupat de revistele: *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, *Teologie și Viață* și *Ortodoxia* și de analiza operei autorilor:

- Pr. Dr. Ioan Mircea,
- Patriarhul Iustin Moisesescu,
- Pr. Dr. Sabin Verzan,
- Pr. Lect. Univ. Mihai Vizitiu.

D-na **Mirela Mățăoanu** a analizat bibliografia revistelor: *Mitropolia Banatului*, *Altarul Banatului* și *Glasul Bisericii*, și lucrările autorilor:

- Pr. Prof. Dr. Dionisie Stamatoiu,
- Pr. Lect. Univ. Dr. Gheorghe Pufu,
- Pr. Lect. Dr. Constantin Preda.

De remarcat, în mod cu totul special, este efortul depus de autori în a-i întâlni personal pe majoritatea bibliștilor menționați în lucrare și a obține direct de la ei informații legate de particularitatea operelor analizate. Săptămâni la rând, petrecute prin bibliotecile facultăților de Teologie Ortodoxă, îndeosebi din Sibiu și București, precum și la Biblioteca Centrală Universitară din Cluj-Napoca, remarcă seriozitatea și conștiinciozitatea profesională cu care autorii au abordat prima lor încercare de a accede în templul spiritual al hranei pentru suflet și minte.

Adresăm pe această cale un respectuos cuvânt de mulțumire Părinților profesori care au binevoit să ofere generos informații autorilor volumului, precum: Pr. Prof. Vasile Mihoc, Pr. Prof. Dionisie Stamatoiu, Pr. Lect. Mihai Vizitiu, Pr. Conf. Simion Todoran, Ierod. Dr. Agapie Corbu, Lect. Constantin Preda și Pr. Conf. Gheorghe Pufu.

Menționăm că în partea de *Anexă*, la doi dintre înaintașii cercetării noutestamentare – Prof. Diac. Dr. Nicolae Nicolaescu și Pr. Prof. Univ. Dr. Grigore T. Marcu – s-a adăugat o scanare a bibliografiei la două dintre lucrările lor importante, cu observația că sunt doar o parte din bibliografiile lucrărilor recenzate pe care am fi dorit să le redăm. Trebuie precizat și faptul că spațiul de lucru al prezentului volum nu a permis decât redarea doar a unei părți din asidua muncă depusă de autorii acestei opere. Sperăm însă într-o continuare și îmbogățire a acestei ediții de bibliografie noutestamentară românească.

Nu putem încheia *Cuvântul înainte* fără să nu adresăm profunde mulțumiri celui care a făcut posibilă finalizarea acestei lucrări, omul de suflet și expresie a unei credințe lucrătoare în fapte, *d-l Drd. Olimpiu Benea*, care, cu timp și fără timp, a ostenit în fața calculatorului asigurând sistematizarea computerizată a materialului.

Alese mulțumiri și *domnișoarei Delia Vușcan* care a ostenit în prelucrarea întregului material. Un gând de recunoștință și *domnului Mihai Păunescu*, care a facilitat considerabil financiar apariția volumului de față.

De la Domnul să vină întreaga răsplată!

Cluj-Napoca
Octombrie 2004

Pr. Prof. Univ. Dr. Stelian Tofană

Foreword

Throughout the history of Romanian biblical scholarship there have been very few collective efforts to investigate its principal domains which have taken the concrete form of works of reference. Thus it is that, up until the present moment, Romanian Biblical Theology in all its compartments has not registered a single volume coming from the collective work of specialists, each speaking in his own domain, which could situate itself as an alternative to the orientations, positions, and theories published by the specialists of similar theologies from the Protestant, Catholic, or even Orthodox worlds.

This is the primary reason why we do not yet have, in the Orthodox world at the beginning of the third millennium, recognized commentaries on the books of Holy Scripture—not even the Gospels. The only pertinent commentary, one on Matthew's Gospel, is from the 1930's and was elaborated by Prof. Vasile Gheorghiu of the Orthodox Theological Faculty of Cernăuți.

As far as the branch of Biblical Theology and of Old and New Testament Biblical Exegesis, in these fields there is not a single work, not even on the level of a simple manual, which could constitute a recognized „Romanian biblical school” approach. So, the team work, which would result in great operas, is almost unknown to Romanian orthodox biblical research.

The Center for Biblical Studies of the Babeș-Bolyai University in Cluj-Napoca is now making its first efforts to create, on a university level, a School of Biblical Research. Specialists from the university's four theological faculties (Orthodox, Roman Catholic, Protestant, and Byzantine Catholic), united in a task force along with several graduate students as well as specialists from other fields (philology, theology, philosophy, etc.) are now taking their first steps toward developing a long-term research project which will eventually give birth to a *Study Bible*, a *Dictionary of Romanian Biblicists*, and a series of *interconfessional commentaries* on the books of Scripture.

This volume is the beginning of such a journey, but it also would desire to be an alarm signal for the specialists in this field, summed up in the urgent cry: ***we need to work together!!***

Those who have labored to put together this present work, within the extended structure of the program of Biblical research of the Center for Biblical Studies of the Babeș-Bolyai University, are doctoral students in the Biblical section of the Orthodox Theological Faculty of Cluj-Napoca, in the principal specialization of

New Testament Biblical Studies, under the guidance and coordination of Prof. Stelian Tofană: the priests *Silviu Negruțiu*, *Doru Moldovan*, *Florin Codrea* and University Assistant *Mirela Mățăoanu*.

This study investigates the New Testament Biblical literature which has appeared in theological journals in our country, from their beginning until now. The rationale for this organization of material is, first of all, a didactic one, the goal of making available to all those interested, and especially, but not only, undergraduate and graduate students and priests, an analysis of the New Testament Biblical research reflected in the principal theological publications of Romania.

The material is presented along four lines of research:

- chronological (by journal)
- alphabetical (by author)
- thematically
- an analysis of the principal works.

This distribution of material was made from the simple motive of making available to the reader a diversified field of information in the bibliography of interest: the chronological approach facilitates a rapid orientation within a particular time period in the production of Biblical literature; the material presented alphabetically by author offers a complete x-ray of the dimensions of the work of a particular biblicist, while the thematic approach speaks pertinently regarding the lines of research followed by various Romanian biblicists. The analysis of principal works reveals the dominant directions of the various thematic angles from which subjects have been approached.

Father **Negruțiu Silviu** wrote the overview of Biblical studies in the realm of theological education in our country found in the *Preliminaries* section, the analysis of the journals: *The Theological Journal*, *The Mitropoly of Ardeal*, and the *Theological Journal new series*, the introduction of the Annex, and also the analysis of the works of the following authors:

- Pr. Prof. Dr. Liviu Galaction Munteanu,
- Prof. Diac. Dr. Nicolae Nicolaescu,
- Pr. Prof. Univ. Dr. Grigorie T. Marcu,
- Pr. Prof. Univ. Dr. Cornițescu, and
- Pr. Conf. Univ. Dr. Simion Todoran.

Father **Dan Eliodor Moldovan** analyzed the following journals: *The Mitropoly of Oltenia*, *Theological Studies*, the first and second series, and the works of the following authors:

- Pr. Prof. Dr. Vasile Gheorghiu,
- Pr. Prof. Dr. Vasile Mihoc,
- Pr. Prof. Univ. Dr. Stelian Tofană, and
- Ierodiacon Dr. Agapie Corbu.

Father **Florin Codrea** dealt with the following journals: *The Mitropoly of Moldova and Suceava*, *Theology and Life* and *The Orthodoxy*, and the analysis of the works of the following authors:

- Pr. Dr. Ioan Mircea,

- Patriarhul Iustin Moisesescu,
- Pr. Dr. Sabin Verzan, and
- Pr. Lect. Univ. Mihai Vizitiu.

Mirela Mățăoanu analyzed the bibliography of the newspapers: *The Mitropoly of Banat, the Altar of Banat, The Voice of the Church* and the work of the authors.

- Pr. Prof. Dr. Dionisie Stamatoiu,
- Pr. Lect. Univ. Dr. Gheorghe Pufu, and
- Pr. Lect. Dr. Constantin Preda.

Worthy of note is the very special effort made by the authors to meet personally with the majority of the Biblicists mentioned in this volume and to obtain directly from them certain information related to the particularities of the works analyzed. Week after week spent in the libraries of the Orthodox Theological Faculties, especially those in Sibiu and Bucharest, as well as the Central University Library in Cluj-Napoca, demonstrate the seriousness and professional conscientiousness with which the authors approached their first attempt to penetrate into the spiritual temple of nourishment for soul and mind.

We would like to express our respectful gratitude to the priest professors who have graciously and generously offered information to the authors of this volume, namely Fathers Vasile Mihoc, Dionisie Stamatoiu, Mihai Vizitiu, Simion Todoran, Deacon Agapie Corbu, and Fathers Constantin Preda and Gheorghe Pufu.

This foreword would not be complete without the expression of our profound thanks to the one who has made the finalization of this work possible, a warm-hearted man whose life expresses a faith which bears fruit in deeds, doctoral student Olimpiu Benea, who, in season and out of season, labored at the computer, in order to provide a computerized systematization of the material.

We also would like to express our feelings of gratitude to Mr. Mihai Păunescu, who made a significant financial contribution toward the publishing of this volume.

Cluj-Napoca
October, 2004

Fr. Dr. Stelian Tofană,
University Professor

Preliminarii

În credință, unde orice om își caută cu sârg și responsabil refacerea relației cu divinitatea, se pornește implicit „de la ceva anume: de la un semn, de la un cuvânt, de la un anumit dat — de la nimic”.¹ În cazul creștinismului, credinciosul pornește de la Sfânta Scriptură, mai cu seamă cea noutestamentară, unde este cuprins o parte din Cuvântul lui Dumnezeu revelat. Știm, sau cel puțin credem că se știe, cum Dumnezeu aici S-a arătat pe Sine prin Fiul Său Cel Unul Născut, după ce „în multe rânduri și în multe feluri [...] odinioară a grăit părinților noștri prin profeți”.² Așa am cunoscut — cât s-a putut — voia și planurile Lui legate de lume și om. Într-o astfel de situație, e de la sine înțeles cât de importantă este pentru credință cunoașterea acestei descoperiri, cunoaștere fără de care credința nu are cum să fie curată, deplină și ducătoare la scopul final al fiecărui om: mântuirea sufletului.

În baza acestei iluminări, omul creștin a putut lua din propria existență — ca experiență — adevăruri de credință pe care și le-a pus la îndemână, alături de alte sisteme de gândire și aspecte practice, pe care revelația și practica vieții i le-au oferit. Observăm cum, din acest punct de vedere, revelația nu este doar o comunicare teoretică a unor realități dumnezeiești, ci, în viața de zi cu zi, ea devine forma prin care, în mod real, omul se apropie de Dumnezeu.

Acest adevăr poate fi citit în Noul Testament, unde ni se prezintă descoperirea dumnezeiască prin Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat: „în zilele acestea de pe urmă — Dumnezeu — ne-a grăit nouă prin Fiul”.³ În felul acesta realizăm că Dumnezeu ne comunică realități cerești necesare nouă, pe care nu le-am fi putut descoperi singuri. Scriptura întreagă cuprinde deci Cuvântul lui Dumnezeu, care „quod semper, quod ubique, quod ab omnibus” („a fost crezut dintotdeauna, peste tot și de către toți”), după cum precizează, în secolul al cincilea, Vincentiu de Lerin, chiar dacă această formulă nu poate fi acceptată decât într-un sens relativ.⁵

¹ Vasile Răducă, *Ghidul creștinului ortodox de azi*, Humanitas, Cluj-Napoca, 1998, p. 10.

³ Evrei 1, 1.

⁴ Evrei 1, 2.

⁵ Sergiu Bulgakoff, *Ortodoxia* (traducere de Nicolae Grosu), Seria Teologică, tiparul Tipografiei Arhiecezane, Sibiu, 1933, p. 38.

Calea abordării Studiului biblic

În ceea ce privește cunoașterea Cuvântului, acesta a fost propovăduit, învățat și urmat. În dezvoltarea învățării, un rol important l-au avut Apostolii, Biserica prin ierarhie și școlile, care, în cursul vremilor, au devenit o mare necesitate. Cât privește dezvoltarea superioară a învățământului teologic ortodox român, acesta a avut o serie întreagă de etape care l-au creionat în timp, până la forma actuală, când studiile biblice au un loc bine definit și motivat.

Teologia exegetică, în conținutul căreia putem înțelege studiile biblice în totalitate, este așezată la același nivel de interes și studiu cu secțiile: *sistematică*, *practică* și *istorică*, slujind împreună și simultan întreg sistemul studiului teologic.

Dacă am privi din perspectiva cursului firesc al lucrurilor, am constata că studiul biblic stă la temelia tuturor celorlalte secțiuni ca bază de date, ca sursă de susținere. Din același punct de vedere îl putem așeza chiar în fruntea lor, cu statut de întâietate, ca o sămânță fără de care nu se poate vorbi de o plantă și de părțile ei componente. Teologia biblică este sămânța care poartă în sine toate celelalte teologii, care, fără ea, nu ar putea exista.

Din această perspectivă, încercăm să tratăm Bibliografia noutestamentară ca o bază de date ce poate pune la îndemână celor interesați valoarea revelației dumnezeiești astfel încât să slujească din ce în ce mai bine susținerea cât mai limpede și cu cât mai mult succes a celorlalte secțiuni. Aceasta, pentru a scoate și mai mult în relief credința autentică.

Până nu demult, în modul în care s-a tratat această problemă, nu puteam spune că avem o imagine de ansamblu. Au fost câteva încercări în acest sens, însă neizbutite, la un nivel destul de modest. Această realitate a fost depășită de pr. prof. dr. Grigorie T. Marcu, prin studiul „Preocupări didactice și pedagogice neotestamentare. Contribuții parțiale”, publicat în revista „Mitropolia Ardealului”, anul VIII (1963), nr. 11-12, pp. 836-856. Până la acest studiu, a apărut cu ocazia aniversării a 50 de ani (1881-1931) a învățământului teologic de la București doar o singură carte. Autorul ei este pr. prof. dr. Haralambie Roventă. Cert este că peste tot în țara noastră, ca și în sânul tuturor Bisericilor surori,⁶ înainte de a se ajunge la o cercetare metodică în scopul studiului teologic al Sfintei Scripturi, preocuparea a fost mai degrabă religioasă decât cărturărească. S-a vrut mai mult o formare de limbaj creștin ce se adresa memoriei, și nu cercetării.

Actul de însușire a cunoștințelor teologice era mai mult liturgic. De aici, din Sfânta Liturghie, realitățile duhovnicești erau luate în deprinderea practică, iar prin rugăciunea stăruitoare din timpul nopții și din timpul zilei își găseau loc și rezonanță în concretul vieții de la „stricăciune în nestrăicăciune”⁷ ca o eliberare a simțurilor din

⁶ Marcu T. Grigorie, *Preocupări didactice și bibliografice nou testamentare — Contribuții parțiale*, în „Mitropolia Ardealului”, VIII (1963), nr. 11-12, p. 838.

⁷ „Dumnezeule cel Mare și lăudat, Care prin moartea cea de viață făcătoare a Hristosului Tău, din stricăciune în nestrăicăciune ne-ai mutat, liberează toate simțurile noastre din amărârea patimilor,

amortirea patimilor. Cuvântul lui Dumnezeu se regăsea mai cu seamă în șirul rugăciunilor din Ceaslov, Molitfelnic sau Liturghier, unde, în grija purificării vieții, orice slujbă era presărată cu fragmente din cărțile Vechiului Testament, în mod special cu psalmi. Acestea, lângă textul Evangheliei, stăteau în fiecare seară, dimineață și amiază ca forme de dialog cu Dumnezeu, dar și ca moduri de oglindire a vieții personale în vrerea dumnezeiască, numai din dorința sfințirii și îndumnezeirii ei. „Dumnezeule, milostivește-Te spre noi și ne binecuvântează, luminează fața Ta către noi și ne miluiește”;⁸ „omoară-mi patimile cele trupești care-mi strică sufletul”,⁹ „învață-mă să săvârșesc sfințenie întru frica Ta”;¹⁰ „eu m-am culcat și am adormit; sculatu-m-am, că Domnul mă va ocroti”¹¹ — sunt numai câteva din stările de lucru ale preotului pus într-un anume mod de cunoaștere a Cuvântului lui Dumnezeu în slujirea sa jertfelnică, în efortul de dezrobire din patimi.

Curățenia sufletului și a trupului — piatra de hotar în credință — a fost și rămâne o preocupare permanentă a celor ce învață în Biserică și a celor pe care-i învață Biserica. Profesorul aplecat peste elevul sau studentul ce, în alegerea făcută de Dumnezeu,¹² privește responsabil spre misiunea pentru care a fost chemat să învețe și în care va fi trimis spre misiune,¹³ veghează mereu creșterea lui duhovnicească. Starea de echilibru, de descoperire a părților slabe, virusate sau posibil de virusat prin păcat, starea de însănătoșire, ca și de autodepășire, e urmărită în misiunea și activitatea preotului. În final, se viza starea de îndumnezeire, de desăvârșire: „Fiți voi desăvârșiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este!”¹⁴

În acest sens Molitfelnicul, Aghiasmatarul și Liturghierul, gândite pe textul scripturistic, în ceea ce prezintă ca ierurgii și taine, sunt folosite, de fapt, ca un izvor al Duhului așezat în „poieni” de curățenie, de unde, spre credincioși, ies dezlegările de rău și legările de bine.¹⁵ Preotul este organul prin care Cuvântul îmbrăcat în har este pus în valoare: „Auzi-mă pe mine, slujitorul Tău, care mă rog bunătății Tale pentru robul Tău acesta și treci cu vederea ca un milostiv toate păcatele lui... Că Tu

punându-le lor povătuitor bun cugetul cel dinlăuntru; și ochiul să fie ferit de toată vederea cea vicleană, și auzul nestrăbătut de cuvinte deșarte, iar limba curată de vorbe necuviincioase. Curățește buzele noastre, cu care Te laudăm pe Tine, Doamne; fă ca mâinile noastre să fie ferite de faptele rele și să lucreze numai cele bine-plăcute Ție, toate măduarele și gândurile noastre întărindu-le cu harul Tău” (*Rugăciunea întâia pentru credincioși din Dumnezeiasca Liturghie a Darurilor mai înainte sfințite*, în *Liturghier*, Ed. I.B.M. al B.O.R., București, 1987, p. 266).

⁸ Ps. 66, 1.

⁹ *Rugăciunea Sf. Simeon Metafrastul din canonul de împărtășanie*, în *Liturghier*, Ed. I.B.M. al B.O.R., București, 1995, p. 307.

¹⁰ *Rugăciunea Sf. Vasile cel Mare*, în *Ceaslov (Orologion)*, editura și tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, 1925, p. 170.

¹¹ Ps. 3, 5.

¹² „Eu v-am ales pe voi; și v-am rânduit să mergeți și roadă să aduceți...” (Ioan 15, 16).

¹³ „Iată, Eu vă trimit ca pe niște oi în mijlocul lupilor...” (Matei 10, 16).

¹⁴ Matei 5, 48.

¹⁵ „Oricâte veți lega pe pământ vor fi legate și în cer, și oricâte veți dezlega pe pământ vor fi dezlegate și în cer” (Matei 18, 18).

ai zis, Stăpâne: «Oricâte veți lega pe pământ vor fi legate și în cer; și oricâte veți dezlega pe pământ vor fi dezlegate și în cer»¹⁶.

Pentru toți enoriașii, indiferent de persoană sau generație, preotul se renaște prin ceea ce acumulează, prin ceea ce-și pune-n minte și-n suflet pentru a se învecina până la confundare cu desăvârșirea. „Fiți voi desăvârșiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este”,¹⁷ cinstindu-L în felul acesta pe Dumnezeu, slujindu-și sufletul și pe semenii.

A cinsti pe cineva înseamnă a-i lua în calcul munca, a i-o considera, a ți-o însuși ca pe o experiență superioară până în acel moment experienței vieții tale. Așa face preotul cu cinstirea pe care o dă lui Dumnezeu, cu cea pe care o dă Bisericii. Aceste realități ce stau sub porunca iubirii. Aceasta datorită pecetluirii lor cu sinceritatea inegalabilă a iubirii. Aceasta este motivația cinstirii părinților, legată de cea a lui Dumnezeu,¹⁸ prin Biserică, pornind de la părinții trupești (Ieșire 20, 12), ca în toate să le urmăm.

În credință totul capătă un alt firesc: și înțelegerea, și bunăvoința, și iertarea, și iubirea. El, Dumnezeu, Se substituie fără rezervă tuturor — „întrucât ați făcut unuia dintr'acești foarte mici frați ai Mei, Mie Mi-ai făcut”¹⁹ — ca totul, într-o calitate specifică numai iubirii, să revină la Izvorul bunătății, ca apoi să se reverse din nou în același circuit cu același scop nobil: înmulțirea iubirii. Revenind la studiu, Cuvântul Noului Testament se înscria într-un ritual ce se desfășura venind de undeva de departe, din veșnicie, reunind într-o spirală ce se aduna încărcându-se din ce în ce mai mult de înțeles, de har și iubire, în preot și în credincioși. Era ca un drum început primăvara prin hățișuri, huceaguri destelenite pentru semănături și dus cu trudă susținută până la bucuria recoltei în toamnă.

Se știe, de asemenea, că explicarea textelor biblice, mai cu seamă a pericopelor duminicale, se făcea în cadrul câtorva discipline înscrise în programa de învățământ teologic la condiția exigențelor fiecărei epoci istorice bisericești. În ceea ce privește manualele, din punctul de vedere al cuprinsului, exclusiv de teologie biblică nu au existat. Erau însă manuale care, deși tratau teme de Teologie Dogmatică, Morală sau Pastorală, aveau aproape în exclusivitate în conținut textul biblic, gândit și explicat în lumina Bisericii Răsăritene, de Sfinții Părinți și Scriitori bisericești. Acestea suplineau nevoia manualelor de exegeză și devin puncte de plecare în alcătuirea studiilor biblice și a materialelor de studiu din acest domeniu. Au trecut mulți ani până să se înscrie în programele de învățământ elemente de studii biblice. Tot așa, a fost nevoie să mai treacă o perioadă destul de lungă de timp până să se ajungă la delimitările ramurilor cunoscute astăzi în cadrul studiului biblic. În toată această perioadă, cu multă sfială și smerenie deopotrivă, tinerii care urmau

¹⁶ Molitfelnic, Ed. I.B.M al B.O.R., București, 1998, p. 52; vezi și Matei 18, 18.

¹⁷ Matei 5, 48.

¹⁸ „Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri, cei ce v-au grăit cuvântul lui Dumnezeu; la a căror săvârșire luând seama, urmați-le credința” (Evrei 13, 7).

¹⁹ Matei 25, 40.

teologia, învățau Sfintele Scripturi așezându-le „cu multă cucernicie în sufletul și viața lor, pentru a le duce spre credincioși ca pe «adevărul legii strămoșești»».²⁹

Abia în 1846, la Sibiu, unde școala de studiu teologic era de prin anul 1811, programa suferă o modificare esențială prin contribuția arhim. Andrei Șaguna, care, reorganizând cursurile de pregătire a preoților, așază în orar, fără detalii, cursurile de „Exegeză”. A fost un prim pas benefic. Al doilea pas în acest sens se face în anul școlar 1855-1856, când, după nouă ani, se introduce „Arheologia biblică”. După alți zece ani, în anul școlar 1866-1867, apare în programa de studiu și „Isagogia”, ca după încă un deceniu (1877-1878) studiul biblic să fie întregit și cu „Ermineutica biblică”.

Cu toate că apar materii noi de studiu, diversificându-se cercetarea biblică și nuanțându-se trecerea de la așa-zisa preoție a Molitvelnicului (a evlaviei și a slujirii cultice) la cea de tip superior, cu temelii profunde, se face abia în timpul Mitropolitului dr. Nicolae Bălan.

Drumul început de regretatul prof. dr. Grigore Pantazi în studiul biblic e preluat și amplificat de profesori ca dr. Pavel Roșca și dr. Romulus Căndea.

Studiul biblic ia amploare într-o formă fără precedent. Într-o primă fază se ajunge la 24 ore de studiu a Vechiului și Noului Testament pe săptămână, după care în 1943 lucrurile se reasăază în logica unui învățământ științific și echilibrat.

Pornind cu tânărul, talentatul și entuziastul prof. dr. Grigorie Pantazi la Sibiu, Studiul biblic trece prin preocuparea unor preoți profesori de suflet care l-au întregit mereu: părintele Sava Popovici-Barcianu din Rășinari, când „Exegeza” trece ca materie de bază la anul al III-lea de studiu, apoi pr. Ilarion Pușcariu (1842-1862), care mai târziu este ridicat la treapta de arhieru vicar și care aduce în sprijinul studenților manualul: „Isagogia, adică Introducere în cunoștința cărților Sîntei Scripturi”, care la acele vremuri era necesar și bine primit. Manualul vorbește chiar de Codicii biblici, dând date despre ei și explicații legate de folosul pe care-l au la studiul aprofundat al Bibliei.

Dr. Ilarion Pușcariu este teologul care, la rându-i, ia foarte în serios studiul biblic și lasă în urmă sublinieri și aprecieri care vădesc un spirit generos într-un cadru al disciplinei suficient de drastic delimitat.

Îi urmează ca dascăl luminatul profesor Simion Popescu, om pasionat, preocupat, interesat și harnic. Opera pe care o lasă în urmă este legată în mod special de Evanghelii. Este omul-profesor care a lăsat imaginea unei competențe de excepție la catedra de „Studiu biblic” al Noului Testament. A plecat între timp la București. Din 1903 până în 1924 i-a urmat la catedră dr. Aurel Crăciunescu. Acesta, cu toate calitățile sale de pedagog bine pregătit și entuziast, a dus mai departe „Studiul biblic” și după ce a fost promovat la București în funcția de consilier patriarhal. Cel care a marcat însă în mod deosebit segmentul istoric următor la catedra de „Studiu biblic” al Noului Testament a fost prof. Nicolae Colan, în anul școlar 1922-1923, ca ucenic al Mitropolitului Nicolae Bălan și urmaș în scaunul de Mitropolit al Ardealului. Într-o expresie neaoșă — pur ardelenască — Mitropolitul Nicolae Colan își definește rosturile: „pentru desfășurarea unei activități cărțurărești bogate,

²⁹ Mareu T. Grigorie, *op.cit.*, p. 838.

după așezata vorbă a cronicarului, timp hodenit și gând slobod trebuie. Iar eu nu le-am avut”. Ceea ce a scris însă a rămas ca lucru făcut cu temei. Amintim în acest sens lucrarea „Sfântul Pavel către Filimon. Creștinismul și sclavia” (Ed. Libr. Arhidiecezana, Sibiu, 1925, 34 p.). Răspunzând unor necesități de viață bisericească din perioada imediată primului război mondial, profesorul Nicolae Colan s-a axat mai mult pe lucrări misionare.

Mereu în creștere, promovarea studiului biblic a continuat venind dinspre profesorii din școlile de teologie spre preoți și credincioși, sporind mereu materia și diversificând formele de cercetare.

Acestui mod de lucru i se adaugă publicațiile. Acestea sunt subiectul nostru de cercetare în sensul în care încercăm să ni-l punem la îndemână ca sursă de documentare, pe lângă ceea ce s-a făcut în cadrul cursurilor din școlile teologice. Aceste materiale vin mereu să întregească înțelesul și imaginea adevărurilor de credință. Ele reprezintă preocuparea dascălilor de teologie și slujitorilor Bisericii care au publicat în „Revista Teologică” și în revista „Mitropolia Ardealului” articole și studii noutestamentare cu totul pertinente și de mare profesionalism teologic cărturăresc timp de aproape un secol.

Punem la îndemâna celor interesați această bibliografie ca pe o candelă la icoana sufletului însetat de lumină, unde munca lor de atunci își găsește rezonanța acum și mult de acum înainte. Aceasta are darul de a ne reaminti, de a ne înprospăta și de a ne întregi credința cu tot ceea ce ei — dascălii, preoții sau episcopii noștri — au pus în mintea și sufletul lor, în înțeleptirea credinței lor, și ne-au oferit sau ne oferă cu atâta generozitate.

Același gând ne animă și când este vorba de ultima parte a lucrării. Anexa — „Prezentarea și analiza operei bibliștilor români” — este o încununare de pildă în urmarea lui Hristos a înaintașilor credinței ortodoxe. Aceștia au pornit de la statutul de creștin botezat, au intrat prin Tainele Bisericii, ca prin niște porți, până la starea de întrupare a credinței ca mod de viață. Din acest statut, ei au rămas pentru generațiile ce le-au urmat ca modele de viață creștină practică și încununată cu bucuria împlinirii. Astfel, ne pun la îndemână oaze de odihnă la limita duhovnicească proprie, lângă care suntem pe cale, ca să mergem mai departe, până la „starea bărbatului desăvârșit”.²¹

²¹ Efeseni 4, 13.

Revista Teologică, între anii 1907 – 1946

„Revista Teologică” și-a început drumul între celelalte publicații în 1907 pentru că se vroia ca „prin luminile teologiei... să se arate adevărurile credinței și idealul de viață al Evangheliei, voia să încălzească inimile pentru frumusețile lui și să descopere căile pentru a-l coborî cât mai deplin în realitățile vieții de la noi”.²²

Lângă aceste planuri de început, revista își propunea, prin glasul celui ce o gândise, Nicolae Bălan, următoarele: „Îndeosebi să stăm treji la postul nostru de paznici ai dreptei credințe, de îndrumători ai bunelor moravuri, de purtători ai adevărului mântuirii în mijlocul poporului”.²³

Pe lângă gândurile acestea, revista a reușit să adune în paginile ei titluri și autori care au limpezit, și o vor face și pe mai departe, minți și suflete căutătoare de adevăr și frumos. Așa se face că în paginile ei, din 1907 până în 1946, am descoperit 178 de titluri și autori neotestamentari. Urmează o pauză de patru ani, între 1917-1921, când, datorită primului război mondial, revista și-a întrerupt apariția. Tot din motive independente de voința celor ce-i conduceau destinele, „Revista Teologică” nu mai apare timp de 10 ani, între 1946-1956. După 1956, își continuă activitatea sub numele de „Mitropolia Ardealului” până în 1990, când, în Serie nouă, revine la vechiul nume de „Revista Teologică”. În perioada 1990-2003, ea ne aduce în prim plan încă 22 autori și titluri de subiecte noutestamentare. Toți autorii cu studiile și articolele publicate în „Revista Teologică”, seria veche și seria nouă, fac subiectul primei părți a Capitolului I al lucrării de față — *Bibliografie noutestamentară din perspectivă cronologică*. În același capitol, în partea a doua, vom prezenta autorii și studiile sau articolele noutestamentare apărute în revista „Mitropolia Ardealului”, care se ridică la un număr de 118.

La o primă concluzie ajunși, despre materialul noutestamentar cuprins în acestea, precum și de autorii lor, putem vorbi din mai multe puncte de vedere, care pot fi observate chiar din cuprinsul lucrării. Fiecare prezentare a materialului poate dezvălui o serie întreagă de detalii legate de timp, de autori, de subiectele abordate, putând în felul acesta să ne facem o imagine cât mai complexă a cercetării noutestamentare de până acum. Putem preciza în același timp că, indiferent cum am privit și am abordat acest subiect, e de la sine înțeles că prezentarea s-a făcut numai și numai în perspectiva utilizării acestuia într-un mod cât mai eficient.

În acest sens, am făcut o prezentare cronologică (Capitolul I), o alta pe autori (Capitolul II) și o alta tematică (Capitolul III). Fiecare prezentare poate la rândul-i să ne reveleze detalii legate de problemele ce au fost abordate într-o anumită perioadă de timp, care au fost subiectele ce i-au preocupat pe cărturarii cercetării biblice și la ce rezultate au dus acestea din perspectivă interconfesională și ecumenică. În cadrul prezentării tematice, din dorința de a oferi o cât mai bună informare și pentru

²² Nicolae Bălan, *La nouă viață*, în „Revista Teologică”, XI (1921), nr. 1-3, p. 1.

²³ Nicolae Bălan, *op.cit.*, p. 2.

înțelegerea tuturor nuanțelor subiectelor din reviste, un autor, cu aceeași lucrare, poate fi regăsit în mai multe teme noutestamentare.

De asemenea, putem lesne observa nivelul intelectual și științific la care se lucra în fiecare segment din istoria Școlii Bisericii Ortodoxe Române. E interesant de observat cum acești oameni ai credinței, adunați sub un titlu de revistă, au început munca de cercetare și au lansat, spre publicul avizat și spre cel mai puțin avizat, îndemnuri și exemple demne de urmat în credință, în mijlocul greutăților și nereușitelor pe care le întâmpină în drumul său o publicație atât din punct de vedere al resurselor intelectuale, cât și a celor materiale.

În ceea ce privește „Revista Teologică”, constatăm că este rodul preocupărilor și eforturilor deosebite pe care le-a făcut pr. prof. dr. Nicolae Bălan, viitorul mare mitropolit al Ardealului, care a marcat cu personalitatea sa proeminentă și puternică de dascăl și ierarh, într-un mod inconfundabil și de neegalat, atât istoria credinței, cât și istoria neamului.

„Revista Teologică” este organul prin care atât dascălii, cât și slujitorii Sfintelor Altare puteau să pună în rezonanță credința, mintea, sufletele și inimile dintr-un spațiu mult mai larg decât le permitea amvonul sau catedra. La început, revista apare lunar cu un număr. În anii 1915 și 1916, ea apare în 20 de numere, după care din 1921 până în 1946, revine la statutul de un număr la fiecare lună.

În ce privește conținutul revistei, ne surprinde în mod plăcut faptul că, încă din primul număr, ea ridică problema unei critici superioare referitor la textul biblic.²⁴ În primii trei ani de apariție — ultimii trei din primul deceniu al secolului al douăzecilea (1907-1910) — putem constata că în paginile revistei întâlnim din punct de vedere noutestamentar: cinci studii, semnate de dr. A. Crăciunescu, dr. Nicolae Bălan și Secula Duhovnicul; cinci recenzii, semnate de The. Tulbure, dr. Nicolae Bălan, A.C., T.N., și patru note.

Cu sublinieri pertinente, descoperim teme ca *Institut biblic românesc* (semnat pr. Constantin Morariu), *Biblia — în veșmânt nou* (semnat Secula Duhovnicul), *Mitropolitul Andrei și Sf. Scriptură* (semnat prof. Crăciunescu), sau informații în note ca: *O nouă ediție a Sfintei Scripturi* sau *Traducerea Bibliei — Societatea biblică britanică*.

Lângă acestea, recenziile vin să completeze imaginea unui intens spirit în ce privește studiul Noului Testament. Putem spune că „Revista Teologică”, pe lângă tematica Noului Testament și preocuparea față de textul Sfintei Scripturi, pune în valoare modul de viață creștin prin titluri cum ar fi „Caractere creștine”, semnat de dr. Nicolae Bălan.

În al doilea deceniu publicația se reduce, de fapt, la primii șapte ani ai acestuia. Primul război mondial face ca revista să-și întrerupă activitatea în perioada 1917-1921. Și în aceste condiții putem caracteriza drept pozitivă apariția publicației. În ea scriu un număr de unsprezece colaboratori, care se adaugă celor opt din primul deceniu într-un mod firesc. Aceștia sunt: Iuliu Scriban, Ilie Beleuță, A. Popoviciu,

²⁴ Vezi Dr. A. Crăciunescu, *Critica biblică mai înaltă!* (expunere istorică), în „Revista Teologică”, I (1907), nr. 1, pp. 16-24.

Dimitrie Cornilescu, Policarp Morușca, Zaharia Manu, Nicolae Țendreu și Traian Scorobeț. Între aceștia, prin publicitatea ce i se face muncii sale, în capitolul „Din cărțile bune”, poate fi așezat și dascălul noutestamentar Dr. Iosif Olariu. Din munca acestora, constatăm că avem la îndemână, printr-o simplă contabilizare: 4 traduceri, semnate de Ilie Beleuță și Aurel Popovici; 5 studii, semnate de I. Beleuță, dr. Nicolae Bălan, Nicolae Țendreu, arh. I. Scriban și Traian Scorobeț; 6 recomandări, 2 referiri la congrese biblice, un anunț legat de o lucrare numită *Părți alese din Biblie* și 2 recenzii. Volumul de muncă prezentat este și calitativ și cantitativ mai mare și mai de folos. Acest lucru se datorează atât numărului de ani luați în calcul (șapte, față de cei trei anteriori), cât și al autorilor (unsprezece, față de opt). Ceea ce rămâne în preocuparea permanentă a revistei și slujitorilor ei este legat de traducerea Sfintei Scripturi și de Congresele biblice, necesare ca formă de analiză, de cercetare și comunicare între bibliști.

Trecând în al treilea deceniu observăm că și „Revista Teologică” debutează cu realitățile primului război mondial: bune și rele, făcându-se și o apreciere a activității revistei²⁵ și un inventar al evenimentelor.²⁶ În ce privesc preocupările noutestamentare, descoperim lucrând activ în paginile „Revistei Teologice” un număr de 27 autori: pr. Policarp Morușca, pr. Iosif Trifa, arh. Iuliu Scriban, Nicolae Colan, Nicolae Tolu, pr. Traian Crineanu, Ion Dăncilă, Dr. Iosif Tongelen, dr. Gr. Cristescu, Dumitru Stăniloae, pr. dr. Iosif Blaga, pr. prof. dr. Gh. I. Ghia, ierom. Antonie Harghel, Sofron și econ. Mihail Bejenariu. Tematica abordată în această perioadă se realizează în cel puțin șase forme: în *studii, articole și note*, cum ar fi: *Cele șapte cuvinte ale lui Iisus pe Cruce* (Policarp Morușca), *Curs de introducere în Noul Testament* (N. Colan), *Să se retipărească Biblia* (N. Bălan), *Cum am cunoscut eu Biblia* (Iosif Trifa), *Pe drumurile spiritualității prin Evanghelie* (Iosif Trifa), *Biblia și democrația* (N. Tolu), *Mântuitorul ca profesor* (Gr. Cristescu), *Munca și proprietatea în Testamentul Nou* (D. Stăniloae), *Pasiunea apostolică* (Iosif Blaga) etc. Toate aceste subiecte au fost completate într-o formă cât se poate de benefică prin *recenzii*. În această perioadă s-au publicat patruzeci și una de recenzii de către cinci dascăli. Impresionează tematica și volumul lecturilor: optsprezece făcute de N. Colan, șase de Gr. Cristescu, zece de Policarp Morușca, șase de N. Neaga și una de arh. I. Scriban. La acestea se adaugă *prezentările* de cărți și autori, care sunt iarăși de luat în considerare, mai ales fiind făcute de Gr. Cristescu și N. Colan. *Mișcarea literară* completează cu patru titluri și autori bibliografia prin grija lui N. Colan, iar la capitolul *Bibliografie* apar șapte titluri și autori sesizați tot de Gr. Cristescu și N. Colan. În final, într-o altă formă de completare a bibliografiei, avem *traducerile* — N. Colan ne prezintă două. Așa se face că această perioadă poate fi definită ca una rodnică din toate aspectele prezentării preocupărilor teologice.

Deceniul al patrulea, 1931-1940, are o cu totul altă configurare. Revista crește prin tematică și calitate. Noii colaboratori (Al. Lascarov Munteanu, dr. Ilarion Felea,

²⁵ Nicolae Bălan, *op.cit.*, pp. 1-3.

²⁶ Pr. P. Morușca, *Priviri și perspective, 1917-1921*, în „Revista Teologică”, XI (1921), nr. 1-3, pp. 3-10.

dr. Grigorie T. Marcu, dr. Nicolae Neaga, pr. dr. Achimescu, pr. Victor Ungur, dr. Petre Rezuș) schimbă întreaga problematică a conținutului cu un alt tonus, cu alte pretenții de prezentare a materialelor. Descoperim în această perioadă 16 studii de specialitate, avem doar două recenzii și două traduceri. În schimb, în cadrul capitolului *Bibliografie*, apar cinci titluri și tot atâtea în cadrul capitolului *Mișcarea literară*. Se simte un alt ritm în muncă, în studiu. Apare chiar o bibliografie — a marelui dascăl pr. prof. dr. Vasile Gheorghiu — precum și o lucrare de proporții: *Saul din Tars*, semnat de pr. dr. Grigorie T. Marcu. Temele studiilor sunt cu totul binevenite și creează nu numai un cadru mai larg cercetării noutestamentare, ci dau și o notă mai profundă detaliului. Merită amintite câteva: problema fariseilor (Ilarion Felea), porunca iubirii (arhim. Policarp Morușca), iubirea lui Dumnezeu (dr. Grigorie T. Marcu), problema trinitară (pr. N. Neaga), partidele religioase (pr. Ilie Beleuță), problema hristologică și kenosa (dr. Petre Rezuș), ca să nu le amintim decât pe acestea și e suficient să constatăm marea schimbare de ton și interes a conținutului revistei.

Aflăm cu satisfacție și faptul că subiectele cercetării merg până la problemele profunde de credință și dialog critic (vezi *Christologia de la Filipeni 2, 5-11* și *Kenosa*, semnat de dr. Petre Rezuș). Și în această perioadă se stăruie asupra traducerii Noului Testament și a Bibliei în românește.

Următoarea decadă este o perioadă la răndu-i mutilată. Revista apare doar șase ani (1941-1946). Cei șase teologi noutestamentari de mare vibrație — pr. dr. Ilarion Felea, dr. Liviu G. Munteanu, dr. Haralambie Cojocaru, pr. Nicodim Belea, pr. Zosim Oancea și dr. Grigorie T. Marcu — ne-au oferit, parcă într-un consens intuitiv, studii cu teme ca: *Învierea trupurilor în teologia paulină* (semnat de pr. dr. Ilarion Felea), *Hristos — calea noastră* (semnat de pr. Nicodim Belea), *Hristos și Antihrist* (semnat de pr. Zosim Oancea), sau cum este *Procesul Mântuitorului* (semnat de pr. dr. Grigorie T. Marcu). Schimbările aduse în viața politică românească de evenimentele celei de-a doua conflagrații mondiale au bulversat și au limitat viața bisericească. Era momentul în care, deși își găsise și formase oameni pertinenti, profunzi, competitivi moral și intelectual, viața bisericească în ansamblu era înghesuită în lăcașurile de cult și limitată ca frecventare prin mentalitatea materialistă, implementată agresiv, nefiresc și violent în lumea calmă, pură, prolifică și de mare perspectivă curativă la nivel național și mondial în ceea ce reprezenta ca rană lumea de atunci, în urma celui de-al doilea război mondial. A fost momentul în care Biserica Ortodoxă Română și-a schimbat atitudinea folosindu-se de smerenie și a cerut credincioșilor să-și creeze „pustiul” în propriul suflet, în propria casă, iar preoților și călugărilor în propriile biserici și mănăstiri, pregătindu-se să reziste unui drum moral bolovănos, înspinat, sălbătic și întunecat. Timpul ne-a ajutat să constatăm și să înțelegem că Bunul Dumnezeu a fost mereu cu noi oferindu-ne o lecție în plus de îndelungă-răbdare și statornicie în bunăvoința față de oameni. Cuvintele Sale „milă voiesc, iar nu jertfă” (Matei 12, 7) rămân o bună și permanentă temă de meditație.

Revista Teologică, serie nouă, între anii 1991 – 2003

Părinții credinței, dascălii, ierarhia bisericească și majoritatea bunilor creștini și-au dat seama că peste toată starea de lumină așezată peste sufletul românului cu truda rezolvării marilor probleme interbelice, se așază o înserare premeditată — în ce privea credința — stare ce solicita multă răbdare și cumințenie. Abia peste zece ani, o geană de lumină a spart perdeaua grea de nori, făcând posibilă, în 1956, apariția unei publicații în care să se poată relua, în alte condiții și în alte date ale realităților regimului materialist dialectic, publicarea muncii de cercetare științifică teologică. Noua publicație a purtat numele de „Mitropolia Ardealului”. Vechiul mod de lucru se va relua abia în 1991, când problemele credinței și-au regăsit albiile și face încă eforturi să și le redobândească. Din acest moment, în Serie nouă, „Revista Teologică” reintră în drepturi, ca o formă de recuperare și de redare a ceea ce i s-a luat. Sub acest nou statut, vechea și noua în același timp „Revistă Teologică”, apare trimestrial într-un ton așezat, firesc și fără excese.

Perioada 1991-2000, aduce în fața cititorilor un număr de 13 autori (pr. prof. dr. Radu Simion, pr. prof. dr. Vasile Mihoc, pr. prof. dr. Nicolae Neaga, pr. prof. dr. Dumitru Abrudan, protos. lect. Daniel Nacu, prep. drd. Daniel Mihoc, pr. prof. dr. Ică I. Ioan, pr. asist. dr. Nicolae Moșoiu, pr. drd. Cristian Muntean, pr. conf. dr. Stelian Tofană, pr. prof. dr. Ilie Moldovan, pr. dr. Mircea Basarab, prof. dr. Hans Klein), care prezintă o tematică pe cât de variată, pe atât de contemporană și interesantă. Temele cuprind pe de o parte aspecte legate de persoana lui Iisus, despre Evanghelii, despre Eshatologia paulină, despre spiritualitatea comunității mateene, mesianitatea lui Iisus, chipuri scripturistice etc. În același timp, se tratează problema Învierii, a Schimbării la față, probleme legate de Sfânta Scriptură și de exegeza acesteia. Se subliniază, de asemenea, și importanța reuniunii internaționale de studii ale Noului Testament. Se simte la prima lectură seriozitatea tratării subiectelor noutestamentare pertinent, competitiv, științific, luând în calcul toate posibilitățile de informare, mergându-se la surse din ce în ce mai variate.

În ceea ce privește perioada de după anul 2000, seria nouă a „Revistei Teologice” ne prezintă, până la numărul 3 din anul XIII (2003), un singur autor cu un studiu: pr. drd. Vild Marian, „*Charis*” în concepția Sfântului Apostol Pavel, un studiu interesant și foarte bine documentat, în care, după ce termenul este prezentat la modul în care este înțeles la Sfinții Părinți, conținutul acestuia este explicat atât în limba greacă veche, cât și în limba ebraică a Vechiului Testament, în scrierile rabinice de la Qumran, cât și în Noul Testament, ca apoi el să fie analizat în scrierile Sfântului Apostol Pavel în șase moduri: de putere dăruită omului spre mântuire, de putere legată de apostolia lui Pavel, de putere în cadrul binecuvântărilor apostolice, pus în legătură cu charismă, apoi cu mulțumirea, și în final, legat de colecta pentru Biserica din Ierusalim.

Acesta ar fi tabloul preocupărilor noutestamentare în „Revista Teologică”, seria veche și seria nouă.

Mitropolia Ardealului, între anii 1956 – 1990

Perioada 1956-1990, ca muncă intelectuală cu preocupări noutestamentare publicate, este legată și de revista „Mitropolia Ardealului”.

Datorită noilor orientări ideologice ale societății românești după al doilea război mondial, și viața Bisericii Ortodoxe Române a trebuit să sufere. Așa se motivează pauza de zece ani în care „Revista Teologică” și-a întrerupt activitatea: între 1946 și 1956.

Din 1956 toamna, apare revista „Mitropolia Ardealului”, anul I (1956), nr. 1-2 (sept.-oct.), și anul I (1956), nr. 3-4 (nov.-dec.), cu o altă linie, un alt spirit și o altă motivație a scrisului. De subliniat însă că tematica teologică a rămas de cele mai multe ori marcată de mentalitatea impusă de regimul care o tolerase ca apariție.

În perioada 1956-1960, în „Mitropolia Ardealului”, din punctul de vedere al studiilor biblice noutestamentare, îl avem ca autor doar pe pr. prof. dr. Grigorie T. Marcu, un mare dascăl de teologie și un rafinat cărturar. El ne pune la îndemână un număr de unsprezece studii și două prezentări biografice ale pr. prof. dr. Vasile Gheorghiu. Între acestea apare o recenzie la *Paternitatea ioaneică a Evangheliei a IV-a cu specială privire la problema arheologică și paleografică* a pr. prof. dr. Grigorie T. Marcu, prezentată de Cosmin Mihalache.

Tematica abordată este diversă: de la problema procesului Mântuitorului, la problema primatului papal; de la epistolele pauline (către Filimon, către Romani) și la cea a lui Iacob, la portrete neotestamentare; de la probleme legate de Evanghelii la cele legate de desăvârșirea morală în viziunea Sfântului Apostol Pavel.

Perioada deceniului 1961-1970, din punct de vedere noutestamentar, este una destul de bogată. părintelui prof. dr. Grigorie T. Marcu i se alătură nume ca pr. prof. dr. Nicolae Neaga, diac. Gheorghe Papuc, pr. dr. Oreste Tarangul, pr. conf. dr. Alexandru Moisiu, Mitropolitul Nicolae al Banatului, pr. dr. Dumitru Belu, pr. Aurel Radu și Ep. Valerian al Oradiei. Avem în această situație nouă autori care ne prezintă o recenzie și 29 de studii cu tematici diverse: de la preocupări didactice și bibliografice, la problema pastorației preoților; de la analize de evangheliști, la personalități demne de urmat ale Noului Testament; de la teme ca Vulgata sau Septuaginta în aspectul prezentării generale, până la detalii ale Epistolei către Filimon, ale Epistolei către Tit sau exemplul vredniciei Sfântului Varnava Cipriotul. Apar o serie întreagă de teme legate de textul biblic cum ar fi: *Preocupări biblice la Fer. Augustin* (pr. conf. Al. Moisiu), *Forma inițială a textului Epistolei către Filimon* (pr. prof. dr. Grigorie T. Marcu), *Atitudinea Sfântului Apostol Pavel față de Vechiul Testament* (pr. prof. dr. N. Neaga). Tot așa sunt evidențiate problemele pastorale de ermeneutică a Sfintelor Scripturi, precum și predica la Sfântul Apostol Petru, Sfântul Apostol Pavel, Tradiția în Sfânta Scriptură, sau probleme de credință cum ar fi cea a Duminecii sau cea a Învierii.

Constatăm cu satisfacție preocuparea intensă a dascălilor și ierarhilor, ca și a preoților, față de textul Noului Testament și de punerea acestuia în valoare în toate aspectele credinței și vieții.

Deceniul următor, 1971-1980, ne pune în fața a zece autori, dintre care noi ar fi: preot Ioan Săbăduș, Ep. vic. Justinian Chira, drd. C. Todeasa și un colaborator,

prof. dr. Endre Szocs. Activitatea acestora se concretizează în unsprezece studii și cinci recenzii. Temele abordate în studii sunt diverse. Pornind de la denumirea și noțiunea de biblic, ele se așază în preocupări de exegeză, ridică probleme de credință ca: teologia împăcării, preoția Noului Testament, Statul și Biserica și problema credinței și rolul ei în procesul mântuirii.

Putem preciza că recenziile ce aparțin pr. prof. dr. Vasile Mihoc, au capacitatea de a ne motiva spre lectură și vin spre cititor cu aspecte de cercetare profundă. Spunem aceasta gândindu-ne la lucrările Preotului Ioan Mircea, care prezintă cele două Epistole ale Sfântului Apostol Petru. La fel de interesante sunt și scrierile celor trei autori străini: Gordon D. Fee, Et. Troeme și René Kieffer, care vin să întregască bibliografia legată de istoricitatea Mântuitorului pornind de la textele scripturistice originale și de la hristologia evangheliilor.

Ultima decadă a revistei „Mitropolia Ardealului” este perioada 1981-1990. De fapt, revista a trecut, o dată cu investirea în scaunul de Mitropolit al Ardealului a Î.P.S. Sale Antonie Plămădeală în 1982, 7 februarie, la o etapă nouă de existență, cu un nou format de copertă și cu o nouă linie tematică a cuprinsului. Între autorii care se alătură cărturarilor mai dinainte cu studii, îi amintim pe pr. prof. dr. Stelian Tofană, ierom. drd. Vichentie Punguța, pr. Nicodim Belea, Ep. vicar Lucian Făgărășanul, drd. Eugen Moraru, diacon Pavel Cherescu, pr. Prof. Dr. Mircea Basarab și drd. Ioan I. Ică.

Datorită acestora, apar două traduceri, cincisprezece studii, o aniversare și o prezentare a unui congres al bibliștilor. Tematica este variată, și aduce în plus o preocupare constantă față de susținerea păcii. Tema păcii este abordată din foarte multe puncte de vedere și motivată în mod special. Nu lipsesc prezentările noutestamentare pe diferite alte teme: cântările biblice ca mesaj, preoția, Tradiția și viața Bisericii, problema Duhului Sfânt, aniversări ale traducerii Sfintei Scripturi în limba română, aspecte pastorale și două recenzii la lucrările lui Savvas Agouridis legate de prezentarea Evanghelistului Ioan și de traducerea Sfintei Scripturi în Biserica Ortodoxă Română.

Având în vedere noua orientare a vieții societății românești după evenimentele din decembrie 1989, ca o stare de reparație morală și, de ce nu, ca o stare de satisfacție, se revine în ceea ce privește revista „Mitropolia Ardealului” la *numele vechi* de „Revista Teologică”, Serie nouă, cu o copertă nouă și o apariție trimestrială, de patru numere pe an. Viața acesteia din 1991 în 2003 a fost prezentată în cadrul „Revistei Teologice”, în rândurile de mai sus.

Mitropolia Banatului, între anii 1951 – 1989

Revista „Mitropolia Banatului” apare din anul 1951, cu primul număr în luna iunie, după ce „Foaia Arhidiecezană” de Timișoara și Caransebeș, și „Buletinul” eparhiei Aradului și-au sistat apariția din mai 1951, formând astfel revista „Mitropolia Banatului”.

Cu toate acestea, se pare că au existat anterior câteva apariții ale revistei, sub numele „Altarul Banatului”, conform unei note a redacției revistei „Altarul Banatului”, din anul 1990, unde se precizează următoarele: „La sfârșitul anului 1947, în *ultimul număr* al revistei „Altarul Banatului” (aflat atunci în anul IV de apariție), regretatul prof. dr. Laurențiu Busuioc semna articolul redacțional intitulat „Oameni noi”.²⁷ Așadar, înainte de anul 1948, această revistă a funcționat vreo patru ani, după care și-a încheiat existența, datorită, se pare, începutului instaurării dictaturii staliniste și ateiste în România, care se știe că încerca să pună capăt oricărei gândiri libere. Practic, istoria ne spune că în acea vreme au dispărut mai multe cotidiane, reviste culturale și bisericești din România.

Începând cu anul 1951, *noua* revistă „Mitropolia Banatului”, își propune să fie publicația care să se ocupe de prezentarea activității religioase din Mitropolia Banatului sub diferite aspecte: pastoral, social, misionar, teologic ș.a., fiind supusă totodată cenzurii din partea regimului totalitar comunist. Din această cauză, multe din articolele și studiile care ar fi trebuit să vadă lumina tiparului s-au pierdut în negura vremii. Numele de „Mitropolia Banatului” a fost și el impus, încercându-se de fapt o uniformizare a denumirilor revistelor, după acela al Mitropoliilor existente. Se poate spune pe bună dreptate că Biserica ortodoxă a trecut și din acest punct de vedere prin patru decenii de existență involburată, cu multe piedici și opreliști în calea descoperirii adevărurilor despre om și religie.

În primul deceniu de existență, anii 1951-1960, s-au publicat puține studii și articole referitoare la studiul Noului Testament. Dintre acestea, majoritatea studiilor aparțin ilustrului profesor de la Cernăuți, Vasile Gheorghiu, care desfășoară un adevărat ciclu de studii referitor la diferite aspecte din viața Mântuitorului Iisus Hristos: *Activitatea Domnului în Iudeea*, *Emon de lângă Salom*, *Domnul în Samaria*, *Activitatea Domnului în Ierusalim cu ocazia primelor Paște* etc.

Într-al doilea deceniu, 1961-1970, găsim din nou puține articole cu iz noutestamentar, printre care se evidențiază studiul pr. prof. Marcu Grigorie, *O mică odisee apostolică*. Între anii 1971-1980, între puținele articole apărute, lucrarea preotului Șerb Teodor, intitulată *Călăuza biblică*, se remarcă ca un vast material de informație noutestamentară, selectat pe teme și idei specifice.

În al treilea deceniu de existență a revistei, s-au scris abia opt articole cu tentă noutestamentară, între anii 1981-1985. Se remarcă în această perioadă părintele

²⁷ În „Altarul Banatului”, I (1990), nr. 1-2, p. 3.

profesor Mircea Basarab cu studiul intitulat *Scriptură și Liturghie* și preotul dr. Marcu Bănescu cu un studiu legat de funcția metaforei în Predica de pe Munte.

Altarul Banatului, între anii 1951 – 2003

Cu începere din anul 1990, revista „Mitropolia Banatului” își schimbă numele în „Altarul Banatului”, revenindu-se astfel la vechea denumire. Prin câștigarea libertății în 1989, asistăm de altfel la o explozie de personalitate a revistei prin creșterea numărului de articole publicate, mai ales a celor referitoare la studiul Noului Testament, în contextul transformărilor care începeau să marcheze societatea românească. Practic, în ultimii 13-14 ani s-a scris mai mult în această revistă decât în patru decenii de existență, și aceasta nu numai din punctul de vedere al volumului, ci și din punctul de vedere al calității articolelor.

Actualmente, revista „Altarul Banatului” este în continuare publicația oficială a Mitropoliei Banatului, cu apariție trimestrială, și cuprinde în paginile ei studii actuale de teologie, comentarii pe anumite teme bisericești, rememorarea unor personalități ce și-au adus contribuția la transmiterea și păstrarea credinței de-a lungul timpului, traduceri din Sfînții Părinți, prezentări bibliografice făcute unor publicații de actualitate etc.

Mitropolia Moldovei și Sucevei, între anii 1925 – 1990

Revista „Mitropolia Moldovei și Sucevei” este prima, din punct de vedere cronologic, între cele opt reviste centrale din Patriarhia Română care poartă în titlul ei numele unei Mitropolii, exprimându-se astfel intenția de a fi o publicație mitropolitană, care să se ocupe atât de problemele interne din cuprinsul acesteia, cât și de probleme naționale.

A fost întemeiată în anul 1925 (anul înființării Patriarhiei Române) și a purtat la început denumirea de „Mitropolia Moldovei”.

Sub această siglă a ființat timp de două decenii și jumătate, până când denumirea ei s-a schimbat în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”. În această perioadă s-au scris puține articole cu tentă noutestamentară, și acestea cu caracter general, făcându-se referire la următoarele subiecte: Sfintele Evanghelii, Mântuitorul Iisus Hristos, Biblia ilustrată etc.

Din anul 1955, asistăm la o creștere calitativă a conținutului revistei (din punctul nostru de vedere; al studiilor noutestamentare) prin apariția autorilor de specialitate în domeniu: Vasile Gheorghiu, Grigorie Marcu și Mihai Vizitiu (din 1976), dar și prin prezența unor nume sonore cum ar fi: arhim. Emilian Birdaș, Nicolae Neaga, cu un articol foarte interesent despre incinerare și înmormântare, în lumina Sfintei Scripturi, Dumitru Belu cu *Ironia în cuvântările Mântuitorului sau Nu mai este iudeu, nici elin...*, Nicolae Chițescu, cu un articol exegetico-dogmatic despre consacrare, raportat la textul Ioan 17,19, arhim. Nicolae Mladin ș.a.

O singură teză de doctorat, cu referire indirectă la Noul Testament, s-a publicat în paginile acestei reviste, și anume: pr. Nicolae Macsim, *Concepții protestante mai noi despre Sfânta Scriptură*.

Concluzionând, în cei 56 de ani de existență ai revistei (până în 1990), s-au publicat 95 articole și studii cu referire la Noul Testament, mai puțin de două pe an. Sigur că această constatare trebuie coroborată și cu vitregiile timpului istoric în care revista și-a parcurs existența (între anii 1942-1955 s-a scris un singur articol referitor la Noul Testament, și anume cel al magistrandului Mihai Ciobanu – *Atitudinea Mântuitorului față de săraci în Evanghelia după Sfântul Luca*). Chiar dacă temele abordate în această revistă au fost destul de variate (unele tratate chiar cu predilecție), lipsa altor teme teologice, la fel de importante, credem că va putea fi suplinită în viitor de imaginea de ansamblu oferită de lucrarea prezentă, în special de către partea tematică.

Teologie și Viață, între anii 1991 – 2003

Revista teologică a Mitropoliei Moldovei și Bucovinei — „Teologie și Viață” — înfățișează în paginile ei viața spirituală, pastorală, culturală și misionară a Mitropoliei Moldovei și Bucovinei.

Rubricile permanente ale revistei cuprind studii teologice, predici, meditații, recenzii semnate de ierarhi, profesori de teologie, preoți, oameni de cultură și știință, studenți.

Ghidul bibliografic alfabetic al revistei (1990-2000), realizat la Biblioteca Ecumenică „Dumitru Stăniloae” din Iași, aflat acum și pe internet la adresa <http://editura.trinitas.ro/tv/index.php>, se constituie într-un instrument de lucru extrem de util profesorilor de teologie, cercetătorilor și studenților, tuturor celor ce sunt interesați de modul în care revista noastră a abordat de-a lungul timpului diverse teme teologice, patristice sau istorice.

Activitatea editorială se orientează după principiile formulate de Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Daniel în *Cuvântul înainte* al numărului de debut în noua titulatură a revistei (an I (1991), nr. 1-3):

Revista „Teologie și Viață” va promova mai ales ceea ce este propriu Ortodoxiei și anume legătura dintre gândirea intelectuală și experiența mistică a sfinților, legătura dintre preocuparea față de problemele vieții concrete pământești și pregustarea bucuriei Împărăției lui Dumnezeu prezentă tainic în viața creștină, întrucât Iisus Hristos, Cel Înviat din morți și înălțat la cer, rămâne prezent în Biserica Sa în toate zilele până la sfârșitul veacului (Matei 28, 20).

Viața Împărăției cerurilor, care pătrunde tainic în lumea aceasta prin toate lucrările sfinte ale Bisericii, pentru a se împărtăși lumii trebuie să fie preocuparea primordială a Teologiei, astfel ca Teologia să nu rămână doar o specialitate pentru teologi, ci să intereseze pe oricine s-a hotărât să creadă în Hristos, pentru că vrea să cunoască viața veșnică, încă începând din viața aceasta!

Iar viața veșnică nu e, de fapt, viața de după moarte, ci viața cu Dumnezeu, trăită în credință și iubire.

Mitropolia Olteniei, între anii 1950 – 2003

Revista „Mitropolia Olteniei” se află acum la al 56-lea an de apariție, debutând cu această denumire din anul 1950, în luna iulie. Între copertile ei s-au strâns, an de an, filă cu filă, rând cu rând, mărturii din viața și istoria olteană.

Colecția revistei mitropolitane relevă cel puțin două adevăruri. În primul rând, conținutul este cel teologic (impregnat cu un solid caracter istoric de către vrednicul Mitropolit Nestor), dar demersul autorilor este cel doxologic. Preamărirea lui Dumnezeu este Duhul care dă viață literelor din paginile revistei. Scrierile afirmă și celebrează credința, autorii au priceperea de a conferi limbajului cotidian, în timpuri vitrege, un sens teologic. Sunt mari numele celor care au semnat aici. Numai enumerarea câtorva te încântă a cerceta colecția revistei: Teoctist, Gherasim, Nestor, Firmilian, Mladin, Iustin, Tit Simedrea (ierarhii); Stăniloae, Rezuș, Chițescu, Nicolaescu, Th. M. Popescu, Bălașa, Popescu-Cilieni, Niculae Șerbănescu, Păcurariu, Prelipceanu, Bucevski, Neaga, Călugăr, Negoită, I. Gh. Savin, I. G. Coman, Vasilescu, Verzan, Ghiuș, Fecioru, Liviu Stan, Ene Braniște (cărțurarii).

În al doilea rând, bogăția colecției constă în diversitatea domeniilor abordate: religie, știință și probleme sociale, filosofie-logică, sociologie, statistică, economie, drept, educație, etnografie, istorie, medicină, arte, cultură, filologie, literatură, civilizație, iconografie, muzică... fiecare domeniu cu propriile opinii, luări de poziții, contribuții.

Una dintre caracteristicile moderne și extrem de practice ale revistei este publicarea integrală a tuturor articolelor revistei pe internet, la adresa www.m-ol.ro, începând cu anul 2002. Din câte cunoaștem, este singura revistă cu caracter teologic din România, care în momentul de față a realizat acest lucru.

Revista *Mitropolia Olteniei* capătă astfel, la cei 56 de ani, imaginea unui arbore cu rod înșutit, cu talant neîngropat.

Ortodoxia, între anii 1949 – 2003

Înființată în anul 1925, Patriarhia Română și-a întemeiat propria revistă, intitulată „Ortodoxia” — care va deveni astfel una dintre cele opt publicații teologice centrale din țară — abia în anul 1949. Încă de la început și-a propus să promoveze imaginea pastorală, misionară, teologică și culturală din cuprinsul întregii Patriarhii, prin vastă problematică abordată: studii, articole, predici, recenzii, însemnări de carte și revistă, articole de cronică bisericească ș.a.

În cele aproape șase decenii de existență, revista „Ortodoxia” a adunat în paginile ei peste 170 de articole și studii cu conținut referitor la Noul Testament, caracterizate prin tematică variată și bogăție informațională. Totuși, nu găsim publicate teze de doctorat. În primele trei decenii de apariție, revista a publicat 83

articole cu conținut noutestamentar, remarcându-se următorii autori: Grigorie Marcu, Nicolae Nicolaescu, Ioan Mircea, Orest Bucevski, Mircea Chialda, Constantin Cornițescu, Nicolae Chițescu. În contextul în care Noul Testament constituie o sursă de inspirație pentru toate ramurile teologiei, găsim articole și studii bine documentate elaborate de autori cu altă optică teologică, cum ar fi: Teodor Bodogae — *Peripețiile unei traduceri a Noului Testament*, Teodor Popescu — *Moartea și învierea Mântuitorului*, Ilie Moldovan — *Despre cunoașterea Sfintei Scripturi* etc. Îl găsim prezent și pe Patriarhul Iustinian, cu un articol despre Sfinții Apostoli Petru și Pavel, în lumina apostoliciții și soborniciții Bisericii. Din păcate, lipsesc studii de isagogie, exegeză și analiză a textului noutestamentar.

În perioada 1981-1990 asistăm la o creștere numerică (aproximativ 60 de titluri) a articolelor și studiilor în temă, fapt care a dus și la apariția unor studii exegetice cum ar fi: Ioan Mircea — *Despre împărăția de 1000 de ani*, Constantin Oancea — *Studiu exegetic la I Petru 2,9*.

După anul 1990, exegeza a început să se facă simțită din ce în ce mai mult în preocupările autorilor cu dragoste pentru textul inspirat al Noului Testament, lucru care se poate observa și în aparițiile menționate în lista bibliografică.

Multă vreme cu apariții trimestriale, în prezent revista apare doar de câte două ori pe an.

Glasul Bisericii, între anii 1941 – 2003

Glasul Bisericii e revista oficială a Arhiepiscopiei Bucureștilor și a Episcopiei Buzăului și Dunării de Jos. Revista „Glasul Bisericii” debutează în anul 1941, în timpul celui de al doilea patriarh al B.O.R., Nicodim Munteanu. Publicație lunară, de mică dimensiune, ea se subintitulează: „Foaie de zidire sufletească pentru popor cu binecuvântarea și îndrumarea Înalt Preasfințitului PATRIARH NICODIM”.

Începând cu anul VII (1948), nr. 1, revista are un nou subtitlu: Revista secției culturale a Sf. Arhiepiscopii a Bucureștilor cu binecuvântarea și îndrumarea Înalt Prea Sfințitului Patriarh Nicodim. Redacția și administrația la Sf. Mitropolie, Secția Culturală – București.

O dată cu alegerea Patriarhului Iustinian Marina, „Glasul Bisericii” devine revista oficială a Sf. Arhiepiscopii a Bucureștilor, apărând cu binecuvântarea și îndrumarea I.P.S. Patriarh Iustinian.

În paginile revistei se regăsesc Pastoralele chiriarhale, diferite apeluri adresate clerului și credincioșilor, studii și articole de teologie, predici în sprijinul celor care erau slujitori ai altarelor, pagini din scrierile Sfinților Părinți și nelipsita parte oficială, care conține, între altele, știri din viața religioasă a Eparhiei.

Printre colaboratorii revistei, de-a lungul anilor, se întâlnesc nume de rezonanță în câmpul scrisului și teologiei ortodoxe românești: pr. prof. D. Stăniloae, pr. prof. Gr. Cristescu, prof. Nicolae Chițescu, pr. dr. Gh. Soare, pr. prof. Dumitru Fecioru, pr. Olimp Căciulă, pr. Alexandru Ionescu, pr. prof. Emilian Vasilescu, prof. Teodor M. Popescu și mulți-mulți alții.

Pe parcursul existenței sale neîntrerupte de mai bine de 60 de ani, în revistă au fost publicate doar două teze de doctorat și anume în 1978, nr. 7-8, lucrarea d-lui Rus Remus: *Concepția despre om în marile religii*, și a părintelui Ioan Mircea: *Epistola I-a a Sfântului Apostol Petru (introducere și comentarii)*, în anul 1973, nr. 9-10, p. 887-1054.

În prezent, revista „Glasul Bisericii” este revista Sfintei Mitropolii a Munteniei și Dobrogei, purtând în caseta tipografică comitetul de redacție: Președinte: Prea Fericitul Părinte Teoctist Mitropolitul Munteniei și Dobrogei și Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, iar ca Vicepreședinți pe I.P.S. Teodosie al Tomisului, I.P.S. Nifon al Târgoviștei, P.S. Epifanie al Buzăului, P.S. Casian al Dunării de Jos, P.S. Calinic al Argeșului, P.S. Damaschin al Sloboziei și Călărașilor, P.S. Galaction al Alexandriei și Teleormanului, P.S. Sebastian Ilfoveanul și P.S. Varsanufie Prahoveanul; membrii: P.C. pr. Alexandru Armand Munteanu și P.C. Mihai Hau, iar redactor: P.C. dr. Gheorghe Pop.

Alături de celelalte reviste eparhiale mai vechi, cât și cele care au apărut după 1989, acestea arată resursele nebănuite de care dispune Biserica noastră în actuala sa lucrare misionară și evanghelizatoare pentru relansarea dialogului Bisericii cu cultura, cât și sprijinirea prin mijloace teologice scrise a activității clerului în toate domeniile slujirii, a punerii la dispoziția tineretului și tuturor credincioșilor a unei bune bibliografii teologice și de informare curentă despre viața bisericească în întregul ei.

Studii Teologice, între anii 1930 – 1940

Revista „Studii Teologice” apare pentru prima dată în anul 1930 (anul I), ca publicație a Facultății de Teologie din București (înființată în 1881). Sub această egidă, revista va avea o existență destul de scurtă și inconstantă, până în anul 1940. În cadrul puținelor studii noutestamentare din această perioadă, s-a remarcat profesorul Haralambie Roventă.

Studii Teologice, seria a doua, între anii 1949 – 2003

Din anul 1949, revista „Studii Teologice” își reia apariția într-o serie nouă, de această dată purtând subtitlul de „Revista Facultăților de Teologie” din România. Va fi locul unde își vor publica lucrările științifice teologi de seamă ai Bisericii Ortodoxe românești, în special profesori și cadre didactice ai facultăților de teologie din țară. Remarcabile din punct de vedere al studiilor biblice sunt tezele de doctorat ale teologilor bibliști: Vasile Mihoc (*Epistola către Galateni a Sfântului Apostol Pavel*), Gheorghe Sârbu (*Epistola a II-a către Timotei a Sfântului Apostol Pavel*), Sabin Verzan (*Epistola a I-a către Timotei a Sfântului Apostol Pavel*) și Constantin Preda (*Credința și viața Bisericii primare. O analiză a Faptelor Apostolilor*).

I. Bibliografie noutestamentară din perspectivă *cronologică*

1. În revista „*Revista Teologică*”

a. Perioada 1907 – 1910

- Crăciunescu, dr. A.**, *Critica biblică mai înaltă!* (expunere istorică), în R.T. I (1907), nr. 1, pp. 16-24.
- Morariu, pr. Constantin**, *Institut biblic românesc*, notă în R.T. I (1907), nr. 7-8, p. 413.
- Prohászka, dr. Ottocar**, *Isus Christos și viața modernă. Conferințe pentru inteligenți* (tradusă, cu autorizarea autorului, de Dr. Ilie Dăianu, preț 1 cor., 50+15 fil.porto; 221 p.), recenzie semnată de Nicolae Bălan, în R.T. I (1907), nr. 11, pp. 425-426.
- Bălan, Nicolae** (recenzie), *Dr. Ottocar Prohászka — Isus Christos și viața modernă. Conferințe pentru inteligenți* (tradusă, cu autorizarea autorului, de Dr. Ilie Dăianu, preț 1 cor., 50+15 fil.porto; 221 p.), în R.T. I (1907), nr. 11, pp. 425-426.
- Petrow, G. S.**, *Pe urmele lui Christos* (partea I, traducere de Arh. Nicolae Munteanu, tipogr. Gutenberg, București, 1908, 218 p., 8°.2 lei), recenzie semnată de Gh. Tulbure, în R.T. II (1908), nr. 6, pp. 273-275.
- Tulbure, Gh.** (recenzie), *G. S. Petrow — Pe urmele lui Christos* (partea I, traducere de Arh. Nicolae Munteanu, tipogr. Gutenberg, București, 1908, 218 p., 8°.2 lei), în R.T. II (1908), nr. 6, pp. 273-275.
- Bălan, dr. Nicolae**, *Fost-au primii creștini din Ierusalim – comuniști?*, în R.T. II (1908), nr. 11, pp. 408-415.
- Petrow, G. S.**, *Calea spre Dumnezeu* (traducere de T. V. Păcățeanu, Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, 1908, 80 p., preț 1 cor.), recenzie semnată de Dr. N. Bălan, în R.T. II (1908), nr. 11, p. 445.
- Bălan, dr. Nicolae** (recenzie), *G. S. Petrow — Calea spre Dumnezeu, scriere de evanghelizare modernă* (traducere de T. V. Păcățeanu, Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, 1908, 80 p., preț 1 cor.), în R.T. II (1908), nr. 11, p. 445.
- Bălan, dr. Nicolae**, *Făptura, descoperirea fiilor lui Dumnezeu așteaptă, Rom. 8, 19*, în R.T. III (1909), nr. 1, pp. 2-9.
- ***, *Informații legate de Sfânta Scriptură. a). O nouă ediție a Sfintei Scripturi; b). Traducerea Bibliei — Societatea biblică britanică*, în R.T. III (1909), nr. 1, p. 60 respectiv p. 63.

Crișmariu, paroh Nicolae, *Prelegeri metodice din istorioare biblice pentru clasele II, III și IV ale școlilor primare. 74 lecțiuni cu harta istorică a Palestinei* (Arad, 1908, 311 p., preț 4 cor.), recenzie semnată de dr. A. Crăciunescu, în R.T. III (1909), nr. 4, p. 233.

Crăciunescu, dr. A. (recenzie), *Paroh Nicolae Crișmariu — Prelegeri metodice din istorioare biblice pentru clasele II, III și IV ale școlilor primare. 74 lecțiuni cu harta istorică a Palestinei* (Arad, 1908, 311 p., preț 4 cor.), în R.T. III (1909), nr. 4, p. 233.

Gheorghiu, prof. dr. Vasile, *Reforme recente pe terenul criticii textului cărților N.T.* (raport, Cernăuți, 1909), recenzie semnată T. N., în R.T. III (1909), nr. 4, p. 235.

Petrow, G. S., *Calea spre Dumnezeu* (traducere de T. V. Păcățeanu, Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, 1908, 80 p., preț 1 cor.), recenzie semnată de T. N., în R.T. III (1909), nr. 5, p. 341.

Crăciunescu, prof. A., *Mitropolitul Andrei și Sf. Scriptură*, în R.T. III (1909), nr. 9-10, pp. 440-457.

Bălan, dr. Nicolae, *Caractere creștine?*, în R.T. IV (1910), nr. 1, pp. 1-7.

Secula, duhovnic S., *Biblia — în veșmânt nou*, în R.T. IV (1910), nr. 5, p. 181.

b. Perioada 1911 – 1917

Guettée, Dr. W., *Științele bisericești*, traducere de Ilie Beleuță, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 228.

Beleuță, Ilie (traducere), *Dr. W. Guettée — Științele bisericești*, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 228.

Olariu, dr. Iosif, *Introducere în cărțile sfinte ale T.N. și V.* (ed. a II-a, 1903, 381 p., preț cor. 5), „până acum, este cea mai bună isagogie în românește”, recomandare de G. Hango la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 242.

Hango, G. (recomandare), *Dr. Iosif Olariu — Introducere în cărțile sfinte ale T.N. și V.* (ed. a II-a, 1903, 381 p., preț cor. 5), „până acum, este cea mai bună isagogie în românește”, la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 242.

Olariu, dr. Iosif, *Comentar la evangheliile după Mateiu, Marcu și Luca* (1894, preț cor. 5,60), recomandare de G. Hango la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 243.

Hango, G. (recomandare), *Dr. Iosif Olariu — Comentar la evangheliile după Mateiu, Marcu și Luca* (1894, preț cor. 5,60), la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 243.

Olariu, dr. Iosif, *Comentar la evanghelia după Ioan* (1898, preț cor. 3), recomandare de G. Hango la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 243.

Hango, G. (recomandare), *Dr. Iosif Olariu — Comentar la evanghelia după Ioan* (1898, preț cor. 3), la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 243.

- Olariu, dr. Iosif**, *Epistolele sfântului apostol Pavel către Romani, Corinteni, Galateni și Efeseni* (738 p., preț cor. 10), recomandare de G. Hango la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 243.
- Hango, G.** (recomandare), *Dr. Iosif Olariu — Epistolele sfântului apostol Pavel către Romani, Corinteni, Galateni și Efeseni* (738 p., preț cor. 10), la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 243.
- Hango, G.**, *Exemplificarea modului de abordare a lucrului Pr. Iosif Olariu: cap. 13, I Cor.: Despre dragoste*, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 243.
- Scriban, arh. I.**, *Caractere creștine?*, în R.T. V (1911), nr. 8, pp. 225-228.
- Guettée, dr. W.**, *Științele bisericești*, traducere de Ilie Beleuță, în R.T. V (1911), nr. 9, p. 266.
- Beleuță, Ilie** (traducere), *Dr. W. Guettée — Științele bisericești*, în R.T. V (1911), nr. 9, p. 266.
- Scriban, pr. arh. Iuliu**, *Manualul de hermeneutică biblică*, recomandare de G. Hango la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 21-22, pp. 606-610.
- Hango, G.** (recomandare), *pr. arh. Iuliu Scriban — Manualul de hermeneutică biblică*, la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 21-22, pp. 606-610.
- Bălan, dr. Nicolae**, *Un congres biblic românesc*, în R.T. VI (1912), nr. 2, p. 41.
- Mutz, dr. Franz Xaver**, *Pavel și Ioan ca îndrumători ai păstorilor de suflete*, recenzie semnată de pr. Aurel Popovici, în R.T. VI (1912), nr. 2, p. 51.
- Popovici, pr. Aurel** (recenzie), *Dr. Franz Xaver Mutz — Pavel și Ioan ca îndrumători ai păstorilor de suflete*, în R.T. VI (1912), nr. 2, p. 51.
- Bălan, dr. Nicolae**, *Un congres biblic românesc*, în R.T. VI (1912), nr. 3, pp. 73-83.
- Popoviciu, Aurel**, *Să citim Sf. Scriptură*, în R.T. VII (1913), nr. 2, pp. 61-63.
- Popoviciu, Aurel** (recenzie), *Învățăturile sociale ale Evangheliei. Studiu biblic* (traducere din limba franceză de Ilie Beleuță, Făgăraș, 1912, preț 1 cor.), în R.T. VII (1913), nr. 3, p. 99.
- Cornilescu, Dim. I.**, *Împărăția lui Hristos* (scrieri ale predicatorului Frank Tomas din Geneva, 155 p.), recenzie semnată de dr. N. Bălan, în R.T. VII (1913), nr. 5, p. 161.
- Bălan, dr. Nicolae** (recenzie), *Dim. I. Cornilescu — Împărăția lui Hristos* (scrieri ale predicatorului Frank Tomas din Geneva, 155 p.), în R.T. VII (1913), nr. 5, p. 161.
- Scorobet, Tr.**, *Ce a făcut Hristos pentru om?*, în R.T. VII (1913), nr. 5, pp. 151-154.
- Scriban, arh. I.**, *Sfânta Scriptură pentru publicul românesc*, în R.T. VII (1913), nr. 5, pp. 159-161.
- Țendreu, Nicolae**, *Ce ți se pare de Hristos?*, în R.T. VII (1913), nr. 6-8, pp. 191-195.
- Morușca, pr. P.** (recenzie), *„Mica Biblie”*, în R.T. VIII (1913), nr. 9-13, p. 374.
- Bălan, dr. Nicolae; Crăciunescu, dr. Aurel; Dragomir, dr. Silviu; Ghibu, dr. Onisifor; Lupaș, dr. Ioan; Roșca, dr. teol. și phil. Pavel**, *În fața noilor tulburări bisericești din România (luare de atitudine la condamnarea autorilor ce au alcătuit Mica Biblie)*, în R.T. VIII (1913), nr. 17-19, pp. 449-452.

Bălan, dr. Nicolae, *În chestiunea „Micii Bibliei”*, în R.T. VIII (1913), nr. 17-19, p. 497.

Bălan, dr. Nicolae, *Dăm lămuriri!*, în R.T. VIII (1913), nr. 17-19, p. 510.

Bălan, dr. Nicolae, *În chestiunea „Micii Bibliei”*, în R.T. VIII (1913), nr. 20-22, pp. 570-578.

Bălan, dr. Nicolae, *Dăm lămuriri!*, în R.T. VIII (1913), nr. 20-22, pp. 583-585.

Bălan, dr. Nicolae, *A biruit dreptatea – în chestiunea „Micii Bibliei”*, în R.T. VIII (1914), nr. 5-6, pp. 97-99.

Manu, pr. Zaharie, *Diluviu în Tradiție și Sfânta Scriptură* (după Dr. A. Fibiger), în R.T. VIII (1914), nr. 5-6, pp. 113-119.

Manu, pr. Zaharie, *Diluviu în Tradiție și Sfânta Scriptură* (după Dr. A. Fibiger), în R.T. VIII (1914), nr. 10-12, pp. 233-251.

Bălan, dr. Nicolae, *În chestiunea „Micii Bibliei”* (Sibiu, 1914), anunț în R.T. VIII (1914), nr. 3-4, pp. 95-96.

Bălan, dr. Nicolae, *Ostași credincioși în Noul Testament*, în R.T. IX (1915), nr. 9-12, pp. 137-146.

Morușca, pr. P., *Părți alese din Biblie*, în R.T. IX (1915), nr. 13-15, pp. 244-246.

Beleuță, I., *Despre studiul Sfintei Scripturi și mai ales al Noului Testament ca mijloc de reformă și unire*, în R.T. IX (1915), nr. 16-18, pp. 276-283.

c. Perioada 1921 – 1930

Morușca, pr. P., *Congresul biblic*, în R.T. XI (1921), nr. 4-5, pp. 129-132.

Morușca, Policarp, *Cele șapte cuvinte ale lui Iisus pe Cruce* (Ed. Convorbiri literare, 62 p.), recenzie semnată de arh. I. Scriban, în R.T. XI (1921), nr. 8-11, p. 292.

Scriban, arh. I. (recenzie), *Policarp Morușca — Cele șapte cuvinte ale lui Iisus pe Cruce* (Ed. Convorbiri literare, 62 p.), în R.T. XI (1921), nr. 8-11, p. 292.

Trifa, pr. I., *Cum am cunoscut eu Biblia*, în R.T. XI (1921), nr. 8-11, pp. 253-256.

Colan, N., *O traducere catolică a Bibliei*, în R.T. XII (1922), nr. 4-6, pp. 106-109.

Colan, N., *Curs de introducere în Noul Testament* (Ed. Universală, București, 1924, 224 p., preț 31 lei), recenzie semnată de arh. I. Scriban, în R.T. XIV (1924), nr. 4, p. 125.

Scriban, arh. I. (recenzie), *N. Colan — Curs de introducere în Noul Testament* (Ed. Universală, București, 1924, 224 p., preț 31 lei), în R.T. XIV (1924), nr. 4, p. 125.

Trifa, pr. Iosif, *Pe drumurile spiritualizării prin Evanghelie* (în „Lumina satelor”), prezentare de pr. dr. Gr. Cristescu, în R.T. XV (1925), nr. 1, p. 24.

Cristescu, pr. dr. Gr. (prezentare), *Pr. Iosif Trifa — Pe drumurile spiritualizării prin Evanghelie* (în „Lumina satelor”), în R.T. XV (1925), nr. 1, p. 24.

Lengle, dr. Joseph, *Istoria descoperirii dumnezeiești (Geschichter der göttlichen Offenbarung). Manual de introducere în Biblie, pentru școală și studiu particular, cu patru hărți mici* (Freiburg in Br., Herder, 1924, 164 p.), la Bibliografie, în R.T. XV (1925), nr. 1, p. 32.

- Tolu, N.**, *Biblia și democrația*, în R.T. XV (1925), nr. 2, pp. 38-45.
- Goguel, Maurice**, *Jésus de Nazareth (Mythe ou Histoire?)* (Payot, Paris, 314 p.), recenzie semnată de N. Colan, în R.T. XV (1925), nr. 4, pp. 127-129.
- Colan, N.** (recenzie), *Maurice Goguel — Jésus de Nazareth (Mythe ou Histoire?)* (Payot, Paris, 314 p.), în R.T. XV (1925), nr. 4, pp. 127-129.
- Dăncilă, Ion**, *În slujba neamului prin Evanghelie, îndrumări morale și naționale* (cu o prefață de prof. Dr. Gr. Cristescu, Ed. autorului, Sibiu, 1925, 200 p.), recenzie semnată de Nicolae Colan, în R.T. XV (1925), nr. 4, p. 136.
- Colan, Nicolae** (recenzie), *Ion Dăncilă — În slujba neamului prin Evanghelie, îndrumări morale și naționale* (cu o prefață de prof. Dr. Gr. Cristescu, Ed. autorului, Sibiu, 1925, 200 p.), în R.T. XV (1925), nr. 4, p. 136.
- Crineanu, pr. Gr.**, *Patimile Mântuitorului* (Biblioteca Institutului Biblic al Bisericii Ortodoxe Române, nr. 2, București, 1923, 36 p.), la Bibliografie, în R.T. XV (1925), nr. 4, p. 135.
- Haggeney, S. I. Carol**, *Pe cărările Domnului (Auf des Herrn Pfaden) Viața lui Iisus după evanghelia Sf. Luca, în scurte meditații pentru lumea laică* (2 volume, Freiburg in Br., Herder, 1925, xxii+1074 p., form 12°), recenzie semnată de pr. P. T. Morușca, în R.T. XV (1925), nr. 4, pp. 181-182.
- Morușca, pr. P. T.** (recenzie), *S. I. Carol Haggeney — Pe cărările Domnului (Auf des Herrn Pfaden). Viața lui Iisus după evanghelia Sf. Luca, în scurte meditații pentru lumea laică* (2 volume, Freiburg in Br., Herder, 1925, xxii+1074 p., form 12°), în R.T. XV (1925), nr. 4, pp. 181-182.
- Colan, N.**, *Să se retipărească Biblia*, în R.T. XV (1925), nr. 5-6, pp. 137-138.
- Dăncilă, Ion**, *În slujba neamului prin Evanghelie, îndrumări morale și naționale* (prefață de prof. dr. Gr. Cristescu, Ed. autorului, Sibiu, 1925, 200 p.), recenzie de Nicolae Colan, în R.T. XV (1925), nr. 5-6, pp. 178-179.
- Colan, Nicolae** (recenzie), *Ion Dăncilă — În slujba neamului prin Evanghelie, îndrumări morale și naționale* (prefață de prof. dr. Gr. Cristescu, Sibiu, Ed. autorului, 1925, 200 p.), în R.T. XV (1925), nr. 5-6, pp. 178-179.
- Crineanu, pr. Gr.**, *Patimile Mântuitorului* (Biblioteca Institutului Biblic al Bisericii Ortodoxe Române, nr. 2, București, 1923, 36 p.), recenzie semnată de N. Colan, în R.T. XV (1925), nr. 5-6, pp. 179-180.
- Colan, N.** (recenzie), *Pr. Gr. Crineanu — Patimile Mântuitorului* (Biblioteca Institutului Biblic al Bisericii Ortodoxe Române, nr. 2, București, 1923, 36 p.), în R.T. XV (1925), nr. 5-6, pp. 179-180.
- Cristescu, dr. Gr.**, *Mântuitorul ca ziarist, sau misiunea presei creștine*, în R.T. XV (1925), nr. 7, p. 195.
- Hounder, Anton**, *La picioarele Mântuitorului (Zu Fussen des Meisters). Meditații pentru preoți* (s.l. vol. II, Noaptea suferințelor, Freiburg in Br., Herder, 1925, xii+430 p.), recenzie semnată de pr. P. Morușca, în R.T. XV (1925), nr. 7, p. 226.
- Morușca, pr. P.** (recenzie), *Anton Hounder — La picioarele Mântuitorului (Zu Fussen des Meisters). Meditații pentru preoți* (s.l. vol. II, Noaptea suferințelor, Freiburg in Br., Herder, 1925, xii+430 p.), în R.T. XV (1925), nr. 7, p. 226.

- Hounders, prof. de teol. Adolf**, *Patimile Domnului și oamenii de azi (Die Passion Christi un wir Menschen von Heute)*. Conferințe pentru vremea de post (Freiburg in Br., Herder, 1925, 125 p.), recenzie semnată de pr. P. Morușca, în R.T. XV (1925), nr. 7, p. 227.
- Morușca, pr. P.** (recenzie), *Prof. de teol. Adolf Hounders — Patimile Domnului și oamenii de azi (Die Passion Christi un wir Menschen von Heute)*. Conferințe pentru vremea de post (Freiburg in Br., Herder, 1925, 125 p.), în R.T. XV (1925), nr. 7, p. 227.
- Tongelen, dr. O.S.C. arhiepiscop Iosif**, *Mântuitorul în Muntele Măslinilor și lumea modernă. (Der Heiland an Olberg und die moderne welt)*. Șapte predici pentru postul mare, urmate de una pentru Sf. Paști (Freiburg in Br., Herder, 1925, 204 p.), recenzie semnată de pr. P. T. Morușca, în R.T. XV (1925), nr. 7, p. 227.
- Morușca, pr. P. T.** (recenzie), *Dr. O.S.C. Arhiepiscop Iosif Tongelen — Mântuitorul în Muntele Măslinilor și lumea modernă. (Der Heiland an Olberg und die moderne welt)*. Șapte predici pentru postul mare, urmate de una pentru Sf. Paști (Freiburg in Br., Herder, 1925, 204 p.), în R.T. XV (1925), nr. 7, p. 227.
- Foerster, F. W.**, *Înțelesul și aplicarea predicii de pe munte* (traducere de pr. I. N. Huși, 1925, 34 p.), la Bibliografie, în R.T. XV (1925), nr. 7, p. 240.
- Cristescu, pr. dr. Grig.**, *Propovăduiți Evanghelia!* (Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, 1925), la Bibliografie, în R.T. XV (1925), nr. 7, p. 240.
- Cristescu, dr. Gr.**, *Mântuitorul ca profesor, sau Evanghelia ca bază a culturii*, în R.T. XV (1925), nr. 8-9, pp. 252-256.
- Colan, prot. N.**, *Sf. Pavel către Filimon. Creștinismul și sclavia* (Ed. Libr. Arhid. Sibiu, monografie), recenzie semnată de prof. Grig. Cristescu, în R.T. XV (1925), nr. 8-9, p. 277.
- Cristescu, prof. Grig.** (recenzie), *Prot. N. Colan — Sf. Pavel către Filimon. Creștinismul și sclavia* (Ed. Libr. Arhid. Sibiu, monografie), în R.T. XV (1925), nr. 8-9, p. 277.
- Cristescu, pr. dr. Grig.**, *Propovăduiți Evanghelia!* (Tip. Arhidiecezană, Sibiu, 1925), recenzie semnată de N. Colan, în R.T. XV (1925), nr. 8-9, p. 278.
- Colan, N.** (recenzie), *Pr. Dr. Grig. Cristescu — Propovăduiți Evanghelia!* (Tip. Arhidiecezană, Sibiu, 1925), în R.T. XV (1925), nr. 8-9, p. 278.
- Ghia, pr. prof. dr. I. Gh.**, *Împărăția lui Dumnezeu după Noul Testament* (Institutul de arte grafice, Ed. „Ramuri”, Craiova, 1925, 86 p.), recenzie semnată de N. Colan, R.T. XV (1925), nr. 8-9, p. 280.
- Colan, N.** (recenzie), *Pr. Prof. Dr. Gh. I. Ghia — Împărăția lui Dumnezeu după Noul Testament* (Institutul de arte grafice, Ed. „Ramuri”, Craiova, 1925, 86 p.), în R.T. XV (1925), nr. 8-9, p. 280.
- Morușca, pr. Pompei**, *Feminism și feminitate în lumina Evangheliei* (Tipografia Arhidiecezană, Sibiu), recenzie semnată de prof. Gr. Cristescu, în R.T. XV (1925), nr. 10-11, pp. 345-347.

- Cristescu, prof. Gr.** (recenzie), *Pr. Pompei Morușca — Feminism și feminitate în lumina Evangheliei* (Tipografia Arhidiecezană, Sibiu), în R.T. XV (1925), nr. 10-11, pp. 345-347.
- Lickenberger, dr. Joseph**, *Scurtă introducere în Noul Testament (Kurgefasste Einleitung in das Neue Testament)* (ed. a III-a și a IV-a, îndreptată, xiv+148 p.), recenzie semnată de pr. P. Morușca, în R.T. XV (1925), nr. 10-11, p. 349.
- Morușca, pr. P.** (recenzie), *Dr. Joseph Lickenberger — Scurtă introducere în Noul Testament (Kurgefasste Einleitung in das Neue Testament)* (ed. a III-a și a IV-a, îndreptată, xiv+148 p.), în R.T. XV (1925), nr. 10-11, p. 349.
- Cristescu, prof. dr. Gr.**, *Perceperea misterului, studiu de psihologie religioasă și misionară* (Sibiu, 1926, 40 p.), la Mișcarea literară, în R.T. XVI (1926), nr. 8-10, pp. 255-256.
- Stăniloae, D.**, *Munca și proprietatea în Testamentul Nou*, în R.T. XVI (1926), nr. 8-10, pp. 230-240.
- Blaga, prot. dr. Iosif**, *Pasiunea apostolică*, în R.T. XVI (1926), nr. 11, pp. 289-298.
- Maunoury, Canouie de Sééz, A.F.**, *Comentariul asupra epistolei Sf. Apostol Pavel către Evrei* (prelucrare de Pr. G. F. Chiorușanu, prof. de seminar, Ed. „Scrișul românesc”, Craiova, 1926, 216 p.), prezentare de N. Colan, la Mișcarea literară, în R.T. XVII (1927), nr. 4, p. 141.
- Colan, N.** (prezentare), *Canouie de Sééz Maunoury, A.F. — Comentariul asupra epistolei Sf. Apostol Pavel către Evrei* (prelucrare de Pr. G. F. Chiorușanu, prof. de seminar, Ed. „Scrișul românesc”, Craiova, 1926, 216 p.), la Mișcarea literară, în R.T. XVII (1927), nr. 4, p. 141.
- Glubakonsky, Nicolae**, *Solia Bisericii: Evanghelia*, traducere de N. Colan, în R.T. XVII (1927), nr. 8-10, pp. 263-273.
- Colan, N.** (traducere), *Nicolae Glubakonsky — Solia Bisericii: Evanghelia*, în R.T. XVII (1927), nr. 8-10, pp. 263-273.
- Colan, N.**, *Institutul biblic*, în R.T. XVII (1927), nr. 11, pp. 313-317.
- Colan, N.**, *Traducerea Noului Testament de părintele Grigorie (Gala Galaction) tipărit cu îndemnul Î.P. Sale întâiul patriarh al țării D. D. Miron* (Ed. Inst. Biblic al B.O.R., București, 1926), prezentare la Mișcarea literară, în R.T. XVII (1927), nr. 12, p. 395.
- Ghia, pr. prof. dr. I. Gh.**, *Epistola Sfântului Iuda în traducere — comentar* (Ed. „Ramuri”, Craiova, 1927, 87 p.), recenzie semnată de prof. N. Colan, în R.T. XVIII (1928), nr. 1, p. 32.
- Colan, prof. N.** (recenzie), *Pr. Prof. Dr. Gh. I. Ghia — Epistola Sfântului Iuda în traducere — comentar* (Ed. „Ramuri”, Craiova, 1927, 87 p.), în R.T. XVIII (1928), nr. 1, p. 32.
- Harghel, ierom. Antonie**, *Frații Domnului Iisus Hristos. Comentariu asupra teoriilor vechi și nouă* („Cartea Românească”, Chișinău, 1928, 32 p., lei 20), recenzie semnată de N. Colan, în R.T. XVIII (1928), nr. 4-5, p. 152.

- Colan, prof. N.** (recenzie), *Ierom. Antonie Harghel — Frații Domnului Iisus Hristos. Comentariu asupra teoriilor vechi și nouă („Cartea Românească”, Chișinău, 1928, 32 p., lei 20)*, în R.T. XVIII (1928), nr. 4-5, p. 152.
- Bratiotis, P.**, *Ioannes o Baptistes os profetes (Ioan Botezătorul ca profet)* (Atena, 1921), recenzie semnată de N. Neaga, în R.T. XIX (1929), nr. 1, p. 33.
- Neaga, N.** (recenzie), *P. Bratiotis — Ioannes o Baptistes os profetes (Ioan Botezătorul ca profet)* (Atena, 1921), în R.T. XIX (1929), nr. 1, p. 33.
- Bratiotis, P.**, *O Ap. Paylos kai e metafrasis ton O' (Apostolul Pavel și traducerea Septuagintei)*, recenzie semnată de N. Neaga, în R.T. XIX (1929), nr. 1, p. 34.
- Neaga, N.** (recenzie), *P. Bratiotis — O Ap. Paylos kai e metafrasis ton O' (Apostolul Pavel și traducerea Septuagintei)*, în R.T. XIX (1929), nr. 1, p. 34.
- Harghel, ierom. Antonie**, *Învierea Domnului nostru Iisus Hristos. Apologie istorică* (Chișinău, 1928, 260 p.), recenzie semnată de prof. N. Colan, la Mișcarea literară, în R.T. XIX (1929), nr. 2-3, p. 102.
- Colan, prof. N.** (recenzie), *Ierom. Antonie Harghel — Învierea Domnului nostru Iisus Hristos. Apologie istorică* (Chișinău, 1928, 260 p.), la Mișcarea literară, în R.T. XIX (1929), nr. 2-3, p. 102.
- Vlad, Sofran**, *Convertirea Sf. Apostol Pavel* (Biblioteca cercurilor religioase, nr. 1, Tipografia Cărților Bisericești, București, 1929, 23 p.), la Bibliografie, în R.T. XIX (1929), nr. 7-8, p. 256.
- Bejenariu, econ. Mihail**, *Parabolele și învățăturile Domnului nostru Iisus Hristos. Manual pentru clasa a II-a a școlilor secundare de băieți și fete* (Ed. „Cartea Românească”, București, 1929, 146 p.), la Bibliografie, în R.T. XIX (1929), nr. 9-10, p. 360.
- Ghia, pr. prof. dr. Gh. I.**, *Atitudinea Mântuitorului față de legea Vechiului Testament. Contribuție la exegeza N.T.* (Ed. „Ramuri”, Craiova, 1929), recenzie semnată de prof. N. Neaga, în R.T. XX (1930), nr. 3-4, p. 210.
- Neaga, prof. N.** (recenzie), *Pr. Prof. Dr. Gh. I. Ghia — Atitudinea Mântuitorului față de legea Vechiului Testament. Contribuție la exegeza N.T.* (Ed. „Ramuri”, Craiova, 1929), în R.T. XX (1930), nr. 3-4, p. 210.

d. Perioada 1931 – 1940

- Felea, pr. Ilarion V.**, *Fariseii în fața Mântuitorului*, în R.T. XXII (1932), nr. 3, pp. 107-112.
- Belea, N.**, *Sfântul Pavel, eroul suferinței (II Cor. VII, 4)* (după Anton Worlitscheck, *Paulus und die moderne Seele*), în R.T. XXII (1932), nr. 4, pp. 141-150.
- Munteanu Lascarov, Al.**, *Concordanță a Noului Testament – îndreptar alfabetic pentru o grabnică cercetare în Noul Testament* (Tipografia Cărților Bisericești, București, 1932, 138 p.), prezentare de Pr. Ilarion V. Felea, la Mișcarea literară, în R.T. XXII (1932), nr. 10-11, p. 391.

- Felea, pr. Ilarion V.** (prezentare), *Al. Munteanu Lascarov — Concordanță a Noului Testament — îndreptar alfabetic pentru o grabnică cercetare în Noul Testament* (Tipografia Cărilor Bisericești, București, 1932, 138 p.), la Mișcarea literară, în R.T. XXII (1932), nr. 10-11, p. 391.
- Munteanu, dr. L. G.**, *Predica de pe Munte. Studiu exegetic* (Ed. autorului, Cluj, 1932, 141 p.), recenzie semnată de N. Colan, la Mișcarea literară, în R.T. XXII (1932), nr. 12, p. 470.
- Colan, N.** (recenzie), *Dr. G. L. Munteanu — Predica de pe Munte. Studiu exegetic* (Ed. autorului, Cluj, 1932, 141 p.), la Mișcarea literară, în R.T. XXII (1932), nr. 12, p. 470.
- Nicodem, episcop, starețul Mănăstirii Neamțu**, *Dumnezeu și dreptatea Lui. Tâlcuirea fericirilor* (Tipografia Mănăstirii Neamțu, 1930, 90 p.), la Bibliografie, în R.T. XXIII (1933), nr. 3, p. 814.
- Ioniță, Nicolae**, *Convertirea Sf. Apostol Pavel. Apologie biblică* („Cartea Românească”, Chișinău, 1932, 109 p.), la Bibliografie, în R.T. XXIII (1933), nr. 4, p. 814.
- Secaș, pr. Gheorghe**, *Ce este Biblia?* (Ed. Tipografiei Oastea Domnului, Sibiu, 1933, 30 p.), prezentare de dr. N. Bălan, la Mișcarea literară, în R.T. XXIII (1933), nr. 5-6, p. 239.
- Bălan, dr. N.** (prezentare), *Pr. Gheorghe Secaș — Ce este Biblia?* (Ed. Tipografiei Oastea Domnului, Sibiu, 1933, 30 p.), la Mișcarea literară, în R.T. XXIII (1933), nr. 5-6, p. 239.
- Intyre, D. Mc.**, *Suprema importanță a citirii Sf. Scripturi*, traducere de Sanda I. Matiu, în R.T. XXIII (1933), nr. 7-8, pp. 290-297.
- Matiu I. Sanda** (traducere), *D. Mc. Intyre — Suprema importanță a citirii Sf. Scripturi*, în R.T. XXIII (1933), nr. 7-8, pp. 290-297.
- Suciu, dr. Iustin**, *Ermeneutica Biblică* (Ed. autorului, Arad, 1933, 109 p.), recenzie semnată de N. Neaga, la Mișcarea literară, în R.T. XXIII (1933), nr. 7-8, p. 303.
- Neaga, N.** (recenzie), *Dr. Iustin Suciu — Ermeneutica Biblică* (Ed. autorului, Arad, 1933, 109 p.), la Mișcarea literară, în R.T. XXIII (1933), nr. 7-8, p. 303.
- Gheorghiu, dr. Vasile**, *Sfânta Evanghelie după Mateiu cu comentariu* (vol. III, cap. 16, 4 – 28, 20; Tipografia „Glasul Bucovinei”, Ed. autorului, Cernăuți, 1933, 347 p.), recenzie semnată de T. Bodogae, în R.T. XXIV (1934), nr. 1-2, p. 51.
- Bodogae, T.** (recenzie), *Prof. Dr. Vasile Gheorghiu — Sfânta Evanghelie după Mateiu cu comentariu* (vol. III, cap. 16, 4 – 28, 20; Tipografia „Glasul Bucovinei”, Ed. autorului, Cernăuți, 1933, p. 347), în R.T. XXIV (1934), nr. 1-2, p. 51.
- Morușca, arhim. Policarp**, *Porunca iubirii, caritatea creștină*, în R.T. XXIV (1934), nr. 3-4, pp. 100-112.
- Morușca, arhim. Policarp**, *Porunca iubirii, caritatea creștină*, în R.T. XXIV (1934), nr. 5-6, pp. 184-190.

- Morușca, arhim. Policarp**, *Porunca iubirii, caritatea creștină*, în R.T. XXIV (1934), nr. 7-8, pp. 220-233.
- Marcu, T. Grigorie**, *Iubirea lui Dumnezeu în educația religioasă a copilăriei*, în R.T. XXIV (1934), nr. 7-8, pp. 234-243.
- Bulgakov, prot. Sergie**, *Mielul lui Dumnezeu. Despre Teandria* (partea I, în limba rusă, Ymca Press, 1933, 468 p.), traducere de D. Stăniloae, la Mișcarea literară, în R.T. XXIV (1934), nr. 7-8, p. 269.
- Stăniloae, D.** (traducere), *Prot. Sergie Bulgakov — Mielul lui Dumnezeu. Despre Teandria* (partea I, în limba rusă, Ymca Press, 1933, 468 p.), la Mișcarea literară, în R.T. XXIV (1934), nr. 7-8, p. 269.
- Trifa, pr. Iosif**, *Tâlcuirea evangheliilor* (cartea I și II, Ed. Libr. Oastea Domnului, Sibiu, 1934), prezentare de Nicolae Vonica, la Mișcarea literară, în R.T. XXIV (1934), nr. 7-8, pp. 279-280.
- Vonica, Nicolae** (prezentare), *Pr. Iosif Trifa — Tâlcuirea evangheliilor* (cartea I și II, Ed. Libr. Oastea Domnului, Sibiu, 1934), la Mișcarea literară, în R.T. XXIV (1934), nr. 7-8, pp. 279-280.
- Morușca, arhim. Policarp**, *Porunca iubirii, caritatea creștină*, în R.T. XXIV (1934), nr. 9-10, pp. 315-321.
- Felea, pr. Ilarion V.**, *Profețiile Mântuitorului*, în R.T. XXV (1935), nr. 1-2, pp. 66-72.
- Neaga, dr. N.**, *Întâiul loc trinitar în Sfânta Scriptură*, în R.T. XXV (1935), nr. 1-2, pp. 81-88.
- Achimescu, pr. D. D.**, *Fiul Omului*, în R.T. XXV (1935), nr. 5-6, pp. 236-349.
- Chiricuță, pr. Petru**, *Studiu asupra textelor evanghelice cu privire la Parusie sau a doua venire* (București, 1935, 252 p.), recenzie semnată de N. Neaga, în R.T. XXVI (1936), nr. 1-2, p. 72.
- Neaga, N.** (recenzie), *Pr. Petru Chiricuță — Studiu asupra textelor evanghelice cu privire la Parusie sau a doua venire* (București, 1935, 252 p.), în R.T. XXVI (1936), nr. 1-2, p. 72.
- Ungur, pr. Victor**, *Sfârșitul vieții apostolului Pavel*, în R.T. XXVI (1936), nr. 1-2, pp. 35-52.
- Belea, prot. Nicodim**, *Personalitatea Sfântului Apostol Pavel și sufletul modern*, în R.T. XXVI (1936), nr. 3-4, pp. 99-106.
- Marcu, T. Grigorie**, *Tare în Scriptură*, în R.T. XXVII (1937), nr. 4, pp. 135-144.
- Beleuță, I.**, *Mântuitorul Iisus Hristos și partidele religioase*, în R.T. XXVII (1937), nr. 11, pp. 424-427.
- Rezuș, dr. Petre**, *Christologia de la Filipeni 2, 5-11 și Kenosa protestantă modernă*, în R.T. XXVIII (1938), nr. 1, pp. 53-59.
- Rezuș, dr. Petre**, *Christologia de la Filipeni 2, 5-11 și Kenosa protestantă modernă*, în R.T. XXVIII (1938), nr. 3, pp. 85-89.
- Marcu, T. Grigorie**, *Învierea lui Hristos și învierea neamului*, în R.T. XXVIII (1938), nr. 4, pp. 137-139.
- Naghiu, Iosif E.**, *Biblia în românește*, în R.T. XXVIII (1938), nr. 11-12, pp. 481-496.

- Felea, pr. Ilarion V.**, *Ultima traducere a Noului Testament*, în R.T. XXVIII (1938), nr. 11-12, pp. 501-502.
- Marcu, diacon T. Grigorie**, *Profesorul Dr. Vasile Gheorghiu*, în R.T. XXIX (1939), nr. 1, pp. 10-25.
- Ghia, pr. prof. dr. I. Gh.**, *Pâinea vieții. Texte biblice explicate pentru „Straja Țării”* (București, 1938), la Bibliografie, în R.T. XXIX (1939), nr. 1, coperta finală.
- Marcu, diacon T. Grigorie**, *Rătăciți neștiind Scripturile* (Biblioteca populară, „Veniți la Hristos”, nr. 3; Sibiu, 1938), la Bibliografie, în R.T. XXIX (1939), nr. 1, coperta.
- Marcu, diacon T. Grigorie**, *Saul din Tars*, în R.T. XXIX (1939), nr. 5, pp. 197-212.
- Negoită, dr. T.**, *Pusnicul de la Iordan. Sfântul Ioan Botezătorul*, în R.T. XXX (1940), nr. 1-2, pp. 59-65.
- Marcu, diacon T. Grigorie**, *Originea și originalitatea teologiei pauline*, în R.T. XXX (1940), nr. 11-12, pp. 537-558.

e. Perioada 1941 – 1946

- Felea, pr. dr. Ilarion V.**, *Învierea trupurilor în teologia paulină*, în R.T. XXXI (1941), nr. 5, pp. 229-234.
- Munteanu, dr. L. G.**, *Epistola Sfântului Apostol Pavel către Galateni. Comentariu* (Tip. Ep. Ort. Rom., Cluj, 1940, 132 p.), recenzie semnată de dr. Grigore T. Marcu, în R.T. XXXI (1941), nr. 5, p. 265.
- Marcu, dr. Grigorie T.** (recenzie), *Dr. L. G. Munteanu — Epistola Sfântului Apostol Pavel către Galateni. Comentariu* (Tip. Ep. Ort. Rom., Cluj, 1940, 132 p.), în R.T. XXXI (1941), nr. 5, p. 265.
- Cojocaru, dr. Haralambie**, *La originile exegezei romano-catolice a textului: „Tu ești Petru”, Mt. 16, 18-19*, în R.T. XXXI (1941), nr. 9-10, pp. 411-432.
- Belea, pr. Nicodim**, *Hristos calea noastră*, în R.T. XXXI (1941), nr. 9-10, pp. 436-439.
- Cojocaru, dr. Haralambie**, *La originile exegezei romano-catolice a textului: „Tu ești Petru”, Mt. 16, 18-19*, în R.T. XXXI (1941), nr. 11-12, pp. 486-502.
- Oancea, pr. Zosim**, *Hristos și Antihrist*, în R.T. XXXII (1942), nr. 1-2, pp. 19-33.
- Marcu, T. Grigorie**, *Procesul Mântuitorului (expunere rezumativă)*, în R.T. XXXVI (1946), nr. 3-4, pp. 169-182.

2. În revista „Revista Teologică” — Serie nouă

a. Perioada 1991 – 2000

- Radu, prof. preot dr. Simion**, *Contingență istorică în persoana Mântuitorului Hristos*, în R.T. I [73] (1991), nr. 3, p. 9.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile**, *Eshatologia paulină*, în R.T. III [75] (1993), nr. 4, pp. 50-68.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae**, *Un mare biblist ortodox, I. P. Bratsiotis*, în R.T. IV [76] (1994), nr. 1, p. 62.
- Abrudan, pr. prof. dr. Dumitru**, *Din istoricul traducerilor Sf. Scripturi în limba română; traduceri efectuate pe cale particulară*, în R.T. IV [76] (1994), nr. 3, p. 10.
- Montzaridis, prof. Georgias**, *Hristos și Timpul*, traducere de protos. lect. Daniel Nacu, în R.T. V [77] (1995), nr. 2, pp. 88-95.
- Nacu, protos. lect. Daniel** (traducere), *Prof. Georgias Montzaridis — Hristos și Timpul*, în R.T. V [77] (1995), nr. 2, pp. 88-95.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile**, *Importanța reuniunii internaționale de studii ale Noului Testament*, în R.T. V [77] (1995), nr. 3, pp. 102-112.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile**, *Aspecte ale spiritualității comunității mateene în lumina textelor și a trăsăturilor specifice primei Evanghelii*, în R.T. VI [78] (1996), nr. 3-4, p. 322.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile**, *Actualitatea exegezei biblice a Sfinților Părinți*, în R.T. VII [79] (1997), nr. 2, pp. 52-74.
- Klein, prof. dr. Hans**, *De la Evanghelia vorbită la Evanghelia scrisă...*, în R.T. VII [79] (1997), nr. 2, p. 89.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile**, *Importanța reuniunii biblice internaționale în septembrie 1997*, în R.T. VII [79] (1997), nr. 3, p. 195.
- Mihoc, prep. drd. Daniel**, *Istoria umană între suveranitatea lui Hristos și lucrarea lui Satan după Apocalipsă 6, v. 7, 17*, în R.T. VIII [80] (1998), nr. 4, pp. 129-145.
- Sf. Grigore Palama**, *Despre înviere și despre mironosițe*, traducere de Ioan I. Ică, în R.T. IX [81] (1999), nr. 2, p. 105.
- Ică, I. Ioan** (traducere), *Sf. Grigore Palama — Despre înviere și despre mironosițe*, în R.T. IX [81] (1999), nr. 2, p. 105.
- Moșoiu, pr. asist. dr. Nicolae**, *Metamorphosis, metamorphote — Schimbarea la față a lui Hristos pe Tabor, dovadă anticipată despre lumina Sfintei Treimi, ce va iradia din Trupul Său înviat și al tuturor celor ce-și vor arăta credința prin faptele lor*, în R.T. IX [81] (1999), nr. 3, pp. 69-81.

- Muntean, pr. drd. Cristian**, *O veche carte de arheologie a Vechiului și Noului Testament în limba română*, în R.T. IX [81] (1999), nr. 3, pp. 123-135.
- Breck, arhiprezb. dr. John**, *O abordare ortodoxă a exegezei biblice*, traducere de asist. Daniel Mihoc, în R.T. IX [81] (1999), nr. 4, pp. 111-119.
- Mihoc, asist. Daniel** (traducere), *Arhiprezb. Dr. John Breck — O abordare ortodoxă a exegezei biblice*, în R.T. IX [81] (1999), nr. 4, pp. 111-119.
- Tofană, pr. conf. dr. Stelian**, *Mesianitatea lui Iisus și „Secretul mesianic”, coordonată teologică a Evangheliei după Marcu*, în R.T. X [82] (2000), nr. 2, pp. 33-47.
- Moldovan, pr. prof. dr. Ilie**, *Chipuri scripturistice ale Bisericii strămoșești în expunere apologetică*, în R.T. X [82] (2000), nr. 3-4, pp. 81-89.
- Basarab, pr. dr. Mircea**, *Dimensiunea social-culturală și importanța ei pentru înțelegerea problematicii feminine în Biserica Ortodoxă*, în R.T. X [82] (2000), nr. 3-4, pp. 111-189.

b. Perioada 2001 – 2003

- Vild, pr. drd. Marian**, *„Charis” în concepția Sfântului Apostol Pavel*, în R.T. XIII [85] (2003), nr. 3, pp. 19-39.

3. În revista „Mitropolia Ardealului”

a. Perioada 1956 – 1960

- Marcu, T. Grigorie**, *Actualitatea Epistolei Sfântului Iacob*, în M.A. II (1957), nr. 1-2, pp. 26-52.
- Marcu, T. Grigorie**, *Părți proprii Sf. Luca în finalul istorisirilor evanghelice*, în M.A. I (1956), nr. 1-2, pp. 51-62.
- Marcu, T. Grigorie**, *Părintele profesor Dr. Vasile Gheorghiu*, în M.A. I (1956), nr. 1-2, pp. 141-144.
- Marcu, T. Grigorie**, *Un document inspirat de mărinimie creștinească (Epistola către Filimon)*, în M.A. II (1957), nr. 5-8, pp. 412-428.
- Marcu, T. Grigorie**, „*Locțiitorul*” Fiului. Pretinsul „primat” al Sfântului Apostol Petru, văzut în lumina unor detalii ioaneice, în M.A. II (1957), nr. 11-12, pp. 787-817.
- Marcu, T. Grigorie**, *Trei portrete neotestamentare: Iuda Iscarioteanul, Pilat din Pont și Claudia Procula*, în M.A. III (1958), nr. 1-2, pp. 190-201.
- Marcu, T. Grigorie**, *Ephesus redidivus. Pe urmele celei mai de seamă ctitorii pauline a Asiei Minor*, în M.A. III (1958), nr. 7-8, pp. 506-530.
- Marcu, T. Grigorie**, *Sfânta Scriptură „în pom românesc” — 100 de ani de la apariția Bibliei lui Șaguna*, în M.A. III (1958), nr. 9-10, pp. 782-812.
- Marcu, T. Grigorie**, *Cine este ἐγώ din capitolul 7 al Epistolei către Romani?*, în M.A. IV (1959), nr. 7-8, pp. 514-521.
- Marcu, T. Grigorie**, *Viața și opera învățatului teolog neotestamentar ortodox român Preot Vasile Gheorghiu*, în M.A. IV (1959), nr. 11-12, pp. 830-849.
- Marcu, T. Grigorie**, *Combaterea interpretărilor greșite ale Eshatologiei biblice*, în M.A. V (1960), nr. 1-2, pp. 28-35.
- Negoită, pr. Athanase**, *Manuscrisele de la Marea Moartă în studiile mai noi*, în M.A. V (1960), nr. 5-6, pp. 333-343.
- Marcu, T. Grigorie**, *Episoade din viața Bisericii creștine a veacului apostolic în expunere și interpretare lucanică*, în M.A. V (1960), nr. 7-8, pp. 519-535.
- Marcu, T. Grigorie**, *Posibilitatea desăvârșirii morale la Sfântul Apostol Pavel*, în M.A. V (1960), nr. 9-10, pp. 664-676.
- Marcu, T. Grigorie**, *Paternitatea ioaneică a Evangheliei a IV-a, cu specială privire la proba arheologică și paleografică*, recenzie semnată de Cosmin Mihalache, în M.A. V (1960), nr. 11-12, pp. 919-922.
- Mihalache, Cosmin** (recenzie), *Grigorie T. Marcu — Paternitatea ioaneică a Evangheliei a IV-a, cu specială privire la proba arheologică și paleografică*, în M.A. V (1960), nr. 11-12, pp. 919-922.

b. Perioada 1961 – 1970

- Marcu, T. Grigorie**, *Elemente de eclesiologie paulină*, în M.A. VI (1961), nr. 1-3, pp. 28-36.
- Marcu, T. Grigorie**, *Virtutea n-are vârstă (Cu privire la colaboratorii Sfântului Apostol Pavel)*, în M.A. VII (1962), nr. 3-6, pp. 240-261.
- Marcu, T. Grigorie**, *Excurs exegetic-filologic neotestamentar privitor la înțelesurile posibile ale termenului διακονος*, în M.A. VII (1962), nr. 7-8, pp. 449-468.
- Marcu, T. Grigorie**, *Întâiul itinerar paulin pe continentul nostru (În legătură cu relatările lucanice din F.A. 16,9 – 18,19)*, în M.A. VII (1962), nr. 11-12, pp. 631-641.
- Marcu, T. Grigorie**, *Sfântul Varnava Cipriotul — apostol al eleniștilor*, în M.A. VIII (1963), nr. 1-3, pp. 45-73.
- Papuc, diacon Gheorghe**, *Sfântul Luca autor neotestamentar*, în M.A. VIII (1963), nr. 1-3, pp. 74-92.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae**, *Apele mării în preocupările scriitorilor biblici*, în M.A. VIII (1963), nr. 7-8, pp. 513-524.
- Marcu, T. Grigorie**, *Cunoașterea preoțească a Noului Testament*, în M.A. VIII (1963), nr. 9-10, pp. 657-680.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Preocupări didactice și bibliografice neotestamentare (contribuții parțiale)*, în M.A. VIII (1963), nr. 11-12, pp. 836-856.
- Grollemberg, Luc. M.**, *Kleiner Bildatlas zur Bibel*, recenzie semnată de dr. Gr. Marcu, în M.A. IX (1964), nr. 1-2, pp. 140-141.
- Marcu, dr. Gr.** (recenzie), *Luc. M. Grollemberg — Kleiner Bildatlas zur Bibel*, în M.A. IX (1964), nr. 1-2, pp. 140-141.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae**, *Septuaginta*, în M.A. IX (1964), nr. 3-5, pp. 195-209.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Noul Legământ. Legământul de viață și pace*, în M.A. IX (1964), nr. 6-8, pp. 420-428.
- Papuc, diacon Gheorghe**, *Preoțimea creștină este slujire*, în M.A. IX (1964), nr. 11-12, p. 793-813.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Exegeza în pastorație*, în M.A. X (1965), nr. 1-3, pp. 26-49.
- Neaga, dr. N.**, *Vulgata*, în M.A. X (1965), nr. 4-6, pp. 275-287.
- Tarangul, pr. dr. Oreste**, *Maria din Betania și Maria Magdalena*, în M.A. X (1965), nr. 7-8, pp. 501-510.
- Moisiu, pr. conf. dr. Al.**, *Din preocupările biblice ale Fer. Augustin*, în M.A. X (1965), nr. 9-10, pp. 647-659.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Forma inițială a textului din Epistola către Filimon v. 23 (o problemă de critică a textului original)*, în M.A. X (1965), nr. 11-12, pp. 856-862.

Nicolae, Mitropolitul Banatului, și Marcu, pr. prof. dr. Grigorie, *Sărăcia și lupta împotriva ei în perspectiva Evangheliei*, în M.A. XI (1966), nr. 1-3, pp. 1-22.

Marcu, pr. prof. dr. Grigorie, *Omofonie sau paradox? Excurs exegetic teologic la textul din Mt. 19, 24 și locurile paralele*, în M.A. XI (1966), nr. 4-6, pp. 267-278.

Marcu, pr. prof. dr. Grigorie, *Tradiția în Biblie*, în M.A. XII (1966), nr. 11-12, pp. 711-716.

Marcu, pr. prof. dr. Grigorie, *Părți proprii Sfântului Luca în textul introductiv al Evangheliei a treia*, în M.A. XII (1967), nr. 1-3, pp. 8-42.

Belu, pr. dr. Dumitru, *Predica Sfântului Apostol Petru*, în M.A. XII (1967), nr. 1-3, pp. 135-146.

Marcu, pr. prof. dr. T. Grigorie, *Profilul ortodox al unei comemorări apostolești (XIX veacuri de la moartea martirică a Sfinților Apostoli Petru și Pavel)*, în M.A. XII (1967), nr. 6-7, pp. 480-490.

Neaga, dr. N., *Atitudinea Sfântului Apostol Pavel față de Vechiul Testament*, în M.A. XII (1967), nr. 8-9, pp. 633-638.

Radu, prot. Aurel, *Predica Sfinților Apostoli Petru și Pavel*, în M.A. XII (1967), nr. 10-12, pp. 803-815.

Marcu, pr. prof. dr. Grigorie, *Însemnătatea Epistolei Sfântului Apostol Pavel către Tit*, în M.A. XIII (1968), nr. 4-6, pp. 272-277.

Valerian, episcopul Oradiei, *Problema învierii*, în M.A. XIII (1968), nr. 4-6, pp. 296-304.

Marcu, pr. prof. dr. Grigorie, *Preocupări ermineutice – de interes actual panortodox și ecumenist*, în M.A. XIII (1968), nr. 7-8, pp. 484-515.

Marcu, pr. prof. dr. Grigorie, *Dumineca (sinteză biblic-teologică)*, în M.A. XV (1970), nr. 11-12, pp. 815-822.

c. Perioada 1971 – 1980

Neaga, pr. prof. dr. Nicolae, *Importanța tradiției exegetice pentru cercetarea biblică modernă*, în M.A. XVII (1972), nr. 5-6, pp. 369-377.

Szocs, prof. dr. Endre, *Denumirea și noțiunea de Biblie*, în M.A. XVII (1972), nr. 5-6, pp. 378-385.

Săbăduș, prot. Ioan, *Rudolf Bultmann și demitologizarea Sfintei Scripturi*, în M.A. XVII (1972), nr. 9-10, pp. 669-682.

Marcu, pr. prof. dr. Grigorie, *Profilul neotestamentar al teologiei împăcării în desfășurările lui actuale*, în M.A. XVIII (1973), nr. 1-2, pp. 13-27.

Marcu, pr. prof. dr. Grigorie, *Noul Testament de la Bălgrad (Alba Iulia) în contextul istoric literar al Bibliei românești — 325 de ani de la tipărirea lui*, în M.A. XIX (1974), nr. 1-3, pp. 84-95.

Mihoc, preot Vasile, *Preoția după Noul Testament*, în M.A. XIX (1974), nr. 4-6, pp. 250-262.

- Mircea, prot. Ioan**, *Epistola întâi a Sfântului Apostol Petru, introducere și comentariu* (teză de doctorat în teologie, 1973), recenzie semnată de pr. Vasile Mihoc, în M.A. XX (1975), nr. 1-2, pp. 118-120.
- Mihoc, pr. Vasile** (recenzie), *Prot. Ioan Mircea — Epistola întâi a Sfântului Apostol Petru, introducere și comentariu* (teză de doctorat în teologie, 1973), în M.A. XX (1975), nr. 1-2, pp. 118-120.
- Marcu, T. Grigorie**, *Mediul de apariție a cărților Noului Testament*, în M.A. XXI (1976), nr. 4-6, pp. 252-272.
- Mircea, pr. Ioan A.**, *Epistola a II-a a Sfântului Apostol Petru*, recenzie semnată de pr. asist. Vasile Mihoc, în M.A. XXII (1977), nr. 1-3, pp. 178-182.
- Mihoc, pr. asist. Vasile** (recenzie), *Pr. Ioan A. Mircea — Epistola a II-a a Sfântului Apostol Petru*, în M.A. XXII (1977), nr. 1-3, pp. 178-182.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Hristos și Cezarul, sau Statul și Biserica în lumina Noului Testament*, în M.A. XXII (1977), nr. 7-9, pp. 484-497.
- Chira, Ep. vicar Iustinian**, *Cele șapte cuvinte rostite de Mântuitorul Hristos pe cruce*, în M.A. XXII (1977), nr. 10-12, pp. 755-765.
- Todeasa, drd. C.**, *Rolul credinței în procesul mântuirii după Sf. Apostol Pavel*, în M.A. XXIII (1978), nr. 7-9, pp. 511-523.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Unitate și diversitate în Noul Testament și în Biserica primară*, în M.A. XXIV (1979), nr. 7-9, pp. 584-588.
- Troeme, Et.**, *Jésus livré aux historiens* (în „Foi et vie” 78, 1978, nr. 4, pp. 1-18), recenzie semnată de pr. asist. Vasile Mihoc, în M.A. XXV (1980), nr. 4-6, pp. 558-560.
- Mihoc, pr. asist. Vasile** (recenzie), *Et. Troeme — Jésus livré aux historiens* (în „Foi et vie” 78, 1978, nr. 4, pp. 1-18), în M.A. XXV (1980), nr. 4-6, pp. 558-560.
- Kieffer, René**, *La Cristologie de superiorite dans les Evangiles synoptiques* (în „Etudes Theologiques et religieuses” 54, 1959, nr. 4), recenzie semnată de pr. asist. Vasile Mihoc, în M.A. XXV (1980), nr. 7-9, pp. 579-591.
- Mihoc, pr. asist. Vasile** (recenzie), *René Kieffer — La Cristologie de superiorite dans les Evangiles synoptiques* (în „Etudes Theologiques et religieuses” 54, 1959, nr. 4), în M.A. XXV (1980), nr. 7-9, pp. 579-591.
- Mihoc, pr. asist. Vasile**, *Samarinenii*, în M.A. XXV (1980), nr. 7-9, pp. 625.
- Fee, Gordon D.**, *The majority text, and the original text of the New Testament* [Textul majoritar și textul original al Noului Testament] (în „The Bible Translator”, vol. 31, 1980, nr. 1, pp. 107-118), recenzie semnată de pr. asist. Vasile Mihoc, în M.A. XXV (1980), nr. 7-9, pp. 777-778.
- Mihoc, pr. asist. Vasile** (recenzie), *Gordon D. Fee — The majority text, and the original text of the New Testament* [Textul majoritar și textul original al Noului Testament] (în „The Bible Translator”, vol. 31, 1980, nr. 1, pp. 107-118), în M.A. XXV (1980), nr. 7-9, pp. 777-778.

d. Perioada 1981 – 1990

- Galitis, George**, *Revelație, inspirație și exegeză biblică în înțelegere ortodoxă*, traducere de Mircea Basarab, în M.A. XXVI (1981), nr. 1-3, pp. 27-34.
- Basarab, Mircea** (traducere), *George Galitis — Revelație, inspirație și exegeză biblică în înțelegere ortodoxă*, în M.A. XXVI (1981), nr. 1-3, pp. 27-34.
- Iliescu, lect. V.**, *Dimensiunea duhovnicească a Cuvântului în orizontul credinței creștine*, în M.A. XXVI (1981), nr. 4-6, p. 299.
- Mihoc, pr. asist. Vasile**, *Dumnezeu, unul în ființă și întreit în persoane*, în M.A. XXVI (1981), nr. 4-6, p. 331.
- Baismard, M. E.**, și **SAMOVILLE, A.**, *La vie des evangiles. Imitation a la critique des textes* (colecția Institution, Cerf, Paris, 1980, 119 p.), recenzie semnată de pr. asist. Vasile Mihoc, în M.A. XXVI (1981), nr. 7-8, p. 664.
- Mihoc, pr. asist. Vasile** (recenzie), *M. E. Baismard și A. Samoville — La vie des evangiles. Imitation a la critique des textes* (colecția Institution, Cerf, Paris, 1980, 119 p.), în M.A. XXVI (1981), nr. 7-8, p. 664.
- Mihoc, pr. asist. Vasile**, „Și toți știți” (I Ioan 2, 20), în M.A. XXVI (1981), nr. 10-12, pp. 764-769.
- Mihoc, pr. asist. Vasile**, *Mântuirea în Hristos (prin întreita Sa slujire ca profet, arhiereu și împărat)*, în M.A. XXVI (1981), nr. 10-12, p. 769.
- Mihoc, pr. asist. Vasile**, *Însușirea mântuirii prin Duhul Sfânt în Biserică*, în M.A. XXVII (1982), nr. 1-3, p. 151.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Misiune și îndatoriri pastorale*, în M.A. XXVII (1982), nr. 4-6, p. 283.
- Mihoc, pr. asist. Vasile**, *Lucrarea Duhului Sfânt în Biserică*, în M.A. XXVII (1982), nr. 4-6, p. 316.
- Moraru, drd. Eugen**, *Noțiunea de viață în lumina Noului Testament*, în M.A. XXVII (1982), nr. 10-12, p. 623.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae**, *Pacea și dezarmarea în lumina Sfintei Scripturi*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 1-2, pp. 28-32.
- Mihoc, pr. asist. Vasile**, *Preoția sacramentală*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 1-2, pp. 37-44.
- Mihoc, pr. asist. Vasile**, *Condițiile însușirii mântuirii*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 3-4, p. 173.
- Basarab, pr. prof. dr. Mircea**, *Domnul nostru Iisus Hristos ca interpret al Sf. Scripturi*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 5-6, p. 283.
- Mihoc, pr. asist. Vasile**, *Propovăduirea Cuvântului lui Dumnezeu în Biserică și nașterea credinței*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 5-6, p. 317.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae**, *Împărăția lui Dumnezeu — împărăția păcii*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 7-8, p. 401.
- Mihoc, pr. asist. Vasile**, *Sfintele Taine — mijloace de mântuire și sfințire a credincioșilor*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 7-8, p. 447.

- Neaga, dr. N., *Primatul dreptății*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 9-10, p. 547.
- Belea, prot. Nicodim, *Creștinismul și ideea rasistă*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 9-10, p. 555.
- Mihoc, pr. asist. dr. Vasile, *Nașterea și creșterea în viața cea nouă în Hristos*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 9-10, p. 582.
- Mihoc, pr. asist. dr. Vasile, *Elemente pentru o teologie a păcii*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 11-12, p. 706.
- Cherescu, diacon Pavel, *Pacea și Sf. Scriptură*, în M.A. XXIX (1984), nr. 1-2, pp. 40-49.
- Neaga, N., *Sfânta Scriptură*, în M.A. XXIX (1984), nr. 1-2, p. 59.
- Neaga, dr. N., *Cântările biblice — un mesaj de viață și de pace*, în M.A. XXIX (1984), nr. 3-4, pp. 167-174.
- Moraru, drd. Eugen, *Adam cel vechi și Adam cel Nou — Iisus Hristos în epistolele pauline*, în M.A. XXIX (1984), nr. 3-4, pp. 175-185.
- Făgărășanul, Ep. vicar Lucian, *Duhul Sfânt — persoana dumnezeiască în lumina Noului Testament*, în M.A. XXX (1985), nr. 1-2, pp. 9-19.
- Făgărășanul, Ep. vicar Lucian, *Întâlnirea Mântuitorului Hristos la Ierihon cu vameșul Zaheu*, în M.A. XXX (1985), nr. 3-4, pp. 171-180.
- Belea, pr. Nicodim, *Chemarea către preoție*, în M.A. XXX (1985), nr. 3-4, pp. 195-208.
- Sf. Grigore Palama, *Decalogul Legiurii celei după Hristos*, traducere de drd. Ioan I. Ică, în M.A. XXX (1985), nr. 3-4, pp. 209-214.
- Ică, drd. I. Ioan (traducere), *Sf. Grigore Palama — Decalogul Legiurii celei după Hristos*, în M.A. XXX (1985), nr. 3-4, pp. 209-214.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile, *Căsătoria și familia în lumina Sfintei Scripturi. Nașterea de prunci, scop principal al căsătoriei*, în M.A. XXX (1985), nr. 9-10, pp. 581-591.
- Abrudan, pr. prof. dr. D., *O responsabilitate bisericească majoră: grija pentru formarea viitorilor preoți*, în M.A. XXXI (1986), nr. 1, pp. 12-19.
- Florovsky, pr. G., *Duhul pierdut al Scripturii*, traducere de drd. Ioan I. Ică, în M.A. XXXI (1986), nr. 3, p. 19.
- Ică, drd. I. Ioan (traducere), *Pr. G. Florovsky — Duhul pierdut al Scripturii*, în M.A. XXXI (1986), nr. 3, p. 19.
- Tofană, pr. drd. Stelian, *Sf. Tradiție în viața Bisericii*, în M.A. XXXI (1986), nr. 3, pp. 45-59.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile, *Preoția generală și slujirea credinciosului în lume*, în M.A. XXXI (1986), nr. 4, pp. 43-50.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile, *Preot profesor Dr. Grigorie Marcu*, în M.A. XXXII (1987), nr. 2, p. 163.
- Punguță, ierom. drd. Vichentie, *Sfințirea lui Dumnezeu și participarea credinciosului la ea, prin Hristos în Duhul Sfânt*, în M.A. XXXIII (1988), nr. 5, p. 26.

- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile, *Îmbogățirea în Dumnezeu*, în M.A. XXXIII (1988), nr. 6, p. 52.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile, *Biblia de la București la a 300-a aniversare*, în M.A. XXXIII (1988), nr. 6, p. 98.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile, *Al V-lea Congres al teologilor bibliști ortodocși*, în M.A. XXXIII (1988), nr. 6, p. 100.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile, „*Decretul apostolic*” și valoarea istorică a cărții *Faptele Apostolilor*, în M.A. XXXIV (1989), nr. 2, p. 20.
- Agouridis, Savvas, *Evangelistul Ioan. Studii isagogice, exegetice și teologice asupra Evangheliei a patra* (în limba greacă, Atena, 1984, 287 p.), recenzie semnată de pr. prof. dr. Vasile Mihoc, în M.A. XXXIV (1989), nr. 3, p. 139.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile (recenzie), Savvas Agouridis — *Evangelistul Ioan. Studii isagogice, exegetice și teologice asupra Evangheliei a patra* (în limba greacă, Atena, 1984, 287 p.), în M.A. XXXIV (1989), nr. 3, p. 139.
- Vasiliadis, P., Galanis, I., și Karavidopoulos, I. (editori), *Traducerea Sf. Scripturi în B.O.R. Lucrările celui de al IV-lea Congres al teologilor bibliști ortodocși* (în limba greacă, Tesalonic, 1987, 118 p.), recenzie semnată de pr. prof. dr. Vasile Mihoc, în M.A. XXXIV (1989), nr. 4, p. 254.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile (recenzie), *Traducerea Sf. Scripturi în B.O.R. Lucrările celui de al IV-lea Congres al teologilor bibliști ortodocși* (în limba greacă, editori P. Vasiliadis, I. Galanis și I. Karavidopoulos, Tesalonic, 1987, 118 p.), în M.A. XXXIV (1989), nr. 4, p. 254.
- Onișor, pr. drd. Remus, *Istorie sfântă și teologie în Luca 1-2*, în M.A. XXXV (1990), nr. 4, p. 21.

4. În revista „Mitropolia Banatului”

a. Perioada 1951 – 1960

- Loichița, pr. prof. V.**, *Numirile biblice ale lui Dumnezeu (în V.T.)*, în M.B. VI (1956), nr. 10-12, pp. 144-160.
- Gheorghiu, prof. dr. Vasile**, *Prologul Evangheliei lui Ioan (1, 1-18)*, în M.B. VII (1957), nr. 4-6, pp. 4-33.
- Loichița, pr. prof. V.** *Numirile biblice ale lui Dumnezeu (în N.T.)*, în M.B. VII (1957), nr. 4-6, pp. 34-54.
- Gheorghiu, prof. dr. Vasile**, *Activitatea Domnului în Iudeea, Emon de lângă Salom (Ioan 3, 22-36)*, în M.B. VIII (1958), nr. 1-3, pp. 63-75.
- Gheorghiu, prof. dr. Vasile**, *Domnul în Samaria (In. 4, 1-42)*, în M.B. VIII (1958), nr. 4-6, pp. 22-48.
- Gheorghiu, prof. dr. Vasile**, *Activitatea Domnului în Ierusalim cu ocazia primelor Paște (In. 2, 23-25)*, în M.B. VIII (1958), nr. 7-9, pp. 329-354.
- Marcu, prof. dr. Grigorie**, *Portret neotestamentar: Sf. Timotei*, în M.B. IX (1959), nr. 3-4, pp. 21-26.
- Gheorghiu, prof. dr. Vasile**, *Cuvântarea Domnului Iisus Hristos din Sinagoga din Capernaum (Ioan 6, 22-59)*, în M.B. IX (1959), nr. 9-10, pp. 18-56.
- Gheorghiu, prof. dr. Vasile**, *Domnul în Ierusalim la Sărbătoarea colibelor (In. 7, 1-53), Femeia păcătoasă (In. 8, 1-11)*, în M.B. IX (1959), nr. 11-12, pp. 28-67.
- Gheorghiu, prof. dr. Vasile**, *Cuvântarea în visteria Templului (Ioan 8, 12-20)*, în M.B. X (1960), nr. 1-3, pp. 7-17.
- Vlăduceanu, preot dr. V.**, *Culegere de texte biblice pentru fundamentarea doctrinei creștine ortodoxe*, în M.B. X (1960), nr. 7-12, pp. 42-112.

b. Perioada 1961 – 1970

- Nicolae, preotul, Lidia**. *Portret neotestamentar*, în M.B. XII (1962), nr. 1-2, pp. 77-82.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *O mică odisee apostolică*, în M.B. XII (1962), nr. 7-8, pp. 319-343.
- Zarea, A.**, *Studiu exegetic asupra textelor evanghelice referitoare la curățirea Templului*, în M.B. XII (1962), nr. 9-10, pp. 496-509.
- Petreuță, pr. dr. Ioan**, *Botezul Sfântului Duh*, în M.B. XIV (1964), nr. 1-3, pp. 35-38.
- Deheleanu, pr. dr. Petru**, *Frații Domnului*, în M.B. XIV (1964), nr. 4-6, pp. 168-175.
- Copăcianu, pr. Emanuel**, *Despre vârsta necunoscută din viața lui Iisus Hristos (cu ref. la Luca 2)*, în M.B. XIV (1964), nr. 9-10, pp. 501-506.

- Găleşan, M.**, *Scopul Evangheliei a patra*, în M.B. XIV (1964), nr. 11-12, pp. 683-697.
- Bunea, pr. Ioan**, *Convertiții în Sfintele Evanghelii*, în M.B. XV (1965), nr. 7-9, pp. 518-527.
- Mladin, arhim. prof. Nicolae**, *Sfânta Taină a Botezului și viața morală creștină*, în M.B. XVI (1966), nr. 4-6, pp. 214-230.
- Agurides, prof. dr. Savvas**, *Petru și Ioan în Evanghelia a patra*, în M.B. XVII (1967), nr. 7-9, pp. 467-472.
- Negoită, pr. Atanasie**, *Paralele între Biblie și manuscrisele de la Marea Moartă (Fericirile se află în aceste manuscrise?)*, în M.B. XVIII (1968), nr. 7-9, pp. 387-401.
- Dufour, Xavier Leon**, *Ce se așteaptă de la un exeget?*, în M.B. XIX (1969), nr. 10-12, pp. 642-654.

c. Perioada 1971 – 1980

- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Necesitatea de a cunoaște și tâlcui corect Sfânta Scriptură*, în M.B. XXII (1972), nr. 4-6, pp. 204-212.
- Sârbu, pr. prof. dr. Corneliu**, *Sfânta Scriptură și folosul citirii ei*, în M.B. XXIII (1973), nr. 1-3, pp. 6-15.
- Georgescu, Ion V.**, *Și a înviat a treia zi, după Scripturi*, în M.B. XXIII (1973), nr. 7-9, pp. 377-386.
- Bogdan, preot Petru**, *Considerații generale asupra Noului Testament de la Bălgrad (1648) a mitropolitului Simion Ștefan*, în M.B. XXIII (1973), nr. 10-12, pp. 636-647.
- Sârbu, pr. prof. Corneliu**, *Iisus Hristos ca supremul profet*, în M.B. XXIV (1974), nr. 1-3, pp. 19-28.
- Copăcianu, prof. Emanuel**, *Ioan, proorocul deșerturilor*, în M.B. XXV (1975), nr. 1-3, pp. 20-37.
- Deheleanu, prof. dr. Petru**, *Împărăția de o mie de ani*, în M.B. XXVI (1976), nr. 1-4, pp. 39-48.
- Șerb, preot Teodor**, *Călăuza biblică*, în M.B. XXVI (1976), nr. 1-4, pp. 49-193.
- Șerb, preot Teodor**, *Călăuza biblică*, în M.B. XXVI (1976), nr. 5-8, pp. 329-471.
- Neaga, pr. prof. Nicolae**, *Glosolalia*, în M.B. XXVI (1976), nr. 9-12, pp. 607-614.
- Negoită, pr. prof. Atanasie**, *Care erau grupările sau partidele religioase pe timpul Mântuitorului Hristos*, în M.B. XXVI (1976), nr. 9-12, pp. 655-663.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Învățătura despre Cuvântul lui Dumnezeu*, în M.B. XXVIII (1978), nr. 1-3, pp. 12-19.
- Deheleanu, prof. dr. Petru**, *Sfintele Taine*, în M.B. XXVIII (1978), nr. 4-6, pp. 175-191.
- Neaga, pr. prof. Nicolae**, *A doua venire a lui Iisus*, în M.B. XXVIII (1978), nr. 7-9, pp. 336-340.

- Coman, dr. ep. Vasile**, *Ispitirea lui Iisus în pustiu*, în M.B. XXVIII (1978), nr. 7-9, pp. 349-357.
- Basarab, pr. dr. Mircea**, *Biblia în Liturghia și viața spirituală ortodoxă*, în M.B. XXIX (1979), nr. 1-3, pp. 31-42.
- Basarab, pr. dr. Mircea**, *Sfânta Scriptură și interpretarea ei în concepția Sf. Vasile cel Mare*, în M.B. XXIX (1979), nr. 4-6, pp. 286-300.

d. Perioada 1981 – 1989

- Sibianul, pr. prof. C.**, *Iisus Hristos ca Arhiereu*, în M.B. XXXI (1981), nr. 1-3, pp. 57-72.
- Basarab, pr. dr. Mircea**, *Scriptură și Liturghie*, în M.B. XXXI (1981), nr. 7-9, pp. 462-484.
- Bria, pr. prof. Ioan**, *Iisus Hristos într-o viziune cosmică*, în M.B. XXXII (1982), nr. 5-6, pp. 288-293.
- Ruscanu, pr. prof. M. B.**, *Eshatologia creștină și hiliasmul*, în M.B. XXXIII (1983), nr. 7-8, pp. 436-446.
- David, diac. conf. I. Petre**, *Atitudini mai noi cu privire la valoarea și interpretarea Sfintei Scripturi*, în M.B. XXXIV (1984), nr. 3-4, pp. 128-138.
- Bănescu, preot dr. Marcu**, *Funcția metaforei în "Predica de pe Munte" (I)*, în M.B. XXXIV (1984), nr. 11-12, pp. 679-691.
- Bănescu, preot dr. Marcu**, *Funcția metaforei în "Predica de pe Munte" (II)*, în M.B. XXXV (1985), nr. 1-2, pp. 15-23.
- Galeriu, pr. prof. dr. Constantin N.**, *Biblia în Biserica Ortodoxă*, în M.B. XXXV (1985), nr. 9-10, pp. 591-597.

5. În revista „Altarul Banatului”

a. Perioada 1990 – 1999

Fericitul Ieronim, *Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, traducere de pr. prof. dr. Nicolae Neaga, în A.B. I (1990), nr. 1-2, pp. 7-24.

Neaga, pr. prof. dr. Nicolae (traducere), *Fericitul Ieronim — Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, în A.B. I (1990), nr. 1-2, pp. 7-24.

Bănescu, preot dr. Marcu, *Ecranizarea lui Iisus Hristos*, în A.B. I (1990), nr. 7-8, pp. 7-22.

Fericitul Ieronim, *Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, traducere de pr. prof. dr. Nicolae Neaga, în A.B. I (1990), nr. 11-12, pp. 48-56.

Neaga, pr. prof. dr. Nicolae (traducere), *Fericitul Ieronim — Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, în A.B. I (1990), nr. 11-12, pp. 48-56.

Unguraș, pr. Dorel, *Privire exegetică asupra expresiei „Dumnezeu s-a îndreptat în Duhul” (Tim. 3, 16)*, în A.B. II (1991), nr. 1-3, pp. 29-34.

Fericitul Ieronim, *Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, traducere de pr. prof. dr. Nicolae Neaga, în A.B. II (1991), nr. 1-3, pp. 49-54.

Neaga, pr. prof. dr. Nicolae (traducere), *Fericitul Ieronim — Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, în A.B. II (1991), nr. 1-3, pp. 49-54.

Câta, pr. Petru, *Egalitatea Sfinților Apostoli după Noul Testament*, în A.B. II (1991), nr. 7-9, pp. 18-23.

Olariu, protodiac prof. Cornel, *Biblia în lumina concepțiilor contemporane*, în A.B. II (1991), nr. 7-9, pp. 24-34.

Radu, preot dr. Simion, *Mântuitorul Hristos și copiii*, în A.B. III (1992), nr. 4-6, pp. 47-54.

Manolache, Anca, *Statutul femeii în mesajul lui Hristos*, în A.B. III (1992), nr. 7-9, pp. 51-81.

Fericitul Ieronim, *Evanghelia după Matei*, traducere de preot prof. Nicolae Neaga, în A.B. III (1992), nr. 10-12, pp. 99-111.

Neaga, pr. prof. dr. Nicolae (traducere), *Fericitul Ieronim — Evanghelia după Matei*, în A.B. III (1992), nr. 10-12, pp. 99-111.

Bârlănescu, pr. Ioan, *Personalitatea Sfântului Apostol Pavel, izvoarele sale doctrinare și permanenta sa actualitate*, în A.B. IV (1993), nr. 4-6, pp. 31-42.

Baba, pr. prof. Ioan, *Esenienii — Date în legătură cu istoria, învățătura și viața descoperirilor de la Qumran*, în A.B. IV (1993), nr. 4-6, pp. 43-47.

Fericitul Ieronim, *Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, traducere de pr. prof. dr. Nicolae Neaga, în A.B. IV (1993), nr. 4-6, pp. 77-82.

- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae** (traducere), *Fericitul Ieronim — Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, în A.B. IV (1993), nr. 4-6, pp. 77-82.
- Spiru, preot Ioan**, *Sfântul Apostol Pavel și adevărurile evanghelice cuprinse în Epistolele Sale*, în A.B. IV (1993), nr. 7-9, pp. 79-90.
- Fericitul Ieronim**, *Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, traducere de pr. prof. dr. Nicolae Neaga, în A.B. IV (1993), nr. 7-9, pp. 97-104.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae** (traducere), *Fericitul Ieronim — Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, în A.B. IV (1993), nr. 7-9, pp. 97-104.
- Fericitul Ieronim**, *Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, traducere de pr. prof. dr. Nicolae Neaga, în A.B. IV (1993), nr. 10-12, pp. 85-94.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae** (traducere), *Fericitul Ieronim — Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, în A.B. IV (1993), nr. 10-12, pp. 85-94.
- Rezuș, pr. prof. dr. Petru**, *Partea albă a existenței Domnului Iisus Hristos*, A.B. V (1994), nr. 1-3, pp. 35-40.
- Fericitul Ieronim**, *Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, traducere de pr. prof. dr. Nicolae Neaga, în A.B. V (1994), nr. 1-3, pp. 106-112.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae** (traducere), *Fericitul Ieronim — Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, în A.B. V (1994), nr. 1-3, pp. 106-112.
- Bude, pr. prof. Ioan**, *Imnuri creștine din epoca apostolică în cuprinsul Noului Testament (I)*, în A.B. V (1994), nr. 4-6, pp. 14-30.
- Bude, pr. prof. Ioan**, *Imnuri creștine din epoca apostolică în cuprinsul Noului Testament (II)*, în A.B. V (1994), nr. 7-9, pp. 45-60.
- Fericitul Ieronim**, *Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, traducere de pr. prof. dr. Nicolae Neaga, în A.B. V (1994), nr. 10-12, pp. 117-122.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae** (traducere), *Fericitul Ieronim — Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, în A.B. V (1994), nr. 10-12, pp. 117-122.
- Fericitul Ieronim**, *Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, traducere de pr. prof. dr. Nicolae Neaga, în A.B. VI (1995), nr. 1-3, pp. 83-88.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae** (traducere), *Fericitul Ieronim — Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, în A.B. VI (1995), nr. 1-3, pp. 83-88.
- Munteanu, pr. prof. dr. Zeno**, *Antilogii și aparente contradicții în Evanghelii*, în A.B. VI (1995), nr. 4-6, pp. 61-69.
- Jinga, pr. prof. Constantin**, *Despre lume, viață și alte teme biblice*, în A.B. VI (1995), nr. 10-12, pp. 29-36.
- Galitis, pr. prof. George**, *Aposfatismul ca principiu al interpretării Sfintei Scripturi*, în A.B. VII (1996), nr. 1-3, pp. 7-11.
- Hatzopoulos, arhim. Athanasios**, *Evanghelie și cultură*, traducere de Luminița Niculescu, în A.B. VII (1996), nr. 7-9, pp. 17-24.
- Niculescu, Luminița** (traducere), *Arhim. Athanasios Hatzopoulos — Evanghelie și cultură*, în A.B. VII (1996), nr. 7-9, pp. 17-24.
- Manolache, Anca**, *Cel de-al doilea Adam*, în A.B. VII (1996), nr. 10-12, pp. 26-31.

- Jinga, pr. prof. Constantin**, *Cum citim Biblia?*, în A.B. VIII (1997), nr. 1-3, pp. 69-74.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile**, *Tipologia ca metodă de interpretare creștină a Vechiului Testament*, în A.B. VIII (1997), nr. 7-9, pp. 28-39.
- Tofană, pr. lect. dr. Stelian**, *Melchisedec — prototip al arhieriei veșnice a lui Iisus Hristos după Epistola către Evrei 7,1-10*, în A.B. VIII (1997), nr. 7-9, pp. 50-60.
- Klein, prof. dr. Hans**, *Ce fel de oameni sunt discipolii lui Iisus? Consemnări la citirea textului Luca 9, 1-50*, în A.B. VIII (1997), nr. 7-9, pp. 61-68.
- Corbu, pr. asist. Adrian**, *Istoria politică a epocii Noului Testament*, în A.B. VIII (1997), nr. 7-9, pp. 83-91.
- Homescu, dr. Mircea V.**, *Anticipări din Geneză împlinite în Apocalipsă*, în A.B. VIII (1997), nr. 7-9, pp. 92-97.
- Breck, pr. prof. dr. John**, *Principii ortodoxe de interpretare a Bibliei*, în A.B. IX (1998), nr. 1-3, pp. 75-86.
- Jinga, preot. pr. Constantin**, *Aventura căutării de sens. O istorisire a exegezei biblice creștine*, în A.B. IX (1998), nr. 4-6, pp. 14-35.
- Jinga, preot prof. Constantin**, *Problema traducerii Sfintei Scripturi: eroare, trădare, negoț sau încercare duhovnicească?*, în A.B. IX (1998), nr. 10-12, pp. 135-148.
- Jinga, preot prof. Constantin**, *Traducerile Bibliei: o repectrospectivă istorică*, în A.B. X (1999), nr. 1-3, pp. 87-99.
- Corbu, ierom. Agapie**, *Prolegomene pentru o lectură teologică a cuvântării Sfântului Petru la Cincizecime*, în A.B. X (1999), nr. 4-6, pp. 6-12.
- Corbu, ierom. lect. Agapie**, *Principii de exegeză biblică în tratatul "La titlurile psalmilor" al Sf. Grigorie de Nyssa*, în A.B. X (1999), nr. 10-12, pp. 15-22.

b. Perioada 2000 – 2003

- Clepea, diacon dr. Cornel**, *Contribuția teologului Henri de Lubac la redescoperirea sensului spiritual al Sfintei Scripturi*, în A.B. XI (2000), nr. 1-3, pp. 79-89.
- Jinga, pr. prof. Constantin**, *Biblia și sacralizarea secularizarea literaturii în secolul X*, în A.B. XI (2000), nr. 1-3, pp. 105-122.
- Corbu, ierom. Agapie**, *Cuvântul înțelepciunii și cuvântul cunoștinței (I Cor. 12, 8). Despre teologia discursivă și cunoașterea duhovnicească*, în A.B. XI (2000), nr. 4-6, pp. 21-30.
- Sfântul Hippolit, episcop al Romei**, *Demonstrație din Sfintele Scripturi despre Hristos*, în A.B. XI (2000), nr. 4-6, pp. 116-135.
- Tofană, pr. conf. dr. Stelian**, *Semnificația pascală a arătării lui Iisus Mariei Magdalena (Ioan 20, 11-18)*, în A.B. XI (2000), nr. 7-9, pp. 6-11.

- Corbu, pr. Agapie**, *Aspecte ale exegezei biblice iudaice în epoca celui de-al doilea templu*, în A.B. XI (2000), nr. 10-12, pp. 26-35.
- Homescu, dr. Mircea V.**, *Umorul lui Iisus*, în A.B. XII (2001), nr. 7-9, pp. 42-51.
- Bude, preot dr. Ioan**, *Mărturii biblice despre moștenirile din mozaism în terminologia și viața cultică a creștinismului primar*, în A.B. XII (2001), nr. 7-9, pp. 78-82.
- Bude, preot dr. Ioan**, *Actele liturgice de binecuvântare și sfințire în Sfânta Scriptură*, în A.B. XII (2001), nr. 10-12, pp. 29-35.
- Sfântul Ioan Gură de Aur**, *Omilia despre căsătorie. Din comentariul la Efeseni (I)*, în A.B. XIII (2002), nr. 1-3, pp. 74-83.
- Carabia, pr. prof. Adrian**, *Mica apocalipsă sinoptică – prezentare și scurtă interpretare*, în A.B. XIII (2002), nr. 4-6, pp. 68-72.
- Sfântul Ioan Gură de Aur**, *Omilia despre căsătorie. Din comentariul la Efeseni (II)*, în A.B. XIII (2002), nr. 4-6, pp. 72-81.
- Mada, ierom. Teofan**, *Spiritualitatea Evangheliei Sf. Ap. Matei*, în A.B. XIV (2003), nr. 4-6, pp. 7-13.
- Giulea, pr. prof. Andrei Dragoș**, *Dikaiosyne ca energie necreată și regimurile ei de manifestare după Sfântul Apostol Pavel*, în A.B. XIV (2003), nr. 10-12, pp. 28-41.

6. În revista „Mitropolia Moldovei și Sucevei”

a. Perioada 1925 – 1930

- Chirică, econom. P., *Razele Evangheliei*, traducere, în M.M. II (1926), nr. 1, pp. 2-5.
- Ghiga, pr. Th., *Pentru înviere*, în M.M. II (1926), nr. 3, pp. 44-46.
- Ghiga, pr. Th., *Cei curați cu inima*, în M.M. II (1926), nr. 1, pp. 46-48.
- Dron, pr. C., *Capul lui Ioan Botezătorul*, în M.M. II (1926), nr. 9, pp. 186-188.
- Nicodim, Ep., *Darurile celor trei magi* (traducere din Inochentie al Odesei), în M.M. II (1926), nr. 12, pp. 267-269.
- Iordăchescu, ec. V., *Învierea Domnului*, în M.M. III (1927), nr. 4, pp. 89-91.
- Leu, arhieru Grigorie, *Nașterea Domnului*, în M.M. V (1929), nr. 12, pp. 597-599.
- Grădinaru, pr. M., *Plinirea vremii*, în M.M. V (1929), nr. 12, pp. 599-603.
- Ursache, student P., *Noaptea din Ghetsimani*, în M.M. VI (1930), nr. 4, pp. 102-104.
- R., pr. C., *Noua ediție a Bibliei*, în M.M. VI (1930), nr. 6, pp. 189-190.

b. Perioada 1931 – 1940

- Gașpar, pr. Mina, *Tâlcul umilei Nașteri a Mântuitorului*, în M.M. VII (1931), nr. 12, pp. 330-333.
- Chirică, pr. P., *Păstorul cel bun. O nevoie a vremii de azi. Preoția apostolică*, în M.M. VII (1931), nr. 12, pp. 335-337.
- Ciopron, arhidiacon. P., *Virtutea dragostei creștine*, în M.M. VII (1931), nr. 12, pp. 339-341.
- Simionescu, I., *Ierarhia valorilor după concepția Noului Testament*, în M.M. IX (1933), nr. 2-3, pp. 57-60.
- Simionescu, Ioan, *Perfecțiunea caracterului Domnului Iisus*, în M.M. IX (1933), nr. 9, pp. 205-209.
- Răduceanu, pr. D. C., *Pacea mea dau vouă*, în M.M. X (1934), nr. 1, pp. 21-25.
- Hodoroabă, pr. N. V., *Biblia ilustrată*, în M.M. XII (1936), nr. 12, pp. 501-503.
- Policarp, episcop, *Biblia ilustrată*, în M.M. XIII (1937), nr. 2, pp. 84-85.
- Scriban, arhim. I., *Biblia la încoronarea regelui Angliei*, în M.M. XIII (1937), nr. 7-8, pp. 261-266.
- Vasilache, ier. Vasile, *Avem Biblie*, în M.M. XIV (1938), nr. 12, pp. 487-493.
- Mitrofan, monahul, *Biblia ilustrată în străinătate*, în M.M. XV (1939), nr. 4, pp. 145-147.
- Iftimie, diacon Gh., *Concepția despre Logos*, în M.M. XV (1939), nr. 1-2, pp. 50-58.

c. Perioada 1941 – 1950

Dudu, V., *Bazele sociale ale Evangheliei*, în M.M. XVIII (1942), nr. 12, pp. 661-666.

d. Perioada 1951 – 1960

Ciobanu, mgrd. M., *Atitudinea Mântuitorului față de săraci în Evanghelia după Sfântul Luca*, în M.M.S. XXX (1954), nr. 1-2, pp. 27-47.

Donoș, pr. Niculai, *Sfântul Ioan Botezătorul*, în M.M.S. XXXI (1955), nr. 1-2, pp. 1-10.

Gheorghiu, prof. dr. V., *Înțelesul cuvintelor $\pi\tau\omicron\eta$ $\tau\alpha\iota$ $\kappa\eta\rho\alpha\nu$ din textul Epistolei către Galateni (1, 18)*, în M.M.S. XXXI (1955), nr. 4, pp. 185-196.

Ciobanu, mgrd. pr. Mihai, *Întreita ispitire a Domnului*, în M.M.S. XXXI (1955), nr. 5-6, pp. 295-312.

Lungu, diacon Gh., *Judecata și condamnarea la moarte a Mântuitorului Hristos*, în M.M.S. XXXII (1956), nr. 3-4, pp. 109-121.

Ciobanu, pr. Mihai V., *Locul și data scrierii Epistolei către Filimon*, în M.M.S. XXXII (1956), nr. 8-9, pp. 474-476.

Codreanu, pr. Iorgu, *Concepția Sfântului Apostol Pavel despre clasele sociale*, în M.M.S. XXXII (1956), nr. 8-9, pp. 482-484.

Prelipceanu, pr. prof. Vlad, *Predica și predicatorul după Sfântul Apostol Pavel*, în M.M.S. XXXII (1956), nr. 11-12, pp. 698-706.

Marcu, pr. prof. Grigorie, *Cu privire la „Testamentul” Sfântului Apostol Pavel*, în M.M.S. XXXIII (1957), nr. 5-6-7, pp. 406-416.

Gheorghiu, pr. dr. Vasile, *Miruirea Domnului nostru Iisus Hristos*, în M.M.S. XXXIV (1958), nr. 1-2, pp. 10-21.

Neaga, Nicolae (recenzie), *Biblica hebraica Stuttgart (1952)*, în M.M.S. XXXIV (1958), nr. 1-2, pp. 86-88.

Crăciunaș, ierom. Irineu, *Fericiți sunt făcătorii de pace*, în M.M.S. XXXIV (1958), nr. 3-4, pp. 188-198.

Gheorghiu, prof. dr. Vasile, *Cei dintâi soți de călătorie și învățăcei ai Domnului (Ioan 1, 35-51)*, în M.M.S. XXXIV (1958), nr. 5-6, pp. 394-410.

Moscovici, mgrd. Iancu, *Manuscrisele de la Marea Moartă. Descoperiri ulterioare*, în M.M.S. XXXIV (1958), nr. 5-6, pp. 394-410.

Slevoacă, pr. dr. Ștefan, *Harisme în Biserica primară*, în M.M.S. XXXIV (1958), nr. 9-10, pp. 698-722.

Belu, pr. prof. D., *Ironia în cuvântările Mântuitorului*, în M.M.S. XXXIV (1958), nr. 11-12, pp. 863-872.

Birdaș, arhim. Emilian, *În legătură cu viața lui Iisus*, în M.M.S. XXXV (1959), nr. 1-2, pp. 67-72.

B., C., *Sfântul Ioan Botezătorul și Qumranul*, în M.M.S. XXXV (1959), nr. 1-2, pp. 130-132.

Ciobanu, pr. Mihai V., *Epistola către Filimon. Introducere și comentariu*, în M.M.S. XXXV (1959), nr. 5-6, pp. 283-298.

Gheorghiu, pr. prof. Vasile, *Mărturia lui Ioan Botezătorul față de delegații sinedriului din Ierusalim (In. 1, 19-28)*, în M.M.S. XXXV (1959), nr. 3-4, pp. 165-179.

Gheorghiu, pr. prof. Vasile, *Nunta din Cana Galileii*, în M.M.S. XXXV (1959), nr. 9-12, pp. 558-566.

Corneanu, diac. conf. N., *Poate fi înlocuit „Tatăl nostru” cu rugăciuni improvizate*, în M.M.S. XXXVI (1960), nr. 9-12, pp. 549-555.

Crăciunaș, ierom. Irineu, *Porunca păcii*, în M.M.S. XXXVI (1960), nr. 9-12, pp. 628-653.

e. Perioada 1961 – 1970

Neaga, pr. prof. Nicolae, *Flora și vegetația în Orientul biblic. Symbolismul lor în Sfânta Scriptură*, în M.M.S. XXXVII (1961), nr. 7-8, pp. 502-526.

Chițescu, prof. N., *Consacrarea (meditație exegetico-dogmatică asupra textului de la Ioan XVII, 19)*, în M.M.S. XXXVIII (1962), nr. 3-4, pp. 162-179.

Marcu, pr. prof. dr. Grigorie, *Obârșia ierusalimiteană a bisericii primare din Roma*, în M.M.S. XXXVIII (1962), nr. 7-8, pp. 549-567.

Papuc, Diac. Gh., *Să fim neosteniți în săvârșirea binelui (Gal. 6, 9)*, în M.M.S. XXXVIII (1962) nr. 9-12, pp. 716-719.

Belu, prof. Dumitru, *Nu mai este iudeu, nici elin...*, în M.M.S. XXXIX (1963), nr. 1-2, pp. 42-55.

Crăciunaș, ierom. Irineu, *Slujirea frățească*, în M.M.S. XL (1964), nr. 1-2, pp. 18-24.

Prelipceanu, pr. prof. Vl., *Colecția imnelor religioase a comunității de la Qumran*, în M.M.S. XL (1964), nr. 11-12, pp. 582-591.

Rezuș, pr. prof. Petru, *Domnul nostru Iisus Hristos în teologia contemporană*, în M.M.S. XLI (1965), nr. 5-6, pp. 269-277.

Zăgrean, diac. prof. I., *Prieteni în Sfânta Evanghelie*, în M.M.S. XLI (1965), nr. 5-6, pp. 304-311.

Rezuș, pr. prof. Petru, *Eclesiologia și contemporaneitate*, în M.M.S. XLI (1965), nr. 11-12, pp. 604-611.

Vasilescu, diac. prof. Emilian, *Evangheliile sinoptice. Probleme dogmatice și idei sociale*, în M.M.S. XLII (1966), nr. 1-2, pp. 5-15.

Belu, pr. D., *Doamne, învață-ne să ne rugăm (după S. D. Gordon)*, în M.M.S. XLIII (1967), nr. 1-2, pp. 184-191.

Mladin, arhim. prof. N., *Ceea ce ați făcut unuia dintre acești frați ai Mei... Mie Mi-ați făcut (Mt. 25, 40)*, în M.M.S. XLIII (1967), nr. 3-4, pp. 259-271.

Prelipceanu, pr. prof. Vladimir, *Mesianismul lui Iisus în raport cu mesianismul iudaic*, în M.M.S. XLV (1969), nr. 1-2, pp. 21-36.

Vasilescu, diac. prof. Em., *Epistolele Sfântului Apostol Pavel. Idei misionare și sociale*, în M.M.S. XLV (1969), nr. 10-12, pp. 599-609.

Alexandru, B. A., *Și s-a botezat de la Ioan*, în M.M.S. XLVI (1970), nr. 1-2, pp. 43-52.

Bucevschi, diac. prof. O., *Interpretări pascale*, în M.M.S. XLVI (1970), nr. 3-6, pp. 154-163.

Chițescu, prof. N., *Despre Karl Barth (10 mai 1886 – 10 dec. 1968)*, în M.M.S. XLVI (1970), nr. 3-6, pp. 163-196.

Prelipceanu, pr. prof. Vladimir, *Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție ca izvoare ale revelației divine în cele trei mari confesiuni creștine*, în M.M.S. XLVI (1970), nr. 3-6, pp. 218-230.

f. Perioada 1971 – 1980

Roșca, prot. A., *Izvoarele revelației: Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție*, în M.M.S. XLVII (1971), nr. 1-2, pp. 65-93.

Istrate, prof. univ. G., *Un moment important în istoria limbii române literare: Noul Testament de la Bălgrad (1648)*, în M.M.S. XLVIII (1972), nr. 9-12, pp. 749-775.

Serafinceanu, prof. dr. I., *Principiul divin trinitar al unității Bisericii în lumina Sfintei Scripturi a Noului Testament*, în M.M.S. XLIX (1973), nr. 3-4, pp. 184-220.

Buzdugan, pr. Costache, *Hristologia lui Karl Barth*, în M.M.S. XLIX (1973), nr. 11-12, pp. 749-764.

Bucevschi, diac. prof. O., *Lucrarea mântuitoare a lui Hristos prin Cruce și Înviere*, în M.M.S. L (1974), nr. 1-2, pp. 34-39.

Botiz, Al. A., *Drumul spre Golgota*, în M.M.S. L (1974), nr. 3-4, pp. 266-275.

Moise, pr. Victor, *Texte biblice*, în M.M.S. L (1974), nr. 5-6, pp. 382-393.

Moise, pr. Victor, *Texte biblice*, în M.M.S. L (1974), nr. 7-8, pp. 574-591.

Vasilescu, diac. prof. onorar. Emilian, *Viața Domnului nostru Iisus Hristos și viața altor întemeietori de religii*, în M.M.S. L (1974), nr. 7-8, pp. 546-561.

Măcsim, pr. Nicolae N., *Conceptii protestante mai noi despre Sfânta Scriptură*, teză de doctorat, în M.M.S. LI (1975), nr. 5-8, pp. 407-555.

Buzdugan, pr. C., *Sfânta Cruce în lumina Învierii*, în M.M.S. LII (1976), nr. 1-2, pp. 77-100.

Vizitiu, pr. prof. Mihai Gh., *Faptele bune și importanța lor pentru mântuire*, în M.M.S. LII (1976), nr. 5-6, pp. 383-390.

Galeriu, pr. C. N., *Sensul religios-creștin al sărbătorii Ziua Domnului în Vechiul și Noul Testament*, în M.M.S. LIII (1977), nr. 7-9, pp. 543-555.

Vizitiu, pr. Mihai, *Chemare la mântuire*, în M.M.S. LIV (1978), nr. 3-4, pp. 279-289.

Timoceanu, pr. V., *Sfinții Apostoli Petru și Pavel în lumina apostolicității și sobornicității Bisericii*, în M.M.S. LIV (1978), nr. 5-8, pp. 549-557.

Bîzgan, pr. drd. Gheorghe, *Predica Sfântului Apostol Pavel despre trăirea creștină*, în M.M.S. LV (1979), nr. 7-8, pp. 455-466.

Stăniloae, pr. prof. D., *Fiul lui Dumnezeu, Fiul Omului*, în M.M.S. LVI (1980), nr. 9-12, pp. 733-764.

g. Perioada 1981 – 1990

Anicăi, pr. D., *Datoria slujirii și obligațiile cetățenești ale creștinului după învățătura Noului Testament*, în M.M.S. LVIII (1982), nr. 1-2, pp. 15-27.

Moldovan, pr. conf. dr. Ilie, *Iisus Hristos — viața lumii. Viața religioasă autentic creștină ca temă de discuție ecumenică*, în M.M.S. LIX (1983), nr. 4-6, pp. 167-191.

Petraru, drd. Gh., *Învieirea-plenitudine de viață*, în M.M.S. LX (1984), nr. 4-6, pp. 307-321.

Vizitiu, pr. prof. Mihai, *Cine citește și cine interpretează Sfânta Scriptură în Biserica Ortodoxă*, în M.M.S. LXI (1985), nr. 1-3, pp. 113-122.

Mihălțan, pr. lect. I., *Necesitatea cunoașterii temeinice a Sfintei Scripturi pentru teologi*, în M.M.S. LXI (1985), nr. 10-12, pp. 715-723.

Chialda, pr. prof. Mircea, *Cinstirea Sfinților îngeri*, în M.M.S. LXII (1986), nr. 6, pp. 85-90.

Davideanu, pr. drd. C., *Sfânta Scriptură și Biserica*, în M.M.S. LXIII (1987), nr. 4, pp. 83-92.

Cârstoiu, ierom. drd. Justinian, *Melchisedec, preotul rege din Salem, prefigurare a Mântuitorului Iisus Hristos*, în M.M.S. LXIII (1987), nr. 6, pp. 37-45.

Chirică, pr. C. Gr., *Despre Sfânta Scriptură*, în M.M.S. LXIII (1987), nr. 6, pp. 88-96.

Rezuș, pr. prof. Petru, *Vechiul Testament în lumina Noului Testament*, în M.M.S. LXIV (1988), nr. 2, pp. 22-35.

Neaga, pr. prof. dr. Nicolae, *Dreptate și pace. Aspecte biblice*, în M.M.S. LXIV (1988), nr. 5, pp. 11-17.

Moldovan, pr. prof. Ilie, *Cuvântul lui Dumnezeu în Scriptură și în Tradiție*, în M.M.S. LXV (1989), nr. 3, pp. 9-30.

Petraru, pr. Gh., *Iisus Hristos — Calea, Adevărul și Viața*, în M.M.S. LXVI (1990), nr. 5-6, pp. 93-98.

7. În revista „Teologie și Viață”

a. Perioada 1991 – 2000

- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae**, *Incinerarea și înmormântarea în lumina Sfintei Scripturi (Vechiul și Noul Testament)*, în T.V. I [LXVII] (1991), nr. 4-8, pp. 81-92.
- Vizitiu, Mihai**, *Lucrarea și darurile Sfântului Duh după Epistolele I și II Corinteni*, în T.V. I [LXVII] (1991), nr. 9-12, pp. 144-159.
- Semen, pr. prof. dr. Petre**, *Sfințenia lui Dumnezeu și sfințenia oamenilor în Vechiul și Noul Testament*, în T.V. II [LXVIII] (1992), nr. 1-3, pp. 46-58.
- Mocanu, pr. Mihai**, *Biblia în conștiința marilor oameni ai culturii universale*, în T.V. II [LXVII] (1992), nr. 1-3, pp. 109-112.
- Cojocaru, Constantin C.**, *Sfânta Scriptură despre știință și despre măsurarea timpului*, în T.V. II (1992), nr. 8-10, pp. 15-18.
- Sfântul Ciprian**, *Despre Rugăciunea Domnească*, traducere de Gh. Badea, în T.V. II (1992), nr. 8-10, pp. 162-166.
- Badea, Gh.** (traducere), *Sfântul Ciprian — Despre Rugăciunea Domnească*, în T.V. II (1992), nr. 8-10, pp. 162-166.
- Codreanu, Iorgu**, *Învățătura Sf. Ap. Pavel despre clasele sociale desprinsă din epistolele sale*, în T.V. II (1992), nr. 8-10, pp. 167-169.
- Patrinacos, Nikon D.**, *A dictionary of greek Orthodoxy* (Cuvânt înainte de arhiep. Iakovos, Primatul Bisericii Ortodoxe Grecești din America, New York, 1987, 329 p.), recenzie de as. univ. E. Chiosa, în T.V. II (1992), nr. 8-10, pp. 218-219.
- Chiosa, asist. univ. E.** (recenzie), *Nikon D. Patrinacos — A dictionary of greek Orthodoxy* (Cuvânt înainte de arhiep. Iakovos, Primatul Bisericii Ortodoxe Grecești din America, New York, 1987, 329 p.), în T.V. II (1992), nr. 8-10, pp. 218-219.
- Semen, pr. conf. dr. Petre**, *Vorbirea în pilde în cărțile Sfintei Scripturi*, în T.V. II [LXVIII] (1992), nr. 11-12, pp. 28-41.
- Vizitiu, pr. lect. Mihai**, *Sfânt și sfințenie după Noul Testament*, în T.V. II [LXVIII] (1992), nr. 11-12, pp. 42-53.
- Hadas-Lebel, Mireille**, *Manuscrisele de la Marea Moartă*, traducere de Gabriela Cămară, în T.V. II [LXVIII] (1992), nr. 11-12, pp. 180-191.
- Cămară, Gabriela** (traducere), *Mireille Hadas-Lebel — Manuscrisele de la Marea Moartă*, în T.V. II [LXVIII] (1992), nr. 11-12, pp. 180-191.
- Galitis, Georgios**, *Considerații cu privire la teologia unei traduceri a Sfintei Scripturi*, traducere din grecește de diac. Eugen Moraru, în T.V. III (1993), nr. 1-3, pp. 96-100.
- Moraru, diac. Eugen** (traducere din grecește), *Georgios Galitis — Considerații cu privire la teologia unei traduceri a Sfintei Scripturi*, în T.V. III (1993), nr. 1-3, pp. 96-100.

- Vizitiu, Mihai**, *Familia în învățătura Mântuitorului și a Sfinților Apostoli*, în T.V. IV (1994), nr. 5-7, pp. 25-39.
- Petraru, Gh.**, *Misiune și evanghelizare*, în T.V. V (1995), nr. 1-3, pp. 84-122.
- Stamatoiu, pr. prof. Dionisie**, *Epistola a II-a către Tesaloniceni introducere, traducere și comentariu, teologia și actualitatea epistolei* (lucrare de doctorat), în T.V. V [LXXI] (1995), nr. 4-6, pp. 1-205.
- Dimitriu, episcop Calinic**, *Biblia în Filocalie. Antologie de texte biblice tâlcuite în Filocalia românească*, recenzie semnată de pr. asist. Ioan-Cristinel Teșu, în T.V. V (1995), nr. 7-9, pp. 102-105.
- Teșu, pr. asist. Ioan-Cristinel** (recenzie), *Episcop Calinic Dimitriu — Biblia în Filocalie. Antologie de texte biblice tâlcuite în Filocalia românească*, în T.V. V (1995), nr. 7-9, pp. 102-105.
- Semen, pr. prof. dr. Petre**, *Trăirea autentică a credinței în viziunea biblică*, în T.V. VI [LXXII] (1996), nr. 7-12, pp. 65-79.
- Semen, Petre**, *Sfinții Arhangheli după Sf. Scriptură și slujirea lor*, în T.V. VI (1996), nr. 7-12, pp. 114-118.
- Semen, pr. prof. dr. Petre**, *Concepția biblică despre proprietatea asupra pământului*, în T.V. VII [LXXIII] (1997), nr. 1-6, pp. 25-43.
- Semen, pr. prof. dr. Petre**, *Sfânta Scriptură apără demnitatea umană de degradare*, în T.V. VII [LXXIII] (1997), nr. 1-6, pp. 95-107.
- *****, *Testamentum Domini nostri Jesu Christi* (traducere, note și comentariu introductiv de pr. lect. dr. Nicolae Achimescu, Ed. Polirom, Iasi, 1996, ediție bilingvă: latină și română), recenzie semnată de lect. Viorel Sava, în T.V. VII (1997), nr. 1-6, pp. 199-200.
- Sava, lect. Viorel** (recenzie), *Testamentum Domini nostri Jesu Christi* (traducere, note și comentariu introductiv de pr. lect. dr. Nicolae Achimescu, Ed. Polirom, Iasi, 1996, ediție bilingvă: latină și română), în T.V. VII (1997), nr. 1-6, pp. 199-200.
- Semen, pr. prof. dr. Petre**, *Atitudinea Bisericii față de pruncucidere, divorț, abandonul de copii, droguri, homosexualitate — justificată de Sfânta Scriptură*, în T.V. IX [LXXXV] (1999), nr. 7-12, pp. 75-97.
- Sfântul Ioan Gură de Aur**, *Omilie la Epistola întâi către Timotei a Sfântului Apostol Pavel și Timotei 1, 1-4*, traducere de pr. Petru Sidoreac, în T.V. X (2000), nr. 1-6, pp. 90-98.
- Sidoreac, Petru** (traducere), *Sfântul Ioan Gură de Aur — Omilie la Epistola întâi către Timotei a Sfântului Apostol Pavel și Timotei 1, 1-4*, în T.V. X (2000), nr. 1-6, pp. 90-98.
- Semen, pr. prof. dr. Petre**, *Temeiuri scripturistice ale artei iconografice bizantine*, în T.V. XI [LXXXVI] (2000), nr. 1-6, pp. 99-113.

b. Perioada 2001 – 2003

- Răducă, pr. conf. dr. Vasile**, *Familia și împărăția lui Dumnezeu după Sfânta Scriptură*, în T.V. XI [LXXXVII] (2001), nr. 1-7, pp. 81-95.

8. În revista „Mitropolia Olteniei”

a. Perioada 1950 – 1960

- Moiescu, prof. Iustin**, *Ierarhia bisericească în epoca apostolică (I)*, în M.O. V (1954), nr. 1-3, pp. 57-74.
- Nicolaescu, prof. diac. Nicolae**, *Ideile dogmatice și misionare ale epistolei către Coloseni*, în M.O. V (1954), nr. 4-6, pp. 152-161.
- Moiescu, prof. Iustin**, *Ierarhia bisericească în epoca apostolică (II)*, în M.O. V (1954), nr. 4-6, pp. 209-233.
- Verzan, Sabin**, *Familia în lumina învățaturii Noului Testament*, în M.O. V (1954), nr. 9-10, pp. 511-525.
- Nicolaescu, prof. diac. N. I.**, *Săptămâna Sfintelor Patimi*, în M.O. VI (1955), nr. 3-4, pp. 131-144.
- Verzan, Sabin**, *Slujirea preoțească după Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în M.O. I (1955), nr. 5-6, pp. 277-294.
- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, *Botezat-a pruncii Biserica primară?*, în M.O. VII (1956), nr. 4-5, pp. 177-186.
- Călugăr, pr. D.**, *Principiul hristocentric la Sf. Ap. Pavel*, în M.O. VII (1956), nr. 6-7, pp. 328-331.
- Manolache, mgrd. Anca**, *„Cuvântul, trup s-a făcut” (tentă dogmatică)*, în M.O. VII (1956), nr. 10-12, pp. 598-605.
- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, *Sfânta Scriptură în limba română*, în M.O. VIII (1957), nr. 3-4, pp. 149-160.
- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, *Bucuria vieții*, în M.O. VIII (1957), nr. 11-12, pp. 729-736.
- Bucevschi, diac. prof. O.**, *Rugăciunea la Sf. Ap. Pavel*, în M.O. XI (1960), nr. 3-4, pp. 137-151.
- Negoită, pr. Atanasie**, *Mediul în care a apărut Noul Așezământ. Cultura nabateenilor în lumina ultimelor săpături arheologice*, în M.O. XI (1960), nr. 9-12, pp. 561-575.
- Alexandru, B. A.**, *Pe urmele Sf. Ap. Pavel*, în M.O. XI (1960), nr. 9-12, pp. 576-582.

b. Perioada 1961 – 1970

- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, *Unele precizări cu privire la locul Bibliei în Ortodoxie*, în M.O. XIII (1962), nr. 10-12, pp. 583-596.
- Bucevschi, diac. prof. O.**, *Hristos și Biserica în lume*, în M.O. XIV (1963), nr. 9-10, pp. 698-704.

- Alexandru, B. A.**, *Slăvitul Betleem*, în M.O. XIV (1963), nr. 11-12, pp. 844-850.
- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, *Orientări exegetice de interes pastoral*, în M.O. XV (1964), nr. 9-10, pp. 667-696.
- Bucevschi, Orest**, „*Astăzi vouă s-a născut un Mântuitor, care este Hristos Domnul*”, în M.O. XV (1964), nr. 11-12, pp. 851-855.
- Rezuș, pr. prof. Petru**, *Domnul Iisus Hristos ca învățător*, în M.O. XVI (1965), nr. 1-2, pp. 3-8.
- Bucevschi, Orest**, *Învierea Domnului*, în M.O. XVI (1965), nr. 3-4, pp. 268-272.
- Petrescu, pr. prof. Nic.**, *Note exegetice cu privire la capitolul XXVIII, v. 17 din Sfânta Evanghelie de la Matei*, în M.O. XVI (1965), nr. 7-8, pp. 557-567.
- Ștefănescu, Al.B.**, *În Betleemul Iudeii*, în M.O. XVII (1966), nr. 11-12, pp. 950-955.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Epistola către Efeseni V, 32-33. Note exegetice*, în M.O. XVIII (1967), nr. 1-2, pp. 3-27.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Observații și propuneri cu privire la traducerea N.T. (Faptele apostolilor) (I)*, în M.O. XIX (1968), nr. 9-10, pp. 714-721.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Observații și propuneri cu privire la traducerea N.T. (F.A.) (II)*, în M.O. XX (1969), nr. 5-6, pp. 387-395.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Observații și propuneri cu privire la traducerea N.T. (F.A.) (III)*, în M.O. XX (1969), nr. 7-8, pp. 541-550.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Observații și propuneri la traducerea N.T. (F.A.) (IV)*, în M.O. XX (1969), nr. 9-10, pp. 663-672.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Observații și propuneri cu privire la traducerea N.T. (F.A.) (V)*, în M.O. XXI (1970), nr. 3-4, pp. 176-187.

c. Perioada 1971 – 1980

- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Observații și propuneri cu privire la traducerea N.T. (F.A.) (VI)*, în M.O. XXII (1971), nr. 1-2, pp. 26-38.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Observații și propuneri cu privire la traducerea N.T. (F.A.) (VII)*, în M.O. XXII (1971), nr. 3-4, pp. 210-220.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Observații și propuneri cu privire la traducerea N.T. (F.A.) (VIII)*, în M.O. XXII (1971), nr. 5-6, pp. 335-347.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Observații și propuneri cu privire la traducerea N.T. (F.A.) (IX)*, în M.O. XXII (1971), nr. 7-8, pp. 539-546.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Observații și propuneri cu privire la traducerea N.T. (F.A.) (X)*, în M.O. XXII (1971), nr. 9-10, pp. 708-720.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Observații și propuneri cu privire la traducerea N.T. (F.A.) (XI)*, în M.O. XXIII (1972), nr. 5-6, pp. 323-333.
- Popescu-Urlieni, pr. T. N.**, *Scurtă biografie a Sf. Ev. Luca*, în M.O. XXIV (1973), nr. 1-2, pp. 146-148.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Explicarea Apostolului duminical (I). Apostolul din ziua de Paști: Fapte I, 1-8*, în M.O. XXIV (1973), nr. 3-4, pp. 322-326.

- Neamțu, pr. M., *Rugăciunea domnească în tâlcuirea Sfinților Părinți (I)*, în M.O. XXIV (1973), nr. 7-8, pp. 571-575.
- Sakkos, prof. S. N., *Explicarea Evangheliilor duminicale. Evanghelia I (Chemarea celor dintâi ucenici) — Duminica a XVIII-a după Rusalii*, traducere de pr. Olimp N. Căciulă, în M.O. XXIV (1973), nr. 7-8, pp. 589-596.
- Căciulă, pr. Olimp N. (traducere), prof. S. N. Sakkos — *Explicarea Evangheliilor duminicale. Evanghelia I (Chemarea celor dintâi ucenici) — Duminica a XVIII-a după Rusalii*, în M.O. XXIV (1973), nr. 7-8, pp. 589-596.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului duminical (II). Duminica a II-a după Paști, a Tomii*, în M.O. XXIV (1973), nr. 7-8, pp. 597-602.
- Bălana, pr. Gh., *Sfântul Apostol și Evanghelist, Epistola I (I)*, în M.O. XXIV (1973), nr. 9-10, pp. 757-760.
- Sakkos, prof. S. N., *Explicarea Evangheliilor duminicale. Evanghelia a II-a (Regula vieții sociale în Hristos) — Duminica a XIX-a după Rusalii*, traducere de pr. Olimp N. Căciulă, în M.O. XXIV (1973), nr. 9-10, pp. 761-764.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului duminical (III). Duminica a III-a după Paști — a mironosițelor*, în M.O. XXIV (1973), nr. 9-10, pp. 765-769.
- Bălana, pr. Gh., *Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan. Epistola I (II)*, în M.O. XXIV (1973), nr. 11-12, pp. 943-953.
- Sakkos, prof. S. N., *Explicarea Evangheliilor duminicale. Învierea fiului văduvei din Nain (III)*, în M.O. XXIV (1973), nr. 11-12, pp. 954-958.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului duminical (IV). Duminica IV-a după Paști, a slăbănogului*, în M.O. XXIV (1973), nr. 11-12, pp. 959-965.
- Bălana, pr. Gh., *Întâia Epistolă sobornicească a Sfântului Apostol Ioan, cap. V, 7. Studiu istoric și comentariu*, în M.O. XXV (1974), nr. 1-2, pp. 36-40.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului duminical (V). Duminica a VI-a după Paști, a orbului*, în M.O. XXV (1974), nr. 1-2, pp. 41-45.
- Neamțu, pr. M., *Rugăciunea domnească în tâlcuirea Sfinților Părinți (II)*, în M.O. XXV (1974), nr. 1-2, pp. 46-54.
- Mazilescu, drd. Grigore, *Învățătura despre familie în Epistolele pauline*, în M.O. XXV (1974), nr. 3-4, pp. 279-287.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului duminical (VI). Duminica a VII-a după Paști, a Sfinților Părinți*, în M.O. XXV (1974), nr. 3-4, pp. 288-293.
- Bălana, pr. Gh., „Cuvântul vieții”, după *întâia Epistolă sobornicească a Sf. Ap. Ioan*, în M.O. XXV (1974), nr. 5-6, pp. 421-426.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului duminical (VII). Duminica Rusaliilor*, în M.O. XXV (1974), nr. 5-6, pp. 427-432.
- Bălana, pr. Gh., *Epistola întâia sobornicească a Sf. Ap. Ioan. Prologul*, în M.O. XXV (1974), nr. 7-8, pp. 600-608.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului duminical (VIII). Duminica I după Rusalii (a Tuturor sfinților)*, în M.O. XXV (1974), nr. 7-8, pp. 609-614.

- Negoită, pr. Athanasie**, *Din câmpul exegezei biblice de astăzi*, în M.O. XXV (1974), nr. 7-8, pp. 615-621.
- Neamțu, pr. M.**, *Rugăciunea domnească în tâlcuirea Sfinților Părinți (III)*, în M.O. XXV (1974), nr. 11-12, pp. 956-959.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Tâlcuirea Apostolului duminical (IX). Duminica III-a după Rusalii*, în M.O. XXV (1974), nr. 11-12, pp. 960-964.
- Bălana, pr. Gh.**, *Epistola I sobornicească a Sfântului Apostol Ioan. Comentariu. Cap. I, 5-10*, în M.O. XXVI (1975), nr. 1-2, pp. 59-69.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Tâlcuirea Apostolului duminical (X). Duminica IV-a după Rusalii*, în M.O. XXVI (1975), nr. 1-2, pp. 70-73.
- Bălana, pr. Gh.**, *Epistola I sobornicească a Sfântului Apostol Ioan. Comentariu. Cap. II, 1-11*, în M.O. XXVI (1975), nr. 3-4, pp. 202-212.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Tâlcuirea Apostolului duminical (XI). Duminica a VI-a după Rusalii*, în M.O. XXVI (1975), nr. 5-6, pp. 405-408.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Tâlcuirea Apostolului duminical (XII). Duminica a VII-a după Rusalii*, în M.O. XXVI (1975), nr. 7-8, pp. 543-546.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Tâlcuirea Apostolului duminical (XIII). Duminica a VIII-a după Rusalii*, în M.O. XXVI (1975), nr. 9-10, pp. 714-717.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Tâlcuirea Apostolului duminical (XIV). Duminica a IX-a după Rusalii*, în M.O. XXVII (1975), nr. 11-12, pp. 873-876.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Rugăciunea Domnească „Tatăl nostru”. Cuvântul I*, în M.O. XXVII (1976), nr. 7-8, pp. 600-603.
- Sfântul Ioan Gură de Aur**, *Cuvântul al treilea la parabola despre bogatul nemilostiv și săracul Lazăr*, traducere pr. Dumitru Fecioru, în M.O. XXVII (1976), nr. 9-10, pp. 735-750.
- Fecioru, pr. Dumitru** (traducere), *Sfântul Ioan Gură de Aur — Cuvântul al treilea la parabola despre bogatul nemilostiv și săracul Lazăr*, în M.O. XXVII (1976), nr. 9-10, pp. 735-750.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Rugăciunea Domnească (II): „Sfințească-se numele Tău”*, în M.O. XXVII (1976), nr. 9-10, pp. 760-763.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Rugăciunea Domnească (III): „Vie împărăția Ta”*, în M.O. XXVII (1976), nr. 11-12, pp. 1046-1049.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Rugăciunea Domnească „Tatăl nostru” (IV)*, în M.O. XXVIII (1977), nr. 1-3, pp. 193-195.
- Sfântul Ioan Gură de Aur**, *Cuvântul al V-lea în legătură cu parabola despre Lazăr și bogatul nemilostiv*, traducere pr. Dumitru Fecioru, în M.O. XXVIII (1977), nr. 4-6, pp. 422-429.
- Fecioru, pr. Dumitru** (traducere), *Sfântul Ioan Gură de Aur — Cuvântul al V-lea în legătură cu parabola despre Lazăr și bogatul nemilostiv*, în M.O. XXVIII (1977), nr. 4-6, pp. 422-429.
- Sfântul Ioan Gură de Aur**, *Cuvântul al VII-lea la parabola despre Lazăr și bogatul nemilostiv*, traducere pr. Dumitru Fecioru, în M.O. XXVIII (1977), nr. 7-9, pp. 562-570.

- Fecioru, pr. Dumitru** (traducere), *Sfântul Ioan Gură de Aur — Cuvântul al VII-lea la parabola despre Lazăr și bogatul nemilostiv*, în M.O. XXVIII (1977), nr. 7-9, pp. 562-570.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Rugăciunea Domnească „Tatăl nostru” (V și VI)*, în M.O. XXVIII (1977), nr. 7-9, pp. 608-613.
- Neamțu, pr. Marin**, *Spre o teologie a numelui Mântuitorului Iisus Hristos în opera Sfântului Irineu*, în M.O. XXVIII (1977), nr. 10-12, pp. 764-769.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Tâlcuirea Apostolului la Nașterea Domnului (Gal. IV, 4-7)*, în M.O. XXVIII (1977), nr. 10-12, pp. 790-796.
- Negoită, pr. Athanasie**, *Creștinismul și esenianismul în lumina manuscriselor de la Marea Moartă*, în M.O. XXIX (1978), nr. 1-3, pp. 41-51.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Observații și propuneri cu privire la traducerea Noului Testament (XII)*, în M.O. XXIX (1978), nr. 1-3, pp. 68-76.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Tâlcuirea Apostolului de la Botezul Domnului*, în M.O. XXIX (1978), nr. 1-3, pp. 123-126.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Observații și propuneri cu privire la traducerea N.T. (F.A.) (XIII)*, în M.O. XXIX (1978), nr. 4-6, pp. 287-301.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Tâlcuirea Apostolului la sărbătorirea Sfântului Mare Mucenic Gheorghe*, în M.O. XXIX (1978), nr. 4-6, pp. 321-325.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Rugăciunea Domnească „Tatăl nostru” (VII): „Și nu ne duce pe noi în ispită”*, în M.O. XXIX (1978), nr. 4-6, pp. 339-341.
- Stamatoiu, pr. drd. Dionisie**, *Rugăciunea arhierească (Ioan XVII). Comentariu. Locul și timpul rostirii. Denumirea*, în M.O. XXIX (1978), nr. 7-9, pp. 554-562.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Tâlcuirea Apostolului de la sărbătorirea Sfântului Prooroc Ilie Tezvitianul*, în M.O. XXIX (1978), nr. 7-9, pp. 607-613.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Rugăciunea Domnească „Tatăl nostru” (VIII): „Ci ne mântuiește de cel rău”*, în M.O. XXIX (1978), nr. 7-9, pp. 627-629.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Explicarea Apostolului zilei. Sfântul Ioan Botezătorul, 7 ianuarie*, în M.O. XXX (1979), nr. 1-3, pp. 141-146.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Rugăciunea Domnească „Tatăl nostru” (IX)*, în M.O. XXX (1979), nr. 4-6, pp. 366-369.
- Stamatoiu, pr. prof. Dionisie**, *Raportul dintre Legea Veche și Legea Nouă, după Predica de pe Munte*, în M.O. XXX (1979), nr. 7-9, pp. 549-558.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Explicarea Apostolului la Schimbarea la Față*, în M.O. XXX (1979), nr. 7-9, pp. 582-585.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Tâlcuirea Apostolului de la 26 noiembrie, Sfântul Mare Mucenic Dimitrie*, în M.O. XXX (1979), nr. 10-12, pp. 721-725.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Explicarea Apostolului de la 25 ianuarie (Sfântul Grigore Teologul)*, în M.O. XXXI (1980), nr. 1-2, pp. 62-67.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Tâlcuirea Apostolului la Buna Vestire*, în M.O. XXXI (1980), nr. 3-6, pp. 481-486.

- Crețeanu, Radu**, *Chipul Mântuitorului Iisus Hristos reprezentat în "Pomul vieții". Studiu iconografic.*, în M.O. XXXI (1980), nr. 7-9, pp. 600-604.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Explicarea Apostolului de la Nașterea Maicii Domnului*, în M.O. XXXI (1980), nr. 7-9, pp. 632-638.

d. Perioada 1981 – 1990

- Stamatoiu, pr. Dionisie**, *„Rugăciune și muncă”, după Sfântul Apostol Pavel*, în M.O. XXXII (1981), nr. 4-6, pp. 237-244.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Tâlcuirea Apostolului de la sărbătorirea Sfinților Apostoli Petru și Pavel*, în M.O. XXXII (1981), nr. 4-6, pp. 265-269.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Tâlcuirea Apostolului de la Înălțarea Sfintei Cruci*, în M.O. XXXII (1981), nr. 7-9, pp. 429-433.
- Todoran, drd. Simion**, *Raportul dintre natură și har în lucrarea mântuirii subiective după Sfântul Apostol Pavel*, în M.O. XXXII (1981), nr. 10-12, pp. 605-613.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Tâlcuirea Apostolului de la 6 decembrie, Sfântul Ierarh Nicolae*, în M.O. XXXII (1981), nr. 10-12, pp. 625-628.
- Semen, pr. prof. P.**, *Iubirea aproapelui după Epistola I-a a Sfântului Apostol Ioan*, în M.O. XXXIII (1982), nr. 1-3, pp. 7-12.
- Iordache, pr. Ioan**, *Despre copilăria Mântuitorului Iisus Hristos*, în M.O. XXXIII (1982), nr. 1-3, pp. 55-58.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Tâlcuirea Apostolului la Tăierea capului Sfântului Ioan Botezătorul*, în M.O. XXXIII (1982), nr. 7-9, pp. 541-545.
- Buzescu, pr. prof.dr. Nicolae**, *Titlurile (denumirile) lui Hristos, Fiul lui Dumnezeu, la Origen*, în M.O. XXXIII (1982), nr. 10-12, pp. 674-688.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Tâlcuirea Apostolului de la 8 noiembrie*, în M.O. XXXIII (1982), nr. 10-12, pp. 697-700.
- Stamatoiu, pr. Dionisie**, *„...și pe pământ pace!” Temeiuri din Revelația divină pentru o luminoasă nădejde*, în M.O. XXXIV (1983), nr. 11-12, pp. 754-761.
- Stamatoiu, pr. Dionisie**, *Sensul noțiunii de „trup” în Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în M.O. XXXV (1984), nr. 9-10, pp. 568-577.
- Lecca, arhim. Paulin**, *„Scriptura Scripturae interpret”*, în M.O. XXXVI (1985), nr. 1-2, pp. 67-82.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Despre slujirea preoțească*, în M.O. XXXVI (1985), nr. 1-2, pp. 35-44.
- Lecca, arhim. Paulin**, *„Scriptura Scripturae interpret” (II)*, în M.O. XXXVI (1985), nr. 3-4, pp. 259-271.
- Paraschivaș, pr. Emanuil**, *De ce a recurs Mântuitorul la pilde?*, în M.O. XXXVI (1985), nr. 5-6, pp. 441-444.
- Damaschin, ep. vicar Severineanul**, *Studiu biblic la I Cor. 14, 19*, în M.O. XXXVIII (1987), nr. 3, pp. 47-50.

- Pufu, drd. Gheorghe**, *Iubirea aproapelui după Epistola Sfântului Apostol Ioan*, în M.O. XXXVIII (1987), nr. 4, pp. 38-44.
- Semen, pr. prof. Petre**, *Despre cinstirea Maicii Domnului*, în M.O. XXXIX (1988), nr. 4, pp. 43-47.
- Ioniță, pr. prof. dr. Viorel**, *Biblia lui Șerban Cantacuzino, 1688 — în contextul traducerilor europene*, în M.O. XXXIX (1988), nr. 6, pp. 59-67.
- Bârsan, protos. Arsenie**, *Despre desăvârșirea omului*, în M.O. XLI (1990), nr. 1-3, pp. 97-109.

e. Perioada 1991 – 2000

- Niță, prof. Marian**, *Plantele și animalele întâlnite în Sfânta Scriptură*, în M.O. XLII (1991), nr. 2, pp. 34-52.
- Niță, prof. Marian**, *Plantele și animalele întâlnite în Sfânta Scriptură (Septuaginta și Vulgata)*, în M.O. XLII (1991), nr. 3, pp. 32-41.
- Damaschin, ep. dr. Severineanul**, *Biserica din Laodiceea la sfârșitul veacului I, după Apocalipsă*, M.O. XLII (1991), nr. 4-6, pp. 21-23.
- Bârsan, protos. Arsenie**, *Despre legătura dintre Mântuitorul Iisus Hristos cel înălțat cu omenirea istorică*, în M.O. XLII (1991), nr. 4-6, pp. 24-36.
- Damaschin, Coravu-Severineanul**, *Traducerea rugăciunii „Tatăl nostru”*, în M.O. XLIV (1993), nr. 1-6, pp. 39-44.
- Stamatoiu, pr. lect. Dionisie**, *Despre sensurile Sfintei Scripturi. Noțiuni preliminare*, în M.O. XLV (1994), nr. 1-6, pp. 45-64.
- Șuparschi, arhim. Melchisedec**, *Îndatoririle moral-sociale ale creștinilor după Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în M.O. XLV (1994), nr. 1-6, pp. 65-70.
- Stamatoiu, pr. dr. Dionisie**, *Mediul de apariție al Noului Testament*, în M.O. XLVI (1995), nr. 1-2, pp. 77-97.
- Stamatoiu, pr. dr. Dionisie**, *Istoricul interpretării Sfintei Scripturi*, în M.O. XLVI (1995), nr. 3-6, pp. 24-36.
- Stamatoiu, pr. lector Dionisie**, *Despre Sfânta Tradiție după Sfântul Apostol Pavel*, în M.O. XLVII (1996), nr. 1-2, pp. 20-31.
- Șuparschi, arhim. Melchisedec**, *Preoția Noului Testament după Epistola către Evrei*, în M.O. XLVIII (1997), nr. 1-3, pp. 91-102.
- Stamatoiu, pr. dr. Dionisie**, *Despre parabolele Mântuitorului*, în M.O. XLVIII (1997), nr. 1-3, pp. 131-134.
- Anghelescu, prof. dr. Gheorghe F.**, *Dumnezeirea Cuvântului Ioanic. Structura Prologului (I)*, în M.O. XLVIII (1997), nr. 4-6, pp. 21-32.
- Isvoranu, pr. lect. Alexandru**, *Plinirea Legii și a Proorocilor în Iisus Hristos*, în M.O. XLVIII (1997), nr. 4-6, pp. 33-46.
- Anghelescu, prof. dr. Gheorghe**, *Dumnezeirea Cuvântului Ioanic. Cuvântul lui Dumnezeu (II)*, în M.O. XLIX (1998), nr. 1-6, pp. 94-99.

- Anghelescu, prof. dr. Gheorghe**, *Dumnezeirea Cuvântului Ioanic. Cuvântul este Fiul lui Dumnezeu (III)*, în M.O. L (1999), nr. 1-2, pp. 42-47.
- Băjău, pr. dr. Ion**, *Lucrarea predicatorială a Sfântului Apostol Pavel în Atena. Cuvântarea din Areopag*, în M.O. L (1999), nr. 1-2, pp. 51-60.
- Drăgulin, drd. Paul**, *Direcția de interpretare a Apocalipsei ca sistem al evenimentelor istoriei universale*, în M.O. L (1999), nr. 1-2, pp. 80-89.
- Stamatoiu, pr.dr. Dionisie**, *Cuvântarea eshatologică a Mântuitorului*, în M.O. L (1999), nr. 5-6, pp. 23-39.
- Stamatoiu, pr. dr. Dionisie**, *Patimile Mântuitorului după Sintele Evanghelii*, în M.O. LI (2000), nr. 1-2, pp. 12-55.
- Stamatoiu, pr. dr. Dionisie**, *Învierea Domnului, adevărul de temelie al credinței noastre*, în M.O. LI (2000), nr. 3-4, pp. 41-59.
- Ivan, pr. dr. Ilie I.**, *Sfinții Apostoli în slujba Evangheliei Mântuitorului Hristos*, în M.O. LI (2000), nr. 3-4, pp. 77-94.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Despre supracinstirea Maicii Domnului și chemarea ei în ajutor*, în M.O. LI (2000), nr. 5-6, pp. 115-123.

f. Perioada 2001 – 2003

- Stamatoiu, pr. conf. dr. Dionisie**, *Sfântul Apostol Pavel*, în M.O. LII (2001), nr. 1-2, pp. 32-70.
- Preda, asist. univ. dr. Constantin**, *Arătarea Mântuitorului Hristos înviat la țărmul Mării Tiberiadei. Viitorul Bisericii în lume (In. 21, 1-23, 24-25)*, în M.O. LII (2001), nr. 5-6, pp. 36-51.
- Popescu, prep. univ. Sergiu**, *Istoricitatea Persoanei lui Iisus Hristos*, în M.O. LII (2001), nr. 5-6, pp. 52-76.
- Stamatoiu, pr. conf. dr. Dionisie**, *Complexitatea unei personalități, Sfântul Apostol Pavel*, în M.O. LIII (2002), nr. 1-4, pp. 16-44.
- Stamatoiu, pr. conf. dr. Dionisie**, *Valoarea istorică și documentară a scrierilor Sfântului Evanghelist Luca*, în M.O. LIII (2002), nr. 5-8, pp. 12-39.
- Preda, asist. univ. dr. Constantin**, *Învierea Domnului după Evanghelia Sfântului Ioan (Faptele care au avut loc la mormânt; Ioan 20, 1-29, 30-31)*, în M.O. LIII (2002), nr. 5-8, pp. 40-66.
- Stan, Nicolae Răzvan**, *Roadele activității Mântuitorului Iisus Hristos*, M.O. LIII (2002), nr. 5-8, pp. 80-85.
- Stamatoiu, pr. conf. dr. Dionisie**, *La nunta din Cana Galileii*, în M.O. LIII (2002), nr. 9-12, pp. 45-49.
- Popescu, pr. prof. Dumitru**, *Învierea lui Hristos*, în M.O. LIV (2003), nr. 1-4, pp. 17-20.
- Stamatoiu, pr. prof. Dionisie**, *Eshatologia în Epistolele sobornicești*, în M.O. LIV (2003), nr. 1-4, pp. 21-28.
- Preda, lect. dr. Constantin**, *Patimile și Moartea Mântuitorului după Evanghelia Sfântului Ioan (In. 18,1 – 19,42)*, în M.O. LIV (2003), nr. 1-4, pp. 53-59.

9. În revista „Ortodoxia”

a. Perioada 1949 – 1950

Deheleanu, prof. pr. P., *Erezia primatului papal — ce învață catolicii și ce spune Biblia*, în O. I (1949), nr. 2-3, pp. 143-170.

Marcu, pr. prof. Grigorie T., *Apostolatul Roman al Sfântului Apostol Petru în lumina Noului Testament*, în O. IV (1949), nr. 4, pp. 116-129.

Rezuș, pr. prof. Petru, *Mariologia ortodoxă*, în O. II (1950), nr. 4, pp. 515-559.

Stăniloae, pr. prof. D., *Învățătura despre Maica Domnului la ortodocși și catolici*, în O. II (1950), nr. 4, pp. 559-610.

b. Perioada 1951 – 1960

Marcu, pr. prof. T. Grigorie, *Biserica Ortodoxă în slujba apărării păcii. Temeiuri doctrinare ale unei îndatoriri permanente*, în O. III (1951), nr. 1, pp. 15-44.

Nicolaescu, diac. prof. N. I., *Misiunea socială a Bisericii în lumina Sfintei Scripturi*, în O. III (1951), nr. 1, pp. 45-60.

Stăniloae, pr. prof. D., *Maica Domnului ca Mijlocitoare*, în O. IV (1952), nr. 1, pp. 79-130.

Bodogae, T., *Rânduiala celui între sfinți părintelui nostru Eftimie, Patriarhul Târnavei*, în O. IV (1952), nr. 2, pp. 275-276.

Popescu, prof. M. Teodor, *Sfânta Tradiție ca temei de credință în Biserica Ortodoxă*, în O. VI (1954), nr. 1, pp. 3-41.

Vlad, pr. prof. S., *Lămurirea ortodoxă a unor texte biblice*, în O. VI (1954), nr. 1, pp. 42-64.

Marcu, pr. prof. T. Grigorie, *Premisele biblice ale erorilor papalității*, în O. VI (1954), nr. 2-3, pp. 365-394.

Mircea, pr. mgrd. Ioan, *Învățătura despre Biserică în Evanghelie, privită interconfesional*, în O. VII (1955), nr. 1, pp. 72-101.

Popescu, prof. Teodor M., *Moartea și Învierea Mântuitorului în credința vechilor creștini*, în O. VII (1955), nr. 2, pp. 163-181.

Rezuș, pr. prof. Petru, *Învățătura protestantă despre Cuvântul lui Dumnezeu față de învățătura ortodoxă*, în O. VII (1955), nr. 2, pp. 230-240.

Gafton, pr. mag. Lucian, *Teoria papală a celor trei scaune episcopale al Sfântului Apostol Petru*, în O. VII (1955), nr. 2, pp. 378-389.

- Vasilescu, diac. prof. E.**, *Sfânta Scriptură și literatura sacră a celorlalte religii*, în O. VII (1955), nr. 3, pp. 354-378.
- Todoran, pr. prof. Isidor**, *Asupra revelației primordiale*, în O. VIII (1956), nr. 1, pp. 44-57.
- Coman, pr. prof. Gh. Ioan**, *Sfânta Tradiție în lumina Sfinților Părinți*, în O. VIII (1956), nr. 2, pp. 163-190.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *Preocupări exegetice în Teologia Protestantă actuală*, în O. VIII (1956), nr. 2, pp. 278-280.
- Pietreanu, magrd. V.**, *Studiu exegetico-critic asupra textului din I Petru II, 9*, în O. IX (1957), nr. 1, pp. 83-94.
- Prelipceanu, pr. prof. V.**, *O nouă ediție a Bibliei în limba rusă*, în O. IX (1957), nr. 1, pp. 139-145.
- Glăjar, diac. mgrd. Ioan**, *Problema interconfesională a inspirației biblice*, în O. IX (1957), nr. 2, pp. 239-259.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *Mărturii documentare de procedură sinodală în Cartea Faptele Apostolilor*, în O. IX (1957), nr. 3, pp. 429-438.
- Neaga, pr. prof. Nicolae**, *O nouă ediție a Bibliei în limba ungurească*, în O. IX (1957), nr. 3, pp. 490-493.
- Neaga, pr. prof. Nicolae** (recenzie), „*La Sainte Bible*”, traduite en français sous la direction de l'Ecole Biblique de Jérusalem (Paris, 1956), în O. X (1958), nr. 3, pp. 441-443.
- Sîrbu, mgrd. Gheorghe**, *A existat o Epistolă a Sfântului Apostol Pavel către Laodiceeni?*, în O. XII (1960), nr. 3, pp. 405-431.

c. Perioada 1961 – 1970

- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *Elemente de istorie antică profană în scrierile Sfântului Evanghelist Luca*, în O. XIII (1961), nr. 3, pp. 331-368.
- Negoită, pr. mag. Ilie**, *Sfântul Ioan Hrisostom despre unitatea Bisericii în Comentarul la Epistola către Efeseni a Sfântului Apostol Pavel*, în O. XIV (1962), nr. 1-2, pp. 198-205.
- Prelipceanu, pr. prof. Vl.**, *Inspirația Sfintei Scripturi*, în O. XIV (1962), nr. 4, pp. 463-489.
- Chițescu, prof. N.**, *Scriptură, Tradiție și tradiții*, în O. XV (1963), nr. 3-4, pp. 363-424.
- Stăniloae, pr. D.**, *Sfânta Tradiție. Definirea națiunii și întinderea ei*, în O. XVI (1964), nr. 1, pp. 47-109.
- ***, *Netemeinicia primatului papal oglindită în operele unor mari ierarhi. I. O scrisoare a papii Grigore cel Mare* (traducere de pr. I Gagi, p. 167); *II. Are Hristos locțiitor în Biserică?* (traducere de Serghie, patriarh al Moscovei și al întregii Rusii, p. 174); *III. Un valoros studiu al Arhiepiscopului Hrysostom Papadopoulos asupra primatului episcopului Romei* (traducere de Teodor M. Popescu, p. 180), în O. XVII (1965), nr. 2, pp. 167-222.

- Häring, Bernhard**, *Das Gesetz Christi* (Freiburg im Breisgau, 1961), recenzie semnată de prof. O. Bucevschi, în O. XVII (1965), nr. 2, pp. 250-254.
- Bucevschi, prof. O.** (recenzie), *Bernhard Häring — Das Gesetz Christi* (Freiburg im Breisgau, 1961), în O. XVII (1965), nr. 2, pp. 250-254.
- Săbăduș, magist. Ioan**, *Eclesiologia în scrierile Sfântului Apostol Ioan*, în O. XVII (1965), nr. 3, pp. 308-325.
- Bria, diac. asist. Ioan**, *Iisus Hristos — iubitorul de oameni*, în O. XVIII (1966), nr. 1, pp. 54-69.
- Coman, pr. prof. G. Ioan**, *Raportul între justificare și dragoste în omiliile Sfântului Ioan Gură de Aur la Epistola către Romani*, în O. XVIII (1966), nr. 2, pp. 199-221.
- Bodogae, pr. prof. Teodor**, *Peripețiile unei traduceri a Noului Testament. Considerații pe marginea centenarului lui Vuk Karagici (1787-1864)*, în O. XVIII (1966), nr. 2, pp. 246-253.
- Mehedințiu, drd. Viorel**, *Concepția eclesiologică a lui Karl Barth privită din punct de vedere ortodox*, în O. XVIII (1966), nr. 4, pp. 561-579.
- Siruni, H. D. J.**, *Pre marginea tricentenarului tipăririi Bibliei armenesti*, în O. XIX (1967), nr. 1, pp. 93-101.
- Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române**, *Sfinții Apostoli Petru și Pavel în lumina apostoliciții și soborniciții Bisericii*, în O. XIX (1967), nr. 2, pp. 153-163.
- Bria, diac I.**, „*Iată, Eu fac toate lucrurile noi*” (Apoc. 21, 5) Tema principală a celei de-a IV-a Adunări generale a Consiliului Ecumenic al Bisericilor (Upsala, 4-20 iulie 1968), în O. XIX (1967), nr. 3, pp. 461-470.
- Larcher, C.**, *L'actualité chrétienne de l'Ancien Testament d'après le Nouveau Testament* (Paris, 1962), recenzie semnată de pr. prof. Vl. Prelipceanu, în O. XX (1968), nr. 1, pp. 97-99.
- Prelipceanu, pr. prof. Vl.** (recenzie), *C. Larcher — L'actualité chrétienne de l'Ancien Testament d'après le Nouveau Testament* (Paris, 1962), în O. XX (1968), nr. 1, pp. 97-99.
- Balca, diac. prof. N.**, *Învățătura despre chipul lui Dumnezeu în om în teologia protestantă contemporană: confruntarea dintre Karl Barth și Emil Brunner*, în O. XX (1968), nr. 4, pp. 522-537.
- Vinereanu, drd. Nechit M.**, *Sfânta Scriptură ca izvor al Revelației divine, după Constituția „De Divina Revelatione” a Conciliului al II-lea de la Vatican*, în O. XXI (1969), nr. 1, pp. 56-71.
- Barth, Karl**, *Einführung in die Evangelische Theologie* (München, 1968), recenzie semnată de Victor Iliescu, în O. XXII (1970), nr. 2, pp. 269-272.
- Iliescu, Victor** (recenzie), *Karl Barth — Einführung in die Evangelische Theologie* (München, 1968), în O. XXII (1970), nr. 2, pp. 269-272.
- Gheorghescu, drd. ierom. Chesarie**, *Învățătura despre Maica Domnului în Ortodoxie și Catolicism*, în O. XXII (1970), nr. 3, pp. 382-400.

d. Perioada 1971 – 1980

- Chialda, pr. prof. Mircea**, *Canonul Sfintei Scripturi în Bisericile Vechi – Catolice*, în O. XXIV (1972), nr. 1, pp. 14-25.
- Hatmann, Walter**, *Bibliche Konkretionen* (Kreuz – Verlag, Stuttgart – Berlin, 1970), recenzie semnată de Ioan Struc, în O. XXIV (1972), nr. 2, pp. 258-261.
- Struc, Ioan** (recenzie), *Walter Hatmann — Bibliche Konkretionen* (Kreuz – Verlag, Stuttgart – Berlin, 1970), în O. XXIV (1972), nr. 2, pp. 258-261.
- Tudor, pr. drd. Alexandru I.**, *Tradiția în epistolele pauline*, în O. XXIV (1972), nr. 4, pp. 557-568.
- Tarazi, drd. Nadim**, „*Pace celor de departe și pace celor de aproape*” (după *Efesenii 2, 11-22*), în O. XXV (1973), nr. 1, pp. 114-121.
- Tarazi, drd. Nadim**, *Învățătura despre Sfânta Cruce în teologia paulină*, în O. XXVI (1974), nr. 1, pp. 179-184.
- François, Morel**, *Dictionnaire grec – français de Nouveau Testament* (Paris, 1971), în O. XXVI (1974), nr. 2, pp. 285-287.
- Abrudan, pr. Dumitru**, *Unitate în Hristos și pace pe pământ (în lumina textului din Iacob I, 22)*, în O. XXVI (1974), nr. 2, pp. 346-351.
- Stamate, pr. drd. Marin Z.**, *Noțiunea de "diakonia" la Sf. Apost. Pavel*, în O. XXVI (1974), nr. 3, pp. 476-486.
- Buzescu, pr. prof. C. Nicolae**, *Nouveau Testament. Edition Integrale* (Du Cerf, Paris, 1973), în O. XXVI (1974), nr. 3, pp. 504-515.
- Alexe, pr. conf. Ștefan**, *Fiți împlinitori ai cuvântului (Iacob I, 22). Unitate în Hristos și pace pe pământ*, în O. XXVI (1974), nr. 3, pp. 550-561.
- Abrudan, pr. Dumitru**, *Septuaginta și problema inspirației ei*, în O. XXVII (1975), nr. 1, pp. 198-201.
- Mircea, pr. Ioan**, *Îndumnezeirea credinciosului. Mărturii biblice, patristice și cultice ortodoxe*, în O. XXVII (1975), nr. 2, pp. 316-338.
- Stăniloae, pr. prof. Dumitru**, *Crucea în teologia și cultul Bisericii Ortodoxe*, în O. XXVII (1975), nr. 3, pp. 405-415.
- Abrudan, pr. lect. Dumitru**, *Mărturisirea lui Hristos astăzi*, în O. XXVII (1975), nr. 3, pp. 509-515.
- Rădulescu, pr. drd. Nicolae**, *Temeiuri pentru libertate în Noul Testament*, în O. XXVII (1975), nr. 3, pp. 515-525.
- Buga, drd. Ioan**, *Sensul înfierii creștine după Sfântul Evanghelist Ioan și Sfântul Apostol Pavel*, în O. XXVII (1975), nr. 3, pp. 525-536.
- Cullmann, Oscar**, *Christologie du Nouveau Testament* (Neuchâtel, 1968), recenzie semnată de pr. prof. C. Nicolae Buzescu, în O. XXVII (1975), nr. 4, pp. 666-673.
- Buzescu, pr. prof. C. Nicolae** (recenzie), *Oscar Cullmann — Christologie du Nouveau Testament* (Neuchâtel, 1968), în O. XXVII (1975), nr. 4, pp. 666-673.

- Moldovan, pr. asist. Ilie**, *Învățătura pauliană cu privire la Taina lui Hristos și implicațiile ei ecumenice*, în O. XXIX (1977), nr. 1, pp. 47-72.
- David, diac. P. I.**, „*Sulul Templului*” — o cronică biblică de acum 3.000 de ani, în O. XXXI (1979), nr. 1, pp. 210-211 [referitoare la secta iudaică a esenienilor].
- Stăniloae, pr. prof. D.**, *Iisus Hristos, arhiereu în veac*, în O. XLI (1979), nr. 2, pp. 217-231.
- Mircea, pr. Ioan**, *Preoția harică și preoția obștească*, în O. XLI (1979), nr. 2, pp. 232-254.
- Gheorghienschi, A. I.**, *Învierea morților și Sfânta euharistie în lumina învățaturii Sfintei Scripturi*, recenzie semnată de pr. Ioan Băjău, în O. XXXI (1979), nr. 3-4, pp. 632-633.
- Băjău, pr. Ioan** (recenzie), *A. I. Gheorghienschi — Învierea morților și Sfânta euharistie în lumina învățaturii Sfintei Scripturi*, în O. XXXI (1979), nr. 3-4, pp. 632-633.
- †**Vornicescu, Mitr. Nestor**, „*În El era viața și viața era lumina oamenilor*” (Ioan I, 4), în O. XXXII (1980), nr. 1, pp. 5-32.
- Mircea, pr. dr. Ioan**, *De ce îi venerăm pe sfinți?*, în O. XLII (1980), nr. 1, pp. 68-82.
- Stăniloae, pr. prof. Dumitru**, *Sfânta Scriptură și Tradiția Apostolică în mărturisirea Bisericii*, în O. XXXII (1980), nr. 2, pp. 204-220.
- Basarab, pr. prof. Mircea**, *Autoritatea Sfintei Scripturi în Biserica Ortodoxă*, în O. XLII (1980), nr. 2, pp. 221-241.
- Moldovan, pr. conf. Ilie**, *Cunoașterea Sfintei Scripturi după învățătura ortodoxă*, în O. XLII (1980), nr. 2, pp. 242-262.
- Ioniță, diac. asist. dr. Viorel**, *Raportul dintre Scriptură și Tradiție în hotărârile sinoadelor ecumenice*, în O. XXXII (1980), nr. 2, pp. 263-274.
- Micle, arhim. Veniamin**, *Citirea și interpretarea Sfintei Scripturi după Omiliile Sfântului Ioan Gură de Aur*, în O. XLII (1980), nr. 2, pp. 275-298.
- Cornițescu, diac. asist. Emil**, *Sfânta Scriptură la mâna credinciosului*, în O. XLII (1980), nr. 2, pp. 299-307.
- Cornițescu, pr. prof. C.**, *Sfântul Vasile cel Mare, interpret al Sfintei Scripturi*, în O. XLII (1980), nr. 2, pp. 308-320.
- Caraza, diac. asist. Ioan**, *Sfânta Tradiție la unii teologi evanghelici actuali și punctul de vedere ortodox*, în O. XXXII (1980), nr. 2, pp. 331-354.
- Anania, arh. Bartolomeu V.**, „*Fie*”, în O. XXXII (1980), nr. 3, pp. 437-442.
- Stăniloae, pr. prof. D.**, *Maica Domnului în prologul Evangheliei de la Luca*, în O. XLII (1980), nr. 3, pp. 443-453.
- Galeriu, pr. prof. Constantin**, *Maica Domnului „Povățuitoarea”*, în O. XXXII (1980), nr. 3, pp. 454-468.
- Moldovan, pr. conf. Ilie**, *Învățătura Sfintei Scripturi despre Prea Curata Fecioara Maria și implicațiile ei religios-morale*, în O. XLII (1980), nr. 3, pp. 469-491.

Coman, Ep. Vasile, *Însemnătatea Scripturii și a Tradiției în Cultul Bisericii Ortodoxe*, în O. XXXII (1980), nr. 4, pp. 582-600.

Coravu, Dumitru, *Ηκυριακή προσευχή φιλολογική ιστορικο-θεολογική και επημενευτική μελέτη* [*Rugăciunea domnească. Studiu filologic, istorico-teologic și exegetic*] (Atena, 1979, 295 p. + 42 p), recenzie semnată de pr. prof. Constantin Cornițescu, în O. XXXII (1980), nr. 4, pp. 634-636.

Cornițescu, pr. prof. Constantin (recenzie), *Dumitru Coravu — Ηκυριακή προσευχή φιλολογική ιστορικο-θεολογική και επημενευτική μελέτη* [*Rugăciunea domnească. Studiu filologic, istorico-teologic și exegetic*] (Atena, 1979, 295 p. + 42 p), în O. XXXII (1980), nr. 4, pp. 634-636.

e. Perioada 1981 – 1990

Stăniloae, pr. prof. Dumitru, *Sâmbăta, ziua martirilor — Duminica, ziua Învierii și a vieții fără de sfârșit*, în O. XXXIII (1981), nr. 2, pp. 129-135.

Moldovan, pr. conf. Ilie, *Semnificația sărbătorii duminicii*, în O. XXXIII (1981), nr. 2, pp. 136-155.

Galeriu, pr. prof. Constantin, *Sfințirea timpului, ziua de odihnă — ziua Învierii*, în O. XXXIII (1981), nr. 2, pp. 156-175.

Mircea, pr. Ioan, *Duminica — ziua Domnului — „Împărăteasă și Doamnă”*, în O. XXXIII (1981), nr. 2, pp. 176-198.

Cornițescu, diac. asist. Emilian, *Sabat și Duminică*, în O. XXXIII (1981), nr. 2, pp. 199-209.

David, diac. conf. P. I., *Preotul ortodox și propovăduirea Evangheliei*, în O. XXXIII (1981), nr. 2, pp. 224-228.

Rădășan, drd. Petru, *Importanța exemplului în propovăduirea Cuvântului lui Dumnezeu*, în O. XXXIII (1981), nr. 2, pp. 229-242.

Chițescu, pr. prof. Constantin, *Prof. Gherasimos — Hrisostomu — Εξαφειρη. Textele evanghelice. Mărturiile Părinților despre forma primordială a Tradiției evanghelice și valoarea citatelor biblice în operele Părinților* (Atena, 1979, 370 p.), în O. XXXIV (1982), nr. 1, pp. 140-141.

Stăniloae, pr. prof. D., *Sfânta Cruce ca mijloc de sfințire și de binecuvântare și ca prilej de închinare*, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 172-180.

Galeriu, pr. prof. Constantin, *Înțelesurile crucii*, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 181-195.

Mircea, pr. dr. Ioan, *Crucea Domnului, Taina și slava Lui*, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 196-214.

Moldovan, pr. conf. Ilie, *Sensul închinării creștinului în semnul Sfintei Cruci*, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 215-229.

David, diac. conf. P. I., *Cinstirea Sfintei și de viață făcătoarei Cruci în Biserica Ortodoxă*, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 230-242.

- Cornițescu, diac. asist. Emilian**, *Prefigurări Vechi Testamentale*, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 243-254.
- Zamfir, ierom. drd. Modest**, *Temeiuri biblice și patristice pentru cinstirea Sfintei Cruci*, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 255-265.
- Nemeș, pr. Roman**, *Cinstirea Sfintei Cruci*, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 266-271.
- Sfântul Ioan Gură de Aur**, *Despre Sfânta Cruce*, traducere de pr. dr. Gh. Paschia, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 272-276.
- Paschia, pr. dr. Gh.** (traducere), *Sfântul Ioan Gură de Aur — Despre Sfânta Cruce*, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 272-276.
- Mircea, pr. Ioan**, *Biserica și lucrarea ei, după Noul Testament! Har, harisme — iconomi ai Tainelor și harismatici*, în O. XLIV (1982), nr. 3, pp. 358-395.
- Moldovan, pr. prof. Ilie**, *Temeiurile scripturistice ale închinării credinciosului în sfânta biserică*, în O. XLIV (1982), nr. 3, pp. 423-450.
- Zamfir, ierom. drd. Modest**, *Eclesiologia paulină reflectată în comentariul Sfântului Ioan Gură de Aur la Epistola către Efeseni*, în O. XLIV (1982), nr. 4, pp. 492-503.
- Mihoc, pr. asist. Vasile**, *Elemente de eclesiologie în cartea Apocalipsei*, în O. XLIV (1982), nr. 4, pp. 503-517.
- Keiser, Lothar**, *Maria in der Christur — Verkündigung des orthodoxen Kirkenjahres* (seria „Sophia”, Izvoare ale teologiei răsăritene, vol. 20, Trier, 1981, 428 p.), recenzie semnată de diac. prof. O. Bucevschi, în O. XXXIV (1982), nr. 4, pp. 601-602.
- Bucevschi, diac. prof. O.** (recenzie), *Lothar Keiser — Maria in der Christur — Verkündigung des orthodoxen Kirkenjahres* (seria „Sophia”, Izvoare ale teologiei răsăritene, vol. 20, Trier, 1981, 428 p.), în O. XXXIV (1982), nr. 4, pp. 601-602.
- Constantinescu, pr. prof. dr. Ion**, *Studiul Noului Testament. Manual pentru Seminariile Teologice* (Ed. I.B.M. al B.O.R., București, 1981), recenzie semnată de pr. prof. Sebastian Chilea, în O. XXXIV (1982), nr. 4, pp. 606-608.
- Chilea, pr. prof. Sebastian** (recenzie), *Pr. Prof. Dr. Ion Constantinescu — Studiul Noului Testament. Manual pentru Seminariile Teologice* (Ed. I.B.M. al B.O.R., București, 1981), în O. XXXIV (1982), nr. 4, pp. 606-608.
- Mircea, pr. Ioan**, *Iisus Hristos — Dumnezeu și îndumnezeitor*, în O. XLV (1983), nr. 1, pp. 10-33.
- Galeriu, pr. prof. Constantin**, *Mântuitorul Iisus Hristos — Învățătorul nostru suprem*, în O. XXXV (1983), nr. 1, pp. 34-60.
- Pentiuc, drd. Eugen**, *Mesianism în epoca premergătoare venirii Mântuitorului*, în O. XXXV (1983), nr. 1, pp. 61-72.
- Buga, pr. Ion**, *Sfântul Ioan Botezătorul, primul martor public al Fiului lui Dumnezeu Cel Întrupat*, în O. XLV (1983), nr. 1, pp. 73-82.

- Zamfir, ierom. drd. Modest**, *Atitudinea Mântuitorului Iisus Hristos față de Vechiul Testament*, în O. XLV (1983), nr. 1, pp. 94-103.
- Vizitiu, pr. drd. Mihai Gh.**, *Iisus Hristos — viața lumii (Ioan 10, 10)*, în O. XXXV (1983), nr. 1, pp. 145-154.
- Stăniloae, pr. prof. D.**, *Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu prin care toate s-au făcut și se refac*, în O. XLV (1983), nr. 2, pp. 168-176.
- Mihoc, pr. asist. V.**, *Iisus Hristos, arhiereu, după Epistola către Evrei*, în O. XLV (1983), nr. 2, pp. 176-199.
- Cornițescu, pr. prof. C.**, *Învierea Domnului și însemnătatea ei pentru viața creștină*, în O. XLV (1983), nr. 2, pp. 200-212.
- David, diac. conf. P. I.**, *Hristos — „Cheia” Scripturii*, în O. XLV (1983), nr. 2, pp. 212-217.
- Constantinescu, pr. prof. Ioan**, *Rugăciunea arhierească a Domnului nostru Iisus Hristos*, în O. XLV (1983), nr. 3, pp. 370-387.
- Dură, pr. dr. Ioan**, *Duhul rugăciunii potrivit Sfintei Scripturi*, în O. XLV (1983), nr. 3, pp. 427-431.
- Cristoiu, drd. Ion**, *Pacea și dreptatea în Epistolele pauline*, în O. XXXV (1983), nr. 4, pp. 589-598.
- Mircea, pr. Ioan**, *Împărăția lui Hristos de mii de ani. Studiu exegetic asupra textului din Apocalipsa 20, 1-15*, în O. XLVI (1984), nr. 1, pp. 29-59.
- Cowley, Roger W.**, *The International Interpretation of the Apocalypse of St. John in the Ethiopian Orthodox Church* (Cambridge University Press, 1983, 419 p.), recenzie semnată de pr. asist. Nicolae V. Dura, în O. XXXVI (1984), nr. 4, pp. 544-546.
- Dura, pr. asist. Nicolae V.** (recenzie), *Roger W. Cowley — The International Interpretation of the Apocalypse of St. John in the Ethiopian Orthodox Church* (Cambridge University Press, 1983, 419 p.), în O. XXXVI (1984), nr. 4, pp. 544-546.
- Mircea, pr. dr. Ioan**, *Cultul morților în Biserica Ortodoxă după Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție*, în O. XXXVII (1985), nr. 3, pp. 465-496.
- Mihoc, pr. prof. Vasile**, *Ierurgiile în Biserica epocii apostolice, indicii neotestamentare*, în O. XXXVII (1985), nr. 3, pp. 496-508.
- Mircea, pr. Ioan**, *Împărăția lui Hristos de o mie de ani sau de mii de ani?*, în O. XLVIII (1986), nr. 3, pp. 47-61.
- Tofană, pr. drd. Stelian**, *Învierea Mântuitorului Hristos — cheazăia învierii noastre*, în O. XLVIII (1986), nr. 3, pp. 121-129.
- Drăgușin, pr. Valeriu**, *Rugăciunea pentru cei adormiți în lumea Sfintei Scripturi*, în O. XXXVIII (1986), nr. 4, pp. 116-125.
- Mircea, pr. Ioan**, *Este „Noul Testament” ediția TOB (Traduction oecumenique de la Bible, Paris, 1972) o traducere ecumenică?*, în O. XLIX (1987), nr. 4, pp. 100-137.

- Faharat, drd. Kamal**, *Taina preoției în structura sacramentală a Bisericii, sub aspectul succesiunii apostolice. 2. Succesiunea Apostolică. A. Temeiuri biblice*, în O. XL (1988), nr. 1, pp. 31-46.
- Sava, diac. drd. Gheorghe**, *Moartea și Învierea lui Hristos, temeiuri ale dreptei credințe*, în O. XL (1988), nr. 2, pp. 103-114.
- Drăgușin, pr. Valeriu**, *Eshatologia în Epistolele sobornicești*, în O. XL (1988), nr. 2, pp. 114-123.
- Mihălțan, pr. lector I.**, *Tradiție, Scriptură, Biserică*, în O. XL (1988), nr. 4, pp. 59-74.
- Caraza, diac. asist. Ioan**, *Îndreptările și îndumnezeirea omului în Hristos, după Sfântul Apostol Pavel*, în O. XL (1988), nr. 4, pp. 136-147.
- Oancea, pr. drd. Constantin I.**, *I Petru 2, 9 (Studiu exegetic – dogmatic)*, în O. XL (1988), nr. 4, pp. 147-153.
- Popescu, pr. prof. D.**, *Dimensiunea ecumenică a „Bibliei de la București”*, în O. XL (1988), nr. 4, p. 157.
- Popescu, pr. prof. Dumitru**, *Sfânta Taină a Preoției — ierarhia sacramentală după Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție. Preoția obștească*, în O. XLI (1989), nr. 1, pp. 7-13.
- Mircea, pr. Ioan**, *Biserica — împărăție a Mielului Hristos și lupta lui spirituală în Apocalipsă*, în O. XLI (1989), nr. 1, pp. 13-54.
- Alexe, prof. dr. Ștefan**, *Elemente ale Tradiției în „Învățăturile celor doisprezece apostoli”*, în O. XLI (1989), nr. 2, pp. 28-38.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile**, *Canonul și inspirația Sfintei Scripturi văzute din punct de vedere ortodox*, în O. XLI (1989), nr. 3, pp. 20-31.
- Cornițescu, diac. prof. Emilian**, *Prima tipărire integrală a Sfintei Scripturi în limba română*, în O. XLI (1989), nr. 3, pp. 146-151.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Simpozion internațional ortodox asupra traducerii Sfintei Scripturii*, în O. XLI (1989), nr. 3, pp. 149-150.
- Basarab, pr. prof. dr. Mircea**, *Aspecte din istoria interpretării Sfintei Scripturi*, în O. XLI (1989), nr. 4, pp. 83-106.
- Andreicuț, pr. drd. Ioan**, *Implicațiile morale ale cunoașterii și înțelegerii Sfintelor Scripturi*, în O. XLI (1989), nr. 4, pp. 113-121.
- Mircea, pr. dr. Ioan**, *Preoția lui Hristos și preoția sacramentală și împărătească*, în O. XLII (1990), nr. 2, pp. 5-21.

f. Perioada 1991 – 2000

- Paraschivaș, Emanoil**, *Epistola către Romani a Sfântului Apostol Pavel*, în O. XLIII (1991), nr. 1, pp. 182-195.
- Buburuz, pr. Petru**, *Sunt, oare, destăinuie enigmele comunității de la Qumran?*, în O. XLIII (1991), nr. 1, p. 195.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Preoția ierarhică sacramentală la sfârșitul epocii apostolice. Preoții (Presbiterii)*, în O. XLIII (1991), nr. 2, pp. 5-116.

- Bălan-Mihailovici, Aurelia**, *Exegeza lingvistică, bază a rigorii semnificației textului Bibliei*, în O. XLIII (1991), nr. 2, pp. 181-184.
- Caraza, diac. asist. Ioan**, *Botezul în lumina Sfintei Scripturi după mărturisirile Sfinților Părinți și în teologia reformatorilor*, în O. XLIII (1991), nr. 4, pp. 97-123.
- Radu, pr. prof. dr. Dumitru**, *Botezul ca încorporare în Noul Legământ și problema sinergismului*, în O. XLVI (1994), nr. 1, pp. 3-28.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Faptele Apostolilor (capitolele 1 și 2). Note exegetice*, în O. XLVI (1994), nr. 1, pp. 28-116.
- Caraza, diac. asist. Ioan**, *Fiți desăvârșiți, precum Tatăl vostru Cel din ceruri este desăvârșit (Matei 5, 48)*, în O. XLVI (1994), nr. 1, p. 171.
- Caraza, diac. asist. Ioan**, *Trăirea Sfintei Scripturi în Biserica Ortodoxă*, în O. XLVI (1994), nr. 2-3, pp. 90-108.
- Radu, pr. prof. dr. Dumitru**, *Jertfa Crucii și învierea lui Hristos în viața creștinului*, în O. XLVI (1994), nr. 4, pp. 3-9.
- Basarab, pr. dr. Mircea**, *Rugăciunea lui Iisus*, în O. XLVI (1994), nr. 4, pp. 62-73.
- Ionescu, pr. Ioan**, *Mesajul Ortodoxiei românești în lumina Sfintei Scripturi și a Sfintei Predanii*, în O. XLVII (1995), nr. 3-4, pp. 19-29.
- Vâlcea, pr. drd. Liviu**, *Tradiția orală și redarea Evangheliilor sinoptice*, în O. XLVIII (1996), nr. 3-4, pp. 3-17.
- Galeriu, pr. prof. Constantin**, *Credincioșia Bisericii Ortodoxe față de Iisus Hristos-chezășie a învierii noastre divine*, în O. XLVIII²⁸ (1997), nr. 1-2, pp. 3-22.
- Mihoc, pr. prof. Vasile**, *Canonul și inspirația Sfintei Scripturi văzute din punct de vedere ortodox*, în O. XLVIII (1997), nr. 1-2, pp. 23-34.
- Drăgulin, pr. prof. dr. Gheorghe**, *Idealul eclesiologic în învățătura ortodoxă. „Cer nou și pământ nou” II Petru 3, 13*, în O. XLVIII (1997), nr. 1-2, pp. 76-86.
- Preda, drd. C-tin**, *Doctrina și practica botezului după Faptele Apostolilor*, în O. XLIX (1997), nr. 3-4, pp. 36-65.
- Cârstoiu, protos. lector dr. Iustinian**, *Mântuitorul Hristos — modelul desăvârșirii creștine*, în O. XLIX (1997), nr. 3-4, pp. 91-96.
- Cârstoiu, protos. lector Justinian**, *Mântuitorul Iisus Hristos, înțelepciunea lui Dumnezeu, după Evanghelia Sfântului Ioan*, în O. XLIX (1998), nr. 1-2, pp. 106-119.
- Ioan C., monah**, *Condițiile săvârșirii rugăciunii*, în O. XLIX (1998), nr. 1-2, pp. 119-133.
- Coman, pr. dr. Constantin**, *Antropologia paulină — dihotomism sau trihotomism*, în O. L (1999), nr. 1-2, pp. 26-39.

²⁸ S-a constatat că anul apariției revistei este XLVIII pentru nr. 1-2 din anul 1997, ca și în anul 1996, dar la nr. 3-4 din 1997 anul apariției revistei devine XLIX și va rămâne și pentru anul 1998, de la care continuă în felul acesta numerotarea.

Bughiu, pr. lect. dr. Ștefan, *Învățătura ortodoxă despre timp*, în O. L (1999), nr. 1-2, pp. 60-70.

Popescu, pr. prof. dr. Dumitru, *Hristos, Biserică, Societate* (Ed. I.B.M. al B.O.R., 1998, 149 p.), recenzie semnată de Constantin Costache, în O. L (1999), nr. 3-4, pp. 297-280.

Costache, Constantin (recenzie), *Pr. Prof. Dr. Dumitru Popescu — Hristos, Biserică, Societate* (Ed. I.B.M. al B.O.R., 1998, 149 p.), în O. L (1999), nr. 3-4, pp. 297-280.

Mazilescu, pr. Grigore, *Divorțul în lumina Sfintei Scripturi*, în O. LI (2000), nr. 3-4, pp. 39-50.

g. Perioada 2001 – 2003

Tofană, pr. conf. dr. Stelian, *Euharistia în arătarea lui Hristos la Emaus (Luca 24, 13-35). Repere exegetice și teologice*, în O. LIII (2002), nr. 1-2, pp. 14-25.

Stancovici, pr. lector Costel, *Caracterul și destinația Epistolelor pastorale*, în O. LIII (2002), nr. 1-2, pp. 130-136.

Popescu, pr. prof. dr. Dumitru, *Centralitatea lui Hristos în teologia ortodoxă contemporană*, în O. LIII (2002), nr. 3-4, pp. 11-20.

Preda, drd. Constantin, *Evangelhia și religiozitatea populară păgână (Fapte 14, 8-20)*, în O. LIII (2002), nr. 3-4, pp. 140-147.

***, *Biblia sau Sfânta Scriptură, Ediție jubiliară a Sfântului Sinod, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București 2001*, în O. LIII (2002), nr. 3-4, p. 164.

Ionescu, pr. Ion, *O interpretare exegetică*, în O. LIII (2002), nr. 3-4, pp. 150-151.

Tofană, pr. conf. dr. Stelian, *Teologia Mileniului III — o teologie a provocărilor?*, în O. LIV (2003), nr. 1-2, pp. 15-23.

10. În revista „Glasul Bisericii”

a. Perioada 1941 – 1950

Diculescu, pr. prof. Gh., *Sfintele femei mironosițe*, în G.B. IV (1945), nr. 11-12, pp. 85-88.

Cristescu, pr. prof. Dumitru, *Îndreptar scripturistic*, în G.B. VIII (1949), nr. 1-2, pp. 19-27.

Negoită, pr. Atanasie, *Lectura biblică în formarea religioasă a copilului*, în G.B. VIII (1949), nr. 1-2, pp. 63-67.

Prisăcaru, pr. prof. V., *Sfânta Tradiție — izvor de credință*, în G.B. VIII (1949), nr. 9, pp. 18-30.

b. Perioada 1951 – 1960

Gregorian, prof. dr. Vasile, *Spre Emaus*, în G.B. X (1951), nr. 4-5, pp. 7-9.

Gregorian, pr. prof. V., *Păstorii din Betleem*, în G.B. X (1951), nr. 10-12, pp. 13-15.

Nicolaescu, diac. N. I., *Sfântul Ioan Evanghelistul, martor al Învierii Domnului*, în G.B. XII (1953), nr. 2-3, p. 132-143.

Constantinescu, pr. prof. Ovidiu, *Protoevanghelia lui Iacob*, în G.B. XIII (1954), nr. 11-12, pp. 630-638.

Șuparschi, arhim. Melchisedec, *Temeiurile biblice ale vieții de obște*, în G.B. XIV (1955), nr. 3-4, pp. 203-210.

Cocora, pr. Gabriel, *O sută de ani de la tipărirea Bibliei de la Buzău*, în G.B. XIV (1955), nr. 3-4, pp. 211-215.

Teodoret al Cyrului, *Explicarea celor patrusprezece epistole ale Sf. Apostol Pavel*, traducere de pr. Olimp N. Căciulă, în G.B. XIV (1955), nr. 5-6, pp. 304-311.

Căciulă, pr. Olimp N. (traducere), *Teodoret al Cyrului — Explicarea celor patrusprezece epistole ale Sf. Apostol Pavel*, în G.B. XIV (1955), nr. 5-6, pp. 304-311.

Copăceanu, Emanuel, *Iisus și Marea*, în G.B. XV (1956), nr. 1-2, pp. 56-61.

Bucevschi, diac. prof. O., *Doi Apostoli: Iuda și Petru*, în G.B. XV (1956), nr. 3-4, pp. 130-132.

Dimitrie preotul, *Mădulare ale lui Hristos*, în G.B. XV (1956), nr. 8-9, pp. 469-473.

Prelipceanu, pr. prof. Vladimir, *Plinirea vremii*, în G.B. XVI (1957), nr. 2, pp. 91-99.

Dimitrie preotul, *Predica de pe munte*, în G.B. XVI (1957), nr. 2, pp. 100-113.

Papuc, diac. Gheorghe, *Martorii învierii*, în G.B. XVI (1957), nr. 4-5, pp. 225-228.

- Bucevski, diac. prof. Orest**, *Sfinții Apostoli pe Golgota*, în G.B. XVI (1957), nr. 4-5, pp. 229-232.
- Popescu, pr. prof. Teodor**, *Evangelia — cartea preotului*, în G.B. XVI (1957), nr. 8-9, pp. 541-549.
- Moscovici, Iancu**, *Manuscrisele de la Marea Moartă*, în G.B. XVI (1957), nr. 10-11, pp. 736-754.
- Botez, Al.**, *Betleemul Efratei*, în G.B. XVI (1957), nr. 11-12, pp. 854-859.
- Verzan, preot prof. Sabin**, *Predica de pe munte, izvor de învățături pentru viața creștină*, în G.B. XVII (1958), nr. 1-2, pp. 78-97.
- Rezuș, pr. prof. Petru**, *Temeiurile învierii*, în G.B. XVII (1958), nr. 4, pp. 331-334.
- Botez, A. Al.**, „*Iar noaptea ieșea în muntele Eleonului*”, în G.B. XVII (1958), nr. 4, pp. 335-343.
- Bucevski, diac. prof. Orest**, *Pe Golgota (istoricitatea)*, în G.B. XVII (1958), nr. 5, pp. 430-435.
- Dinu, pr. prof. M.**, *Chipul Maicii Domnului în Evangelia Sf. Luca*, în G.B. XVIII (1959), nr. 3-4, pp. 234-245.
- Verzan, pr. Sabin**, *Câteva probleme ale teologiei qumranite și creștinismul primar*, în G.B. XIX (1960), nr. 1-2, pp. 66-78.
- Popescu, diac. prof. Vintilă**, *Ispitirea Domnului și Predica de pe Munte*, în G.B. XIX (1960), nr. 3-4, pp. 184-188.
- Tilea, pr. dr. Gheorghe**, *Predica de pe Munte (probleme morale)*, în G.B. XIX (1960), nr. 5-6, pp. 429-446.
- Popescu, pr. David**, *Nașterea Maicii Domnului*, în G.B. XIX (1960), nr. 7-8, pp. 577-584.
- Negoită, pr. Atanasie**, *Eleniștii din Faptele Apostolilor sunt oare esenienii?*, în G.B. XIX (1960), nr. 7-8, pp. 618-635.

c. Perioada 1961 – 1970

- Căciulă, pr. Olimp**, *A cunoscut Iosif Flaviu pe Sfântul Apostol Pavel?*, în G.B. XX (1961), nr. 1-2, pp. 77-110.
- Pănoiu, pr. I.**, *Sfântul Apostol Ioan*, în G.B. XXI (1962), nr. 3-4, pp. 250-267.
- Negoită, pr. Atanasie**, *Manuscrisele de la Qumran și originea creștinismului*, în G.B. XXI (1962), nr. 7-8, pp. 678-688.
- Haneș, V. Petre**, *Nicolae Milescu, traducătorul Bibliei de la 1688*, în G.B. XXI (1962), nr. 9-10, pp. 942-964.
- Constantinescu, pr. prof. I.**, *Pe drumul spre Emaus cu Luca și Cleopa*, în G.B. XXIX (1965), nr. 3-4, pp. 244-249.
- Mircea, pr. prof. Ioan**, *Sfinții Apostoli Petru și Pavel după documente vechi și noi*, în G.B. XXV (1966), nr. 9-10, pp. 821-831.

- Bucevschi, prof. Orest**, *Ucenicii Mântuitorului*, în G.B. XXV (1966), nr. 11-12, pp. 1061-1072.
- Țepelea, G. F.**, *Date noi despre izvoarele și glosele Noului Testament de la Bălgrad*, în G.B. XXVI (1967), nr. 9-10, pp. 924-933.
- Nicolaescu, diac. prof. N.**, *Despre iubirea față de toți oamenii, după pilda samarineanului milostiv*, în G.B. XXVI (1967), nr. 11-12, pp. 1059-1064.
- Nicolaescu, diac. prof. N.**, *Sfinții Apostoli Petru și Pavel în lumina sobornicității Bisericii*, în G.B. XXVI (1967), nr. 5-6, pp. 452-466.
- Mircea, pr. Ioan**, *Cinstirea Sfinților Apostoli în lumina apostolicității și sobornicității Bisericii*, în G.B. XXVI (1967), nr. 5-6, pp. 466-486.
- Cosma, pr. A. C.**, *Viața Sfintei Fecioare Maria*, în G.B. XXVII (1968), nr. 11-12, pp. 1184-1189.
- Popescu, pr. prof. David**, *Termenul „Frații Domnului” și sensul lor în Sfintele Evanghelii*, în G.B. XXIX (1970), nr. 1-2, pp. 80-84.

d. Perioada 1971 – 1980

- Bogdaproste, Gh.**, *Hristologia după Epistola către Evrei*, în G.B. XXX (1971), nr. 11-12, pp. 1088-1100.
- Bria, conf. pr. I.**, *„Slujirea Cuvântului” (Fapte 6, 4)*, în G.B. XXXI (1972), nr. 1-2, pp. 50-58.
- Bogdaproste, Gh.**, *Cei șaptezeci (70) după Noul Testament și Sfânta Tradiție*, în G.B. XXXI (1972), nr. 3-4, pp. 307-317.
- Constantinescu, pr. prof. I.**, *Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție*, în G.B. XXXI (1972), nr. 5-6, pp. 533-540.
- Mircea, pr. prof. Ioan**, *Epistola I a Sfântului Apostol Petru (introducere și comentarii)*, teză de doctorat, în G.B. XXXII (1973), nr. 9-10, pp. 887-1053.
- Negoită, pr. Atanasie**, *Cronologia biblică*, în G.B. XXXIII (1974), nr. 3-4, pp. 257-263.
- Mircea, pr. prof. Ioan**, *Schimbarea la Față a Mântuitorului Hristos, oglindită în tradiția patristică și cultică ortodoxă*, în G.B. XXXIII (1974), nr. 7-8, pp. 671-679.
- Negoită, pr. Atanasie**, *Manuscrisele de la Marea Moartă și Noul Testament*, în G.B. XXXIII (1974), nr. 7-8, pp. 680-699.
- Stamate, preot prof. Marin Z.**, *Unitatea creștină în epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în G.B. XXXIII (1974), nr. 11-12, pp. 1074-1081.
- Vârlan, drd. Ioan**, *Biserica și Sfânta Scriptură*, în G.B. XXXIII (1974), nr. 11-12, pp. 1082-1093.
- Mazilescu, pr. prof. Grigore**, *Mărturii neotestamentare despre întâietatea apostolică și despre sinodalitate*, în G.B. XXXIV (1975), nr. 3-4, pp. 294-304.
- Răduleanu, pr. prof. Boris**, *Întruparea Cuvântului lui Dumnezeu*, în G.B. XXXIV (1975), nr. 5-6, pp. 498-513.

- Bucevschi, diac prof. O.,** *Patimile și Învierea Domnului*, în G.B. XXXIV (1975), nr. 5-6, pp. 513-523.
- Constantinescu, pr. prof. I.,** *Sfânta Scriptură și magisteriul Bisericii*, în G.B. XXXIV (1975), nr. 9-10, pp. 927-944.
- Mircea, pr. dr. Ioan,** *Epistola a II-a a Sfântului Apostol Petru (introducere și comentariu)*, în G.B. XXXIV (1975), nr. 9-10, pp. 945-1027.
- Constantinescu, pr. prof. I.,** *A doua venire a Domnului Hristos (Parusia) și unele înțelegeri greșite în legătură cu ea*, în G.B. XXXV (1976), nr. 3-4, pp. 328-344.
- Bulacu, pr. prof. Mihail,** *Citirea Bibliei sau Sfintei Scripturi de către credincioșii creștini mireni*, în G.B. XXXV (1976), nr. 3-4, pp. 345-363.
- Zăvoianu, drd. Cornel,** *Despre rugăciunea domnească la Tertulian și Sfântul Ciprian*, în G.B. XXXV (1976), nr. 3-4, pp. 364-376.
- Răduleanu, pr. prof. Boris,** *Sfântul Ioan Botezătorul*, în G.B. XXXV (1976), nr. 7-8, pp. 725-742.
- Răduleanu, pr. prof. Boris,** *Fecioara Maria — Născătoarea de Dumnezeu*, în G.B. XXXV (1976), nr. 9-12, pp. 921-936.
- Constantinescu, pr. prof. I.,** *Cuvântarea eshatologică a Domnului nostru Iisus Hristos — scurt comentariu*, în G.B. XXVIII (1979), nr. 1-2, pp. 51-77.
- Stamatoiu, pr. prof. Dionisie,** *Iisus Hristos, Marele Arhiereu, după Epistola către Evrei*, în G.B. XXXVIII (1979), nr. 1-2, pp. 77-88.
- Todeasa, drd. C.,** *Evenimentele evanghelice (minievangelia) în epistolele Sf. Apostol Petru*, în G.B. XXXVIII (1979), nr. 5-6, pp. 523-535.
- Bulacu, pr. prof. Mihail,** *Însemnătatea și actualitatea interpretării ortodoxe omiletice a Sfintei Scripturi*, în G.B. XXXVIII (1979), nr. 9-10, pp. 966-982.
- Zamfir, ierom. drd. Modest,** *Virtutea iubirii în epistolele Sfântului Ioan*, în G.B. XXXIX (1980), nr. 1-2, pp. 68-71.

e. Perioada 1981 – 1990

- Todoran, drd. Simion,** *Bunăvoirea dintre oameni în lumina Noului Testament*, în G.B. XL (1981), nr. 9-10, pp. 706-715.
- Zăvoianu, drd. Corneliu,** *Rugăciunea Domnească după Sfântul Grigorie de Nyssa*, în G.B. XL (1981), nr. 9-10, pp. 882-899.
- Todoran, drd. Simion,** *Preoția universală, comentariu exegetic la textul I Petru II, 5, 9*; G.B. XL (1981), nr. 9-10, pp. 900-909.
- Todoran, drd. Simion,** *Idei dogmatice și moral-sociale în „Rugăciunea arhierească” (Ioan, cap. XVII)*, în G.B. XLI (1982), nr. 9-10, pp. 680-692.
- Todoran, drd. Simion,** *Bunăvoirea dintre oameni în lumina Noului Testament*, în G.B. XLI (1982), nr. 9-10, pp. 761-766.
- Constantinescu, pr. prof. Ioan,** *Cuvântarea misionară a Mântuitorului la trimiterea apostolilor la propovăduire*, în G.B. XLII (1983), nr. 1-2, pp. 67-84.

- Chialda, pr. prof. Mircea**, *A doua venire a Mântuitorului Iisus Hristos (Parusia)*, în G.B. XLII (1983), nr. 6-8, pp. 369-379.
- Constantinescu, pr. prof. Ioan**, *Parabola Viței celei adevărate — comentariu Ioan 15, 1-11*, în G.B. XLIII (1984), nr. 3-4, pp. 214-222.
- Negoită, pr. prof. Atanasie**, *Creștinismul și esenismul în lumina manuscriselor de la Marea Moartă*, în G.B. XLIII (1984), nr. 5-6, pp. 375-386.
- Constantinescu, pr. prof. I.**, *Parabola Păstorului cel Bun (Ioan 10, 1-18)*, în G.B. XLIII (1984), nr. 7-9, pp. 479-491.
- Constantinescu, pr. prof. I.**, *Mântuirea subiectivă și unele erori în legătură cu ea*, în G.B. XLIV (1985), nr. 1-2, pp. 45-48.
- Cârstoiu, drd. Ioan**, *Temeiuri neotestamentare pentru voturile monahale*, în G.B. XLIV (1985), nr. 1-2, pp. 59-69.
- Lucian Tomitanul, episcop-vicar (Florea)**, *Îndatoriri moral-sociale după epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în G.B. XLV (1986), nr. 2, pp. 49-54.
- Constantinescu, pr. prof. Ioan**, *Învierea Domnului nostru Iisus, după cele patru evanghelii*, în G.B. XLVI (1987), nr. 2, pp. 60-101.
- Constantinescu, pr. prof. Ioan**, *Vindecarea de către Domnul Hristos a demonizaților din ținuturile gadarenilor — comentariu*, în G.B. XLVI (1987), nr. 4, pp. 32-45.
- Bude, pr. drd. Ioan**, *Poporul ales și rolul său în istoria mântuirii, după învățătura biblică neotestamentară*, în G.B. XLVI (1987), nr. 6, pp. 73-85.
- Constantinescu, pr. prof. I.**, *Patimile și moartea Mântuitorului Hristos după cele patru Evanghelii — Comentariu*, în G.B. XLVII (1988), nr. 2, pp. 45-102.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Rânduirea Sfinților Apostoli sau începutul preoției ierarhice sacramentale*, în G.B. XLVII (1988), nr. 3, pp. 36-76.
- Rus, conf. dr. Remus**, *Evanghelia după Toma, sau un exemplu timpuriu de contextualizare a învățăturii creștine*, în G.B. XLVII (1988), nr. 3, pp. 87-119.
- Cornițescu, diac. prof. Emil**, *Sfânta Scriptură în limba română la împlinirea a 300 de ani de la prima ei apariție integrală la București (1688-1988)*, în G.B. XLVI (1988), nr. 5, pp. 80-96.
- Ioniță, pr. prof. dr. Viorel**, *Îndreptarea și îndumnezeirea omului după Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan*, în G.B. XLVIII (1989), nr. 1, pp. 36-44.
- Covercă, pr. I. V.**, *Din viața și activitatea Sf. Apostoli Petru și Pavel*, în G.B. XLVIII (1989), nr. 4-5, pp. 18-27.
- Milea, pr. drd. Mihai**, *Botezul Mântuitorului — studiu exegetic-dogmatic*, în G.B. XLIX (1990), nr. 1-2, pp. 50-60.

f. Perioada 1991 – 2000

- Răducă, pr. asist. Vasile**, *Sfânta Scriptură în cultul Bisericii Ortodoxe*, în G.B. LI (1992), nr. 3-4, pp. 53-55.
- David, diac. prof. dr. P.**, *Câteva drepturi și îndatoriri ale omului după Scrisoarea către Romani*, în G.B. LV (1996), nr. 1-4, pp. 137-146.
- Ioan C., monahul**, *Rugăciunea Domnească, limbajul universal al convorbirii omului cu Dumnezeu*, în G.B. LVII (1998), nr. 5-8, pp. 42-53.
- Pufu, pr. lector dr. Gh.**, *Viața în Hristos în Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în G.B. LVII (1998), nr. 9-12, pp. 76-85.
- Pufu, pr. lector dr. Gh.**, *Harismele în viața Bisericii primare*, în G.B. LVIII (1999), nr. 1-4, pp. 94-103.

g. Perioada 2001 – 2003

- Pufu, pr. conf. dr. Gh.**, *Nașterea și copilăria Mântuitorului Iisus Hristos*, în G.B. LX (2001), nr. 9-12, pp. 9-12.
- Mihoc, pr. lect. dr. Constantin**, *Căsătoria și familia în Sfânta Scriptură a Vechiului și Noului Testament și în tradiția iudaică*, în G.B. LX (2001), nr. 9-12, pp. 99-118.

11. În revista „Studii Teologice” — Seria întâi

a. Perioada 1930 – 1940

Rovența, diac. prof. Haralambie, *Esența și rolul credinței în teologie — credința în Noul Testament*, în S.T. III (1932), nr. 1, pp. 17-47.

Rovența, diac. prof. Haralambie, *Studiul Noului Testament la noi...*, în S.T. III (1932), nr. 2, pp. 240-302.

Rovența, pr. prof. Haralambie, *Iubirea creștină — fragment din esența și specificul creștinismului*, în S.T. V (1936), pp. 107-122.

Rovența, pr. prof. dr. Haralambie (recenzie), „*Recherches theologiques*” (Paris, 1936, 260 p.) și *Studiul Noului Testament*, în S.T. VI (1937), vol. 1, pp. 186-192.

Nicolaescu, diac. N. I., *Exegeza textului II Cor. XII, 7-9a*, în S.T. VII (1938-1939), pp. 209-244.

Marcu, diac. dr. Grigorie, *Saul din Tars* (Sibiu, 1939, 126 p.), recenzie semnată de Haralambie Rovența, în S.T. VII (1938-1939), pp. 409-410.

Rovența, Haralambie (recenzie), *Diac. Dr. Grigorie Marcu — Saul din Tars* (Sibiu, 1939, 126 p.), în S.T. VII (1938-1939), pp. 409-410.

Cojocaru, diac. dr. Haralambie, *Este primatul lui Petru un privilegiu de drept divin după Noul Testament?* (Sibiu, 1940, 434 p.), recenzie semnată de pr. Haralambie Rovența, în S.T. VIII (1940), vol. 2, pp. 182-185.

Rovența, Haralambie (recenzie), *Diac. Dr. Haralambie Cojocaru — Este primatul lui Petru un privilegiu de drept divin după Noul Testament?* (Sibiu, 1940, 434 p.), în S.T. VIII (1940), vol. 2, pp. 182-185.

Gheorghiu, pr. dr. Vasile, „*Codex Argenteus Upsaliensis*” (Monitorul Oficial 1939, Colecția Academiei Române, vol. XXXIX, Studii și Cercetări; 58 p. și 10 planșe), recenzie semnată de Haralambie Rovența, în S.T. VIII (1940), vol. 2, pp. 180-182.

Rovența, Haralambie (recenzie), *Pr. Dr. Vasile Gheorghiu — „Codex Argenteus Upsaliensis”* (Monitorul Oficial 1939, Colecția Academiei Române, vol. XXXIX, Studii și Cercetări; 58 p. și 10 planșe), în S.T. VIII (1940), vol. 2, pp. 180-182.

Liliacoveanu, dr. Simion, *Sfântul Apostol Petru n-a fost episcop în Roma* (București, 1940, 62 p.), recenzie semnată de Rovența Haralambie, în S.T. VIII (1940), vol. 2, pp. 186-188.

Rovența, Haralambie (recenzie), *Dr. Simion Liliacoveanu — Sfântul Apostol Petru n-a fost episcop în Roma* (București, 1940, 62 p.), în S.T. VIII (1940), vol. 2, pp. 186-188.

12. În revista „Studii Teologice” — Seria a doua

a. Perioada 1949 – 1950

- Nicolaescu, diacon prof. N. I.**, *Adevărata pietate după Noul Testament*, în S.T. I (1949), nr. 1-2, pp. 35-54.
- Mladin, ierom. prof. Nicolae**, *Problema muncii în creștinism*, în S.T. I (1949), nr. 3-4, pp. 176-204.
- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Cheia interpretării istorice a Apocalipsei*, în S.T. I (1949), nr. 5-6, pp. 287-303.
- Prelipcean, pr. prof. Vladimir**, *Sf. Scriptură, cartea de căpetenie a preotului*, în S.T. I (1949), nr. 7-8, pp. 487-500.
- Chițescu, prof. N.**, *Sfintele Taine — temeuri biblice și patristice (prelegere)*, în S.T. I (1949), nr. 7-8, pp. 514-535.
- Vlad, pr. prof. Sofron**, *Ideile teologice fundamentale ale Evangheliei*, în S.T. II (1950), nr. 3-6, pp. 158-177.
- Ciudin, pr. prof. N.**, *Temeiurile biblice și patristice ale ierarhiei bisericești*, în S.T. II (1950), nr. 3-6, pp. 198-217.

b. Perioada 1951 – 1960

- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Actualitatea Epistolei I către Corinteni (I)*, în S.T. III (1951), nr. 1-2, pp. 61-99.
- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Actualitatea Epistolei I către Corinteni (II)*, în S.T. III (1951), nr. 3-4, pp. 167-213.
- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, *Preocupări biblice neotestamentare în știința teologică bulgară*, în S.T. III (1951), nr. 5-6, pp. 356-367.
- Popescu, pr. prof. Teodor M.**, *Sfântul Pavel, Apostolul Neamurilor*, în S.T. III (1951), nr. 7-8, pp. 369-385.
- Galaction, Gala**, *De la „Mormântul gol” la porțile Damascului...*, în S.T. III (1951), nr. 7-8, pp. 386-397.
- Moisescu, prof. Iustin**, *Sfântul Pavel și viața celor mai de seamă comunități creștine din epoca apostolică*, în S.T. III (1951), nr. 7-8, pp. 398-416.
- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, *„Omul cel nou” în concepția antropologică a Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. III (1951), nr. 7-8, pp. 417-429.
- Munteanu, prof. Liviu G.**, *Sfântul Apostol Pavel — muncitor cu brațele*, în S.T. III (1951), nr. 7-8, pp. 430-436.

- Vlad, pr. prof. Sofron**, *Sfântul Apostol Pavel — păstor de suflete*, în S.T. III (1951), nr. 7-8, pp. 437-448.
- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Sfântul Apostol Pavel și creștinătatea actuală*, în S.T. III (1951), nr. 7-8, pp. 449-461.
- Belu, pr. prof. Dumitru**, *Caracterul social al Rugăciunii Domnești*, în S.T. III (1951), nr. 9-10, pp. 542-551.
- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Cele patru Evanghelii, dovadă pentru folosirea pâinii dospite la Sfânta Euharistie*, în S.T. III (1951), nr. 9-10, pp. 552-558.
- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Biserica Ortodoxă, păstrătoarea celor mai bune tradiții și metode de exegeză biblică*, în S.T. IV (1952), nr. 3-4, pp. 113-133.
- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, *Cunoașterea aprofundată a Sfintei Scripturi, îndatorire de căpetenie a preotului zilelor noastre*, în S.T. IV (1952), nr. 3-4, pp. 202-215.
- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Actualitatea parabolelor istorisite în Evanghelia după Sfântul Luca*, în S.T. IV (1952), nr. 5-6, pp. 273-292.
- Chialda, diac. Mircea**, *Creștinism și patriotism*, în S.T. V (1953), nr. 1-2, pp. 51-70.
- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Patimile Mântuitorului după Sfintele Evanghelii*, în S.T. V (1953), nr. 1-2, pp. 76-115.
- Fecioru, pr. lect. D.**, *Probleme dogmatice și sociale în Evanghelia după Ioan*, în S.T. V (1953), nr. 3-4, pp. 210-224.
- Tanislav, diac. dr. N.**, *Actualitatea Epistolei I a Sf. Ioan*, în S.T. V (1953), nr. 3-4, pp. 225-246.
- Prelipceanu, pr. prof. Vlad.**, *Evangheliile sinoptice, probleme dogmatice și idei sociale*, în S.T. V (1953), nr. 5-6, pp. 365-381.
- Coman, pr. prof. Ioan Gh.**, *Temeiuri biblice și patristice pentru folosirea în comun de către oameni a mijloacelor de trai*, în S.T. V (1953), nr. 9-10, pp. 590-604.
- Mladin, prof. Nicolae**, *Iisus Hristos în viața morală a credincioșilor*, în S.T. V (1953), nr. 9-10, pp. 605-625.
- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Cadrul problemei sinoptice*, în S.T. VI (1954), nr. 3-4, pp. 115-126.
- Pîrvu, mgrd. Constantin**, *Temeiurile ortodoxe ale cultului Maicii Domnului*, în S.T. VI (1954), nr. 3-4, pp. 189-218.
- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Îndatoriri sociale după Noul Testament*, în S.T. VI (1954), nr. 7-8, pp. 347-356.
- Verzan, mgrd. Sabin**, *Credința și faptele bune, condiții ale mântuirii, în epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. VI (1954), nr. 9-10, pp. 495-510.
- Mircea, pr. mgrd. I.**, *Organizarea Bisericii și viața primilor creștini, după Faptele Apostolilor*, în S.T. VII (1955), nr. 1-2, pp. 64-92.
- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, *Sfântul Apostol Pavel despre personalitatea religios-morală a păstorului de suflete*, în S.T. VII (1955), nr. 3-4, pp. 197-216.
- Alexe, C. Ștefan**, *Viața creștină după bărbații apostolici*, în S.T. VII (1955), nr. 3-4, pp. 223-235.

- Stăniloae, pr. prof. Dumitru, *Sinteză eclesiologică*, în S.T. VII (1955), nr. 5-6, pp. 269-284.
- Vlad, pr. prof. Sofron, *Principii misionare și sociale în Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. VII (1955), nr. 5-6, pp. 284-304.
- Verzan, mgrd. Sabin, *Cărmuirea Bisericii în epoca apostolică*, în S.T. VII (1955), nr. 5-6, pp. 336-352.
- Papuc, mgrd. Gheorghe, *Viața creștină după epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. VII (1955), nr. 5-6, pp. 353-367.
- Șuparschi, arhim. mgrd. M., *Atitudinea Sfântului Apostol Pavel față de înțelepciunea omenească*, în S.T. VII (1955), nr. 7-8, pp. 445-453.
- Belu, pr. prof. D. I., *Calitățile de îndrumător duhovnicesc ale Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. VII (1955), nr. 9-10, pp. 555-581.
- Coman, pr. prof. Ioan G., *Chipul preotului după Sfânta Scriptură și Sfinții Părinți*, în S.T. VIII (1956), nr. 3-4, pp. 155-166.
- Șuparschi, arhim. M., *Idei moral-sociale în epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. VIII (1956), nr. 3-4, pp. 167-179.
- Marcu, pr. prof. Grigorie, *Material documentar de papyri pentru critica textului original al Noului Testament*, în S.T. VIII (1956), nr. 3-4, pp. 255-259.
- Șuparschi, arhim. M., *Superioritatea preoției Noului Testament față de preoția Vechiului Testament, după Epistola către Evrei*, în S.T. VIII (1956), nr. 5-6, pp. 288-302.
- Papuc, mgrd. Gh., *Virtutea dragostei în scrierile Sfântului Apostol Ioan*, în S.T. VIII (1956), nr. 5-6, pp. 303-317.
- Bucevschi, diac. prof. O., *Mântuitorul despre Sine*, în S.T. VIII (1956), nr. 7-8, pp. 403-421.
- Papuc, mgrd. Gh., *Bogățiile materiale după Epistola Sfântului Iacob*, în S.T. VIII (1956), nr. 7-8, pp. 437-454.
- Pislaru, pr. Matei, *Pilat din Pont, Pilat Ponteanul, ori Ponțiu Pilat ?*, în S.T. VIII (1956), nr. 7-8, pp. 487-497.
- Marcu, pr. prof. Grigorie, *Sfântul Apostol Pavel despre modelul de viață creștinească*, în S.T. IX (1957), nr. 1-2, pp. 1-22.
- Bejgu, pr. mgrd. Gh., *Prietenia după Sfânta Scriptură*, în S.T. IX (1957), nr. 1-2, pp. 68-85.
- Pietreanu, mgrd. V., *Mesianitatea Mântuitorului în Evanghelia după Matei*, în S.T. IX (1957), nr. 1-2, pp. 104-124.
- Rezuș, Petru, *Istoricitatea Mântuitorului*, în S.T. IX (1957), nr. 3-4, pp. 177-199.
- Pietreanu, pr. mgrd. V., *Principii de morală socială în Epistolele sobornicești*, în S.T. IX (1957), nr. 5-6, pp. 355-368.
- Bălana, pr. mgrd. Gh. N., *Sfântul Apostol Pavel și creștinii din Corint*, în S.T. IX (1957), nr. 7-8, pp. 479-495.
- Marcu, pr. prof. Grigorie, *Mens divinior, o comparație între Sfântul Apostol Pavel și Sfântul Ioan Gură de Aur*, în S.T. IX (1957), nr. 9-10, pp. 617-624.

- Pietreanu, mgrd. Victor**, *Virtute și păcat în concepția Sf. Apostol Pavel*, în S.T. IX (1957), nr. 9-10, pp. 673-693.
- Crăciunaș, ierom. Irineu**, *Nașterea supranaturală a Domnului nostru Iisus Hristos*, în S.T. X (1958), nr. 1-2, pp. 5-13.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, „*Lumină de la Răsărit*” — zece ani de la descoperirea manuscriselor străvechi din depresiunea Mării Moarte, în S.T. X (1958), nr. 1-2, pp. 126-136.
- Simedrea, mitropolit Tit**, *Sfântul Ioan Botezătorul în lumina descoperirilor de la Qumran*, în S.T. X (1958), nr. 3-4, pp. 139-161.
- Ghiaurov, prof. Hristos N.**, *Sinodul Apostolic din Ierusalim*, în S.T. X (1958), nr. 3-4, pp. 162-176.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *Material documentar de papyri pentru critica textului original al Noului Testament (II)*, în S.T. X (1958), nr. 5-6, pp. 394-399.
- Dimelis, ierom. mag. Apostolos**, *Genealogia Mântuitorului după Sfinții Părinți*, în S.T. X (1958), nr. 9-10, pp. 569-579.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *O nouă etapă în istoria editării textului original al Noului Testament*, în S.T. X (1958), nr. 9-10, pp. 643-648.
- Drăgulin, mgrd. Gh.**, *Revelație și eshatologie*, în S.T. XI (1959), nr. 1-2, pp. 46-56.
- Iancu, M.**, *Persoana Mântuitorului în lumina manuscriselor de la Marea Moartă*, în S.T. XI (1959), nr. 3-4, pp. 138-163.
- Sîrbu, mgrd. Gheorghe**, *Intrarea solemnă a Mântuitorului în Ierusalim*, în S.T. XI (1959), nr. 7-8, pp. 453-465.
- Savin, pr. Petru Gh.**, *Date privitoare la magii Evangheliei*, în S.T. XI (1959), nr. 9-10, pp. 575-589.
- Ștefănescu, N. I.**, *Chipul lui Iisus*, în S.T. XII (1960), nr. 1-2, pp. 29-39.
- Verzan, Sabin**, *Cronologia manuscriselor de la Marea Moartă*, în S.T. XII (1960), nr. 1-2, pp. 40-59.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *Paternitatea ioaneică a Evangheliei a IV-a cu specială privire la proba arheologică și paleografică*, în S.T. XII (1960), nr. 3-4, pp. 139-160.
- Basarab, mgrd. Mircea**, *Sărbătoarea Corturilor și interpretarea ei în creștinism*, în S.T. XII (1960), nr. 5-6, pp. 420-435.
- Sevici, mgrd. Traian**, *Probleme de învățătură și viață creștină în comentariul Sfântului Ioan Gură de Aur la Scrisoarea paulină către Filipeni*, în S.T. XII (1960), nr. 7-8, pp. 500-516.
- Savin, Gh. Petre**, *Cronologia biblică*, în S.T. XII (1960), nr. 7-8, pp. 517-531.
- Sîrbu, mgrd. Gheorghe**, *Activitatea Sfântului Apostol Pavel în Licaonia*, în S.T. XII (1960), nr. 9-10, pp. 663-684.

c. Perioada 1961 – 1970

- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *Întâlnirea de la Cana Galileei*, în S.T. XIII (1961), nr. 1-2, pp. 32-40.
- Savin, prof. Gh. Ioan**, *Precizări și considerări în jurul problemei „Frații Domnului”*, în S.T. XIII (1961), nr. 5-6, pp. 271-296.
- Chițu, mgrd. Viorel**, *Raportul dintre cultul Vechiului Testament și cultul creștin*, în S.T. XIII (1961), nr. 5-6, pp. 297-320.
- Bria, mgrd. Vasile**, *Imnul dragostei (I Cor. XIII, 1-13) în Omiliile Sfântului Ioan Gură de Aur*, în S.T. XIII (1961), nr. 7-8, pp. 427-436.
- Popescu, mgrd. Mihail Gabriel**, *Mântuitorul ca învățător al Sfinților Apostoli*, în S.T. XIV (1962), nr. 1-2, pp. 26-38.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie T.**, *Gamaliel*, în S.T. XIV (1962), nr. 1-2, pp. 39-50.
- Negoită, pr. Atanasie**, *Organizația esenienilor și doctrina lor*, în S.T. XIV (1962), nr. 3-4, pp. 202-220.
- Găină, mgrd. Dumitru I.**, *Sfinții Apostoli și episcopii*, în S.T. XIV (1962), nr. 9-10, pp. 582-597.
- Iazadjieff, arhim. Sergiu**, *A putut oare face parte Sfântul Ioan Botezătorul din comunitatea Esenienilor din Qumran?*, traducere de pr. Ioan Gagi, în S.T. XVI (1964), nr. 3-4, pp. 172-182.
- Gagi, pr. Ioan** (traducere), *Arhim. Sergiu Iazadjieff — A putut oare face parte Sfântul Ioan Botezătorul din comunitatea Esenienilor din Qumran?*, în S.T. XVI (1964), nr. 3-4, pp. 172-182.
- Savin, prof. Ioan Gh.**, *Rolul dreptului Iosif în economia răscumpărării și locul său în hagiografia creștină*, în S.T. XVI (1964), nr. 5-6, pp. 303-333.
- Vasilescu, mgrd. Dumitru**, *Glossolalia*, în S.T. XVI (1964), nr. 7-8, pp. 477-489.
- Savin, prof. Ioan Gh.**, *Mântuitorul Iisus Hristos în lumina Sfințelor Evanghelii*, în S.T. XVI (1964), nr. 9-10, pp. 519-533.
- Săbăduș, mgrd. Ioan**, *Descoperirile de la Marea Moartă și raportul lor cu Noul Testament*, în S.T. XVII (1965), nr. 3-4, pp. 210-240.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie T.**, *Problema unității creștine în lumina Epistolelor pauline*, în S.T. XVII (1965), nr. 5-6, pp. 275-285.
- Arion, mgrd. Leon Gh.**, *Concepția paulină despre Biserică, cu specială privire la Epistola către Efeseni*, în S.T. VII (1965), nr. 7-8, pp. 402-417.
- Arion, mgrd. Leon**, *Pericôpa despre femeia cea păcătoasă, din Sfânta Evanghelie după Ioan VII,53 – VIII,11*, în S.T. XVII (1965), nr. 9-10, pp. 523-540.
- Niscoveanu, pr. mgrd. Mircea**, *Doctrina Sfântului Ioan Gură de Aur în comentariul său la „Predica de pe Munte” (Mt. V-VII)*, în S.T. XVII (1965), nr. 9-10, pp. 541-555.
- Arion, drd. Leon**, *Învățătura despre „Fiul Omului” în Sfintele Evanghelii*, în S.T. XVIII (1966), nr. 7-8, pp. 450-469.

- Savin, prof. Ioan Gh.**, *Mesianitatea Mântuitorului Iisus Hristos și învățătura Lui*, în S.T. XIX (1967), nr. 1-2, pp. 23-44.
- Arion, drd. Leon Gh.**, *Unitatea și universalitatea Bisericii după Epistolele pauline*, S.T. XIX (1967), nr. 1-2, pp. 45-61.
- Moldovan, pr. drd. Ilie D.**, *Raportul dintre Iisus Hristos și Sfântul Duh după Epistola a II-a către Corinteni III,1 – IV,6*, în S.T. XIX (1967), nr. 3-4, pp. 157-172.
- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, *Preocupări și studii de teologie biblică*, în S.T. XX (1968), nr. 5-6, pp. 345-363.
- Mircea, pr. Ioan**, *Cei 70 de ucenici ai Mântuitorului și problema ierarhiei bisericești*, în S.T. XX (1968), nr. 9-10, pp. 682-705.
- Cornițescu, drd. Emil**, *Canonul Sfintei Scripturi la cei doi mari reformatori: Martin Luther și Jean Calvin*, în S.T. XXI (1969), nr. 3-4, pp. 199-209.
- Daniel, dr. Constantin**, *Un esenian menționat în Faptele Apostolilor: Var-Iisus (Fapte XIII, 6-12)*, în S.T. XXI (1969), nr. 9-10, pp. 661-685.
- Bria, diac. asist. Ion**, *Sfânta Scriptură și Tradiția. Considerații generale*, în S.T. XXII (1970), nr. 5-6, pp. 384-405.
- Daniel, Constantin**, „Irodieni” — *denumire a esenienilor în Noul Testament*, în S.T. XXII (1970), nr. 7-8, pp. 528-546.
- Mircea, pr. Ioan**, *Apostolatul după Noul Testament*, în S.T. XXII (1970), nr. 7-8, pp. 547-564.

d. Perioada 1971 – 1980

- Nicolaescu, diac. prof. Nicolae**, *Studiile biblice în Biserica Ortodoxă Română*, în S.T. XXIII (1971), nr. 1-2, pp. 14-30.
- Marcu, pr. prof. Grigorie, și Prelipceanu, pr. prof. Vl.**, *Cuvântul lui Dumnezeu în viața Bisericii (V.T. și N.T.)*, în S.T. XXIII (1971), nr. 1-2, pp. 31-73.
- Mircea, pr. Ioan**, *Preoția împărătească sau duhovnicăască*, în S.T. XXIII (1971), nr. 7-8, pp. 483-496.
- Constantin, pr. Gheorghe**, *Ierarhia bisericească după Epistola Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XXIII (1971), nr. 7-8, pp. 497-505.
- Nicolaescu, diac. prof. Nicolae I.**, *Venirea a doua a Domnului. Împărăția de o mie de ani*, în S.T. XXIV (1972), nr. 1-2, pp. 12-23.
- Mircea, pr. Ioan**, *Răscumpărarea în Noul Testament după învățătura Sfinților Părinți*, în S.T. XXIV (1972), nr. 1-2, pp. 24-44.
- Daniel, Constantin**, *Enigma smochinului și zeloții în Sfintele Evanghelii*, în S.T. XXIV (1972), nr. 1-2, pp. 45-58.
- Mircea, pr. Ioan**, *Coborârea la iad a lui Iisus Hristos*, în S.T. XXIV (1972), nr. 3-4, pp. 230-249.
- Plămădeală, episcop Antonie**, *Slujirea în Noul Testament* (subcapitol în teza de doctorat cu titlul: *Biserica slujitoare în Sfânta Scriptură, în Sfânta Tradiție și în teologia contemporană*), în S.T. XXIV (1972), nr. 5-8, pp. 355-382.

- Constantin, pr. Gheorghe I.**, *Harisme după Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XXV (1973), nr. 1-2, pp. 21-32.
- Mihoc, pr. drd. Vasile**, *Fiul Omului după Noul Testament*, în S.T. XXV (1973), nr. 1-2, pp. 33-44.
- Tudor, pr. drd. Alexandru I.**, *Unitate și diversitate în „Faptele Apostolilor”*, în S.T. XXV (1973), nr. 1-2, pp. 45-57.
- Daniel, Constantin**, *Vederea lui Dumnezeu în Noul Testament și teofaniile esenienilor*, în S.T. XXV (1973), nr. 3-4, pp. 188-206.
- Mihoc, pr. drd. Vasile**, *Sfânta Scriptură în opera lui Dimitrie Cantemir*, în S.T. XXV (1973), nr. 5-6, pp. 431-351.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *Considerații asupra Noului Testament din 1648*, în S.T. XXV (1973), nr. 9-10, pp. 605-618.
- Gheorghe, pr. Constantin**, *Iudaism și elenism în epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XXV (1973), nr. 9-10, pp. 648-662.
- Rezuș, pr. prof. Petru**, *Hristologia în teologia contemporană*, în S.T. XXVI (1974), nr. 1-2, pp. 5-12.
- Tarazi, drd. Nadim**, *Relația dintre Botez și Înviere în viața credinciosului după Epistola către Romani*, în S.T. XVI (1974), nr. 1-2, pp. 60-65.
- Petcu, drd. Sorin**, *Rugăciunea Domnească în cultul creștin și explicarea ei în literatura patristică...*, în S.T. XXVI (1974), nr. 1-2, pp. 66-78.
- Negoită, pr. prof. Atanasie**, *S-a descoperit manuscrisul Evangheliei după Marcu?*, în S.T. XXVI (1974), nr. 3-4, pp. 172-175.
- Nicolaescu, diac. prof. Nicolae I.**, *Sfânta Scriptură în Biserica noastră*, în S.T. XXVI (1974), nr. 5-6, pp. 333-342.
- Săbăduș, pr. Ioan**, *Considerații generale asupra sfârșitului cărții Faptele Apostolilor*, în S.T. XXVI (1974), nr. 5-6, pp. 383-395.
- Nicolaescu, diac. prof. Nicolae I.**, *Scurt istoric al traducerii Sfintei Scripturi. Principalele ediții ale Bibliei în Biserica Ortodoxă*, în S.T. XXVI (1974), nr. 7-8, pp. 489-521.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *Ideea de sinodalitate și prioritate apostolică în Noul Testament*, în S.T. XXVI (1974), nr. 7-8, pp. 522-532.
- Daniel, Constantin**, *Esenienii și Biserica primară*, în S.T. XXVI (1974), nr. 9-10, pp. 707-716.
- Negoită, pr. Atanasie**, *Sfântul Ioan Botezătorul a fost qumranit sau esenian?*, în S.T. XXVII (1975), nr. 5-6, pp. 377-387.
- Mazilescu, drd. Grigore**, *Folosirea analogiei în Epistolele pauline*, în S.T. XXVII (1975), nr. 5-6, pp. 411-421.
- Rădulescu, pr. drd. Nicolae**, *Ideea de unitate și de comuniune în Noul Testament*, în S.T. XXVII (1975), nr. 7-8, pp. 536-545.
- Pavel, prof. Constantin**, *Cele două portrete morale din parabola „Fiului Risipitor”*, în S.T. XXVII (1975), nr. 9-10, pp. 701-707.

- Buga, drd. Ioan**, *Semnificații ale noțiunii de „lumină” în Noul Testament*, în S.T. XXVII (1975), nr. 9-10, pp. 729-736.
- Rădulescu, pr. drd. Nicolae**, *Păcatul și eliberarea după Noul Testament*, în S.T. XXVIII (1976), nr. 7-10, pp. 669-682.
- Daniel, Constantin**, *Nu toate sectele iudaice au luat parte la osândirea Mântuitorului*, în S.T. XXVIII (1976), nr. 7-10, pp. 714-727.
- Viezuianu, drd. Dumitru**, *Mântuitorul Iisus Hristos și sfinții îngeri după Epistola către Coloseni a Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XXIX (1977), nr. 1-2, pp. 75-80.
- Rădulescu, pr. drd. Nicolae**, *Judecata universală după Noul Testament*, în S.T. XXIX (1977), nr. 1-2, pp. 112-122.
- Stamate, pr. drd. Marin**, *Idei moral-sociale în Epistolele pauline*, în S.T. XXIX (1977), nr. 1-2, pp. 123-133.
- Daniel, Constantin**, *O importantă menționare a esenienilor făcută de Sfântul Apostol Pavel*, în S.T. XXIX (1977), nr. 1-2, pp. 148-159.
- Mihoc, pr. asist. Vasile**, *Ecleziologia Noului Testament*, în S.T. XXIX (1977), nr. 3-4, pp. 233-248.
- Stamate, pr. drd. Marin**, *Rolul îngerilor în iconomia mântuirii după Noul Testament*, în S.T. XXIX (1977), nr. 5-8, pp. 497-505.
- Viezuianu, pr. drd. Dumitru**, *Îndreptarea după Epistolele pauline și după Epistola Sfântului Iacob*, în S.T. XXIX (1977), nr. 5-8, pp. 506-515.
- Viezuianu, pr. drd. Dumitru**, *Moartea și învierea Mântuitorului Iisus Hristos în lumina epistolelor pauline*, în S.T. XXIX (1977), nr. 9-10, pp. 660-671.
- Duțu, pr. drd. Constantin**, *Epistolele pauline ca izvor al predicii*, în S.T. XXIX (1977), nr. 9-10, pp. 683-698.
- Gheorghe, pr. Constantin I.**, *Moarte și înviere după Sfânta Scriptură*, în S.T. XXX (1978), nr. 1-2, pp. 13-32.
- Vizitiu, pr. drd. Mihai Gh.**, *Învățătura despre Maica Domnului după Sfânta Scriptură*, în S.T. XXX (1978), nr. 3-4, pp. 181-192.
- Buga, pr. drd. Ioan**, *Personalitatea patriarhului Avraam oglindită în epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XXX (1978), nr. 3-4, pp. 195-204.
- Buzescu, pr. prof. Nicolae C.**, *Conceptul de Evanghelie la Origen*, în S.T. XXX (1978), nr. 3-4, pp. 216-230.
- Buga, pr. drd. Ioan**, *Făgăduință și credincioșie divină în Sfânta Scriptură*, în S.T. XXX (1978), nr. 3-4, pp. 231-242.
- Tudor, pr. drd. Alexandru**, *Sobornicitatea Bisericii în epistolele pauline*, în S.T. XXXI (1979), nr. 5-10, pp. 587-602.
- Viezuianu, pr. drd. Dumitru**, *Semnificațiile și rolul Botezului în viața creștină după Noul Testament*, în S.T. XXXII (1980), nr. 1-2, pp. 37-49.
- Tudor, pr. drd. Alexandru**, *Viața sacramentală a Bisericii în „Faptele Apostolilor”*, în S.T. XXXII (1980), nr. 1-2, pp. 190-210.

e. Perioada 1981 – 1990

- Dragomir, pr. drd. Neculai**, *Studiu istorico-liturgic privind textele biblice din cartile de cult ale Bisericii Ortodoxe*, în S.T. XXXIII (1981), nr. 3-4, pp. 207-268.
- Chialda, pr. prof. Mircea**, *Preacurata Fecioară Maria, Maica Domnului*, în S.T. XXXIII (1981), nr. 5-6, pp. 325-342.
- Cornițescu, pr. prof. dr. Constantin**, *Catedra de Studiul Biblic al Noului Testament*, în S.T. XXXIII (1981), nr. 7-10, pp. 512-513.
- Mircea, pr. dr. Ioan**, *Explicare la textul chenotic din Filipeni 2,5-8*, în S.T. XXXIV (1982), nr. 3-4, pp. 159-166.
- Todoran, drd. Simion**, *Mântuirea obiectivă după Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XXXIV (1982), nr. 3-4, pp. 219-229.
- Niculcea, drd. Adrian**, *Scriptură, Tradiție și Mărturisire în dialogul teologic dintre Biserica Evanghelică Luterană din R. F. Germania și Biserica Ortodoxă Română*, în S.T. XXXIV (1982), nr. 5-6, pp. 398-407.
- Mihoc, pr. asist. dr. Vasile**, *Epistola Sfântului Apostol Pavel către Galateni, introducere, traducere și comentariu, teză de doctorat (I)*, în S.T. XXXV (1983), nr. 3-4, pp. 161-298.
- Mihoc, pr. asist. dr. Vasile**, *Epistola Sfântului Apostol Pavel către Galateni, introducere, traducere și comentariu, teză de doctorat (II)*, în S.T. XXXV (1983), nr. 5-6, pp. 329-463.
- Moraru, drd. Eugen**, *Păstrarea dreptei credințe în lumina Epistolelor pauline*, în S.T. XXXV (1983), nr. 7-8, pp. 503-512.
- Paschia, pr. Gh.**, *Porunci, îndemnuri și povățuiri pentru pace în Sfânta Scriptură*, în S.T. XXXV (1983), nr. 9-10, pp. 632-643.
- Moraru, drd. Eugen**, *Solidaritatea umană după Sfânta Scriptură, factor esențial în realizarea păcii*, în S.T. XXXV (1983), nr. 9-10, pp. 663-672.
- Todoran, pr. drd. Simion**, *Despre inspirația Sfintei Scripturi*, în S.T. XXXVI (1984), nr. 5-6, pp. 329-351.
- Cîrstoiu, drd. Ioan**, *Schimbarea la Față a Mântuitorului și semnificațiile ei*, în S.T. XXXVII (1985), nr. 3-4, pp. 245-257.
- Verzan, pr. Sabin**, *Nestle-Aland, Novum Testamentum Graece, Introducere*, în S.T. XXXVII (1985), nr. 5-6, pp. 305-346.
- Cîrstoiu, drd. Ioan**, *Crucea și Învierea Domnului în Lumina Noului Testament*, în S.T. XXXVII (1985), nr. 5-6, pp. 355-363.
- Tofană, pr. drd. Stelian**, *Unitatea creștinilor în eforturile de apărare a păcii și vieții în lume, după Noul Testament*, în S.T. XXXVII (1985), nr. 5-6, pp. 364-380.
- Drăgușin, pr. drd. Valeriu**, *„Frații Domnului” în lumina exegezei ortodoxe*, în S.T. XXXVII (1985), nr. 5-6, pp. 381-389.
- Tofană, pr. drd. Stelian**, *Sfânta Tradiție în viața Bisericii — temeuri biblice*, în S.T. XXXVII (1985), nr. 9-10, pp. 633-646.
- Sârbu, pr. prof. Gheorghe**, *Epistola a II-a a Sfântului Apostol Pavel către Timotei, teză de doctorat (I)*, în S.T. XXXVIII (1986), nr. 2, pp. 39-91.

- Sârbu, pr. prof. Gheorghe**, *Epistola a II-a a Sfântului Apostol Pavel către Timotei, teză de doctorat (II)*, în S.T. XXXVIII (1986), nr. 3, pp. 11-51.
- Sârbu, pr. prof. Gheorghe**, *Epistola a II-a a Sfântului Apostol Pavel către Timotei, teză de doctorat (III)*, în S.T. XXXVIII (1986), nr. 4, pp. 21-65.
- Bude, pr. drd. Ioan**, *Moartea Sfântului Ioan Botezătorul după Sfintele Evanghelii și după istoricul Iosif Flaviu*, în S.T. XXXVIII (1986), nr. 4, pp. 66-78.
- Sârbu, pr. prof. Gheorghe**, *Epistola a II-a a Sfântului Apostol Pavel către Timotei, teză de doctorat (IV)*, în S.T. XXXVIII (1986), nr. 5, pp. 11-83.
- Tofană, pr. drd. Stelian**, *Responsabilitatea creștină după Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XXXVIII (1986), nr. 5, pp. 84-98.
- Sârbu, pr. prof. Gheorghe**, *Epistola a II-a a Sfântului Apostol Pavel către Timotei — introducere, traducere și comentariu, teză de doctorat (V)*, în S.T. XXXVIII (1986), nr. 6, pp. 15-83.
- Arion, pr. Leon**, *Valoarea istorică a Evangheliei a IV-a*, în S.T. XXXIX (1987), nr. 3, pp. 104-128.
- Farahat, drd. Kamal**, *Arhieria Mântuitorului Hristos și preoția sacramentală*, în S.T. XXXIX (1987), nr. 5, pp. 57-72.
- Verzan, pr. Sabin**, *Epistola I către Timotei a Sfântului Apostol Pavel. Introducere, traducere și comentariu, teză de doctorat (I)*, în S.T. XL (1988), nr. 2, pp. 9-122.
- Verzan, pr. Sabin**, *Epistola I către Timotei a Sfântului Apostol Pavel. Introducere, traducere și comentariu, teză de doctorat (II)*, în S.T. XL (1988), nr. 3, pp. 10-101.
- Verzan, pr. Sabin**, *Epistola I către Timotei a Sfântului Apostol Pavel. Introducere, traducere și comentariu, teză de doctorat (III)*, în S.T. XL (1988), nr. 4, pp. 10-117.
- Verzan, pr. Sabin**, *Epistola I către Timotei a Sfântului Apostol Pavel. Introducere, traducere și comentariu, teză de doctorat (IV)*, în S.T. XL (1988), nr. 5, pp. 14-85.
- Barbu-Bucur, prof. dr. Sebastian**, *Cântarea de cult în Sfânta Scriptură și Sfânta Scriptură în cântările Bisericii Ortodoxe*, în S.T. XL (1988), nr. 5, pp. 86-101.
- Moraru, Mihai**, *Prezentarea ediției jubiliare a „Bibliei de la București”*, în S.T. XL (1988), nr. 6, pp. 7-8.
- Dură, pr. prof. dr. Nicolae V.**, *Biblia de la București (1688). 300 de ani de la prima tipărire integrală a Bibliei în versiune românească*, în S.T. XL (1988), nr. 6, pp. 9-29.
- Verzan, pr. Sabin**, *Epistola I către Timotei a Sfântului Apostol Pavel. Introducere, traducere și comentariu, teză de doctorat (V)*, în S.T. XL (1988), nr. 6, pp. 30-108.
- Mihoc, pr. prof. Vasile**, *Iisus Hristos în izvoare antice profane*, în S.T. XLI (1989), nr. 1, pp. 7-24.
- Verzan, pr. Sabin**, *Epistola I către Timotei a Sfântului Apostol Pavel. Introducere, traducere și comentariu, teză de doctorat (VI)*, în S.T. XLI (1989), nr. 1, pp. 25-105.
- Verzan, pr. Sabin**, *Epistola I către Timotei a Sfântului Apostol Pavel. Introducere, traducere și comentariu, teză de doctorat (VII)*, în S.T. XLI (1989), nr. 2, pp. 30-78.

- Onișor, pr. drd. Remus**, *Preoția în lumina cuvântării Sfântului Apostol Pavel către preoții din Efes (Fapte 20, 17-35)*, în S.T. XLI (1989), nr. 3, pp. 11-25.
- Onișor, pr. drd. Remus**, *Unitatea și integritatea creației în scrierile Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XLI (1989), nr. 4, pp. 37-52.
- Sava, diac. drd. Gheorghe**, *Preoția Mântuitorului Hristos – izvorul și puterea preoției sacramentale*, în S.T. XLI (1989), nr. 5-6, pp. 40-49.
- Drăgușin, pr. drd. Valeriu**, *Harismele în viața Bisericii Primare, după Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XLI (1989), nr. 5-6, pp. 50-62.
- Andreicuț, pr. drd. Ioan**, *Tipărirea Noului Testament de la Bălgrad (1648), ca răspuns la traducerile tendențioase ale vremii*, în S.T. XLI (1989), nr. 5-6, pp. 74-86.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Faptele Apostolilor — o carte a prototipurilor (I)*, în S.T. XLII (1990), nr. 1, pp. 38-76.
- Cornițescu, Emilian**, *Mesia — Domn al păcii și dreptății*, în S.T. XLII (1990), nr. 2, pp. 5-19.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Faptele Apostolilor — o carte a prototipurilor (II)*, în S.T. XLII (1990), nr. 2, pp. 42-83.
- Andreicuț, pr. drd. Ioan**, *Interpretări greșite ale unor texte din Apocalipsă și combaterea lor*, în S.T. XLII (1990), nr. 2, pp. 84-97.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Preoția ierarhică sacramentală în primele Biserici întemeiate în lumea păgână (I)*, în S.T. XLII (1990), nr. 5-6, pp. 3-49.

f. Perioada 1991 – 2000

- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Preoția ierarhică sacramentală în primele Biserici întemeiate în lumea păgână (II)*, în S.T. XLIII (1991), nr. 1, pp. 3-44.
- Bria, Ioan**, *Iisus Hristos — Dumnezeu Mântuitorul. Hristologia*, în S.T. XLIII (1991), nr. 2, pp. 3-52.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Preoția ierarhică sacramentală la sfârșitul epocii apostolice. Episcopul (I)*, în S.T. XLIII (1991), nr. 2, pp. 53-101.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Preoția ierarhică sacramentală la sfârșitul epocii apostolice. Episcopul (II)*, în S.T. XLIII (1991), nr. 3, pp. 49-105.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Preoția ierarhică sacramentală în epoca postapostolică (I)*, în S.T. XLIII (1991), nr. 4, pp. 3-50.
- Ionescu, pr. prof. Ion**, *Sfânta Scriptură*, în S.T. XLIII (1991), nr. 4, pp. 51-56.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Preoția ierarhică sacramentală în epoca postapostolică (II)*, în S.T. XLIII (1991), nr. 5-6, pp. 45-83.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Sfânta Scriptură, temei, izvor și reflectare în pictura bisericească*, în S.T. XLIV (1992), nr. 1-2, pp. 32-47.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Câteva date introductive asupra Sfintei Scripturi*, în S.T. XLIV (1992), nr. 3-4, pp. 25-51.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Propovăduirea Evangheliei în Sciția Mică (Dobrogea)*, în S.T. XLVII (1995), nr. 4-6, pp. 79-118.

- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Sfinții Apostoli în fața îndatoririi de a propovădui Evanghelia la toate neamurile*, în S.T. XLVIII (1996), nr. 1-2, pp. 3-32.
- Cândea, acad. prof. Virgil**, *Evanghelia în cultura românească*, în S.T. XLIX (1997), nr. 1-2, pp. 142-148.
- Preda, drd. Constantin**, *Apostolatul celor doisprezece și relația sa cu cel paulin potrivit Faptelor Apostolilor*, în S.T. XLIX (1997), nr. 3-4, pp. 31-54.
- Caraza, diac. Ioan**, *Sfântul Ioan Botezătorul — Înainte-Mergătorul Domnului nostru Iisus Hristos*, în S.T. XLIX (1997), nr. 3-4, pp. 71-152.
- Ioan C., monahul**, *Învățătura paulină despre Biserică*, în S.T. L (1998), nr. 1-2, pp. 296-304.
- Preda, drd. Constantin**, *Frângerea pâinii la Troa și învierea lui Eutihie*, în S.T. LI (1999), nr. 1-2, pp. 117-131.
- Coman, pr. dr. Constantin**, *Istorie și dezvoltare în Evanghelia după Marcu*, în S.T. LI (1999), nr. 3-4, pp. 14-23.
- Basarab, pr. dr. Mircea**, *Reconcilierea în Sfânta Scriptură. Studiu biblic — ermineutic*, în S.T. LI (1999), nr. 3-4, pp. 24-49.
- Preda, drd. Constantin**, *Studiile biblice și metodele lor*, în S.T. LI (1999), nr. 3-4, pp. 74-89.
- Coman, pr. conf. dr. Constantin**, *Metoda statistică în cercetarea biblică*, în S.T. LII (2000), nr. 1-2, pp. 3-11.
- Preda, drd. Constantin**, *Introducere în critica textuală a Noului Testament*, în S.T. LII (2000), nr. 1-2, pp. 12-21.
- Preda, drd. Constantin**, *Rom. 3, 10-18; Apelul la autoritatea Sfintei Scripturi și rolul acesteia în argumentația paulină din Rom. 1-4*, în S.T. LII (2000), nr. 1-2, pp. 100-115.

g. Perioada 2001 – 2003

- Mazilescu, pr. asist. dr. Grigore**, *Profețiile mesianice cuprinse în cartea Profetului Ieremia, reflectate în Noul Testament*, în S.T. LIII (2001), nr. 1-2, pp. 137-151.
- Preda, drd. Constantin**, *Kinerett, Marea Galileii*, în S.T. LIII (2001), nr. 1-2, pp. 209-212.
- Miron, arhim. prof. Vasile**, *Caracterul religios-moral al Fericirilor*, în S.T. LIII (2001), nr. 3-4, pp. 118-130.
- Preda, Constantin**, *Credința și viața Bisericii primare. O analiză a Faptelor Apostolilor* (teză de doctorat), în S.T. LIV (2002), nr. 1-2, pp. 3-240.
- Ichim, pr. dr. Dumitru**, *Vinul Cuvântului*, în S.T. LIV (2002), nr. 3-4, pp. 3-6.
- Mazilescu, pr. Grigore**, *Dimensiunea pnevmatologică a ființei umane în lumina Vechiului și Noului Testament*, în S.T. LIV (2002), nr. 3-4, pp. 37-43.
- Preda, asist. dr. Constantin**, *Istoria originii Domnului Iisus Hristos*, în S.T. LIV (2002), nr. 3-4, pp. 44-56.
- Preda, drd. Constantin**, *Mărturii arheologice legate de viața Domnului Iisus Hristos*, în S.T. LIV (2002), nr. 3-4, pp. 69-75.

II. Bibliografie noutestamentară din perspectivă *alfabetică*

- Abrudan, pr. Dumitru**, *Unitate în Hristos și pace pe pământ (în lumina textului din Iacob I, 22)*, în O. XXVI (1974), nr. 2, pp. 346-351.
- Abrudan, pr. Dumitru**, *Septuaginta și problema inspirației ei*, în O. XXVII (1975), nr. 1, pp. 198-201.
- Abrudan, pr. lect. Dumitru**, *Mărturisirea lui Hristos astăzi*, în O. XXVII (1975), nr. 3, pp. 509-515.
- Abrudan, pr. prof. dr. D.**, *O responsabilitate bisericească majoră: grija pentru formarea viitorilor preoți*, în M.A. XXXI (1986), nr. 1, pp. 12-19.
- Abrudan, pr. prof. dr. Dumitru**, *Din istoricul traducerilor Sf. Scripturi în limba română; traduceri efectuate pe cale particulară*, în R.T. IV [76] (1994), nr. 3, p. 10.
- Achimescu, pr. D. D.**, *Fiul Omului*, în R.T. XXV (1935), nr. 5-6, pp. 236-349.
- Agurides, prof. dr. Savvas**, *Petru și Ioan în Evanghelia a patra*, în M.B. XVII (1967), nr. 7-9, pp. 467-472.
- Agouridis, Savvas**, *Evanghelistul Ioan. Studii isagogice, exegetice și teologice asupra Evangheliei a patra* (în limba greacă, Atena, 1984, 287 p.), recenzie semnată de pr. prof. dr. Vasile Mihoc, în M.A. XXXIV (1989), nr. 3, p. 139.
- Alexandru, B. A.**, *Pe urmele Sf. Ap. Pavel*, în M.O. XI (1960), nr. 9-12, pp. 576-582.
- Alexandru, B. A.**, *Slăvitul Betleem*, în M.O. XIV (1963), nr. 11-12, pp. 844-850.
- Alexandru, B. A.**, *Și s-a botezat de la Ioan*, în M.M.S. XLVI (1970), nr. 1-2, pp. 43-52.
- Alexe, C. Ștefan**, *Viața creștină după bărbații apostolici*, în S.T. VII (1955), nr. 3-4, pp. 223-235.
- Alexe, pr. conf. Ștefan**, *Fiți împlinitori ai cuvântului (Iacob I, 22). Unitate în Hristos și pace pe pământ*, în O. XXVI (1974), nr. 3, pp. 550-561.
- Alexe, prof. dr. Ștefan**, *Elemente ale Tradiției în „Învățăturile celor doisprezece apostoli”*, în O. XLI (1989), nr. 2, pp. 28-38.
- Anania, arh. Bartolomeu V.**, *„Fie”*, în O. XXXII (1980), nr. 3, pp. 437-442.
- Andreicuț, pr. drd. Ioan**, *Implicațiile morale ale cunoașterii și înțelegerii Sfintelor Scripturi*, în O. XLI (1989), nr. 4, pp. 113-121.
- Andreicuț, pr. drd. Ioan**, *Tipărirea Noului Testament de la Bălgrad (1648), ca răspuns la traducerile tendențioase ale vremii*, în S.T. XLI (1989), nr. 5-6, pp. 74-86.
- Andreicuț, pr. drd. Ioan**, *Interpretări greșite ale unor texte din Apocalipsă și combaterea lor*, în S.T. XLII (1990), nr. 2, pp. 84-97.

- Angheliescu, prof. dr. Gheorghe F.**, *Dumnezeirea Cuvântului Ioanic. Structura Prologului (I)*, în M.O. XLVIII (1997), nr. 4-6, pp. 21-32.
- Angheliescu, prof. dr. Gheorghe**, *Dumnezeirea Cuvântului Ioanic. Cuvântul lui Dumnezeu (II)*, în M.O. XLIX (1998), nr. 1-6, pp. 94-99.
- Angheliescu, prof. dr. Gheorghe**, *Dumnezeirea Cuvântului Ioanic. Cuvântul este Fiul lui Dumnezeu (III)*, în M.O. L (1999), nr. 1-2, pp. 42-47.
- Anicăi, pr. D.**, *Datoria slujirii și obligațiile cetățenești ale creștinului după învățătura Noului Testament*, în M.M.S. LVIII (1982), nr. 1-2, pp. 15-27.
- Arion, mgrd. Leon Gh.**, *Concepția paulină despre Biserică, cu specială privire la Epistola către Efeseni*, în S.T. VII (1965), nr. 7-8, pp. 402-417.
- Arion, mgrd. Leon**, *Pericopa despre femeia cea păcătoasă, din Sfânta Evanghelie după Ioan VII,53 – VIII,11*, în S.T. XVII (1965), nr. 9-10, pp. 523-540.
- Arion, drd. Leon**, *Învățătura despre „Fiul Omului” în Sfintele Evanghelii*, în S.T. XVIII (1966), nr. 7-8, pp. 450-469.
- Arion, drd. Leon Gh.**, *Unitatea și universalitatea Bisericii după Epistolele pauline*, S.T. XIX (1967), nr. 1-2, pp. 45-61.
- Arion, pr. Leon**, *Valoarea istorică a Evangheliei a IV-a*, în S.T. XXXIX (1987), nr. 3, pp. 104-128.
- B., C.**, *Sfântul Ioan Botezătorul și Qumranul*, în M.M.S. XXXV (1959), nr. 1-2, pp. 130-132.
- Baba, pr. prof. Ioan**, *Esenienii – Date în legătură cu istoria, învățătura și viața descoperirilor de la Qumran*, în A.B. IV (1993), nr. 4-6, pp. 43-47.
- Badea, Gh.** (traducere), *Sfântul Ciprian — Despre Rugăciunea Domnească*, în T.V. II (1992), nr. 8-10, pp. 162-166.
- Baismard, M. E., și SAMOVILLE, A.**, *La vie des evangiles. Imitation a la critique des textes* (colecția Institution, Cerf, Paris, 1980, 119 p.), recenzie semnată de pr. asist. Vasile Mihoc, în M.A. XXVI (1981), nr. 7-8, p. 664.
- Balca, diac. prof. N.**, *Învățătura despre chipul lui Dumnezeu în om în teologia protestantă contemporană: confruntarea dintr- Karl Barth și Emil Brunner*, în O. XX (1968), nr. 4, pp. 522-537.
- Barbu-Bucur, prof. dr. Sebastian**, *Cântarea de c... în Sfânta Scriptură și Sfânta Scriptură în cântările Bisericii Ortodoxe*, în S.T. XL (1988), nr. 5, pp. 86-101.
- Bârlănescu, pr. Ioan**, *Personalitatea Sfântului Apostol Pavel, izvoarele sale doctrinare și permanenta sa actualitate*, în A.B. IV (1993), nr. 4-6, pp. 31-42.
- Bârsan, protos. Arsenie**, *Despre desăvârșirea omului*, în M.O. XLI (1990), nr. 1-3, pp. 97-109.
- Bârsan, protos. Arsenie**, *Despre legătura dintre Mântuitorul Iisus Hristos cel înălțat cu omenirea istorică*, în M.O. XLII (1991), nr. 4-6, pp. 24-36.
- Barth, Karl**, *Einführung in die Evangelische Theologie* (München, 1968), recenzie semnată de Victor Iliescu, în O. XXII (1970), nr. 2, pp. 269-272.
- Basarab, mgrd. Mircea**, *Sărbătoarea Corturilor și interpretarea ei în creștinism*, în S.T. XII (1960), nr. 5-6, pp. 420-435.

- Basarab, pr. dr. Mircea**, *Biblia în Liturghia și viața spirituală ortodoxă*, în M.B. XXIX (1979), nr. 1-3, pp. 31-42.
- Basarab, pr. dr. Mircea**, *Sfânta Scriptură și interpretarea ei în concepția Sf. Vasile cel Mare*, în M.B. XXIX (1979), nr. 4-6, pp. 286-300.
- Basarab, pr. prof. Mircea**, *Autoritatea Sfintei Scripturi în Biserica Ortodoxă*, în O. XLII (1980), nr. 2, pp. 221-241.
- Basarab, Mircea** (traducere), *George Galitis — Revelație, inspirație și exegeză biblică în înțelegere ortodoxă*, în M.A. XXVI (1981), nr. 1-3, pp. 27-34.
- Basarab, pr. dr. Mircea**, *Scriptură și Liturghie*, în M.B. XXXI (1981), nr. 7-9, pp. 462-484.
- Basarab, pr. prof. dr. Mircea**, *Domnul nostru Iisus Hristos ca interpret al Sf. Scripturi*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 5-6, p. 283.
- Basarab, pr. prof. dr. Mircea**, *Aspecte din istoria interpretării Sfintei Scripturi*, în O. XLI (1989), nr. 4, pp. 83-106.
- Basarab, pr. dr. Mircea**, *Rugăciunea lui Iisus*, în O. XLVI (1994), nr. 4, pp. 62-73.
- Basarab, pr. dr. Mircea**, *Reconcilierea în Sfânta Scriptură. Studiu biblic — ermeneutic*, în S.T. LI (1999), nr. 3-4, pp. 24-49.
- Basarab, pr. dr. Mircea**, *Dimensiunea social-culturală și importanța ei pentru înțelegerea problematicei feminine în Biserica Ortodoxă*, în R.T. X [82] (2000), nr. 3-4, pp. 111-189.
- Băjău, pr. Ioan** (recenzie), *A. I. Gheorghienschi — Învierea morților și Sfânta euharistie în lumina învățăturii Sfintei Scripturi*, în O. XXXI (1979), nr. 3-4, pp. 632-633.
- Băjău, pr. dr. Ion**, *Lucrarea predicatorială a Sfântului Apostol Pavel în Atena. Cuvântarea din Areopag*, în M.O. L (1999), nr. 1-2, pp. 51-60.
- Bălan, dr. Nicolae**, *Fost-au primii creștini din Ierusalim — comuniști?*, în R.T. II (1908), nr. 11, pp. 408-415.
- Bălan, dr. Nicolae** (recenzie), *G. S. Petrow — Calea spre Dumnezeu, scriere de evanghelizare modernă* (traducere de T. V. Păcățeanu, Tip. Arhidiecezană, Sibiu, 1908, 80 p., preț 1 cor.), în R.T. II (1908), nr. 11, p. 445.
- Bălan, dr. Nicolae**, *Făptura, descoperirea fiilor lui Dumnezeu așteaptă, Rom. 8, 19*, în R.T. III (1909), nr. 1, pp. 2-9.
- Bălan, dr. Nicolae**, *Caractere creștine?*, în R.T. IV (1910), nr. 1, pp. 1-7.
- Bălan, Nicolae** (recenzie), *Dr. Ottocar Prohászka — Isus Christos și viața modernă. Conferințe pentru inteligenți* (tradusă cu autorizarea autorului, de Dr. Ilie Dăianu, preț 1 cor., 50+15 fil.porto; 221 p.), în R.T. I (1907), nr. 11, pp. 425-426.
- Bălan, dr. Nicolae**, *Un congres biblic românesc*, în R.T. VI (1912), nr. 2, p. 41.
- Bălan, dr. Nicolae**, *Un congres biblic românesc*, în R.T. VI (1912), nr. 3, pp. 73-83.
- Bălan, dr. Nicolae** (recenzie), *Dim. I. Cornilescu — Împărăția lui Hristos* (scrieri ale predicatorului Frank Tomas din Geneva, 155 p.), în R.T. VII (1913), nr. 5, p. 161.
- Bălan, dr. Nicolae; Crăciunescu, dr. Aurel; Dragomir, dr. Silviu; Ghibu, dr. Onisifor; Lupaș, dr. Ioan; Roșca, dr. teol. și phil. Pavel**, *În fața noilor*

- tulburări bisericești din România (luare de atitudine la condamnarea autorilor ce au alcătuit Mica Biblie), în R.T. VIII (1913), nr. 17-19, pp. 449-452.*
- Bălan, dr. Nicolae**, *În chestiunea „Miciei Biblii”*, în R.T. VIII (1913), nr. 17-19, p. 497.
- Bălan, dr. Nicolae**, *Dăm lămuriri!*, în R.T. VIII (1913), nr. 17-19, p. 510.
- Bălan, dr. Nicolae**, *Dăm lămuriri!*, în R.T. VIII (1913), nr. 20-22, pp. 583-585.
- Bălan, dr. Nicolae**, *În chestiunea „Miciei Biblii”*, în R.T. VIII (1913), nr. 20-22, pp. 570-578.
- Bălan, dr. Nicolae**, *În chestiunea „Miciei Biblii”* (Sibiu, 1914), anunț în R.T. VIII (1914), nr. 3-4, pp. 95-96.
- Bălan, dr. Nicolae**, *A biruit dreptatea – în chestiunea „Miciei Biblii”*, în R.T. VIII (1914), nr. 5-6, pp. 97-99.
- Bălan, dr. Nicolae**, *Ostași credincioși în Noul Testament*, în R.T. IX (1915), nr. 9-12, pp. 137-146.
- Bălan, dr. N.** (prezentare), *Pr. Gheorghe Secaș — Ce este Biblia?* (Ed. Tipografiei Oastea Domnului, Sibiu, 1933, 30 p.), la Mișcarea literară, în R.T. XXIII (1933), nr. 5-6, p. 239.
- Bălana, pr. mgrd. Gh. N.**, *Sfântul Apostol Pavel și creștinii din Corint*, în S.T. IX (1957), nr. 7-8, pp. 479-495.
- Bălana, pr. Gh.**, *Sfântul Apostol și Evanghelist, Epistola I (I)*, în M.O. XXIV (1973), nr. 9-10, pp. 757-760.
- Bălana, pr. Gh.**, *Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan. Epistola I (II)*, în M.O. XXIV (1973), nr. 11-12, pp. 943-953.
- Bălana, pr. Gh.**, *Întâia Epistolă sobornicească a Sfântului Apostol Ioan, cap. V, 7. Studiu istoric și comentariu*, în M.O. XXV (1974), nr. 1-2, pp. 36-40.
- Bălana, pr. Gh.**, *„Cuvântul vieții”, după întâia Epistolă sobornicească a Sf. Ap. Ioan*, în M.O. XXV (1974), nr. 5-6, pp. 421-426.
- Bălana, pr. Gh.**, *Epistola întâia sobornicească a Sf. Ap. Ioan. Prologul*, în M.O. XXV (1974), nr. 7-8, pp. 600-608.
- Bălana, pr. Gh.**, *Epistola I sobornicească a Sfântului Apostol Ioan. Comentariu. Cap. I, 5-10*, în M.O. XXVI (1975), nr. 1-2, pp. 159-169.
- Bălana, pr. Gh.**, *Epistola I sobornicească a Sfântului Apostol Ioan. Comentariu. Cap. II, 1-11*, în M.O. XXVI (1975), nr. 3-4, pp. 202-212.
- Bălan-Mihailovici, Aurelia**, *Exegeza lingvistică, bază a rigorii semnificației textului Bibliei*, în O. XLIII (1991), nr. 2, pp. 181-184.
- Bănescu, preot dr. Marcu**, *Funcția metaforei în „Predica de pe Munte” (I)*, în M.B. XXXIV (1984), nr. 11-12, pp. 679-691.
- Bănescu, preot dr. Marcu**, *Funcția metaforei în „Predica de pe Munte” (II)*, în M.B. XXXV (1985), nr. 1-2, pp. 15-23.
- Bănescu, preot dr. Marcu**, *Ecranizarea lui Iisus Hristos*, în A.B. I (1990), nr. 7-8, pp. 7-22.
- Bejenariu, econ. Mihail**, *Parabolele și învățăturile Domnului nostru Iisus Hristos. Manual pentru clasa a II-a a școlilor secundare de băieți și fete* (Ed. „Cartea

- Românească", București, 1929, 146 p.), la Bibliografie, în R.T. XIX (1929), nr. 9-10, p. 360.
- Bejgu, pr. mgrd. Gh.**, *Prietenia după Sfânta Scriptură*, în S.T. IX (1957), nr. 1-2, pp. 68-85.
- Belea, N.**, *Sfântul Pavel, eroul suferinței (II Cor. VII, 4)* (după Anton Worlitscheck, *Paulus und die moderne Seele*), în R.T. XXII (1932), nr. 4, pp. 141-150.
- Belea, prot. Nicodim**, *Personalitatea Sfântului Apostol Pavel și sufletul modern*, în R.T. XXVI (1936), nr. 3-4, pp. 99-106.
- Belea, pr. Nicodim**, *Hristos calea noastră*, în R.T. XXXI (1941), nr. 9-10, pp. 436-439.
- Belea, prot. Nicodim**, *Creștinismul și ideea rasistă*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 9-10, p. 555.
- Belea, pr. Nicodim**, *Chemarea către preoție*, în M.A. XXX (1985), nr. 3-4, pp. 195-208.
- Beleuță, Ilie** (traducere), *Dr. W. Guettée — Științele bisericești*, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 228.
- Beleuță, Ilie** (traducere), *Dr. W. Guettée — Științele bisericești*, în R.T. V (1911), nr. 9, p. 266.
- Beleuță, I.**, *Despre studiul Sfintei Scripturi și mai ales al Noului Testament ca mijloc de reformă și unire*, în R.T. IX (1915), nr. 16-18, pp. 276-283.
- Beleuță, I.**, *Mântuitorul Iisus Hristos și partidele religioase*, în R.T. XXVII (1937), nr. 11, pp. 424-427.
- Belu, pr. prof. Dumitru**, *Caracterul social al Rugăciunii Domnești*, în S.T. III (1951), nr. 9-10, pp. 542-551.
- Belu, pr. prof. D. I.**, *Calitățile de îndrumător duhovnicesc ale Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. VII (1955), nr. 9-10, pp. 555-581.
- Belu, pr. prof. D.**, *Ironia în cuvântările Mântuitorului*, în M.M.S. XXXIV (1958), nr. 11-12, pp. 863-872.
- Belu, prof. Dumitru**, *Nu mai este iudeu, nici elin...*, în M.M.S. XXXIX (1963), nr. 1-2, pp. 42-55.
- Belu, pr. D.**, *Doamne, învață-ne să ne rugăm* (după S. D. Gordon), în M.M.S. XLIII (1967), nr. 1-2, pp. 184-191.
- Belu, pr. dr. Dumitru**, *Predica Sfântului Apostol Petru*, în M.A. XII (1967), nr. 1-3, pp. 135-146.
- Birdaș, arhim. Emilian**, *În legătură cu viața lui Iisus*, în M.M.S. XXXV (1959), nr. 1-2, pp. 67-72.
- Bîzgan, pr. drd. Gheorghe**, *Predica Sfântului Apostol Pavel despre trăirea creștină*, în M.M.S. LV (1979), nr. 7-8, pp. 455-466.
- Blaga, prot. dr. Iosif**, *Pasiunea apostolică*, în R.T. XVI (1926), nr. 11, pp. 289-298.
- Bodogae, T.** (recenzie), *Prof. Dr. Vasile Gheorghiu — Sfânta Evanghelie după Mateiu cu comentariu* (vol. III, cap. 16, 4 – 28, 20; Tipografia „Glasul Bucovinei”, Ed. autorului, Cernăuți, 1933, p. 347), în R.T. XXIV (1934), nr. 1-2, p. 51.
- Bodogae, T.**, *Rânduiala celui între sfinți părintelui nostru Eftimie, Patriarhul Târnavei*, în O. IV (1952), nr. 2, pp. 275-276.

- Bodogae, pr. prof. Teodor**, *Peripețiile unei traduceri a Noului Testament. Considerații pe marginea centenarului lui Vuk Karagici (1787-1864)*, în O. XVIII (1966), nr. 2, pp. 246-253.
- Bogdan, preot Petru**, *Considerații generale asupra Noului Testament de la Bălgrad (1648) a mitropolitului Simion Ștefan*, în M.B. XXIII (1973), nr. 10-12, pp. 636-647.
- Bogdaproste, Gh.**, *Hristologia după Epistola către Evrei*, în G.B. XXX (1971), nr. 11-12, pp. 1088-1100.
- Bogdaproste, Gh.**, *Cei șaptezeci (70) după Noul Testament și Sfânta Tradiție*, în G.B. XXXI (1972), nr. 3-4, pp. 307-317.
- Botez, A. Al.**, „*Iar noaptea ieșea în muntele Eleonului*”, în G.B. XVII (1958), nr. 4, pp. 335-343.
- Botez, Al.**, *Betleemul Efratei*, în G.B. XVI (1957), nr. 11-12, pp. 854-859.
- Botiz, Al. A.**, *Drumul spre Golgota*, în M.M.S. L (1974), nr. 3-4, pp. 266-275.
- Bratitotis, P.**, *Ioannes o Baptistes os profetes (Ioan Botezătorul ca profet)* (Atena, 1921), recenzie semnată de N. Neaga, în R.T. XIX (1929), nr. 1, p. 33.
- Bratitotis, P.**, *O Ap. Paylos kai e metafrasis ton O' (Apostolul Pavel și traducerea Septuagintei)*, recenzie semnată de N. Neaga, în R.T. XIX (1929), nr. 1, p. 34.
- Breck, pr. prof. dr. John**, *Principii ortodoxe de interpretare a Bibliei*, în A.B. IX (1998), nr. 1-3, pp. 75-86.
- Breck, arhiprezb. dr. John**, *O abordare ortodoxă a exegezei biblice*, traducere de asist. Daniel Mihoc, în R.T. IX [81] (1999), nr. 4, pp. 111-119.
- Bria, diac. asist. Ioan**, *Iisus Hristos — iubitorul de oameni*, în O. XVIII (1966), nr. 1, pp. 54-69.
- Bria, diac I.**, „*Iată, Eu fac toate lucrurile noi*” (Apoc. 21, 5) *Tema principală a celei de-a IV-a Adunări generale a Consiliului Ecumenic al Bisericii (Upsala, 4-20 iulie 1968)*, în O. XIX (1967), nr. 3, pp. 461-470.
- Bria, diac. asist. Ion**, *Sfânta Scriptură și Tradiția. Considerații generale*, în S.T. XXII (1970), nr. 5-6, pp. 384-405.
- Bria, conf. pr. I.**, „*Slujirea Cuvântului*” (Fapte 6, 4) G.B. XXVI (1972), nr. 1-2, pp. 50-58.
- Bria, Ioan**, *Iisus Hristos — Dumnezeu Mântuitorul. Hristologia*, în S.T. XLIII (1991), nr. 2, pp. 3-52.
- Bria, mgrd. Vasile**, *Imnul dragostei (I Cor. XIII, 1-13) în Omiliile Sfântului Ioan Gură de Aur*, în S.T. XIII (1961), nr. 7-8, pp. 427-436.
- Bria, pr. prof. Ioan**, *Iisus Hristos într-o viziune cosmică*, în M.B. XXXII (1982), nr. 5-6, pp. 288-293.
- Buburuz, pr. Petru**, *Sunt, oare, destăinuie enigmele comunității de la Qumran?*, în O. XLIII (1991), nr. 1, p. 195.
- Bucevschi, diac. prof. O.**, *Doi Apostoli: Iuda și Petru*, în G.B. XV (1956), nr. 3-4, pp. 130-132.

- Bucevschi, diac. prof. O.,** *Mântuitorul despre Sine*, în S.T. VIII (1956), nr. 7-8, pp. 403-421.
- Bucevschi, diac. prof. Orest,** *Sfinții Apostoli pe Golgota*, în G.B. XVI (1957), nr. 4-5, pp. 229-232.
- Bucevschi, diac. prof. Orest,** *Pe Golgota (istoricitatea)*, în G.B. XVII (1958), nr. 5, pp. 430-435.
- Bucevschi, diac. prof. O.,** *Rugăciunea la Sf. Ap. Pavel*, în M.O. XI (1960), nr. 3-4, pp. 137-151.
- Bucevschi, diac. prof. O.,** *Hristos și Biserica în lume*, în M.O. XIV (1963), nr. 9-10, pp. 698-704.
- Bucevschi, Orest,** „Astăzi vouă s-a născut un Mântuitor, care este Hristos Domnul”, în M.O. XV (1964), nr. 11-12, pp. 851-855.
- Bucevschi, Orest,** *Învierea Domnului*, în M.O. XVI (1965), nr. 3-4, pp. 268-272.
- Bucevschi, prof. O. (recenzie),** *Bernhard Häring — Das Gesetz Christi* (Freiburg im Breisgau, 1961), în O. XVII (1965), nr. 2, pp. 250-254.
- Bucevschi, prof. Orest,** *Ucenicii Mântuitorului*, în G.B. XXV (1966), nr. 11-12, pp. 1061-1072.
- Bucevschi, diac. prof. O.,** *Interpretări pascale*, în M.M.S. XLVI (1970), nr. 3-6, pp. 154-163.
- Bucevschi, diac. prof. O.,** *Lucrarea mântuitoare a lui Hristos prin Cruce și Înviere*, în M.M.S. L (1974), nr. 1-2, pp. 34-39.
- Bucevschi, diac. prof. O.,** *Patimile și Învierea Domnului*, în G.B. XXXIV (1975), nr. 5-6, pp. 513-523.
- Bucevschi, diac. prof. O. (recenzie),** *Lothar Keiser — Maria in der Christur — Verkündigung des orthodoxen Kirkenjahres* (seria „Sophia”, Izvoare ale teologiei răsăritene, vol. 20, Trier, 1981, 428 p.), în O. XXXIV (1982), nr. 4, pp. 601-602.
- Bude, pr. drd. Ioan,** *Moartea Sfântului Ioan Botezătorul după Sfintele Evanghelii și după istoricul Iosif Flaviu*, în S.T. XXXVIII (1986), nr. 4, pp. 66-78.
- Bude, pr. drd. Ioan,** *Poporul ales și rolul său în istoria mântuirii, după învățătura biblică neotestamentară*, în G.B. XLVI (1987), nr. 6, pp. 73-85.
- Bude, pr. prof. Ioan,** *Imnuri creștine din epoca apostolică în cuprinsul Noului Testament (I)*, în A.B. V (1994), nr. 4-6, pp. 14-30.
- Bude, pr. prof. Ioan,** *Imnuri creștine din epoca apostolică în cuprinsul Noului Testament (II)*, în A.B. V (1994), nr. 7-9, pp. 45-60.
- Bude, preot dr. Ioan,** *Mărturii biblice despre moștenirile din mozaism în terminologia și viața cultică a creștinismului primar*, în A.B. XII (2001), nr. 7-9, pp. 78-82.
- Bude, preot dr. Ioan,** *Actele liturgice de binecuvântare și sfințire în Sfânta Scriptură*, în A.B. XII (2001), nr. 10-12, pp. 29-35.
- Buga, drd. Ioan,** *Sensul înfierii creștine după Sfântul Evanghelist Ioan și Sfântul Apostol Pavel*, în O. XXVII (1975), nr. 3, pp. 525-536.

- Buga, drd. Ioan**, *Semnificații ale noțiunii de „lumină” în Noul Testament*, în S.T. XXVII (1975), nr. 9-10, pp. 729-736.
- Buga, pr. drd. Ioan**, *Personalitatea patriarhului Avraam oglindită în epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XXX (1978), nr. 3-4, pp. 193-204.
- Buga, pr. drd. Ioan**, *Făgăduință și credincioșie divină în Sfânta Scriptură*, în S.T. XXX (1978), nr. 3-4, pp. 231-242.
- Buga, pr. Ion**, *Sfântul Ioan Botezătorul, primul martor public al Fiului lui Dumnezeu Cel Întrupat*, în O. XLV (1983), nr. 1, pp. 73-82.
- Bughiu, pr. lect. dr. Ștefan**, *Învățătura ortodoxă despre timp*, în O. L (1999), nr. 1-2, pp. 60-70.
- Bulacu, pr. prof. Mihail**, *Citirea Bibliei sau Sfintei Scripturi de către credincioșii creștini mireni*, în G.B. XXXV (1976), nr. 3-4, pp. 345-363.
- Bulacu, pr. prof. Mihail**, *Însemnătatea și actualitatea interpretării ortodoxe omiletice a Sfintei Scripturi*, în G.B. XXXVIII (1979), nr. 9-10, pp. 966-982.
- Bulgakov, prot. Sergie**, *Mielul lui Dumnezeu. Despre Teandria* (partea I, în limba rusă, Ymca Press, 1933, 468 p.), traducere de D. Stăniloae, la Mișcarea literară, în R.T. XXIV (1934), nr. 7-8, p. 269.
- Bunea, pr. Ioan**, *Convertiții în Sfintele Evanghelii*, în M.B. XV (1965), nr. 7-9, pp. 518-527.
- Buzdugan, pr. Costache**, *Hristologia lui Karl Barth*, în M.M.S. XLIX (1973), nr. 11-12, pp. 749-764.
- Buzdugan, pr. C.**, *Sfânta Cruce în lumina Învierii*, în M.M.S. LII (1976), nr. 1-2, pp. 77-100.
- Buzescu, pr. prof. C. Nicolae** (recenzie), *Oscar Cullmann — Christologie du Nouveau Testament* (Neuchâtel, 1968), în O. XXVII (1975), nr. 4, pp. 666-673.
- Buzescu, pr. prof. C. Nicolae**, *Nouveau Testament. Edition Integrale* (Du Cerf, Paris, 1973), în O. XXVI (1974), nr. 3, pp. 504-515.
- Buzescu, pr. prof. C. Nicolae**, *Conceptul de Evanghelie la Origen*, în S.T. XXX (1978), nr. 3-4, pp. 216-230.
- Buzescu, pr. prof.dr. Nicolae**, *Titlurile (denumirile) ale Hristosului, Fiul lui Dumnezeu, la Origen*, în M.O. XXXIII (1982), nr. 10-12, pp. 674-688.
- Carabia, pr. prof. Adrian**, *Mica apocalipsă sinoptică — prezentare și scurtă interpretare*, în A.B. XIII (2002), nr. 4-6, pp. 68-72.
- Caraza, diac. asist. Ioan**, *Botezul în lumina Sfintei Scripturi după mărturisirile Sfinților Părinți și în teologia reformatorilor*, în O. XLIII (1991), nr. 4, pp. 97-123.
- Caraza, diac. asist. Ioan**, *Fiți desăvârșiți, precum Tatăl vostru Cel din ceruri este desăvârșit* (Matei 5, 48), în O. XLVI (1994), nr. 1, p. 171.
- Caraza, diac. asist. Ioan**, *Îndreptările și îndumnezeirea omului în Hristos, după Sfântul Apostol Pavel*, în O. XL (1988), nr. 4, pp. 136-147.
- Caraza, diac. asist. Ioan**, *Sfânta Tradiție la unii teologi evanghelici actuali și punctul de vedere ortodox*, în O. XXXII (1980), nr. 2, pp. 331-354.

- Caraza, diac. asist. Ioan**, *Trăirea Sfintei Scripturi în Biserica Ortodoxă*, în O. XLVI (1994), nr. 2-3, pp. 90-108.
- Caraza, diac. Ioan**, *Sfântul Ioan Botezătorul — Înainte-Mergătorul Domnului nostru Iisus Hristos*, în S.T. XLIX (1997), nr. 3-4, pp. 71-152.
- Câdea, acad. prof. Virgil**, *Evanghelia în cultura românească*, în S.T. XLIX (1997), nr. 1-2, pp. 142-148.
- Cârstoiu, drd. Ioan**, *Temeiuri neotestamentare pentru voturile monahale*, în G.B. XLIV (1985), nr. 1-2, pp. 59-69.
- Cârstoiu, ierom. drd. Justinian**, *Melchisedec, preotul rege din Salem, prefigurare a Mântuitorului Iisus Hristos*, în M.M.S. LXIII (1987), nr. 6, pp. 37-45.
- Cârstoiu, protos. lector dr. Iustinian**, *Mântuitorul Hristos — modelul desăvârșirii creștine*, în O. XLIX (1997), nr. 3-4, pp. 91-96.
- Cârstoiu, protos. lector Justinian**, *Mântuitorul Iisus Hristos, înțelepciunea lui Dumnezeu, după Evanghelia Sfântului Ioan*, în O. XLIX (1998), nr. 1-2, pp. 106-119.
- Câta, pr. Petru**, *Egalitatea Sfinților Apostoli după Noul Testament*, în A.B. II (1991), nr. 7-9, pp. 18-23.
- Căciulă, pr. Olimp N.** (traducere), *Teodoret al Cyrului — Explicarea celor paisprezece epistole ale Sf. Apostol Pavel*, în G.B. XIV (1955), nr. 5-6, pp. 304-311.
- Căciulă, pr. Olimp**, *A cunoscut Iosif Flaviu pe Sfântul Apostol Pavel?*, în G.B. XX (1961), nr. 1-2, pp. 77-110.
- Căciulă, pr. Olimp N.** (traducere), *prof. S. N. Sakkos — Explicarea Evangheliilor duminicale. Evanghelia I (Chemarea celor dintâi ucenici) — Duminica a XVIII-a după Rusalii*, în M.O. XXIV (1973), nr. 7-8, pp. 589-596.
- Călugăr, pr. D.**, *Principiul hristocentric la Sf. Ap. Pavel*, în M.O. VII (1956), nr. 6-7, pp. 328-331.
- Cămară, Gabriela** (traducere), *Mireille Hadas-Lebel — Manuscrisele de la Marea Moartă*, în T.V. II [LXVIII] (1992), nr. 11-12, pp. 180-191.
- Cherescu, diacon Pavel**, *Pacea și Sf. Scriptură*, în M.A. XXIX (1984), nr. 1-2, pp. 40-49.
- Chialda, diac. Mircea**, *Creștinism și patriotism*, în S.T. V (1953), nr. 1-2, pp. 51-70.
- Chialda, pr. prof. Mircea**, *Canonul Sfintei Scripturi în Bisericile Vechi — Catolice*, în O. XXIV (1972), nr. 1, pp. 14-25.
- Chialda, pr. prof. Mircea**, *Preacurata Fecioară Maria, Maica Domnului*, în S.T. XXXIII (1981), nr. 5-6, pp. 325-342.
- Chialda, pr. prof. Mircea**, *A doua venire a Mântuitorului Iisus Hristos (Parusia)*, în G.B. XLII (1983), nr. 6-8, pp. 369-379.
- Chialda, pr. prof. Mircea**, *Cinstirea Sfinților îngeri*, în M.M.S. LXII (1986), nr. 6, pp. 85-90.
- Chilea, pr. prof. Sebastian** (recenzie), *Pr. Prof. Dr. Ion Constantinescu — Studiul Noului Testament. Manual pentru Seminariile Teologice* (Ed. I.B.M. al B.O.R., București, 1981), în O. XXXIV (1982), nr. 4, pp. 606-608.

- Chiosa, asist. univ. E.** (recenzie), *Nicon D. Patrinacos — A dictionary of greek Orthodoxy* (Cuvânt înainte de arhiep. Iakovos, Primatul Bisericii Ortodoxe Grecești din America, New York, 1987, 329 p.), în T.V. II (1992), nr. 8-10, pp. 218-219.
- Chira, Ep. vicar Iustinian**, *Cele șapte cuvinte rostite de Mântuitorul Hristos pe cruce*, în M.A. XXII (1977), nr. 10-12, pp. 755-765.
- Chirică, econom. P.**, *Razele Evangheliei*, traducere din limba germană, în M.M. II (1926), nr. 1, pp. 2-5.
- Chirică, pr. P.**, *Păstorul cel bun. O nevoie a vremii de azi. Preoția apostolică*, în M.M. VII (1931), nr. 12, pp. 335-337.
- Chirică, pr. C. Gr.**, *Despre Sfânta Scriptură*, în M.M.S. LXIII (1987), nr. 6, pp. 88-96.
- Chiricuță, pr. Petru**, *Studiu asupra textelor evanghelice cu privire la Parusie sau a doua venire* (București, 1935, 252 p.), recenzie semnată de N. Neaga, în R.T. XXVI (1936), nr. 1-2, p. 72.
- Chițescu, pr. prof. Constantin**, *Prof. Gherasimos — Hrisostomu — Εἰσαγγελία. Textele evanghelice. Mărturiile Părinților despre forma primordială a Tradiției evanghelice și valoarea citatelor biblice în operele Părinților* (Atena, 1979, 370 p.), în O. XXXIV (1982), nr. 1, pp. 140-141.
- Chițescu, prof. N.**, *Sfintele Taine — temeuri biblice și patristice (prelegere)*, în S.T. I (1949), nr. 7-8, pp. 514-535.
- Chițescu, prof. N.**, *Consacrarea (meditație exegetico-dogmatică asupra textului de la Ioan XVII, 19)*, în M.M.S. XXXVIII (1962), nr. 3-4, pp. 162-179.
- Chițescu, prof. N.**, *Scriptură, Tradiție și tradiții*, în O. XV (1963), nr. 3-4, pp. 363-424.
- Chițescu, prof. N.**, *Despre Karl Barth (10 mai 1886 – 10 dec. 1968)*, în M.M.S. XLVI (1970), nr. 3-6, pp. 163-196.
- Chițu, mgrd. Viorel**, *Raportul dintre cultul Vechiului Testament și cultul creștin*, în S.T. XIII (1961), nr. 5-6, pp. 297-320.
- Ciobanu, mgrd. M.**, *Atitudinea Mântuitorului față de săraci în Evanghelia după Sfântul Luca*, în M.M.S. XXX (1954), nr. 1-2, pp. 27-47.
- Ciobanu, mgrd. pr. Mihai**, *Întreita ispitire a Don lui*, în M.M.S. XXXI (1955), nr. 5-6, pp. 295-312.
- Ciobanu, pr. Mihai V.**, *Locul și data scrierii epistolei către Filimon*, în M.M.S. XXXII (1956), nr. 8-9, pp. 474-476.
- Ciobanu, pr. Mihai V.**, *Epistola către Filimon. Introducere și comentariu*, în M.M.S. XXXV (1959), nr. 5-6, pp. 283-298.
- Ciopron, arhidiacon. P.**, *Virtutea dragostei creștine*, în M.M. VII (1931), nr. 12, pp. 339-341.
- Sfântul Ciprian**, *Despre Rugăciunea Domnească*, traducere de Gh. Badea, în T.V. II (1992), nr. 8-10, pp. 162-166.
- Ciudin, pr. prof. N.**, *Temeiurile biblice și patristice ale ierarhiei bisericești*, în S.T. II (1950), nr. 3-6, pp. 198-217.

- Cîrstoiu, drd. Ioan**, *Schimbarea la Față a Mântuitorului și semnificațiile ei*, în S.T. XXXVII (1985), nr. 3-4, pp. 245-257.
- Cîrstoiu, drd. Ioan**, *Crucea și Învierea Domnului în Lumina Noului Testament*, în S.T. XXXVII (1985), nr. 5-6, pp. 355-363.
- Clepea, diacon dr. Cornel**, *Contribuția teologului Henri de Lubac la redescoperirea sensului spiritual al Sfintei Scripturi*, în A.B. XI (2000), nr. 1-3, pp. 79-89.
- Cocora, pr. Gabriel**, *O sută de ani de la tipărirea Bibliei de la Buzău*, în G.B. XIV (1955), nr. 3-4, pp. 211-215.
- Codreanu, pr. Iorgu**, *Concepția Sfântului Apostol Pavel despre clasele sociale*, în M.M.S. XXXII (1956), nr. 8-9, pp. 482-484.
- Codreanu, Iorgu**, *Învățătura Sf. Ap. Pavel despre clasele sociale desprinsă din epistolele sale*, în T.V. II (1992), nr. 8-10, pp. 167-169.
- Cojocaru, Constantin C.**, *Sfinta Scriptură despre știință și despre măsurarea timpului*, în T.V. II (1992), nr. 8-10, pp. 15-18.
- Cojocaru, diac. dr. Haralambie**, *Este primatul lui Petru un privilegiu de drept divin după Noul Testament?* (Sibiu, 1940, 434 p.), recenzie semnată de pr. Haralambie Roventă, în S.T. VIII (1940), vol. 2, pp. 182-185.
- Cojocaru, dr. Haralambie**, *La originile exegezei romano-catolice a textului: „Tu ești Petru”, Mt. 16, 18-19*, în R.T. XXXI (1941), nr. 9-10, pp. 411-432.
- Cojocaru, dr. Haralambie**, *La originile exegezei romano-catolice a textului: „Tu ești Petru”, Mt. 16, 18-19*, în R.T. XXXI (1941), nr. 11-12, pp. 486-502.
- Colan, N.**, *O traducere catolică a Bibliei*, în R.T. XII (1922), nr. 4-6, pp. 106-109.
- Colan, N.**, *Curs de introducere în Noul Testament* (Ed. Universală, București, 1924, 224 p., preț 31 lei), recenzie de arh. I. Scriban, în R.T. XIV (1924), nr. 4, p. 125.
- Colan, Nicolae** (recenzie), *Ion Dăncilă — În slujba neamului prin Evanghelie, îndrumări morale și naționale* (cu o prefață de prof. Dr. Gr. Cristescu, Ed. autorului, Sibiu, 1925, 200 p.), în R.T. XV (1925), nr. 4, p. 136.
- Colan, N.** (recenzie), *Maurice Goguel — Jésus de Nazareth (Mythe ou Histoire?)* (Payot, Paris, 314 p.), în R.T. XV (1925), nr. 4, pp. 127-129.
- Colan, N.**, *Să se retipărească Biblia*, în R.T. XV (1925), nr. 5-6, pp. 137-138.
- Colan, Nicolae** (recenzie), *Ion Dăncilă — În slujba neamului prin Evanghelie, îndrumări morale și naționale* (prefață de prof. dr. Gr. Cristescu, Sibiu, Ed. autorului, 1925, 200 p.), în R.T. XV (1925), nr. 5-6, pp. 178-179.
- Colan, N.** (recenzie), *Pr. Gr. Crineanu — Patimile Mântuitorului* (Biblioteca Institutului Biblic al Bisericii Ortodoxe Române, nr. 2, București, 1923, 36 p.), în R.T. XV (1925), nr. 5-6, pp. 179-180.
- Colan, prot. N.**, *Sf. Pavel către Filimon. Creștinismul și sclavia* (Ed. Libr. Arhid. Sibiu, monografie), recenzie semnată de prof. Grig. Cristescu, în R.T. XV (1925), nr. 8-9, p. 277.
- Colan, N.** (recenzie), *Pr. Dr. Grig. Cristescu — Propovăduiți Evanghelia!* (Tip. Arhidiecezană, Sibiu, 1925), în R.T. XV (1925), nr. 8-9, p. 278.

- Colan, N.** (recenzie), *Pr. Prof. Dr. Gh. I. Ghia — Împărăția lui Dumnezeu după Noul Testament* (Institutul de arte grafice, Ed. „Ramuri”, Craiova, 1925, 86 p.), în R.T. XV (1925), nr. 8-9, p. 280.
- Colan, N.** (prezentare), *Canouie de Séez Maunoury, A.F. — Comentariul asupra epistolei Sf. Apostol Pavel către Evrei* (prelucrare de Pr. G. F. Chiorușanu, prof. de seminar, Ed. „Scrișul românesc”, Craiova, 1926, 216 p.), la Mișcarea literară, în R.T. XVII (1927), nr. 4, p. 141.
- Colan, N.** (traducere), *Nicolae Glubakovsky — Solia Bisericii: Evanghelia*, în R.T. XVII (1927), nr. 8-10, pp. 263-273.
- Colan, N.**, *Institutul biblic*, în R.T. XVII (1927), nr. 11, pp. 313-317.
- Colan, N.**, *Traducerea Noului Testament de părintele Grigorie (Gala Galaction) tipărit cu îndemnul Î.P. Sale întâiul patriarh al țării D. D. Miron* (Ed. Inst. Biblic al B.O.R., București, 1926), prezentare la Mișcarea literară, în R.T. XVII (1927), nr. 12, p. 395.
- Colan, prof. N.** (recenzie), *Pr. Prof. Dr. Gh. I. Ghia — Epistola Sfântului Iuda în traducere — comentariu* (Ed. „Ramuri”, Craiova, 1927, 87 p.), în R.T. XVIII (1928), nr. 1, p. 32.
- Colan, prof. N.** (recenzie), *Ierom. Antonie Harghel — Frații Domnului Iisus Hristos. Comentariu asupra teoriilor vechi și nouă* („Cartea Românească”, Chișinău, 1928, 32 p., lei 20), în R.T. XVIII (1928), nr. 4-5, p. 152.
- Colan, prof. N.** (recenzie), *Ierom. Antonie Harghel — Învierea Domnului nostru Iisus Hristos. Apologie istorică* (Chișinău, 1928, 260 p.), la Mișcarea literară, în R.T. XIX (1929), nr. 2-3, p. 102.
- Colan, N.** (recenzie), *Dr. G. L. Munteanu — Predica de pe Munte. Studiu exegetic* (Ed. autorului, Cluj, 1932, 141 p.), la Mișcarea literară, în R.T. XXII (1932), nr. 12, p. 470.
- Coman, dr. ep. Vasile**, *Ispitirea lui Iisus în pustiu*, în M.B. XXVIII (1978), nr. 7-9, pp. 349-357.
- Coman, Ep. Vasile**, *Însemnătatea Scripturii și a Tradiției în Cultul Bisericii Ortodoxe*, în O. XXXII (1980), nr. 4, pp. 582-590.
- Coman, pr. dr. Constantin**, *Antropologia paulină — dualism sau trihotomism*, în O. L (1999), nr. 1-2, pp. 26-39.
- Coman, pr. dr. Constantin**, *Istorie și dezvoltare în Evanghelia după Marcu*, în S.T. LI (1999), nr. 3-4, pp. 14-23.
- Coman, pr. conf. dr. Constantin**, *Metoda statistică în cercetarea biblică*, în S.T. LII (2000), nr. 1-2, pp. 3-11.
- Coman, pr. prof. Ioan Gh.**, *Temeiuri biblice și patristice pentru folosirea în comun de către oameni a mijloacelor de trai*, în S.T. V (1953), nr. 9-10, pp. 590-604.
- Coman, pr. prof. Gh. Ioan**, *Sfânta Tradiție în lumina Sfinților Părinți*, în O. VIII (1956), nr. 2, pp. 163-190.
- Coman, pr. prof. Ioan G.**, *Chipul preotului după Sfânta Scriptură și Sfinții Părinți*, în S.T. VIII (1956), nr. 3-4, pp. 155-166.

- Coman, pr. prof. G. Ioan**, *Raportul între justificare și dragoste în omiliile Sfântului Ioan Gură de Aur la Epistola către Romani*, în O. XVIII (1966), nr. 2, pp. 199-221.
- Constantin, pr. Gheorghe**, *Ierarhia bisericească după Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XXIII (1971), nr. 7-8, pp. 497-505.
- Constantin, pr. Gheorghe I.**, *Harisme după Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XXV (1973), nr. 1-2, pp. 21-32.
- Constantinescu, pr. prof. I.**, *Pe drumul spre Emaus cu Luca și Cleopa*, în G.B. XXIX (1965), nr. 3-4, pp. 244-249.
- Constantinescu, pr. prof. I.**, *Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție*, în G.B. XXXI (1972), nr. 5-6, pp. 533-540.
- Constantinescu, pr. prof. I.**, *Sfânta Scriptură și magisteriul Bisericii*, în G.B. XXXIV (1975), nr. 9-10, pp. 927-944.
- Constantinescu, pr. prof. I.**, *A doua venire a Domnului Hristos (Parusia) și unele înțelegeri greșite în legătură cu ea*, în G.B. XXXV (1976), nr. 3-4, pp. 328-344.
- Constantinescu, pr. prof. I.**, *Cuvântarea eshatologică a Domnului nostru Iisus Hristos — scurt comentariu*, în G.B. XXVIII (1979), nr. 1-2, pp. 51-77.
- Constantinescu, pr. prof. dr. Ion**, *Studiul Noului Testament. Manual pentru Seminariile Teologice* (Ed. I.B.M. al B.O.R., București, 1981), recenzie semnată de pr. prof. Sebastian Chilea, în O. XXXIV (1982), nr. 4, pp. 606-608.
- Constantinescu, pr. prof. Ioan**, *Cuvântarea misionară a Mântuitorului la trimiterea apostolilor la propovăduire*, în G.B. XLII (1983), nr. 1-2, pp. 67-84.
- Constantinescu, pr. prof. Ioan**, *Rugăciunea arhierească a Domnului nostru Iisus Hristos*, în O. XLV (1983), nr. 3, pp. 370-387.
- Constantinescu, pr. prof. Ioan**, *Parabola Viței celei adevărate — comentariu Ioan 15, 1-11*, în G.B. XLIII (1984), nr. 3-4, pp. 214-222.
- Constantinescu, pr. prof. I.**, *Parabola Păstorului cel Bun (Ioan 10, 1-18)*, în G.B. XLIII (1984), nr. 7-9, pp. 479-491.
- Constantinescu, pr. prof. I.**, *Mântuirea subiectivă și unele erori în legătură cu ea*, în G.B. XLIV (1985), nr. 1-2, pp. 45-48.
- Constantinescu, pr. prof. Ioan**, *Învierea Domnului nostru Iisus, după cele patru evanghelii*, în G.B. XLVI (1987), nr. 2, pp. 60-101.
- Constantinescu, pr. prof. Ioan**, *Vindecarea de către Domnul Hristos a demonizaților din ținuturile gadarenilor — comentariu*, în G.B. XLVI (1987), nr. 4, pp. 32-45.
- Constantinescu, pr. prof. I.**, *Patimile și moartea Mântuitorului Hristos după cele patru Evanghelii — Comentariu*, în G.B. XLVII (1988), nr. 2, pp. 45-102.
- Constantinescu, pr. prof. Ovidiu**, *Protoevanghelia lui Iacob*, în G.B. XIII (1954), nr. 11-12, pp. 630-638.
- Copăceanu, Emanuel**, *Iisus și Marea*, în G.B. XV (1956), nr. 1-2, pp. 56-61.
- Copăcianu, pr. Emanuel**, *Despre vârsta necunoscută din viața lui Iisus Hristos (cu ref. la Luca 2)*, în M.B. XIV (1964), nr. 9-10, pp. 501-506.

- Copăcianu, prof. Emanuel, Ioan, proorocul deșerturilor**, în M.B. XXV (1975), nr. 1-3, pp. 20-37.
- Coravu, Dumitru, Ηκυριακή προσευχή φιλολογική ιστορικο-θεολογική και επηνηρευτική μελέτη** [*Rugăciunea domnească. Studiu filologic, istorico-teologic și exegetic*] (Atena, 1979, 295 p. + 42 p), recenzie semnată de pr. prof. Constantin Cornițescu, în O. XXXII (1980), nr. 4, pp. 634-636.
- Corbu, pr. asist. Adrian, Istoria politică a epocii Noului Testament**, în A.B. VIII (1997), nr. 7-9, pp. 83-91.
- Corbu, ierom. Agapie, Prolegomene pentru o lectură teologică a cuvântării Sfântului Petru la Cincizecime**, în A.B. X (1999), nr. 4-6, pp. 6-12.
- Corbu, ierom. lect. Agapie, Principii de exegeză biblică în tratatul "La titlurile psalmilor" al Sf. Grigorie de Nyssa**, în A.B. X (1999), nr. 10-12, pp. 15-22.
- Corbu, ierom. Agapie, Cuvântul înțelepciunii și cuvântul cunoștinței (I Cor. 12, 8). Despre teologia discursivă și cunoașterea duhovnicească**, în A.B. XI (2000), nr. 4-6, pp. 21-30.
- Corbu, pr. Agapie, Aspecte ale exegezei biblice iudaice în epoca celui de-al doilea templu**, în A.B. XI (2000), nr. 10-12, pp. 26-35.
- Corneanu, diac. conf. N., Poate fi înlocuit „Tatăl nostru” cu rugăciuni improvizate**, în M.M.S. XXXVI (1960), nr. 9-12, pp. 549-555.
- Cornilescu, Dim. I., Împărăția lui Hristos** (scrieri ale predicatorului Frank Tomas din Geneva, 155 p.), recenzie de dr. N. Bălan, în R.T. VII (1913), nr. 5, p. 161.
- Cornițescu, drd. Emil, Canonul Sfintei Scripturi la cei doi mari reformatori: Martin Luther și Jean Calvin**, în S.T. XXI (1969), nr. 3-4, pp. 199-209.
- Cornițescu, diac. asist. Emil, Sfânta Scriptură la mâna credinciosului**, în O. XLII (1980), nr. 2, pp. 299-307.
- Cornițescu, diac. asist. Emilian, Sabat și Duminică**, în O. XXXIII (1981), nr. 2, pp. 199-209.
- Cornițescu, diac. asist. Emilian, Prefigurări Vechi Testamentale**, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 243-254.
- Cornițescu, diac. prof. Emil, Sfânta Scriptură în limba română la împlinirea a 300 de ani de la prima ei apariție integrală la București (1688-1988)**, în G.B. XLVI (1988), nr. 5, pp. 80-96.
- Cornițescu, diac. prof. Emilian, Prima tipărire integrală a Sfintei Scripturi în limba română**, în O. XLI (1989), nr. 3, pp. 146-151.
- Cornițescu, Emilian, Mesia — Domn al păcii și dreptății**, în S.T. XLII (1990), nr. 2, pp. 5-19.
- Cornițescu, pr. prof. C., Sfântul Vasile cel Mare, interpret al Sfintei Scripturi**, în O. XLII (1980), nr. 2, pp. 308-320.
- Cornițescu, pr. prof. Constantin (recenzie), Dumitru Coravu — Ηκυριακή προσευχή φιλολογική ιστορικο-θεολογική και επηνηρευτική μελέτη** [*Rugăciunea domnească. Studiu filologic, istoric-teologic și exegetic*] (Atena, 1979, 295 p. + 42 p), în O. XXXII (1980), nr. 4, pp. 634-636.

- Cornițescu, pr. prof. dr. Constantin**, *Catedra de Studiul Biblic al Noului Testament*, în S.T. XXXIII (1981), nr. 7-10, pp. 512-513.
- Cornițescu, pr. prof. C.**, *Învierea Domnului și însemnătatea ei pentru viața creștină*, în O. XLV (1983), nr. 2, pp. 200-212.
- Cosma, pr. A. C.**, *Viața Sfintei Fecioare Maria*, în G.B. XXVII (1968), nr. 11-12, pp. 1184-1189.
- Costache, Constantin** (recenzie), *Pr. Prof. Dr. Dumitru Popescu — Hristos, Biserică, Societate* (Ed. I.B.M. al B.O.R., 1998, 149 p.), în O. L (1999), nr. 3-4, pp. 297-280.
- Covercă, pr. I. V.**, *Din viața și activitatea Sf. Apostoli Petru și Pavel*, în G.B. XLVIII (1989), nr. 4-5, pp. 18-27.
- Cowley, Roger W.**, *The International Interpretation of the Apocalypse of St. John in the Ethiopian Orthodox Church* (Cambridge University Press, 1983, 419 p.), recenzie de pr. asist. Nicolae V. Dura, în O. XXXVI (1984), nr. 4, pp. 544-546.
- Crăciunaș, ierom. Irineu**, *Nașterea supranaturală a Domnului nostru Iisus Hristos*, în S.T. X (1958), nr. 1-2, pp. 5-13.
- Crăciunaș, ierom. Irineu**, *Fericiți sunt făcătorii de pace*, în M.M.S. XXXIV (1958), nr. 3-4, pp. 188-198.
- Crăciunaș, ierom. Irineu**, *Porunca păcii*, în M.M.S. XXXVI (1960), nr. 9-12, pp. 628-653.
- Crăciunaș, ierom. Irineu**, *Slujirea frățească*, în M.M.S. XL (1964), nr. 1-2, pp. 18-24.
- Crăciunescu, dr. A.**, *Critica biblică mai înaltă!* (expunere istorică), în R.T. I (1907), nr. 1, pp. 16-24.
- Crăciunescu, dr. A.** (recenzie), *Paroh Nicolae Crișmariu — Prelegeri metodice din istorioare biblice pentru clasele II, III și IV ale școlilor primare. 74 lecțiuni cu harta istorică a Palestinei* (Arad, 1908, 311 p., preț 4 cor.), în R.T. III (1909), nr. 4, p. 233.
- Crăciunescu, prof. A.**, *Mitropolitul Andreiu și Sf. Scriptură*, în R.T. III (1909), nr. 9-10, pp. 440-457.
- Crețeanu, Radu**, *Chipul Mântuitorului Iisus Hristos reprezentat în "Pomul vieții". Studiu iconografic.*, în M.O. XXXI (1980), nr. 7-9, pp. 600-604.
- Crineanu, pr. Gr.**, *Patimile Mântuitorului* (Biblioteca Institutului Biblic al Bisericii Ortodoxe Române, nr. 2, București, 1923, 36 p.), la Bibliografie, în R.T. XV (1925), nr. 4, p. 135.
- Crineanu, pr. Gr.**, *Patimile Mântuitorului* (Biblioteca Institutului Biblic al Bisericii Ortodoxe Române, nr. 2, București, 1923, 36 p.), recenzie semnată de N. Colan, în R.T. XV (1925), nr. 5-6, pp. 179-180.
- Cristescu, pr. prof. Dumitru**, *Îndreptar scripturistic*, în G.B. VIII (1949), nr. 1-2, pp. 19-27.
- Cristescu, pr. dr. Gr.** (prezentare), *Pr. Iosif Trifa — Pe drumurile spiritualizării prin Evanghelie* (în „Lumina satelor”), în R.T. XV (1925), nr. 1, p. 24.

- Cristescu, dr. Gr.**, *Mântuitorul ca ziarist, sau misiunea presei creștine*, în R.T. XV (1925), nr. 7, p. 195.
- Cristescu, pr. dr. Grig.**, *Propovăduiți Evanghelia!* (Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, 1925), la Bibliografie, în R.T. XV (1925), nr. 7, p. 240.
- Cristescu, dr. Gr.**, *Mântuitorul ca profesor, sau Evanghelia ca bază a culturii*, în R.T. XV (1925), nr. 8-9, pp. 252-256.
- Cristescu, pr. dr. Grig.**, *Propovăduiți Evanghelia!* (Tip. Arhidiecezană, Sibiu, 1925), recenzie semnată de N. Colan, în R.T. XV (1925), nr. 8-9, p. 278.
- Cristescu, prof. Grig.** (recenzie), *Prot. N. Colan — Sf. Pavel către Filimon. Creștinismul și sclavia* (Ed. Libr. Arhid. Sibiu, monografie), în R.T. XV (1925), nr. 8-9, p. 277.
- Cristescu, prof. Gr.** (recenzie), *Pr. Pompei Morușca — Feminism și feminitate în lumina Evangheliei* (Tipografia Arhidiecezană, Sibiu), în R.T. XV (1925), nr. 10-11, pp. 345-347.
- Cristescu, prof. dr. Gr.**, *Perceperea misterului, studiu de psihologie religioasă și misionară* (Sibiu, 1926, 40 p.), la Mișcarea literară, în R.T. XVI (1926), nr. 8-10, pp. 255-256.
- Cristoiu, drd. Ion**, *Pacea și dreptatea în Epistolele pauline*, în O. XXXV (1983), nr. 4, pp. 589-598.
- Crișmariu, paroh Nicolae**, *Prelegeri metodice din istorioare biblice pentru clasele II, III și IV ale școlilor primare. 74 lecțiuni cu harta istorică a Palestinei* (Arad, 1908, 311 p., preț 4 cor.), recenzie semnată de dr. A. Crăciunescu, în R.T. III (1909), nr. 4, p. 233.
- Cullmann, Oscar**, *Christologie du Nouveau Testament* (Neuchâtel, 1968), recenzie semnată de pr. prof. C. Nicolae Buzescu, în O. XXVII (1975), nr. 4, pp. 666-673.
- Damaschin, Coravu-Severineanul**, *Traducerea rugăciunii „Tatăl nostru”*, în M.O. XLIV (1993), nr. 1-6, pp. 39-44.
- Damaschin, ep. vicar Severineanul**, *Studiu biblic la I Cor. 14, 19*, în M.O. XXXVIII (1987), nr. 3, pp. 47-50.
- Damaschin, ep. dr. Severineanul**, *Biserica din Ierusalim la sfârșitul veacului I, după Apocalipsă*, M.O. XLII (1991), nr. 4-6, pp. 21-25.
- Daniel, dr. Constantin**, *Un esenian menționat în Faptele Apostolilor: Var-Iisus (Fapte XIII, 6-12)*, în S.T. XXI (1969), nr. 9-10, pp. 661-685.
- Daniel, Constantin**, *„Irodieni” — denumire a esenienilor în Noul Testament*, în S.T. XXII (1970), nr. 7-8, pp. 528-546.
- Daniel, Constantin**, *Enigma smochinului și zeloții în Sfintele Evanghelii*, în S.T. XXIV (1972), nr. 1-2, pp. 45-58.
- Daniel, Constantin**, *Vederea lui Dumnezeu în Noul Testament și teofaniile esenienilor*, în S.T. XXV (1973), nr. 3-4, pp. 188-206.
- Daniel, Constantin**, *Esenienii și Biserica primară*, în S.T. XXVI (1974), nr. 9-10, pp. 707-716.

- Daniel, Constantin**, *Nu toate sectele iudaice au luat parte la osândirea Mântuitorului*, în S.T. XXVIII (1976), nr. 7-10, pp. 714-727.
- Daniel, Constantin**, *O importantă menționare a esenienilor făcută de Sfântul Apostol Pavel*, în S.T. XXIX (1977), nr. 1-2, pp. 148-159.
- David, diac. P. I.**, „*Sulul Templului*” — o cronică biblică de acum 3.000 de ani, în O. XXXI (1979), nr. 1, pp. 210-211 [referitoare la secta iudaică a esenienilor].
- David, diac. conf. P. I.**, *Preotul ortodox și propovăduirea Evangheliei*, în O. XXXIII (1981), nr. 2, pp. 224-228.
- David, diac. conf. P. I.**, *Cinstirea Sfintei și de viață făcătoarei Cruci în Biserica Ortodoxă*, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 230-242.
- David, diac. conf. P. I.**, *Hristos — „Cheia” Scripturii*, în O. XLV (1983), nr. 2, pp. 212-217.
- David, diac. conf. I. Petre**, *Atitudini mai noi cu privire la valoarea și interpretarea Sfintei Scripturi*, în M.B. XXXIV (1984), nr. 3-4, pp. 128-138.
- David, diac. prof. dr. P.**, *Câteva drepturi și îndatoriri ale omului după Scrisoarea către Romani*, în G.B. LV (1996), nr. 1-4, pp. 137-146.
- Davideanu, pr. drd. C.**, *Sfânta Scriptură și Biserica*, în M.M.S. LXIII (1987), nr. 4, pp. 83-92.
- Dăncilă, Ion**, *În slujba neamului prin Evanghelie, îndrumări morale și naționale* (cu o prefață de prof. Dr. Gr. Cristescu, Ed. autorului, Sibiu, 1925, 200 p.), recenzie semnată de Nicolae Colan, în R.T. XV (1925), nr. 4, p. 136.
- Dăncilă, Ion**, *În slujba neamului prin Evanghelie, îndrumări morale și naționale* (prefață de prof. dr. Gr. Cristescu, Ed. autorului, Sibiu, 1925, 200 p.), recenzie de Nicolae Colan, în R.T. XV (1925), nr. 5-6, pp. 178-179.
- Deheleanu, prof. pr. P.**, *Erezia primatului papal — ce învață catolicii și ce spune Biblia*, în O. I (1949), nr. 2-3, pp. 143-170.
- Deheleanu, pr. dr. Petru**, *Frații Domnului*, în M.B. XIV (1964), nr. 4-6, pp. 168-175.
- Deheleanu, prof. dr. Petru**, *Împărăția de o mie de ani*, în M.B. XXVI (1976), nr. 1-4, pp. 39-48.
- Deheleanu, prof. dr. Petru**, *Sfintele Taine*, în M.B. XXVIII (1978), nr. 4-6, pp. 175-191.
- Diculescu, pr. prof. Gh.**, *Sfintele femei mironosițe*, în G.B. IV (1945), nr. 11-12, pp. 85-88.
- Dimelis, ierom. mag. Apostolos**, *Genealogia Mântuitorului după Sfinții Părinți*, în S.T. X (1958), nr. 9-10, pp. 569-579.
- Dimitrie preotul**, *Predica de pe munte*, în G.B. XVI (1957), nr. 2, pp. 100-113.
- Dimitrie preotul**, *Mădulare ale lui Hristos*, în G.B. XV (1956), nr. 8-9, pp. 469-473.
- Dimitriu, episcop Calinic**, *Biblia în Filocalie. Antologie de texte biblice tâlcuite în Filocalia românească*, recenzie semnată de pr. asist. Ioan-Cristinel Teșu, în T.V. V (1995), nr. 7-9, pp. 102-105.
- Dinu, pr. prof. M.**, *Chipul Maicii Domnului în Evanghelia Sf. Luca*, în G.B. XVIII (1959), nr. 3-4, pp. 234-245.

- Donoș, pr. Nicolai**, *Sfântul Ioan Botezătorul*, în M.M.S. XXXI (1955), nr. 1-2, pp. 1-10.
- Dragomir, pr. drd. Neculai**, *Studiu istorico-liturgic privind textele biblice din cartile de cult ale Bisericii Ortodoxe*, în S.T. XXXIII (1981), nr. 3-4, pp. 207-268.
- Drăgulin, drd. Paul**, *Dirrecția de interpretare a Apocalipsei ca sistem al evenimentelor istoriei universale*, în M.O. L (1999), nr. 1-2, pp. 80-89.
- Drăgulin, mgrd. Gh.**, *Revelație și eshatologie*, în S.T. XI (1959), nr. 1-2, pp. 46-56.
- Drăgulin, pr. prof. dr. Gheorghe**, *Idealul eclesiologic în învățătura ortodoxă. „Cer nou și pământ nou” II Petru 3, 13*, în O. XLVIII (1997), nr. 1-2, pp. 76-86.
- Drăgușin, pr. drd. Valeriu**, *„Frații Domnului” în lumina exegezei ortodoxe*, în S.T. XXXVII (1985), nr. 5-6, pp. 381-389.
- Drăgușin, pr. Valeriu**, *Rugăciunea pentru cei adormiți în lumea Sfintei Scripturi*, în O. XXXVIII (1986), nr. 4, pp. 116-125.
- Drăgușin, pr. Valeriu**, *Eshatologia în Epistolele sobornicești*, în O. XL (1988), nr. 2, pp. 114-123.
- Drăgușin, pr. drd. Valeriu**, *Harismele în viața Bisericii Primare, după Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XLI (1989), nr. 5-6, pp. 50-62.
- Dron, pr. C.**, *Capul lui Ioan Botezătorul*, în M.M. II (1926), nr. 9, pp. 186-188.
- Dudu, V.**, *Bazele sociale ale Evangheliei*, în M.M. XVIII (1942), nr. 12, pp. 661-666.
- Dufour, Xavier Leon**, *Ce se așteaptă de la un exeget?*, în M.B. XIX (1969), nr. 10-12, pp. 642-654.
- Dura, pr. asist. Nicolae V.** (recenzie), *Roger W. Cowley — The International Interpretation of the Apocalypse of St. John in the Ethiopian Orthodox Church* (Cambridge University Press, 1983, 419 p.), în O. XXXVI (1984), nr. 4, pp. 544-546.
- Dură, pr. dr. Ioan**, *Duhul rugăciunii potrivit Sfintei Scripturi*, în O. XLV (1983), nr. 3, pp. 427-431.
- Dură, pr. prof. dr. Nicolae V.**, *Biblia de la București (1688). 300 de ani de la prima tipărire integrală a Bibliei în versiune românească*, în S.T. XL (1988), nr. 6, pp. 9-29.
- Duțu, pr. drd. Constantin**, *Epistolele pauline a izvor al prediciei*, în S.T. XXIX (1977), nr. 9-10, pp. 683-698.
- Farahat, drd. Kamal**, *Arhieria Mântuitorului Hristos și preoția sacramentală*, în S.T. XXXIX (1987), nr. 5, pp. 57-72.
- Faharat, drd. Kamal**, *Taina preoției în structura sacramentală a Bisericii, sub aspectul succesiunii apostolice. 2. Succesiunea Apostolică. A. Temeiuri biblice*, în O. XL (1988), nr. 1, pp. 31-46.
- Făgărășanul, Ep. vicar Lucian**, *Duhul Sfânt — persoana dumnezeiască în lumina Noului Testament*, în M.A. XXX (1985), nr. 1-2, pp. 9-19.
- Făgărășanul, Ep. vicar Lucian**, *Întâlnirea Mântuitorului Hristos la Ierihon cu vameșul Zaheu*, în M.A. XXX (1985), nr. 3-4, pp. 171-180.
- Fecioru, pr. lect. D.**, *Probleme dogmatice și sociale în Evanghelia după Ioan*, în S.T. V (1953), nr. 3-4, pp. 210-224.

- Fecioru, pr. Dumitru** (traducere), *Sfântul Ioan Gură de Aur — Cuvântul al treilea la parabola despre bogatul nemilostiv și săracul Lazăr*, în M.O. XXVII (1976), nr. 9-10, pp. 735-750.
- Fecioru, pr. Dumitru** (traducere), *Sfântul Ioan Gură de Aur — Cuvântul al V-lea în legătură cu parabola despre Lazăr și bogatul nemilostiv*, în M.O. XXVIII (1977), nr. 4-6, pp. 422-429.
- Fecioru, pr. Dumitru** (traducere), *Sfântul Ioan Gură de Aur — Cuvântul al VII-lea la parabola despre Lazăr și bogatul nemilostiv*, în M.O. XXVIII (1977), nr. 7-9, pp. 562-570.
- Fee, Gordon D.**, *The majority text, and the original text of the New Testament* [Textul majoritar și textul original al Noului Testament] (în „The Bible Translator”, vol. 31, 1980, nr. 1, pp. 107-118), recenzie semnată de pr. asist. Vasile Mihoc, în M.A. XXV (1980), nr. 7-9, pp. 777-778.
- Felea, pr. Ilarion V.**, *Fariseii în fața Mântuitorului*, în R.T. XXII (1932), nr. 3, pp. 107-112.
- Felea, pr. Ilarion V.** (prezentare), *Al. Munteanu Lascarov — Concordanță a Noului Testament — îndreptar alfabetic pentru o grabnică cercetare în Noul Testament* (Tipografia Cărților Bisericești, București, 1932, 138 p.), la Mișcarea literară, în R.T. XXII (1932), nr. 10-11, p. 391.
- Felea, pr. Ilarion V.**, *Profețiile Mântuitorului*, în R.T. XXV (1935), nr. 1-2, pp. 66-72.
- Felea, pr. Ilarion V.**, *Ultima traducere a Noului Testament*, în R.T. XXVIII (1938), nr. 11-12, pp. 501-502.
- Felea, pr. dr. Ilarion V.**, *Învierea trupurilor în teologia paulină*, în R.T. XXXI (1941), nr. 5, pp. 229-234.
- Florovsky, pr. G.**, *Duhul pierdut al Scripturii*, traducere de drd. Ioan I. Ică, în M.A. XXXI (1986), nr. 3, p. 19.
- Foerster, F. W.**, *Înțelesul și aplicarea predicii de pe munte* (traducere de pr. I. N. Huși, 1925, 34 p.), la Bibliografie, în R.T. XV (1925), nr. 7, p. 240.
- François, Morel**, *Dictionnaire grec — français de Nouveau Testament* (Paris, 1971), în O. XXVI (1974), nr. 2, pp. 285-287.
- Gafton, pr. mag. Lucian**, *Teoria papală a celor trei scaune episcopale al Sfântului Apostol Petru*, în O. VII (1955), nr. 2, pp. 378-389.
- Gagiu, pr. Ioan** (traducere), *Arhim. Sergiu Iazadjieff — A putut oare face parte Sfântul Ioan Botezătorul din comunitatea Esenienilor din Qumran?*, în S.T. XVI (1964), nr. 3-4, pp. 172-182.
- Galaction, Gala**, *De la „Mormântul gol” la porțile Damascului...*, în S.T. III (1951), nr. 7-8, pp. 386-397.
- Galeriu, pr. C. N.**, *Sensul religios-creștin al sărbătorii Ziua Domnului în Vechiul și Noul Testament*, în M.M.S. LIII (1977), nr. 7-9, pp. 543-555.
- Galeriu, pr. prof. Constantin**, *Maica Domnului „Povățuitoarea”*, în O. XXXII (1980), nr. 3, pp. 454-468.

- Galeriu, pr. prof. Constantin**, *Sfințirea timpului, ziua de odihnă — ziua Învierii*, în O. XXXIII (1981), nr. 2, pp. 156-175.
- Galeriu, pr. prof. Constantin**, *Înțelesurile crucii*, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 181-195.
- Galeriu, pr. prof. Constantin**, *Mântuitorul Iisus Hristos — Învățătorul nostru suprem*, în O. XXXV (1983), nr. 1, pp. 34-60.
- Galeriu, pr. prof. dr. Constantin N.**, *Biblia în Biserica Ortodoxă*, în M.B. XXXV (1985), nr. 9-10, pp. 591-597.
- Galeriu, pr. prof. Constantin**, *Credincioșia Bisericii Ortodoxe față de Iisus Hristos — cheazășie a învierii noastre divine*, în O. XLVIII (1997), nr. 1-2, pp. 3-22.
- Galitis, George**, *Revelație, inspirație și exegeză biblică în înțelegere ortodoxă*, traducere de Mircea Basarab, în M.A. XXVI (1981), nr. 1-3, pp. 27-34.
- Galitis, Georgios**, *Considerații cu privire la teologia unei traduceri a Sfintei Scripturi*, traducere din grecește de diac. Eugen Moraru, în T.V. III (1993), nr. 1-3, pp. 96-100.
- Galitis, pr. prof. George**, *Apofatismul ca principiu al interpretării Sfintei Scripturi*, în A.B. VII (1996), nr. 1-3, pp. 7-11.
- Gașpar, pr. Mina**, *Tâlcul umilei Nașteri a Mântuitorului*, în M.M. VII (1931), nr. 12, pp. 330-333.
- Găină, mgrd. Dumitru I.**, *Sfinții Apostoli și episcopii*, în S.T. XIV (1962), nr. 9-10, pp. 582-597.
- Găleşan, M.**, *Scopul Evangheliei a patra*, în M.B. XIV (1964), nr. 11-12, pp. 683-697.
- Georgescu, Ion V.**, *Și a înviat a treia zi, după Scripturi*, în M.B. XXIII (1973), nr. 7-9, pp. 377-386.
- Gheorghe, pr. Constantin**, *Iudaism și elenism în epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XXV (1973), nr. 9-10, pp. 648-662.
- Gheorghe, pr. Constantin I.**, *Moarte și înviere după Sfânta Scriptură*, în S.T. XXX (1978), nr. 1-2, pp. 13-32.
- Gheorghescu, drd. ierom. Chesarie**, *Învățătura despre Maica Domnului în Ortodoxie și Catolicism*, în O. XXII (1970) 3, pp. 352-400.
- Gheorghienschi, A. I.**, *Învierea morților și Sfânta euharistie în lumina învățăturii Sfintei Scripturi*, recenzie semnată de pr. Ioan Băjău, în O. XXXI (1979), nr. 3-4, pp. 632-633.
- Gheorghiu, prof. dr. Vasile**, *Reformele recente pe terenul criticii textului cărților N.T.* (raport, Cernăuți, 1909), recenzie semnată T. N., în R.T. III (1909), nr. 4, p. 235.
- Gheorghiu, dr. Vasile**, *Sfânta Evanghelie după Mateiu cu comentariu* (vol. III, cap. 16, 4 – 28, 20; Tipografia „Glasul Bucovinei”, Ed. autorului, Cernăuți, 1933, 347 p.), recenzie semnată de T. Bodogae, în R.T. XXIV (1934), nr. 1-2, p. 51.
- Gheorghiu, pr. dr. Vasile**, *„Codex Argenteus Upsaliensis”* (Monitorul Oficial 1939, Colecția Academiei Române, vol. XXXIX, Studii și Cercetări; 58 p. și 10 planșe), recenzie de Haralambie Roventă, în S.T. VIII (1940), vol. 2, pp. 180-182.

- Gheorghiu, prof. dr. V.**, *Înțelesul cuvintelor ιτορη και κηφαν din textul Epistolei către Galateni (1, 18)*, în M.M.S. XXXI (1955), nr. 4, pp. 185-196.
- Gheorghiu, prof. dr. Vasile**, *Prologul Evangheliei lui Ioan (1, 1-18)*, în M.B. VII (1957), nr. 4-6, pp. 4-33.
- Gheorghiu, pr. dr. Vasile**, *Miruirea Domnului nostru Iisus Hristos*, în M.M.S. XXXIV (1958), nr. 1-2, pp. 10-21.
- Gheorghiu, prof. dr. Vasile**, *Activitatea Domnului în Iudeea, Emon de lângă Salom (Ioan 3, 22-36)*, în M.B. VIII (1958), nr. 1-3, pp. 63-75.
- Gheorghiu, prof. dr. Vasile**, *Domnul în Samaria (In. 4, 1-42)*, în M.B. VIII (1958), nr. 4-6, pp. 22-48.
- Gheorghiu, prof. dr. Vasile**, *Activitatea Domnului în Ierusalim cu ocazia primelor Paște (In. 2, 23-25)*, în M.B. VIII (1958), nr. 7-9, pp. 329-354.
- Gheorghiu, prof. dr. Vasile**, *Cei dintâi soți de călătorie și învățăcei ai Domnului (Ioan 1, 35-51)*, în M.M.S. XXXIV (1958), nr. 5-6, pp. 394-410.
- Gheorghiu, pr. prof. Vasile**, *Mărturia lui Ioan Botezătorul față de delegații sinedriului din Ierusalim (In. 1, 19-28)*, în M.M.S. XXXV (1959), nr. 3-4, pp. 165-179.
- Gheorghiu, pr. prof. Vasile**, *Nunta din Cana Galileii*, în M.M.S. XXXV (1959), nr. 9-12, pp. 558-566.
- Gheorghiu, prof. dr. Vasile**, *Cuvântarea Domnului Iisus Hristos din Sinagoga din Capernaum (Ioan 6, 22-59)*, în M.B. IX (1959), nr. 9-10, pp. 18-56.
- Gheorghiu, prof. dr. Vasile**, *Domnul în Ierusalim la Sărbătoarea colibelor (In. 7, 1-53), Femeia păcătoasă (In. 8, 1-11)*, în M.B. IX (1959), nr. 11-12, pp. 28-67.
- Gheorghiu, prof. dr. Vasile**, *Cuvântarea în visteria Templului (Ioan 8, 12-20)*, în M.B. X (1960), nr. 1-3, pp. 7-17.
- Ghia, pr. prof. dr. I. Gh.**, *Împărăția lui Dumnezeu după Noul Testament* (Institutul de arte grafice, Ed. „Ramuri”, Craiova, 1925, 86 p.), recenzie semnată de N. Colan, R.T. XV (1925), nr. 8-9, p. 280.
- Ghia, pr. prof. dr. I. Gh.**, *Epistola Sfântului Iuda în traducere – comentariu* (Ed. „Ramuri”, Craiova, 1927, 87 p.), recenzie semnată de prof. N. Colan, în R.T. XVIII (1928), nr. 1, p. 32.
- Ghia, pr. prof. dr. Gh. I.**, *Atitudinea Mântuitorului față de legea Vechiului Testament. Contribuție la exegeza N.T.* (Ed. „Ramuri”, Craiova, 1929), recenzie semnată de prof. N. Neaga, în R.T. XX (1930), nr. 3-4, p. 210.
- Ghia, pr. prof. dr. I. Gh.**, *Pâinea vieții. Texte biblice explicate pentru „Straja Țării”* (București, 1938), la Bibliografie, în R.T. XXIX (1939), nr. 1, coperta finală.
- Ghiaurov, prof. Hristos N.**, *Sinodul Apostolic din Ierusalim*, în S.T. X (1958), nr. 3-4, pp. 162-176.
- Ghiga, pr. Th.**, *Cei curați cu inima*, în M.M. II (1926), nr. 1, pp. 46-48.
- Ghiga, pr. Th.**, *Pentru înviere*, în M.M. II (1926), nr. 3, pp. 44-46.
- Giulea, pr. prof. Andrei Dragoș**, *Dikaiozyne ca energie necreată și regimurile ei de manifestare după Sfântul Apostol Pavel*, în A.B. XIV (2003), nr. 10-12, pp. 28-41.

- Glăjar, diac. mgrd. Ioan**, *Problema interconfesională a inspirației biblice*, în O. IX (1957), nr. 2, pp. 239-259.
- Glubakovsky, Nicolae**, *Solia Bisericii: Evanghelia*, traducere de N. Colan, în R.T. XVII (1927), nr. 8-10, pp. 263-273.
- Goguel, Maurice**, *Jésus de Nazareth (Mythe ou Histoire?)* (Payot, Paris, 314 p.), recenzie semnată de N. Colan, în R.T. XV (1925), nr. 4, pp. 127-129.
- Grădinaru, pr. M.**, *Plinirea vremii*, în M.M. V (1929), nr. 12, pp. 599-603.
- Gregorian, prof. dr. Vasile**, *Spre Emaus*, în G.B. X (1951), nr. 4-5, pp. 7-9.
- Gregorian, pr. prof. V.**, *Păstorii din Betleem*, în G.B. X (1951), nr. 10-12, pp. 13-15.
- Sf. Grigore Palama**, *Decalogul Legiuirii celei după Hristos*, traducere de drd. Ioan I. Ică, în M.A. XXX (1985), nr. 3-4, pp. 209-214.
- Sf. Grigore Palama**, *Despre înviere și despre mironosițe*, traducere de Ioan I. Ică, în R.T. IX [81] (1999), nr. 2, p. 105.
- Grolleberg, Luc. M.**, *Kleiner Bildatlas zur Bibel*, recenzie semnată de dr. Gr. Marcu, în M.A. IX (1964), nr. 1-2, pp. 140-141.
- Guettée, Dr. W.**, *Științele bisericești*, traducere de Ilie Beleuță, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 228.
- Guettée, dr. W.**, *Științele bisericești*, traducere de Ilie Beleuță, în R.T. V (1911), nr. 9, p. 266.
- Hadas-Lebel, Mireille**, *Manuscritele de la Marea Moartă*, traducere de Gabriela Cămară, în T.V. II [LXVIII] (1992), nr. 11-12, pp. 180-191.
- Haggeney, S. I. Carol**, *Pe cărările Domnului (Auf des Herrn Pfaden) Viața lui Iisus după evanghelia Sf. Luca, în scurte meditații pentru lumea laică* (2 volume, Freiburg in Br., Herder, 1925, xxii+1074 p., form 12°), recenzie semnată de pr. P. T. Morușca, în R.T. XV (1925), nr. 4, pp. 181-182.
- Haneș, V. Petre**, *Nicolae Milescu, traducătorul Bibliei de la 1688*, în G.B. XXI (1962), nr. 9-10, pp. 942-964.
- Hango, G.** (recomandare), *Dr. Iosif Olariu — Comentar la evangheliile după Mateiu, Marcu și Luca* (1894, preț cor. 5 50), la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 243.
- Hango, G.** (recomandare), *Dr. Iosif Olariu — Comentar la evanghelia după Ioan* (1898, preț cor. 3), la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 243.
- Hango, G.** (recomandare), *Dr. Iosif Olariu — Epistolele sfântului apostol Pavel către Romani, Corinteni, Galateni și Efeseni* (738 p., preț cor. 10), la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 243.
- Hango, G.** (recomandare), *Dr. Iosif Olariu — Introducere în cărțile sfinte ale T.N. și V.* (ed. a II-a, 1903, 381 p., preț cor. 5), „până acum, este cea mai bună isagogie în românește”, la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 242.
- Hango, G.**, *Exemplificarea modului de abordare a lucrului Pr. Iosif Olariu: cap. 13, I Cor.: Despre dragoste*, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 243.
- Hango, G.** (recomandare), *pr. arh. Iuliu Scriban — Manualul de hermeneutică biblică*, la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 21-22, pp. 606-610.

- Harghel, ierom. Antonie**, *Frații Domnului Iisus Hristos. Comentariu asupra teoriilor vechi și nouă* („Cartea Românească”, Chișinău, 1928, 32 p., lei 20), recenzie semnată de N. Colan, în R.T. XVIII (1928), nr. 4-5, p. 152.
- Harghel, ierom. Antonie**, *Învierea Domnului nostru Iisus Hristos. Apologie istorică* (Chișinău, 1928, 260 p.), recenzie semnată de prof. N. Colan, la Mișcarea literară, în R.T. XIX (1929), nr. 2-3, p. 102.
- Häring, Bernhard**, *Das Gesetz Christi* (Freiburg im Breisgau, 1961), recenzie semnată de prof. O. Bucevschi, în O. XVII (1965), nr. 2, pp. 250-254.
- Hatmann, Walter**, *Bibliche Konkretionen* (Kreuz – Verlag, Stuttgart – Berlin, 1970), recenzie semnată de Ioan Struc, în O. XXIV (1972), nr. 2, pp. 258-261.
- Hatzopoulos, arhim. Athanasios**, *Evangelhie și cultură*, traducere de Luminița Niculescu, în A.B. VII (1996), nr. 7-9, pp. 17-24.
- Sfântul Hippolit, episcop al Romei**, *Demonstrație din Sfintele Scripturi despre Hristos*, în A.B. XI (2000), nr. 4-6, pp. 116-135.
- Hodoroabă, pr. N. V.**, *Biblia ilustrată*, în M.M. XII (1936), nr. 12, pp. 501-503.
- Homescu, dr. Mircea V.**, *Anticipări din Geneză împlinite în Apocalipsă*, în A.B. VIII (1997), nr. 7-9, pp. 92-97.
- Homescu, dr. Mircea V.**, *Umorul lui Iisus*, în A.B. XII (2001), nr. 7-9, pp. 42-51.
- Hounder, Anton**, *La picioarele Mântuitorului (Zu Fussen des Meisters). Meditații pentru preoți* (s.l. vol. II, *Noaptea suferințelor*, Freiburg in Br., Herder, 1925, xii+430 p.), recenzie semnată de pr. P. Morușca, în R.T. XV (1925), nr. 7, p. 226.
- Hounders, prof. de teol. Adolf**, *Patimile Domnului și oamenii de azi (Die Passion Christi un wir Menschen von Heute). Conferințe pentru vremea de post* (Freiburg in Br., Herder, 1925, 125 p.), recenzie semnată de pr. P. Morușca, în R.T. XV (1925), nr. 7, p. 227.
- Iancu, M.**, *Persoana Mântuitorului în lumina manuscriselor de la Marea Moartă*, în S.T. XI (1959), nr. 3-4, pp. 138-163.
- Iazadjieff, arhim. Sergiu**, *A putut oare face parte Sfântul Ioan Botezătorul din comunitatea Esenienilor din Qumran?*, traducere de pr. Ioan Gagi, în S.T. XVI (1964), nr. 3-4, pp. 172-182.
- Ică, drd. I. Ioan** (traducere), *Sf. Grigore Palama — Decalogul Legiuirii celei după Hristos*, în M.A. XXX (1985), nr. 3-4, pp. 209-214.
- Ică, drd. I. Ioan** (traducere), *Pr. G. Florovsky — Duhul pierdut al Scripturii*, în M.A. XXXI (1986), nr. 3, p. 19.
- Ică, I. Ioan** (traducere), *Sf. Grigore Palama — Despre înviere și despre mironosițe*, în R.T. IX [81] (1999), nr. 2, p. 105.
- Ichim, pr. dr. Dumitru**, *Vinul Cuvântului*, în S.T. LIV (2002), nr. 3-4, pp. 3-6.
- Fericitul Ieronim**, *Comentar la Sf. Evangelhie după Matei*, traducere de pr. prof. dr. Nicolae Neaga, în A.B. I (1990), nr. 1-2, pp. 7-24.
- Fericitul Ieronim**, *Comentar la Sf. Evangelhie după Matei*, traducere de pr. prof. dr. Nicolae Neaga, în A.B. I (1990), nr. 11-12, pp. 48-56.

- Fericitul Ieronim**, *Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, traducere de pr. prof. dr. Nicolae Neaga, în A.B. II (1991), nr. 1-3, pp. 49-54.
- Fericitul Ieronim**, *Evanghelia după Matei*, traducere de preot prof. Nicolae Neaga, în A.B. III (1992), nr. 10-12, pp. 99-111.
- Fericitul Ieronim**, *Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, traducere de pr. prof. dr. Nicolae Neaga, în A.B. IV (1993), nr. 4-6, pp. 77-82.
- Fericitul Ieronim**, *Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, traducere de pr. prof. dr. Nicolae Neaga, în A.B. IV (1993), nr. 7-9, pp. 97-104.
- Fericitul Ieronim**, *Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, traducere de pr. prof. dr. Nicolae Neaga, în A.B. IV (1993), nr. 10-12, pp. 85-94.
- Fericitul Ieronim**, *Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, traducere de pr. prof. dr. Nicolae Neaga, în A.B. V (1994), nr. 1-3, pp. 106-112.
- Fericitul Ieronim**, *Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, traducere de pr. prof. dr. Nicolae Neaga, în A.B. V (1994), nr. 10-12, pp. 117-122.
- Fericitul Ieronim**, *Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, traducere de pr. prof. dr. Nicolae Neaga, în A.B. VI (1995), nr. 1-3, pp. 83-88.
- Iftimie, diacon Gh.**, *Concepția despre Logos*, în M.M. XV (1939), nr. 1-2, pp. 50-58.
- Iliescu, Victor** (recenzie), *Karl Barth — Einführung in die Evangelische Theologie* (München, 1968), în O. XXII (1970), nr. 2, pp. 269-272.
- Iliescu, lect. V.**, *Dimensiunea duhovnicească a Cuvântului în orizontul credinței creștine*, în M.A. XXVI (1981), nr. 4-6, p. 299.
- Intyre, D. Mc.**, *Suprema importanță a citirii Sf. Scripturi*, traducere de Sanda I. Matiu, în R.T. XXIII (1933), nr. 7-8, pp. 290-297.
- Ioan C., monah**, *Condițiile săvârșirii rugăciunii*, în O. XLIX (1998), nr. 1-2, pp. 119-133.
- Ioan C., monahul**, *Învățătura paulină despre Biserică*, în S.T. L (1998), nr. 1-2, pp. 296-304.
- Ioan C., monahul**, *Rugăciunea Domnească, limbajul universal al convorbirii omului cu Dumnezeu*, în G.B. LVII (1998), nr. 5-8, pp. 42-53.
- Sfântul Ioan Gură de Aur**, *Cuvântul al treilea la parabola despre bogatul nemilostiv și săracul Lazăr*, traducere pr. Dumitru Fecioru, în M.O. XXVII (1976), nr. 9-10, pp. 735-750.
- Sfântul Ioan Gură de Aur**, *Cuvântul al VII-lea la parabola despre Lazăr și bogatul nemilostiv*, traducere pr. Dumitru Fecioru, în M.O. XXVIII (1977), nr. 7-9, pp. 562-570.
- Sfântul Ioan Gură de Aur**, *Cuvântul al V-lea în legătură cu parabola despre Lazăr și bogatul nemilostiv*, traducere pr. Dumitru Fecioru, în M.O. XXVIII (1977), nr. 4-6, pp. 422-429.
- Sfântul Ioan Gură de Aur**, *Despre Sfânta Cruce*, traducere de pr. dr. Gh. Paschia, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 272-276.
- Sfântul Ioan Gură de Aur**, *Omilia despre căsătorie. Din comentariul la Efeseni (I)*, în A.B. XIII (2002), nr. 1-3, pp. 74-83.

- Sfântul Ioan Gură de Aur**, *Omilia despre căsătorie. Din comentariul la Efeseni (II)*, în A.B. XIII (2002), nr. 4-6, pp. 72-81.
- Sfântul Ioan Gură de Aur**, *Omilie la Epistola întâi către Timotei a Sfântului Apostol Pavel și Timotei 1, 1-4*, traducere de pr. Petru Sidoreac, în T.V. X (2000), nr. 1-6, pp. 90-98.
- Ionescu, pr. Ioan**, *Mesajul Ortodoxiei românești în lumina Sfintei Scripturi și a Sfintei Predanii*, în O. XLVII (1995), nr. 3-4, pp. 19-29.
- Ionescu, pr. prof. Ion**, *Sfânta Scriptură*, în S.T. XLIII (1991), nr. 4, pp. 51-56.
- Ionescu, pr. Ion**, *O interpretare exegetică*, în O. LIII (2002), nr. 3-4, pp. 150-151.
- Ioniță, Nicolae**, *Convertirea Sf. Apostol Pavel. Apologie biblică („Cartea Românească”, Chișinău, 1932, 109 p.)*, la Bibliografie, în R.T. XXIII (1933), nr. 4, p. 814.
- Ioniță, diac. asist. dr. Viorel**, *Raportul dintre Scriptură și Tradiție în hotărârile sinoadelor ecumenice*, în O. XXXII (1980), nr. 2, pp. 263-274.
- Ioniță, pr. prof. dr. Viorel**, *Biblia lui Șerban Cantacuzino, 1688 — în contextul traducerilor europene*, în M.O. XXXIX (1988), nr. 6, pp. 59-67.
- Ioniță, pr. prof. dr. Viorel**, *Îndreptarea și îndumnezeirea omului după Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan*, în G.B. XLVIII (1989), nr. 1, pp. 36-44.
- Iordache, pr. Ioan**, *Despre copilăria Mântuitorului Iisus Hristos*, în M.O. XXXIII (1982), nr. 1-3, pp. 55-58.
- Iordăchescu, ec. V.**, *Învierea Domnului*, în M.M. III (1927), nr. 4, pp. 89-91.
- Istrate, prof. univ. G.**, *Un moment important în istoria limbii române literare: Noul Testament de la Bălgrad (1648)*, în M.M.S. XLVIII (1972), nr. 9-12, pp. 749-775.
- Isvoranu, pr. lect. Alexandru**, *Plinirea Legii și a Proorocilor în Iisus Hristos*, în M.O. XLVIII (1997), nr. 4-6, pp. 33-46.
- Ivan, pr. dr. Ilie I.**, *Sfinții Apostoli în slujba Evangheliei Mântuitorului Hristos*, în M.O. LI (2000), nr. 3-4, pp. 77-94.
- Jinga, pr. prof. Constantin**, *Despre lume, viață și alte temeuri biblice*, în A.B. VI (1995), nr. 10-12, pp. 29-36.
- Jinga, pr. prof. Constantin**, *Cum citim Biblia?*, în A.B. VIII (1997), nr. 1-3, pp. 69-74.
- Jinga, preot. pr. Constantin**, *Aventura căutării de sens. O istorisire a exegezei biblice creștine*, în A.B. IX (1998), nr. 4-6, pp. 14-35.
- Jinga, preot prof. Constantin**, *Problema traducerii Sfintei Scripturi: eroare, trădare, negoț sau încercare duhovnicească?*, în A.B. IX (1998), nr. 10-12, pp. 135-148.
- Jinga, preot prof. Constantin**, *Traducerile Bibliei: o repectrospectivă istorică*, în A.B. X (1999), nr. 1-3, pp. 87-99.
- Jinga, pr. prof. Constantin**, *Biblia și sacralizarea secularizarea literaturii în secolul X*, în A.B. XI (2000), nr. 1-3, pp. 105-122.

- Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române**, *Sfinții Apostoli Petru și Pavel în lumina apostoliciității și soborniciității Bisericii*, în O. XIX (1967), nr. 2, pp. 153-163.
- Keiser, Lothar**, *Maria in der Christur – Verkündigung des orthodoxen Kirkenjahres* (seria „Sophia”, Izvoare ale teologiei răsăritene, vol. 20, Trier, 1981, 428 p.), recenzie semnată de diac. prof. O. Bucevschi, în O. XXXIV (1982), nr. 4, pp. 601-602.
- Kieffer, René**, *La Cristologie de superiorite dans les Evangiles synoptiques* (în „Etudes Theologiques et religieuses” 54, 1959, nr. 4), recenzie semnată de pr. asist. Vasile Mihoc, în M.A. XXV (1980), nr. 7-9, pp. 579-591.
- Klein, prof. dr. Hans**, *De la Evanghelia vorbită la Evanghelia scrisă...*, în R.T. VII [79] (1997), nr. 2, p. 89.
- Klein, prof. dr. Hans**, *Ce fel de oameni sunt discipolii lui Iisus? Consemnări la citirea textului Luca 9, 1-50*, în A.B. VIII (1997), nr. 7-9, pp. 61-68.
- Larcher, C.**, *L'actualité chrétienne de l'Ancien Testament d'après le Nouveau Testament* (Paris, 1962), recenzie semnată de pr. prof. Vl. Prelipceanu, în O. XX (1968), nr. 1, pp. 97-99.
- Lecca, arhim. Paulin**, „*Scriptura Scripturae interpres*”, în M.O. XXXVI (1985), nr. 1-2, pp. 67-82.
- Lecca, arhim. Paulin**, „*Scriptura Scripturae interpres*” (II), în M.O. XXXVI (1985), nr. 3-4, pp. 259-271.
- Lengle, dr. Joseph**, *Istoria descoperirii dumnezeiești (Geschichter der göttlichen Offenbarung). Manual de introducere în Biblie, pentru școală și studiu particular, cu patru hărți mici* (Freiburg în Br., Herder, 1924, 164 p.), la Bibliografie, în R.T. XV (1925), nr. 1, p. 32.
- Leu, arhiereu Grigorie**, *Nașterea Domnului*, în M.M. V (1929), nr. 12, pp. 597-599.
- Lickenberger, dr. Joseph**, *Scurtă introducere în Noul Testament (Kurgefasste Einleitung in das Neue Testament)* (ed. a III-a și a IV-a, îndreptată, xiv+148 p.), recenzie semnată de pr. P. Morușca, în R.T. XV (1925), nr. 10-11, p. 349.
- Liliacoveanu, dr. Simion**, *Sfântul Apostol Petru n-a fost episcop în Roma* (București, 1940, 62 p.), recenzie semnată de pr. P. Vența Haralambie, în S.T. VIII (1940), vol. 2, pp. 186-188.
- Loichița, pr. prof. V.**, *Numirile biblice ale lui Dumnezeu (în V.T.)*, în M.B. VI (1956), nr. 10-12, pp. 144-160.
- Loichița, pr. prof. V.**, *Numirile biblice ale lui Dumnezeu (în N.T.)*, în M.B. VII (1957), nr. 4-6, pp. 34-54.
- Lucian Tomitanul, episcop-vicar (Florea)**, *Îndatoriri moral-sociale după epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în G.B. XLV (1986), nr. 2, pp. 49-54.
- Lungu, diacon Gh.**, *Judecata și condamnarea la moarte a Mântuitorului Hristos*, în M.M.S. XXXII (1956), nr. 3-4, pp. 109-121.
- Macsim, pr. Nicolae N.**, *Concepții protestante mai noi despre Sfânta Scriptură*, teză de doctorat, în M.M.S. LI (1975), nr. 5-8, pp. 407-555.

- Mada, ierom. Teofan**, *Spiritualitatea Evangheliei Sf. Ap. Matei*, în A.B. XIV (2003), nr. 4-6, pp. 7-13.
- Manolache, mgrd. Anca**, „Cuvântul, trup s-a făcut” (tentă dogmatică), în M.O. VII (1956), nr. 10-12, pp. 598-605.
- Manolache, Anca**, *Statutul femeii în mesajul lui Hristos*, în A.B. III (1992), nr. 7-9, pp. 51-81.
- Manolache, Anca**, *Cel de-al doilea Adam*, în A.B. VII (1996), nr. 10-12, pp. 26-31.
- Manu, pr. Zaharie**, *Diluviu în Tradiție și Sfânta Scriptură* (după Dr. A. Fibiger), în R.T. VIII (1914), nr. 5-6, pp. 113-119.
- Manu, pr. Zaharie**, *Diluviu în Tradiție și Sfânta Scriptură* (după Dr. A. Fibiger), în R.T. VIII (1914), nr. 10-12, pp. 233-251.
- Marcu, T. Grigorie**, *Iubirea lui Dumnezeu în educația religioasă a copilăriei*, în R.T. XXIV (1934), nr. 7-8, pp. 234-243.
- Marcu, T. Grigorie**, *Tare în Scriptură*, în R.T. XXVII (1937), nr. 4, pp. 135-144.
- Marcu, T. Grigorie**, *Învierea lui Hristos și învierea neamului*, în R.T. XXVIII (1938), nr. 4, pp. 137-139.
- Marcu, diac. dr. Grigorie**, *Saul din Tars* (Sibiu, 1939, 126 p.), recenzie semnată de Haralambie Roventă, în S.T. VII (1938-1939), pp. 409-410.
- Marcu, diacon T. Grigorie**, *Profesorul Dr. Vasile Gheorghiu*, în R.T. XXIX (1939), nr. 1, pp. 10-25.
- Marcu, diacon T. Grigorie**, *Saul din Tars*, în R.T. XXIX (1939), nr. 5, pp. 197-212.
- Marcu, diacon T. Grigorie**, *Rătăciți neștiind Scripturile* (Biblioteca populară, „Veniți la Hristos”, nr. 3; Sibiu, 1938), la Bibliografie, în R.T. XXIX (1939), nr. 1, coperta.
- Marcu, diacon T. Grigorie**, *Originea și originalitatea teologiei pauline*, în R.T. XXX (1940), nr. 11-12, pp. 537-558.
- Marcu, dr. Grigorie T.** (recenzie), *Dr. L. G. Munteanu — Epistola Sfântului Apostol Pavel către Galateni. Comentariu* (Tip. Ep. Ort. Rom., Cluj, 1940, 132 p.), în R.T. XXXI (1941), nr. 5, p. 265.
- Marcu, T. Grigorie**, *Procesul Mântuitorului (expunere rezumativă)*, în R.T. 58XXXVI (1946), nr. 3-4, pp. 169-182.
- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, *Apostolatul Roman al Sfântului Apostol Petru în lumina Noului Testament*, în O. IV (1949), nr. 4, pp. 116-129.
- Marcu, pr. prof. T. Grigorie**, *Biserica Ortodoxă în slujba apărării păcii. Temeiuri doctrinare ale unei îndatoriri permanente*, în O. III (1951), nr. 1, pp. 15-44.
- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, *Cunoașterea aprofundată a Sfintei Scripturi, îndatorire de căpetenie a preotului zilelor noastre*, în S.T. IV (1952), nr. 3-4, pp. 202-215.
- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, *Preocupări biblice neotestamentare în știința teologică bulgară*, în S.T. III (1951), nr. 5-6, pp. 356-367.
- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, „Omul cel nou” în concepția antropologică a Sfântului Apostol Pavel, în S.T. III (1951), nr. 7-8, pp. 417-429.

- Marcu, pr. prof. T. Grigorie**, *Premisele biblice ale erorilor papalității*, în O. VI (1954), nr. 2-3, pp. 365-394.
- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, *Sfântul Apostol Pavel despre personalitatea religios-morală a păstorului de suflete*, în S.T. VII (1955), nr. 3-4, pp. 197-216.
- Marcu, T. Grigorie**, *Părți proprii Sf. Luca în finalul istorisirilor evanghelice*, în M.A. I (1956), nr. 1-2, pp. 51-62.
- Marcu, T. Grigorie**, *Părintele profesor Dr. Vasile Gheorghiu*, în M.A. I (1956), nr. 1-2, pp. 141-144.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *Preocupări exegetice în Teologia Protestantă actuală*, în O. VIII (1956), nr. 2, pp. 278-280.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *Material documentar de papyri pentru critica textului original al Noului Testament*, în S.T. VIII (1956), nr. 3-4, pp. 255-259.
- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, *Botezat-a pruncii Biserica primară?*, în M.O. VII (1956), nr. 4-5, pp. 177-186.
- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, *Sfânta Scriptură în limba română*, în M.O. VIII (1957), nr. 3-4, pp. 149-160.
- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, *Bucuria vieții*, în M.O. VIII (1957), nr. 11-12, pp. 729-736.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *Cu privire la „Testamentul” Sfântului Apostol Pavel*, în M.M.S. XXXIII (1957), nr. 5-6-7, pp. 406-416.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *Mărturii documentare de procedură sinodală în Cartea Faptele Apostolilor*, în O. IX (1957), nr. 3, pp. 429-438.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *Sfântul Apostol Pavel despre modelul de viață creștinească*, în S.T. IX (1957), nr. 1-2, pp. 1-22.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *Mens diviniar, o comparație între Sfântul Apostol Pavel și Sfântul Ioan Gură de Aur*, în S.T. IX (1957), nr. 9-10, pp. 617-624.
- Marcu, T. Grigorie**, *Actualitatea Epistolei Sfântului Iacob*, în M.A. II (1957), nr. 1-2, pp. 26-52.
- Marcu, T. Grigorie**, *Un document inspirat de mărinimie creștinească (Epistola către Filimon)*, în M.A. II (1957), nr. 5-8 pp. 412-428.
- Marcu, T. Grigorie**, *„Locțiitorul” Fiului. Prin însăși „primat” al Sfântului Apostol Petru, văzut în lumina unor detalii iocive*, în M.A. II (1957), nr. 11-12, pp. 787-817.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *„Lumină de la Răsărit” — zece ani de la descoperirea manuscriselor străvechi din depresiunea Mării Moarte*, în S.T. X (1958), nr. 1-2, pp. 126-136.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *Material documentar de papyri pentru critica textului original al Noului Testament (II)*, în S.T. X (1958), nr. 5-6, pp. 394-399.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *O nouă etapă în istoria editării textului original al Noului Testament*, în S.T. X (1958), nr. 9-10, pp. 643-648.
- Marcu, T. Grigorie**, *Trei portrete neotestamentare: Iuda Iscarioteanul, Pilat din Pont și Claudia Procula*, în M.A. III (1958), nr. 1-2, pp. 190-201.

- Marcu, T. Grigorie**, *Ephesus redidivus. Pe urmele celei mai de seamă ctitorii pauline a Asiei Minor*, în M.A. III (1958), nr. 7-8, pp. 506-530.
- Marcu, T. Grigorie**, *Sfânta Scriptură „în pom românesc” — 100 de ani de la apariția Bibliei lui Șaguna*, în M.A. III (1958), nr. 9-10, pp. 782-812.
- Marcu, prof. dr. Grigorie**, *Portret neotestamentar: Sf. Timotei*, în M.B. IX (1959), nr. 3-4, pp. 21-26.
- Marcu, T. Grigorie**, *Cine este εἷς din capitolul 7 al Epistolei către Romani?*, în M.A. IV (1959), nr. 7-8, pp. 514-521.
- Marcu, T. Grigorie**, *Viața și opera învățatului teolog neotestamentar ortodox român Preot Vasile Gheorghiu*, în M.A. IV (1959), nr. 11-12, pp. 830-849.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *Paternitatea ioaneică a Evangheliei a IV-a cu specială privire la proba arheologică și paleografică*, în S.T. XII (1960), nr. 3-4, pp. 139-160.
- Marcu, T. Grigorie**, *Combaterea interpretărilor greșite ale Eshatologiei biblice*, în M.A. V (1960), nr. 1-2, pp. 28-35.
- Marcu, T. Grigorie**, *Episoade din viața Bisericii creștine a veacului apostolic în expunere și interpretare lucanică*, în M.A. V (1960), nr. 7-8, pp. 519-535.
- Marcu, T. Grigorie**, *Posibilitatea desăvârșirii morale la Sfântul Apostol Pavel*, în M.A. V (1960), nr. 9-10, pp. 664-676.
- Marcu, T. Grigorie**, *Paternitatea ioaneică a Evangheliei a IV-a, cu specială privire la proba arheologică și paleografică*, recenzie semnată de Cosmin Mihalache, în M.A. V (1960), nr. 11-12, pp. 919-922.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *Elemente de istorie antică profană în scrierile Sfântului Evanghelist Luca*, în O. XIII (1961), nr. 3, pp. 331-368.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *Întâlnirea de la Cana Galileei*, în S.T. XIII (1961), nr. 1-2, pp. 32-40.
- Marcu, T. Grigorie**, *Elemente de eclesiologie paulină*, în M.A. VI (1961), nr. 1-3, pp. 28-36.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie T.**, *Gamaliel*, în S.T. XIV (1962), nr. 1-2, pp. 39-50.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Obârșia ierusalimiteană a bisericii primare din Roma*, în M.M.S. XXXVIII (1962), nr. 7-8, pp. 549-567.
- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, *Unele precizări cu privire la locul Bibliei în Ortodoxie*, în M.O. XIII (1962), nr. 10-12, pp. 583-596.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *O mică odisee apostolică*, în M.B. XII (1962), nr. 7-8, pp. 319-343.
- Marcu, T. Grigorie**, *Virtutea n-are vârstă (Cu privire la colaboratorii Sfântului Apostol Pavel)*, în M.A. VII (1962), nr. 3-6, pp. 240-261.
- Marcu, T. Grigorie**, *Excurs exegetic-filologic neotestamentar privitor la înțelesurile posibile ale termenului διακονος*, în M.A. VII (1962), nr. 7-8, pp. 449-468.
- Marcu, T. Grigorie**, *Întâiul itinerar paulin pe continentul nostru (în legătură cu relatările lucanice din F.A. 16,9 – 18,19)*, în M.A. VII (1962), nr. 11-12, pp. 631-641.

- Marcu, T. Grigorie**, *Sfântul Varnava Cipriotul — apostol al eleniștilor*, în M.A. VIII (1963), nr. 1-3, pp. 45-73.
- Marcu, T. Grigorie**, *Cunoașterea preoțească a Noului Testament*, în M.A. VIII (1963), nr. 9-10, pp. 657-680.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Preocupări didactice și bibliografice neotestamentare (contribuții parțiale)*, în M.A. VIII (1963), nr. 11-12, pp. 836-856.
- Marcu, dr. Gr.** (recenzie), *Luc. M. Grolleberg — Kleiner Bildatlas zur Bibel*, în M.A. IX (1964), nr. 1-2, pp. 140-141.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Noul Legământ. Legământul de viață și pace*, în M.A. IX (1964), nr. 6-8, pp. 420-428.
- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, *Orientări exegetice de interes pastoral*, în M.O. XV (1964), nr. 9-10, pp. 667-696.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie T.**, *Problema unității creștine în lumina Epistolelor pauline*, în S.T. XVII (1965), nr. 5-6, pp. 275-285.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Exegeza în pastorație*, în M.A. X (1965), nr. 1-3, pp. 26-49.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Forma inițială a textului din Epistola către Filimon v. 23 (o problemă de critică a textului original)*, în M.A. X (1965), nr. 11-12, pp. 856-862.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Omofonie sau paradox? Excurs exegetic teologic la textul din Mt. 19, 24 și locurile paralele*, în M.A. XI (1966), nr. 4-6, pp. 267-278.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Tradiția în Biblie*, în M.A. XII (1966), nr. 11-12, pp. 711-716.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Părți proprii Sfântului Luca în textul introductiv al Evangheliei a treia*, în M.A. XII (1967), nr. 1-3, pp. 8-42.
- Marcu, pr. prof. dr. T. Grigorie**, *Profilul ortodox al unei comemorări apostolești (XIX veacuri de la moartea martirică a Sfinților Apostoli Petru și Pavel)*, în M.A. XII (1967), nr. 6-7, pp. 480-490.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Însemnătatea Epistolei Sfântului Apostol Pavel către Tit*, în M.A. XIII (1968), nr. 4-6, pp. 272-277.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Preocupări ermineutice — de interes actual panortodox și ecumenist*, în M.A. XIV (1968), nr. 7-8, pp. 484-515.
- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, *Preocupări și studii de teologie biblică*, în S.T. XX (1968), nr. 5-6, pp. 345-363.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Dumineca (sinteză biblic-teologică)*, în M.A. XV (1970), nr. 11-12, pp. 815-822.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, și **Prelipceanu, pr. prof. Vl.**, *Cuvântul lui Dumnezeu în viața Bisericii (V.T. și N.T.)*, în S.T. XXIII (1971), nr. 1-2, pp. 31-73.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Necesitatea de a cunoaște și tâlcui corect Sfânta Scriptură*, în M.B. XXII (1972), nr. 4-6, pp. 204-212.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Profilul neotestamentar al teologiei împăcării în desfășurările lui actuale*, în M.A. XVIII (1973), nr. 1-2, pp. 13-27.

- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *Considerații asupra Noului Testament din 1648*, în S.T. XXV (1973), nr. 9-10, pp. 605-618.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Noul Testament de la Bălgrad (Alba Iulia) în contextul istoric literar al Bibliei românești — 325 de ani de la tipărirea lui*, în M.A. XIX (1974), nr. 1-3, pp. 84-95.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *Ideea de sinodalitate și prioritate apostolică în Noul Testament*, în S.T. XXVI (1974), nr. 7-8, pp. 522-532.
- Marcu, T. Grigorie**, *Mediul de apariție a cărților Noului Testament*, în M.A. XXI (1976), nr. 4-6, pp. 252-272.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Hristos și Cezarul, sau Statul și Biserica în lumina Noului Testament*, în M.A. XXII (1977), nr. 7-9, pp. 484-497.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Unitate și diversitate în Noul Testament și în Biserica primară*, în M.A. XXIV (1979), nr. 7-9, pp. 584-588.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Misiune și îndatoriri pastorale*, în M.A. XXVII (1982), nr. 4-6, p. 283.
- Matiu I. Sanda** (traducere), *D. Mc. Intyre — Suprema importanță a citirii Sf. Scripturi*, în R.T. XXIII (1933), nr. 7-8, pp. 290-297.
- Maunoury, Canouie de Séez, A.F.**, *Comentariul asupra epistolei Sf. Apostol Pavel către Evrei* (prelucrare de Pr. G. F. Chiorușanu, prof. de seminar, Ed. „Scrișul românesc”, Craiova, 1926, 216 p.), prezentare de N. Colan, la Mișcarea literară, în R.T. XVII (1927), nr. 4, p. 141.
- Mazilescu, drd. Grigore**, *Învățătura despre familie în Epistolele pauline*, în M.O. XXV (1974), nr. 3-4, pp. 279-287.
- Mazilescu, pr. prof. Grigore**, *Mărturii neotestamentare despre întâietatea apostolică și despre sinodalitate*, în G.B. XXXIV (1975), nr. 3-4, pp. 294-304.
- Mazilescu, drd. Grigore**, *Folosirea analogiei în Epistolele pauline*, în S.T. XXVII (1975), nr. 5-6, pp. 411-421.
- Mazilescu, pr. Grigore**, *Divorțul în lumina Sfintei Scripturi*, în O. LI (2000), nr. 3-4, pp. 39-50.
- Mazilescu, pr. asist. dr. Grigore**, *Profețiile mesianice cuprinse în cartea Profetului Ieremia, reflectate în Noul Testament*, în S.T. LIII (2001), nr. 1-2, pp. 137-151.
- Mazilescu, pr. Grigore**, *Dimensiunea pnevmatologică a ființei umane în lumina Vechiului și Noului Testament*, în S.T. LIV (2002), nr. 3-4, pp. 37-43.
- Mehedințiu, drd. Viorel**, *Concepția eclesiologică a lui Karl Barth privită din punct de vedere ortodox*, în O. XVIII (1966), nr. 4, pp. 561-579.
- Micle, arhim. Veniamin**, *Citirea și interpretarea Sfintei Scripturi după Omiliile Sfântului Ioan Gură de Aur*, în O. XLII (1980), nr. 2, pp. 275-298.
- Mihalache, Cosmin** (recenzie), *Grigorie T. Marcu — Paternitatea ioaneică a Evangheliei a IV-a, cu specială privire la proba arheologică și paleografică*, în M.A. V (1960), nr. 11-12, pp. 919-922.
- Mihălțan, pr. lect. I.**, *Necesitatea cunoașterii temeinice a Sfintei Scripturi pentru teologi*, în M.M.S. LXI (1985), nr. 10-12, pp. 715-723.

- Mihălțan, pr. lector I.**, *Tradiție, Scriptură, Biserică*, în O. XL (1988), nr. 4, pp. 59-74.
- Mihoc, pr. lect. dr. Constantin**, *Căsătoria și familia în Sfânta Scriptură a Vechiului și Noului Testament și în tradiția iudaică*, în G.B. LX (2001), nr. 9-12, pp. 99-118.
- Mihoc, prep. drd. Daniel**, *Istoria umană între suveranitatea lui Hristos și lucrarea lui Satan după Apocalipsă 6, v. 7, 17*, în R.T. VIII [80] (1998), nr. 4, pp. 129-145.
- Mihoc, asist. Daniel** (traducere), *Arhiprezb. Dr. John Breck — O abordare ortodoxă a exegezei biblice*, în R.T. IX [81] (1999), nr. 4, pp. 111-119.
- Mihoc, pr. asist. Vasile** (recenzie), *Pr. Ioan A. Mircea — Epistola a II-a a Sfântului Apostol Petru*, în M.A. XXII (1977), nr. 1-3, pp. 178-182.
- Mihoc, pr. drd. Vasile**, *Fiul Omului după Noul Testament*, în S.T. XXV (1973), nr. 1-2, pp. 33-44.
- Mihoc, pr. drd. Vasile**, *Sfânta Scriptură în opera lui Dimitrie Cantemir*, în S.T. XXV (1973), nr. 5-6, pp. 431-351.
- Mihoc, preot Vasile**, *Preoția după Noul Testament*, în M.A. XIX (1974), nr. 4-6, pp. 250-262.
- Mihoc, pr. Vasile** (recenzie), *Prot. Ioan Mircea — Epistola întâi a Sfântului Apostol Petru, introducere și comentariu* (teză de doctorat în teologie, 1973), în M.A. XX (1975), nr. 1-2, pp. 118-120.
- Mihoc, pr. asist. Vasile**, *Ecleziologia Noului Testament*, în S.T. XXIX (1977), nr. 3-4, pp. 233-248.
- Mihoc, pr. asist. Vasile** (recenzie), *René Kieffer — La Cristologie de superiorite dans les Evangiles synoptiques* (în „Etudes Theologiques et religieuses” 54, 1959, nr. 4), în M.A. XXV (1980), nr. 7-9, pp. 579-591.
- Mihoc, pr. asist. Vasile**, *Samarinenii*, în M.A. XXV (1980), nr. 7-9, pp. 625.
- Mihoc, pr. asist. Vasile** (recenzie), *Et. Troeme — Jésus livré aux historiens* (în „Foi et vie” 78, 1978, nr. 4, pp. 1-18), în M.A. XXV (1980), nr. 4-6, pp. 558-560.
- Mihoc, pr. asist. Vasile** (recenzie), *Gordon D. Fee — The majority text, and the original text of the New Testament* [Textul majoritar și textul original al Noului Testament] (în „The Bible Translator”, vol. 31, 1980, nr. 1, pp. 107-118), în M.A. XXV (1980), nr. 7-9, pp. 577-580.
- Mihoc, pr. asist. Vasile**, *Dumnezeu, unu, în ființă și întreit în persoane*, în M.A. XXVI (1981), nr. 4-6, p. 331.
- Mihoc, pr. asist. Vasile** (recenzie), *M. E. Baismard și A. Samoville — La vie des evangiles. Imitation a la critique des textes* (colecția Institution, Cerf, Paris, 1980, 119 p.), în M.A. XXVI (1981), nr. 7-8, p. 664.
- Mihoc, pr. asist. Vasile**, „Și toți știți” (I Ioan 2, 20), în M.A. XXVI (1981), nr. 10-12, pp. 764-769.
- Mihoc, pr. asist. Vasile**, *Mântuirea în Hristos (prin întreita Sa slujire ca profet, arhiereu și împărat)*, în M.A. XXVI (1981), nr. 10-12, p. 769.
- Mihoc, pr. asist. Vasile**, *Însușirea mântuirii prin Duhul Sfânt în Biserică*, în M.A. XXVII (1982), nr. 1-3, p. 151.

- Mihoc, pr. asist. Vasile, *Lucrarea Duhului Sfânt în Biserică*, în M.A. XXVII (1982), nr. 4-6, p. 316.
- Mihoc, pr. asist. Vasile, *Elemente de eclesiologie în cartea Apocalipsei*, în O. XLIV (1982), nr. 4, pp. 503-517.
- Mihoc, pr. asist. Vasile, *Preoția sacramentală*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 1-2, pp. 37-44.
- Mihoc, pr. asist. Vasile, *Condițiile însușirii mântuirii*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 3-4, p. 173.
- Mihoc, pr. asist. Vasile, *Propovăduirea Cuvântului lui Dumnezeu în Biserică și nașterea credinței*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 5-6, p. 317.
- Mihoc, pr. asist. Vasile, *Sfintele Taine — mijloace de mântuire și sfințire a credincioșilor*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 7-8, p. 447.
- Mihoc, pr. asist. dr. Vasile, *Nașterea și creșterea în viața cea nouă în Hristos*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 9-10, p. 582.
- Mihoc, pr. asist. dr. Vasile, *Elemente pentru o teologie a păcii*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 11-12, p. 706.
- Mihoc, pr. asist. dr. Vasile, *Epistola Sfântului Apostol Pavel către Galateni, introducere, traducere și comentariu, teză de doctorat (I)*, în S.T. XXXV (1983), nr. 3-4, pp. 161-298.
- Mihoc, pr. asist. dr. Vasile, *Epistola Sfântului Apostol Pavel către Galateni, introducere, traducere și comentariu, teză de doctorat (II)*, în S.T. XXXV (1983), nr. 5-6, pp. 329-463.
- Mihoc, pr. asist. V., *Iisus Hristos, arhieru, după Epistola către Evrei*, în O. XLV (1983), nr. 2, pp. 176-199.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile, *Căsătoria și familia în lumina Sfintei Scripturi. Nașterea de prunci, scop principal al căsătoriei*, în M.A. XXX (1985), nr. 9-10, pp. 581-591.
- Mihoc, pr. prof. Vasile, *Ierurgiile în Biserică epocii apostolice, indicii neotestamentare*, în O. XXXVII (1985), nr. 3, pp. 496-508.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile, *Preoția generală și slujirea credinciosului în lume*, în M.A. XXXI (1986), nr. 4, pp. 43-50.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile, *Preot profesor Dr. Grigorie Marcu*, în M.A. XXXII (1987), nr. 2, p. 163.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile, *Îmbogățirea în Dumnezeu*, în M.A. XXXIII (1988), nr. 6, p. 52.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile, *Biblia de la București la a 300-a aniversare*, în M.A. XXXIII (1988), nr. 6, p. 98.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile, *Al V-lea Congres al teologilor bibliști ortodocși*, în M.A. XXXIII (1988), nr. 6, p. 100.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile, *„Decretul apostolic” și valoarea istorică a cărții Faptele Apostolilor*, în M.A. XXXIV (1989), nr. 2, p. 20.

- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile** (recenzie), *Savvas Agouridis — Evanghelistul Ioan. Studii isagogice, exegetice și teologice asupra Evangheliei a patra* (în limba greacă, Atena, 1984, 287 p.), în M.A. XXXIV (1989), nr. 3, p. 139.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile** (recenzie), *Traducerea Sf. Scripturi în B.O.R. Lucrările celui de al IV-lea Congres al teologilor bibliști ortodocși* (în limba greacă, editori P. Vasiliadis, I. Galanis și I. Karavidopoulos, Tesalonic, 1987, 118 p.), în M.A. XXXIV (1989), nr. 4, p. 254.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile**, *Canonul și inspirația Sfintei Scripturi văzute din punct de vedere ortodox*, în O. XLI (1989), nr. 3, pp. 20-31.
- Mihoc, pr. prof. Vasile**, *Iisus Hristos în izvoare antice profane*, în S.T. XLI (1989), nr. 1, pp. 7-24.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile**, *Eshatologia paulină*, în R.T. III [75] (1993), nr. 4, pp. 50-68.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile**, *Importanța reuniunii internaționale de studii ale Noului Testament*, în R.T. V [77] (1995), nr. 3, pp. 102-112.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile**, *Aspecte ale spiritualității comunității mateene în lumina textelor și a trăsăturilor specifice primei Evanghelii*, în R.T. VI [78] (1996), nr. 3-4, p. 322.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile**, *Actualitatea exegezei biblice a Sfinților Părinți*, în R.T. VII [79] (1997), nr. 2, pp. 52-74.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile**, *Importanța reuniunii biblice internaționale în septembrie 1997*, în R.T. VII [79] (1997), nr. 3, p. 195.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile**, *Tipologia ca metodă de interpretare creștină a Vechiului Testament*, în A.B. VIII (1997), nr. 7-9, pp. 28-39.
- Mihoc, pr. prof. Vasile**, *Canonul și inspirația Sfintei Scripturi văzute din punct de vedere ortodox*, în O. XLVIII (1997), nr. 1-2, pp. 23-34.
- Milea, pr. drd. Mihai**, *Botezul Mântuitorului — studiu exegetic-dogmatic*, în G.B. XLIX (1990), nr. 1-2, pp. 50-60.
- Mircea, pr. mgrd. I.**, *Organizarea Bisericii și viața primilor creștini, după Faptele Apostolilor*, în S.T. VII (1955), nr. 1-2, pp. 51-92.
- Mircea, pr. mgrd. Ioan**, *Învățătura spre Biserică în Evanghelie, privită interconfesional*, în O. VII (1955), nr. 1, pp. 72-101.
- Mircea, pr. prof. Ioan**, *Sfinții Apostoli Petru și Pavel după documente vechi și noi*, în G.B. XXV (1966), nr. 9-10, pp. 821-831.
- Mircea, pr. Ioan**, *Cinstirea Sfinților Apostoli în lumina apostolicității și sobornicității Bisericii*, în G.B. XXVI (1967), nr. 5-6, pp. 466-486.
- Mircea, pr. Ioan**, *Cei 70 de ucenici ai Mântuitorului și problema ierarhiei bisericești*, în S.T. XX (1968), nr. 9-10, pp. 682-705.
- Mircea, pr. Ioan**, *Apostolatul după Noul Testament*, în S.T. XXII (1970), nr. 7-8, pp. 547-564.
- Mircea, pr. Ioan**, *Preoția împărătească sau duhovnicească*, în S.T. XXIII (1971), nr. 7-8, pp. 483-496.

- Mircea, pr. Ioan**, *Răscumpărarea în Noul Testament după învățătura Sfinților Părinți*, în S.T. XXIV (1972), nr. 1-2, pp. 24-44.
- Mircea, pr. Ioan**, *Coborârea la iad a lui Iisus Hristos*, în S.T. XXIV (1972), nr. 3-4, pp. 230-249.
- Mircea, pr. prof. Ioan**, *Epistola I a Sfântului Apostol Petru (introducere și comentarii)*, teză de doctorat, în G.B. XXXII (1973), nr. 9-10, pp. 887-1053.
- Mircea, pr. prof. Ioan**, *Schimbarea la Față a Mântuitorului Hristos, oglindită în tradiția patristică și cultică ortodoxă*, în G.B. XXXIII (1974), nr. 7-8, pp. 671-679.
- Mircea, prot. Ioan**, *Epistola întâi a Sfântului Apostol Petru, introducere și comentariu* (teză de doctorat în teologie, 1973), recenzie semnată de pr. Vasile Mihoc, în M.A. XX (1975), nr. 1-2, pp. 118-120.
- Mircea, pr. dr. Ioan**, *Epistola a II-a a Sfântului Apostol Petru (introducere și comentariu)*, în G.B. XXXIV (1975), nr. 9-10, pp. 945-1027.
- Mircea, pr. Ioan**, *Îndumnezeirea credinciosului. Mărturii biblice, patristice și cultice ortodoxe*, în O. XXVII (1975), nr. 2, pp. 316-338.
- Mircea, pr. Ioan A.**, *Epistola a II-a a Sfântului Apostol Petru*, recenzie semnată de pr. asist. Vasile Mihoc, în M.A. XXII (1977), nr. 1-3, pp. 178-182.
- Mircea, pr. Ioan**, *Preoția harică și preoția obștească*, în O. XLI (1979), nr. 2, pp. 232-254.
- Mircea, pr. dr. Ioan**, *De ce îi venerăm pe sfinți?*, în O. XLII (1980), nr. 1, pp. 68-82.
- Mircea, pr. Ioan**, *Duminica — ziua Domnului — „Împărăteasă și Doamnă”*, în O. XXXIII (1981), nr. 2, pp. 176-198.
- Mircea, pr. dr. Ioan**, *Crucea Domnului, Taina și slava Lui*, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 196-214.
- Mircea, pr. dr. Ioan**, *Explicare la textul chenotic din Filipeni 2,5-8*, în S.T. XXXIV (1982), nr. 3-4, pp. 159-166.
- Mircea, pr. Ioan**, *Biserica și lucrarea ei, după Noul Testament! Har, harisme — iconomi ai Tainelor și harismatici*, în O. XLIV (1982), nr. 3, pp. 358-395.
- Mircea, pr. Ioan**, *Iisus Hristos — Dumnezeu și îndumnezeitor*, în O. XLV (1983), nr. 1, pp. 10-33.
- Mircea, pr. Ioan**, *Împărăția lui Hristos de mii de ani. Studiu exegetic asupra textului din Apocalipsa 20, 1-15*, în O. XLVI (1984), nr. 1, pp. 29-59.
- Mircea, pr. dr. Ioan**, *Cultul morților în Biserica Ortodoxă după Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție*, în O. XXXVII (1985), nr. 3, pp. 465-496.
- Mircea, pr. Ioan**, *Împărăția lui Hristos de o mie de ani sau de mii de ani?*, în O. XLVIII (1986), nr. 3, pp. 47-61.
- Mircea, pr. Ioan**, *Este „Noul Testament” ediția TOB (Traduction oecumenique de la Bible, Paris, 1972) o traducere ecumenică?*, în O. XLIX (1987), nr. 4, pp. 100-137.
- Mircea, pr. Ioan**, *Biserica — împărăție a Mielului Hristos și lupta lui spirituală în Apocalipsă*, în O. XLI (1989), nr. 1, pp. 13-54.

- Mircea, pr. dr. Ioan**, *Preoția lui Hristos și preoția sacramentală și împărătească*, în O. XLII (1990), nr. 2, pp. 5-21.
- Miron, arhim. prof. Vasile**, *Caracterul religios-moral al Fericirilor*, în S.T. LIII (2001), nr. 3-4, pp. 118-130.
- Mitrofan, monahul**, *Biblia ilustrată în străinătate*, în M.M. XV (1939), nr. 4, pp. 145-147.
- Mladin, ierom. prof. Nicolae**, *Problema muncii în creștinism*, în S.T. I (1949), nr. 3-4, pp. 176-204.
- Mladin, prof. Nicolae**, *Iisus Hristos în viața morală a credincioșilor*, în S.T. V (1953), nr. 9-10, pp. 605-625.
- Mladin, arhim. prof. Nicolae**, *Sfânta Taină a Botezului și viața morală creștină*, în M.B. XVI (1966), nr. 4-6, pp. 214-230.
- Mladin, arhim. prof. N.**, *Ceea ce ați făcut unuia dintre acești frați ai Mei... Mie Mi-ați făcut (Mt. 25, 40)*, în M.M.S. XLIII (1967), nr. 3-4, pp. 259-271.
- Mocanu, pr. Mihai**, *Biblia în conștiința marilor oameni ai culturii universale*, în T.V. II [LXVII] (1992), nr. 1-3, pp. 109-112.
- Moise, pr. Victor**, *Texte biblice*, în M.M.S. L (1974), nr. 5-6, pp. 382-393.
- Moise, pr. Victor**, *Texte biblice*, în M.M.S. L (1974), nr. 7-8, pp. 574-591.
- Moisescu, prof. Iustin**, *Sfântul Pavel și viața celor mai de seamă comunități creștine din epoca apostolică*, în S.T. III (1951), nr. 7-8, pp. 398-416.
- Moisescu, prof. Iustin**, *Ierarhia bisericească în epoca apostolică (I)*, în M.O. V (1954), nr. 1-3, pp. 57-74.
- Moisescu, prof. Iustin**, *Ierarhia bisericească în epoca apostolică (II)*, în M.O. V (1954), nr. 4-6, pp. 209-233.
- Moisiu, pr. conf. dr. Al.**, *Din preocupările biblice ale Fer. Augustin*, în M.A. X (1965), nr. 9-10, pp. 647-659.
- Moldovan, pr. drd. Ilie D.**, *Raportul dintre Iisus Hristos și Sfântul Duh după Epistola a II-a către Corinteni III, 1 – IV, 6*, în S.T. XIX (1967), nr. 3-4, pp. 157-172.
- Moldovan, pr. asist. Ilie**, *Învățătura paulică cu privire la Taina lui Hristos și implicațiile ei ecumenice*, în O. XXIX (1987), nr. 1, pp. 47-72.
- Moldovan, pr. conf. Ilie**, *Cunoașterea Sfintei Scripturi după învățătura ortodoxă*, în O. XLII (1980), nr. 2, pp. 242-262.
- Moldovan, pr. conf. Ilie**, *Învățătura Sfintei Scripturi despre Prea Curata Fecioara Maria și implicațiile ei religios-morale*, în O. XLII (1980), nr. 3, pp. 469-491.
- Moldovan, pr. conf. Ilie**, *Semnificația sărbătorii duminicii*, în O. XXXIII (1981), nr. 2, pp. 136-155.
- Moldovan, pr. conf. Ilie**, *Sensul închinării creștinului în semnul Sfintei Cruci*, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 215-229.
- Moldovan, pr. prof. Ilie**, *Temeiurile scripturistice ale închinării credinciosului în sfânta biserică*, în O. XLIV (1982), nr. 3, pp. 423-450.

- Moldovan, pr. conf. dr. Ilie**, *Iisus Hristos — viața lumii. Viața religioasă autentic creștină ca temă de discuție ecumenică*, în M.M.S. LIX (1983), nr. 4-6, pp. 167-191.
- Moldovan, pr. prof. Ilie**, *Cuvântul lui Dumnezeu în Scriptură și în Tradiție*, în M.M.S. LXV (1989), nr. 3, pp. 9-30.
- Moldovan, pr. prof. dr. Ilie**, *Chipuri scripturistice ale Bisericii strămoșești în expunere apologetică*, în R.T. X [82] (2000), nr. 3-4, pp. 81-89.
- Montzaridis, prof. Georgias**, *Hristos și Timpul*, traducere de protos. lect. Daniel Nacu, în R.T. V [77] (1995), nr. 2, pp. 88-95.
- Morariu, pr. Constantin**, *Institut biblic românesc*, notă în R.T. I (1907), nr. 7-8, p. 413.
- Moraru, drd. Eugen**, *Noțiunea de viață în lumina Noului Testament*, în M.A. XXVII (1982), nr. 10-12, p. 623.
- Moraru, drd. Eugen**, *Păstrarea dreptei credințe în lumina Epistolelor pauline*, în S.T. XXXV (1983), nr. 7-8, pp. 503-512.
- Moraru, drd. Eugen**, *Solidaritatea umană după Sfânta Scriptură, factor esențial în realizarea păcii*, în S.T. XXXV (1983), nr. 9-10, pp. 663-672.
- Moraru, drd. Eugen**, *Adam cel vechi și Adam cel Nou — Iisus Hristos în epistolele pauline*, în M.A. XXIX (1984), nr. 3-4, pp. 175-185.
- Moraru, diac. Eugen** (traducere), *Georgios Galitis — Considerații cu privire la teologia unei traduceri a Sfintei Scripturi*, în T.V. III (1993), nr. 1-3, pp. 96-100.
- Moraru, Mihai**, *Prezentarea ediției jubiliare a „Bibliei de la București”*, în S.T. XL (1988), nr. 6, pp. 7-8.
- Morușca, pr. P.** (recenzie), *„Mica Biblie”*, în R.T. VIII (1913), nr. 9-13, p. 374.
- Morușca, pr. P.**, *Părți alese din Biblie*, în R.T. IX (1915), nr. 13-15, pp. 244-246.
- Morușca, pr. P.**, *Congresul biblic*, în R.T. XI (1921), nr. 4-5, pp. 129-132.
- Morușca, Policarp**, *Cele șapte cuvinte ale lui Iisus pe Cruce* (Ed. Convorbiri literare, 62 p.), recenzie semnată de arh. I. Scriban, în R.T. XI (1921), nr. 8-11, p. 292.
- Morușca, pr. P. T.** (recenzie), *S. I. Carol Haggenev — Pe cărările Domnului (Auf des Herrn Pfaden). Viața lui Iisus după evanghelia Sf. Luca, în scurte meditații pentru lumea laică* (2 volume, Freiburg in Br., Herder, 1925, xxii+1074 p., form 12°), în R.T. XV (1925), nr. 4, pp. 181-182.
- Morușca, pr. P.** (recenzie), *Anton Hounder — La picioarele Mântuitorului (Zu Fussen des Meisters). Meditații pentru preoți* (s.l. vol. II, Noaptea suferințelor, Freiburg in Br., Herder, 1925, xii+430 p.), în R.T. XV (1925), nr. 7, p. 226.
- Morușca, pr. P.** (recenzie), *Prof. de teol. Adolf Hunders — Patimile Domnului și oamenii de azi (Die Passion Christi und wir Menschen von Heute). Conferințe pentru vremea de post* (Freiburg in Br., Herder, 1925, 125 p.), în R.T. XV (1925), nr. 7, p. 227.
- Morușca, pr. Pompei**, *Feminism și feminitate în lumina Evangheliei* (Tipografia Arhidiecezană, Sibiu), recenzie semnată de prof. Gr. Cristescu, în R.T. XV (1925), nr. 10-11, pp. 345-347.

- Morușca, pr. P.** (recenzie), *Dr. Joseph Lickenberger — Scurtă introducere în Noul Testament (Kurgefasste Einleitung in das Neue Testament)* (ed. a III-a și a IV-a, îndreptată, xiv+148 p.), în R.T. XV (1925), nr. 10-11, p. 349.
- Morușca, pr. P. T.** (recenzie), *Dr. O.S.C. Arhiepiscop Iosif Tongelen — Mântuitorul în Muntele Măslinilor și lumea modernă. (Der Heiland an Olberg und die moderne welt). Șapte predici pentru postul mare, urmate de una pentru Sf. Paști* (Freiburg in Br., Herder, 1925, 204 p.), în R.T. XV (1925), nr. 7, p. 227.
- Morușca, arhim. Policarp**, *Porunca iubirii, caritatea creștină*, în R.T. XXIV (1934), nr. 3-4, pp. 100-112.
- Morușca, arhim. Policarp**, *Porunca iubirii, caritatea creștină*, în R.T. XXIV (1934), nr. 5-6, pp. 184-190.
- Morușca, arhim. Policarp**, *Porunca iubirii, caritatea creștină*, în R.T. XXIV (1934), nr. 7-8, pp. 220-233.
- Morușca, arhim. Policarp**, *Porunca iubirii, caritatea creștină*, în R.T. XXIV (1934), nr. 9-10, pp. 315-321.
- Moscovici, Iancu**, *Manuscrisele de la Marea Moartă*, în G.B. XVI (1957), nr. 10-11, pp. 736-754.
- Moscovici, mgrd. Iancu**, *Manuscrisele de la Marea Moartă. Descoperiri ulterioare*, în M.M.S. XXXIV (1958), nr. 5-6, pp. 394-410.
- Moșoiu, pr. asist. dr. Nicolae**, *Metamorphosis, metamorphote — Schimbarea la față a lui Hristos pe Tabor, dovadă anticipată despre lumina Sfintei Treimi, ce va iradia din Trupul Său înviat și al tuturor celor ce-și vor arăta credința prin faptele lor*, în R.T. IX [81] (1999), nr. 3, pp. 69-81.
- Muntean, pr. drd. Cristian**, *O veche carte de arheologie a Vechiului și Noului Testament în limba română*, în R.T. IX [81] (1999), nr. 3, pp. 123-135.
- Munteanu Lascarov, Al.**, *Concordanță a Noului Testament — îndreptar alfabetic pentru o grabnică cercetare în Noul Testament* (Tipografia Cărților Bisericești, București, 1932, 138 p.), prezentare de Pr. Ilarion V. Felea, la Mișcarea literară, în R.T. XXII (1932), nr. 10-11, p. 391.
- Munteanu, dr. L. G.**, *Predica de pe Muntele Olivet — Studiu exegetic* (Ed. autorului, Cluj, 1932, 141 p.), recenzie semnată de N. Colan, la Mișcarea literară, în R.T. XXII (1932), nr. 12, p. 470.
- Munteanu, dr. L. G.**, *Epistola Sfântului Apostol Pavel către Galateni. Comentariu* (Tip. Ep. Ort. Rom., Cluj, 1940, 132 p.), recenzie semnată de dr. Grigore T. Marcu, în R.T. XXXI (1941), nr. 5, p. 265.
- Munteanu, prof. Liviu G.**, *Sfântul Apostol Pavel — muncitor cu brațele*, în S.T. III (1951), nr. 7-8, pp. 430-436.
- Munteanu, pr. prof. dr. Zeno**, *Antilogii și aparente contraziceri în Evangheliile*, în A.B. VI (1995), nr. 4-6, pp. 61-69.
- Mutz, dr. Franz Xaver**, *Pavel și Ioan ca îndrumători ai păstorilor de suflete*, recenzie semnată de pr. Aurel Popovici, în R.T. VI (1912), nr. 2, p. 51.

- Nacu, protos. lect. Daniel (traducere), *Prof. Georgias Montzaridis — Hristos și Timpul*, în R.T. V [77] (1995), nr. 2, pp. 88-95.
- Naghiu, Iosif E., *Biblia în românește*, în R.T. XXVIII (1938), nr. 11-12, pp. 481-496.
- Neaga, N. (recenzie), *P. Bratitotis — Ioannes o Baptistes os profetes (Ioan Botezătorul ca profet)* (Atena, 1921), în R.T. XIX (1929), nr. 1, p. 33.
- Neaga, N. (recenzie), *P. Bratitotis — O Ap. Paylos kai e metafrasis ton O' (Apostolul Pavel și traducerea Septuagintei)*, în R.T. XIX (1929), nr. 1, p. 34.
- Neaga, prof. N. (recenzie), *Pr. Prof. Dr. Gh. I. Ghia — Atitudinea Mântuitorului față de legea Vechiului Testament. Contribuție la exegeza N.T.* (Ed. „Ramuri”, Craiova, 1929), în R.T. XX (1930), nr. 3-4, p. 210.
- Neaga, N. (recenzie), *Dr. Iustin Suciu — Ermeneutica Biblică* (Ed. autorului, Arad, 1933, 109 p.), la Mișcarea literară, în R.T. XXIII (1933), nr. 7-8, p. 303.
- Neaga, dr. N., *Întâiul loc trinitar în Sfânta Scriptură*, în R.T. XXV (1935), nr. 1-2, pp. 81-88.
- Neaga, N. (recenzie), *Pr. Petru Chiricuță — Studiu asupra textelor evanghelice cu privire la Parusie sau a doua venire* (București, 1935, 252 p.), în R.T. XXVI (1936), nr. 1-2, p. 72.
- Neaga, pr. prof. Nicolae, *O nouă ediție a Bibliei în limba ungurească*, în O. IX (1957), nr. 3, pp. 490-493.
- Neaga, Nicolae (recenzie), *Biblica hebraica Stuttgart (1952)*, în M.M.S. XXXIV (1958), nr. 1-2, pp. 86-88.
- Neaga, pr. prof. Nicolae (recenzie), *„La Sainte Bible”, traduite en français sous la direction de l'Ecole Biblique de Jérusalem* (Paris, 1956), în O. X (1958), nr. 3, pp. 441-443.
- Neaga, pr. prof. Nicolae, *Flora și vegetația în Orientul biblic. Symbolismul lor în Sfânta Scriptură*, în M.M.S. XXXVII (1961), nr. 7-8, pp. 502-526.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae, *Apele mării în preocupările scriitorilor biblici*, în M.A. VIII (1963), nr. 7-8, pp. 513-524.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae, *Septuaginta*, în M.A. IX (1964), nr. 3-5, pp. 195-209.
- Neaga, dr. N., *Vulgata*, în M.A. X (1965), nr. 4-6, pp. 275-287.
- Neaga, dr. N., *Atitudinea Sfântului Apostol Pavel față de Vechiul Testament*, în M.A. XII (1967), nr. 8-9, pp. 633-638.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae, *Importanța tradiției exegetice pentru cercetarea biblică modernă*, în M.A. XVII (1972), nr. 5-6, pp. 369-377.
- Neaga, pr. prof. Nicolae, *Glosolalia*, în M.B. XXVI (1976), nr. 9-12, pp. 607-614.
- Neaga, pr. prof. Nicolae, *A doua venire a lui Iisus*, în M.B. XXVIII (1978), nr. 7-9, pp. 336-340.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae, *Pacea și dezarmarea în lumina Sfintei Scripturi*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 1-2, pp. 28-32.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae, *Împărăția lui Dumnezeu — împărăția păcii*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 7-8, p. 401.
- Neaga, dr. N., *Primatul dreptății*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 9-10, p. 547.

- Neaga, dr. N., *Cântările biblice — un mesaj de viață și de pace*, în M.A. XXIX (1984), nr. 3-4, pp. 167-174.
- Neaga, N., *Sfânta Scriptură*, în M.A. XXIX (1984), nr. 1-2, p. 59.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae, *Dreptate și pace. Aspecte biblice*, în M.M.S. LXIV (1988), nr. 5, pp. 11-17.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae (traducere), *Fericitul Ieronim — Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, în A.B. I (1990), nr. 1-2, pp. 7-24.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae (traducere), *Fericitul Ieronim — Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, în A.B. I (1990), nr. 11-12, pp. 48-56.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae (traducere), *Fericitul Ieronim — Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, în A.B. II (1991), nr. 1-3, pp. 49-54.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae, *Incinerarea și înmormântarea în lumina Sfintei Scripturi (Vechiul și Noul Testament)*, în T.V. I [LXVII] (1991), nr. 4-8, pp. 81-92.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae (traducere), *Fericitul Ieronim — Evanghelia după Matei*, în A.B. III (1992), nr. 10-12, pp. 99-111.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae (traducere), *Fericitul Ieronim — Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, în A.B. IV (1993), nr. 4-6, pp. 77-82.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae (traducere), *Fericitul Ieronim — Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, în A.B. IV (1993), nr. 7-9, pp. 97-104.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae (traducere), *Fericitul Ieronim — Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, în A.B. IV (1993), nr. 10-12, pp. 85-94.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae, *Un mare biblist ortodox, I. P. Bratsiotis*, în R.T. IV [76] (1994), nr. 1, p. 62.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae (traducere), *Fericitul Ieronim — Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, în A.B. V (1994), nr. 1-3, pp. 106-112.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae (traducere), *Fericitul Ieronim — Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, în A.B. V (1994), nr. 10-12, pp. 117-122.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae (traducere), *Fericitul Ieronim — Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, în A.B. VI (1995), nr. 1-3, pp. 83-88.
- Neamțu, pr. M., *Rugăciunea domnească în tâlcuirea Sfinților Părinți (I)*, în M.O. XXIV (1973), nr. 7-8, pp. 571-575.
- Neamțu, pr. M., *Rugăciunea domnească în tâlcuirea Sfinților Părinți (II)*, în M.O. XXV (1974), nr. 1-2, pp. 46-54.
- Neamțu, pr. M., *Rugăciunea domnească în tâlcuirea Sfinților Părinți (III)*, în M.O. XXV (1974), nr. 11-12, pp. 956-959.
- Neamțu, pr. Marin, *Spre o teologie a numelui Mântuitorului Iisus Hristos în opera Sfântului Irineu*, în M.O. XXVIII (1977), nr. 10-12, pp. 764-769.
- Negoită, dr. T., *Pusnicul de la Iordan. Sfântul Ioan Botezătorul*, în R.T. XXX (1940), nr. 1-2, pp. 59-65.
- Negoită, pr. Atanasie, *Lectura biblică în formarea religioasă a copilului*, în G.B. VIII (1949), nr. 1-2, pp. 63-67.

- Negoită, pr. Athanase**, *Manuscrisele de la Marea Moartă în studiile mai noi*, în M.A. V (1960), nr. 5-6, pp. 333-343.
- Negoită, pr. Atanasie**, *Eleniștii din Faptele Apostolilor sunt oare esenienii?*, în G.B. XIX (1960), nr. 7-8, pp. 618-635.
- Negoită, pr. Atanasie**, *Mediul în care a apărut Noul Așezământ. Cultura nabateenilor în lumina ultimelor săpături arheologice*, în M.O. XI (1960), nr. 9-12, pp. 561-575.
- Negoită, pr. Atanasie**, *Organizația esenienilor și doctrina lor*, în S.T. XIV (1962), nr. 3-4, pp. 202-220.
- Negoită, pr. Atanasie**, *Manuscrisele de la Qumran și originea creștinismului*, în G.B. XXI (1962), nr. 7-8, pp. 678-688.
- Negoită, pr. Atanasie**, *Paralele între Biblie și manuscrisele de la Marea Moartă (Fericirile se află în aceste manuscrise?)*, în M.B. XVIII (1968), nr. 7-9, pp. 387-401.
- Negoită, pr. prof. Atanasie**, *S-a descoperit manuscrisul Evangheliei după Marcu?*, în S.T. XXVI (1974), nr. 3-4, pp. 172-175.
- Negoită, pr. Athanasie**, *Din câmpul exegezei biblice de astăzi*, în M.O. XXV (1974), nr. 7-8, pp. 615-621.
- Negoită, pr. Atanasie**, *Cronologia biblică*, în G.B. XXXIII (1974), nr. 3-4, pp. 257-263.
- Negoită, pr. Atanasie**, *Manuscrisele de la Marea Moartă și Noul Testament*, în G.B. XXXIII (1974), nr. 7-8, pp. 680-699.
- Negoită, pr. Atanasie**, *Sfântul Ioan Botezătorul a fost qumranit sau esenian?*, în S.T. XXVII (1975), nr. 5-6, pp. 377-387.
- Negoită, pr. prof. Atanasie**, *Care erau grupările sau partidele religioase pe timpul Mântuitorului Hristos*, în M.B. XXVI (1976), nr. 9-12, pp. 655-663.
- Negoită, pr. Athanasie**, *Creștinismul și esenianismul în lumina manuscriselor de la Marea Moartă*, în M.O. XXIX (1978), nr. 1-3, pp. 41-51.
- Negoită, pr. prof. Atanasie**, *Creștinismul și esenismul în lumina manuscriselor de la Marea Moartă*, în G.B. XLIII (1984), nr. 5-6, pp. 375-386.
- Negoită, pr. mag. Ilie**, *Sfântul Ioan Hrisostom despre unitatea Bisericii în Comentarul la Epistola către Efeseni a Sfântului Apostol Pavel*, în O. XIV (1962), nr. 1-2, pp. 198-205.
- Nemeș, pr. Roman**, *Cinstirea Sfintei Cruci*, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 266-271.
- Nicodem, episcop, starețul Mănăstirii Neamțu**, *Dumnezeu și dreptatea Lui. Tâlcuirea fericirilor* (Tipografia Mănăstirii Neamțu, 1930, 90 p.), la Bibliografie, în R.T. XXIII (1933), nr. 3, p. 814.
- Nicodim, Ep.**, *Darurile celor trei magi* (traducere din Inochentie al Odesei), în M.M. II (1926), nr. 12, pp. 267-269.
- Nicolae, Mitropolitul Banatului, și Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Sărăcia și lupta împotriva ei în perspectiva Evangheliei*, în M.A. XI (1966), nr. 1-3, pp. 1-22.
- Nicolae, preotul, Lidia**, *Portret neotestamentar*, în M.B. XII (1962), nr. 1-2, pp. 77-82.

- Nicolaescu, diac. N. I.**, *Exegeza textului II Cor. XII, 7-9a*, în S.T. VII (1938-1939), pp. 209-244.
- Nicolaescu, diacon prof. N. I.**, *Adevărata pietate după Noul Testament*, în S.T. I (1949), nr. 1-2, pp. 35-54.
- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Cheia interpretării istorice a Apocalipsei*, în S.T. I (1949), nr. 5-6, pp. 287-303.
- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Cele patru Evanghelii, dovadă pentru folosirea pâinii dospite la Sfânta Euharistie*, în S.T. III (1951), nr. 9-10, pp. 552-558.
- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Misiunea socială a Bisericii în lumina Sfintei Scripturi*, în O. III (1951), nr. 1, pp. 45-60.
- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Sfântul Apostol Pavel și creștinătatea actuală*, în S.T. III (1951), nr. 7-8, pp. 449-461.
- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Actualitatea Epistolei I către Corinteni (I)*, în S.T. III (1951), nr. 1-2, pp. 61-99.
- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Actualitatea Epistolei I către Corinteni (II)*, în S.T. III (1951), nr. 3-4, pp. 167-213.
- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Actualitatea parabolilor istorisite în Evanghelia după Sfântul Luca*, în S.T. IV (1952), nr. 5-6, pp. 273-292.
- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Biserica Ortodoxă, păstrătoarea celor mai bune tradiții și metode de exegeză biblică*, în S.T. IV (1952), nr. 3-4, pp. 113-133.
- Nicolaescu, diac. N. I.**, *Sfântul Ioan Evanghelistul, martor al Învierii Domnului*, în G.B. XII (1953), nr. 2-3, p. 132-143.
- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Patimile Mântuitorului după Sfintele Evanghelii*, în S.T. V (1953), nr. 1-2, pp. 76-115.
- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Cadrul problemei sinoptice*, în S.T. VI (1954), nr. 3-4, pp. 115-126.
- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Îndatoriri sociale după Noul Testament*, în S.T. VI (1954), nr. 7-8, pp. 347-356.
- Nicolaescu, prof. diac. Nicolae**, *Ideile dogmatice și misionare ale epistolei către Coloseni*, în M.O. V (1954), nr. 4-6, pp. 152-161.
- Nicolaescu, prof. diac. N. I.**, *Săptămâna jîntelor Patimi*, în M.O. VI (1955), nr. 3-4, pp. 131-144.
- Nicolaescu, diac. prof. N.**, *Despre iubirea față de toți oamenii, după pilda samarineanului milostiv*, în G.B. XXVI (1967), nr. 11-12, pp. 1059-1064.
- Nicolaescu, diac. prof. N.**, *Sfinții Apostoli Petru și Pavel în lumina sobornicității Bisericii*, în G.B. XXVI (1967), nr. 5-6, pp. 452-466.
- Nicolaescu, diac. prof. Nicolae**, *Studiile biblice în Biserica Ortodoxă Română*, în S.T. XXIII (1971), nr. 1-2, pp. 14-30.
- Nicolaescu, diac. prof. Nicolae I.**, *Venirea a doua a Domnului. Împărăția de o mie de ani*, în S.T. XXIV (1972), nr. 1-2, pp. 12-23.

- Nicolaescu, diac. prof. Nicolae I.**, *Scurt istoric al traducerii Sfintei Scripturi. Principalele ediții ale Bibliei în Biserica Ortodoxă*, în S.T. XXVI (1974), nr. 7-8, pp. 489-521.
- Nicolaescu, diac. prof. Nicolae I.**, *Sfânta Scriptură în Biserica noastră*, în S.T. XXVI (1974), nr. 5-6, pp. 333-342.
- Niculcea, drd. Adrian**, *Scriptură, Tradiție și Mărturisire în dialogul teologic dintre Biserica Evanghelică Luterană din R. F. Germania și Biserica Ortodoxă Română*, în S.T. XXXIV (1982), nr. 5-6, pp. 398-407.
- Niculescu, Luminița** (traducere), *Arhim. Athanasios Hatzopoulos — Evanghelie și cultură*, în A.B. VII (1996), nr. 7-9, pp. 17-24.
- Niscoveanu, pr. mgrd. Mircea**, *Doctrina Sfântului Ioan Gură de Aur în comentariul său la „Predica de pe Munte” (Mt. V-VII)*, în S.T. XVII (1965), nr. 9-10, pp. 541-555.
- Niță, prof. Marian**, *Plantele și animalele întâlnite în Sfânta Scriptură*, în M.O. XLII (1991), nr. 2, pp. 34-52.
- Niță, prof. Marian**, *Plantele și animalele întâlnite în Sfânta Scriptură (Septuaginta și Vulgata)*, în M.O. XLII (1991), nr. 3, pp. 32-41.
- Oancea, pr. drd. Constantin I.**, *I Petru 2, 9 (Studiu exegetic — dogmatic)*, în O. XL (1988), nr. 4, pp. 147-153.
- Oancea, pr. Zosim**, *Hristos și Antihrist*, în R.T. XXXII (1942), nr. 1-2, pp. 19-33.
- Olariu, dr. Iosif**, *Comentar la evanghelia după Ioan* (1898, preț cor. 3), recomandare de G. Hango la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 243.
- Olariu, dr. Iosif**, *Introducere în cărțile sfinte ale T.N. și V.* (ed. a II-a, 1903, 381 p., preț cor. 5), „până acum, este cea mai bună isagogie în românește”, recomandare de G. Hango la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 242.
- Olariu, dr. Iosif**, *Comentar la evangheliile după Mateiu, Marcu și Luca* (1894, preț cor. 5,60), recomandare de G. Hango la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 243.
- Olariu, dr. Iosif**, *Epistolele sfântului apostol Pavel către Romani, Corinteni, Galateni și Efeseni* (738 p., preț cor. 10), recomandare de G. Hango la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 243.
- Olariu, protodiac prof. Cornel**, *Biblia în lumina concepțiilor contemporane*, în A.B. II (1991), nr. 7-9, pp. 24-34.
- Onișor, pr. drd. Remus**, *Preoția în lumina cuvântării Sfântului Apostol Pavel către preoții din Efes (Fapte 20, 17-35)*, în S.T. XLI (1989), nr. 3, pp. 11-25.
- Onișor, pr. drd. Remus**, *Unitatea și integritatea creației în scrierile Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XLI (1989), nr. 4, pp. 37-52.
- Onișor, pr. drd. Remus**, *Istorie sfântă și teologie în Luca 1-2*, în M.A. XXXV (1990), nr. 4, p. 21.
- Papuc, mgrd. Gheorghe**, *Viața creștină după epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. VII (1955), nr. 5-6, pp. 353-367.

- Papuc, mgrd. Gh.**, *Bogățiile materiale după Epistola Sfântului Iacob*, în S.T. VIII (1956), nr. 7-8, pp. 437-454.
- Papuc, mgrd. Gh.**, *Virtutea dragostei în scrierile Sfântului Apostol Ioan*, în S.T. VIII (1956), nr. 5-6, pp. 303-317.
- Papuc, diac. Gheorghe**, *Martorii învierii*, în G.B. XVI (1957), nr. 4-5, pp. 225-228.
- Papuc, Diac. Gh.**, *Să fim neosteniți în săvârșirea binelui (Gal. 6, 9)*, în M.M.S. XXXVIII (1962) nr. 9-12, pp. 716-719.
- Papuc, diacon Gheorghe**, *Sfântul Luca autor neotestamentar*, în M.A. VIII (1963), nr. 1-3, pp. 74-92.
- Papuc, diacon Gheorghe**, *Preoțimea creștină este slujire*, în M.A. IX (1964), nr. 11-12, p. 793-813.
- Paraschivaș, pr. Emanuil**, *De ce a recurs Mântuitorul la pilde?*, în M.O. XXXVI (1985), nr. 5-6, pp. 441-444.
- Paraschivaș, Emanoil**, *Epistola către Romani a Sfântului Apostol Pavel*, în O. XLIII (1991), nr. 1, pp. 182-195.
- Paschia, pr. dr. Gh.** (traducere), *Sfântul Ioan Gură de Aur — Despre Sfânta Cruce*, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 272-276.
- Paschia, pr. Gh.**, *Porunci, îndemnuri și povățuiri pentru pace în Sfânta Scriptură*, în S.T. XXXV (1983), nr. 9-10, pp. 632-643.
- Patrinacos, Nikon D.**, *A dictionary of greek Orthodoxy* (Cuvânt înainte de arhiep. Iakovos, Primatul Bisericii Ortodoxe Grecești din America, New York, 1987, 329 p.), recenzie de asist. univ. E. Chiosa, în T.V. II (1992), nr. 8-10, pp. 218-219.
- Pavel, prof. Constantin**, *Cele două portrete morale din parabola „Fiului Risipitor”*, în S.T. XXVII (1975), nr. 9-10, pp. 701-707.
- Pănoiu, pr. I.**, *Sfântul Apostol Ioan*, în G.B. XXI (1962), nr. 3-4, pp. 250-267.
- Pentiuc, drd. Eugen**, *Mesianism în epoca premergătoare venirii Mântuitorului*, în O. XXXV (1983), nr. 1, pp. 61-72.
- Petcu, drd. Sorin**, *Rugăciunea Domnească în cultul creștin și explicarea ei în literatura patristică...*, în S.T. XXVI (1974), nr. 1-2, pp. 66-78.
- Petraru, drd. Gh.**, *Învierea-plenitudine de ...*, în M.M.S. LX (1984), nr. 4-6, pp. 307-321.
- Petraru, pr. Gh.**, *Iisus Hristos — Călea, Adevărul și Viața*, în M.M.S. LXVI (1990), nr. 5-6, pp. 93-98.
- Petraru, Gh.**, *Misiune și evanghelizare*, în T.V. V (1995), nr. 1-3, pp. 84-122.
- Petrescu, pr. prof. Nic.**, *Note exegetice cu privire la capitolul XXVIII, v. 17 din Sfânta Evanghelie de la Matei*, în M.O. XVI (1965), nr. 7-8, pp. 557-567.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Epistola către Efeseni V, 32-33. Note exegetice*, în M.O. XVIII (1967), nr. 1-2, pp. 3-27.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Observații și propuneri cu privire la traducerea N.T. (Faptele apostolilor)*, în M.O. XIX (1968), nr. 9-10, pp. 714-721; în M.O. XX (1969), nr. 5-6, pp. 387-395; nr. 7-8, pp. 541-550; nr. 9-10, pp. 663-672; în M.O. XXI (1970), nr. 3-4, pp. 176-187; în M.O. XXII (1971), nr. 1-2, pp. 26-

38; nr. 3-4, pp. 210-220; nr. 5-6, pp. 335-347; nr. 7-8, pp. 539-546; nr. 9-10, pp. 708-720; în M.O. XXIII (1972), nr. 5-6, pp. 323-333; și în M.O. XXIX (1978), nr. 4-6, pp. 287-301.

Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Explicarea Apostolului duminical (I). Apostolul din ziua de Paști: Fapte I, 1-8*, în M.O. XXIV (1973), nr. 3-4, pp. 322-326.

Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului duminical (II). Duminica a II-a după Paști, a Tomii*, în M.O. XXIV (1973), nr. 7-8, pp. 597-602.

Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului duminical (III). Duminica a III-a după Paști – a mironosițelor*, în M.O. XXIV (1973), nr. 9-10, pp. 765-769.

Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului duminical (IV). Duminica IV-a după Paști, a slăbănogului*, în M.O. XXIV (1973), nr. 11-12, pp. 959-965.

Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului duminical (IX). Duminica III-a după Rusalii*, în M.O. XXV (1974), nr. 11-12, pp. 960-964.

Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului duminical (V). Duminica a VI-a după Paști, a orbului*, în M.O. XXV (1974), nr. 1-2, pp. 41-45.

Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului duminical (VI). Duminica a VII-a după Paști, a Sfinților Părinți*, în M.O. XXV (1974), nr. 3-4, pp. 288-293.

Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului duminical (VII). Duminica Rusaliilor*, în M.O. XXV (1974), nr. 5-6, pp. 427-432.

Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului duminical (VIII). Duminica I după Rusalii (a Tuturor sfinților)*, în M.O. XXV (1974), nr. 7-8, pp. 609-614.

Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului duminical (X). Duminica IV-a după Rusalii*, în M.O. XXVI (1975), nr. 1-2, pp. 70-73.

Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului duminical (XI). Duminica a VI-a după Rusalii*, în M.O. XXVI (1975), nr. 5-6, pp. 405-408.

Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului duminical (XII). Duminica a VII-a după Rusalii*, în M.O. XXVI (1975), nr. 7-8, pp. 543-546.

Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului duminical (XIII). Duminica a VIII-a după Rusalii*, în M.O. XXVI (1975), nr. 9-10, pp. 714-717.

Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului duminical (XIV). Duminica a IX-a după Rusalii*, în M.O. XXVII (1975), nr. 11-12, pp. 873-876.

Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Rugăciunea Domnească „Tatăl nostru”. Cuvântul I*, în M.O. XXVII (1976), nr. 7-8, pp. 600-603.

Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Rugăciunea Domnească (II): „Sfințească-se numele Tău”*, în M.O. XXVII (1976), nr. 9-10, pp. 760-763.

Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Rugăciunea Domnească (III): „Vie împărăția Ta”*, în M.O. XXVII (1976), nr. 11-12, pp. 1046-1049.

Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Rugăciunea Domnească „Tatăl nostru” (IV)*, în M.O. XXVIII (1977), nr. 1-3, pp. 193-195.

Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Rugăciunea Domnească „Tatăl nostru” (V și VI)*, în M.O. XXVIII (1977), nr. 7-9, pp. 608-613.

- Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului la Nașterea Domnului (Gal. IV, 4-7)*, în M.O. XXVIII (1977), nr. 10-12, pp. 790-796.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Învățătura despre Cuvântul lui Dumnezeu*, în M.B. XXVIII (1978), nr. 1-3, pp. 12-19.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Observații și propuneri cu privire la traducerea Noului Testament (XII)*, în M.O. XXIX (1978), nr. 1-3, pp. 68-76.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului de la Botezul Domnului*, în M.O. XXIX (1978), nr. 1-3, pp. 123-126.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului la sărbătorirea Sfântului Mare Mucenic Gheorghe*, în M.O. XXIX (1978), nr. 4-6, pp. 321-325.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Rugăciunea Domnească „Tatăl nostru” (VII): „Și nu ne duce pe noi în ispită”*, în M.O. XXIX (1978), nr. 4-6, pp. 339-341.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului de la sărbătorirea Sfântului Prooroc Ilie Tezvitianul*, în M.O. XXIX (1978), nr. 7-9, pp. 607-613.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Rugăciunea Domnească „Tatăl nostru” (VIII): „Ci ne mântuiește de cel rău”*, în M.O. XXIX (1978), nr. 7-9, pp. 627-629.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Rugăciunea Domnească „Tatăl nostru” (IX)*, în M.O. XXX (1979), nr. 4-6, pp. 366-369.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Explicarea Apostolului zilei. Sfântul Ioan Botezătorul, 7 ianuarie*, în M.O. XXX (1979), nr. 1-3, pp. 141-146.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Explicarea Apostolului la Schimbarea la Față*, în M.O. XXX (1979), nr. 7-9, pp. 582-585.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului de la 26 noiembrie, Sfântul Mare Mucenic Dimitrie*, în M.O. XXX (1979), nr. 10-12, pp. 721-725.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Explicarea Apostolului de la 25 ianuarie (Sfântul Grigore Teologul)*, în M.O. XXXI (1980), nr. 1-2, pp. 62-67.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului la Buna Vestire*, în M.O. XXXI (1980), nr. 3-6, pp. 481-486.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Explicarea Apostolului de la Nașterea Maicii Domnului*, în M.O. XXXI (1980), nr. 7-9, pp. 632-638.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului de la sărbătorirea Sfinților Apostoli Petru și Pavel*, în M.O. XXXII (1981), nr. 4-6, pp. 265-269.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului de la Înălțarea Sfintei Cruci*, în M.O. XXXII (1981), nr. 7-9, pp. 429-433.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului de la 6 decembrie, Sfântul Ierarh Nicolae*, în M.O. XXXII (1981), nr. 10-12, pp. 625-628.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului de la 8 noiembrie*, în M.O. XXXIII (1982), nr. 10-12, pp. 697-700.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Tâlcuirea Apostolului la Tăierea capului Sfântului Ioan Botezătorul*, în M.O. XXXIII (1982), nr. 7-9, pp. 541-545.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Despre slujirea preoțească*, în M.O. XXXVI (1985), nr. 1-2, pp. 35-44.

- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Despre supracinstirea Maicii Domnului și chemarea ei în ajutor*, în M.O. LI (2000), nr. 5-6, pp. 115-123.
- Petreuță, pr. dr. Ioan**, *Botezul Sfântului Duh*, în M.B. XIV (1964), nr. 1-3, pp. 35-38.
- Petrow, G. S.**, *Pe urmele lui Christos* (partea I, traducere de Arh. Nicolae Munteanu, tipogr. Gutenberg, București, 1908, 218 p., 8°.2 lei), recenzie semnată de Gh. Tulbure, în R.T. II (1908), nr. 6, pp. 273-275.
- Petrow, G. S.**, *Calea spre Dumnezeu* (traducere de T. V. Păcățeanu, Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, 1908, 80 p., preț 1 cor.), recenzie semnată de Dr. N. Bălan, în R.T. II (1908), nr. 11, p. 445.
- Petrow, G. S.**, *Calea spre Dumnezeu* (traducere de T. V. Păcățeanu, Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, 1908, 80 p., preț 1 cor.), recenzie semnată de T. N., în R.T. III (1909), nr. 5, p. 341.
- Pietreanu, mgrd. V.**, *Studiu exegetico-critic asupra textului din I Petru II, 9*, în O. IX (1957), nr. 1, pp. 83-94.
- Pietreanu, mgrd. V.**, *Mesianitatea Mântuitorului în Evanghelia după Matei*, în S.T. IX (1957), nr. 1-2, pp. 104-124.
- Pietreanu, pr. mgrd. V.**, *Principii de morală socială în Epistolele sobornicești*, în S.T. IX (1957), nr. 5-6, pp. 355-368.
- Pietreanu, mgrd. Victor**, *Virtute și păcat în concepția Sf. Apostol Pavel*, în S.T. IX (1957), nr. 9-10, pp. 673-693.
- Pîrvu, mgrd. Constantin**, *Temeiurile ortodoxe ale cultului Maicii Domnului*, în S.T. VI (1954), nr. 3-4, pp. 189-218.
- Pîslaru, pr. Matei**, *Pilat din Pont, Pilat Ponteanul, ori Ponțiu Pilat ?*, în S.T. VIII (1956), nr. 7-8, pp. 487-497.
- Plămădeală, episcop Antonie**, *Slujirea în Noul Testament* (subcapitol în teza de doctorat cu titlul: *Biserica slujitoare în Sfânta Scriptură, în Sfânta Tradiție și în teologia contemporană*), în S.T. XXIV (1972), nr. 5-8, pp. 355-382.
- Policarp, episcop**, *Biblia ilustrată*, în M.M. XIII (1937), nr. 2, pp. 84-85.
- Popescu, diac. prof. Vintilă**, *Ispitirea Domnului și Predica de pe Munte*, în G.B. XIX (1960), nr. 3-4, pp. 184-188.
- Popescu, mgrd. Mihail Gabriel**, *Mântuitorul ca învățător al Sfinților Apostoli*, în S.T. XIV (1962), nr. 1-2, pp. 26-38.
- Popescu, pr. David**, *Nașterea Maicii Domnului*, în G.B. XIX (1960), nr. 7-8, pp. 577-584.
- Popescu, pr. prof. David**, *Termenul „Frații Domnului” și sensul lor în Sfintele Evanghelii*, în G.B. XXIX (1970), nr. 1-2, pp. 80-84.
- Popescu, pr. prof. D.**, *Dimensiunea ecumenică a „Bibliei de la București”*, în O. XL (1988), nr. 4, p. 157.
- Popescu, pr. prof. Dumitru**, *Sfânta Taină a Preoției — ierarhia sacramentală după Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție. Preoția obștească*, în O. XLI (1989), nr. 1, pp. 7-13.

- Popescu, pr. prof. dr. Dumitru, Hristos, Biserică, Societate** (Ed. I.B.M. al B.O.R., 1998, 149 p.), recenzie de Constantin Costache, în O. L (1999), nr. 3-4, pp. 297-280.
- Popescu, pr. prof. dr. Dumitru, Centralitatea lui Hristos în teologia ortodoxă contemporană**, în O. LIII (2002), nr. 3-4, pp. 11-20.
- Popescu, pr. prof. Dumitru, Învierea lui Hristos**, în M.O. LIV (2003), nr. 1-4, pp. 17-20.
- Popescu, prep. univ. Sergiu, Istoricitatea Persoanei lui Iisus Hristos**, în M.O. LII (2001), nr. 5-6, pp. 52-76.
- Popescu, pr. prof. Teodor M., Sfântul Pavel, Apostolul Neamurilor**, în S.T. III (1951), nr. 7-8, pp. 369-385.
- Popescu, prof. M. Teodor, Sfânta Tradiție ca temelie de credință în Biserica Ortodoxă**, în O. VI (1954), nr. 1, pp. 3-41.
- Popescu, prof. Teodor M., Moartea și Învierea Mântuitorului în credința vechilor creștini**, în O. VII (1955), nr. 2, pp. 163-181.
- Popescu, pr. prof. Teodor, Evanghelia — cartea preotului**, în G.B. XVI (1957), nr. 8-9, pp. 541-549.
- Popescu-Urluieni, pr. T. N., Scurtă biografie a Sf. Ev. Luca**, în M.O. XXIV (1973), nr. 1-2, pp. 146-148.
- Popovici, pr. Aurel (recenzie), Dr. Franz Xaver Mutz — Pavel și Ioan ca îndrumători ai păstorilor de suflete**, în R.T. VI (1912), nr. 2, p. 51.
- Popoviciu, Aurel, Să citim Sf. Scriptură**, în R.T. VII (1913), nr. 2, pp. 61-63.
- Popoviciu, Aurel (recenzie), Învățăturile sociale ale Evangheliei. Studiu biblic** (traducere din limba franceză de Ilie Beleuță, Făgăraș, 1912, preț 1 cor.), în R.T. VII (1913), nr. 3, p. 99.
- Preda, drd. Constantin, Apostolatul celor doisprezece și relația sa cu cel paulin potrivit Faptelor Apostolilor**, în S.T. XLIX (1997), nr. 3-4, pp. 31-54.
- Preda, drd. C-tin, Doctrina și practica botezului după Faptele Apostolilor**, în O. XLIX (1997), nr. 3-4, pp. 36-65.
- Preda, drd. Constantin, Frângerea pâinii la Trece și învierea lui Eutihie**, în S.T. LI (1999), nr. 1-2, pp. 117-131.
- Preda, drd. Constantin, Studiile biblice și metodele lor**, în S.T. LI (1999), nr. 3-4, pp. 74-89.
- Preda, drd. Constantin, Introducere în critica textuală a Noului Testament**, în S.T. LII (2000), nr. 1-2, pp. 12-21.
- Preda, drd. Constantin, Kinerett, Marea Galileii**, în S.T. LIII (2001), nr. 1-2, pp. 209-212.
- Preda, asist. univ. dr. Constantin, Arătarea Mântuitorului Hristos înviat la țărmul Mării Tiberiadei. Viitorul Bisericii în lume (In. 21, 1-23, 24-25)**, în M.O. LII (2001), nr. 5-6, pp. 36-51.
- Preda, Constantin, Credința și viața Bisericii primare. O analiză a Faptelor Apostolilor** (teză de doctorat), în S.T. LIV (2002), nr. 1-2, pp. 3-240.

- Preda, asist. dr. Constantin**, *Istoria originii Domnului Iisus Hristos*, în S.T. LIV (2002), nr. 3-4, pp. 44-56.
- Preda, asist. univ. dr. Constantin**, *Învierea Domnului după Evanghelia Sfântului Ioan (Faptele care au avut loc la mormânt; Ioan 20, 1-29, 30-31)*, în M.O. LIII (2002), nr. 5-8, pp. 40-66.
- Preda, drd. Constantin**, *Evanghelia și religiozitatea populară păgână (Fapte 14, 8-20)*, în O. LIII (2002), nr. 3-4, pp. 140-147.
- Preda, drd. Constantin**, *Mărturii arheologice legate de viața Domnului Iisus Hristos*, în S.T. LIV (2002), nr. 3-4, pp. 69-75.
- Preda, drd. Constantin**, *Rom. 3, 10-18; Apelul la autoritatea Sfintei Scripturi și rolul acesteia în argumentația paulină din Rom. 1-4*, în S.T. LII (2000), nr. 1-2, pp. 100-115.
- Preda, lect. dr. Constantin**, *Pătimile și Moartea Mântuitorului după Evanghelia Sfântului Ioan (In. 18,1 – 19,42)*, în M.O. LIV (2003), nr. 1-4, pp. 53-59.
- Prelipcean, pr. prof. Vladimir**, *Sf. Scriptură, cartea de căpetenie a preotului*, în S.T. I (1949), nr. 7-8, pp. 487-500.
- Prelipceanu, pr. prof. Vlad.**, *Evangheliile sinoptice, probleme dogmatice și idei sociale*, în S.T. V (1953), nr. 5-6, pp. 365-381.
- Prelipceanu, pr. prof. Vlad.**, *Predica și predicatorul după Sfântul Apostol Pavel*, în M.M.S. XXXII (1956), nr. 11-12, pp. 698-706.
- Prelipceanu, pr. prof. Vl.**, *O nouă ediție a Bibliei în limba rusă*, în O. IX (1957), nr. 1, pp. 139-145.
- Prelipceanu, pr. prof. Vladimir**, *Plinirea vremii*, în G.B. XVI (1957), nr. 2, pp. 91-99.
- Prelipceanu, pr. prof. Vl.**, *Inspirația Sfintei Scripturi*, în O. XIV (1962), nr. 4, pp. 463-489.
- Prelipceanu, pr. prof. Vl.**, *Colecția imnelor religioase a comunității de la Qumran*, în M.M.S. XL (1964), nr. 11-12, pp. 582-591.
- Prelipceanu, pr. prof. Vl.** (recenzie), *C. Larcher — L'actualité chrétienne de l'Ancien Testament d'après le Nouveau Testament* (Paris, 1962), în O. XX (1968), nr. 1, pp. 97-99.
- Prelipceanu, pr. prof. Vladimir**, *Mesianismul lui Iisus în raport cu mesianismul iudaic*, în M.M.S. XLV (1969), nr. 1-2, pp. 21-36.
- Prelipceanu, pr. prof. Vladimir**, *Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție ca izvoare ale revelației divine în cele trei mari confesiuni creștine*, în M.M.S. XLVI (1970), nr. 3-6, pp. 218-230.
- Prisăcaru, pr. prof. V.**, *Sfânta Tradiție — izvor de credință*, în G.B. VIII (1949), nr. 9, pp. 18-30.
- Prohászka, dr. Ottocar**, *Iisus Christos și viața modernă. Conferințe pentru inteligenți* (tradusă cu autorizarea autorului, de Dr. Ilie Dăianu, preț 1 cor., 50+15 fil.porto; 221 p.), recenzie semnată de Nicolae Bălan, în R.T. I (1907), nr. 11, pp. 425-426.

- Pufu, drd. Gheorghe**, *Iubirea aproapelui după Epistola Sfântului Apostol Ioan*, în M.O. XXXVIII (1987), nr. 4, pp. 38-44.
- Pufu, pr. lector dr. Gh.**, *Viața în Hristos în Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în G.B. LVII (1998), nr. 9-12, pp. 76-85.
- Pufu, pr. lector dr. Gh.**, *Harismele în viața Bisericii primare*, în G.B. LVIII (1999), nr. 1-4, pp. 94-103.
- Pufu, pr. conf. dr. Gh.**, *Nașterea și copilăria Mântuitorului Iisus Hristos*, în G.B. LX (2001), nr. 9-12, pp. 9-12.
- Punguță, ierom. drd. Vichentie**, *Sfințirea lui Dumnezeu și participarea credinciosului la ea, prin Hristos în Duhul Sfânt*, în M.A. XXXIII (1988), nr. 5, p. 26.
- R., pr. C.**, *Noua ediție a Bibliei*, în M.M. VI (1930), nr. 6, pp. 189-190.
- Radu, pr. prof. dr. Dumitru**, *Botezul ca încorporare în Noul Legământ și problema sinergismului*, în O. XLVI (1994), nr. 1, pp. 3-28.
- Radu, pr. prof. dr. Dumitru**, *Jertfa Crucii și învierea lui Hristos în viața creștinului*, în O. XLVI (1994), nr. 4, pp. 3-9.
- Radu, prof. preot dr. Simion**, *Contingență istorică în persoana Mântuitorului Hristos*, în R.T. I [73] (1991), nr. 3, p. 9.
- Radu, preot dr. Simion**, *Mântuitorul Hristos și copiii*, în A.B. III (1992), nr. 4-6, pp. 47-54.
- Radu, prot. Aurel**, *Predica Sfinților Apostoli Petru și Pavel*, în M.A. XII (1967), nr. 10-12, pp. 803-815.
- Rădășan, drd. Petru**, *Importanța exemplului în propovăduirea Cuvântului lui Dumnezeu*, în O. XXXIII (1981), nr. 2, pp. 229-242.
- Răducă, pr. asist. Vasile**, *Sfânta Scriptură în cultul Bisericii Ortodoxe*, în G.B. LI (1992), nr. 3-4, pp. 53-55.
- Răducă, pr. conf. dr. Vasile**, *Familia și împărăția lui Dumnezeu după Sfânta Scriptură*, în T.V. XI [LXXVII] (2001), nr. 1-7, pp. 81-95.
- Răduceanu, pr. D. C.**, *Pacea mea dau vouă*, în M.M. X (1934), nr. 1, pp. 21-25.
- Răduleanu, pr. prof. Boris**, *Întruparea Cuvântului lui Dumnezeu*, în G.B. XXXIV (1975), nr. 5-6, pp. 498-513.
- Răduleanu, pr. prof. Boris**, *Sfântul Ioc și Botezătorul*, în G.B. XXXV (1976), nr. 7-8, pp. 725-742.
- Răduleanu, pr. prof. Boris**, *Fecioara Maria — Născătoarea de Dumnezeu*, în G.B. XXXV (1976), nr. 9-12, pp. 921-936.
- Rădulescu, pr. drd. Nicolae**, *Temeiuri pentru libertate în Noul Testament*, în O. XXVII (1975), nr. 3, pp. 515-525.
- Rădulescu, pr. drd. Nicolae**, *Ideea de unitate și de comuniune în Noul Testament*, în S.T. XXVII (1975), nr. 7-8, pp. 536-545.
- Rădulescu, pr. drd. Nicolae**, *Păcatul și eliberarea după Noul Testament*, în S.T. XXVIII (1976), nr. 7-10, pp. 669-682.
- Rădulescu, pr. drd. Nicolae**, *Judecata universală după Noul Testament*, în S.T. XXIX (1977), nr. 1-2, pp. 112-122.

- Rezuș, dr. Petre, *Christologia de la Filipeni 2, 5-11 și Kenosa protestantă modernă*, în R.T. XXVIII (1938), nr. 1, pp. 53-59.
- Rezuș, dr. Petre, *Christologia de la Filipeni 2, 5-11 și Kenosa protestantă modernă*, în R.T. XXVIII (1938), nr. 3, pp. 85-89.
- Rezuș, pr. prof. Petru, *Mariologia ortodoxă*, în O. II (1950), nr. 4, pp. 515-559.
- Rezuș, pr. prof. Petru, *Învățătura protestantă despre Cuvântul lui Dumnezeu față de învățătura ortodoxă*, în O. VII (1955), nr. 2, pp. 230-240.
- Rezuș, pr. prof. Petru, *Temeiurile învierii*, în G.B. XVII (1958), nr. 4, pp. 331-334.
- Rezuș, Petru, *Istoricitatea Mântuitorului*, în S.T. IX (1957), nr. 3-4, pp. 177-199.
- Rezuș, pr. prof. Petru, *Domnul nostru Iisus Hristos în teologia contemporană*, în M.M.S. XLI (1965), nr. 5-6, pp. 269-277.
- Rezuș, pr. prof. Petru, *Domnul Iisus Hristos ca învățător*, în M.O. XVI (1965), nr. 1-2, pp. 3-8.
- Rezuș, pr. prof. Petru, *Eclesiologia și contemporaneitate*, în M.M.S. XLI (1965), nr. 11-12, pp. 604-611.
- Rezuș, pr. prof. Petru, *Hristologia în teologia contemporană*, în S.T. XXVI (1974), nr. 1-2, pp. 5-12.
- Rezuș, pr. prof. Petru, *Vechiul Testament în lumina Noului Testament*, în M.M.S. LXIV (1988), nr. 2, pp. 22-35.
- Rezuș, pr. prof. dr. Petru, *Partea albă a existenței Domnului Iisus Hristos*, A.B. V (1994), nr. 1-3, pp. 35-40.
- Roșca, prot. A., *Izvoarele revelației: Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție*, în M.M.S. XLVII (1971), nr. 1-2, pp. 65-93.
- Roventă, diac. prof. Haralambie, *Esența și rolul credinței în teologie — credința în Noul Testament*, în S.T. III (1932), nr. 1, pp. 17-47.
- Roventă, diac. prof. Haralambie, *Studiul Noului Testament la noi...*, în S.T. III (1932), nr. 2, pp. 240-302.
- Roventă, pr. prof. Haralambie, *Iubirea creștină — fragment din esența și specificul creștinismului*, în S.T. V (1936), pp. 107-122.
- Roventă, pr. prof. dr. Haralambie (recenzie), „*Recherches theologiques*” (Paris, 1936, 260 p.) și *Studiul Noului Testament*, în S.T. VI (1937), vol. 1, pp. 186-192.
- Roventă, Haralambie (recenzie), *Diac. Dr. Grigorie Marcu — Saul din Tars* (Sibiu, 1939, 126 p.), în S.T. VII (1938-1939), pp. 409-410.
- Roventă, Haralambie (recenzie), *Diac. Dr. Haralambie Cojocaru — Este primatul lui Petru un privilegiu de drept divin după Noul Testament?* (Sibiu, 1940, 434 p.), în S.T. VIII (1940), vol. 2, pp. 182-185.
- Roventă, Haralambie (recenzie), *Dr. Simion Liliacoveanu — Sfântul Apostol Petru n-a fost episcop în Roma* (București, 1940, 62 p.), în S.T. VIII (1940), vol. 2, pp. 186-188.
- Roventă, Haralambie (recenzie), *Pr. Dr. Vasile Gheorghiu — „Codex Argenteus Upsaliensis”* (Monitorul Oficial 1939, col. Academiei Române, vol. XXXIX, Studii și Cercetări; 58 p. și 10 planșe), în S.T. VIII (1940), vol. 2, pp. 180-182.

- Rus, conf. dr. Remus**, *Evanghelia după Toma, sau un exemplu timpuriu de contextualizare a învățăturii creștine*, în G.B. XLVII (1988), nr. 3, pp. 87-119.
- Ruscanu, pr. prof. M. B.**, *Eshatologia creștină și hiliasmul*, în M.B. XXXIII (1983), nr. 7-8, pp. 436-446.
- Sakkos, prof. S. N.**, *Explicarea Evangheliilor duminicale. Evanghelia I (Chemarea celor dintâi ucenici) — Duminica a XVIII-a după Rusalii*, traducere de pr. Olimp N. Căciulă, în M.O. XXIV (1973), nr. 7-8, pp. 589-596.
- Sakkos, prof. S. N.**, *Explicarea Evangheliilor duminicale. Evanghelia a II-a (Regula vieții sociale în Hristos) — Duminica a XIX-a după Rusalii*, traducere de pr. Olimp N. Căciulă, în M.O. XXIV (1973), nr. 9-10, pp. 761-764.
- Sakkos, prof. S. N.**, *Explicarea Evangheliilor duminicale. Învierea fiului văduvei din Nain (III)*, în M.O. XXIV (1973), nr. 11-12, pp. 954-958.
- Sârbu, pr. prof. dr. Corneliu**, *Sfânta Scriptură și folosul citirii ei*, în M.B. XXIII (1973), nr. 1-3, pp. 6-15.
- Sârbu, pr. prof. Corneliu**, *Iisus Hristos ca supremul profet*, în M.B. XXIV (1974), nr. 1-3, pp. 19-28.
- Sârbu, pr. prof. Gheorghe**, *Epistola a II-a a Sfântului Apostol Pavel către Timotei, teză de doctorat (I)*, în S.T. XXXVIII (1986), nr. 2, pp. 39-91.
- Sârbu, pr. prof. Gheorghe**, *Epistola a II-a a Sfântului Apostol Pavel către Timotei, teză de doctorat (II)*, în S.T. XXXVIII (1986), nr. 3, pp. 11-51.
- Sârbu, pr. prof. Gheorghe**, *Epistola a II-a a Sfântului Apostol Pavel către Timotei, teză de doctorat (III)*, în S.T. XXXVIII (1986), nr. 4, pp. 21-65.
- Sârbu, pr. prof. Gheorghe**, *Epistola a II-a a Sfântului Apostol Pavel către Timotei, teză de doctorat (IV)*, în S.T. XXXVIII (1986), nr. 5, pp. 11-83.
- Sârbu, pr. prof. Gheorghe**, *Epistola a II-a a Sfântului Apostol Pavel către Timotei — introducere, traducere și comentariu, teză de doctorat (V)*, în S.T. XXXVIII (1986), nr. 6, pp. 15-83.
- Sava, diac. drd. Gheorghe**, *Moartea și Învierea lui Hristos, temeuri ale dreptei credințe*, în O. XL (1988), nr. 2, pp. 103-114.
- Sava, diac. drd. Gheorghe**, *Preoția Mântuitorului Hristos — izvorul și puterea preoției sacramentale*, în S.T. XLI (1989), nr. 5-6, pp. 40-49.
- Sava, lect. Viorel** (recenzie), *Testamentum Domini nostri Jesu Christi* (traducere, note și comentariu introductiv de pr. lect. dr. Nicolae Achimescu, Polirom, Iași, 1996, ediție bilingvă: latină și română), în T.V. VII (1997), nr. 1-6, pp. 199-200.
- Savin, pr. Petru Gh.**, *Date privitoare la magii Evangheliei*, în S.T. XI (1959), nr. 9-10, pp. 575-589.
- Savin, Gh. Petre**, *Cronologia biblică*, în S.T. XII (1960), nr. 7-8, pp. 517-531.
- Savin, prof. Gh. Ioan**, *Precizări și considerări în jurul problemei „Frații Domnului”*, în S.T. XIII (1961), nr. 5-6, pp. 271-296.
- Savin, prof. Ioan Gh.**, *Rolul dreptului Iosif în iconomia răscumpărării și locul său în hagiografia creștină*, în S.T. XVI (1964), nr. 5-6, pp. 303-333.
- Savin, prof. Ioan Gh.**, *Mântuitorul Iisus Hristos în lumina Sfintelor Evanghelii*, în S.T. XVI (1964), nr. 9-10, pp. 519-533.

- Savin, prof. Ioan Gh.**, *Mesianitatea Mântuitorului Iisus Hristos și învățătura Lui*, în S.T. XIX (1967), nr. 1-2, pp. 23-44.
- Săbăduș, magist. Ioan**, *Eclesiologia în scrierile Sfântului Apostol Ioan*, în O. XVII (1965), nr. 3, pp. 308-325.
- Săbăduș, mgrd. Ioan**, *Descoperirile de la Marea Moartă și raportul lor cu Noul Testament*, în S.T. XVII (1965), nr. 3-4, pp. 210-240.
- Săbăduș, prot. Ioan**, *Rudolf Bultmann și demitologizarea Sfintei Scripturi*, în M.A. XVII (1972), nr. 9-10, pp. 669-682.
- Săbăduș, pr. Ioan**, *Considerații generale asupra sfârșitului cărții Faptele Apostolilor*, în S.T. XXVI (1974), nr. 5-6, pp. 383-395.
- Scorobeț, Tr.**, *Ce a făcut Hristos pentru om?*, în R.T. VII (1913), nr. 5, pp. 151-154.
- Scriban, arh. I.**, *Caractere creștine?*, în R.T. V (1911), nr. 8, pp. 225-228.
- Scriban, pr. arh. Iuliu**, *Manualul de hermeneutică biblică*, recomandare de G. Hango la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 21-22, pp. 606-610.
- Scriban, arh. I.**, *Sfânta Scriptură pentru publicul românesc*, în R.T. VII (1913), nr. 5, pp. 159-161.
- Scriban, arh. I.** (recenzie), *Policarp Morușca — Cele șapte cuvinte ale lui Iisus pe Cruce* (Ed. Convorbiri literare, 62 p.), în R.T. XI (1921), nr. 8-11, p. 292.
- Scriban, arh. I.** (recenzie), *N. Colan — Curs de introducere în Noul Testament* (Ed. Universală, București, 1924, 224 p., preț 31 lei), în R.T. XIV (1924), nr. 4, p. 125.
- Scriban, arhim. I.**, *Biblia la încoronarea regelui Angliei*, în M.M. XIII (1937), nr. 7-8, pp. 261-266.
- Secaș, pr. Gheorghe**, *Ce este Biblia?* (Ed. Tipografiei Oastea Domnului, Sibiu, 1933, 30 p.), prezentare de dr. N. Bălan, la Mișcarea literară, în R.T. XXIII (1933), nr. 5-6, p. 239.
- Secula, duhovnic S.**, *Biblia — în veșmânt nou*, în R.T. IV (1910), nr. 5, p. 181.
- Semen, pr. prof. P.**, *Iubirea aproapelui după Epistola I-a a Sfântului Apostol Ioan*, în M.O. XXXIII (1982), nr. 1-3, pp. 7-12.
- Semen, pr. prof. Petre**, *Despre cinstirea Maicii Domnului*, în M.O. XXXIX (1988), nr. 4, pp. 43-47.
- Semen, pr. prof. dr. Petre**, *Sfințenia lui Dumnezeu și sfințenia oamenilor în Vechiul și Noul Testament*, în T.V. II [LXVIII] (1992), nr. 1-3, pp. 46-58.
- Semen, pr. conf. dr. Petre**, *Vorbirea în pilde în cărțile Sfintei Scripturi*, în T.V. II [LXVIII] (1992), nr. 11-12, pp. 28-41.
- Semen, pr. prof. dr. Petre**, *Trăirea autentică a credinței în viziunea biblică*, în T.V. VI [LXXII] (1996), nr. 7-12, pp. 65-79.
- Semen, Petre**, *Sfinții Arhangheli după Sf. Scriptură și slujirea lor*, în T.V. VI (1996), nr. 7-12, pp. 114-118.
- Semen, pr. prof. dr. Petre**, *Concepția biblică despre proprietatea asupra pământului*, în T.V. VII [LXXIII] (1997), nr. 1-6, pp. 25-43.
- Semen, pr. prof. dr. Petre**, *Sfânta Scriptură apără demnitatea umană de degradare*, în T.V. VII [LXXIII] (1997), nr. 1-6, pp. 95-107.

- Semen, pr. prof. dr. Petre**, *Atitudinea Bisericii față de pruncucidere, divorț, abandonul de copii, droguri, homosexualitate — justificată de Sfânta Scriptură*, în T.V. IX [LXXXV] (1999), nr. 7-12, pp. 75-97.
- Semen, pr. prof. dr. Petre**, *Temeiuri scripturistice ale artei iconografice bizantine*, în T.V. XI [LXXXVI] (2000), nr. 1-6, pp. 99-113.
- Serafinceanu, prof. dr. I.**, *Principiul divin trinitar al unității Bisericii în lumina Sfintei Scripturi a Noului Testament*, în M.M.S. XLIX (1973), nr. 3-4, pp. 184-220.
- Sevici, mgrd. Traian**, *Probleme de învățătură și viață creștină în comentariul Sfântului Ioan Gură de Aur la Scrisoarea paulină către Filipeni*, în S.T. XII (1960), nr. 7-8, pp. 500-516.
- Sibianul, pr. prof. C.**, *Iisus Hristos ca Arhiereu*, în M.B. XXXI (1981), nr. 1-3, pp. 57-72.
- Sidoreac, Petru** (traducere), *Sfântul Ioan Gură de Aur — Omilie la Epistola întâi către Timotei a Sfântului Apostol Pavel și Timotei I, 1-4*, în T.V. X (2000), nr. 1-6, pp. 90-98.
- Simedrea, mitropolit Tit**, *Sfântul Ioan Botezătorul în lumina descoperirilor de la Qumran*, în S.T. X (1958), nr. 3-4, pp. 139-161.
- Simionescu, I.**, *Ierarhia valorilor după concepția Noului Testament*, în M.M. IX (1933), nr. 2-3, pp. 57-60.
- Simionescu, Ioan**, *Perfecțiunea caracterului Domnului Iisus*, în M.M. IX (1933), nr. 9, pp. 205-209.
- Siruni, H. D. J.**, *Pre marginea tricentenarului tipăririi Bibliei armenesti*, în O. XIX (1967), nr. 1, pp. 93-101.
- Sîrbu, mgrd. Gheorghe**, *Intrarea solemnă a Mântuitorului în Ierusalim*, în S.T. XI (1959), nr. 7-8, pp. 453-465.
- Sîrbu, mgrd. Gheorghe**, *A existat o Epistolă a Sfântului Apostol Pavel către Laodiceeni?*, în O. XII (1960), nr. 3, pp. 405-431.
- Sîrbu, mgrd. Gheorghe**, *Activitatea Sfântului Apostol Pavel în Licaonia*, în S.T. XII (1960), nr. 9-10, pp. 663-684.
- Slevoacă, pr. dr. Ștefan**, *Harisme în Fericirea primară*, în M.M.S. XXXIV (1958), nr. 9-10, pp. 698-722.
- Spiru, preot Ioan**, *Sfântul Apostol Pavel și adevărurile evanghelice cuprinse în Epistolele Sale*, în A.B. IV (1993), nr. 7-9, pp. 79-90.
- Stamate, pr. drd. Marin Z.**, *Noțiunea de "diakonia" la Sf. Apost. Pavel*, în O. XXVI (1974), nr. 3, pp. 476-486.
- Stamate, preot prof. Marin Z.**, *Unitatea creștină în epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în G.B. XXXIII (1974), nr. 11-12, pp. 1074-1081.
- Stamate, pr. drd. Marin**, *Idei moral-sociale în Epistolele pauline*, în S.T. XXIX (1977), nr. 1-2, pp. 123-133.
- Stamate, pr. drd. Marin**, *Rolul îngerilor în iconomia mântuirii după Noul Testament*, în S.T. XXIX (1977), nr. 5-8, pp. 497-505.

- Stamatoiu, pr. drd. Dionisie**, *Rugăciunea arhierească (Ioan XVII). Comentariu. Locul și timpul rostirii. Denumirea*, în M.O. XXIX (1978), nr. 7-9, pp. 554-562.
- Stamatoiu, pr. prof. Dionisie**, *Iisus Hristos, Marele Arhiereu, după Epistola către Evrei*, în G.B. XXXVIII (1979), nr. 1-2, pp. 77-88.
- Stamatoiu, pr. prof. Dionisie**, *Raportul dintre Legea Veche și Legea Nouă, după Predica de pe Munte*, în M.O. XXX (1979), nr. 7-9, pp. 549-558.
- Stamatoiu, pr. Dionisie**, *„Rugăciune și muncă”, după Sfântul Apostol Pavel*, în M.O. XXXII (1981), nr. 4-6, pp. 237-244.
- Stamatoiu, pr. Dionisie**, *„...și pe pământ pace!” Temeiuri din Revelația divină pentru o luminoasă nădejde*, în M.O. XXXIV (1983), nr. 11-12, pp. 754-761.
- Stamatoiu, pr. Dionisie**, *Sensul noțiunii de „trup” în Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în M.O. XXXV (1984), nr. 9-10, pp. 568-577.
- Stamatoiu, pr. lect. Dionisie**, *Despre sensurile Sfintei Scripturi. Noțiuni preliminare*, în M.O. XLV (1994), nr. 1-6, pp. 45-64.
- Stamatoiu, pr. dr. Dionisie**, *Mediul de apariție al Noului Testament*, în M.O. XLVI (1995), nr. 1-2, pp. 77-97.
- Stamatoiu, pr. dr. Dionisie**, *Istoricul interpretării Sfintei Scripturi*, în M.O. XLVI (1995), nr. 3-6, pp. 24-36.
- Stamatoiu, pr. prof. Dionisie**, *Epistola a II-a către Tesaloniceni introducere, traducere și comentariu, teologia și actualitatea epistolei (lucrare de doctorat)*, în T.V. V [LXXI] (1995), nr. 4-6, pp. 1-205.
- Stamatoiu, pr. lector Dionisie**, *Despre Sfânta Tradiție după Sfântul Apostol Pavel*, în M.O. XLVII (1996), nr. 1-2, pp. 20-31.
- Stamatoiu, pr. dr. Dionisie**, *Despre parabolele Mântuitorului*, în M.O. XLVIII (1997), nr. 1-3, pp. 131-134.
- Stamatoiu, pr.dr. Dionisie**, *Cuvântarea eshatologică a Mântuitorului*, în M.O. L (1999), nr. 5-6, pp. 23-39.
- Stamatoiu, pr. dr. Dionisie**, *Patimile Mântuitorului după Sintele Evanghelii*, în M.O. LI (2000), nr. 1-2, pp. 12-55.
- Stamatoiu, pr. dr. Dionisie**, *Învierea Domnului, adevărul de temelie al credinței noastre*, în M.O. LI (2000), nr. 3-4, pp. 41-59.
- Stamatoiu, pr. conf. dr. Dionisie**, *Sfântul Apostol Pavel*, în M.O. LII (2001), nr. 1-2, pp. 32-70.
- Stamatoiu, pr. conf. dr. Dionisie**, *Complexitatea unei personalități, Sfântul Apostol Pavel*, în M.O. LIII (2002), nr. 1-4, pp. 16-44.
- Stamatoiu, pr. conf. dr. Dionisie**, *Valoarea istorică și documentară a scrierilor Sfântului Evanghelist Luca*, în M.O. LIII (2002), nr. 5-8, pp. 12-39.
- Stamatoiu, pr. conf. dr. Dionisie**, *La nunta din Cana Galileii*, în M.O. LIII (2002), nr. 9-12, pp. 45-49.
- Stamatoiu, pr. prof. Dionisie**, *Eshatologia în Epistolele sobornicești*, în M.O. LIV (2003), nr. 1-4, pp. 21-28.
- Stan, Nicolae Răzvan**, *Roadele activității Mântuitorului Iisus Hristos*, M.O. LIII (2002), nr. 5-8, pp. 80-85.

- Stancovici, pr. lector Costel**, *Caracterul și destinația Epistolelor pastorale*, în O. LIII (2002), nr. 1-2, pp. 130-136.
- Stăniloae, D.**, *Munca și proprietatea în Testamentul Nou*, în R.T. XVI (1926), nr. 8-10, pp. 230-240.
- Stăniloae, D.** (traducere), *Prot. Sergie Bulgakov — Mielul lui Dumnezeu. Despre Teandria* (partea I, în limba rusă, Ymca Press, 1933, 468 p.), la Mișcarea literară, în R.T. XXIV (1934), nr. 7-8, p. 269.
- Stăniloae, pr. prof. D.**, *Învățătura despre Maica Domnului la ortodocși și catolici*, în O. II (1950), nr. 4, pp. 559-610.
- Stăniloae, pr. prof. D.**, *Maica Domnului ca Mijlocitoare*, în O. IV (1952), nr. 1, pp. 79-130.
- Stăniloae, pr. prof. Dumitru**, *Sinteză eclesiologică*, în S.T. VII (1955), nr. 5-6, pp. 269-284.
- Stăniloae, pr. D.**, *Sfânta Tradiție. Definierea națiunii și întinderea ei*, în O. XVI (1964), nr. 1, pp. 47-109.
- Stăniloae, pr. prof. Dumitru**, *Crucea în teologia și cultul Bisericii Ortodoxe*, în O. XXVII (1975), nr. 3, pp. 405-415.
- Stăniloae, pr. prof. D.**, *Iisus Hristos, arhiereu în veac*, în O. XLI (1979), nr. 2, pp. 217-231.
- Stăniloae, pr. prof. D.**, *Fiul lui Dumnezeu, Fiul Omului*, în M.M.S. LVI (1980), nr. 9-12, pp. 733-764.
- Stăniloae, pr. prof. Dumitru**, *Sfânta Scriptură și Tradiția Apostolică în mărturisirea Bisericii*, în O. XXXII (1980), nr. 2, pp. 204-220.
- Stăniloae, pr. prof. D.**, *Maica Domnului în prologul Evangheliei de la Luca*, în O. XLII (1980), nr. 3, pp. 443-453.
- Stăniloae, pr. prof. Dumitru**, *Sâmbăta, ziua martirilor — Duminica, ziua Învierii și a vieții fără de sfârșit*, în O. XXXIII (1981), nr. 2, pp. 129-135.
- Stăniloae, pr. prof. D.**, *Sfânta Cruce ca mijloc de sfințire și de binecuvântare și ca prilej de închinare*, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 172-180.
- Stăniloae, pr. prof. D.**, *Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu prin care toate s-au făcut și se refac*, în O. XLV (1983), nr. 2, p. 168-176.
- Struc, Ioan** (recenzie), *Walter Hatman — Bibliche Konkretionen* (Kreuz – Verlag, Stuttgart – Berlin, 1970), în O. XXIV (1972), nr. 2, pp. 258-261.
- Suciu, dr. Iustin**, *Ermeneutica Biblică* (Ed. autorului, Arad, 1933, 109 p.), recenzie de N. Neaga, la Mișcarea literară, în R.T. XXIII (1933), nr. 7-8, p. 303.
- Szocs, prof. dr. Endre**, *Denumirea și noțiunea de Biblie*, în M.A. XVII (1972), nr. 5-6, pp. 378-385.
- Șerb, preot Teodor**, *Călăuza biblică*, în M.B. XXVI (1976), nr. 1-4, pp. 49-193.
- Șerb, preot Teodor**, *Călăuza biblică*, în M.B. XXVI (1976), nr. 5-8, pp. 329-471.
- Ștefănescu, Al. B.**, *În Betleemul Iudeii*, în M.O. XVII (1966), nr. 11-12, pp. 950-955.
- Ștefănescu, N. I.**, *Chipul lui Iisus*, în S.T. XII (1960), nr. 1-2, pp. 29-39.

- Șuparschi, arhim. Melchisedec**, *Temeiurile biblice ale vieții de obște*, în G.B. XIV (1955), nr. 3-4, pp. 203-210.
- Șuparschi, arhim. mgrd. M.**, *Atitudinea Sfântului Apostol Pavel față de înțelepciunea omenească*, în S.T. VII (1955), nr. 7-8, pp. 445-453.
- Șuparschi, arhim. M.**, *Idei moral-sociale în epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. VIII (1956), nr. 3-4, pp. 167-179.
- Șuparschi, arhim. M.**, *Superioritatea preoției Noului Testament față de preoția Vechiului Testament, după Epistola către Evrei*, în S.T. VIII (1956), nr. 5-6, pp. 288-302.
- Șuparschi, arhim. Melchisedec**, *Îndatoririle moral-sociale ale creștinilor după Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în M.O. XLV (1994), nr. 1-6, pp. 65-70.
- Șuparschi, arhim. Melchisedec**, *Preoția Noului Testament după Epistola către Evrei*, în M.O. XLVIII (1997), nr. 1-3, pp. 91-102.
- Tanislav, diac. dr. N.**, *Actualitatea Epistolei I a Sf. Ioan*, în S.T. V (1953), nr. 3-4, pp. 225-246.
- Tarangul, pr. dr. Oreste**, *Maria din Betania și Maria Magdalena*, în M.A. X (1965), nr. 7-8, pp. 501-510.
- Tarazi, drd. Nadim**, *„Pace celor de departe și pace celor de aproape” (după Efeseni 2, 11-22)*, în O. XXV (1973), nr. 1, pp. 114-121.
- Tarazi, drd. Nadim**, *Învățătura despre Sfânta Cruce în teologia paulină*, în O. XXVI (1974), nr. 1, pp. 179-184.
- Tarazi, drd. Nadim**, *Relația dintre Botez și Înviere în viața credinciosului după Epistola către Romani*, în S.T. XVI (1974), nr. 1-2, pp. 60-65.
- Teodoret al Cyrului**, *Explicarea celor patru sprezece epistole ale Sf. Apostol Pavel*, traducere de pr. Olimp N. Căciulă, în G.B. XIV (1955), nr. 5-6, pp. 304-311.
- Teșu, pr. asist. Ioan-Cristinel** (recenzie), *Episcop Calinic Dimitriu — Biblia în Filocalie. Antologie de texte biblice tâlcuite în Filocalia românească*, în T.V. V (1995), nr. 7-9, pp. 102-105.
- Tilea, pr. dr. Gheorghe**, *Predica de pe Munte (probleme morale)*, în G.B. XIX (1960), nr. 5-6, pp. 429-446.
- Timoceanu, pr. V.**, *Sfinții Apostoli Petru și Pavel în lumina apostolicității și sobornicității Bisericii*, în M.M.S. LIV (1978), nr. 5-8, pp. 549-557.
- Todeasa, drd. C.**, *Rolul credinței în procesul mântuirii după Sf. Apostol Pavel*, în M.A. XXIII (1978), nr. 7-9, pp. 511-523.
- Todeasa, drd. C.**, *Evenimentele evanghelice (minievangelia) în epistolele Sf. Apostol Petru*, în G.B. XXXVIII (1979), nr. 5-6, pp. 523-535.
- Todoran, pr. prof. Isidor**, *Asupra revelației primordiale*, în O. VIII (1956), nr. 1, pp. 44-57.
- Todoran, drd. Simion**, *Bunăvoirea dintre oameni în lumina Noului Testament*, în G.B. XL (1981), nr. 9-10, pp. 706-715.
- Todoran, drd. Simion**, *Preoția universală, comentariu exegetic la textul I Petru II, 5, 9*, în G.B. XL (1981), nr. 9-10, pp. 900-909.

- Todoran, drd. Simion**, *Raportul dintre natură și har în lucrarea mântuirii subiective după Sfântul Apostol Pavel*, în M.O. XXXII (1981), nr. 10-12, pp. 605-613.
- Todoran, drd. Simion**, *Bunăvoirea dintre oameni în lumina Noului Testament*, în G.B. XLI (1982), nr. 9-10, pp. 761-766.
- Todoran, drd. Simion**, *Idei dogmatice și moral-sociale în „Rugăciunea arhierească” (Ioan, cap. XVII)*, în G.B. XLI (1982), nr. 9-10, pp. 680-692.
- Todoran, drd. Simion**, *Mântuirea obiectivă după Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XXXIV (1982), nr. 3-4, pp. 219-229.
- Todoran, pr. drd. Simion**, *Despre inspirația Sfintei Scripturi*, în S.T. XXXVI (1984), nr. 5-6, pp. 329-351.
- Tofană, pr. drd. Stelian**, *Sfânta Tradiție în viața Bisericii — temeuri biblice*, în S.T. XXXVII (1985), nr. 9-10, pp. 633-646.
- Tofană, pr. drd. Stelian**, *Unitatea creștinilor în eforturile de apărare a păcii și vieții în lume, după Noul Testament*, în S.T. XXXVII (1985), nr. 5-6, pp. 364-380.
- Tofană, pr. drd. Stelian**, *Sf. Tradiție în viața Bisericii*, în M.A. XXXI (1986), nr. 3, pp. 45-59.
- Tofană, pr. drd. Stelian**, *Învierea Mântuitorului Hristos — cheazăia învierii noastre*, în O. XLVIII (1986), nr. 3, pp. 121-129.
- Tofană, pr. drd. Stelian**, *Responsabilitatea creștină după Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XXXVIII (1986), nr. 5, pp. 84-98.
- Tofană, pr. lect. dr. Stelian**, *Melchisedec — prototip al arhieriei veșnice a lui Iisus Hristos după Epistola către Evrei 7,1-10*, în A.B. VIII (1997), nr. 7-9, pp. 50-60.
- Tofană, pr. conf. dr. Stelian**, *Mesianitatea lui Iisus și „Secretul mesianic”, coordonată teologică a Evangheliei după Marcu*, în R.T. X [82] (2000), nr. 2, pp. 33-47.
- Tofană, pr. conf. dr. Stelian**, *Semnificația pascală a arătării lui Iisus Mariei Magdalena (Ioan 20, 11-18)*, în A.B. XI (2000), nr. 7-9, pp. 6-11.
- Tofană, pr. conf. dr. Stelian**, *Euharistia în arătarea lui Hristos la Emaus (Luca 24, 13-35). Repere exegetice și teologice*, în O. LIII (2002), nr. 1-2, pp. 14-25.
- Tofană, pr. conf. dr. Stelian**, *Teologia fileniului III — o teologie a provocărilor?*, în O. LIV (2003), nr. 1-2, pp. 15-33.
- Tolu, N.**, *Biblia și democrația*, în R.T. XV (1925), nr. 2, pp. 38-45.
- Tongelen, dr. O.S.C. arhiepiscop Iosif**, *Mântuitorul în Muntele Măslinilor și lumea modernă. (Der Heiland an Olberg und die moderne welt). Șapte predici pentru postul mare, urmate de una pentru Sf. Paști* (Freiburg în Br., Herder, 1925, 204 p.), recenzie semnată de pr. P. T. Morușca, în R.T. XV (1925), nr. 7, p. 227.
- Trifa, pr. I.**, *Cum am cunoscut eu Biblia*, în R.T. XI (1921), nr. 8-11, pp. 253-256.
- Trifa, pr. Iosif**, *Pe drumurile spiritualizării prin Evanghelie”* (în „Lumina satelor”), prezentare de pr. dr. Gr. Cristescu, în R.T. XV (1925), nr. 1, p. 24.
- Trifa, pr. Iosif**, *Tâlcuirea evangheliilor* (cartea I și II, Ed. Libr. Oastea Domnului, Sibiu, 1934), prezentare de Nicolae Vonica, la Mișcarea literară, în R.T. XXIV (1934), nr. 7-8, pp. 279-280.

- Troeme, Et.**, *Jésus livré aux historiens* (în „Foi et vie” 78, 1978, nr. 4, pp. 1-18),
recenzie semnată de pr. asist. Vasile Mihoc, în M.A. XXV (1980), nr. 4-6, pp.
558-560.
- Tudor, pr. drd. Alexandru I.**, *Tradiția în epistolele pauline*, în O. XXIV (1972),
nr. 4, pp. 557-568.
- Tudor, pr. drd. Alexandru I.**, *Unitate și diversitate în „Faptele Apostolilor”*, în
S.T. XXV (1973), nr. 1-2, pp. 45-57.
- Tudor, pr. drd. Alexandru**, *Sobornicitatea Bisericii în epistolele pauline*, în S.T.
XXXI (1979), nr. 5-10, pp. 587-602.
- Tudor, pr. drd. Alexandru**, *Viața sacramentală a Bisericii în „Faptele Apostolilor”*,
în S.T. XXXII (1980), nr. 1-2, pp. 190-210.
- Tulbure, Gh.** (recenzie), *G. S. Petrow — Pe urmele lui Christos* (partea I, traducere
de Arh. Nicolae Munteanu, tipogr. Gutenberg, București, 1908, 218 p., 8° 2
lei), în R.T. II (1908), nr. 6, pp. 273-275.
- Țendreu, Nicolae**, *Ce ți se pare de Hristos?*, în R.T. VII (1913), nr. 6-8, pp. 191-195.
- Țepelea, G. F.**, *Date noi despre izvoarele și glosele Noului Testament de la
Bălgrad*, în G.B. XXVI (1967), nr. 9-10, pp. 924-933.
- Ungur, pr. Victor**, *Sfârșitul vieții apostolului Pavel*, în R.T. XXVI (1936), nr. 1-2,
pp. 35-52.
- Unguraș, pr. Dorel**, *Privire exegetică asupra expresiei „Dumnezeu s-a îndreptat în
Duhul” (Tim. 3, 16)*, în A.B. II (1991), nr. 1-3, pp. 29-34.
- Ursache, student P.**, *Noaptea din Ghetsimani*, în M.M. VI (1930), nr. 4, pp. 102-104.
- Vâlcea, pr. drd. Liviu**, *Tradiția orală și redarea Evangheliilor sinoptice*, în O.
XLVIII (1996), nr. 3-4, pp. 3-17.
- Valerian, episcopul Oradiei**, *Problema învierii*, în M.A. XIII (1968), nr. 4-6, pp.
296-304.
- Vârlan, drd. Ioan**, *Biserica și Sfânta Scriptură*, în G.B. XXXIII (1974), nr. 11-12,
pp. 1082-1093.
- Vasilache, ier. Vasile**, *Avem Biblie*, în M.M. XIV (1938), nr. 12, pp. 487-493.
- Vasilescu, mgrd. Dumitru**, *Glossolalia*, în S.T. XVI (1964), nr. 7-8, pp. 477-489.
- Vasilescu, diac. prof. E.**, *Sfânta Scriptură și literatura sacră a celorlalte religii*, în
O. VII (1955), nr. 3, pp. 354-378.
- Vasilescu, diac. prof. Emilian**, *Evangheliile sinoptice. Probleme dogmatice și idei
sociale*, în M.M.S. XLII (1966), nr. 1-2, pp. 5-15.
- Vasilescu, diac. prof. Em.**, *Epistolele Sfântului Apostol Pavel. Idei misionare și
sociale*, în M.M.S. XLV (1969), nr. 10-12, pp. 599-609.
- Vasilescu, diac. prof. onorar. Emilian**, *Viața Domnului nostru Iisus Hristos și
viața altor întemeietori de religii*, în M.M.S. L (1974), nr. 7-8, pp. 546-561.
- Vasiliadis, P., Galanis, I., și Karavidopoulos, I.** (editori), *Traducerea Sf. Scripturi
în B.O.R. Lucrările celui de al IV-lea Congres al teologilor bibliști ortodocși*
(în limba greacă, Tesalonic, 1987, 118 p.), recenzie semnată de pr. prof. dr.
Vasile Mihoc, în M.A. XXXIV (1989), nr. 4, p. 254.

- Verzan, mgrd. Sabin**, *Credința și faptele bune, condiții ale mântuirii, în epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. VI (1954), nr. 9-10, pp. 495-510.
- Verzan, Sabin**, *Familia în lumina învățaturii Noului Testament*, în M.O. V (1954), nr. 9-10, pp. 511-525.
- Verzan, mgrd. Sabin**, *Cârmuirea Bisericii în epoca apostolică*, în S.T. VII (1955), nr. 5-6, pp. 336-352.
- Verzan, Sabin**, *Slujirea preoțească după Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în M.O. I (1955), nr. 5-6, pp. 277-294.
- Verzan, preot prof. Sabin**, *Predica de pe munte, izvor de învățături pentru viața creștină*, în G.B. XVII (1958), nr. 1-2, pp. 78-97.
- Verzan, pr. Sabin**, *Câteva probleme ale teologiei qumranite și creștinismul primar*, în G.B. XIX (1960), nr. 1-2, pp. 66-78.
- Verzan, Sabin**, *Cronologia manuscriselor de la Marea Moartă*, în S.T. XII (1960), nr. 1-2, pp. 40-59.
- Verzan, pr. Sabin**, *Nestle-Aland, Novum Testamentum Graece, Introducere*, în S.T. XXXVII (1985), nr. 5-6, pp. 305-346.
- Verzan, pr. Sabin**, *Epistola I către Timotei a Sfântului Apostol Pavel. Introducere, traducere și comentariu, teză de doctorat*, în S.T. XL (1988), nr. 2, pp. 9-122; nr. 3, pp. 10-101; nr. 4, pp. 10-117; nr. 5, pp. 14-85; nr. 6, pp. 30-108; în S.T. XLI (1989), nr. 1, pp. 25-105; și nr. 2, pp. 30-78.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Rânduirea Sfinților Apostoli sau începutul preoției ierarhice sacramentale*, în G.B. XLVII (1988), nr. 3, pp. 36-76.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Simpozion internațional ortodox asupra traducerii Sfintei Scripturii*, în O. XLI (1989), nr. 3, pp. 149-150.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Faptele Apostolilor — o carte a prototipurilor (I)*, în S.T. XLII (1990), nr. 1, pp. 38-76.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Faptele Apostolilor — o carte a prototipurilor (II)*, în S.T. XLII (1990), nr. 2, pp. 42-83.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Preoția ierarhică sacramentală în primele Biserici întemeiate în lumea păgână (I)*, în S.T. XLII (1990), nr. 5-6, pp. 3-49.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Preoția ierarhică sacramentală în epoca postapostolică (I)*, în S.T. XLIII (1991), nr. 4, pp. 3-50.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Preoția ierarhică sacramentală în epoca postapostolică (II)*, în S.T. XLIII (1991), nr. 5-6, pp. 45-83.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Preoția ierarhică sacramentală în primele Biserici întemeiate în lumea păgână (II)*, în S.T. XLIII (1991), nr. 1, pp. 3-44.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Preoția ierarhică sacramentală la sfârșitul epocii apostolice. Preoții (Presbiterii)*, în O. XLIII (1991), nr. 2, pp. 5-116.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Preoția ierarhică sacramentală la sfârșitul epocii apostolice. Episcopul (I)*, în S.T. XLIII (1991), nr. 2, pp. 53-101; și nr. 3, pp. 49-105.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Sfânta Scriptură, temei, izvor și reflectare în pictura bisericească*, în S.T. XLIV (1992), nr. 1-2, pp. 32-47.

- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Câteva date introductive asupra Sfintei Scripturi*, în S.T. XLIV (1992), nr. 3-4, pp. 25-51.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Faptele Apostolilor (capitolele 1 și 2). Note exegetice*, în O. XLVI (1994), nr. 1, pp. 28-116.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Propovăduirea Evangheliei în Sciția Mică (Dobrogea)*, în S.T. XLVII (1995), nr. 4-6, pp. 79-118.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Sfinții Apostoli în fața îndatoririi de a propovădui Evanghelia la toate neamurile*, în S.T. XLVIII (1996), nr. 1-2, pp. 3-32.
- Viezuianu, drd. Dumitru**, *Mântuitorul Iisus Hristos și sfinții îngeri după Epistola către Coloseni a Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XXIX (1977), nr. 1-2, pp. 75-80.
- Viezuianu, pr. drd. Dumitru**, *Îndreptarea după Epistolele pauline și după Epistola Sfântului Iacob*, în S.T. XXIX (1977), nr. 5-8, pp. 506-515.
- Viezuianu, pr. drd. Dumitru**, *Moartea și învierea Mântuitorului Iisus Hristos în lumina epistolelor pauline*, în S.T. XXIX (1977), nr. 9-10, pp. 660-671.
- Viezuianu, pr. drd. Dumitru**, *Semnificațiile și rolul Botezului în viața creștină după Noul Testament*, în S.T. XXXII (1980), nr. 1-2, pp. 37-49.
- Vild, pr. drd. Marian**, „*Charis*” în concepția Sfântului Apostol Pavel, în R.T. XIII [85] (2003), nr. 3, pp. 19-39.
- Vinereanu, drd. Nechit M.**, *Sfânta Scriptură ca izvor al Revelației divine, după Constituția „De Divina Revelatione” a Conciliului al II-lea de la Vatican*, în O. XXI (1969), nr. 1, pp. 56-71.
- Vizitiu, pr. prof. Mihai Gh.**, *Faptele bune și importanța lor pentru mântuire*, în M.M.S. LII (1976), nr. 5-6, pp. 383-390.
- Vizitiu, pr. Mihai**, *Chemare la mântuire*, în M.M.S. LIV (1978), nr. 3-4, pp. 279-289.
- Vizitiu, pr. drd. Mihai Gh.**, *Învățătura despre Maica Domnului după Sfânta Scriptură*, în S.T. XXX (1978), nr. 3-4, pp. 181-192.
- Vizitiu, pr. drd. Mihai Gh.**, *Iisus Hristos — viața lumii (Ioan 10, 10)*, în O. XXXV (1983), nr. 1, pp. 145-154.
- Vizitiu, pr. prof. Mihai**, *Cine citește și cine interpretează Sfânta Scriptură în Biserica Ortodoxă*, în M.M.S. LXI (1985), nr. 1-3, pp. 113-122.
- Vizitiu, Mihai**, *Lucrarea și darurile Sfântului Duh după Epistolele I și II Corinteni*, în T.V. I [LXVII] (1991), nr. 9-12, pp. 144-159.
- Vizitiu, pr. lect. Mihai**, *Sfânt și sfințenie după Noul Testament*, în T.V. II [LXVIII] (1992), nr. 11-12, pp. 42-53.
- Vizitiu, Mihai**, *Familia în învățătura Mântuitorului și a Sfinților Apostoli*, în T.V. IV (1994), nr. 5-7, pp. 25-39.
- Vlad, Sofran**, *Convertirea Sf. Apostol Pavel* (Biblioteca cercurilor religioase, nr. 1, Tipografia Cărților Bisericești, București, 1929, 23 p.), la Bibliografie, în R.T. XIX (1929), nr. 7-8, p. 256.
- Vlad, pr. prof. Sofron**, *Ideile teologice fundamentale ale Evangheliei*, în S.T. II (1950), nr. 3-6, pp. 158-177.
- Vlad, pr. prof. Sofron**, *Sfântul Apostol Pavel — păstor de suflete*, în S.T. III (1951), nr. 7-8, pp. 437-448.

- Vlad, pr. prof. S.**, *Lămurirea ortodoxă a unor texte biblice*, în O. VI (1954), nr. 1, pp. 42-64.
- Vlad, pr. prof. Sofron**, *Principii misionare și sociale în Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. VII (1955), nr. 5-6, pp. 284-304.
- Vlăduceanu, preot dr. V.**, *Culegere de texte biblice pentru fundamentarea doctrinei creștine ortodoxe*, în M.B. X (1960), nr. 7-12, pp. 42-112.
- Vonica, Nicolae** (prezentare), *Pr. Iosif Trifa — Tâlcuirea evangheliilor* (cartea I și II, Ed. Libr. Oastea Domnului, Sibiu, 1934), la Mișcarea literară, în R.T. XXIV (1934), nr. 7-8, pp. 279-280.
- † **Vornicescu, Mitr. Nestor**, „În El era viața și viața era lumina oamenilor” (Ioan I,4), în O. XXXII (1980), nr. 1, pp. 5-32.
- Zamfir, ierom. drd. Modest**, *Virtutea iubirii în epistolele Sfântului Ioan*, în G.B. XXXIX (1980), nr. 1-2, pp. 68-71.
- Zamfir, ierom. drd. Modest**, *Temeiuri biblice și patristice pentru cinstirea Sfintei Cruci*, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 255-265.
- Zamfir, ierom. drd. Modest**, *Eclesiologia paulină reflectată în comentariul Sfântului Ioan Gură de Aur la Epistola către Efeseni*, în O. XLIV (1982), nr. 4, pp. 492-503.
- Zamfir, ierom. drd. Modest**, *Atitudinea Mântuitorului Iisus Hristos față de Vechiul Testament*, în O. XLV (1983), nr. 1, pp. 94-103.
- Zarea, A.**, *Studiu exegetic asupra textelor evanghelice referitoare la curățirea Templului*, în M.B. XII (1962), nr. 9-10, pp. 496-509.
- Zăgrean, diac. prof. I.**, *Prieteni în Sfânta Evanghelie*, în M.M.S. XLI (1965), nr. 5-6, pp. 304-311.
- Zăvoianu, drd. Cornel**, *Despre rugăciunea domnească la Tertulian și Sfântul Ciprian*, în G.B. XXXV (1976), nr. 3-4, pp. 364-376.
- Zăvoianu, drd. Corneliu**, *Rugăciunea Domnească după Sfântul Grigorie de Nyssa*, în G.B. XL (1981), nr. 9-10, pp. 882-899.
- ***, *Biblia sau Sfânta Scriptură, Ediție jubiliară a Sfântului Sinod, Editura Institutului Biblic și de Misiune, Bisericii Ortodoxe Române, București 2001*, în O. LIII (2002), nr. 3-4, p. 164.
- ***, *Informații legate de Sfânta Scriptură. a). O nouă ediție a Sfintei Scripturi; b). Traducerea Bibliei — Societatea biblică britanică*, în R.T. III (1909), nr. 1, p. 60 respectiv p. 63.
- ***, *Netemeinicia primatului papal oglindită în operele unor mari ierarhi. I. O scrisoare a papii Grigore cel Mare* (traducere de pr. I Găgiu, p. 167); *II. Are Hristos locțiitor în Biserică?* (traducere de Serghie, patriarh al Moscovei și al întregii Rusii, p. 174); *III. Un valoros studiu al Arhiepiscopului Hrysostom Papadopoulos asupra primatului episcopului Romei* (traducere de Teodor M. Popescu, p. 180), în O. XVII (1965), nr. 2, pp. 167-222.
- ***, *Testamentum Domini nostri Jesu Christi* (traducere, note și comentariu introductiv de pr. lect. dr. Nicolae Achimescu, Ed. Polirom, Iasi, 1996, ediție bilingvă: latină și română), recenzie semnată de lect. Viorel Sava, în T.V. VII (1997), nr. 1-6, pp. 199-200.

III. Bibliografie noutestamentară din perspectivă tematică

A. Disciplinele Noului Testament

1. Isagogie biblică generală

a. Probleme de introducere

- Olariu, dr. Iosif**, *Introducere în cărțile sfinte ale T.N. și V.* (ed. a II-a, 1903, 381 p., preț cor. 5), „până acum, este cea mai bună isagogie în românește”, recomandare de G. Hango la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 242.
- Hango, G.** (recomandare), *Dr. Iosif Olariu — Introducere în cărțile sfinte ale T.N. și V.* (ed. a II-a, 1903, 381 p., preț cor. 5), „până acum, este cea mai bună isagogie în românește”, la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 242.
- Colan, N.**, *Curs de introducere în Noul Testament* (Ed. Universală, București, 1924, 224 p., preț 31 lei), recenzie de arh. I. Scriban, în R.T. XIV (1924), nr. 4, p. 125.
- Scriban, arh. I.** (recenzie), *N. Colan — Curs de introducere în Noul Testament* (Ed. Universală, București, 1924, 224 p., preț 31 lei), în R.T. XIV (1924), nr. 4, p. 125.
- Lickenberger, dr. Joseph**, *Scurtă introducere în Noul Testament (Kurgefasste Einleitung in das Neue Testament)* (ed. a III-a și a IV-a, îndreptată, xiv+148 p.), recenzie semnată de pr. P. Morușca, în R.T. XV (1925), nr. 10-11, p. 349.
- Morușca, pr. P.** (recenzie), *Dr. Joseph Lickenberger — Scurtă introducere în Noul Testament (Kurgefasste Einleitung in das Neue Testament)* (ed. a III-a și a IV-a, îndreptată, xiv+148 p.), în R.T. XV (1925), nr. 10-11, p. 349.
- Stamatoiu, pr. dr. Dionisie**, *Mediul de apariție al Noului Testament*, în M.O. XLVI (1995), nr. 1-2, pp. 77-97.

b. Istoria canonului

- Cornițescu, drd. Emil**, *Canonul Sfintei Scripturi la cei doi mari reformatori: Martin Luther și Jean Calvin*, în S.T. XXI (1969), nr. 3-4, pp. 199-209.
- Chialda, pr. Prof. Mircea**, *Canonul Sfintei Scripturi în Bisericile Vechi - Catolice*, în O. XXIV (1972), nr. 1, pp. 14-25.
- Abrudan, pr. Dumitru**, *Septuaginta și problema inspirației ei*, în O. XXVII (1975), nr. 1, pp. 198-201.

c. Istoria textului

- Constantinescu, pr. prof. Ovidiu**, *Protoevanghelia lui Iacob*, în G.B. XIII (1954), nr. 11-12, pp. 630-638.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *O nouă etapă în istoria editării textului original al Noului Testament*, în S.T. X (1958), nr. 9-10, pp. 643-648.
- Neaga, pr. Prof. Dr. Nicolae**, *Septuaginta*, în M.A. IX (1964), nr. 3-5, pp. 195-209.
- Neaga, dr. N.**, *Vulgata*, în M.A. X (1965), nr. 4-6, pp. 275-287.
- Marcu, T. Grigorie**, *Mediul de apariție a cărților Noului Testament*, în M.A. XXI (1976), nr. 4-6, pp. 252-272.
- Rus, conf. dr. Remus**, *Evanghelia după Toma, sau un exemplu timpuriu de contextualizare a învățăturii creștine*, în G.B. XLVII (1988), nr. 3, pp. 87-119.
- Cândea, acad. prof. Virgil**, *Evanghelia în cultura românească*, în S.T. XLIX (1997), nr. 1-2, pp. 142-148.

d. Critică textuală

- Crăciunescu, dr. A.**, *Critica biblică mai înaltă!* (expunere istorică), în R.T. I (1907), nr. 1, pp. 16-24.
- Gheorghiu, prof. Dr. Vasile**, *Reforme recente pe terenul criticii textului cărților N.T.* (raport, Cernăuți, 1909), recenzie semnată T.N., în R.T. III (1909), nr. 4, p. 235.
- Bratitot, P.**, *O Ap. Paylos kai e metafrasis ton O' (Apostolul Pavel și traducerea Septuagintei)*, recenzie semnată de N. Neaga, în R.T. XIX (1929), nr. 1, p. 34.
- Neaga, N. (recenzie)**, *P. Bratitot — O Ap. Paylos kai e metafrasis ton O' (Apostolul Pavel și traducerea Septuagintei)*, în R.T. XIX (1929), nr. 1, p. 34.
- R., pr. C.**, *Noua ediție a Bibliei*, în M.¹ VI (1930), nr. 6, pp. 189-190.
- Gheorghiu, pr. dr. Vasile**, „Codex „genius” „Upsaliensis” (Monitorul Oficial 1939, Colecția Academiei Române, vol. XXXIX, Studii și Cercetări; 58 p. și 10 planșe), recenzie semnată de Haralambie Roventă, în S.T. VIII (1940), vol. 2, pp. 180-182.
- Roventă, Haralambie (recenzie)**, *Diac. Dr. Haralambie Cojocaru — Este primatul lui Petru un privilegiu de drept divin după Noul Testament?* (Sibiu, 1940, 434 p.), în S.T. VIII (1940), vol. 2, pp. 182-185.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *Material documentar de papyri pentru critica textului original al Noului Testament*, în S.T. VIII (1956), nr. 3-4, pp. 255-259.
- Neaga, Nicolae**, *Biblica hebraica Stuttgart (1952)*, recenzie în M.M.S. XXXIV (1958), nr. 1-2, pp. 86-88.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *Material documentar de papyri pentru critica textului original al Noului Testament (II)*, în S.T. X (1958), nr. 5-6, pp. 394-399.
- Țepelea, G. F.**, *Date noi despre izvoarele și glosele Noului Testament de la Bălgrad*, în G.B. XXVI (1967), nr. 9-10, pp. 924-933.

- Fee, Gordon D.**, *The majority text, and the original text of the New Testament* [Textul majoritar și textul original al Noului Testament] (în „The Bible Translator”, vol. 31, 1980, nr. 1, pp. 107-118), recenzie semnată de pr. asist. Vasile Mihoc, în M.A. XXV (1980), nr. 7-9, pp. 777-778.
- Mihoc, Pr. Asist. Vasile** (recenzie), *Gordon D. Fee — The majority text, and the original text of the New Testament* [Textul majoritar și textul original al Noului Testament] (în „The Bible Translator”, vol. 31, 1980, nr. 1, pp. 107-118), în M.A. XXV (1980), nr. 7-9, pp. 777-778.
- Baismard, M. E., și Samoville, A.**, *La vie des evangiles. Imitation a la critique des textes* (colecția Institution, Cerf, Paris, 1980, 119 p.), recenzie semnată de pr. asist. Vasile Mihoc, în M.A. XXVI (1981), nr. 7-8, p. 664.
- Mihoc, Pr. Asist. Vasile** (recenzie), *M. E. Baismard și A. Samoville — La vie des evangiles. Imitation a la critique des textes* (colecția Institution, Cerf, Paris, 1980, 119 p.), în M.A. XXVI (1981), nr. 7-8, p. 664.
- Verzan, pr. Sabin**, *Nestle-Aland — Novum Testamentum Graece, Introducere*, în S.T. XXXVII (1985), nr. 5-6, pp. 305-346.
- Galitis, Georgios**, *Considerații cu privire la teologia unei traduceri a Sfintei Scripturi*, traducere din grecește de diac. Eugen Moraru, în T.V. III (1993) nr. 1-3, pp. 96-100.
- Moraru, diac. Eugen** (traducere), *Georgios Galitis — Considerații cu privire la teologia unei traduceri a Sfintei Scripturi*, în T.V. III (1993), nr. 1-3, pp. 96-100.
- Preda, drd. Constantin**, *Introducere în critica textuală a Noului Testament*, în S.T. LII (2000), nr. 1-2, pp. 12-21.

e. Traducerea textului sfânt în limba română

- ***, *Informații legate de Sfânta Scriptură. a). O nouă ediție a Sfintei Scripturi; b). Traducerea Bibliei — Societatea biblică britanică*, în R.T. III (1909), nr. 1, p. 60 respectiv p. 63.
- Colan, N.**, *O traducere catolică a Bibliei*, în R.T. XII (1922), nr. 4-6, pp. 106-109.
- Colan, N.**, *Traducerea Noului Testament de părintele Grigorie (Gala Galaction) tipărit cu îndemnul Î.P.Sale întâiul patriarh al țării D. D. Miron* (Ed. Inst. Biblic al B.O.R., București, 1926), prezentare la Mișcarea literară, în R.T. XVII (1927), nr. 12, p. 395.
- Naghiu, Iosif E.**, *Biblia în românește*, în R.T. XXVIII (1938), nr. 11-12, pp. 481-496.
- Felea, pr. Ilarion V.**, *Ultima traducere a Noului Testament*, în R.T. XXVIII (1938), nr. 11-12, pp. 501-502.
- Cocora, pr. Gabriel**, *O sută de ani de la tipărirea Bibliei de la Buzău*, în G.B. XIV (1955), nr. 3-4, pp. 211-215.
- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, *Sfânta Scriptură în limba română*, în M.O. VIII (1957), nr. 3-4, pp. 149-160.
- Marcu, T. Grigorie**, *Sfânta Scriptură „în pom românesc” — 100 de ani de la apariția Bibliei lui Șaguna*, în M.A. III (1958), nr. 9-10, pp. 782-812.

- Haneș, V. Petre**, *Nicolae Milescu, traducătorul Bibliei de la 1688*, în G.B. XXI (1962), nr. 9-10, pp. 942-964.
- Țepelea, G. F.**, *Date noi despre izvoarele și glosele Noului Testament de la Bălgrad*, în G.B. XXVI (1967), nr. 9-10, pp. 924-933.
- Istrate, prof. univ. G.**, *Un moment important în istoria limbii române literare: Noul Testament de la Bălgrad (1648)*, în M.M.S. XLVIII (1972), nr. 9-12, pp. 749-775.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *Considerații asupra Noului Testament din 1648*, în S.T. XXV (1973), nr. 9-10, pp. 605-618.
- Bogdan, preot Petru**, *Considerații generale asupra Noului Testament de la Bălgrad (1648) a mitropolitului Simion Ștefan*, în M.B. XXIII (1973), nr. 10-12, pp. 636-647.
- Nicolaescu, diac. prof. Nicolae I.**, *Sfânta Scriptură în Biserica noastră*, în S.T. XXVI (1974), nr. 5-6, pp. 333-342.
- Nicolaescu, diac. prof. Nicolae I.**, *Scurt istoric al traducerii Sfintei Scripturi. Principalele ediții ale Bibliei în Biserica Ortodoxă*, în S.T. XXVI (1974), nr. 7-8, pp. 489-521.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Noul Testament de la Bălgrad (Alba Iulia) în contextul istoric literar al Bibliei românești — 325 de ani de la tipărirea lui*, în M.A. XIX (1974), nr. 1-3, pp. 84-95.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile**, *Biblia de la București la a 300-a aniversare*, în M.A. XXXIII (1988), nr. 6, p. 98.
- Moraru, Mihai**, *Prezentarea ediției jubiliare a „Bibliei de la București”*, în S.T. XL (1988), nr. 6, pp. 7-8.
- Dură, pr. prof. dr. Nicolae V.**, *Biblia de la București (1688). 300 de ani de la prima tipărire integrală a Bibliei în versiune românească*, în S.T. XL (1988), nr. 6, pp. 9-29.
- Ioniță, pr. prof. dr. Viorel**, *Biblia lui Șerban Cantacuzino-1688 — în contextul traducerilor europene*, în M.O. XXXIX (1988), nr. 6, pp. 59-67.
- Cornițescu, diac. prof. Emil**, *Sfânta Scriptură în limba română la împlinirea a 300 de ani de la prima ei apariție integrală la București (1688-1988)*, în G.B. XLVI (1988), nr. 5, pp. 80-96.
- Popescu, pr. prof. D.**, *Dimensiunea estetică a „Bibliei de la București”*, în O. XL (1988), nr. 4, p. 157.
- Cornițescu, diac. prof. Emilian**, *Prima tipărire integrală a Sfintei Scripturi în limba română*, în O. XLI (1989), nr. 3, pp. 146-151.
- Andreicuț, pr. drd. Ioan**, *Tipărirea Noului Testament de la Bălgrad (1648), ca răspuns la traducerile tendențioase ale vremii*, în S.T. XLI (1989), nr. 5-6, pp. 74-86.
- Cândea, acad. prof. Virgil**, *Evanghelia în cultura românească*, în S.T. XLIX (1997), nr. 1-2, pp. 142-148.
- ***, *Testamentum Domini nostri Jesu Christi* (traducere, note și comentariu introductiv de Pr. lect. dr. Nicolae Achimescu, Ed. Polirom, Iasi, 1996, ediție bilingvă: latină și română), recenzie semnată de lect. Viorel Sava, în T.V. VII (1997) nr. 1-6, p. 199-200.
- Sava, lect. Viorel** (recenzie), *Testamentum Domini nostri Jesu Christi* (traducere, note și comentariu introductiv de pr. lect. dr. Nicolae Achimescu, Ed.

Polirom, Iasi, 1996, ediție bilingvă: latină și română), în T.V. VII (1997), nr. 1-6, pp. 199-200.

Abrudan, pr. prof. dr. Dumitru, *Din istoricul traducerilor Sf. Scripturi în limba română; traduceri efectuate pe cale particulară*, în R.T. IV [76] (1994), nr. 3, p. 10.

Jinga, preot prof. Constantin, *Problema traducerii Sfintei Scripturi: eroare, trădare, negoț sau încercare duhovnicească?*, în A.B. IX (1998), nr. 10-12, pp. 135-148.

Jinga, preot prof. Constantin, *Traducerile Bibliei: o repectrospectivă istorică*, în A.B. X (1999), nr. 1-3, pp. 87-99.

Bartolomeu, Valeriu Anania, *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Ediție jubiliară a Sfântului Sinod, Editura I.B.M. al B.O.R., București, 2001.

f. Traducerile textului sfânt în alte limbi

Prelipceanu, pr. prof. V., *O nouă ediție a Bibliei în limba rusă*, în O. IX (1957), nr. 1, pp. 139-145.

Neaga, pr. prof. Nicolae, *O nouă ediție a Bibliei în limba ungurească*, în O. IX (1957), nr. 3, pp. 490-493.

Neaga, pr. prof. Nicolae (recenzie), „*La Sainte Bible*”, traduite en français sous la direction de l'Ecole Biblique de Jérusalem (Paris, 1956), în O. X (1958), nr. 3, pp. 441-443.

Bodogae, pr. prof. Teodor, *Peripeșiile unei traduceri a Noului Testament. Considerații pe marginea centenarului lui Vuk Karagici (1787-1864)*, în O. XVIII (1966), nr. 2, pp. 246-253.

Siruni, H. D. J., *Pre marginea tricentenarului tipăririi Bibliei armenesti*, în O. XIX (1967), nr. 1, pp. 93-101.

Buzescu, pr. prof. C. Nicolae, *Nouveau Testament. Edition Integrale* (Du Cerf, Paris, 1973), în O. XXVI (1974), nr. 3, pp. 504-515.

Mircea, pr. Ioan, *Este „Noul Testament” ediția TOB (Traduction oecumenique de la Bible, Paris, 1972) o traducere ecumenică?*, în O. XLIX (1987), nr. 4, pp. 100-137.

2. Istoria epocii Noului Testament

Crișmariu, Paroh Nicolae, *Prelegeri metodice din istorioare biblice pentru clasele II, III și IV ale școlilor primare. 74 lecțiuni cu harta istorică a Palestinei* (Arad, 1908, 311 p., preț 4 cor.), recenzie semnată de dr. A. Crăciunescu, în R.T. III (1909), nr. 4, p. 233.

Crăciunescu, dr. A. (recenzie), *Paroh Nicolae Crișmariu — Prelegeri metodice din istorioare biblice pentru clasele II, III și IV ale școlilor primare. 74 lecțiuni cu harta istorică a Palestinei* (Arad, 1908, 311 p., preț 4 cor.), în R.T. III (1909), nr. 4, p. 233.

Felea, pr. Ilarion V., *Fariseii în fața Mântuitorului*, în R.T. XXII (1932), nr. 3, pp. 107-112.

Beleuță, I., *Mântuitorul Iisus Hristos și partidele religioase*, în R.T. XXVII (1937), nr. 11, pp. 424-427.

- Moiescu, prof. Iustin**, *Sfântul Pavel și viața celor mai de seamă comunități creștine din epoca apostolică*, în S.T. III (1951), nr. 7-8, pp. 398-416.
- Botez, Al.**, *Betleemul Efratei*, în G.B. XVI (1957), nr. 11-12, pp. 854-859.
- Savin, pr. Petru Gh.**, *Date privitoare la magii Evangheliei*, în S.T. XI (1959), nr. 9-10, pp. 575-589.
- Basarab, mgrd. Mircea**, *Sărbătoarea Corturilor și interpretarea ei în creștinism*, în S.T. XII (1960), nr. 5-6, pp. 420-435.
- Savin, pr. Gh. Petre**, *Cronologia biblică*, în S.T. XII (1960), nr. 7-8, pp. 517-531.
- Sîrbu, mgrd. Gheorghe**, *Activitatea Sfântului Apostol Pavel în Licaonia*, în S.T. XII (1960), nr. 9-10, pp. 663-684.
- Negoită, pr. Atanasie**, *Mediul în care a apărut Noul Așezământ. Cultura nabateenilor în lumina ultimelor săpături arheologice*, în M.O. XI (1960), nr. 9-12, pp. 561-575.
- Alexandru, B. A.**, *Pe urmele Sf. Ap. Pavel*, în M.O. XI (1960), nr. 9-12, pp. 576-582.
- Negoită, pr. Atanasie**, *Organizația esenienilor și doctrina lor*, în S.T. XIV (1962), nr. 3-4, pp. 202-220.
- Alexandru, B. A.**, *Slăvitul Betleem*, în M.O. XIV (1963), nr. 11-12, pp. 844-850.
- Grolleberg, Luc. M.**, *Kleiner Bildatlas zur Bibel*, recenzie semnată de dr. Gr. Marcu, în M.A. IX (1964), nr. 1-2, pp. 140-141.
- Marcu, Dr. Gr.** (recenzie), *Luc. M. Grolleberg — Kleiner Bildatlas zur Bibel*, în M.A. IX (1964), nr. 1-2, pp. 140-141.
- Daniel, Constantin**, „Irodieni” — *denumire a esenienilor în Noul Testament*, în S.T. XXII (1970), nr. 7-8, pp. 528-546.
- Daniel, Constantin**, *Enigma smochinului și zeloții în Sfintele Evanghelii*, în S.T. XXIV (1972), nr. 1-2, pp. 45-58.
- Daniel, Constantin**, *Vederea lui Dumnezeu în Noul Testament și teofaniile esenienilor*, în S.T. XXV (1973), nr. 3-4, pp. 188-206.
- Gheorghe, pr. Constantin**, *Iudaism și elenism în epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XXV (1973), nr. 9-10, pp. 648-662.
- Negoită, pr. Atanasie**, *Cronologia biblică*, în S.T. XXVI (1974), nr. 3-4, pp. 257-263.
- Daniel, Constantin**, *Esenienii și Biserica primară*, în S.T. XXVI (1974), nr. 9-10, pp. 707-716.
- Daniel, Constantin**, *Nu toate sectele iudaice au luat parte la osândirea Mântuitorului*, în S.T. XXVIII (1976), nr. 7-10, pp. 714-727.
- Negoită, pr. prof. Atanasie**, *Care erau grupările sau partidele religioase pe timpul Mântuitorului Hristos*, în M.B. XXVI (1976), nr. 9-12, pp. 655-663.
- Daniel, Constantin**, *O importantă menționare a esenienilor făcută de Sfântul Apostol Pavel*, în S.T. XXIX (1977), nr. 1-2, pp. 148-159.
- David, Diac. P. I.**, „Sulul Templului” — *o cronică biblică de acum 3.000 de ani*, în O. XXXI (1979), nr. 1, pp. 210-211 [referitoare la secta iudaică a esenienilor].
- Mihoc, Pr. Asist. Vasile**, *Samarinenii*, în M.A. XXV (1980), nr. 7-9, pp. 625.
- Pentiuc, Drd. Eugen**, *Mesianism în epoca premergătoare venirii Mântuitorului*, în O. XXXV (1983), nr. 1, pp. 61-72.

Corbu, pr. asist. Adrian, *Istoria politică a epocii Noului Testament*, în A.B. VIII (1997), nr. 7-9, pp. 83-91.

Preda, drd. Constantin, *Kinerett, Marea Galileii*, în S.T. LIII (2001), nr. 1-2, pp. 209-212.

3. Arheologie biblică

Botez, Al., *Betleemul Efratei*, în G.B. XVI (1957), nr. 11-12, pp. 854-859.

Negoită, pr. Atanasie, *Mediul în care a apărut Noul Așezământ. Cultura nabateenilor în lumina ultimelor săpături arheologice*, în M.O. XI (1960), nr. 9-12, pp. 561-575.

Neaga, pr. prof. Nicolae, *Flora și vegetația în Orientul biblic. Symbolismul lor în Sfânta Scriptură*, în M.M.S. XXXVII (1961), nr. 7-8, pp. 502-526.

Alexandru, B. A., *Slăvitul Betleem*, în M.O. XIV (1963), nr. 11-12, pp. 844-850.

Niță, prof. Marian, *Plantele și animalele întâlnite în Sfânta Scriptură*, în M.O. XLII (1991), nr. 2, pp. 34-52.

Niță, prof. Marian, *Plantele și animalele întâlnite în Sfânta Scriptură (Septuaginta și Vulgata)*, în M.O. XLII (1991), nr. 3, pp. 32-41.

Muntean, pr. drd. Cristian, *O veche carte de arheologie a Vechiului și Noului Testament în limba română*, în R.T. IX [81] (1999), nr. 3, pp. 123-135.

Preda, drd. Constantin, *Kinerett, Marea Galileii*, în S.T. LIII (2001), nr. 1-2, pp. 209-212.

Preda, drd. Constantin, *Mărturii arheologice legate de viața Domnului Iisus Hristos*, în S.T. LIV (2002), nr. 3-4, pp. 69-75.

4. Hermeneutică biblică

Scriban, Pr. Arh. Iuliu, *Manualul de hermeneutică biblică*, recomandare de G. Hango la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 21-22, pp. 606-610.

Hango, G. (recomandare), *Pr. Arh. Iuliu Scriban — Manualul de hermeneutică biblică*, la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 21-22, pp. 606-610.

Suciu, Dr. Iustin, *Ermeneutica Biblică* (ed. autorului, Arad, 1933, 109 p.), recenzie semnată de N. Neaga, la Mișcarea literară, în R.T. XXIII (1933), nr. 7-8, p. 303.

Neaga, N. (recenzie), *Dr. Iustin Suciu — Ermeneutica Biblică* (ed. autorului, Arad, 1933, 109 p.), la Mișcarea literară, în R.T. XXIII (1933), nr. 7-8, p. 303.

Marcu, T. Grigorie, *Tare în Scriptură*, în R.T. XXVII (1937), nr. 4, pp. 135-144.

Cristescu, pr. prof. Dumitru, *Îndreptar scripturistic*, în G.B. VIII (1949), nr. 1-2, pp. 19-27.

Vlad, pr. prof. S., *Lămurirea ortodoxă a unor texte biblice*, în O. VI (1954), nr. 1, pp. 42-64.

Nicolaescu, diac. prof. N. I., *Biserica Ortodoxă, păstrătoarea celor mai bune tradiții și metode de exegeză biblică*, în S.T. IV (1952), nr. 3-4, pp. 113-133.

- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, *Orientări exegetice de interes pastoral*, în M.O. XV (1964), nr. 9-10, pp. 667-696.
- Dufour, Xavier Leon**, *Ce se așteaptă de la un exeget?*, în M.B. XIX (1969), nr. 10-12, pp. 642-654.
- Nicolaescu, diac. prof. Nicolae**, *Studiile biblice în Biserica Ortodoxă Română*, în S.T. XXIII (1971), nr. 1-2, pp. 14-30.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Necesitatea de a cunoaște și tâlcui corect Sfânta Scriptură*, în M.B. XXII (1972), nr. 4-6, pp. 204-212.
- Neaga, Pr. Prof. Dr. Nicolae**, *Importanța tradiției exegetice pentru cercetarea biblică modernă*, în M.A. XVII (1972), nr. 5-6, pp. 369-377.
- Negoită, pr. Athanasie**, *Din câmpul exegezei biblice de astăzi*, în M.O. XXV (1974), nr. 7-8, pp. 615-621.
- Mazilescu, drd. Grigore**, *Folosirea analogiei în Epistolele pauline*, în S.T. XXVII (1975), nr. 5-6, pp. 411-421.
- Basarab, pr. dr. Mircea**, *Sfânta Scriptură și interpretarea ei în concepția Sf. Vasile cel Mare*, în M.B. XXIX (1979), nr. 4-6, pp. 286-300.
- Bulacu, pr. prof. Mihail**, *Însemnătatea și actualitatea interpretării ortodoxe omiletice a Sfintei Scripturi*, în G.B. XXXVIII (1979), nr. 9-10, pp. 966-982.
- Galitis, George**, *Revelație, inspirație și exegeză biblică în înțelegere ortodoxă*, traducere de Mircea Basarab, în M.A. XXVI (1981), nr. 1-3, pp. 27-34.
- Basarab, Mircea** (traducere), *George Galitis — Revelație, inspirație și exegeză biblică în înțelegere ortodoxă*, în M.A. XXVI (1981), nr. 1-3, pp. 27-34.
- David, diac. conf. I. Petre**, *Atitudini mai noi cu privire la valoarea și interpretarea Sfintei Scripturi*, în M.B. XXXIV (1984), nr. 3-4, pp. 128-138.
- Bănescu, preot dr. Marcu**, *Funcția metaforei în „Predica de pe Munte” (I)*, în M.B. XXXIV (1984), nr. 11-12, pp. 679-691.
- Bănescu, preot dr. Marcu**, *Funcția metaforei în „Predica de pe Munte” (II)*, în M.B. XXXV (1985), nr. 1-2, pp. 15-23.
- Lecca, arhim. Paulin**, *„Scriptura Scripturae interpretres”*, în M.O. XXXVI (1985), nr. 1-2, pp. 67-82.
- Lecca, arhim. Paulin**, *„Scriptura Scripturae interpretres” (II)*, în M.O. XXXVI (1985), nr. 3-4, pp. 259-271.
- Basarab, pr. prof. dr. Mircea**, *Aspecte din istoria interpretării Sfintei Scripturi*, în O. XLI (1989), nr. 4, pp. 83-106.
- Semen, pr. conf. dr. Petre**, *Vorbirea în pilde în cărțile Sfintei Scripturi*, în T.V. II [LXVIII] (1992), nr. 11-12, pp. 28-42.
- Stamatoiu, pr. lect. Dionisie**, *Despre sensurile Sfintei Scripturi. Noțiuni preliminare*, în M.O. XLV (1994), nr. 1-6, pp. 45-64.
- Stamatoiu, pr. dr. Dionisie**, *Istoricul interpretării Sfintei Scripturi*, în M.O. XLVI (1995), nr. 3-6, pp. 24-36.
- Galitis, pr. prof. George**, *Apofatismul ca principiu al interpretării Sfintei Scripturi*, în A.B. VII (1996), nr. 1-3, pp. 7-11.
- Jinga, pr. prof. Constantin**, *Cum citim Biblia?*, în A.B. VIII (1997), nr. 1-3, pp. 69-74.

- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile**, *Tipologia ca metodă de interpretare creștină a Vechiului Testament*, în A.B. VIII (1997), nr. 7-9, pp. 28-39.
- Breck, pr. prof. dr. John**, *Principii ortodoxe de interpretare a Bibliei*, în A.B. IX (1998), nr. 1-3, pp. 75-86.
- Preda, drd. Constantin**, *Studiile biblice și metodele lor*, în S.T. LI (1999), nr. 3-4, pp. 74-89.
- Corbu, ierom. lect. Agapie**, *Principii de exegeză biblică în tratatul „La titlurile psalmilor” al Sf. Grigorie de Nyssa*, în A.B. X (1999), nr. 10-12, pp. 15-22.
- Clepea, diacon dr. Cornel**, *Contribuția teologului Henri de Lubac la redescoperirea sensului spiritual al Sfintei Scripturi*, în A.B. XI (2000), nr. 1-3, pp. 79-89.
- Coman, pr. conf. dr. Constantin**, *Metoda statistică în cercetarea biblică*, în S.T. LII (2000), nr. 1-2, pp. 3-11.
- Corbu, pr. Agapie**, *Aspecte ale exegezei biblice iudaice în epoca celui de-al doilea templu*, în A.B. XI (2000), nr. 10-12, pp. 26-35.

5. Exegeză biblică / comentarii noutestamentare

- Ghia, pr. prof. dr. Gh. I.**, *Atitudinea Mântuitorului față de legea Vechiului Testament. Contribuție la exegeza N.T.* (Ed. „Ramuri”, Craiova, 1929), recenzie semnată de prof. N. Neaga, în R.T. XX (1930), nr. 3-4, p. 210.
- Neaga, prof. N.** (recenzie), *Pr. Prof. Dr. Gh. I. Ghia — Atitudinea Mântuitorului față de legea Vechiului Testament. Contribuție la exegeza N.T.* (Ed. „Ramuri”, Craiova, 1929), în R.T. XX (1930), nr. 3-4, p. 210.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *Preocupări exegetice în Teologia Protestantă actuală*, în O. VIII (1956), nr. 2, pp. 278-280.
- Marcu, T. Grigorie**, *Excurs exegetic-filologic neotestamentar privitor la înțelesurile posibile ale termenului διακονος*, în M.A. VII (1962), nr. 7-8, pp. 449-468.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Exegeza în pastorație*, în M.A. X (1965), nr. 1-3, pp. 26-49.
- Bucevschi, diac. prof. O.**, *Interpretări pascale*, în M.M.S. XLVI (1970), nr. 3-6, pp. 154-163.
- Moise, pr. Victor**, *Texte biblice*, în M.M.S. L (1974), nr. 5-6, pp. 382-393.
- Moise, pr. Victor**, *Texte biblice*, în M.M.S. L (1974), nr. 7-8, pp. 574-591.
- Bălan-Mihailovici, Aurelia**, *Exegeza lingvistică, bază a rigorii semnificației textului Bibliei*, în O. XLIII (1991), nr. 2, pp. 181-184.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile**, *Actualitatea exegezei biblice a Sfinților Părinți*, în R.T. VII [79] (1997), nr. 2, pp. 52-74.
- Jinga, preot. pr. Constantin**, *Aventura căutării de sens. O istorisire a exegezei biblice creștine*, în A.B. IX (1998), nr. 4-6, pp. 14-35.
- Breck, arhiprezb. dr. John**, *O abordare ortodoxă a exegezei biblice*, traducere de Asist. Daniel Mihoc, în R.T. IX [81] (1999), nr. 4, pp. 111-119.

Mihoc, asist. Daniel (traducere), *Arhiprezb. Dr. John Breck — O abordare ortodoxă a exegezei biblice*, în R.T. IX [81] (1999), nr. 4, pp. 111-119.

Corbu, ierom. lect. Agapie, *Principii de exegeză biblică în tratatul "La titlurile psalmilor" al Sf. Grigorie de Nyssa*, în A.B. X (1999), nr. 10-12, pp. 15-22.

Corbu, pr. Agapie, *Aspecte ale exegezei biblice iudaice în epoca celui de-al doilea templu*, în A.B. XI (2000), nr. 10-12, pp. 26-35.

Ionescu, pr. Ion, *O interpretare exegetică*, în O. LIII (2002), nr. 3-4, pp. 150-151.

6. Teologie biblică

a. Sfânta Tradiție

Prisăcaru, pr. prof. V., *Sfânta Tradiție — izvor de credință*, în G.B. VIII (1949), nr. 9, pp. 18-30.

Popescu, prof. M. Teodor, *Sfânta Tradiție ca temelie de credință în Biserica Ortodoxă*, în O. VI (1954), nr. 1, pp. 3-41.

Coman, pr. prof. Gh. Ioan, *Sfânta Tradiție în lumina Sfinților Părinți*, în O. VIII (1956), nr. 2, pp. 163-190.

Stăniloae, pr. D., *Sfânta Tradiție. Definirea națiunii și întinderea ei*, în O. XVI (1964), nr. 1, pp. 47-109.

Marcu, pr. prof. dr. Grigorie, *Tradiția în Biblie*, în M.A. XII (1966), nr. 11-12, pp. 711-716.

Bria, diac. asist. Ion, *Sfânta Scriptură și Tradiția. Considerații generale*, în S.T. XXII (1970), nr. 5-6, pp. 384-405.

Prelipceanu, pr. prof. Vladimir, *Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție ca izvoare ale revelației divine în cele trei mari confesiuni creștine*, în M.M.S. XLVI (1970), nr. 3-6, pp. 218-230.

Roșca, prot. A., *Izvoarele revelației: Scriptură și Sfânta Tradiție*, în M.M.S. XLVII (1971), nr. 1-2, pp. 65-93.

Constantinescu, pr. prof. I., *Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție*, în G.B. XXXI (1972), nr. 5-6, pp. 533-540.

Tudor, pr. drd. Alexandru I., *Tradiția în epistolele pauline*, în O. XXIV (1972), nr. 4, pp. 557-568.

Caraza, diac. asist. Ioan, *Sfânta Tradiție la unii teologi evanghelici actuali și punctul de vedere ortodox*, în O. XXXII (1980), nr. 2, pp. 331-354.

Chițescu, pr. prof. Constantin, *Prof. Gherasimos — Hrisostomu — Εξαφειρη. Textele evanghelice. Mărturiile Părinților despre forma primordială a Tradiției evanghelice și valoarea citatelor biblice în operele Părinților* (Atena, 1979, 370 p.), în O. XXXIV (1982), nr. 1, pp. 140-141.

Niculcea, drd. Adrian, *Scriptură, Tradiție și Mărturisire în dialogul teologic dintre Biserica Evanghelică Luterană din R. F. Germania și Biserica Ortodoxă Română*, în S.T. XXXIV (1982), nr. 5-6, pp. 398-407.

- Tofană, pr. drd. Stelian**, *Sfânta Tradiție în viața Bisericii – temeuri biblice*, în S.T. XXXVII (1985), nr. 9-10, pp. 633-646.
- Tofană, pr. drd. Stelian**, *Sf. Tradiție în viața Bisericii*, în M.A. XXXI (1986), nr. 3, pp. 45-59.
- Alexe, prof. dr. Ștefan**, *Elemente ale Tradiției în „Învățăturile celor doisprezece apostoli”*, în O. XLI (1989), nr. 2, pp. 28-38.
- Moldovan, pr. prof. Ilie**, *Cuvântul lui Dumnezeu în Scriptură și în Tradiție*, în M.M.S. LXV (1989), nr. 3, pp. 9-30.
- Stamatoiu, pr. lector Dionisie**, *Despre Sfânta Tradiție după Sfântul Apostol Pavel*, în M.O. XLVII (1996), nr. 1-2, pp. 20-31.
- Vâlcea, pr. drd. Liviu**, *Tradiția orală și redarea Evangheliilor sinoptice*, în O. XLVIII (1996), nr. 3-4, pp. 3-17.

b. Sfânta Scriptură și autoritatea ei în Biserică

- Crăciunescu, prof. A.**, *Mitropolitul Andreiu și Sf. Scriptură*, în R.T. III (1909), nr. 9-10, pp. 440-457.
- Secula, duhovnic S.**, *Biblia — în veșmânt nou*, în R.T. IV (1910), nr. 5, p. 181.
- Popoviciu, Aurel**, *Să citim Sf. Scriptură*, în R.T. VII (1913), nr. 2, pp. 61-63.
- Scriban, arh. I.**, *Sfânta Scriptură pentru publicul românesc*, în R.T. VII (1913), nr. 5, pp. 159-161.
- Morușca, pr. P.** (recenzie), „Mica Biblie”, în R.T. VIII (1913), nr. 9-13, p. 374.
- Morușca, pr. P.**, *Părți alese din Biblie*, anunț în R.T. IX (1915), nr. 13-15, pp. 244-246.
- Beleuță, I.**, *Despre studiul Sfintei Scripturi și mai ales al Noului Testament ca mijloc de reformă și unire*, în R.T. IX (1915), nr. 16-18, pp. 276-283.
- Colan, N.**, *Să se retipărească Biblia*, în R.T. XV (1925), nr. 5-6, pp. 137-138.
- Secaș, pr. Gheorghe**, *Ce este Biblia?* (Ed. Tipografiei Oastea Domnului, Sibiu, 1933, 30 p.), prezentare de dr. N. Bălan, la Mișcarea literară, în R.T. XXIII (1933), nr. 5-6, p. 239.
- Bălan, dr. N.** (prezentare), *Pr. Gheorghe Secaș — Ce este Biblia?* (Ed. Tipografiei Oastea Domnului, Sibiu, 1933, 30 p.), la Mișcarea literară, în R.T. XXIII (1933), nr. 5-6, p. 239.
- Intyre, D. Mc.**, *Suprema importanță a citirii Sf. Scripturi*, traducere de Sanda I. Matiu, în R.T. XXIII (1933), nr. 7-8, pp. 290-297.
- Matiu I. Sanda** (traducere), *D. Mc. Intyre — Suprema importanță a citirii Sf. Scripturi*, în R.T. XXIII (1933), nr. 7-8, pp. 290-297.
- Hodoroabă, pr. N. V.**, *Biblia ilustrată*, în M.M. XII (1936), nr. 12, pp. 501-503.
- Policarp, episcop**, *Biblia ilustrată*, în M.M. XIII (1937), nr. 2, pp. 84-85.
- Scriban, arhim. I.**, *Biblia la încoronarea regelui Angliei*, în M.M. XIII (1937), nr. 7-8, pp. 261-266.

- Marcu, diacon T. Grigorie**, *Rătăciți neștiind Scripturile* (Biblioteca populară, „Veniți la Hristos”, nr. 3; Sibiu, 1938), la Bibliografie, în R.T. XXIX (1939), nr. 1, coperta.
- Vasilache, ier. Vasile**, *Avem Biblie*, în M.M. XIV (1938), nr. 12, pp. 487-493.
- Mitrofan, monahul**, *Biblia ilustrată în străinătate*, în M.M. XV (1939), nr. 4, pp. 145-147.
- Prelipcean, pr. prof. Vladimir**, *Sf. Scriptură, cartea de căpetenie a preotului*, în S.T. I (1949), nr. 7-8, pp. 487-500.
- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, *Cunoașterea aprofundată a Sfintei Scripturi, îndatorire de căpetenie a preotului zilelor noastre*, în S.T. IV (1952), nr. 3-4, pp. 202-215.
- Rezuș, pr. prof. Petru**, *Învățătura protestantă despre Cuvântul lui Dumnezeu față de învățătura ortodoxă*, în O. VII (1955), nr. 2, pp. 230-240.
- Vasilescu, diac. prof. E.**, *Sfânta Scriptură și literatura sacră a celorlalte religii*, în O. VII (1955), nr. 3, pp. 354-378.
- Todoran, pr. prof. Isidor**, *Asupra revelației primordiale*, în O. VIII (1956), nr. 1, pp. 44-57.
- Glăjar, diac. mgrd. Ioan**, *Problema interconfesională a inspirației biblice*, în O. IX (1957), nr. 2, pp. 239-259.
- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, *Unele precizări cu privire la locul Bibliei în Ortodoxie*, în M.O. XIII (1962), nr. 10-12, pp. 583-596.
- Prelipceanu, pr. prof. Vl.**, *Inspirația Sfintei Scripturi*, în O. XIV (1962), nr. 4, pp. 463-489.
- Chițescu, prof. N.**, *Scriptură, Tradiție și tradiții*, în O. XV (1963), nr. 3-4, pp. 363-424.
- Moisiu, pr. conf. dr. Al.**, *Din preocupările biblice ale Fer. Augustin*, în M.A. X (1965), nr. 9-10, pp. 647-659.
- Larcher, C.**, *L'actualité chrétienne de l'Ancien Testament d'après le Nouveau Testament* (Paris, 1962), recenzie semnată de pr. prof. Vl. Prelipceanu, în O. XX (1968), nr. 1, pp. 97-99.
- Prelipceanu, pr. prof. V. L.** (recenzie), *C. Larcher — L'actualité chrétienne de l'Ancien Testament d'après le Nouveau Testament* (Paris, 1962), în O. XX (1968), nr. 1, pp. 97-99.
- Vinereanu, drd. Nechit M.**, *Sfânta Scriptură ca izvor al Revelației divine, după Constituția „De Divina Revelatione” a Conciliului al II-lea de la Vatican*, în O. XXI (1969), nr. 1, pp. 56-71.
- Bria, diac. asist. Ion**, *Sfânta Scriptură și Tradiția. Considerații generale*, în S.T. XXII (1970), nr. 5-6, pp. 384-405.
- Prelipceanu, pr. prof. Vladimir**, *Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție ca izvoare ale revelației divine în cele trei mari confesiuni creștine*, în M.M.S. XLVI (1970), nr. 3-6, pp. 218-230.
- Hatmann, Walter**, *Bibliche Konkretionen* (Kreuz – Verlag, Stuttgart – Berlin, 1970), recenzie semnată de Ioan Struc, în O. XXIV (1972), nr. 2, pp. 258-261.

- Roșca, prot. A.**, *Izvoarele revelației: Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție*, în M.M.S. XLVII (1971), nr. 1-2, pp. 65-93.
- Marcu, pr. prof. Grigorie; Prelipceanu, pr. prof. Vladimir**, *Cuvântul lui Dumnezeu în viața Bisericii (V.T. și N.T.)*, în S.T. XXIII (1971), nr. 1-2, pp. 31-73.
- Săbăduș, prot. Ioan**, *Rudolf Bultmann și demitologizarea Sfintei Scripturi*, în M.A. XVII (1972), nr. 9-10, pp. 669-682.
- Struc, Ioan** (recenzie), *Walter Hatmann — Bibliche Konkretionen* (Kreuz – Verlag, Stuttgart – Berlin, 1970), în O. XXIV (1972), nr. 2, pp. 258-261.
- Szocs, prof. dr. Endre**, *Denumirea și noțiunea de Biblie*, în M.A. XVII (1972), nr. 5-6, pp. 378-385.
- Constantinescu, pr. prof. I.**, *Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție*, în G.B. XXXI (1972), nr. 5-6, pp. 533-540.
- Sârbu, pr. prof. dr. Corneliu**, *Sfânta Scriptură și folosul citirii ei*, în M.B. XXIII (1973), nr. 1-3, pp. 6-15.
- Mihoc, pr. drd. Vasile**, *Sfânta Scriptură în opera lui Dimitrie Cantemir*, în S.T. XXV (1973), nr. 5-6, pp. 431-351.
- Nicolaescu, diac. prof. Nicolae I.**, *Sfânta Scriptură în Biserica noastră*, în S.T. XXVI (1974), nr. 5-6, pp. 333-342.
- Vârlan, drd. Ioan**, *Biserica și Sfânta Scriptură*, în G.B. XXXIII (1974), nr. 11-12, pp. 1082-1093.
- Constantinescu, pr. prof. I.**, *Sfânta Scriptură și magisteriul Bisericii*, în G.B. XXXIV (1975), nr. 9-10, pp. 927-944.
- Măcsim, pr. Nicolae N.**, *Concepții protestante mai noi despre Sfânta Scriptură* (teză de doctorat), în M.M.S. LI (1975), nr. 5-8, pp. 407-555.
- Bulacu, pr. prof. Mihail**, *Citirea Bibliei sau Sfintei Scripturi de către credincioșii creștini mireni*, în G.B. XXXV (1976), nr. 3-4, pp. 345-363.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Învățătura despre Cuvântul lui Dumnezeu*, în M.B. XXVIII (1978), nr. 1-3, pp. 12-19.
- Basarab, pr. dr. Mircea**, *Biblia în Liturghia și viața spirituală ortodoxă*, în M.B. XXIX (1979), nr. 1-3, pp. 31-42.
- Basarab, pr. dr. Mircea**, *Sfânta Scriptură și interpretarea ei în concepția Sf. Vasile cel Mare*, în M.B. XXIX (1979), nr. 4-6, pp. 286-300.
- Stăniloae, pr. prof. Dumitru**, *Sfânta Scriptură și Tradiția Apostolică în mărturisirea Bisericii*, în O. XXXII (1980), nr. 2, pp. 204-220.
- Basarab, pr. prof. Mircea**, *Autoritatea Sfintei Scripturi în Biserica Ortodoxă*, în O. XLII (1980), nr. 2, pp. 221-241.
- Coman, Ep. Vasile**, *Însemnătatea Scripturii și a Tradiției în Cultul Bisericii Ortodoxe*, în O. XXXII (1980), nr. 4, pp. 582-600.
- Cornițescu, diac. asist. Emil**, *Sfânta Scriptură la mâna credinciosului*, în O. XLII (1980), nr. 2, pp. 299-307.
- Ioniță, diac. asist. dr. Viorel**, *Raportul dintre Scriptură și Tradiție în hotărârile sinoadelor ecumenice*, în O. XXXII (1980), nr. 2, pp. 263-274.

- Micle, arhim. Veniamin**, *Citirea și interpretarea Sfintei Scripturi după Omiliile Sfântului Ioan Gură de Aur*, în O. XLII (1980), nr. 2, pp. 275-298.
- Moldovan, pr. conf. Ilie**, *Cunoașterea Sfintei Scripturi după învățătura ortodoxă*, în O. XLII (1980), nr. 2, pp. 242-262.
- Iliescu, lect. V.**, *Dimensiunea duhovnicească a Cuvântului în orizontul credinței creștine*, în M.A. XXVI (1981), nr. 4-6, p. 299.
- Dragomir, pr. drd. Neculai**, *Studiu istorico-liturgic privind textele biblice din cartile de cult ale Bisericii Ortodoxe*, în S.T. XXXIII (1981), nr. 3-4, pp. 207-268.
- Basarab, pr. dr. Mircea**, *Scriptură și Liturghie*, în M.B. XXXI (1981), nr. 7-9, pp. 462-484.
- Niculcea, drd. Adrian**, *Scriptură, Tradiție și Mărturisire în dialogul teologic dintre Biserica Evanghelică Luterană din R. F. Germania și Biserica Ortodoxă Română*, în S.T. XXXIV (1982), nr. 5-6, pp. 398-407.
- Todoran, pr. drd. Simion**, *Despre inspirația Sfintei Scripturi*, în S.T. XXXVI (1984), nr. 5-6, pp. 329-351.
- David, diac. conf. I. Petre**, *Atitudini mai noi cu privire la valoarea și interpretarea Sfintei Scripturi*, în M.B. XXXIV (1984), nr. 3-4, pp. 128-138.
- Neaga, N.**, *Sfânta Scriptură*, în M.A. XXIX (1984), nr. 1-2, p. 59.
- Mihălțan, pr. lect. I.**, *Necesitatea cunoașterii temeinice a Sfintei Scripturi pentru teologi*, în M.M.S. LXI (1985), nr. 10-12, pp. 715-724.
- Vizitiu, pr. prof. Mihai**, *Cine citește și cine interpretează Sfânta Scriptură în Biserica Ortodoxă*, în M.M.S. LXI (1985), nr. 1-3, pp. 113-123.
- Galeriu, pr. prof. dr. Constantin N.**, *Biblia în Biserica Ortodoxă*, în M.B. XXXV (1985), nr. 9-10, pp. 591-597.
- Florovsky, pr. G.**, *Duhul pierdut al Scripturii*, traducere de drd. Ioan I. Ică, în M.A. XXXI (1986), nr. 3, p. 19.
- Ică, drd. I. Ioan** (traducere), *Pr. C. Florovsky — Duhul pierdut al Scripturii*, în M.A. XXXI (1986), nr. 3, p. 19.
- Chirică, pr. C. Gr.**, *Despre Sfânta Scriptură*, în M.M.S. LXIII (1987), nr. 6, pp. 88-96.
- Davideanu, pr. drd. C.**, *Sfânta Scriptură și Biserica*, în M.M.S. LXIII (1987), nr. 4, pp. 83-92.
- Mihălțan, pr. lector I.**, *Tradiție, Scriptură, Biserică*, în O. XL (1988), nr. 4, pp. 59-74.
- Rezuș, pr. prof. Petru**, *Vechiul Testament în lumina Noului Testament*, în M.M.S. LXIV (1988), nr. 2, pp. 22-35.
- Barbu-Bucur, prof. dr. Sebastian**, *Cântarea de cult în Sfânta Scriptură și în cântările Bisericii Ortodoxe*, în S.T. XL (1988), nr. 5, pp. 86-101.
- Dură, pr. prof. dr. Nicolae V.**, *Biblia de la București (1688). 300 de ani de la prima tipărire integrală a Bibliei în versiune românească*, în S.T. XL (1988), nr. 6, pp. 9-29.
- Andreicuț, pr. drd. Ioan**, *Implicațiile morale ale cunoașterii și înțelegerii Sfintelor Scripturi*, în O. XLI (1989), nr. 4, pp. 113-121.

- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile**, *Canonul și inspirația Sfintei Scripturi văzute din punct de vedere ortodox*, în O. XLI (1989), nr. 3, pp. 20-31.
- Moldovan, pr. prof. Ilie**, *Cuvântul lui Dumnezeu în Scriptură și în Tradiție*, în M.M.S. LXV (1989), nr. 3, pp. 9-30.
- Ionescu, pr. prof. Ion**, *Sfânta Scriptură*, în S.T. XLIII (1991), nr. 4, pp. 51-56.
- Olariu, protodiac prof. Cornel**, *Biblia în lumina concepțiilor contemporane*, în A.B. II (1991), nr. 7-9, pp. 24-34.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Sfânta Scriptură, temei, izvor și reflectare în pictura bisericească*, în S.T. XLIV (1992), nr. 1-2, pp. 32-47.
- Cojocaru, Constantin C.**, *Sfânta Scriptură despre știință și despre măsurarea timpului*, în T.V. II (1992) nr. 8-10, pp. 15-18.
- Mocanu, pr. Mihai**, *Biblia în conștiința marilor oameni ai culturii universale*, în T.V. II [LXVII] (1992), nr. 1-3, pp. 109-112.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Câteva date introductive asupra Sfintei Scripturi*, în S.T. XLIV (1992), nr. 3-4, pp. 25-51.
- Răducă, pr. asist. Vasile**, *Sfânta Scriptură în cultul Bisericii Ortodoxe*, în G.B. LI (1992), nr. 3-4, pp. 53-55.
- Semen, pr. conf. dr. Petre**, *Vorbirea în pilde în cărțile Sfintei Scripturi*, în T.V. II [LXVIII] (1992), nr. 11-12, pp. 28-42.
- Caraza, diac. asist. Ioan**, *Trăirea Sfintei Scripturi în Biserica Ortodoxă*, în O. XLVI (1994), nr. 2-3, pp. 90-108.
- Dimitriu, episcop Calinic**, *Biblia în Filocalie. Antologie de texte biblice tâlcuite în Filocalia românească* (recenzie de pr. asist. Ioan-Cristinel Teșu), în T.V. V (1995) nr. 7-9, pp. 102-105.
- Teșu, pr. asist. Ioan-Cristinel** (recenzie), *Episcop Calinic Dimitriu — Biblia în Filocalie. Antologie de texte biblice tâlcuite în Filocalia românească*, în T.V. V (1995), nr. 7-9, pp. 102-105.
- Ionescu, pr. Ioan**, *Mesajul Ortodoxiei românești în lumina Sfintei Scripturi și a Sfintei Predanii*, în O. XLVII (1995), nr. 3-4, pp. 19-29.
- Mihoc, pr. prof. Vasile**, *Canonul și inspirația Sfintei Scripturi văzute din punct de vedere ortodox*, în O. XLVIII (1997), nr. 1-2, pp. 23-34.
- Jinga, pr. prof. Constantin**, *Biblia și sacralizarea/secularizarea literaturii în secolul X*, în A.B. XI (2000), nr. 1-3, pp. 105-122.
- Mihoc, pr. prof. Vasile**, *Biblia sau Sfânta Scriptură, Ediție jubiliară a Sfântului Sinod, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București 2001*, în O. LIII (2002), nr. 3-4, p. 164.

c. Sfânta Treime

Neaga, dr. N., *Întâiul loc trinitar în Sfânta Scriptură*, în R.T. XXV (1935), nr. 1-2, pp. 81-88.

Serafinceanu, prof. dr. I., *Principiul divin trinitar al unității Bisericii în lumina Sfintei Scripturi a Noului Testament*, în M.M.S. XLIX (1973), nr. 3-4, pp. 184-220.

Mihoc, pr. asist. Vasile, *Dumnezeu, unul în ființă și întreit în persoane*, în M.A. XXVI (1981), nr. 4-6, p. 331.

d. Anghelologie

Stamate, pr. drd. Marin, *Rolul îngerilor în iconomia mântuirii după Noul Testament*, în S.T. XXIX (1977), nr. 5-8, pp. 497-505.

Viezuianu, drd. Dumitru, *Mântuitorul Iisus Hristos și sfinții îngeri după Epistola către Coloseni a Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XXIX (1977), nr. 1-2, pp. 75-80.

Chialda, pr. prof. Mircea, *Cinstirea Sfinților îngeri*, în M.M.S. LXII (1986), nr. 6, pp. 85-90.

Semen, Petre, *Sfinții Arhangheli după Sf. Scriptură și slujirea lor*, în T.V. VI (1996) nr. 7-12, pp. 114-118.

e. Antropologie

Morușca, pr. Pompei, *Feminism și feminitate în lumina Evangheliei* (Tipografia Arhidiecezană, Sibiu), recenzie semnată de prof. Gr. Cristescu, în R.T. XV (1925), nr. 10-11, pp. 345-347.

Cristescu, prof. Gr. (recenzie), *Pr. Pompei Morușca — Feminism și feminitate în lumina Evangheliei* (Tipografia Arhidiecezană, Sibiu), în R.T. XV (1925), nr. 10-11, pp. 345-347.

Marcu, pr. prof. Grigorie T., *„Omul cel nou” în concepția antropologică a Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XII (1951), nr. 7-8, pp. 417-429.

Balca, diac. prof. N., *Învățătura despre chipul lui Dumnezeu în om în teologia protestantă contemporană: confruntarea dintre Karl Barth și Emil Brunner*, în O. XX (1968), nr. 4, pp. 522-537.

Mircea, pr. Ioan, *Îndumnezeirea credinciosului. Mărturii biblice, patristice și cultice ortodoxe*, în O. XXVII (1975), nr. 2, pp. 316-338.

Caraza, diac. asist. Ioan, *Îndreptările și îndumnezeirea omului în Hristos, după Sfântul Apostol Pavel*, în O. XL (1988), nr. 4, pp. 136-147.

Manolache, Anca, *Statutul femeii în mesajul lui Hristos*, în A.B. III (1992), nr. 7-9, pp. 51-81.

Coman, pr. dr. Constantin, *Antropologia paulină — dihotomism sau trihotomism*, în O. L (1999), nr. 1-2, pp. 26-39.

Mazilescu, pr. Grigore, *Dimensiunea pnevmatologică a ființei umane în lumina Vechiului și Noului Testament*, în S.T. LIV (2002), nr. 3-4, pp. 37-43.

f. Hristologie**1). Aspecte generale**

- Prohászka, dr. Ottocar**, *Isus Christos și viața modernă. Conferințe pentru inteligenți* (tradusă, cu autorizarea autorului, de Dr. Ilie Dăianu, preț 1 cor., 50+15 fil.porto; 221 p.), recenzie semnată de Nicolae Bălan, în R.T. I (1907), nr. 11, pp. 425-426.
- Bălan, Nicolae** (recenzie), *Dr. Ottocar Prohászka — Isus Christos și viața modernă. Conferințe pentru inteligenți* (tradusă, cu autorizarea autorului, de Dr. Ilie Dăianu, preț 1 cor., 50+15 fil.porto; 221 p.), în R.T. I (1907), nr. 11, pp. 425-426.
- Scorobet, Tr.**, *Ce a făcut Hristos pentru om?*, în R.T. VII (1913), nr. 5, pp. 151-154.
- Ghiga, pr. Th.**, *Pentru înviere*, în M.M. II (1926), nr. 3, pp. 44-46.
- Iordăchescu, ec. V.**, *Învierea Domnului*, în M.M. III (1927), nr. 4, pp. 89-91.
- Leu, arhieru Grigorie** - *Nașterea Domnului*, în M.M. V (1929), nr. 12, pp. 597-599.
- Gașpar, pr. Mina**, *Tâlcul umilei Nașteri a Mântuitorului*, în M.M. VII (1931), nr. 12, pp. 330-333.
- Simionescu, Ioan**, *Perfecțiunea caracterului Domnului Iisus*, în M.M. IX (1933), nr. 9, pp. 205-209.
- Răduceanu, pr. D.C.**, *Pacea mea dau vouă*, în M.M. X (1934), nr. 1, pp. 21-25.
- Bulgakov, prot. Sergie**, *Mielul lui Dumnezeu. Despre Teandria* (partea I, în limba rusă, Ymca Press, 1933, 468 p.), traducere de D. Stăniloae, la Mișcarea literară, în R.T. XXIV (1934), nr. 7-8, p. 269.
- Stăniloae, D.** (traducere), *Prot. Sergie Bulgakov — Mielul lui Dumnezeu. Despre Teandria* (partea I, în limba rusă, Ymca Press, 1933, 468 p.), la Mișcarea literară, în R.T. XXIV (1934), nr. 7-8, p. 269.
- Felea, pr. Ilarion V.**, *Profețiile Mântuitorului*, în R.T. XXV (1935), nr. 1-2, pp. 66-72.
- Marcu, T. Grigorie**, *Învierea lui Hristos și învierea neamului*, în R.T. XXVIII (1938), nr. 4, pp. 137-139.
- Rezuș, dr. Petre**, *Christologia de la Filipeni 2, 5-11 și Kenosa protestantă modernă*, în R.T. XXVIII (1938), nr. 1, pp. 53-59.
- Rezuș, dr. Petre**, *Christologia de la Filipeni 2, 5-11 și Kenosa protestantă modernă*, în R.T. XXVIII (1938), nr. 3, pp. 85-89.
- Iftimie, diacon Gh.**, *Concepția despre Logos*, în M.M. XV (1939), nr. 1-2, pp. 50-58.
- Belea, pr. Nicodim**, *Hristos calea noastră*, în R.T. XXXI (1941), nr. 9-10, pp. 436-439.
- Oancea, pr. Zosim**, *Hristos și Antihrist*, în R.T. XXXII (1942), nr. 1-2, pp. 19-33.
- Galaction, Gala**, *De la „Mormântul gol” la porțile Damascului...*, în S.T. III (1951), nr. 7-8, pp. 386-397.
- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Patimile Mântuitorului după Sfintele Evanghelii*, în S.T. V (1953), nr. 1-2, pp. 76-115.
- Mladin, prof. Nicolae**, *Iisus Hristos în viața morală a credincioșilor*, în S.T. V (1953), nr. 9-10, pp. 605-625.

- Popescu, prof. Teodor M.**, *Moartea și Învierea Mântuitorului în credința vechilor creștini*, în O. VII (1955), nr. 2, pp. 163-181.
- Ciobanu, mgrd. pr. Mihai**, *Întreita ispitire a Domnului*, în M.M.S. XXXI (1955), nr. 5-6, pp. 295-312.
- Călugăr, pr. D.**, *Principiul hristocentric la Sf. Ap. Pavel*, în M.O. VII (1956), nr. 6-7, pp. 328-331.
- Șuparschi, arhim. M.**, *Superioritatea preoției Noului Testament față de preoția Vechiului Testament, după Epistola către Evrei*, în S.T. VIII (1956), nr. 5-6, pp. 288-302.
- Bucevschi, diac. prof. O.**, *Mântuitorul despre Sine*, în S.T. VIII (1956) nr. 7-8, pp. 403-421.
- Pietreanu, mgrd. V.**, *Mesianitatea Mântuitorului în Evanghelia după Matei*, în S.T. IX (1957), nr. 1-2, pp. 104-124.
- Crăciunaș, ierom. Irineu**, *Nașterea supranaturală a Domnului nostru Iisus Hristos*, în S.T. X (1958), nr. 1-2, pp. 5-13.
- Dimelis, ierom. mag. Apostolos**, *Genealogia Mântuitorului după Sfinții Părinți*, în S.T. X (1958), nr. 9-10, pp. 569-579.
- Gheorghiu, pr. dr. Vasile**, *Miruirea Domnului nostru Iisus Hristos*, în M.M.S. XXXIV (1958), nr. 1-2, pp. 10-21.
- Stăniloae, pr. prof. D.**, - *Iisus Hristos ca prototip al icoanei Sale*, în M.M.S. XXXIV (1958), nr. 3-4, pp. 245-272.
- Belu, pr. prof. D.**, *Ironia în cuvântările Mântuitorului*, în M.M.S. XXXIV (1958), nr. 11-12, pp. 863-872.
- Iancu, M.**, *Persoana Mântuitorului în lumina manuscriselor de la Marea Moartă*, în S.T. XI (1959), nr. 3-4, pp. 138-163.
- Ștefănescu, N. I.**, *Chipul lui Iisus*, în S.T. XII (1960), nr. 1-2, pp. 29-39.
- Popescu, mgrd. Mihail Gabriel**, *Mântuitorul ca învățător al Sfinților Apostoli*, în S.T. XIV (1962), nr. 1-2, pp. 4-11.
- Bucevschi, diac. prof. O.**, *Hristos și Biserica în lume*, în M.O. XIV (1963), nr. 9-10, pp. 698-704.
- Savin, prof. Ioan Gh.**, *Mântuitorul Iisus Hristos în lumina Sfințelor Evanghelii*, în S.T. XVI (1964), nr. 9-10, pp. 519-533.
- Rezuș, pr. prof. Petru**, *Domnul Iisus Hristos ca învățător*, în M.O. XVI (1965), nr. 1-2, pp. 3-8.
- Bucevschi, Orest**, *Învierea Domnului*, în M.O. XVI (1965), nr. 3-4, pp. 268-272.
- Rezuș, pr. prof. Petru**, *Domnul nostru Iisus Hristos în teologia contemporană*, în M.M.S. XLI (1965), nr. 5-6, pp. 269-277.
- Bria, diac. asist. Ioan**, *Iisus Hristos — iubitorul de oameni*, în O. XVIII (1966), nr. 1, pp. 54-69.
- Savin, prof. Ioan Gh.**, *Mesianitatea Mântuitorului Iisus Hristos și învățătura Lui*, în S.T. XIX (1967), nr. 1-2, pp. 23-44.

- Valerian, Episcopul Oradiei**, *Problema învierii*, în M.A. XIII (1968), nr. 4-6, pp. 296-304.
- Prelipceanu, pr. prof. Vladimir**, *Mesianismul lui Iisus în raport cu mesianismul iudaic*, în M.M.S. XLV (1969), nr. 1-2, pp. 21-36.
- Bogdaproste, Gh.**, *Hristologia după Epistola către Evrei*, în G.B. XXX (1971), nr. 11-12, pp. 1088-1100.
- Mircea, pr. Ioan**, *Răscumpărarea în Noul Testament după învățătura Sfinților Părinți*, în S.T. XXIV (1972), nr. 1-2, pp. 24-44.
- Mircea, pr. Ioan**, *Coborârea la iad a lui Iisus Hristos*, în S.T. XXIV (1972), nr. 3-4, pp. 230-249.
- Georgescu, Ion V.**, *Și a înviat a treia zi, după Scripturi*, în M.B. XXIII (1973), nr. 7-9, pp. 377-386.
- Buzdugan, pr. Costache**, *Hristologia lui Karl Barth*, în M.M.S. XLIX (1973), nr. 11-12, pp. 749-764.
- Bucevschi, diac. prof. O.**, *Lucrarea mântuitoare a lui Hristos prin Cruce și Înviere*, în M.M.S. L (1974), nr. 1-2, pp. 34-39.
- Rezuș, pr. prof. Petru**, *Hristologia în teologia contemporană*, în S.T. XXVI (1974), nr. 1-2, pp. 5-12.
- Sârbu, pr. prof. Corneliu**, *Iisus Hristos ca supremul profet*, în M.B. XXIV (1974), nr. 1-3, pp. 19-28.
- Răduleanu, pr. prof. Boris**, *Întruparea Cuvântului lui Dumnezeu*, în G.B. XXXIV (1975), nr. 5-6, pp. 498-513.
- Bucevschi, diac. prof. O.**, *Patimile și Învierea Domnului*, în G.B. XXXIV (1975), nr. 5-6, pp. 513-523.
- Cullmann, Oscar**, *Christologie du Nouveau Testament* (Neuchâtel, 1968), recenzie semnată de pr. prof. C. Nicolae Buzescu, în O. XXVII (1975), nr. 4, pp. 666-673.
- Buzescu, pr. prof. C. Nicolae** (recenzie), *Oscar Cullmann — Christologie du Nouveau Testament* (Neuchâtel, 1968), în O. XXVII (1975), nr. 4, pp. 666-673.
- Neamțu, pr. Marin**, *Spre o teologie a numelui Mântuitorului Iisus Hristos în opera Sfântului Irineu*, în M.O. XXVIII (1977), nr. 10-12, pp. 764-769.
- Viezuianu, pr. drd. Dumitru**, *Moartea și învierea Mântuitorului Iisus Hristos în lumina epistolelor pauline*, în S.T. XIX (1977), nr. 9-10, pp. 660-671.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Învățătura despre Cuvântul lui Dumnezeu*, în M.B. XXVIII (1978), nr. 1-3, pp. 12-19.
- Stamatoiu, pr. prof. Dionisie**, *Iisus Hristos, Marele Arhiereu, după Epistola către Evrei*, în G.B. XXXVIII (1979), nr. 1-2, pp. 77-88.
- Stăniloae, pr. prof. D.**, *Iisus Hristos, arhiereu în veac*, în O. XLI (1979), nr. 2, pp. 217-231.
- Anania, arh. Bartolomeu V.**, „Fie”, în O. XXXII (1980), nr. 3, pp. 437-442.
- Stăniloae, pr. prof. D.**, *Fiul lui Dumnezeu, Fiul Omului*, în M.M.S. LVI (1980), nr. 9-12, pp. 733-764.

- Sibianul, pr. prof. C.,** *Iisus Hristos ca Arhiereu*, în M.B. XXXI (1981), nr. 1-3, pp. 57-72.
- Bria, pr. prof. Ioan,** *Iisus Hristos într-o viziune cosmică*, în M.B. XXXII (1982), nr. 5-6, pp. 288-293.
- Basarab, pr. prof. dr. Mircea,** *Domnul nostru Iisus Hristos ca interpret al Sf. Scripturi*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 5-6, p. 283.
- Mircea, pr. Ioan,** *Iisus Hristos — Dumnezeu și îndumnezeitor*, în O. XLV (1983), nr. 1, pp. 10-33.
- Galeriu, pr. prof. Constantin,** *Mântuitorul Iisus Hristos — Învățătorul nostru suprem*, în O. XXXV (1983), nr. 1, pp. 34-60.
- Stăniloae, pr. prof. D.,** *Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu prin care toate s-au făcut și se refac*, în O. XLV (1983), nr. 2, pp. 168-176.
- David, diac. conf. P. I.,** *Hristos — "Cheia" Scripturii*, în O. XLV (1983), nr. 2, pp. 212-217.
- Constantinescu, pr. prof. Ioan,** *Rugăciunea arhierească a Domnului nostru Iisus Hristos*, în O. XLV (1983), nr. 3, pp. 370-387.
- Cornițescu, pr. prof. C.,** *Învierea Domnului și însemnătatea ei pentru viața creștină*, în O. XLV (1983), nr. 2, pp. 200-212.
- Moraru, drd. Eugen,** *Adam cel vechi și Adam cel Nou — Iisus Hristos în epistolele pauline*, în M.A. XXIX (1984), nr. 3-4, pp. 175-185.
- Petraru, drd. Gh.,** *Învierea-plenitudine de viață*, în M.M.S. LX (1984), nr. 4-6, pp. 307-321.
- Cîrstoiu, drd. Ioan,** *Schimbarea la Față a Mântuitorului și semnificațiile ei*, în S.T. XXXVII (1985), nr. 3-4, pp. 245-257.
- Cîrstoiu, drd. Ioan,** *Crucea și Învierea Domnului în Lumina Noului Testament*, în S.T. XXXVII (1985), nr. 5-6, pp. 355-363.
- Tofană, pr. drd. Stelian,** *Învierea Mântuitorului Hristos — cheazăia învierii noastre*, în O. XLVIII (1986), nr. 3, pp. 121-129.
- Cârstoiu, ierom. drd. Justinian,** *Melchisedec, preotul rege din Salem, prefigurare a Mântuitorului Iisus Hristos*, în M.M.S. LXIII (1987), nr. 6, pp. 37-45.
- Farahat, drd. Kamal,** *Arhieria Mântuitorului Hristos și preoția sacramentală*, în S.T. XXXIX (1987), nr. 5, pp. 57-72.
- Sava, diac. drd. Gheorghe,** *Moartea și Învierea lui Hristos, temeiuri ale dreptei credințe*, în O. XL (1988), nr. 2, pp. 103-114.
- Sava, diac. drd. Gheorghe,** *Preoția Mântuitorului Hristos — izvorul și puterea preoției sacramentale*, în S.T. XLI (1989), nr. 5-6, pp. 40-49.
- Cornițescu, Emilian,** *Mesia — Domn al păcii și dreptății*, în S.T. XLII (1990), nr. 2, pp. 5-19.
- Petraru, pr. Gh.,** *Iisus Hristos-Calea, Adevărul și Viața*, în M.M.S. LXVI (1990), nr. 5-6, pp. 93-98.
- Bârsan, protos. Arsenie,** *Despre legătura dintre Mântuitorul Iisus Hristos cel înălțat cu omenirea istorică*, în M.O. XLII (1991), nr. 4-6, pp. 24-36.

- Bria, Ioan**, *Iisus Hristos – Dumnezeu Mântuitorul. Hristologia*, în S.T. XLIII (1991), nr. 2, pp. 3-52.
- Radu, preot dr. Simion**, *Mântuitorul Hristos și copiii*, în A.B. III (1992), nr. 4-6, pp. 47-54.
- Basarab, pr. dr. Mircea**, *Rugăciunea lui Iisus*, în O. XLVI (1994), nr. 4, pp. 62-73.
- Manolache, Anca**, *Cel de-al doilea Adam*, în A.B. VII (1996), nr. 10-12, pp. 26-31.
- Cârstoiu, protos. lector dr. Iustinian**, *Mântuitorul Hristos — modelul desăvârșirii creștine*, în O. XLIX (1997), nr. 3-4, pp. 91-96.
- Șuparschi, arhim. Melchisedec**, *Preoția Noului Testament după Epistola către Evrei*, în M.O. XLVIII (1997), nr. 1-3, pp. 91-102.
- Isvoranu, pr. lect. Alexandru**, *Plinirea Legii și a Proorocilor în Iisus Hristos*, în M.O. XLVIII (1997), nr. 4-6, pp. 33-46.
- Popescu, pr. prof. dr. Dumitru**, *Hristos, Biserică, Societate* (Ed. I.B.M. al B.O.R., 1998, 149 p.), recenzie semnată de Constantin Costache, în O. L (1999), nr. 3-4, pp. 297-280.
- Costache, Constantin** (recenzie), *Pr. Prof. Dr. Dumitru Popescu — Hristos, Biserică, Societate* (Ed. I.B.M. al B.O.R., 1998, 149 p.), în O. L (1999), nr. 3-4, pp. 297-280.
- Sf. Grigore Palama**, *Despre înviere și despre mironosițe*, traducere de Ioan I. Ică, în R.T. IX [81] (1999), nr. 2, p. 105.
- Ică, I. Ioan** (traducere), *Sf. Grigore Palama — Despre înviere și despre mironosițe*, în R.T. IX [81] (1999), nr. 2, p. 105.
- Moșoiu, pr. asist. dr. Nicolae**, *Metamorphosis, metamorphote — Schimbarea la față a lui Hristos pe Tabor, dovadă anticipată despre lumina Sfintei Treimi, ce va iradia din Trupul Său înviat și al tuturor celor ce-și vor arăta credința prin faptele lor*, în R.T. IX [81] (1999), nr. 3, pp. 69-81.
- Stamatoiu, pr. dr. Dionisie**, *Patimile Mântuitorului după Sfintele Evanghelii*, în M.O. LI (2000), nr. 1-2, pp. 12-55.
- Stamatoiu, pr. dr. Dionisie**, *Învierea Domnului, adevărul de temelie al credinței noastre*, în M.O. LI (2000), nr. 3-4, pp. 41-59.
- Hippolit, Sfântul, episcop al Romei**, *Demonstrație din Sfintele Scripturi despre Hristos*, în A.B. XI (2000), nr. 4-6, pp. 116-135.
- Mazilescu, pr. asist. dr. Grigore**, *Profețiile mesianice cuprinse în cartea Profetului Ieremia, reflectate în Noul Testament*, în S.T. LIII (2001), nr. 1-2, pp. 137-151.
- Homescu, dr. Mircea V.**, *Umorul lui Iisus*, în A.B. XII (2001), nr. 7-9, pp. 42-51.
- Preda, asist. univ. dr. Constantin**, *Arătarea Mântuitorului Hristos înviat la țarmul Mării Tiberiadei. Viitorul Bisericii în lume (In. 21,1-23,24-25)*, în M.O. LII (2001), nr. 5-6, pp. 36-51.
- Popescu, pr. prof. dr. Dumitru**, *Centralitatea lui Hristos în teologia ortodoxă contemporană*, în O. LIII (2002), nr. 3-4, pp. 11-20.
- Popescu, pr. prof. Dumitru**, *Învierea lui Hristos*, în M.O. LIV (2003), nr. 1-4, pp. 17-20.

2). Istoricitatea persoanei Mântuitorului Iisus Hristos

- Petrow, G. S.**, *Pe urmele lui Christos* (partea I, traducere de Arh. Nicolae Munteanu, tipogr. Gutenberg, București, 1908, 218 p., 8°.2 lei), recenzie semnată de Gh. Tulbure, în R.T. II (1908), nr. 6, pp. 273-275.
- Tulbure, Gh.** (recenzie), *G. S. Petrow — Pe urmele lui Christos* (partea I, traducere de Arh. Nicolae Munteanu, tipogr. Gutenberg, București, 1908, 218 p., 8°.2 lei), în R.T. II (1908), nr. 6, pp. 273-275.
- Țendreu, Nicolae**, *Ce ți se pare de Hristos?*, în R.T. VII (1913), nr. 6-8, pp. 191-195.
- Goguel, Maurice**, *Jésus de Nazareth (Mythe ou Histoire?)* (Payot, Paris, 314 p.), recenzie semnată de N. Colan, în R.T. XV (1925), nr. 4, pp. 127-129.
- Colan, N.** (recenzie), *Maurice Goguel — Jésus de Nazareth (Mythe ou Histoire?)* (Payot, Paris, 314 p.), în R.T. XV (1925), nr. 4, pp. 127-129.
- Cristescu, dr. Gr.**, *Mântuitorul ca ziarist, sau misiunea presei creștine*, în R.T. XV (1925), nr. 7, p. 195.
- Cristescu, dr. Gr.**, *Mântuitorul ca profesor, sau Evanghelia ca bază a culturii*, în R.T. XV (1925), nr. 8-9, pp. 252-256.
- Harghel, ierom. Antonie**, *Învierea Domnului nostru Iisus Hristos. Apologie istorică* (Chișinău, 1928, 260 p.), recenzie semnată de prof. N. Colan, la Mișcarea literară, în R.T. XIX (1929), nr. 2-3, p. 102.
- Colan, prof. N.** (recenzie), *Ierom. Antonie Harghel — Învierea Domnului nostru Iisus Hristos. Apologie istorică* (Chișinău, 1928, 260 p.), la Mișcarea literară, în R.T. XIX (1929), nr. 2-3, p. 102.
- Leu, arhiereu Grigorie**, *Nașterea Domnului*, în M.M. V (1929), nr. 12, pp. 597-599.
- Ursache, student P.**, *Noaptea din Ghetsimani*, în M.M. VI (1930), nr. 4, pp. 102-104.
- Marcu, T. Grigorie**, *Procesul Mântuitorului (expunere rezumativă)*, în R.T. XXXVI (1946), nr. 3-4, pp. 1-2.
- Popescu, prof. Teodor M.**, *Moartea și Învierea Mântuitorului în credința vechilor creștini*, în O. VII (1955), nr. 2, pp. 163-181.
- Copăceanu, Emanuel**, *Iisus și Marea*, în G.B. XV (1956), nr. 1-2, pp. 56-61.
- Rezuș, Petru**, *Istoricitatea Mântuitorului*, în S.T. IX (1957), nr. 3-4, pp. 177-199.
- Botez, A. Al.**, „Iar noaptea ieșea în muntele Eleonului”, în G.B. XVII (1958), nr. 4, pp. 335-343.
- Bucevschi, diac. prof. Orest**, *Pe Golgota*, în G.B. XVII (1958), nr. 5, pp. 430-435.
- Birdaș, arhim. Emilian**, *În legătură cu viața lui Iisus*, în M.M.S. XXXV (1959), nr. 1-2, pp. 67-72.
- Savin, pr. Gh. Petre**, *Cronologia biblică*, în S.T. XII (1960), nr. 7-8, pp. 517-531.
- Copăcianu, pr. Emanuel**, *Despre vârsta necunoscută din viața lui Iisus Hristos* (cu ref. la Luca 2), în M.B. XIV (1964), nr. 9-10, pp. 501-506.
- Alexandru, B. A.**, *Și s-a botezat de la Ioan*, în M.M.S. XLVI (1970), nr. 1-2, pp. 43-52.

- Botiz, Al. A.**, *Drumul spre Golgota*, în M.M.S. L (1974), nr. 3-4, pp. 266-275.
- Vasilescu, diac. prof. onorar. Emilian**, *Viața Domnului nostru Iisus Hristos și viața altor întemeietori de religii*, în M.M.S. L (1974), nr. 7-8, pp. 546-561.
- Troeme, Et.**, *Jésus livré aux historiens* (în „Foi et vie” 78, 1978, nr. 4, pp. 1-18), recenzie semnată de pr. asist. Vasile Mihoc, în M.A. XXV (1980), nr. 4-6, pp. 558-560.
- Mihoc, pr. asist. Vasile** (recenzie), *Et. Troeme — Jésus livré aux historiens* (în „Foi et vie” 78, 1978, nr. 4, pp. 1-18), în M.A. XXV (1980), nr. 4-6, pp. 558-560.
- Iordache, pr. Ioan**, *Despre copilăria Mântuitorului Iisus Hristos*, în M.O. XXXIII (1982), nr. 1-3, pp. 55-58.
- Tofană, pr. drd. Stelian**, *Învierea Mântuitorului Hristos — cheazăia învierii noastre*, în O. XLVIII (1986), nr. 3, pp. 121-129.
- Sava, diac. drd. Gheorghe**, *Moartea și Învierea lui Hristos, temeiuri ale drepteii credințe*, în O. XL (1988), nr. 2, pp. 103-114.
- Mihoc, pr. prof. Vasile**, *Iisus Hristos în izvoare antice profane*, în S.T. XLI (1989), nr. 1, pp. 7-24.
- Bănescu, preot dr. Marcu**, *Ecranizarea lui Iisus Hristos*, în A.B. I (1990), nr. 7-8, pp. 7-22.
- Radu, prof. preot dr. Simion**, *Contingență istorică în persoana Mântuitorului Hristos*, în R.T. I [73] (1991), nr. 3, p. 9.
- Rezuș, pr. prof. dr. Petru**, *Partea albă a existenței Domnului Iisus Hristos*, în A.B. V (1994), nr. 1-3, pp. 35-40.
- Montzaridis, prof. Georgias**, *Hristos și Timpul*, traducere de Protos. Lect. Daniel Nacu, în R.T. V [77] (1995), nr. 2, pp. 88-95.
- Nacu, protos. lect. Daniel** (traducere), *Prof. Georgias Montzaridis — Hristos și Timpul*, în R.T. V [77] (1995), nr. 2, pp. 88-95.
- Popescu, prep. univ. Sergiu**, *Istoricitatea Persoanei lui Iisus Hristos*, în M.O. LII (2001), nr. 5-6, pp. 52-76.
- Pufu, pr. conf. dr. Gh.**, *Nașterea și copilăria Mântuitorului Iisus Hristos*, în G.B. (2001), nr. 9-12, pp. 9-12.
- Preda, asist. dr. Constantin**, *Istoria originii Domnului Iisus Hristos*, în S.T. LIV (2002), nr. 3-4, pp. 44-56.

3). Titluri hristologice

- Cristescu, prof. dr. Gr.**, *Perceperea misterului, studiu de psihologie religioasă și misionară* (Sibiu, 1926, 40 p.), la Mișcarea literară, în R.T. XVI (1926), nr. 8-10, pp. 255-256.
- Achimescu, pr. D. D.**, *Fiul Omului*, în R.T. XXV (1935), nr. 5-6, pp. 236-349.
- Arion, drd. Leon**, *Învățătura despre „Fiul Omului” în Sfintele Evanghelii*, în S.T. XVIII (1966), nr. 7-8, pp. 450-469.

- Mihoc, pr. drd. Vasile, *Fiul Omului după Noul Testament*, în S.T. XXV (1973), nr. 1-2, pp. 33-44.
- Buzescu, pr. prof. dr. Nicolae, *Titlurile (denumirile) lui Hristos, Fiul lui Dumnezeu, la Origen*, în M.O. XXXIII (1982), nr. 10-12, pp. 674-688.
- g. Mariologie**
- Rezuș, pr. prof. Petru, *Mariologia ortodoxă*, în O. II (1950), nr. 4, pp. 515-559.
- Stăniloae, pr. prof. D., *Învățătura despre Maica Domnului la ortodocși și catolici*, în O. II (1950), nr. 4, pp. 559-610.
- Stăniloae, pr. prof. D., *Maica Domnului ca Mijlocitoare*, în O. IV (1952), nr. 1, pp. 79-130.
- Pîrvu, mgrd. Constantin, *Temeiurile ortodoxe ale cultului Maicii Domnului*, în S.T. VI (1954), nr. 3-4, pp. 189-218.
- Dinu, pr. prof. M., *Chipul Maicii Domnului în Evanghelia Sf. Luca*, în G.B. XVIII (1959), nr. 3-4, pp. 234-245.
- Popescu, pr. David, *Nașterea Maicii Domnului*, în G.B. XIX (1960), nr. 7-8, pp. 577-584.
- Cosma, pr. A. C., *Viața Sfintei Fecioare Maria*, în G.B. XXVII (1968), nr. 11-12, pp. 1184-1189.
- Gheorghescu, drd. ierom. Chesarie, *Învățătura despre Maica Domnului în Ortodoxie și Catolicism*, în O. XXII (1970), nr. 3, pp. 382-400.
- Răduleanu, pr. prof. Boris, *Fecioara Maria – Născătoarea de Dumnezeu*, în G.B. XXXV (1976), nr. 9-12, pp. 921-936.
- Vizitiu, pr. drd. Mihai Gh., *Învățătura despre Maica Domnului după Sfânta Scriptură*, în S.T. XXX (1978), nr. 3-4, pp. 181-192.
- Stăniloae, pr. prof. D., *Maica Do. . . în Evanghelia de la Luca*, în O. XLII (1980), nr. 3, pp. 443-453.
- Galeriu, pr. prof. Constantin, *Maica Domnului „Povățuitoarea”*, în O. XXXII (1980), nr. 3, pp. 454-468.
- Moldovan, pr. conf. Ilie, *Învățătura Sfintei Scripturi despre Prea Curata Fecioara Maria și implicațiile ei religios - morale*, în O. XLII (1980), nr. 3, pp. 469-491.
- Chialda, pr. prof. Mircea, *Preacurata Fecioară Maria, Maica Domnului*, în S.T. XXXIII (1981), nr. 5-6, pp. 325-342.
- Keiser, Lothar, *Maria in der Christur – Verkündigung des orthodoxen Kirchenjahres* (seria „Sophia”, Izvoare ale teologiei răsăritene, vol. 20, Trier, 1981, 428 p.), recenzie semnată de diac. prof. O. Bucevschi, în O. XXXIV (1982), nr. 4, pp. 601-602.
- Bucevschi, diac. prof. O. (recenzie), *Lothar Keiser — Maria in der Christur – Verkündigung des orthodoxen Kirchenjahres* (seria „Sophia”, Izvoare ale teologiei răsăritene, vol. 20, Trier, 1981, 428 p.), în O. XXXIV (1982), nr. 4, pp. 601-602.

Semen, pr. prof. Petre, *Despre cinstirea Maicii Domnului*, în M.O. XXXIX (1988), nr. 4, pp. 43-47.

Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Despre supracinstirea Maicii Domnului și chemarea ei în ajutor*, în M.O. LI (2000), nr. 5-6, pp. 115-123.

h. Pnevmatologie

1). Aspecte generale

Mihoc, pr. asist. Vasile, *Lucrarea Duhului Sfânt în Biserică*, în M.A. XXVII (1982), nr. 4-6, p. 316.

Dură, pr. dr. Ioan, *Duhul rugăciunii potrivit Sfintei Scripturi*, în O. XLV (1983), nr. 3, pp. 427-431.

Făgărășanul, Ep. vicar Lucian, *Duhul Sfânt — persoana dumnezeiască în lumina Noului Testament*, în M.A. XXX (1985), nr. 1-2, pp. 9-19.

Vizitiu, Mihai, *Lucrarea și darurile Sf. Duh după Epistolele I și II Corinteni*, în T.V. I (1991) nr. 9-12, pp. 144-159.

Mazilescu, pr. Grigore, *Dimensiunea pnevmatologică a ființei umane în lumina Vechiului și Noului Testament*, în S.T. LIV (2002), nr. 3-4, pp. 37-43.

2). Sfinte Taine și ierurgii

Chițescu, prof. N., *Sfintele Taine — temeiuri biblice și patristice* (prelegere), în S.T. I (1949), nr. 7-8, pp. 514-535.

Marcu, pr. prof. Grigorie T., *Botezat-a pruncii Biserica primară?*, în M.O. VII (1956), nr. 4-5, pp. 177-186.

Petreuță, pr. dr. Ioan, *Botezul Sfântului Duh*, în M.B. XIV (1964), nr. 1-3, pp. 35-38.

Mladin, arhim. prof. Nicolae, *Sfânta Taină a Botezului și viața morală creștină*, în M.B. XVI (1966), nr. 4-6, pp. 214-230.

Tarazi, drd. Nadim, *Relația dintre Botez și Înviere în viața credinciosului după Epistola către Romani*, în S.T. XVI (1974), nr. 1-2, pp. 60-65.

Deheleanu, prof. dr. Petru, *Sfintele Taine*, în M.B. XXVIII (1978), nr. 4-6, pp. 175-191.

Gheorghienschi, A. I., *Învierea morților și Sfânta euharistie în lumina învățaturii Sfintei Scripturi*, recenzie semnată de pr. Ioan Băjău, în O. XXXI (1979), nr. 3-4, pp. 632-633.

Băjău, pr. Ioan (recenzie), *A. I. Gheorghienschi — Învierea morților și Sfânta euharistie în lumina învățaturii Sfintei Scripturi*, în O. XXXI (1979), nr. 3-4, pp. 632-633.

Viezuianu, pr. drd. Dumitru, *Semnificațiile și rolul Botezului în viața creștină după Noul Testament*, în S.T. XXXII (1980), nr. 1-2, pp. 37-49.

Mihoc, pr. asist. Vasile, *Sfintele Taine — mijloace de mântuire și sfințire a credincioșilor*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 7-8, p. 447.

- Mircea, pr. dr. Ioan**, *Cultul morților în Biserica Ortodoxă după Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție*, în O. XXXVII (1985), nr. 3, pp. 465-496.
- Mihoc, pr. prof. Vasile**, *Ierurgiile în Biserica epocii apostolice, indicii neotestamentare*, în O. XXXVII (1985), nr. 3, pp. 496-508.
- Drăgușin, pr. Valeriu**, *Rugăciunea pentru cei adormiți în lumea Sfintei Scripturi*, în O. XXXVIII (1986), nr. 4, pp. 116-125.
- Caraza, diac. asist. Ioan**, *Botezul în lumina Sfintei Scripturi după mărturisirile Sfinților Părinți și în teologia reformatoarelor*, în O. XLIII (1991), nr. 4, pp. 97-123.
- Radu, pr. prof. dr. Dumitru**, *Botezul ca încorporare în Noul Legământ și problema sinergismului*, în O. XLVI (1994), nr. 1, pp. 3-28.

3). Harisme

- Slevoacă, pr. dr. Ștefan**, *Harismele în Biserica primară*, în M.M.S. XXXIV (1958), nr. 9-10, pp. 698-722.
- Constantin, pr. Gheorghe I.**, *Harismele după Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XXV (1973), nr. 1-2, pp. 21-32.
- Mircea, pr. Ioan**, *Biserica și lucrarea ei, după Noul Testament! Har, harisme — iconomi ai Tainelor și harismatici*, în O. XLIV (1982), nr. 3, pp. 358-395.
- Drăgușin, pr. drd. Valeriu**, *Harismele în viața Bisericii Primare, după Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XLI (1989), nr. 5-6, pp. 50-62.
- Pufu, pr. lector dr. Gh.**, *Harismele în viața Bisericii primare*, în G.B. LVIII (1999), nr. 1-4, pp. 94-103.

i. Soteriologie

- Roventă, diac. prof. Haralambie**, *Sensul credinței în teologie — credința în Noul Testament*, în S.T. III (1932), nr. 1, pp. 17-47.
- Verzan, mgrd. Sabin**, *Credința și faptele bune, condiții ale mântuirii, în epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. VI (1954), nr. 9-10, pp. 495-510.
- Mircea, pr. Ioan**, *Răscumpărarea în Noul Testament după învățătura Sfinților Părinți*, în S.T. XXIV (1972), nr. 1-2, pp. 24-44.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Profilul neotestamentar al teologiei împăcării în desfășurările lui actuale*, în M.A. XVIII (1973), nr. 1-2, pp. 13-27.
- Buga, drd. Ioan**, *Sensul înfierii creștine după Sfântul Evanghelist Ioan și Sfântul Apostol Pavel*, în O. XXVII (1975), nr. 3, pp. 525-536.
- Vizitiu, pr. prof. Mihai Gh.**, *Faptele bune și importanța lor pentru mântuire*, în M.M.S. LII (1976), nr. 5-6, pp. 383-390.
- Viezuianu, pr. drd. Dumitru**, *Îndreptarea după Epistolele pauline și după Epistola Sfântului Iacob*, în S.T. XXIX (1977), nr. 5-8, pp. 506-515.
- Vizitiu, pr. Mihai**, *Chemare la mântuire*, în M.M.S. LIV (1978), nr. 3-4, pp. 279-289.

- Mihoc, pr. asist. Vasile**, *Mântuirea în Hristos (prin întreita Sa slujire ca profet, arhiereu și împărat)*, în M.A. XXVI (1981), nr. 10-12, p. 769.
- Todoran, drd. Simion**, *Raportul dintre natură și har în lucrarea mântuirii subiective după Sfântul Apostol Pavel*, în M.O. XXXII (1981), nr. 10-12, pp. 605-613.
- Mihoc, pr. asist. Vasile**, *Însușirea mântuirii prin Duhul Sfânt în Biserică*, în M.A. XXVII (1982), nr. 1-3, p. 151.
- Todoran, drd. Simion**, *Mântuirea obiectivă după Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XXXIV (1982), nr. 3-4, pp. 219-229.
- Mihoc, pr. asist. Vasile**, *Condițiile însușirii mântuirii*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 3-4, p. 173.
- Mihoc, pr. asist. dr. Vasile**, *Nașterea și creșterea în viața cea nouă în Hristos*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 9-10, p. 582.
- Constantinescu, pr. prof. I.**, *Mântuirea subiectivă și unele erori în legătură cu ea*, în G.B. XLIV (1985), nr. 1-2, pp. 45-48.
- Punguță, ierom. drd. Vichentie**, *Sfințirea lui Dumnezeu și participarea credinciosului la ea, prin Hristos în Duhul Sfânt*, în M.A. XXXIII (1988), nr. 5, p. 26.
- Ioniță, pr. prof. dr. Viorel**, *Îndreptarea și îndumnezeirea omului după Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan*, în G.B. XLVIII (1989), nr. 1, pp. 36-44.
- Bârsan, protos. Arsenie**, *Despre desăvârșirea omului*, în M.O. XLI (1990), nr. 1-3, pp. 97-109.
- Radu, pr. prof. dr. Dumitru**, *Jertfa Crucii și învierea lui Hristos în viața creștinului*, în O. XLVI (1994), nr. 4, pp. 3-9.
- Semen, pr. prof. dr. Petre**, *Trăirea autentică a credinței în viziunea biblică*, în T.V. VI [LXXII] (1996), nr. 7-12, pp. 65-79.

j. Ecclesiologie

1). Aspecte generale

- Mircea, pr. mgrd. Ioan**, *Învățătura despre Biserică în Evanghelie, privită interconfesional*, în O. VII (1955), nr. 1, pp. 72-101.
- Mircea, pr. mgrd. I.**, *Organizarea Bisericii și viața primilor creștini, după Faptele Apostolilor*, în S.T. VII (1955), nr. 1-2, pp. 64-92.
- Verzan, mgrd. Sabin**, *Cârmuirea Bisericii în epoca apostolică*, în S.T. VII (1955), nr. 5-6, pp. 336-352.
- Dimitrie preotul**, *Mădulare ale lui Hristos*, în G.B. XV (1956), nr. 8-9, pp. 469-473.
- Bălana, pr. mgrd. Gh.N.**, *Sfântul Apostol Pavel și creștinii din Corint*, în S.T. IX (1957), nr. 7-8, pp. 479-495.
- Marcu, T. Grigorie**, *Elemente de ecclesiologie paulină*, în M.A. VI (1961), nr. 1-3, pp. 28-36.
- Bucevschi, diac. prof. O.**, *Hristos și Biserica în lume*, în M.O. XIV (1963), nr. 9-10, pp. 698-704.

- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie T.**, *Problema unității creștine în lumina Epistolelor pauline*, în S.T. XVII (1965), nr. 5-6, pp. 275-285.
- Arion, mgrd. Leon Gh.**, *Concepția paulină despre Biserică, cu specială privire la Epistola către Efeseni*, în S.T. VII (1965), nr. 7-8, pp. 402-417.
- Rezuș, pr. prof. Petru**, *Eclesiologia și contemporaneitate*, în M.M.S. XLI (1965), nr. 11-12, pp. 604-611.
- Săbăduș, magist. Ioan**, *Eclesiologia în scrierile Sfântului Apostol Ioan*, în O. XVII (1965), nr. 3, pp. 308-325.
- Mehedințiu, drd. Viorel**, *Concepția eclesiologică a lui Karl Barth privită din punct de vedere ortodox*, în O. XVIII (1966), nr. 4, pp. 561-579.
- Arion, drd. Leon Gh.**, *Unitatea și universalitatea Bisericii după Epistolele pauline*, în S.T. XIX (1967), nr. 1-2, pp. 45-61.
- Serafinceanu, prof. dr. I.**, *Principiul divin trinitar al unității Bisericii în lumina Sfintei Scripturi a Noului Testament*, în M.M.S. XLIX (1973), nr. 3-4, pp. 184-220.
- Vârlan, drd. Ioan**, *Biserica și Sfânta Scriptură*, în G.B. XXXIII (1974), nr. 11-12, pp. 1082-1093.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *Ideea de sinodalitate și prioritate apostolică în Noul Testament*, în S.T. XXVI (1974), nr. 7-8, pp. 522-532.
- Mazilescu, pr. prof. Grigore**, *Mărturii neotestamentare despre întâietatea apostolică și despre sinodalitate*, în G.B. XXXIV (1975), nr. 3-4, pp. 294-304.
- Mihoc, pr. asist. Vasile**, *Eclesiologia Noului Testament*, S.T. XXIX (1977), nr. 3-4, pp. 233-248.
- Tudor, pr. drd. Alexandru**, *Sobornicitatea Bisericii în epistolele pauline*, în S.T. XXXI (1979), nr. 5-10, pp. 587-602.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Unitate și diversitate în Noul Testament și în Biserica primară*, în M.A. XXIV (1979), nr. 7-9, pp. 584-588.
- Mircea, pr. Ioan**, *Biserica și lucrarea ei, după Noul Testament! Har, harisme — iconomi ai Tainelor și harismatici*, în O. XLIV (1982), nr. 3, pp. 358-395.
- Moldovan, pr. prof. Ilie**, *Temeiurile scripturistice ale închinării credinciosului în sfânta biserică*, în O. XLIV (1982), nr. 3, pp. 423-450.
- Zamfir, ierom. drd. Modest**, *Eclesiologia paulină reflectată în comentariul Sfântului Ioan Gură de Aur la Epistola către Efeseni*, în O. XLIV (1982), nr. 4, pp. 492-503.
- Mihoc, pr. asist. Vasile**, *Elemente de eclesiologie în cartea Apocalipsei*, în O. XLIV (1982), nr. 4, pp. 503-517.
- Mircea, pr. Ioan**, *Biserica — împărăție a Mielului Hristos și lupta lui spirituală în Apocalipsă*, în O. XLI (1989), nr. 1, pp. 13-54.
- Ioan, C. Monahul**, *Învățătura paulină despre Biserică*, în S.T. L (1998), nr. 1-2, pp. 296-304.

2). Ierarhia Bisericii

- Chirică, pr. P.**, *Păstorul cel bun. O nevoie a vremii de azi. Preoția apostolică*, în M.M. VII (1931), nr. 12, pp. 335-337.
- Cojocaru, diac. dr. Haralambie**, *Este primatul lui Petru un privilegiu de drept divin după Noul Testament?* (Sibiu, 1940, 434 p.), recenzie semnată de pr. Haralambie Roventă, în S.T. VIII (1940), vol. 2, pp. 182-185.
- Roventă, Haralambie** (recenzie), *Diac. Dr. Haralambie Cojocaru — Este primatul lui Petru un privilegiu de drept divin după Noul Testament?* (Sibiu, 1940, 434 p.), în S.T. VIII (1940), vol. 2, pp. 182-185.
- Liliacoveanu, dr. Simion**, *Sfântul Apostol Petru n-a fost episcop în Roma* (București, 1940, 62 p.), recenzie semnată de Haralambie Roventă, în S.T. VIII (1940), vol. 2, pp. 186-188.
- Roventă, Haralambie** (recenzie), *Dr. Simion Liliacoveanu — Sfântul Apostol Petru n-a fost episcop în Roma* (București, 1940, 62 p.), în S.T. VIII (1940), vol. 2, pp. 186-188.
- Deheleanu, prof. pr. P.**, *Erezie primatului papal — ce învață catolicii și ce spune Biblia*, în O. I (1949), nr. 2-3, pp. 143-170.
- Ciudin, pr. prof. N.**, *Temeiurile biblice și patristice ale ierarhiei bisericești*, în S.T. II (1950), nr. 3-6, pp. 198-217.
- Moisescu, prof. Iustin**, *Ierarhia bisericească în epoca apostolică (I)*, în M.O. V (1954), nr. 1-3, pp. 57-74.
- Moisescu, prof. Iustin**, *Ierarhia bisericească în epoca apostolică (II)*, în M.O. V (1954), nr. 4-6, pp. 209-233.
- Marcu, pr. prof. T. Grigorie**, *Premisele biblice ale erorilor papalității*, în O. VI (1954), nr. 2-3, pp. 365-394.
- Gafton, pr. mag. Lucian**, *Teoria papală a celor trei scaune episcopale al Sfântului Apostol Petru*, în O. VII (1955), nr. 2, pp. 378-389.
- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, *Sfântul Apostol Pavel despre personalitatea religios-morală a păstorului de suflete*, în S.T. VII (1955), nr. 3-4, pp. 197-216.
- Verzan, Sabin**, *Slujirea preoțească după Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în M.O. I (1955), nr. 5-6, pp. 277-294.
- Coman, pr. prof. Ioan G.**, *Chipul preotului după Sfânta Scriptură și Sfinții Părinți*, în S.T. VIII (1956), nr. 3-4, pp. 155-166.
- Marcu, T. Grigorie**, *Cunoașterea preoțească a Noului Testament*, în M.A. VIII (1963), nr. 9-10, pp. 657-680.
- Găină, mgrd. Dumitru I.**, *Sfinții Apostoli și episcopii*, în S.T. XIV (1962), nr. 9-10, pp. 582-597.
- Papuc, diacon Gheorghe**, *Preoțimea creștină este slujire*, în M.A. IX (1964), nr. 11-12, p. 793-813.
- ***, *Netemeinicia primatului papal oglindită în operele unor mari ierarhi. I. O scrisoare a papii Grigore cel Mare* (traducere de Pr. I Găgiu, p. 167); *II. Are Hristos locțiitor în Biserică?* (de Serghie, patriarh al Moscovei și al întregii

- Rusii, p. 174); *III. Un valoros studiu al Arhiepiscopului Hrysostom Papadopoulos asupra primatului episcopului Romei* (de Teodor M. Popescu, p. 180), în O. XVII (1965), nr. 2, pp. 167-222.
- Mircea, pr. Ioan**, *Cei 70 de ucenici ai Mântuitorului și problema ierarhiei bisericești*, în S.T. XX (1968), nr. 9-10, pp. 682-705.
- Mircea, pr. Ioan**, *Apostolatul după Noul Testament*, în S.T. XXII (1970), nr. 7-8, pp. 547-564.
- Mircea, pr. Ioan**, *Preoția împărătească sau duhovnicească*, în S.T. XXIII (1971), nr. 7-8, pp. 483-496.
- Constantin, pr. Gheorghe**, *Ierarhia bisericească după Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XXIII (1971), nr. 7-8, pp. 497-505.
- Mihoc, preot Vasile**, *Preoția după Noul Testament*, în M.A. XIX (1974), nr. 4-6, pp. 250-262.
- Mircea, pr. Ioan**, *Preoția harică și preoția obștească*, în O. XLI (1979), nr. 2, pp. 232-254.
- Mihoc, pr. asist. Vasile**, *Preoția sacramentală*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 1-2, pp. 37-44.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Despre slujirea preoțească*, în M.O. XXXVI (1985), nr. 1-2, pp. 35-44.
- Belea, pr. Nicodim**, *Chemarea către preoție*, în M.A. XXX (1985), nr. 3-4, pp. 195-208.
- Abrudan, pr. prof. dr. D.**, *O responsabilitate bisericească majoră: grija pentru formarea viitorilor preoți*, în M.A. XXXI (1986), nr. 1, pp. 12-19.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile**, *Preoția generală și slujirea credinciosului în lume*, în M.A. XXXI (1986), nr. 4, pp. 43-50.
- Faharat, drd. Kamal**, *Taina preoției în structura sacramentală a Bisericii, sub aspectul succesiunii apostolice. 2. Succesiunea Apostolică. A. Temeiuri biblice*, în O. XL (1988), nr. 1, pp. 31-46.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Rânduirea Sfinților Apostoli sau începutul preoției ierarhice sacramentale*, în G.B. XLVII (1988), nr. 3, pp. 36-76.
- Popescu, pr. prof. Dumitru**, *Sfânta Taină a Preoției — ierarhia sacramentală după Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție. Preoția obștească*, în O. XLI (1989), nr. 1, pp. 7-13.
- Onișor, pr. drd. Remus**, *Preoția în lumina cuvântării Sfântului Apostol Pavel către preoții din Efes (Fapte 20, 17-35)*, în S.T. XLI (1989), nr. 3, pp. 11-25.
- Mircea, pr. dr. Ioan**, *Preoția lui Hristos și preoția sacramentală și împărătească*, în O. XLII (1990), nr. 2, pp. 5-21.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Preoția ierarhică sacramentală în primele Biserici întemeiate în lumea păgână (I)*, în S.T. XLII (1990), nr. 5-6, pp. 3-49.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Preoția ierarhică sacramentală în primele Biserici întemeiate în lumea păgână (II)*, în S.T. XLIII (1991), nr. 1, pp. 3-44.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Preoția ierarhică sacramentală la sfârșitul epocii apostolice. Episcopul (I)*, în S.T. XLIII (1991), nr. 2, pp. 53-101.

- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Preoția ierarhică sacramentală la sfârșitul epocii apostolice. Episcopul (II)*, în S.T. XLIII (1991), nr. 3, pp. 49-105.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Preoția ierarhică sacramentală în epoca postapostolică (I)*, în S.T. XLIII (1991), nr. 4, pp. 3-50.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Preoția ierarhică sacramentală în epoca postapostolică (II)*, în S.T. XLIII (1991), nr. 5-6, pp. 45-83.
- Câta, pr. Petru**, *Egalitatea Sfinților Apostoli după Noul Testament*, în A.B. II (1991), nr. 7-9, pp. 18-23.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Preoția ierarhică sacramentală la sfârșitul epocii apostolice. Preoții (Presbiterii)*, în O. XLIII (1991), nr. 2, pp. 5-116.
- Șuparschi, arhim. Melchisedec**, *Preoția Noului Testament după Epistola către Evrei*, în M.O. XLVIII (1997), nr. 1-3, pp. 91-102.

3). Misiunea Bisericii

- Petrow, G. S.**, *Calea spre Dumnezeu* (traducere de T. V. Păcățeanu, Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, 1908, 80 p., preț 1 cor.), recenzie semnată de dr. N. Bălan, în R.T. II (1908), nr. 11, p. 445.
- Bălan, dr. Nicolae** (recenzie), *G. S. Petrow — Calea spre Dumnezeu, scriere de evanghelizare modernă* (traducere de T. V. Păcățeanu, Tip. Arhidiecezană, Sibiu, 1908, 80 p., preț 1 cor.), în R.T. II (1908), nr. 11, p. 445.
- Petrow, G. S.**, *Calea spre Dumnezeu* (traducere de T. V. Păcățeanu, Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, 1908, 80 p., preț 1 cor.), recenzie semnată de T. N., în R.T. III (1909), nr. 5, p. 341.
- Dăncilă, Ion**, *În slujba neamului prin Evanghelie, îndrumări morale și naționale* (cu o prefață de prof. Dr. Gr. Cristescu, Ed. autorului, Sibiu, 1925, 200 p.), recenzie semnată de Nicolae Colan, în R.T. XV (1925), nr. 4, p. 136, și în R.T. XV (1925), nr. 5-6, pp. 178-179.
- Colan, Nicolae** (recenzie), *Ion Dăncilă — În slujba neamului prin Evanghelie, îndrumări morale și naționale* (cu o prefață de prof. Dr. Gr. Cristescu, Ed. autorului, Sibiu, 1925, 200 p.), în R.T. XV (1925), nr. 4, p. 136, și în R.T. XV (1925), nr. 5-6, pp. 178-179.
- Cristescu, pr. dr. Grig.**, *Propovăduiți Evanghelia!* (Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, 1925), la Bibliografie, în R.T. XV (1925), nr. 7, p. 240.
- Cristescu, pr. dr. Grig.**, *Propovăduiți Evanghelia!* (Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, 1925), recenzie semnată de N. Colan, în R.T. XV (1925), nr. 8-9, p. 278.
- Colan, N.** (recenzie), *Pr. Dr. Grig. Cristescu — Propovăduiți Evanghelia!* (Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, 1925), în R.T. XV (1925), nr. 8-9, p. 278.
- Glubakonsky, Nicolae**, *Solia Bisericii: Evanghelia*, traducere de N. Colan, în R.T. XVII (1927), nr. 8-10, pp. 263-273.
- Colan, N.** (traducere), *Nicolae Glubakonsky — Solia Bisericii: Evanghelia*, în R.T. XVII (1927), nr. 8-10, pp. 263-273.

- Marcu, pr. prof. T. Grigorie**, *Biserica Ortodoxă în slujba apărării păcii. Temeiuri doctrinare ale unei îndatoriri permanente*, în O. III (1951), nr. 1, pp. 15-44.
- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Misiunea socială a Bisericii în lumina Sfintei Scripturi*, în O. III (1951), nr. 1, pp. 45-60.
- Vlad, pr. prof. Sofron**, *Principii misionare și sociale în Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. VII (1955), nr. 5-6, pp. 284-304.
- Prelipceanu, pr. prof. Vlad**, *Predica și predicatorul după Sfântul Apostol Pavel*, în M.M.S. XXXII (1956), nr. 11-12, pp. 698-706.
- Crăciunaș, ierom. Irineu**, *Slujirea frățească*, în M.M.S. XL (1964), nr. 1-2, pp. 18-24.
- Vasilescu, diac. prof. Em.**, *Epistolele Sfântului Apostol Pavel. Idei misionare și sociale*, în M.M.S. XLV (1969), nr. 10-12, pp. 599-609.
- Plămădeală, episcop Antonie**, *Slujirea în Noul Testament* (subcapitol în teza de doctorat cu titlul: *Biserica slujitoare în Sfânta Scriptură, în Sfânta Tradiție și în teologia contemporană*), în S.T. XXIV (1972), nr. 5-8, pp. 355-382.
- Abrudan, pr. lect. Dumitru**, *Mărturisirea lui Hristos astăzi*, în O. XXVII (1975), nr. 3, pp. 509-515.
- David, diac. conf. P. I.**, *Preotul ortodox și propovăduirea Evangheliei*, în O. XXXIII (1981), nr. 2, pp. 224-228.
- Rădășan, drd. Petru**, *Importanța exemplului în propovăduirea Cuvântului lui Dumnezeu*, în O. XXXIII (1981), nr. 2, pp. 229-242.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Misiune și îndatoriri pastorale*, în M.A. XXVII (1982), nr. 4-6, p. 283.
- Mihoc, pr. asist. Vasile**, *Propovăduirea Cuvântului lui Dumnezeu în Biserică și nașterea credinței*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 5-6, p. 317.
- Moraru, drd. Eugen**, *Păstrarea dreptei credințe în lumina Epistolelor pauline*, în S.T. XXXV (1983), nr. 7-8, pp. 503-512.
- Constantinescu, pr. prof. Ioan**, *Cuvântarea misionară a Mântuitorului la trimiterea apostolilor la propovăduire*, în G.B. XLII (1983), nr. 1-2, pp. 67-84.
- Neaga, dr. N.**, *Cântările biblice — un mesaj de viață și de pace*, în M.A. XXIX (1984), nr. 3-4, pp. 167-174.
- Petraru, Gh.**, *Misiune și evanghelizare*, în T.V. V (1995) nr. 1-3, pp. 84-122.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Sfinții Apostoli în fața îndatoririi de a propovădui Evanghelia la toate neamurile*, în S.T. XLVIII (1996), nr. 1-2, pp. 3-32.
- Ivan, pr. dr. Ilie I.**, *Sfinții Apostoli în slujba Evangheliei Mântuitorului Hristos*, în M.O. LI (2000), nr. 3-4, pp. 77-94.

k. Eshatologie

- Chiricuță, pr. Petru**, *Studiu asupra textelor evanghelice cu privire la Parusie sau a doua venire* (București, 1935, 252 p.), recenzie semnată de N. Neaga, în R.T. XXVI (1936), nr. 1-2, p. 72.
- Neaga, N.** (recenzie), *Pr. Petru Chiricuță — Studiu asupra textelor evanghelice cu privire la Parusie sau a doua venire* (București, 1935, 252 p.), în R.T. XXVI (1936), nr. 1-2, p. 72.
- Drăgulin, mgrd. Gh.**, *Revelație și eshatologie*, în S.T. XI (1959), nr. 1-2, pp. 46-56.
- Marcu, T. Grigorie**, *Combaterea interpretărilor greșite ale Eshatologiei biblice*, în M.A. V (1960), nr. 1-2, pp. 28-35.
- Mircea, pr. Ioan**, *Coborârea la iad a lui Iisus Hristos*, în S.T. XXIV (1972), nr. 3-4, pp. 230-249.
- Nicolaescu, diac. prof. Nicolae I.**, *Venirea a doua a Domnului. Împărăția de o mie de ani*, în S.T. XXIV (1972), nr. 1-2, pp. 12-23.
- Deheleanu, prof. dr. Petru**, *Împărăția de o mie de ani*, în M.B. XXVI (1976), nr. 1-4, pp. 39-48.
- Constantinescu, pr. prof. I.**, *A doua venire a Domnului Hristos (Parusia) și unele înțelegeri greșite în legătură cu ea*, în G.B. XXXV (1976), nr. 3-4, pp. 328-344.
- Rădulescu, pr. drd. Nicolae**, *Judecata universală după Noul Testament*, în S.T. XXIX (1977), nr. 1-2, pp. 112-122.
- Gheorghe, pr. Constantin I.**, *Moarte și înviere după Sfânta Scriptură*, în S.T. XXX (1978), nr. 1-2, pp. 13-32.
- Neaga, pr. prof. Nicolae**, *A doua venire a lui Iisus*, în M.B. XXVIII (1978), nr. 7-9, pp. 336-340.
- Constantinescu, pr. prof. I.**, *Cuvântarea eshatologică a Domnului nostru Iisus Hristos — scurt comentariu*, în G.B. XXVIII (1979), nr. 1-2, pp. 51-77.
- Ruscanu, pr. prof. M. B.**, *Eshatologia creștină și hiliasmul*, în M.B. XXXIII (1983), nr. 7-8, pp. 436-446.
- Chialda, pr. prof. Mircea**, *A doua venire a Mântuitorului Iisus Hristos (Parusia)*, în G.B. XLII (1983), nr. 6-8, pp. 369-379.
- Drăgușin, pr. Valeriu**, *Eshatologia în Epistolele sobornicești*, în O. XL (1988), nr. 2, pp. 114-123.
- Neaga, pr. prof. Nicolae**, *Incinerarea și înmormântarea în lumina Sfintelor Scripturi*, în T.V. I [LXVII] (1991), nr. 4-8, pp. 81-93.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile**, *Eshatologia paulină*, în R.T. III [75] (1993), nr. 4, pp. 50-68.
- Bughiu, pr. lect. dr. Ștefan**, *Învățătura ortodoxă despre timp*, în O. L (1999), nr. 1-2, pp. 60-70.
- Stamatoiu, pr. dr. Dionisie**, *Cuvântarea eshatologică a Mântuitorului*, în M.O. L (1999), nr. 5-6, pp. 23-39.
- Stamatoiu, pr. prof. Dionisie**, *Eshatologia în Epistolele sobornicești*, în M.O. LIV (2003), nr. 1-4, pp. 21-28.

B. Cărțile Noului Testament

1. Sfintele Evanghelii

a. Aspecte generale

- Papuc, diac. Gheorghe**, *Martorii învierii*, în G.B. XVI (1957), nr. 4-5, pp. 225-228.
- Daniel, Constantin**, *Enigma smochinului și zeloții în Sfintele Evanghelii*, S.T. XXIV (1972), nr. 1-2, pp. 45-58.
- Buzescu, pr. prof. Nicolae C.**, *Conceptul de Evanghelie la Origen*, în S.T. XXX (1978), nr. 3-4, pp. 216-230.
- Paraschivaș, pr. Emanuil**, *De ce a recurs Mântuitorul la pilde?*, în M.O. XXXVI (1985), nr. 5-6, pp. 441-444.
- Câdea, acad. prof. Virgil**, *Evanghelia în cultura românească*, în S.T. XLIX (1997), nr. 1-2, pp. 142-148.

1). Isagogie

2). Exegeză / comentariu

- Olariu, dr. Iosif**, *Comentar la evangheliile după Mateiu, Marcu și Luca* (1894, preț cor. 5,60), recomandare de G. Hango la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 243.
- Hango, G.** (recomandare), *Dr. Iosif Olariu — Comentar la evangheliile după Mateiu, Marcu și Luca* (1894, preț cor. 5,60), la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 243.
- Munteanu, dr. L. G.**, *Predica de pe Munte. Studiu exegetic* (Ed. autorului, Cluj, 1932, 141 p.), recenzie semnată de N. Colan, la Mișcarea literară, în R.T. XXII (1932), nr. 12, p. 470.
- Colan, N.** (recenzie), *Dr. G. L. Munteanu — Predica de pe Munte. Studiu exegetic* (Ed. autorului, Cluj, 1932, 141 p.), la Mișcarea literară, în R.T. XXII (1932), nr. 12, p. 470.
- Nicodem, Episcop, starețul Mănăstirii Neamțu**, *Dumnezeu și dreptatea Lui. Tâlcuirea fericirilor* (Tipografia Mănăstirii Neamțu, 1930, 90 p.), la Bibliografie, în R.T. XXIII (1933), nr. 3, p. 814.
- Trifa, pr. Iosif**, *Tâlcuirea evangheliilor* (cartea I și II, Ed. Libr. Oastea Domnului, Sibiu, 1934), prezentare de Nicolae Vonica, la Mișcarea literară, în R.T. XXIV (1934), nr. 7-8, pp. 279-280.

- Vonica, Nicolae** (prezentare), *Pr. Iosif Trifa — Tâlcuirea evangheliilor* (cartea I și II, Ed. Libr. Oastea Domnului, Sibiu, 1934), la Mișcarea literară, în R.T. XXIV (1934), nr. 7-8, pp. 279-280.
- Ghia, pr. prof. dr. I. Gh.**, *Pâinea vieții. Texte biblice explicate pentru „Straja Țării”* (București, 1938), la Bibliografie, în R.T. XXIX (1939), nr. 1, coperta finală.
- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Cele patru Evanghelii, dovadă pentru folosirea pâinii dospite la Sfânta Euharistie*, în S.T. III (1951), nr. 9-10, pp. 552-558.
- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Patimile Mântuitorului după Sfintele Evanghelii*, în S.T. V (1953), nr. 1-2, pp. 76-115.
- Nicolaescu, prof. diac. N. I.**, *Săptămâna Sfintelor Patimi*, în M.O. VI (1955), nr. 3-4, pp. 131-144.
- Zarea, A.**, *Studiu exegetic asupra textelor evanghelice referitoare la curățirea Templului*, în M.B. XII (1962), nr. 9-10, pp. 496-509.
- Popescu, pr. prof. David**, *Termenul „Frații Domnului” și sensul lor în Sfintele Evanghelii*, în G.B. XXIX (1970), nr. 1-2, pp. 80-84.
- Sakkos, prof. S. N.**, *Explicarea Evangheliilor duminicale. Evanghelia I-a (Chemarea celor dintâi ucenici) — Duminica XVIII-a după Rusalii*, traducere de pr. Olimp N. Căciulă, în M.O. XXIV (1973), nr. 7-8, pp. 589-596.
- Căciulă, pr. Olimp N.** (traducere), *Prof. S. N. Sakkos — Explicarea Evangheliilor duminicale. Evanghelia I (Chemarea celor dintâi ucenici) — Duminica a XVIII-a după Rusalii*, în M.O. XXIV (1973), nr. 7-8, pp. 589-596.
- Sakkos, prof. S. N.**, *Explicarea Evangheliilor duminicale. Evanghelia II-a (Regula vieții sociale în Hristos) — Duminica XIX-a după Rusalii*, traducere de pr. Olimp N. Căciulă, în M.O. XXIV (1973), nr. 9-10, pp. 761-764.
- Căciulă, pr. Olimp N.** (traducere), *Prof. S. N. Sakkos — Explicarea Evangheliilor duminicale. Evanghelia II-a (Regula vieții sociale în Hristos) — Duminica XIX-a după Rusalii*, în M.O. XXIV (1973), nr. 9-10, pp. 761-764.
- Sakkos, prof. S. N.**, *Explicarea Evangheliilor duminicale. Învierea fiului văduvei din Nain (III)*, în M.O. XXIV (1973), nr. 11-12, pp. 954-958.
- Constantinescu, pr. prof. I.**, *Cuvântarea eshatologică a Domnului nostru Iisus Hristos — scurt comentariu*, în G.B. XXVIII (1979), nr. 1-2, pp. 51-77.
- Constantinescu, pr. prof. Ioan**, *Vindecarea de către Domnul Hristos a demonizaților din ținuturile gadarenilor — comentariu*, în G.B. XLVI (1987), nr. 4, pp. 32-45.
- Milea, pr. drd. Mihai**, *Botezul Mântuitorului — studiu exegetic-dogmatic*, în G.B. XLIX (1990), nr. 1-2, pp. 50-60.
- Stamatoiu, pr. dr. Dionisie**, *Patimile Mântuitorului după Sfintele Evanghelii*, în M.O. LI (2000), nr. 1-2, pp. 12-55.

3). Teologie

Morușca, Policarp, *Cele șapte cuvinte ale lui Iisus pe Cruce* (Ed. Convorbiri literare, 62 p.), recenzie semnată de arh. I. Scriban, în R.T. XI (1921), nr. 8-11, p. 292.

Scriban, arh. I. (recenzie), *Policarp Morușca — Cele șapte cuvinte ale lui Iisus pe Cruce* (Ed. Convorbiri literare, 62 p.), în R.T. XI (1921), nr. 8-11, p. 292.

Crineanu, pr. Gr., *Patimile Mântuitorului* (Biblioteca I.B. al B.O.R., nr. 2, București, 1923, 36 p.), la Bibliografie, în R.T. XV (1925), nr. 4, p. 135.

Crineanu, pr. Gr., *Patimile Mântuitorului* (Biblioteca I.B. al B.O.R., nr. 2, București, 1923, 36 p.), recenzie semnată de N. Colan, în R.T. XV (1925), nr. 5-6, pp. 179-180.

Colan, N. (recenzie), *Pr. Gr. Crineanu — Patimile Mântuitorului* (Biblioteca I.B. al B.O.R., nr. 2, București, 1923, 36 p.), în R.T. XV (1925), nr. 5-6, pp. 179-180.

Hounder, Anton, *La picioarele Mântuitorului (Zu Fussen des Meisters). Meditații pentru preoți* (s.l. vol. II, *Noaptea suferințelor*, Freiburg in Br., Herder, 1925, xii+430 p.), recenzie semnată de pr. P. Morușca, în R.T. XV (1925), nr. 7, p. 226.

Morușca, pr. P. (recenzie), *Anton Hounder — La picioarele Mântuitorului (Zu Fussen des Meisters). Meditații pentru preoți* (s.l. vol. II, *Noaptea suferințelor*, Freiburg in Br., Herder, 1925, xii+430 p.), în R.T. XV (1925), nr. 7, p. 226.

Hounders, prof. de teol. Adolf, *Patimile Domnului și oamenii de azi (Die Passion Christi un wir Menschen von Heute). Conferințe pentru vremea de post* (Freiburg in Br., Herder, 1925, 125 p.), recenzie semnată de pr. P. Morușca, în R.T. XV (1925), nr. 7, p. 227.

Morușca, pr. P. (recenzie), *Prof. de teol. Adolf Hounders — Patimile Domnului și oamenii de azi (Die Passion Christi un wir Menschen von Heute). Conferințe pentru vremea de post* (Freiburg in Br., Herder, 1925, 125 p.), în R.T. XV (1925), nr. 7, p. 227.

Tongelen, dr. O.S.C. Arhiepiscop Iosif, *Mântuitorul în Muntele Măslinilor și lumea modernă. (Der Heiland an Olberg und die moderne welt). Șapte predici pentru postul mare, urmate de una pentru Sf. Paști* (Freiburg in Br., Herder, 1925, 204 p.), recenzie semnată de pr. P. T. Morușca, în R.T. XV (1925), nr. 7, p. 227.

Morușca, pr. P. T. (recenzie), *Dr. O.S.C. Arhiepiscop Iosif Tongelen — Mântuitorul în Muntele Măslinilor și lumea modernă. (Der Heiland an Olberg und die moderne welt). Șapte predici pentru postul mare, urmate de una pentru Sf. Paști* (Freiburg in Br., Herder, 1925, 204 p.), în R.T. XV (1925), nr. 7, p. 227.

Chirică, econom. P., *Razele Evangheliei*, traducere din limba germană, în M.M. II (1926), nr. 1, pp. 2-5.

Vlad, pr. prof. Sofron, *Ideile teologice fundamentale ale Evangheliei*, în S.T. II (1950), nr. 3-6, pp. 158-177.

Rezuș, pr. prof. Petru, *Temeiurile învierii*, în G.B. XVII (1958), nr. 4, pp. 331-334.

- Crăciunaș, ierom. Irineu**, *Porunca păcii*, în M.M.S. XXXVI (1960), nr. 9-12, pp. 628-653.
- Savin, prof. Ioan Gh.**, *Mântuitorul Iisus Hristos în lumina Sfintelor Evanghelii*, în S.T. XVI (1964), nr. 9-10, pp. 519-533.
- Bunea, pr. Ioan**, *Convertiții în Sfintele Evanghelii*, în M.B. XV (1965), nr. 7-9, pp. 518-527.
- Belu, pr. D.**, *Doamne, învață-ne să ne rugăm* (după S. D. Gordon), în M.M.S. XLIII (1967), nr. 1-2, pp. 184-191.
- Chira, Ep. vicar Iustinian**, *Cele șapte cuvinte rostite de Mântuitorul Hristos pe cruce*, în M.A. XXII (1977), nr. 10-12, pp. 755-765.
- Kieffer, René**, *La Cristologie de superiorite dans les Evangiles synoptiques* (în „Etudes Theologiques et religieuses” 54, 1959, nr. 4), recenzie semnată de pr. asist. Vasile Mihoc, în M.A. XXV (1980), nr. 7-9, pp. 579-591.
- Mihoc, pr. asist. Vasile** (recenzie), *René Kieffer — La Cristologie de superiorite dans les Evangiles synoptiques* (în „Etudes Theologiques et religieuses” 54, 1959, nr. 4), în M.A. XXV (1980), nr. 7-9, pp. 579-591.
- Sf. Grigore Palama**, *Decalogul Legiuirii celei după Hristos*, traducere de Drd. Ioan I. Ică, în M.A. XXX (1985), nr. 3-4, pp. 209-214.
- Ică, drd. I. Ioan** (traducere), *Sf. Grigore Palama — Decalogul Legiuirii celei după Hristos*, în M.A. XXX (1985), nr. 3-4, pp. 209-214.
- Constantinescu, pr. prof. Ioan**, *Învierea Domnului nostru Iisus, după cele patru evanghelii*, în G.B. XLVI (1987), nr. 2, pp. 60-101.
- Constantinescu, pr. prof. I.**, *Patimile și moartea Mântuitorului Hristos, după cele patru Evanghelii — Comentariu*, în G.B. XLVII (1988), nr. 2, pp. 45-102.
- Munteanu, pr. prof. dr. Zeno**, *Antilogii și aparente contraziceri în Evanghelii*, în A.B. VI (1995), nr. 4-6, pp. 61-69.
- Hatzopoulos, arhim. Athanasios**, *Evanghelie și cultură*, traducere de Luminița Niculescu, în A.B. VII (1996), nr. 7-9, pp. 17-24.
- Niculescu, Luminița** (traducere), *Arhim. Athanasios Hatzopoulos — Evanghelie și cultură*, în A.B. VII (1996), nr. 7-9, pp. 17-24.
- Klein, prof. dr. Hans**, *De la Evanghelia vorbită la Evanghelia scrisă...*, în R.T. VII [79] (1997), nr. 2, p. 89.

4). Problema sinoptică - sinopticism

- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Cadrul problemei sinoptice*, în S.T. VI (1954), nr. 3-4, pp. 115-126.
- Vasilescu, diac. prof. Emilian**, *Evangheliile sinoptice. Probleme dogmatice și idei sociale*, în M.M.S. XLII (1966), nr. 1-2, pp. 5-15.
- Vâlcea, pr. drd. Liviu**, *Tradiția orală și redarea Evangheliilor sinoptice*, în O. XLVIII (1996), nr. 3-4, pp. 3-17.
- Carabia, pr. prof. Adrian**, *Mica apocalipsă sinoptică — prezentare și scurtă interpretare*, în A.B. XIII (2002), nr. 4-6, pp. 68-72.

b. Evanghelia după Matei

1). Isagogie

Fericitul Ieronim, *Evanghelia după Matei*, traducere de preot prof. Nicolae Neaga, în A.B. III (1992), nr. 10-12, pp. 99-111.

Neaga, pr. prof. dr. Nicolae (traducere), *Fericitul Ieronim — Evanghelia după Matei*, în A.B. III (1992), nr. 10-12, pp. 99-111.

2). Exegeză / comentariu

Ghiga, pr. Th., *Cei curați cu inima*, în M.M. II (1926), nr. 1, pp. 46-48.

Harghel, ierom. Antonie, *Frații Domnului Iisus Hristos. Comentariu asupra teoriilor vechi și nouă* („Cartea Românească”, Chișinău, 1928, 32 p., lei 20), recenzie semnată de N. Colan, în R.T. XVIII (1928), nr. 4-5, p. 152.

Colan, prof. N. (recenzie), *Ierom. Antonie Harghel — Frații Domnului Iisus Hristos. Comentariu asupra teoriilor vechi și nouă* („Cartea Românească”, Chișinău, 1928, 32 p., lei 20), în R.T. XVIII (1928), nr. 4-5, p. 152.

Gheorghiu, dr. Vasile, *Sfânta Evanghelie după Mateiu cu comentar* (vol. III, cap. 16, 4 – 28, 20; Tipografia „Glasul Bucovinei”, Ed. autorului, Cernăuți, 1933, 347 p.), recenzie semnată de T. Bodogae, în R.T. XXIV (1934), nr. 1-2, p. 51.

Bodogae, T. (recenzie), *Prof. Dr. Vasile Gheorghiu — Sfânta Evanghelie după Mateiu cu comentar* (vol. III, cap. 16, 4 – 28, 20; Tipografia „Glasul Bucovinei”, Ed. autorului, Cernăuți, 1933, p. 347), în R.T. XXIV (1934), nr. 1-2, p. 51.

Cojocaru, dr. Haralambie, *La originile exegezei romano-catolice a textului: „Tu ești Petru”, Mt. 16, 18-19*, în R.T. XXXI (1941), nr. 9-10, pp. 411-432, și în R.T. XXXI (1941), nr. 11-12, pp. 486-502.

Ciobanu, mgrd. pr. Mihai, *Întreita ispitire a Domnului*, în M.M.S. XXXI (1955), nr. 5-6, pp. 295-312.

Dimitrie, preotul, *Predica de pe munte*, în G.B. XVI (1957), nr. 2, pp. 100-113.

Crăciunaș, ierom. Irineu, *Fericiți sunt făcătorii de pace*, în M.M.S. XXXIV (1958), nr. 3-4, pp. 188-198.

Sîrbu, mgrd. Gheorghe, *Intrarea solemnă a Mântuitorului în Ierusalim*, în S.T. XI (1959), nr. 7-8, pp. 453-465.

Popescu, diac. prof. Vintilă, *Ispitirea Domnului și Predica de pe Munte*, în G.B. XIX (1960), nr. 3-4, pp. 184-188.

Savin, prof. Gh. Ioan, *Precizări și considerări în jurul problemei „Frații Domnului”*, în S.T. XIII (1961), nr. 5-6, pp. 271-296.

Deheleanu, preot dr. Petru, *Frații Domnului*, în M.B. XIV (1964), nr. 4-6, pp. 168-175.

Niscoveanu, pr. mgrd. Mircea, *Doctrina Sfântului Ioan Gură de Aur în comentariul său la “Predica de pe Munte” (Mt. V-VII)*, în S.T. XVII (1965), nr. 9-10, pp. 541-555.

- Petrescu, pr. prof. Nic.**, *Note exegetice cu privire la capitolul XXVIII, v. 17 din Sfânta Evanghelie de la Matei*, în M.O. XVI (1965), nr. 7-8, pp. 557-567.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Omofonie sau paradox? Excurs exegetic teologic la textul din Mt. 19, 24 și locurile paralele*, în M.A. XI (1966), nr. 4-6, pp. 267-278.
- Mladin, arhim. prof. N.**, *Ceea ce ați făcut unuia dintre acești frați ai Mei... Mie Mi-ați făcut (Mt. 25, 40)*, în M.M.S. XLIII (1967), nr. 3-4, pp. 259-271.
- Neamțu, pr. M.**, *Rugăciunea domnească în tâlcuirea Sfinților Părinți (I)*, în M.O. XXIV (1973), nr. 7-8, pp. 571-575; *(II)*, în M.O. XXV (1974), nr. 1-2, pp. 46-54; și *(III)*, în M.O. XXV (1974), nr. 11-12, pp. 956-959.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Rugăciunea Domnească „Tatăl nostru”. Cuvântul I.*, în M.O. XXVII (1976), nr. 7-8, pp. 600-603; *(II)*, „Sfințească-se numele Tău”, în M.O. XXVII (1976), nr. 9-10, pp. 760-763; *(III)*, „Vie împărăția Ta”, în M.O. XXVII (1976), nr. 11-12, pp. 1046-1049; *(IV)*, în M.O. XXVIII (1977), nr. 1-3, pp. 193-195; *(V și VI)*, în M.O. XXVIII (1977), nr. 7-9, pp. 608-613; *(VII)*, „Și nu ne duce pe noi în ispită”, în M.O. XXIX (1978), nr. 4-6, pp. 339-341; *(VIII)*, „Ci ne mântuiește de cel rău”, în M.O. XXIX (1978), nr. 7-9, pp. 627-629; *(IX)*, în M.O. XXX (1979), nr. 4-6, pp. 366-369.
- Coman, dr. ep. Vasile**, *Ispitirea lui Iisus în pustiu*, în M.B. XXVIII (1978), nr. 7-9, pp. 349-357.
- Bănescu, preot dr. Marcu**, *Funcția metaforei în „Predica de pe Munte” (I)*, în M.B. XXXIV (1984), nr. 11-12, pp. 679-691.
- Bănescu, preot dr. Marcu**, *Funcția metaforei în „Predica de pe Munte” (II)*, în M.B. XXXV (1985), nr. 1-2, pp. 15-23.
- Drăgușin, pr. drd. Valeriu**, „*Frații Domnului*” în lumina exegezei ortodoxe, în S.T. XXXVII (1985), nr. 5-6, pp. 381-389.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae**, *Predica de pe Munte comentată de Fericitul Ieronim*, în A.B. I (1990), nr. 1-2, pp. 7-24.
- Ieronim, Fericitul**, *Comentar la Sf. Evanghelie după Matei*, traducere de pr. prof. dr. Nicolae Neaga, în A.B. I (1990), nr. 11-12, pp. 48-56; în A.B. II (1991), nr. 1-3, pp. 49-54; în A.B. IV (1993), nr. 4-6, pp. 77-82; nr. 7-9, pp. 97-104; nr. 10-12, pp. 85-94; în A.B. V (1994), nr. 1-3, pp. 106-112; nr. 10-12, pp. 117-122; și în A.B. VI (1995), nr. 1-3, pp. 83-88.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae** (traducere), *Fericitul Ieronim — Comentar la Evanghelia după Matei*, în A.B. I (1990), nr. 11-12, pp. 48-56; în A.B. II (1991), nr. 1-3, pp. 49-54; în A.B. IV (1993), nr. 4-6, pp. 77-82; nr. 7-9, pp. 97-104; nr. 10-12, pp. 85-94; în A.B. V (1994), nr. 1-3, pp. 106-112; nr. 10-12, pp. 117-122; și în A.B. VI (1995), nr. 1-3, pp. 83-88.
- Caraza, diac. asist. Ioan**, *Fiți desăvârșiți, precum Tatăl vostru Cel din ceruri este desăvârșit (Matei 5, 48)*, în O. XLVI (1994), nr. 1, p. 171.

3). Teologie

Foerster, F. W., *Înțelesul și aplicarea prediciei de pe munte* (traducere de Pr. I. N. Huși, 1925, 34 p.), la Bibliografie, în R.T. XV (1925), nr. 7, p. 240.

Inochentie al Odesei, *Darurile celor trei magi*, traducere de episcopul Nicodim, în M.M. II (1926), nr. 12, pp. 267-269.

Nicodim, episcopul (traducere), *Inochentie al Odesei — Darurile celor trei magi*, în M.M. II (1926), nr. 12, pp. 267-269.

Pietreanu, mgrd. V., *Mesianitatea Mântuitorului în Evanghelia după Matei*, în S.T. IX (1957), nr. 1-2, pp. 104-124.

Verzan, preot prof. Sabin, *Predica de pe munte, izvor de învățături pentru viața creștină*, în G.B. XVII (1958), nr. 1-2, pp. 78-97.

Tilea, pr. dr. Gheorghe, *Predica de pe Munte (probleme morale)*, în G.B. XIX (1960), nr. 5-6, pp. 429-446.

Mihoc, pr. prof. dr. Vasile, *Aspecte ale spiritualității comunității mateene în lumina textelor și a trăsăturilor specifice primei Evanghelii*, în R.T. VI [78] (1996), nr. 3-4, p. 322.

c. *Evanghelia după Marcu*

1). Isagogie

Negoită, pr. prof. Atanasie, *S-a descoperit manuscrisul Evangheliei după Marcu?*, în S.T. XXVI (1974), nr. 3-4, pp. 172-175.

2). Exegeză / comentariu

3). Teologie

Coman, pr. dr. Constantin, *Istorie și dezvoltare în Evanghelia după Marcu*, în S.T. LI (1999), nr. 3-4, pp. 14-23.

Tofană, pr. conf. dr. Stelian, *Mesianitatea lui Iisus și „Secretul mesianic”, coordonată teologică a Evangheliei după Marcu*, în R.T. X [82] (2000), nr. 2, pp. 33-47.

d. *Evanghelia după Luca*

1). Isagogie

Marcu, T. Grigorie, *Părți proprii Sf. Luca în finalul istorisirilor evanghelice*, în M.A. I (1956), nr. 1-2, pp. 51-62.

Marcu, pr. prof. Grigorie, *Elemente de istorie antică profană în scrierile Sfântului Evanghelist Luca*, în O. XIII (1961), nr. 3, pp. 331-368.

- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Părți proprii Sfântului Luca în textul introductiv al Evangheliei a treia*, în M.A. XII (1967), nr. 1-3, pp. 8-42.
- Popescu-Urluieni, pr. T. N.**, *Scurtă biografie a Sf. Ev. Luca*, în M.O. XXIV (1973), nr. 1-2, pp. 146-148.
- Făgărășanul, Ep. vicar Lucian**, *Întâlnirea Mântuitorului Hristos la Ierihon cu vameșul Zaheu*, în M.A. XXX (1985), nr. 3-4, pp. 171-180.
- Stamatoiu, pr. conf. dr. Dionisie**, *Valoarea istorică și documentară a scrierilor Sfântului Evanghelist Luca*, în M.O. LIII (2002), nr. 5-8, pp. 12-39.

2). Exegeză / comentariu

- Copăcianu, pr. Emanuel**, *Despre vârsta necunoscută din viața lui Iisus Hristos (cu ref. la Luca 2)*, în M.B. XIV (1964), nr. 9-10, pp. 501-506.
- Bucevschi, Orest**, *„Astăzi vouă s-a născut un Mântuitor, care este Hristos Domnul”*, în M.O. XV (1964), nr. 11-12, pp. 851-855.
- Constantinescu, pr. prof. I.**, *Pe drumul spre Emaus cu Luca și Cleopa*, în G.B. XXIX (1965), nr. 3-4, pp. 244-249.
- Pavel, prof. Constantin**, *Cele două portrete morale din parabola „Fiului Risipitor”*, în S.T. XXVII (1975), nr. 9-10, pp. 701-707.
- Sfântul Ioan Gură de Aur**, *Cuvântul al treilea la parabola despre bogatul nemilostiv și săracul Lazăr*, traducere pr. Dumitru Fecioru, în M.O. XXVII (1976), nr. 9-10, pp. 735-750.
- Fecioru, pr. Dumitru** (traducere), *Sfântul Ioan Gură de Aur — Cuvântul al treilea la parabola despre bogatul nemilostiv și săracul Lazăr*, în M.O. XXVII (1976), nr. 9-10, pp. 735-750.
- Sfântul Ioan Gură de Aur**, *Cuvântul al V-lea în legătură cu parabola despre Lazăr și bogatul nemilostiv*, traducere pr. Dumitru Fecioru, în M.O. XXVIII (1977), nr. 4-6, pp. 422-429.
- Fecioru, pr. Dumitru** (traducere), *Sfântul Ioan Gură de Aur — Cuvântul al V-lea în legătură cu parabola despre Lazăr și bogatul nemilostiv*, în M.O. XXVIII (1977), nr. 4-6, pp. 422-429.
- Sfântul Ioan Gură de Aur**, *Cuvântul al VII-lea la parabola despre Lazăr și bogatul nemilostiv*, traducere pr. Dumitru Fecioru, în M.O. XXVIII (1977), nr. 7-9, pp. 562-570.
- Fecioru, pr. Dumitru** (traducere), *Sfântul Ioan Gură de Aur — Cuvântul al VII-lea la parabola despre Lazăr și bogatul nemilostiv*, în M.O. XXVIII (1977), nr. 7-9, pp. 562-570.
- Klein, prof. dr. Hans**, *Ce fel de oameni sunt discipolii lui Iisus? Consemnări la citirea textului Luca 9,1-50*, în A.B. VIII (1997), nr. 7-9, pp. 61-68.
- Tofană, pr. conf. dr. Stelian**, *Euharistia în arătarea lui Hristos la Emaus (Luca 24, 13-35). Repere exegetice și teologice*, în O. LIII (2002), nr. 1-2, pp. 14-25.

3). Teologie

- Haggeney, S. I. Carol**, *Pe cărările Domnului (Auf des Herrn Pfaden) Viața lui Iisus după evanghelia Sf. Luca, în scurte meditații pentru lumea laică* (2 vol., Freiburg in Br., Herder, 1925, xxii+1074 p., form 12°), recenzie semnată de pr. P. T. Morușca, în R.T. XV (1925), nr. 4, pp. 181-182.
- Morușca, pr. P. T.** (recenzie), *S. I. Carol Haggeney — Pe cărările Domnului (Auf des Herrn Pfaden). Viața lui Iisus după evanghelia Sf. Luca, în scurte meditații pentru lumea laică* (2 vol., Freiburg in Br., Herder, 1925, xxii+1074 p., form 12°), în R.T. XV (1925), nr. 4, pp. 181-182.
- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Actualitatea parabolilor istorisite în Evanghelia după Sfântul Luca*, în S.T. IV (1952), nr. 5-6, pp. 273-292.
- Ciobanu, mgrd. M.**, *Atitudinea Mântuitorului față de săraci în Evanghelia după Sfântul Luca*, în M.M.S. XXX (1954), nr. 12, pp. 27-47.
- Dinu, pr. prof. M.**, *Chipul Maicii Domnului în Evanghelia Sf. Luca*, în G.B. XVIII (1959), nr. 3-4, pp. 234-245.
- Nicolaescu, diac. prof. N.**, *Despre iubirea față de toți oamenii, după pilda samarineanului milostiv*, în G.B. XXVI (1967), nr. 11-12, pp. 1059-1064.
- Stăniloae, pr. prof. D.**, *Maica Domnului în prologul Evangheliei de la Luca*, în O. XLII (1980), nr. 3, pp. 443-453.
- Onișor, pr. drd. Remus**, *Istorie sfântă și teologie în Luca 1-2*, în M.A. XXXV (1990), nr. 4, p. 21.
- Tofană, pr. conf. dr. Stelian**, *Euharistia în arătarea lui Hristos la Emaus (Luca 24, 13-35). Repere exegetice și teologice*, în O. LIII (2002), nr. 1-2, pp. 14-25.

e. Evanghelia după Ioan

1). Isagogie

- Marcu, T. Grigorie**, *Paternitatea ioaneică a Evangheliei a IV-a, cu specială privire la proba arheologică și paleografică*, recenzie semnată de Cosmin Mihalache, în M.A. V (1960), nr. 11-12, pp. 919-922.
- Mihalache, Cosmin** (recenzie), *Grigorie T. Marcu — Paternitatea ioaneică a Evangheliei a IV-a, cu specială privire la proba arheologică și paleografică*, în M.A. V (1960), nr. 11-12, pp. 919-922.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *Paternitatea ioaneică a Evangheliei a IV-a cu specială privire la proba arheologică și paleografică*, în S.T. XII (1960), nr. 3-4, pp. 139-160.
- Pănoiu, pr. I.**, *Sfântul Apostol Ioan*, în G.B. XXI (1962), nr. 3-4, pp. 250-267.
- Găleşan, M.**, *Scopul Evangheliei a patra*, în M.B. XIV (1964), nr. 11-12, pp. 683-697.
- Agurides, prof. dr. Savas**, *Petru și Ioan în Evanghelia a patra*, în M.B. XVII (1967), nr. 7-9, pp. 467-472.
- Arion, pr. Leon**, *Valoarea istorică a Evangheliei a IV-a*, în S.T. XXXIX (1987), nr. 3, pp. 104-128.

2). Exegeză / comentariu

- Olariu, dr. Iosif**, *Comentar la evanghelia după Ioan* (1898, preț cor. 3), recomandare de G. Hango la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 243.
- Hango, G.** (recomandare), *Dr. Iosif Olariu — Comentar la evanghelia după Ioan* (1898, preț cor. 3), la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 243.
- Marcu, T. Grigorie**, „*Locțiitorul*” Fiului. Pretinsul „primat” al Sfântului Apostol Petru, văzut în lumina unor detalii ioaneice, în M.A. II (1957), nr. 11-12, pp. 787-817.
- Gheorghiu, prof. dr. Vasile**, *Prologul Evangheliei lui Ioan (1,1-18)*, în M.B.VII (1957), nr. 4-6, pp. 4-33.
- Gheorghiu, prof. dr. Vasile**, *Activitatea Domnului în Iudeea, Emon de lângă Salom (Ioan 3,22-36)*, în M.B. VIII (1958), nr. 1-3, pp. 63-75.
- Gheorghiu, prof. dr. Vasile**, *Domnul în Samaria (In. 4,1-42)*, în M.B. VIII (1958), nr. 4-6, pp. 22-48.
- Gheorghiu, pr. prof. Vasile**, *Mărturia lui Ioan Botezătorul față de delegații sinedriului din Ierusalim (In. 1, 19-28)*, în M.M.S. XXXV (1959), nr. 3-4, pp. 165-179.
- Gheorghiu, prof. dr. Vasile**, *Cei dintâi soți de călătorie și învățăcei ai Domnului (Ioan 1, 35-51)*, în M.M.S. XXXIV (1958), nr. 5-6, pp. 394-410.
- Gheorghiu, prof. dr. Vasile**, *Activitatea Domnului în Ierusalim cu ocazia primelor Paște (In. 2,23-25)*, în M.B. VIII (1958), nr. 7-9, pp. 329-354.
- Gheorghiu, prof. dr. Vasile**, *Cuvântarea Domnului Iisus Hristos din Sinagoga din Capernaum (Ioan 6,22-59)*, în M.B.IX (1959), nr. 9-10, pp. 18-56.
- Gheorghiu, prof. dr. Vasile**, *Domnul în Ierusalim la Sărbătoarea colibelor (In. 7,1-53), Femeia păcătoasă (In. 8,1-11)*, în M.B. IX (1959), nr. 11-12, pp. 28-67.
- Gheorghiu, prof. dr. Vasile**, *Cuvântarea în visteria Templului (Ioan 8,12-20)*, în M.B. X (1960), nr. 1-3, pp. 7-17.
- Gheorghiu, pr. prof. Vasile**, *Nunta din Cana Galileii*, în M.M.S. XXXV (1959), nr. 9-12, pp. 558-566.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *Întâlnirea de la Cana Galileei*, în S.T. XIII (1961), nr. 1-2, pp. 32-40.
- Chițescu, prof. N.**, *Consacrarea (meditație exegetico-dogmatică asupra textului de la Ioan XVII, 19)*, în M.M.S. XXXVIII (1962), nr. 3-4, pp. 162-179.
- Arion, mgrd. Leon**, *Pericopa despre femeia cea păcătoasă, din Sfânta Evanghelie după Ioan VII,53 – VIII,11*, în S.T. XVII (1965), nr. 9-10, pp. 523-540.
- Stamatoiu, pr. drd. Dionisie**, *Rugăciunea arhierească (Ioan XVII). Comentariu. Locul și timpul rostirii. Denumirea*, în M.O. XXIX (1978), nr. 7-9, pp. 554-562.
- Vornicescu, Mitr. Nestor**, „*În El era viața și viața era lumina oamenilor*” (Ioan I, 4), în O. XXXII (1980), nr. 1, pp. 5-32.

- Vizitiu, pr. drd. Mihai Gh.**, *Iisus Hristos — viața lumii (Ioan 10, 10)*, în O. XXXV (1983), nr. 1, pp. 145-154.
- Constantinescu, pr. prof. Ioan**, *Parabola Viței celei adevărate — comentariu Ioan 15,1-11*, în G.B. XLIII (1984), nr. 3-4, pp. 214-222.
- Constantinescu, pr. prof. I.**, *Parabola Păstorului cel Bun (Ioan 10, 1-18)*, în G.B. XLIII (1984), nr. 7-9, pp. 479-491.
- Tofană, pr. conf. dr. Stelian**, *Semnificația pascală a arătării lui Iisus Mariei Magdalena (Ioan 20, 11-18)*, în A.B. XI (2000), nr. 7-9, pp. 6-11.
- Preda, asist. univ. dr. Constantin**, *Învierea Domnului după Evanghelia Sfântului Ioan (Faptele care au avut loc la mormânt; Ioan 20,1-29, 30-31)*, în M.O. LIII (2002), nr. 5-8, pp. 40-66.
- Stamatoiu, pr. conf. dr. Dionisie**, *La nunta din Cana Galileii*, în M.O. LIII (2002), nr. 9-12, pp. 45-49.
- Preda, lector.dr. Constantin**, *Patimile și Moartea Mântuitorului după Evanghelia Sfântului Ioan (In.18,1-19,42)*, în M.O. LIV (2003), nr. 1-4, pp. 53-59.

3). Teologie

- Fecioru, pr. lector. D.**, *Probleme dogmatice și sociale în Evanghelia după Ioan*, în S.T. V (1953), nr. 3-4, pp. 210-224.
- Papuc, mgrd. Gh.**, *Virtutea dragostei în scrierile Sfântului Apostol Ioan*, în S.T. VIII (1956), nr. 5-6, pp. 303-317.
- Todoran, drd. Simion**, *Idei dogmatice și moral-sociale în „Rugăciunea arhierească” (Ioan, cap. XVII)*, în G.B. XLI (1982), nr. 9-10, pp. 680-692.
- Agouridis, Savvas**, *Evanghelistul Ioan. Studii isagogice, exegetice și teologice asupra Evangheliei a patra* (în limba greacă, Atena, 1984, 287 p.), recenzie semnată de pr. prof. dr. Vasile Mihoc, în M.A. XXXIV (1989), nr. 3, p. 139.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile** (recenzie), *Savvas Agouridis — Evanghelistul Ioan. Studii isagogice, exegetice și teologice asupra Evangheliei a patra* (în limba greacă, Atena, 1984, 287 p.), în M.A. XXXIV (1989), nr. 3, p. 139.
- Anghelescu, prof. dr. Gheorghe F.**, *Dumnezeirea Cuvântului Ioanic. Structura Prologului (I)*, în M.O. XLVIII (1997), nr. 4-6, pp. 21-32.
- Cârstoiu, protos lector Justinian**, *Mântuitorul Iisus Hristos, înțelepciunea lui Dumnezeu, după Evanghelia Sfântului Ioan*, în O. XLIX (1998), nr. 1-2, pp. 106-119.
- Anghelescu, prof. dr. Gheorghe**, *Dumnezeirea Cuvântului Ioanic. Cuvântul lui Dumnezeu (II)*, în M.O. XLIX (1998), nr. 1-6, pp. 94-99.
- Anghelescu, prof. dr. Gheorghe**, *Dumnezeirea Cuvântului Ioanic. Cuvântul este Fiul lui Dumnezeu (III)*, în M.O. L (1999), nr. 1-2, pp. 42-47.

2. Faptele Apostolilor

1). Isagogie

Daniel, dr. Constantin, *Un esenian menționat în Faptele Apostolilor: Var-lisus (Fapte XIII, 6-12)*, în S.T. XXI (1969), nr. 9-10, pp. 661-685.

Săbăduș, pr. Ioan, *Considerații generale asupra sfârșitului cărții Faptele Apostolilor*, în S.T. XXVI (1974), nr. 5-6, pp. 383-395.

2). Viața Bisericii Primare

Bălan, dr. Nicolae, *Fost-au primii creștini din Ierusalim – comuniști?*, în R.T. II (1908), nr. 11, pp. 408-415.

Mircea, pr. mgrd. I., *Organizarea Bisericii și viața primilor creștini, după Faptele Apostolilor*, în S.T. VII (1955), nr. 1-2, pp. 64-92.

Marcu, pr. prof. Grigorie, *Mărturii documentare de procedură sinodală în Cartea Faptele Apostolilor*, în O. IX (1957), nr. 3, pp. 429-438.

Marcu, T. Grigorie, *Episoade din viața Bisericii creștine a veacului apostolic în expunere și interpretare lucanică*, în M.A. V (1960), nr. 7-8, pp. 519-535.

Marcu, T. Grigorie, *Întâiul itinerar paulin pe continentul nostru (În legătură cu relatările lucanice din F.A. 16,9 – 18,19)*, în M.A. VII (1962), nr. 11-12, pp. 631-641.

Tudor, pr. drd. Alexandru, *Viața sacramentală a Bisericii în "Faptele Apostolilor"*, în S.T. XXXII (1980), nr. 1-2, pp. 190-210.

Preda, Constantin, *Credința și viața Bisericii primare. O analiză a Faptelor Apostolilor* (teză de doctorat), în S.T. LIV (2002), nr. 1-2, pp. 3-240.

3). Exegeză / comentariu

Negoită, pr. Atanasie, *Eleniștii din Faptele Apostolilor sunt oare esenienii?*, în G.B. XIX (1960), nr. 7-8, pp. 618-635.

Marcu, T. Grigorie, *Excurs exegetic-filologic neotestamentar privitor la înțelesurile posibile ale termenului διακονος*, în M.A. VII (1962), nr. 7-8, pp. 449-468.

Petrescu, pr. prof. Nicolae, *Observații și propuneri cu privire la traducerea N.T. (Faptele apostolilor) (I)*, în M.O. XIX (1968), nr. 9-10, pp. 714-721; *(II)*, în M.O. XX (1969), nr. 5-6, pp. 387-395; *(III)*, nr. 7-8, pp. 541-550; *(IV)*, nr. 9-10, pp. 663-672; *(V)*, în M.O. XXI (1970), nr. 3-4, pp. 176-187; *(VI)*, în M.O. XXII (1971), nr. 1-2, pp. 26-38; *(VII)*, nr. 3-4, pp. 210-220; *(VIII)*, nr. 5-6, pp. 335-347; *(IX)*, nr. 7-8, pp. 539-546; *(X)*, nr. 9-10, pp. 708-720; *(XI)*, în M.O. XXIII (1972), nr. 5-6, pp. 323-333; *(XII)*, în M.O. XXIX (1978), nr. 1-3, pp. 68-76; și *(XIII)*, nr. 4-6, pp. 287-301.

Daniel, dr. Constantin, *Un esenian menționat în Faptele Apostolilor: Var-lisus (Fapte XIII, 6-12)*, în S.T. XXI (1969), nr. 9-10, pp. 661-685.

Bria, conf. pr. I., „*Slujirea Cuvântului*” (*Fapte 6, 4*), în G.B. XXXI (1972), nr. 1-2, pp. 50-58.

Neaga, pr. prof. Nicolae, *Glosolalia*, în M.B. XXVI (1976), nr. 9-12, pp. 607-614.

Onișor, pr. drd. Remus, *Preoția în lumina cuvântării Sfântului Apostol Pavel către preoții din Efes (Fapte 20, 17-35)*, în S.T. XLI (1989), nr. 3, pp. 11-25.

Verzan, pr. dr. Sabin, *Faptele Apostolilor (capitolele 1 și 2). Note exegetice*, în O. XLVI (1994), nr. 1, pp. 28-116.

Băjău, pr. dr. Ion, *Lucrarea predicatorială a Sfântului Apostol Pavel în Atena. Cuvântarea din Areopag*, în M.O. L (1999), nr. 1-2, pp. 51-60.

Preda, drd. Constantin, *Frângerea pâinii la Troa și învierea lui Eutihie*, în S.T. LI (1999), nr. 1-2, pp. 117-131.

4). Teologie

Marcu, pr. prof. dr. Grigorie, *Obârșia ierusalimiteană a bisericii primare din Roma*, în M.M.S. XXXVIII (1962), nr. 7-8, pp. 549-567.

Tudor, pr. drd. Alexandru I., *Unitate și diversitate în „Faptele Apostolilor”*, în S.T. XXV (1973), nr. 1-2, pp. 45-57.

Mihoc, pr. prof. dr. Vasile, „*Decretul apostolic*” și valoarea istorică a cărții *Faptele Apostolilor*, în M.A. XXXIV (1989), nr. 2, p. 20.

Verzan, pr. dr. Sabin, *Faptele Apostolilor — o carte a prototipurilor (I)*, în S.T. XLII (1990), nr. 1, pp. 38-76; și (II), nr. 2, pp. 42-83.

Preda, drd. Constantin, *Doctrina și practica botezului după Faptele Apostolilor*, în O. XLIX (1997), nr. 3-4, pp. 36-65.

Preda, drd. Constantin, *Apostolatul celor doisprezece și relația sa cu cel paulin potrivit Faptelor Apostolilor*, în S.T. XLIX (1997), nr. 3-4, pp. 31-54.

Corbu, ierom. Agapie, *Prolegomene pentru o lectură teologică a cuvântării Sfântului Petru la Cincizecime*, în A.B. X (1999), nr. 4-6, pp. 6-12.

Preda, drd. Constantin, *Evangelhia și religiozitatea populară păgână (Fapte 14, 8-20)*, în O. LIII (2002), nr. 3-4, pp. 140-147.

Preda, Constantin, *Credința și viața Bisericii primare. O analiză a Faptelor Apostolilor (teză de doctorat)*, în S.T. LIV (2002), nr. 1-2, pp. 3-240.

3. Epistole

a. Aspecte generale

Bucevschi, diac. prof. O., *Rugăciunea la Sf. Ap. Pavel*, în M.O. XI (1960), nr. 3-4, pp. 137-151.

Vasilescu, mgrd. Dumitru, *Glossolalia*, în S.T. XVI (1964), nr. 7-8, pp. 477-489.

Mazilescu, drd. Grigore, *Folosirea analogiei în Epistolele pauline*, în S.T. XXVII (1975), nr. 5-6, pp. 411-421.

1). Isagogie / critică textuală

2). Exegeză / comentariu

Teodoret al Cyrului, *Explicarea celor patrusprezece epistole ale Sf. Apostol Pavel*, traducere de pr. Olimp N. Căciulă, în G.B. XIV (1955), nr. 5-6, pp. 304-311.

Căciulă, pr. Olimp N. (traducere), *Teodoret al Cyrului — Explicarea celor patrusprezece epistole ale Sf. Apostol Pavel*, în G.B. XIV (1955), nr. 5-6, pp. 304-311.

3). Teologie

b. Epistolele pauline

1). Isagogie / critică textuală

Olariu, dr. Iosif, *Epistolele sfântului apostol Pavel către Romani, Corinteni, Galateni și Efeseni* (738 p., preț cor. 10), recomandare de G. Hango la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 243.

Hango, G. (recomandare), *Dr. Iosif Olariu — Epistolele sfântului apostol Pavel către Romani, Corinteni, Galateni și Efeseni* (738 p., preț cor. 10), la „Din cărțile bune”, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 243.

Colan, prot. N., *Sf. Pavel către Filimon. Creștinismul și sclavia* (Ed. Libr. Arhid. Sibiu, monografie), recenzie semnată de prof. Grig. Cristescu, în R.T. XV (1925), nr. 8-9, p. 277.

Cristescu, prof. Grig. (recenzie), *Prot. N. Colan — Sf. Pavel către Filimon. Creștinismul și sclavia* (Ed. Libr. Arhid. Sibiu, monografie), în R.T. XV (1925), nr. 8-9, p. 277.

Ciobanu, pr. Mihai V., *Locul și data scrierii Epistolei către Filimon*, în M.M.S. XXXII (1956), nr. 8-9, pp. 474-476.

Bălana, pr. mgrd. Gh. N., *Sfântul Apostol Pavel și creștinii din Corint*, în S.T. IX (1957), nr. 7-8, pp. 479-495.

Marcu, T. Grigorie, *Un document inspirat de mărinimie creștinească (Epistola către Filimon)*, în M.A. II (1957), nr. 5-8, pp. 412-428.

Marcu, T. Grigorie, *Ephesus redidivus. Pe urmele celei mai de seamă ctitorii pauline a Asiei Minor*, în M.A. III (1958), nr. 7-8, pp. 506-530.

Ciobanu, pr. Mihai V., *Epistola către Filimon. Introducere și comentariu*, în M.M.S. XXXV (1959), nr. 5-6, pp. 283-298.

Sîrbu, mgrd. Gheorghe, *A existat o Epistolă a Sfântului Apostol Pavel către Laodiceeni?*, în O. XII (1960), nr. 3, pp. 405-431.

- Căciulă, pr. Olimp**, *A cunoscut Iosif Flaviu pe Sfântul Apostol Pavel?*, în G.B. XX (1961), nr. 1-2, pp. 77-110.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *O mică odisee apostolică*, în M.B. XII (1962), nr. 7-8, pp. 319-343.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Forma inițială a textului din Epistola către Filimon v. 23 (o problemă de critică a textului original)*, în M.A. X (1965), nr. 11-12, pp. 856-862.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Însemnătatea Epistolei Sfântului Apostol Pavel către Tit*, în M.A. XIII (1968), nr. 4-6, pp. 272-277.
- Paraschivaș, Emanoil**, *Epistola către Romani a Sfântului Apostol Pavel*, în O. XLIII (1991), nr. 1, pp. 182-195.
- Stancovici, pr. lector Costel**, *Caracterul și destinația Epistolelor pastorale*, în O. LIII (2002), nr. 1-2, pp. 130-136.

2). Exegeză / comentariu

- Grădinaru, pr. M.**, *Plinirea vremii (Galateni)*, în M.M. V (1929), nr. 12, pp. 599-603.
- Nicolaescu, diac. N. I.**, *Exegeza textului II Cor. XII, 7-9a*, în S.T. VII (1938-1939), pp. 209-244.
- Munteanu, dr. L. G.**, *Epistola Sfântului Apostol Pavel către Galateni. Comentariu* (Tip. Ep. Ort. Rom., Cluj, 1940, 132 p.), recenzie semnată de dr. Grigore T. Marcu, în R.T. XXXI (1941), nr. 5, p. 265.
- Marcu, dr. Grigorie T.** (recenzie), *Dr. L. G. Munteanu — Epistola Sfântului Apostol Pavel către Galateni. Comentariu* (Tip. Ep. Ort. Rom., Cluj, 1940, 132 p.), în R.T. XXXI (1941), nr. 5, p. 265.
- Gheorghiu, prof. dr. V.**, *Înțelesul cuvintelor ἰσότης καὶ κηφάρι din textul Epistolei către Galateni (1, 18)*, în M.M.S. XXXI (1955), nr. 4, pp. 185-196.
- Prelipceanu, pr. prof. Vladimir**, *Plinirea vremii*, în G.B. XVI (1957), nr. 2, pp. 91-99.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *Cu privire la "Testamentul" Sfântului Apostol Pavel (II Timotei)*, în M.M.S. XXXIII (1957), nr. 5-6-7, pp. 406-416.
- Ciobanu, pr. Mihai V.**, *Epistola către Filimon. Introducere și comentariu*, în M.M.S. XXXV (1959), nr. 5-6, pp. 283-298.
- Marcu, T. Grigorie**, *Cine este ἐγὼ din capitolul 7 al Epistolei către Romani?*, în M.A. IV (1959), nr. 7-8, pp. 514-521.
- Bria, mgrd. Vasile**, *Imnul dragostei (I Cor. XIII, 1-13) în Omiliile Sfântului Ioan Gură de Aur*, în S.T. XIII (1961), nr. 7-8, pp. 427-436.
- Papuc, diac. Gh.**, *Să fim neosteniți în săvârșirea binelui (Gal. 6, 9)*, în M.M.S. XXXVIII (1962), nr. 9-12, pp. 716-719.
- Belu, prof. Dumitru**, *Nu mai este iudeu, nici elin... (Romani)*, în M.M.S. XXXIX (1963), nr. 1-2, pp. 42-55.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Epistola către Efeseni V, 32-33. Note exegetice*, în M.O. XVIII (1967), nr. 1-2, pp. 3-27.

- Tarazi, drd. Nadim**, „*Pace celor de departe și pace celor de aproape*” (după *Efesenii 2, 11-22*), în *O. XXV* (1973), nr. 1, pp. 114-121.
- Mircea, pr. dr. Ioan**, *Explicare la textul chenotic din Filipeni 2,5-8*, în *S.T. XXXIV* (1982), nr. 3-4, pp. 159-166.
- Mihoc, pr. asist. dr. Vasile**, *Epistola Sfântului Apostol Pavel către Galateni, introducere, traducere și comentariu, teză de doctorat (I)*, în *S.T. XXXV* (1983), nr. 3-4, pp. 161-298; și *(II)*, nr. 5-6, pp. 329-463.
- Sârbu, pr. prof. Gheorghe**, *Epistola a II-a a Sfântului Apostol Pavel către Timotei, teză de doctorat (I)*, în *S.T. XXXVIII* (1986), nr. 2, pp. 39-91; *(II)*, nr. 3, pp. 11-51; *(III)*, nr. 4, pp. 21-65; *(IV)*, nr. 5, pp. 11-83; și *(V)*, *introducere, traducere și comentariu*, nr. 6, pp. 15-83.
- Damaschin, ep. vicar Severineanul**, *Studiu biblic la I Cor. 14, 19*, în *M.O. XXXVIII* (1987), nr. 3, pp. 47-50.
- Verzan, pr. Sabin**, *Epistola a I-a către Timotei a Sfântului Apostol Pavel. Introducere, traducere și comentariu, teză de doctorat (I)*, în *S.T. XL* (1988), nr. 2, pp. 9-122; *(II)*, nr. 3, pp. 10-101; *(III)*, nr. 4, pp. 10-117; *(IV)*, nr. 5, pp. 14-85; *(V)*, nr. 6, pp. 30-108; *(VI)*, în *S.T. XLI* (1989), nr. 1, pp. 25-105; și *(VII)*, nr. 2, pp. 30-78.
- Unguraș, pr. Dorel**, *Privire exegetică asupra expresiei “Dumnezeu s-a îndreptat în Duhul” (I Tim. 3, 16)*, în *A.B. II* (1991), nr. 1-3, pp. 29-34.
- Stamatoiu, pr. prof. Dionisie**, *Epistola a II-a către Tesaloniceni introducere, traducere și comentariu, teologia și actualitatea epistolei (lucrare de doctorat)*, în *T.V. V [LXXI]* (1995), nr. 4-6, pp. 1-205.
- Preda, drd. Constantin**, *Rom.3,10-18; Apelul la autoritatea Sfintei Scripturi și rolul acesteia în argumentația paulină din Rom. 1-4*, în *S.T. LII* (2000), nr. 1-2, pp. 100-115.
- Sfântul Ioan Gură de Aur**, *Omilie la Epistola întâi către Timotei a Sfântului Apostol Pavel și Timotei 1, 1-4*, traducere de pr. Petru Sidoreac, în *T.V. X* (2000), nr. 1-6, pp. 90-98.
- Sidoreac, Petru** (traducere), *Sfântul Ioan Gură de Aur — Omilie la Epistola întâi către Timotei a Sfântului Apostol Pavel și Timotei 1, 1-4*, în *T.V. X* (2000), nr. 1-6, pp. 90-98.
- Ioan Gură de Aur, Sfântul**, *Omilia despre căsătorie. Din comentariul la Efesenii (I)*, în *A.B. XIII* (2002), nr. 1-3, pp. 74-83; și *(II)*, nr. 4-6, pp. 72-81.

3). Teologie

- Bălan, dr. Nicolae**, *Făptura, descoperirea fiilor lui Dumnezeu așteaptă, Rom. 8, 19*, în *R.T. III* (1909), nr. 1, pp. 2-9.
- Hango, G.**, *Exemplificarea modului de abordare a lucrului Pr. Iosif Olariu: cap. 13, I Cor.: Despre dragoste*, în *R.T. V* (1911), nr. 8, p. 243.
- Rezuș, dr. Petre**, *Christologia de la Filipeni 2, 5-11 și Kenosa protestantă modernă*, în *R.T. XXVIII* (1938), nr. 1, pp. 53-59; și nr. 3, pp. 85-89.

- Marcu, diacon T. Grigorie**, *Originea și originalitatea teologiei pauline*, în R.T. XXX (1940), nr. 11-12, pp. 537-558.
- Felea, pr. dr. Ilarion V.**, *Învierea trupurilor în teologia paulină*, în R.T. XXXI (1941), nr. 5, pp. 229-234.
- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Actualitatea Epistolei I-a către Corinteni (I)*, în S.T. III (1951), nr. 1-2, pp. 61-99; și (II), nr. 3-4, pp. 167-213.
- Nicolaescu, prof. diac. Nicolae**, *Ideile dogmatice și misionare ale epistolei către Coloseni*, în M.O. V (1954), nr. 4-6, pp. 152-161.
- Șuparschi, arhim. mgrd. M.**, *Atitudinea Sfântului Apostol Pavel față de înțelepciunea omenească*, în S.T. VII (1955), nr. 7-8, pp. 445-453.
- Marcu, T. Grigorie**, *Posibilitatea desăvârșirii morale la Sfântul Apostol Pavel*, în M.A. V (1960), nr. 9-10, pp. 664-676.
- Sevici, mgrd. Traian**, *Probleme de învățătură și viață creștină în comentariul Sfântului Ioan Gură de Aur la Scrisoarea paulină către Filipeni*, în S.T. XII (1960), nr. 7-8, pp. 500-516.
- Negoită, pr. mag. Ilie**, *Sfântul Ioan Hrisostom despre unitatea Bisericii în Comentarul la Epistola către Efeseni a Sfântului Apostol Pavel*, în O. XIV (1962), nr. 1-2, pp. 198-205.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie T.**, *Problema unității creștine în lumina Epistolelor pauline*, în S.T. XVII (1965), nr. 5-6, pp. 275-285.
- Arion, mgrd. Leon Gh.**, *Concepția paulină despre Biserică, cu specială privire la Epistola către Efeseni*, în S.T. VII (1965), nr. 7-8, pp. 402-417.
- Coman, pr. prof. G. Ioan**, *Raportul între justificare și dragoste în omiliile Sfântului Ioan Gură de Aur la Epistola către Romani*, în O. XVIII (1966), nr. 2, pp. 199-221.
- Neaga, dr. N.**, *Atitudinea Sfântului Apostol Pavel față de Vechiul Testament*, în M.A. XII (1967), nr. 8-9, pp. 633-638.
- Moldovan, pr. drd. Ilie D.**, *Raportul dintre Iisus Hristos și Sfântul Duh după Epistola a II-a către Corinteni III, 1-IV, 6*, în S.T. XIX (1967), nr. 3-4, pp. 157-172.
- Tudor, pr. drd. Alexandru I.**, *Tradiția în epistolele pauline*, în O. XXIV (1972), nr. 4, pp. 557-568.
- Constantin, pr. Gheorghe I.**, *Harismele după Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XXV (1973), nr. 1-2, pp. 21-32.
- Gheorghe, pr. Constantin**, *Iudaism și elenism în epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XXV (1973), nr. 9-10, pp. 648-662.
- Tarazi, drd. Nadim**, *Relația dintre Botez și Înviere în viața credinciosului după Epistola către Romani*, în S.T. XVI (1974), nr. 1-2, pp. 60-65.
- Tarazi, drd. Nadim**, *Învățătura despre Sfânta Cruce în teologia paulină*, în O. XXVI (1974), nr. 1, pp. 179-184.
- Stamate, pr. drd. Marin Z.**, *Noțiunea de "diakonia" la Sf. Apost. Pavel*, în O. XXVI (1974), nr. 3, pp. 476-486.

- Stamate, preot prof. Marin Z.**, *Unitatea creștină în epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în G.B. XXXIII (1974), nr. 11-12, pp. 1074-1081.
- Moldovan, pr. asist. Ilie**, *Învățătura pauliană cu privire la Taina lui Hristos și implicațiile ei ecumenice*, în O. XXIX (1977), nr. 1, pp. 47-72.
- Viezuianu, drd. Dumitru**, *Mântuitorul Iisus Hristos și sfinții îngeri după Epistola către Coloseni a Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XXIX (1977), nr. 1-2, pp. 75-80.
- Duțu, pr. drd. Constantin**, *Epistolele pauline ca izvor al predicii*, în S.T. XXIX (1977), nr. 9-10, pp. 683-698.
- Todeasa, drd. C.**, *Rolul credinței în procesul mântuirii după Sf. Apostol Pavel*, în M.A. XXIII (1978), nr. 7-9, pp. 511-523.
- Zamfir, ierom. drd. Modest**, *Eclesiologia paulină reflectată în comentariul Sfântului Ioan Gură de Aur la Epistola către Efeseni*, în O. XLIV (1982), nr. 4, pp. 492-503.
- Cristoiu, drd. Ion**, *Pacea și dreptatea în Epistolele pauline*, în O. XXXV (1983), nr. 4, pp. 589-598.
- Moraru, drd. Eugen**, *Păstrarea drepte credințe în lumina Epistolelor pauline*, în S.T. XXXV (1983), nr. 7-8, pp. 503-512.
- Moraru, drd. Eugen**, *Adam cel vechi și Adam cel Nou — Iisus Hristos în epistolele pauline*, în M.A. XXIX (1984), nr. 3-4, pp. 175-185.
- Lucian Tomitanul, Episcop-Vicar (Florea)**, *Îndatoriri moral-sociale după epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în G.B. XLV (1986), nr. 2, pp. 49-54.
- Caraza, diac. asist. Ioan**, *Îndreptările și îndumnezeirea omului în Hristos, după Sfântul Apostol Pavel*, în O. XL (1988), nr. 4, pp. 136-147.
- Onișor, pr. drd. Remus**, *Unitatea și integritatea creației în scrierile Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XLI (1989), nr. 4, pp. 37-52.
- Drăgușin, pr. drd. Valeriu**, *Harismele în viața Bisericii Primare, după Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XLI (1989), nr. 5-6, pp. 50-62.
- Vizitiu, Mihai**, *Lucrarea și darurile Sf. Duh după Epistolele I și II Corinteni*, în T.V. I (1991) nr. 9-12, pp. 144-159.
- Codreanu, Iorgu**, *Învățătura Sf. Ap. Pavel despre clasele sociale desprinsă din epistolele sale*, în T.V. II (1992), nr. 8-10, pp. 167-169.
- David, diac. prof. dr. P.**, *Câteva drepturi și îndatoriri ale omului după Scrisoarea către Romani*, în G.B. LV (1996), nr. 1-4, pp. 137-146.
- Pufu, pr. lector dr. Gh.**, *Viața în Hristos în Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în G.B. LVII (1998), nr. 9-12, pp. 76-85.
- Coman, pr. dr. Constantin**, *Antropologia paulină — dihotomism sau trihotomism*, în O. L (1999), nr. 1-2, pp. 26-39.
- Corbu, ierom. Agapie**, *Cuvântul înțelepciunii și cuvântul cunoștinței (I Cor. 12.8). Despre teologia discursivă și cunoașterea duhovnicească*, în A.B. XI (2000), nr. 4-6, pp. 21-30.

Giulea, pr. prof. Andrei Dragoș, *Dikaiosyne ca energie necreată și regimurile ei de manifestare după Sfântul Apostol Pavel*, în A.B. XIV (2003), nr. 10-12, pp. 28-41.

Vild, pr. drd. Marian, „*Charis*” în concepția Sfântului Apostol Pavel, în R.T. XIII [85] (2003), nr. 3, pp. 19-39.

c. Epistola către Evrei

1). Isagogie / critică textuală

2). Exegeză / comentariu

Maunoury, Canouie de Sééz, A.F., *Comentariul asupra epistolei Sf. Apostol Pavel către Evrei* (prelucrare de pr. G.F. Chiorușanu, prof. de seminar, Ed. „Scrișul românesc”, Craiova, 1926, 216 p.), prezentare de N. Colan, la Mișcarea literară, în R.T. XVII (1927), nr. 4, p. 141.

Colan, N. (prezentare), *Canouie de Sééz Maunoury, A.F. — Comentariul asupra epistolei Sf. Apostol Pavel către Evrei* (prelucrare de Pr. G. F. Chiorușanu, prof. de seminar, Ed. „Scrișul românesc”, Craiova, 1926, 216 p.), la Mișcarea literară, în R.T. XVII (1927), nr. 4, p. 141.

Stamatoiu, pr. prof. Dionisie, *Iisus Hristos, Marele Arhiereu, după Epistola către Evrei*, în G.B. XXXVIII (1979), nr. 1-2, pp. 77-88.

Tofană, pr. lect. dr. Stelian, *Melchisedec — prototip al arhieriei veșnice a lui Iisus Hristos după Epistola către Evrei 7, 1-10*, în A.B. VIII (1997), nr. 7-9, pp. 50-60.

3). Teologie

Șuparschi, arhim. M., *Superioritatea preoției Noului Testament față de preoția Vechiului Testament, după Epistola către Evrei*, în S.T. VIII (1956), nr. 5-6, pp. 288-302.

Bogdaproste, Gh., *Hristologia după Epistola către Evrei*, în G.B. XXX (1971), nr. 11-12, pp. 1088-1100.

Stăniloae, pr. prof. D., *Iisus Hristos, arhiereu în veac*, în O. XLI (1979), nr. 2, pp. 217-231.

Mihoc, pr. asist. V., *Iisus Hristos, arhiereu, după Epistola către Evrei*, în O. XLV (1983), nr. 2, pp. 176-199.

d. Epistolele sobornicești

1). Isagogie / critică textuală

Bălana, pr. Gh., *Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan, Epistola I (I)*, în M.O. XXIV (1973), nr. 9-10, pp. 757-760; și nr. 11-12, pp. 943-953.

2). Exegeză / comentariu

- Manu, pr. Zaharie**, *Diluvii în Tradiție și Sfânta Scriptură* (după Dr. A. Fibiger), în R.T. VIII (1914), nr. 5-6, pp. 113-119; și nr. 10-12, pp. 233-251.
- Ghia, pr. prof. dr. I. Gh.**, *Epistola Sfântului Iuda în traducere – comentariu* (Ed. „Ramuri”, Craiova, 1927, 87 p.), recenzie semnată de prof. N. Colan, în R.T. XVIII (1928), nr. 1, p. 32.
- Colan, prof. N.** (recenzie), *Pr. Prof. Dr. Gh. I. Ghia — Epistola Sfântului Iuda în traducere – comentariu* (Ed. „Ramuri”, Craiova, 1927, 87 p.), în R.T. XVIII (1928), nr. 1, p. 32.
- Pietreanu, magrd. V.**, *Studiu exegetic-critic asupra textului din I Petru II, 9*, în O. IX (1957), nr. 1, pp. 83-94.
- Mircea, pr. prof. Ioan**, *Epistola I a Sfântului Apostol Petru (introducere și comentarii)*, teză de doctorat, în G.B. XXXII (1973), nr. 9-10, pp. 887-1053.
- Bălana, pr. Gh.**, *Întâia Epistolă sobornicească a Sfântului Apostol Ioan, cap. V, 7. Studiu istoric și comentariu*, în M.O. XXV (1974), nr. 1-2, pp. 36-40.
- Bălana, pr. Gh.**, *Epistola I-a sobornicească a Sfântului Apostol Ioan. Comentariu. Prologul*, în M.O. XXV (1974), nr. 7-8, pp. 600-608; *Cap. I, 5-10*, în M.O. XXVI (1975), nr. 1-2, pp. 59-69; și *Cap. II, 1-11*, nr. 3-4, pp. 202-212.
- Abrudan, pr. Dumitru**, *Unitate în Hristos și pace pe pământ (în lumina textului din Iacob I, 22)*, în O. XXVI (1974), nr. 2, pp. 346-351.
- Alexe, pr. conf. Ștefan**, *Fiți împlinitori ai cuvântului (Iacob I, 22). Unitate în Hristos și pace pe pământ*, în O. XXVI (1974), nr. 3, pp. 550-561.
- Mircea, prot. Ioan**, *Epistola întâi a Sfântului Apostol Petru, introducere și comentariu* (teză de doctorat în teologie, 1973), recenzie semnată de pr. Vasile Mihoc, în M.A. XX (1975), nr. 1-2, pp. 118-120.
- Mihoc, pr. Vasile** (recenzie), *Prot. Ioan Mircea — Epistola întâi a Sfântului Apostol Petru, introducere și comentariu* (teză de doctorat în teologie, 1973), în M.A. XX (1975), nr. 1-2, pp. 118-120.
- Mircea, pr. dr. Ioan**, *Epistola a II-a a Sfântului Apostol Petru (introducere și comentariu)*, în G.B. XXXIV (1975), nr. 9-10, pp. 945-1027.
- Mircea, pr. Ioan A.**, *Epistola a II-a a Sfântului Apostol Petru*, recenzie semnată de pr. asist. Vasile Mihoc, în M.A. XXII (1977), nr. 1-3, pp. 178-182.
- Mihoc, pr. asist. Vasile** (recenzie), *Pr. Ioan A. Mircea — Epistola a II-a a Sfântului Apostol Petru*, în M.A. XXII (1977), nr. 1-3, pp. 178-182.
- Todeasa, drd. C.**, *Evenimentele evanghelice (minievangelia) în epistolele Sf. Apostol Petru*, în G.B. XXXVIII (1979), nr. 5-6, pp. 523-535.
- Todoran, drd. Simion**, *Preoția universală, comentariu exegetic la textul I Petru II, 5, 9*; G.B. XL (1981), nr. 9-10, pp. 900-909.
- Oancea, pr. drd. Constantin I.**, *I Petru 2, 9 (Studiu exegetic - dogmatic)*, în O. XL (1988), nr. 4, pp. 147-153.

3). Teologie

- Tanislav, diac. dr. N.,** *Actualitatea Epistolei I-a a Sf. Ioan*, în S.T. V (1953), nr. 3-4, pp. 225-246.
- Papuc, mgrd. Gh.,** *Virtutea dragostei în scrierile Sfântului Apostol Ioan*, în S.T. VIII (1956), nr. 5-6, pp. 303-317.
- Papuc, mgrd. Gh.,** *Bogățiile materiale după Epistola Sfântului Iacob*, în S.T. VIII (1956), nr. 7-8, pp. 437-454.
- Marcu, T. Grigorie,** *Actualitatea Epistolei Sfântului Iacob*, în M.A. II (1957), nr. 1-2, pp. 26-52.
- Mircea, pr. Ioan,** *Preoția împărătească sau duhovnicească*, în S.T. XXIII (1971), nr. 7-8, pp. 483-496.
- Bălana, pr. Gh.,** „Cuvântul vieții”, după întâia Epistolă sobornicească a Sf. Ap. Ioan, în M.O. XXV (1974), nr. 5-6, pp. 421-426.
- Viezuianu, pr. drd. Dumitru,** Îndreptarea după Epistolele pauline și după Epistola Sfântului Iacob, în S.T. XXIX (1977), nr. 5-8, pp. 506-515.
- Zamfir, ierom. drd. Modest,** *Virtutea iubirii în epistolele Sfântului Ioan*, în G.B. XXXIX (1980), nr. 1-2, pp. 68-71.
- Mihoc, pr. asist. Vasile,** „Și toți știți” (I Ioan 2, 20), în M.A. XXVI (1981), nr. 10-12, pp. 764-769.
- Semen, pr. prof. P.,** *Iubirea aproapelui după Epistola I-a a Sfântului Apostol Ioan*, în M.O. XXXIII (1982), nr. 1-3, pp. 7-12.
- Pufu, drd. Gheorghe,** *Iubirea aproapelui după Epistola I-a a Sfântului Apostol Ioan*, în M.O. XXXVIII (1987), nr. 4, pp. 38-44.
- Drăgușin, pr. Valeriu,** *Eshatologia în Epistolele sobornicești*, în O. XL (1988), nr. 2, pp. 114-123.
- Drăgulin, pr. prof. dr. Gheorghe,** *Idealul eclesiologic în învățătura ortodoxă. „Cer nou și pământ nou” II Petru 3, 13*, în O. XLVIII (1997), nr. 1-2, pp. 76-86.
- Stamatoiu, pr. prof. Dionisie,** *Eshatologia în Epistolele sobornicești*, în M.O. LIV (2003), nr. 1-4, pp. 21-28.

4. Apocalipsa

1). Isagogie / critică textuală

- Nicolaescu, diac. prof. N. I.,** *Cheia interpretării istorice a Apocalipsei*, în S.T. I (1949), nr. 5-6, pp. 287-303.
- Damaschin, ep. dr. Severineanu,** *Biserica din Laodiceea la sfârșitul veacului I. după Apocalipsă*, în M.O. XLII (1991), nr. 4-6, pp. 21-23.

2). Exegeză / comentariu

Mircea, pr. Ioan, *Împărăția lui Hristos de mii de ani. Studiu exegetic asupra textului din Apocalipsa 20, 1-15*, în O. XLVI (1984), nr. 1, pp. 29-59.

Cowley, Roger W., *The International Interpretation of the Apocalypse of St. John in the Ethiopian Orthodox Church* (Cambridge University Press, 1983, 419 p.), recenzie semnată de pr. asist. Nicolae V. Dura, în O. XXXVI (1984), nr. 4, pp. 544-546.

Dura, pr. asist. Nicolae V. (recenzie), *Roger W. Cowley — The International Interpretation of the Apocalypse of St. John in the Ethiopian Orthodox Church* (Cambridge University Press, 1983, 419 p.), în O. XXXVI (1984), nr. 4, pp. 544-546.

Mircea, pr. Ioan, *Împărăția lui Hristos de o mie de ani sau de mii de ani?*, în O. XLVIII (1986), nr. 3, pp. 47-61.

Andreicuț, pr. drd. Ioan, *Interpretări greșite ale unor texte din Apocalipsă și combaterea lor*, în S.T. XLII (1990), nr. 2, pp. 84-97.

Drăgulin, drd. Paul, *Direcția de interpretare a Apocalipsei ca sistem al evenimentelor istoriei universale*, în M.O. L (1999), nr. 1-2, pp. 80-89.

3). Teologie

Mihoc, pr. asist. Vasile, *Elemente de eclesiologie în cartea Apocalipsei*, în O. XLIV (1982), nr. 4, pp. 503-517.

Mihoc, prep. drd. Daniel, *Istoria umană între suveranitatea lui Hristos și lucrarea lui Satan după Apocalipsă 6, v. 7, 17*, în R.T. VIII [80] (1998), nr. 4, pp. 129-145.

C. Teme noutestamentare specifice**1. Raportul dintre Vechiul și Noul Testament**

Marcu, pr. prof. dr. Grigorie, *Noul Legământ. Legământul de viață și pace*, în M.A. IX (1964), nr. 6-8, pp. 420-428.

Stamatoiu, pr. prof. Dionisie, *Raportul dintre Legea Veche și Legea Nouă, după Predica de pe Munte*, în M.O. XXX (1979), nr. 7-9, pp. 549-558.

Zamfir, ierom. drd. Modest, *Atitudinea Mântuitorului Iisus Hristos față de Vechiul Testament*, în O. XLV (1983), nr. 1, pp. 94-103.

Rezuș, pr. prof. Petru, *Vechiul Testament în lumina Noului Testament*, în M.M.S. LXIV (1988), nr. 2, pp. 22-35.

Homescu, dr. Mircea V., *Anticipări din Geneză împlinite în Apocalipsă*, în A.B. VIII (1997), nr. 7-9, pp. 92-97.

2. Împărăția lui Dumnezeu

- Cornilescu, Dim. I.**, *Împărăția lui Hristos* (scrieri ale predicatorului Frank Tomas din Geneva, 155 p.), recenzie semnată de dr. N. Bălan, în R.T. VII (1913), nr. 5, p. 161.
- Bălan, dr. Nicolae** (recenzie), *Dumitru I. Cornilescu — Împărăția lui Hristos* (scrieri ale predicatorului Frank Tomas din Geneva, 155 p.), în R.T. VII (1913), nr. 5, p. 161.
- Ghia, pr. prof. dr. I. Gh.**, *Împărăția lui Dumnezeu după Noul Testament* (Institutul de arte grafice, Ed. „Ramuri”, Craiova, 1925, 86 p.), recenzie semnată de N. Colan, R.T. XV (1925), nr. 8-9, p. 280.
- Colan, N.** (recenzie), *Pr. Prof. Dr. Gh. I. Ghia — Împărăția lui Dumnezeu după Noul Testament* (Institutul de arte grafice, Ed. „Ramuri”, Craiova, 1925, 86 p.), în R.T. XV (1925), nr. 8-9, p. 280.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae**, *Împărăția lui Dumnezeu — împărăția păcii*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 7-8, p. 401.
- Răducă, pr. conf. dr. Vasile**, *Familia și împărăția lui Dumnezeu după Sfânta Scriptură*, în T.V. XI [LXXVII] (2001), nr. 1-7, pp. 81-95.

3. Numirile biblice ale lui Dumnezeu

- Loichița, pr. prof. V.**, *Numirile biblice ale lui Dumnezeu (în V.T.)*, în M.B. VI (1956), nr. 10-12, pp. 144-160.
- Loichița, pr. prof. V.**, *Numirile biblice ale lui Dumnezeu (în N.T.)*, în M.B. VII (1957), nr. 4-6, pp. 34-54.

4. Dragostea creștină

- Ciopron, arhidiacon. P.**, *Virtutea dragostei creștine*, în M.M. VII (1931), nr. 12, pp. 339-341.
- Rovența, pr. prof. Haralambie**, *Iubirea creștină — fragment din esența și specificul creștinismului*, în S.T. V (1936), pp. 107-122.
- Papuc, mgrd. Gh.**, *Virtutea dragostei în scrierile Sfântului Apostol Ioan*, în S.T. VIII (1956), nr. 5-6, pp. 303-317.
- Bria, mgrd. Vasile**, *Imnul dragostei (I Cor. XIII, 1-13) în Omiliile Sfântului Ioan Gură de Aur*, în S.T. XIII (1961), nr. 7-8, pp. 427-436.
- Nicolaescu, diac. prof. N.**, *Despre iubirea față de toți oamenii, după pilda samarineanului milostiv*, în G.B. XXVI (1967), nr. 11-12, pp. 1059-1064.
- Zamfir, ierom. drd. Modest**, *Virtutea iubirii în epistolele Sfântului Ioan*, în G.B. XXXIX (1980), nr. 1-2, pp. 68-71.

5. Rugăciunea domnească

- Corneanu, diac. conf. N.**, *Poate fi înlocuit „Tatăl nostru” cu rugăciuni improvizate*, în M.M.S. XXXVI (1960), nr. 9-12, pp. 549-555.
- Neamțu, pr. M.**, *Rugăciunea domnească în tâlcuirea Sfinților Părinți (I)*, în M.O. XXIV (1973), nr. 7-8, pp. 571-575; *(II)*, în M.O. XXV (1974), nr. 1-2, pp. 46-54; și *(III)*, în M.O. XXV (1974), nr. 11-12, pp. 956-959.
- Petcu, drd. Sorin**, *Rugăciunea Domnească în cultul creștin și explicarea ei în literatura patristică...*, în S.T. XXVI (1974), nr. 1-2, pp. 66-78.
- Zăvoianu, drd. Cornel**, *Despre rugăciunea domnească la Tertulian și Sfântul Ciprian*, în G.B. XXXV (1976), nr. 3-4, pp. 364-376.
- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Rugăciunea Domnească „Tatăl nostru”. Cuvântul I.*, în M.O. XXVII (1976), nr. 7-8, pp. 600-603; *(II): „Sfințească-se numele Tău”*, în M.O. XXVII (1976), nr. 9-10, pp. 760-763; *(III): „Vie împărăția Ta”*, în M.O. XXVII (1976), nr. 11-12, pp. 1046-1049; *(IV)*, în M.O. XXVIII (1977), nr. 1-3, pp. 193-195; *(V și VI)* M.O. XXVIII (1977), nr. 7-9, pp. 608-613; *(VII): „Și nu ne duce pe noi în ispită”*, în M.O. XXIX (1978), nr. 4-6, pp. 339-341; *(VIII): „Ci ne mântuiește de cel rău”*, în M.O. XXIX (1978), nr. 7-9, pp. 627-629; și *(IX)*, M.O. XXX (1979), nr. 4-6, pp. 366-369.
- Coravu, Dumitru**, *Ηκυριακή προσευχή φιλολογική ιστορικο-θεολογική και επηνηρευτική μελέτη [Rugăciunea domnească. Studiu filologic, istorico-teologic și exegetic]* (Atena, 1979, 295 p. + 42 p.), recenzie semnată de pr. prof. Constantin Cornițescu, în O. XXXII (1980), nr. 4, pp. 634-636.
- Cornițescu, pr. prof. Constantin** (recenzie), *Dumitru Coravu — Ηκυριακή προσευχή φιλολογική ιστορικο-θεολογική και επηνηρευτική μελέτη [Rugăciunea domnească. Studiu filologic, istorico-teologic și exegetic]* (Atena, 1979, 295 p. + 42 p.), în O. XXXII (1980), nr. 4, pp. 634-636.
- Zăvoianu, drd. Corneliu**, *Rugăciunea Domnească după Sfântul Grigorie de Nyssa*, în G.B. XL (1981), nr. 9-10, pp. 882-899.
- Sfântul Ciprian**, *Despre Rugăciunea Domnească*, traducere de Gh. Badea, în T.V. II (1992), nr. 8-10, pp. 162-166.
- Badea, Gh.** (traducere), *Sfântul Ciprian — Despre Rugăciunea Domnească*, în T.V. II (1992), nr. 8-10, pp. 162-166.
- Damaschin, Coravu-Severineanu**, *Traducerea rugăciunii „Tatăl nostru”*, în M.O. XLIV (1993), nr. 1-6, pp. 39-44.
- Ioan C., monahul**, *Rugăciunea Domnească, limbajul universal al convorbirii omului cu Dumnezeu*, în G.B. LVII (1998), nr. 5-8, pp. 42-53.

6. Parabole și minuni

- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Actualitatea parabolelor istorisite în Evanghelia după Sfântul Luca*, în S.T. IV (1952), nr. 5-6, pp. 273-292.
- Stamatoiu, pr. dr. Dionisie**, *Despre parabolele Mântuitorului*, în M.O. XLVIII (1997), nr. 1-3, pp. 131-134.

7. Etică și sociologie în Noul Testament

- Popoviciu, Aurel** (recenzie), *Învățăturile sociale ale Evangheliei. Studiu biblic* (traducere din limba franceză de Ilie Beleuță, Făgăraș, 1912, preț 1 cor.), în R.T. VII (1913), nr. 3, p. 99.
- Tolu, N.**, *Biblia și democrația*, în R.T. XV (1925), nr. 2, pp. 38-45.
- Stăniloae, D.**, *Munca și proprietatea în Testamentul Nou*, în R.T. XVI (1926), nr. 8-10, pp. 230-240.
- Simionescu, Ioan**, *Ierarhia valorilor după concepția Noului Testament*, în M.M. IX (1933), nr. 2-3, pp. 57-60.
- Morușca, arhim. Policarp**, *Porunca iubirii, caritatea creștină*, în R.T. XXIV (1934), nr. 3-4, pp. 100-112; nr. 5-6, pp. 184-190; nr. 7-8, pp. 220-233; și nr. 9-10, pp. 315-321.
- Marcu, T. Grigorie**, *Iubirea lui Dumnezeu în educația religioasă a copilăriei*, în R.T. XXIV (1934), nr. 7-8, pp. 234-243.
- Dudu, V.**, *Bazele sociale ale Evangheliei*, în M.M. XVIII (1942), nr. 12, pp. 661-666.
- Mladin, ierom. prof. Nicolae**, *Problema muncii în creștinism*, în S.T. I (1949), nr. 3-4, pp. 176-204.
- Nicolaescu, diacon prof. N. I.**, *Adevărata pietate după Noul Testament*, în S.T. I (1949), nr. 1-2, pp. 35-54.
- Negoită, pr. Atanasie**, *Lectura biblică în formarea religioasă a copilului*, în G.B. VIII (1949), nr. 1-2, pp. 63-67.
- Belu, pr. prof. Dumitru**, *Caracterul social al Rugăciunii Domnești*, în S.T. III (1951), nr. 9-10, pp. 542-551.
- Fecioru, pr. lector. D.**, *Probleme dogmatice și sociale în Evanghelia după Ioan*, în S.T. V (1953), nr. 3-4, pp. 210-224.
- Prelipceanu, pr. prof. Vlad.**, *Evangheliile sinoptice, probleme dogmatice și idei sociale*, în S.T. V (1953), nr. 5-6, pp. 365-381.
- Coman, pr. prof. Ioan Gh.**, *Temeiuri biblice și patristice pentru folosirea în comun de către oameni a mijloacelor de trai*, în S.T. V (1953), nr. 9-10, pp. 590-604.
- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Îndatoriri sociale după Noul Testament*, în S.T. VI (1954), nr. 7-8, pp. 347-356.
- Alexe, C. Ștefan**, *Viața creștină după bărbații apostolici*, în S.T. VII (1955), nr. 3-4, pp. 223-235.
- Vlad, pr. prof. Sofron**, *Principii misionare și sociale în Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. VII (1955), nr. 5-6, pp. 284-304.
- Papuc, mgrd. Gheorghe**, *Viața creștină după epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. VII (1955), nr. 5-6, pp. 353-367.
- Șuparschi, arhim. Melchisedec**, *Temeiurile biblice ale vieții de obște*, în G.B. XIV (1955), nr. 3-4, pp. 203-210.

- Suparschi, arhim. M.**, *Idei moral-sociale în epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. VIII (1956), nr. 3-4, pp. 167-179.
- Codreanu, pr. Iorgu**, *Concepția Sfântului Apostol Pavel despre clasele sociale*, în M.M.S. XXXII (1956), nr. 8-9, pp. 482-484.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, *Sfântul Apostol Pavel despre modelul de viață creștinească*, în S.T. IX (1957), nr. 1-2, pp. 1-22.
- Bejgu, pr. mgrd. Gh.**, *Prietenia după Sfânta Scriptură*, în S.T. IX (1957), nr. 1-2, pp. 68-85.
- Pietreanu, pr. mgrd. V.**, *Principii de morală socială în Epistolele sobornicești*, în S.T. IX (1957), nr. 5-6, pp. 355-368.
- Pietreanu, mgrd. Victor**, *Virtute și păcat în concepția Sf. Apostol Pavel*, în S.T. IX (1957), nr. 9-10, pp. 673-693.
- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, *Bucuria vieții*, în M.O. VIII (1957), nr. 11-12, pp. 729-736.
- Sevici, mgrd. Traian**, *Probleme de învățătură și viață creștină în comentariul Sfântului Ioan Gură de Aur la Scrisoarea paulină către Filipeni*, în S.T. XII (1960), nr. 7-8, pp. 500-516.
- Crăciunaș, ierom. Irineu**, *Slujirea frățească*, în M.M.S. XL (1964), nr. 1-2, pp. 18-24.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie T.**, *Problema unității creștine în lumina Epistolelor pauline*, în S.T. XVII (1965), nr. 5-6, pp. 275-285.
- Häring, Bernhard**, *Das Gesetz Christi* (Freiburg im Breisgau, 1961), recenzie semnată de prof. O. Bucevschi, în O. XVII (1965), nr. 2, pp. 250-254.
- Bucevschi, prof. O.** (recenzie), *Bernhard Häring — Das Gesetz Christi* (Freiburg im Breisgau, 1961), în O. XVII (1965), nr. 2, pp. 250-254.
- Nicolae, Mitropolitul Banatului, și Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Sărăcia și lupta împotriva ei în perspectiva Evangheliei*, în M.A. XI (1966), nr. 1-3, pp. 1-22.
- Vasilescu, diac. prof. Emilian**, *Evangheliile sinoptice. Probleme dogmatice și idei sociale*, în M.M.S. XLII (1966), nr. 1-2, pp. 5-15.
- Vasilescu, diac. prof. Em.**, *Epistolele Sfântului Apostol Pavel. Idei misionare și sociale*, în M.M.S. XLV (1969), nr. 10-12, pp. 599-609.
- Rădulescu, pr. drd. Nicolae**, *Ideea de unitate și de comuniune în Noul Testament*, în S.T. XXVII (1975), nr. 7-8, pp. 536-545.
- Rădulescu, pr. drd. Nicolae**, *Temeiuri pentru libertate în Noul Testament*, în O. XXVII (1975), nr. 3, pp. 515-525.
- Rădulescu, pr. drd. Nicolae**, *Păcatul și eliberarea după Noul Testament*, în S.T. XXVIII (1976), nr. 7-10, pp. 669-682.
- Stamate, pr. drd. Marin**, *Idei moral-sociale în Epistolele pauline*, în S.T. XXIX (1977), nr. 1-2, pp. 123-133.
- Buga, pr. drd. Ioan**, *Făgăduință și credincioșie divină în Sfânta Scriptură*, în S.T. XXX (1978), nr. 3-4, pp. 231-242.
- Bîzgan, pr. drd. Gheorghe**, *Predica Sfântului Apostol Pavel despre trăirea creștină*, în M.M.S. LV (1979), nr. 7-8, pp. 455-466.

- Stamatoiu, pr. Dionisie**, „*Rugăciune și muncă*”, după *Sfântul Apostol Pavel*, în M.O. XXXII (1981), nr. 4-6, pp. 237-244.
- Todoran, drd. Simion**, *Bunăvoirea dintre oameni în lumina Noului Testament*, în G.B. XL (1981), nr. 9-10, pp. 706-715; și în G.B. XLI (1982), nr. 9-10, pp. 761-766.
- Moraru, drd. Eugen**, *Noțiunea de viață în lumina Noului Testament*, în M.A. XXVII (1982), nr. 10-12, p. 623.
- Anicăi, pr. D.**, *Datoria slujirii și obligațiile cetățenești ale creștinului după învățătura Noului Testament*, în M.M.S. LVIII (1982), nr. 1-2, pp. 15-27.
- Neaga, pr. prof. dr. Nicolae**, *Pacea și dezarmarea în lumina Sfintei Scripturi*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 1-2, pp. 28-32.
- Neaga, dr. N.**, *Primatul dreptății*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 9-10, p. 547.
- Belea, prot. Nicodim**, *Creștinismul și ideea rasistă*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 9-10, p. 555.
- Mihoc, pr. asist. dr. Vasile**, *Elemente pentru o teologie a păcii*, în M.A. XXVIII (1983), nr. 11-12, p. 706.
- Paschia, pr. Gh.**, *Porunci, îndemnuri și povățuiri pentru pace în Sfânta Scriptură*, în S.T. XXXV (1983), nr. 9-10, pp. 632-643.
- Moraru, drd. Eugen**, *Solidaritatea umană după Sfânta Scriptură, factor esențial în realizarea păcii*, în S.T. XXXV (1983), nr. 9-10, pp. 663-672.
- Stamatoiu, pr. Dionisie**, „...și pe pământ pace!” *Temeiuri din Revelația divină pentru o luminoasă nădejde*, în M.O. XXXIV (1983), nr. 11-12, pp. 754-761.
- Moldovan, pr. conf. dr. Ilie**, *Iisus Hristos-viața lumii. Viața religioasă autentic creștină ca temă de discuție ecumenică*, în M.M.S. LIX (1983), nr. 4-6, pp. 167-191.
- Cherescu, diacon Pavel**, *Pacea și Sf. Scriptură*, în M.A. XXIX (1984), nr. 1-2, pp. 40-49.
- Tofană, pr. drd. Stelian**, *Unitatea creștinilor în eforturile de apărare a păcii și vieții în lume, după Noul Testament*, în S.T. XXXVII (1985), nr. 5-6, pp. 364-380.
- Lucian Tomitanul, episcop-vicar (Florea)**, *Îndatoriri moral-sociale după epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în G.B. XLV (1986), nr. 2, pp. 49-54.
- Tofană, pr. drd. Stelian**, *Responsabilitatea creștină după Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XXXVIII (1986), nr. 5, pp. 84-98.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile**, *Îmbogățirea în Dumnezeu*, în M.A. XXXIII (1988), nr. 6, p. 52.
- Bârsan, protos. Arsenie**, *Despre desăvârșirea omului*, în M.O. XLI (1990), nr. 1-3, pp. 97-109.
- Șuparschi, arhim. Melchisedec**, *Îndatoririle moral-sociale ale creștinilor după Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în M.O. XLV (1994), nr. 1-6, pp. 65-70.
- Semen, pr. prof. dr. Petre**, *Concepția biblică despre proprietatea asupra pământului*, în T.V. VII [LXXIII] (1997), nr. 1-6, pp. 25-43.

Semen, pr. prof. dr. Petre, *Sfânta Scriptură apără demnitatea umană de degradare*, în T.V. VII [LXXIII] (1997), nr. 1-6, pp. 95-107.

Basarab, pr. dr. Mircea, *Reconcilierea în Sfânta Scriptură. Studiu biblic-ermineutic*, în S.T. LI (1999), nr. 3-4, pp. 24-49.

Semen, pr. prof. dr. Petre, *Atitudinea Bisericii față de pruncucidere, divorț, abandonul de copii, droguri, homosexualitate — justificată de Sfânta Scriptură*, în T.V. IX [LXXXV] (1999), nr. 7-12, pp. 75-97.

Basarab, pr. dr. Mircea, *Dimensiunea social-culturală și importanța ei pentru înțelegerea problematicii feminine în Biserica Ortodoxă*, în R.T. X [82] (2000), nr. 3-4, pp. 111-189.

Mazilescu, pr. Grigore, *Divorțul în lumina Sfintei Scripturi*, în O. LI (2000), nr. 3-4, pp. 39-50.

Miron, arhim. prof. Vasile, *Caracterul religios-moral al Fericirilor*, în S.T. LIII (2001), nr. 3-4, pp. 118-130.

8. Familia în Noul Testament

Verzan, Sabin, *Familia în lumina învățăturii Noului Testament*, în M.O. V (1954), nr. 9-10, pp. 511-525.

Mazilescu, drd. Grigore, *Învățătura despre familie în Epistolele pauline*, în M.O. XXV (1974), nr. 3-4, pp. 279-287.

Mihoc, pr. prof. dr. Vasile, *Căsătoria și familia în lumina Sfintei Scripturi. Nașterea de prunci, scop principal al căsătoriei*, în M.A. XXX (1985), nr. 9-10, pp. 581-591.

Vizitiu, Mihai, *Familia în învățătura Mântuitorului și a Sfinților Apostoli*, în T.V. IV (1994) nr. 5-7, pp. 25-39.

Răducă, pr. conf. dr. Vasile, *Familia și împărăția lui Dumnezeu după Sfânta Scriptură*, în T.V. XI [LXXVII] (2001), nr. 1-7, pp. 81-95.

Mihoc, pr. lect. dr. Constantin, *Căsătoria și familia în Sfânta Scriptură a Vechiului și Noului Testament și în tradiția iudaică*, în G.B. LX (2001), nr. 9-12, pp. 99-118.

9. Statul și Biserica

Chialda, diac. Mircea, *Creștinism și patriotism*, în S.T. V (1953), nr. 1-2, pp. 51-70.

Marcu, pr. prof. dr. Grigorie, *Hristos și Cezarul, sau Statul și Biserica în lumina Noului Testament*, în M.A. XXII (1977), nr. 7-9, pp. 484-497.

Tofană, pr. drd. Stelian, *Unitatea creștinilor în eforturile de apărare a păcii și vieții în lume, după Noul Testament*, în S.T. XXXVII (1985), nr. 5-6, pp. 364-380.

10. Sfinți și sfințenie

- Mircea, pr. dr. Ioan**, *De ce îi venerăm pe sfinți?*, în O. XLII (1980), nr. 1, pp. 68-82.
- Semen, pr. prof. dr. Petre**, *Sfințenia lui Dumnezeu și sfințenia oamenilor în vechiul și Noul Testament*, în T.V. II [LXVIII] (1992), nr. 1-3, pp. 46-58.
- Vizitiu, pr. lect. Mihai**, *Sfânt și sfințenie după Noul Testament*, în T.V. II [LXVIII] (1992), nr. 11-12, pp. 42-53.

11. Sabat și Duminică

- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Dumineca (sinteză biblic-teologică)*, în M.A. XV (1970), nr. 11-12, pp. 815-822.
- Stăniloae, pr. prof. Dumitru**, *Sâmbăta, ziua martirilor — Duminica, ziua Învierii și a vieții fără de sfârșit*, în O. XXXIII (1981), nr. 2, pp. 129-135.
- Moldovan, pr. conf. Ilie**, *Semnificația sărbătorii duminicii*, în O. XXXIII (1981), nr. 2, pp. 136-155.
- Galeriu, pr. prof. Constantin**, *Sfințirea timpului, ziua de odihnă — ziua Învierii*, în O. XXXIII (1981), nr. 2, pp. 156-175.
- Mircea, pr. Ioan**, *Duminica — ziua Domnului — „Împărăteasă și Doamnă”*, în O. XXXIII (1981), nr. 2, pp. 176-198.
- Cornițescu, diac. asist. Emilian**, *Sabat și Duminică*, în O. XXXIII (1981), nr. 2, pp. 199-209.

12. Sfânta Cruce

- Stăniloae, pr. prof. Dumitru**, *Crucea în teologia și cultul Bisericii Ortodoxe*, în O. XXVII (1975), nr. 3, pp. 405-415.
- Stăniloae, pr. prof. D.**, *Sfânta Cruce ca mijloc de sfințire și de binecuvântare și ca prilej de închinare*, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 172-180.
- Galeriu, pr. prof. Constantin**, *Înțelesurile crucii*, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 181-195.
- Mircea, pr. dr. Ioan**, *Crucea Domnului, Taina și slava Lui*, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 196-214.
- Moldovan, pr. conf. Ilie**, *Sensul închinării creștinului în semnul Sfintei Cruci*, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 215-229.
- David, diac. conf. P. I.**, *Cinstirea Sfintei și de viață făcătoarei Cruci în Biserica Ortodoxă*, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 230-242.
- Cornițescu, diac. asist. Emilian**, *Prefigurări Vechi Testamentale*, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 243-254.
- Zamfir, ierom. drd. Modest**, *Temeiuri biblice și patristice pentru cinstirea Sfintei Cruci*, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 255-265.
- Nemeș, pr. Roman**, *Cinstirea Sfintei Cruci*, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 266-271.

Sfântul Ioan Gură de Aur, *Despre Sfânta Cruce*, traducere de pr. dr. Gh. Paschia, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 272-276.

Paschia, pr. dr. Gh. (traducere), *Sfântul Ioan Gură de Aur — Despre Sfânta Cruce*, în O. XXXIV (1982), nr. 2, pp. 272-276.

D. Qumranologie

Moscovici, Iancu, *Manuscrisele de la Marea Moartă*, în G.B. XVI (1957), nr. 10-11, pp. 736-754.

Marcu, pr.prof. Grigorie, „*Lumină de la Răsărit*” — zece ani de la descoperirea manuscriselor străvechi din depresiunea Mării Moarte, în S.T. X (1958), nr. 1-2, pp. 126-136.

Moscovici, mgrd. Iancu, *Manuscrisele de la Marea Moartă. Descoperiri ulterioare*, în M.M.S. XXXIV (1958), nr. 5-6, pp. 394-410.

B., C., *Sfântul Ioan Botezătorul și Qumranul*, în M.M.S. XXXV (1959), nr. 1-2, pp. 130-132.

Iancu, M., *Persoana Mântuitorului în lumina manuscriselor de la Marea Moartă*, în S.T. XI (1959), nr. 3-4, pp. 138-163.

Verzan, Sabin, *Cronologia manuscriselor de la Marea Moartă*, în S.T. XII (1960), nr. 1-2, pp. 40-59.

Negoită, pr. Athanase, *Manuscrisele de la Marea Moartă în studiile mai noi*, în M.A. V (1960), nr. 5-6, pp. 333-343.

Negoită, pr. Atanasie, *Mediul în care a apărut Noul Așezământ. Cultura nabateenilor în lumina ultimelor săpături arheologice*, în M.O. XI (1960), nr. 9-12, pp. 561-575.

Verzan, pr. Sabin, *Câteva probleme ale teologiei qumranite și creștinismul primar*, în G.B. XIX (1960), nr. 1-2, pp. 66-78.

Negoită, pr. Atanasie, *Manuscrisele de la Qumran și originea creștinismului*, în G.B. XXI (1962), nr. 7-8, pp. 678-688.

Negoită, pr. Atanasie, *Organizația esenienilor și doctrina lor*, în S.T. XIV (1962), nr. 3-4, pp. 202-220.

Iazadjieff, arhim. Sergiu, *A putut oare face parte Sfântul Ioan Botezătorul din comunitatea Esenienilor din Qumran?*, traducere de pr. Ioan Gagi, în S.T. XVI (1964), nr. 3-4, pp. 172-182.

Gagi, pr. Ioan (traducere), *Arhim. Sergiu Iazadjieff — A putut oare face parte Sfântul Ioan Botezătorul din comunitatea Esenienilor din Qumran?*, în S.T. XVI (1964), nr. 3-4, pp. 172-182.

Prelipceanu, pr. prof. Vl., *Colecția innelor religioase a comunității de la Qumran*, în M.M.S. XL (1964), nr. 11-12, pp. 582-591.

- Săbăduș, mgrd. Ioan**, *Descoperirile de la Marea Moartă și raportul lor cu Noul Testament*, în S.T. XVII (1965), nr. 3-4, pp. 210-240.
- Negoită, pr. Atanasie**, *Paralele între Biblie și manuscrisele de la Marea Moartă (Fericirile se află în aceste manuscrise?)*, în M.B. XVIII (1968), nr. 7-9, pp. 387-401.
- Negoită, pr. Atanasie**, *Manuscrisele de la Marea Moartă și Noul Testament*, în G.B. XXXIII (1974), nr. 7-8, pp. 680-699.
- Negoită, pr. Athanasie**, *Creștinismul și esenianismul în lumina manuscriselor de la Marea Moartă*, în M.O. XXIX (1978), nr. 1-3, pp. 41-51.
- Negoită, pr. prof. Atanasie**, *Creștinismul și esenismul în lumina manuscriselor de la Marea Moartă*, în G.B. XLIII (1984), nr. 5-6, pp. 375-386.
- Buburuz, pr. Petru**, *Sunt, oare, destăinuie enigmele comunității de la Qumran?*, în O. XLIII (1991), nr. 1, p. 195.
- Hadas-Lebel, Mireille**, *Manuscrisele de la Marea Moartă*, traducere de Gabriela Cămară, în T.V. II [LXVIII] (1992), nr. 11-12, pp. 180-191.
- Cămară, Gabriela** (traducere), *Mireille Hadas-Lebel — Manuscrisele de la Marea Moartă*, în T.V. II [LXVIII] (1992), nr. 11-12, pp. 180-191.
- Baba, pr. prof. Ioan**, *Esenienii — Date în legătură cu istoria, învățătura și viața descoperirilor de la Qumran*, în A.B. IV (1993), nr. 4-6, pp. 43-47.

E. Portrete biblice

1. Sfântul Apostol Pavel

- Mutz, dr. Franz Xaver**, *Pavel și Ioan ca îndrumători ai păstorilor de suflete*, recenzie semnată de pr. Aurel Popovici, în R.T. VI (1912), nr. 2, p. 51.
- Popovici, pr. Aurel** (recenzie), *Dr. Franz Xaver Mutz — Pavel și Ioan ca îndrumători ai păstorilor de suflete*, în R.T. VI (1912), nr. 2, p. 51.
- Vlad, Sofran**, *Convertirea Sf. Apostol Pavel* (Biblioteca cercurilor religioase, nr. 1. Tip. Cărților Bisericești, București, 1929, 23 p.), la Bibliografie, în R.T. XIX (1929), nr. 7-8, p. 256.
- Belea, N.**, *Sfântul Pavel, eroul suferinței (II Cor. VII, 4) (după Anton Worlitscheck, Paulus und die moderne Seele)*, în R.T. XXII (1932), nr. 4, pp. 141-150.
- Ioniță, Nicolae**, *Convertirea Sf. Apostol Pavel. Apologie biblică („Cartea Românească”, Chișinău, 1932, 109 p.)*, la Bibliografie, în R.T. XXIII (1933), nr. 4, p. 814.
- Ungur, pr. Victor**, *Sfârșitul vieții apostolului Pavel*, în R.T. XXVI (1936), nr. 1-2, pp. 35-52.

- Belea, prot. Nicodim**, *Personalitatea Sfântului Apostol Pavel și sufletul modern*, în R.T. XXVI (1936), nr. 3-4, pp. 99-106.
- Marcu, diac. dr. Grigorie**, „*Saul din Tars*” (Sibiu, 1939, 126 p.), recenzie semnată de Haralambie Roventă, în S.T. VII (1938-1939), pp. 409-410.
- Roventă, Haralambie** (recenzie), *Diac. Dr. Grigorie Marcu — Saul din Tars* (Sibiu, 1939, 126 p.), în S.T. VII (1938-1939), pp. 409-410.
- Marcu, diacon T. Grigorie**, *Saul din Tars*, în R.T. XXIX (1939), nr. 5, pp. 197-212.
- Munteanu, prof. Liviu G.**, *Sfântul Apostol Pavel — muncitor cu brațele*, în S.T. III (1951), nr. 7-8, pp. 430-436.
- Nicolaescu, diac. prof. N. I.**, *Sfântul Apostol Pavel și creștinătatea actuală*, în S.T. III (1951), nr. 7-8, pp. 449-461.
- Popescu, pr. prof. Teodor M.**, *Sfântul Pavel, Apostolul Neamurilor*, în S.T. III (1951), nr. 7-8, pp. 369-385.
- Vlad, pr. prof. Sofron**, *Sfântul Apostol Pavel — păstor de suflete*, în S.T. III (1951), nr. 7-8, pp. 437-448.
- Belu, pr. prof. D. I.**, Calitățile de îndrumător duhovnicesc ale Sfântului Apostol Pavel, în S.T. VII (1955), nr. 9-10, pp. 555-581.
- Marcu, pr. prof. Grigorie**, Mens divinior, o comparație între Sfântul Apostol Pavel și Sfântul Ioan Gură de Aur, în S.T. IX (1957), nr. 9-10, pp. 617-624.
- Sîrbu, mgrd. Gheorghe**, *Activitatea Sfântului Apostol Pavel în Licaonia*, în S.T. XII (1960), nr. 9-10, pp. 663-684.
- Alexandru, B. A.**, *Pe urmele Sf. Ap. Pavel*, în M.O. XI (1960), nr. 9-12, pp. 576-582.
- Mircea, pr. prof. Ioan**, *Sfinții Apostoli Petru și Pavel după documente vechi și noi*, în G.B. XXV (1966), nr. 9-10, pp. 821-831.
- Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române**, *Sfinții Apostoli Petru și Pavel în lumina apostolicității și sobornicității Bisericii*, în O. XIX (1967), nr. 2, pp. 153-163.
- Nicolaescu, diac. prof. N.**, *Sfinții Apostoli Petru și Pavel în lumina sobornicității Bisericii*, în G.B. XXVI (1967), nr. 5-6, pp. 452-466.
- Timoceanu, pr. V.**, *Sfinții Apostoli Petru și Pavel în lumina apostolicității și sobornicității Bisericii*, în M.M.S. LIV (1974), nr. 5-8, pp. 549-557.
- Covercă, pr. I. V.**, *Din viața și activitatea Sf. Apostoli Petru și Pavel*, în G.B. XLVIII (1989), nr. 4-5, pp. 18-27.
- Bârlănescu, pr. Ioan**, *Personalitatea Sfântului Apostol Pavel, izvoarele sale doctrinare și permanenta sa actualitate*, în A.B. IV (1993), nr. 4-6, pp. 31-42.
- Spiru, preot Ioan**, *Sfântul Apostol Pavel și adevărurile evanghelice cuprinse în Epistolele Sale*, în A.B. IV (1993), nr. 7-9, pp. 79-90.
- Stamatoiu, pr. conf. dr. Dionisie**, *Sfântul Apostol Pavel*, în M.O. LII (2001), nr. 1-2, pp. 32-70.
- Stamatoiu, pr. conf. dr. Dionisie**, *Complexitatea unei personalități, Sfântul Apostol Pavel*, în M.O. LIII (2002), nr. 1-4, pp. 16-44.

2. Sfântul Ioan Botezătorul

- Dron, pr. C.**, *Capul lui Ioan Botezătorul*, în M.M. II (1926), nr. 9, pp. 186-188.
- Bratitot, P.**, *Ioannes o Baptistes os profetes [Ioan Botezătorul ca profet]* (Atena, 1921), recenzie semnată de N. Neaga, în R.T. XIX (1929), nr. 1, p. 33.
- Neaga, N.** (recenzie), *P. Bratitot — Ioannes o Baptistes os profetes [Ioan Botezătorul ca profet]* (Atena, 1921), în R.T. XIX (1929), nr. 1, p. 33.
- Negoită, dr. T.**, *Pusnicul de la Iordan. Sfântul Ioan Botezătorul*, în R.T. XXX (1940), nr. 1-2, pp. 59-65.
- Donoș, pr. Niculai**, *Sfântul Ioan Botezătorul*, în M.M.S. XXXI (1955), nr. 1-2, pp. 1-10.
- Simedrea, mitropolit Tit**, *Sfântul Ioan Botezătorul în lumina descoperirilor de la Qumran*, în S.T. X (1958), nr. 3-4, pp. 139-161.
- B., C.**, *Sfântul Ioan Botezătorul și Qumranul*, în M.M.S. XXXV (1959), nr. 1-2, pp. 130-132.
- Copăcianu, prof. Emanuel**, *Ioan, proorocul deșerturilor*, în M.B. XXV (1975), nr. 1-3, pp. 20-37.
- Negoită, pr. Atanasie**, *Sfântul Ioan Botezătorul a fost qumranit sau esenian?*, în S.T. XXVII (1975), nr. 5-6, pp. 377-387.
- Răduleanu, pr. prof. Boris**, *Sfântul Ioan Botezătorul*, în G.B. XXXV (1976), nr. 7-8, pp. 725-742.
- Buga, pr. Ion**, *Sfântul Ioan Botezătorul, primul martor public al Fiului lui Dumnezeu Cel Întrupat*, în O. XLV (1983), nr. 1, pp. 73-82.
- Bude, pr. drd. Ioan**, *Moartea Sfântului Ioan Botezătorul după Sfintele Evanghelii și după istoricul Iosif Flaviu*, în S.T. XXXVIII (1986), nr. 4, pp. 66-78.
- Caraza, diac. Ioan**, *Sfântul Ioan Botezătorul — Înainte-Mergătorul Domnului nostru Iisus Hristos*, în S.T. XLIX (1997), nr. 3-4, pp. 71-152.

3. Sfinții Apostoli

- Mutz, dr. Franz Xaver**, *Pavel și Ioan ca îndrumători ai păstorilor de suflete*, recenzie semnată de pr. Aurel Popovici, în R.T. VI (1912), nr. 2, p. 51.
- Popovici, pr. Aurel** (recenzie), *Dr. Franz Xaver Mutz — Pavel și Ioan ca îndrumători ai păstorilor de suflete*, în R.T. VI (1912), nr. 2, p. 51.
- Blaga, prot. dr. Iosif**, *Pasiunea apostolică*, în R.T. XVI (1926), nr. 11, pp. 289-298.
- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, *Apostolatul Roman al Sfântului Apostol Petru în lumina Noului Testament*, în O. IV (1949), nr. 4, pp. 116-129.
- Nicolaescu, diac. N. I.**, *Sfântul Ioan Evanghelistul, martor al Învierii Domnului*, în G.B. XII (1953), nr. 2-3, p. 132-143.

- Bucevschi, diac. prof. O.**, *Doi Apostoli: Iuda și Petru*, în G.B. XV (1956), nr. 3-4, pp. 130-132.
- Bucevschi, diac. prof. Orest**, *Sfinții Apostoli pe Golgota*, în G.B. XVI (1957), nr. 4-5, pp. 229-232.
- Pănoiu, pr. I.**, *Sfântul Apostol Ioan*, în G.B. XXI (1962), nr. 3-4, pp. 250-267.
- Agurides, prof. dr. Savas**, *Petru și Ioan în Evanghelia a patra*, în M.B. XVII (1967), nr. 7-9, pp. 467-472.
- Mircea, pr. Ioan**, *Cinstirea Sfinților Apostoli în lumina apostolicității și sobornicității Bisericii*, în G.B. XXVI (1967), nr. 5-6, pp. 466-486.
- Belu, pr. dr. Dumitru**, *Predica Sfântului Apostol Petru*, în M.A. XII (1967), nr. 1-3, pp. 135-146.
- Marcu, pr. prof. dr. T. Grigorie**, *Profilul ortodox al unei comemorări apostolești (XIX veacuri de la moartea martirică a Sfinților Apostoli Petru și Pavel)*, în M.A. XII (1967), nr. 6-7, pp. 480-490.
- Radu, prot. Aurel**, *Predica Sfinților Apostoli Petru și Pavel*, în M.A. XII (1967), nr. 10-12, pp. 803-815.
- Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române**, *Sfinții Apostoli Petru și Pavel în lumina apostolicității și sobornicității Bisericii*, în O. XIX (1967), nr. 2, pp. 153-163.

4. Alte personaje biblice

- Bălan, dr. Nicolae**, *Caractere creștine?*, în R.T. IV (1910), nr. 1, pp. 1-7.
- Scriban, arh. I.**, *Caractere creștine?*, în R.T. V (1911), nr. 8, pp. 225-228.
- Guettée, dr. W.**, *Științele bisericești*, traducere de Ilie Beleuță, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 228, și în R.T. V (1911), nr. 9, p. 266.
- Beleuță, Ilie** (traducere), *Dr. W. Guettée — Științele bisericești*, în R.T. V (1911), nr. 8, p. 228, și în R.T. V (1911), nr. 9, p. 266.
- Bălan, dr. Nicolae**, *Ostași credincioși în Noul Testament*, în R.T. IX (1915), nr. 9-12, pp. 137-146.
- Diculescu, pr. prof. Gh.**, *Sfintele femei mironosițe*, în G.B. IV (1945), nr. 11-12, pp. 85-88.
- Gregorian, pr. prof. V.**, *Păstorii din Betleem*, în G.B. X (1951), nr. 10-12, pp. 13-15.
- Pislaru, pr. Matei**, *Pilat din Pont, Pilat Ponteanul, ori Ponțiu Pilat ?*, în S.T. VIII (1956), nr. 7-8, pp. 487-497.
- Marcu, T. Grigorie**, *Trei portrete neotestamentare: Iuda Iscarioteanul, Pilat din Pont și Claudia Procula*, în M.A. III (1958), nr. 1-2, pp. 190-201.
- Marcu, prof. dr. Grigorie**, *Portret neotestamentar: Sf. Timotei*, în M.B. IX (1959), nr. 3-4, pp. 21-26.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie T.**, *Gamaliel*, în S.T. XIV (1962), nr. 1-2, pp. 39-50.
- Nicolae preotul, Lidia**, *Portret neotestamentar*, MB. XII (1962), nr. 1-2, pp. 77-82.

- Marcu, T. Grigorie**, *Virtutea n-are vârstă (Cu privire la colaboratorii Sfântului Apostol Pavel)*, în M.A. VII (1962), nr. 3-6, pp. 240-261.
- Marcu, T. Grigorie**, *Sfântul Varnava Cipriotul — apostol al eleniștilor*, în M.A. VIII (1963), nr. 1-3, pp. 45-73.
- Papuc, diacon Gheorghe**, *Sfântul Luca autor neotestamentar*, în M.A. VIII (1963), nr. 1-3, pp. 74-92.
- Savin, prof. Ioan Gh.**, *Rolul dreptului Iosif în iconomia răscumpărării și locul său în hagiografia creștină*, în S.T. XVI (1964), nr. 5-6, pp. 303-333.
- Tarangul, pr. dr. Oreste**, *Maria din Betania și Maria Magdalena*, în M.A. X (1965), nr. 7-8, pp. 501-510.
- Zăgrean, diac. prof. I.**, *Prieteni în Sfânta Evanghelie*, în M.M.S. XLI (1965), nr. 5-6, pp. 304-311.
- Bucevschi, prof. Orest**, *Ucenicii Mântuitorului*, în G.B. XXV (1966), nr. 11-12, pp. 1061-1072.
- Bogdaproste, Gh.**, *Cei șaptezeci (70) după Noul Testament și Sfânta Tradiție*, în G.B. XXXI (1972), nr. 3-4, pp. 307-317.
- Buga, pr. drd. Ioan**, *Personalitatea patriarhului Avraam oglindită în epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în S.T. XXX (1978), nr. 3-4, pp. 193-204.
- Ghiga, Th.**, *Maria Magdalena și Maria, sora lui Lazăr*, în M.M.S. XXXI (1995), nr. 4, pp. 197-199.

F. Concordanță biblică noutestamentară

- Munteanu Lascarov, Al.**, *Concordanță a Noului Testament — îndreptar alfabetic pentru o grabnică cercetare în Noul Testament* (Tip. Cărților Bisericești, București, 1932, 138 p.), prezentare de Pr. Ilarion V. Felea, la Mișcarea literară, în R.T. XXII (1932), nr. 10-11, p. 391.
- Felea, pr. Ilarion V.** (prezentare), *Al. Munteanu Lascarov — Concordanță a Noului Testament — îndreptar alfabetic pentru o grabnică cercetare în Noul Testament* (Tip. Cărților Bisericești, București, 1932, 138 p.), la Mișcarea literară, în R.T. XXII (1932), nr. 10-11, p. 391.
- Cristescu, pr. prof. Dumitru**, *Îndreptar scripturistic*, în G.B. VIII (1949), nr. 1-2, pp. 19-27.
- Vlăduceanu, preot. dr. V.**, *Culegere de texte biblice pentru fundamentarea doctrinei creștine ortodoxe*, în M.B. X (1960), nr. 7-12, pp. 42-112.
- Șerb, preot Teodor**, *Călăuza biblică*, în M.B. XXVI (1976), nr. 1-4, pp. 49-193; nr. 5-8, pp. 329-471.

G. Preocupări biblice nou testamentare (manuale biblice)

- Morariu, pr. Constantin**, *Institut biblic românesc*, notă în R.T. I (1907), nr. 7-8, p. 413.
- Bălan, dr. Nicolae**, *Un congres biblic românesc*, în R.T. VI (1912), nr. 2, p. 41; și nr. 3, pp. 73-83.
- Bălan, dr. Nicolae; Crăciunescu, dr. Aurel; Dragomir, dr. Silviu; Ghibu, Dr. Onisifor; Lupaș, dr. Ioan; Roșca, dr. teol. și phil. Pavel**, *În fața noilor tulburări bisericești din România (luare de atitudine la condamnarea autorilor ce au alcătuit Mica Biblie)*, în R.T. VIII (1913), nr. 17-19, pp. 449-452.
- Bălan, dr. Nicolae**, *În chestiunea „Micii Biblie”*, în R.T. VIII (1913), nr. 17-19, p. 497; și nr. 20-22, pp. 570-578.
- Bălan, dr. Nicolae**, *Dăm lămuriri!*, în R.T. VIII (1913), nr. 17-19, p. 510; și nr. 20-22, pp. 583-585.
- Bălan, dr. Nicolae**, *A biruit dreptatea – în chestiunea „Micii Biblie”*, în R.T. VIII (1914), nr. 5-6, pp. 97-99.
- Bălan, dr. Nicolae**, *În chestiunea „Micii Biblie”* (Sibiu, 1914), anunț în R.T. VIII (1914), nr. 3-4, pp. 95-96.
- Morușca, pr. P.**, *Congresul biblic*, în R.T. XI (1921), nr. 4-5, pp. 129-132.
- Trifa, pr. I.**, *Cum am cunoscut eu Biblia*, în R.T. XI (1921), nr. 8-11, pp. 253-256.
- Lengle, dr. Joseph**, *Istoria descoperirii dumnezeiești (Geschichter der göttlichen Offenbarung). Manual de introducere în Biblie, pentru școală și studiu particular, cu patru hărți mici* (Freiburg in Br., Herder, 1924, 164 p.), la Bibliografie, în R.T. XV (1925), nr. 1, p. 32.
- Colan, N.**, *Institutul biblic*, în R.T. XVII (1927), nr. 11, pp. 313-317.
- Bejenariu, econ. Mihail**, *Parabolele și învățăturile Domnului nostru Iisus Hristos. Manual pentru clasa a II-a a școlilor secundare de băieți și fete* (Ed. „Cartea Românească”, București, 1929, 146 p.), la Bibliografie, în R.T. XIX (1929), nr. 9-10, p. 360.
- Roventă, diac. prof. Haralambie**, *Studiul Noului Testament la noi...*, în S.T. III (1932), nr. 2, pp. 240-302.
- Roventă, pr. prof. dr. Haralambie** (recenzie), „*Recherches theologiques*” (Paris, 1936, 260 p.) și *Studiul Noului Testament*, în S.T. VI (1937), vol. I, pp. 186-192.
- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, *Preocupări biblice neotestamentare în știința teologică bulgară*, în S.T. III (1951), nr. 5-6, pp. 356-367.
- Bodogae, T.**, *Rânduiala celui între sfinți părintelui nostru Eftimie, Patriarhul Târnavei*, în O. IV (1952), nr. 2, pp. 275-276.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Preocupări didactice și bibliografice neotestamentare (contribuții parțiale)*, în M.A. VIII (1963), nr. 11-12, pp. 836-856.
- Bria, diac I.**, „*Iată, Eu fac toate lucrurile noi*” (Apoc. 21, 5) Tema principală a celei de-a IV-a Adunări generale a Consiliului Ecumenic al Bisericilor (Upsala, 4-20 iulie 1968), în O. XIX (1967), nr. 3, pp. 461-470.

- Marcu, pr. prof. Grigorie T.**, *Preocupări și studii de teologie biblică*, în S.T. XX (1968), nr. 5-6, pp. 345-363.
- Marcu, pr. prof. dr. Grigorie**, *Preocupări ermineutice – de interes actual panortodox și ecumenist*, în M.A. XIII (1968), nr. 7-8, pp. 484-515.
- Barth, Karl**, *Einführung in die Evangelische Theologie* (München, 1968), recenzie semnată de Victor Iliescu, în O. XXII (1970), nr. 2, pp. 269-272.
- Iliescu, Victor** (recenzie), *Karl Barth — Einführung in die Evangelische Theologie* (München, 1968), în O. XXII (1970), nr. 2, pp. 269-272.
- Nicolaescu, diac. prof. Nicolae**, *Studiile biblice în Biserica Ortodoxă Română*, în S.T. XXIII (1971), nr. 1-2, pp. 14-30.
- François, Morel**, *Dictionnaire grec – français de Nouveau Testament* (Paris, 1971), în O. XXVI (1974), nr. 2, pp. 285-287.
- Cornițescu, pr. prof. C.**, *Sfântul Vasile cel Mare, interpret al Sfintei Scripturi*, în O. XLII (1980), nr. 2, pp. 308-320.
- Cornițescu, pr. prof. dr. Constantin**, *Catedra de Studiul Biblic al Noului Testament*, în S.T. XXXIII (1981), nr. 7-10, pp. 512-513.
- Constantinescu, pr. prof. dr. Ion**, *Studiul Noului Testament. Manual pentru Seminariile Teologice* (Ed. I.B.M. al B.O.R., București, 1981), recenzie semnată de pr. prof. Sebastian Chilea, în O. XXXIV (1982), nr. 4, pp. 606-608.
- Chilea, pr. prof. Sebastian** (recenzie), *Pr. Prof. Dr. Ion Constantinescu — Studiul Noului Testament. Manual pentru Seminariile Teologice* (Editura I.B.M. al B.O.R., București, 1981), în O. XXXIV (1982), nr. 4, pp. 606-608.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile**, *Al V-lea Congres al teologilor bibliști ortodocși*, în M.A. XXXIII (1988), nr. 6, p. 100.
- Verzan, pr. dr. Sabin**, *Simpozion internațional ortodox asupra traducerii Sfintei Scripturii*, în O. XLI (1989), nr. 3, pp. 149-150.
- Vasiliadis, P., Galanis, I., și Karavidopoulos, I.** (editori), *Traducerea Sf. Scripturi în B.O.R. Lucrările celui de al IV-lea Congres al teologilor bibliști ortodocși* (în limba greacă, Tesalonic, 1987, 118 p.), recenzie semnată de pr. prof. dr. Vasile Mihoc, în M.A. XXXIV (1989), nr. 4, p. 254.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile** (recenzie), *Traducerea Sf. Scripturi în B.O.R. Lucrările celui de al IV-lea Congres al teologilor bibliști ortodocși* (în limba greacă, editori P. Vasiliadis, I. Galanis și I. Karavidopoulos, Tesalonic, 1987, 118 p.), în M.A. XXXIV (1989), nr. 4, p. 254.
- Patrinacos, Nikon D.**, *A dictionary of greek Orthodoxy* (Cuvânt înainte de Arhiep. Iakovos, Primatul Bisericii Ort. grecești din America, New York, 1987, 329 p.), recenzie de asist. univ. E. Chiosa, în T.V. II (1992), nr. 8-10, pp. 218-219.
- Chiosa, asist. univ. E.** (recenzie), *Nikon D. Patrinacos — A dictionary of greek Orthodoxy* (Cuvânt înainte de arhiep. Iakovos, Primatul Bisericii Ortodoxe Grecești din America, New York, 1987, 329 p.), în T.V. II (1992), nr. 8-10, pp. 218-219.
- Bude, pr. prof. Ioan**, *Imnuri creștine din epoca apostolică în cuprinsul Noului Testament (I)*, în A.B. V (1994), nr. 4-6, pp. 14-30; și *(II)*, în A.B. V (1994), nr. 7-9, pp. 45-60.

- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile**, *Importanța reuniunii internaționale de studii ale Noului Testament*, în R.T. V [77] (1995), nr. 3, pp. 102-112.
- Mihoc, pr. prof. dr. Vasile**, *Importanța reuniunii biblice internaționale în septembrie 1997*, în R.T. VII [79] (1997), nr. 3, p. 195.
- Bude, preot dr. Ioan**, *Mărturii biblice despre moștenirile din mozaism în terminologia și viața cultică a creștinismului primar*, în A.B. XII (2001), nr. 7-9, pp. 78-82.
- Bude, preot dr. Ioan**, *Actele liturgice de binecuvântare și sfințire în Sfânta Scriptură*, în A.B. XII (2001), nr. 10-12, pp. 29-35.

H. Tâlcuirea Evangheliei și Apostolului

- Petrescu, pr. prof. Nicolae**, *Explicarea Apostolului duminical (I). Apostolul din ziua de Paști: Fapte I, 1-8*, în M.O. XXIV (1973), nr. 3-4, pp. 322-326.
- idem.*, *Tâlcuirea Apostolului duminical (II). Duminica II-a după Paști, a Tomii*, în M.O. XXIV (1973), nr. 7-8, pp. 597-602.
- idem.*, *Tâlcuirea Apostolului duminical (III). Duminica III-a după Paști – a mironosițelor*, în M.O. XXIV (1973), nr. 9-10, pp. 765-769.
- idem.*, *Tâlcuirea Apostolului duminical (IV). Duminica IV-a după Paști, a slăbănogului*, în M.O. XXIV (1973), nr. 11-12, pp. 959-965.
- idem.*, *Tâlcuirea Apostolului duminical (IX). Duminica III-a după Rusalii*, în M.O. XXV (1974), nr. 11-12, pp. 960-964.
- idem.*, *Tâlcuirea Apostolului duminical (V). Duminica VI-a după Paști, a orbului*, în M.O. XXV (1974), nr. 1-2, pp. 41-45.
- idem.*, *Tâlcuirea Apostolului duminical (VI). Duminica VII-a după Paști, a Sfinților Părinți*, în M.O. XXV (1974), nr. 3-4, pp. 288-293.
- idem.*, *Tâlcuirea Apostolului duminical (VII). Duminica Rusaliilor*, în M.O. XXV (1974), nr. 5-6, pp. 427-432.
- idem.*, *Tâlcuirea Apostolului duminical (VIII). Duminica I-a după Rusalii (a Tuturor sfinților)*, în M.O. XXV (1974), nr. 7-8, pp. 609-614.
- idem.*, *Tâlcuirea Apostolului duminical (X). Duminica IV-a după Rusalii*, în M.O. XXVI (1975), nr. 1-2, pp. 70-73.
- idem.*, *Tâlcuirea Apostolului duminical (XI). Duminica VI-a după Rusalii*, în M.O. XXVI (1975), nr. 5-6, pp. 405-408.
- idem.*, *Tâlcuirea Apostolului duminical (XII). Duminica VII-a după Rusalii*, în M.O. XXVI (1975), nr. 7-8, pp. 543-546.
- idem.*, *Tâlcuirea Apostolului duminical (XIII). Duminica VIII-a după Rusalii*, în M.O. XXVI (1975), nr. 9-10, pp. 714-717.
- idem.*, *Tâlcuirea Apostolului duminical (XIV). Duminica IX-a după Rusalii*, în M.O. XXVII (1975), nr. 11-12, pp. 873-876.
- idem.*, *Tâlcuirea Apostolului la Buna Vestire*, în M.O. XXXI (1980), nr. 3-6, pp. 481-486.

- idem.*, *Tâlcuirea Apostolului la Nașterea Domnului (Gal. IV, 4-7)*, în M.O. XXVIII (1977), nr. 10-12, pp. 790-796.
- idem.*, *Tâlcuirea Apostolului la sărbătorirea Sfântului Mare Mucenic Gheorghe*, în M.O. XXIX (1978), nr. 4-6, pp. 321-325.
- idem.*, *Tâlcuirea Apostolului de la Botezul Domnului*, în M.O. XXIX (1978), nr. 1-3, pp. 123-126.
- idem.*, *Tâlcuirea Apostolului de la sărbătorirea Sfântului Prooroc Ilie Tezviteanul*, în M.O. XXIX (1978), nr. 7-9, pp. 607-613.
- idem.*, *Explicarea Apostolului la Schimbarea la Față*, în M.O. XXX (1979), nr. 7-9, pp. 582-585.
- idem.*, *Explicarea Apostolului zilei. Sfântul Ioan Botezătorul, 7 ianuarie*, în M.O. XXX (1979), nr. 1-3, pp. 141-146.
- idem.*, *Tâlcuirea Apostolului de la 26 noiembrie, Sfântul Mare Mucenic Dimitrie*, în M.O. XXX (1979), nr. 10-12, pp. 721-725.
- idem.*, *Explicarea Apostolului de la 25 ianuarie (Sfântul Grigore Teologul)*, în M.O. XXXI (1980), nr. 1-2, pp. 62-67.
- idem.*, *Explicarea Apostolului de la Nașterea Maicii Domnului*, în M.O. XXXI (1980), nr. 7-9, pp. 632-638.
- idem.*, *Tâlcuirea Apostolului de la 6 decembrie, Sfântul Ierarh Nicolae*, în M.O. XXXII (1981), nr. 10-12, pp. 625-628.
- idem.*, *Tâlcuirea Apostolului de la Înălțarea Sfintei Cruci*, în M.O. XXXII (1981), nr. 7-9, pp. 429-433.
- idem.*, *Tâlcuirea Apostolului de la sărbătorirea Sfinților Apostoli Petru și Pavel*, în M.O. XXXII (1981), nr. 4-6, pp. 265-269.
- idem.*, *Tâlcuirea Apostolului de la 8 noiembrie*, în M.O. XXXIII (1982), nr. 10-12, pp. 697-700.
- idem.*, *Tâlcuirea Apostolului la Tăierea capului Sfântului Ioan Botezătorul*, în M.O. XXXIII (1982), nr. 7-9, pp. 541-545.

I. Alte teme noutestamentare

1. Voturi monahale

Cârstoiu, drd. Ioan, *Temeiuri neotestamentare pentru voturile monahale*, în G.B. XLIV (1985), nr. 1-2, pp. 59-69.

2. Iudaism

Bude, pr. drd. Ioan, *Poporul ales și rolul său în istoria mântuirii, după învățătura biblică neotestamentară*, în G.B. XLVI (1987), nr. 6, pp. 73-85.

ANEXĂ

Portretismul biblic noutestamentar românesc: prezentarea și analiza operei științifice

Socotim că prezentarea operei unui om nu poate fi înțeleasă pe deplin dacă nu-i cunoaștem viața prin urcușuri și poticniri, prin coborâșuri și impacturi dure cu neprevăzutul, ca și opera citită, parcursă ca un traseu al vieții în cunoaștere. Acestea trebuie să facă parte din întregul ce poate să-l definească pe un om. Așa ne-am așezat într-un mod firesc peste opera și viața unor înaintași dascăli și cărturari ai noștri, făcându-ne un titlu de onoare în a-i cunoaște și înțelege într-atât încât să-i punem în valoare ca pe o perspectivă a vieții proprii și a celor ce vor să-și ofere bucuria autodepășirii; bucuria „alergării” pe traseul ce ne poate duce în vecinătatea lui Dumnezeu și, de ce nu, la îndumnezeire, dacă e să ținem cont de faptul că Împărăția lui Dumnezeu aparține celor ce se silesc.²⁹

Facem această prezentare și dintr-un alt motiv. Avem de cele mai multe ori tendința să evităm unele trasee migăloase în drumul credinței. Vrem să cunoaștem și ne afundăm în citit mai mult decât ne cufundăm în rugăciune, în analiza sufletului și în meditație. E ca și cum am evita o cărare și am ocoli o poartă. Vorbim despre iertare fără să căutăm a înțelege cum se ajunge la a greși. Iar din acest punct de vedere ni se pare că numai altora li se cade a ierta. Am sărit peste gard fără să parcurgem un traseu firesc, așezat, și fără să ne aplecăm orgoliul pe sub o altă poartă. Iar în spațiul iertării nu ne găsim loc și nu-l umplem de tihnă prin prezența noastră. Altă cărare nebătătorită, altă poartă rămasă deschisă și nemarcată de trecerea noastră.

Vorbim, și iarăși vorbim, și continuăm să vorbim, și descoperim că nu există om, și nici o publicație, și nici o carte pe pământ care să nu abordeze un subiect măcar despre iubire. Învățăm cele mai elocvente, sensibile și motivate versuri despre iubire. Ne regăsim în ele. Visăm să iubim și pretindem, Doamne, cum pretindem să fim iubiți! Și... facem de fapt ce nu ne propunem și nu ne dorim... Ca Pavel?³⁰ Mă îndoiesc. Constatarea lui Pavel este legată mereu de nevoia lui de a fi în starea în care să se confunde cu Hristos,³¹ într-o stare de scrupulozitate fără egal, în care se mărturisește întâiul dintre păcătoși.³²

Acest statut este unul de care suntem tare departe, de cele mai multe ori într-un procent de timp jenant de mare, ca preocupare zilnică, față de cel al lui Pavel. Cu

²⁹ „Împărăția cerurilor se ia prin străduință și cei ce se silesc pun mâna pe ea” (Matei 11, 12, în *Biblia, sau Sfânta Scriptură*, Ed. I.B.M. al B.O.R., București, 1988).

³⁰ „Nu’nțeleg ceea ce fac; că nu săvârșesc ceea ce vreau, ci ceea ce urăsc, aceea fac” (Rom. 7, 15).

³¹ „M-am răstignit împreună cu Hristos; și nu eu sunt cel ce mai trăiesc, ci Hristos este Cel ce trăiește în mine; ceea ce trăiesc eu acum în trup trăiesc întru credința în Fiul lui Dumnezeu, Cel ce m-a iubit și pe Sine Însuși S-a dat pentru mine” (Galateni 2, 20).

³² „Vrednic de crezare și de toată primirea este cuvântul că Iisus Hristos a venit în lume să-i mântuiască pe cei păcătoși, dintre care cel dintâi sunt eu” (1 Timotei 1, 15).

toate acestea, îi învățăm pe dinafară capitolul 13 din *I Corinteni* și-l spunem tuturor. Ne facem un merit din a-l ști, dar nu-l întrupăm. Nu ne confundăm cu realitatea textului când e să-l așezăm peste motivațiile atitudinilor noastre, care de cele mai multe ori ne pun în situația să ne dăm trupul să fie ars, să ne dăm averile săracilor, mai degrabă decât să nu punem la socoteală răul... Socotim că a rămas un alt traseu neparcurs, și cu alte cuvinte, o altă poartă ne-a așteptat zadarnic. E ca și cum am fi ajuns într-o mănăstire, și nu ne-a impresionat nici o față a unui călugăr, și n-am luat cu noi nici o deprindere din liniștea ei, și nu ne-a marcat nici o rugăciune izvorâtă dintr-un suflet prea deprins cu ea, investit în ea, care a luat în ea harul dumnezeiesc pentru noi și pentru viața noastră, iar noi față de toate acestea am rămas nepăsători, insensibili. Ne întrebăm la ce ne-a folosit drumul acesta, bătătorirea lui...

Vorbim de sfinți... ca și cum sfințenia ne-ar fi la îndemână într-o clipă, într-un ceas, într-o zi, într-un an, fără să înțelegem că spre ea se merge într-o viață pe cărări, prin porți care ne așteaptă, care se deschid, care ne călătoresc spre această stare, recuperându-ne din risipirile vieții, asemenea potecilor din pășunile mioritice de pe plaiuri, făcute de turme care-și caută, după hrană, potolirea setei, cărări care, unindu-se mereu și iarăși mereu, coborând unele spre altele, ca în coroana unui copac ce-și alunecă crengile în trunchi, până când devin o singură cale, spre fântâna ce le încununează drumul, astâmpărându-le setea.

Bunii, dragii noștri profesori, duhovnici și martori în toate, și în drumul cunoașterii, și în drumul spre virtute, martiri și eroi, ei rămân pe mai departe trebuitori casnici ai vieții noastre, prin exemplul vieții lor și prin operă. Ei sunt cei care, într-un mod discret, răbdători cu viața și cu solicitările ei, răbdători cu timpul și cu nefireasca lui competiție când e vorba de calitatea vieții, învățând mereu de la semeni și din toate cele ale curgerii vieții lor au adunat, ca niște albine, știința și deprinderile credinței. Ei vin spre noi cu un zâmbet de înțelegere, de încurajare și, de e nevoie, chiar de compasiune, și ne propun pentru fiecare poticnire și pentru fiecare povară un popas, o soluție, un nou început. Dacă e așa, chiar dacă dincolo de toate acestea e lumina, hai să o întâmpinăm prin ei — pe Ea, „Lumina Cunoștinței”, care ne așteaptă, are răbdare să o descoperim noi prin tot ceea ce implică așezarea Ei firească în sufletul nostru. Așa nu ne vom amăgi ca și când am fi găsit-o, și mofturind-o într-o atitudine superficială, să ajungem să fim descoperiți de Cel ce ne iubește și ne cheamă în bucuria Lui, ca unii care ne risipim prin târguri, prin țarine sau gospodărim false bucurii, așa cum ne surprinde Mântuitorul, de altfel, ca-ntr-un avertisment în parabola celor chemați la cină.³³

³³ „Și auzind acestea, unul dintre cei ce ședeau cu El la masă I-a zis: «Fericit este cel ce se va ospăta întru Împărăția lui Dumnezeu!» Iar El i-a zis: «Un om orecare a făcut cină mare și i-a chemat pe mulți. Și la ceasul cinei și-a trimis slujitorul să le spună celor chemați: Veniți, că iată acum toate sunt gata. Și toți, parcă înțelegeți, au început să-și ceară iertare. Cel dintâi a zis: Țarină am cumpărat și trebuie să ies s'o văd; te rog, iartă-mă!... Și altul a zis: Cinci perechi de boi am cumpărat și mă duc să-i încerc; te rog, iartă-mă!... Și altul a zis: Femeie mi-am luat, și de aceea nu pot veni... Și întorcându-se slujitorul, i-a spus stăpânului său acestea. Atunci mâniindu-se stăpânul casei, a zis: Ieși îndată în piețele și'n ulițele cetății și adu aici săracii și neputincioșii și orbi și șchiopii... Și i-a zis slujitorul: Doamne, ce-ai poruncit s'a făcut, și încă mai este loc. Și a zis stăpânul către slujitor: Ieși la drumuri și la garduri și silește-i pe toți să intre, ca să mi se umple casa. Că vă spun Eu vouă: Nici unul din bărbații aceia care au fost chemați nu va gusta din cina Mea» (Luca 14, 15-24).

1. Pr. Prof. Dr. Vasile Gheorghiu (1872-1959)

a. Viața și activitatea

Născut la 16 iunie 1872, în Câmpulung-Moldovenesc, după ce împlinește vârsta de 7 ani, tânărul Vasile Gheorghiu urmează școala primară din orașelul natal (1879-1882). Între anii 1882-1890, urmează cursurile secundare la Liceul Ortodox din Suceava. În această vreme se hotărăște să îmbrățișeze chemarea preotească. Drept urmare, se înscrie în toamna anului 1890 la Facultatea de Teologie ortodoxă din Cernăuți, ale cărei cursuri le isprăvește în primăvara anului 1894.

Harnic și râvnitor spre agonisirea unei învățături temeinice, iar ca purtare ireproșabil, studentul teolog Vasile Gheorghiu cucerește marea-aminte și interesul profesorilor săi. Urmările s-au întârziat să se arate. După o pregătire intensă de trei ani de zile, Facultatea de Teologie din

Cernăuți îl proclamă, cu *magna cum laude*, doctor în teologie, la 21 iulie 1897. În același an pleacă în străinătate, pentru studii de specializare în Noul Testament.

Primul popas îl face la *Viena*, unde urmează cursurile Facultăților de Teologie romano-catolică și protestantă (1897-1898), lucrând îndeosebi cu profesorii: Hofrat Pölzl, Paul Feine, Bickel și Bornemann. De acolo trece la Bonn (1898), unde studiază cu profesorii Fr. Kaulen, Langen și Grafe. În 1898-1899 îl găsim la Breslau (azi Wroclaw), urmând cursurile lui Al. Schäfer și Fr. Delitsch. Facultatea de Teologie protestantă din Leipzig, ale cărei cursuri de specializare le urmează în 1899, îi dă prilejul să-i asculte pe profesorii Georg Heinrich și Caspar René Gregory. Se observă clar că școlile frecventate, universități cu câte două Facultăți de teologie (romano-catolică și protestantă) au fost dintre cele cu înaltă reputație ale Europei. Sub influența acestor fericite auspicii, cariera ilustrului profesor s-a conturat pas cu pas.

În 31 august 1901 a fost numit *Docent privat* pentru Studiul Biblic și Exegeza Noului Testament la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cernăuți. În 11 august 1905 a fost numit profesor agregat la Studiul Biblic și Exegeza Noului Testament,

iar la 15 august 1908 a fost *titularizat* la aceeași catedră. A fost decan al Facultății de Teologie din Cernăuți în trei rânduri: 1909-1910, 1912-1913 și 1934-1935. Timp de 37 de ani a slujit cu devotament și tragere de inimă catedra de Studiu biblic al Noului Testament, după care a fost pensionat, la data de 1 octombrie 1938.

Între anii 1911-1914 și 1923-1933, îl găsim redactor și apoi director al revistei „Candela”. A fost și președinte al comitetului de redacție al foii bisericești „Păstorul” din Cernăuți. A fost primul președinte al Consistoriului spiritual central din București (1925-1927), președintele *Societății pentru cultura și literatura poporului român din Bucovina* (1921-1929), președinte al *Asociației clerului ortodox din Bucovina*, iar din 31 mai 1938, membru de onoare al Academiei Române. Pe linia fecundei slujiri preoțești, amintim următoarele date: 1896 – hirotonirea întru preot; 1908 – protopresbiter; 1918 – arhipresbiter stavrofor; 1925 – mitrofor și apoi consilier mitropolitan onorar.

Preotul profesor Vasile Gheorghiu, ca bun orator, a excelat și pe tărâm omiletic, publicând peste 20 de predici la sărbători și duminecile de peste an, în revista „Candela”, între anii 1911-1936. Alte 15 recenzii la lucrările teologilor contemporani și peste 20 de studii cu teme variate, vin să completeze tabloul lucrărilor publicate și al preocupărilor cărturărești ale părintelui profesor Vasile Gheorghiu. O serie de lucrări însă, au rămas în manuscris (*Comentarii la Evangheliile de la Ioan, Marcu și Luca, Epistolele I și II Corinteni, Galateni și Iacob*). Cea mai însemnată operă a sa, rămasă în manuscris, rămâne ediția critică a cărților Noului Testament: *Novum Testamentum graece cum apparatu critico*, singură până acum în literatura teologică ortodoxă. Alte manuscrise s-au pierdut în 1940, în timpul ocupației sovietice a Bucovinei.

Remarcabilă a fost bucuria cu care părintele profesor doctor Vasile Gheorghiu se arăta mereu pregătit să predice, dublată de prelucrarea *celor înalte și adânci* pentru puterea de pricepere a mulțimilor. Profesorul doctor Vasile Gheorghiu a știut că la început a fost *predica*, și apoi *exegeza*, că viața trăită în Hristos a premers științei ample și complexe a acestei magnifice trăiri în transcendent.

Personalitatea preotului și profesorului dr. Vasile Gheorghiu culminează în savantul care a condus pe o cale științifică dezvoltarea și îmbogățirea studiilor biblice noutestamentare românești. Ceea ce îl caracterizează pe învățatul Vasile Gheorghiu sunt următoarele aspecte: *bogăția informației*, ca rod al unei munci asidue, *tăria argumentării*, care trădează o dialectică irezistibilă, și *spiritul critic*, ca însușire nativă. În definiția sa proprie, „critica este arta, respectiv iscusința de a deosebi adevărul de neadevăr”.³⁴

Luând în considerare calitatea de „deschizător de drumuri” (să nu uităm de cele 37 de generații de teologi pe care i-a format, printre care și pr. prof. Grigore Marcu) în domeniul Studiului Biblic al Noului Testament, cât și de ctitor al unui sistem de teologie românească, profesorul preot Vasile Gheorghiu este considerat unul dintre cei mai de seamă teologi neotestamentari români.

³⁴ Vasile Gheorghiu, *Introducere în cărțile Noului Testament*, Cernăuți, 1929, p. 26.

b. Lucrări scrise

Opera preotului profesor Vasile Gheorghiu o considerăm pe cât de adâncă, pe atât de temeinică și bogată. În cele ce urmează, vom încerca o prezentare cât mai exactă a titlurilor lucrărilor sale, referitoare în mod special la studiul Noului Testament, grupate astfel:

1) Isagogie biblică

1. *Adresații epistolei către Galateni*, în „Candela”, 1904; pp. 1-15, 65-81, 137-147, 197-212, 261-277, 325-341, 389-405, 453-469, 525-541, 593-609, 665-667.
2. *Viața și activitatea Sfântului apostol Pavel*, în „Candela”, 1907, pp. 72-80, 129-145, 767-775; „Candela”, 1908, pp. 1-15, 109-117, 237-246, 371-378, 485-500, 677-692; „Candela”, 1909, pp. 1-15, 137-147, 265-272, 329-337, 457-472; „Candela”, 1911, p. 232.
3. *Raportul literar dintre cele trei Evanghelii dintâi sau „problema sinoptică”*, în „Candela”, 1923, pp. 9-23, 109-117, 225-242, 397-412.
4. *Noi probleme cu privire la limba greacă a cărților Noului Testament*, în „Candela”, 1924, pp. 349-358.
5. *Tradiția despre Apostolul și Presbiterul Ioan, până la Eusebie al Cesareei*, în „Candela”, 1926, pp. 73-78.
6. *Introducerea în sfintele cărți ale Testamentului Nou*, Cernăuți, 1929, IV + 898 p. (prima introducere științifică în Bisericile Ortodoxe).
7. *Irod Agripa I*, studiu de istorie a epocii Noului Testament, în „Candela”, 1930, pp. 7-60.
8. *Anul și ziua morții Domnului nostru Iisus Hristos*, studiu de cronologie biblică, în „Candela”, 1925, pp. 272-385, 441-455.
9. *Reforme recente pe terenul criticii textului cărților Noului Testament*, studiu de critică textuală, în „Candela”, 1909, pp. 65-76.
10. *Observațiuni critice relative la textul evanghelistului Mateiu 19,16*, în „Candela”, 1934, pp. 1-15.

2) Ermineutică și exegeză

11. *Der Jakobusbrief Untersucht und erklärt*, Czernowitz, 1899, 186 p.
12. *Der Brief des Iudas*, Einleitung und commentar, Czernowitz, 1901, 84 p. (versiunea românească completă în revista „Candela”, 1901-1911, și extras, Cernăuți, 1915, 136 p.).
13. *Ce hotărăște Sfântul Apostol Pavel cu privire la căsătoria preoților?*, excurs exegetic, în „Candela”, 1911, pp. 419-427, 474-484, 584-596.
14. *În care coastă a fost străpuns Domnul nostru Iisus Hristos?*, în „Candela”, 1912, pp. 104-107.

15. *Ceva despre magii care s-au închinat Mântuitorului*, în „Candela”, 1913, pp. 455-462, 517-523.
16. *Epistola către Romani, cu explicări*, în „Candela”, 1913, pp. 580-586, 638-644.
17. *Bunavestire (Lc. 1,26-38)*, în „Candela”, 1923, pp. 45-56.
18. *Sfânta Evanghelie după Mateiu cu comentar*, 3 vol., Cernăuți, 1925, 1927, 1933, 848 p.
19. *Așa să vă rugați! – fragment din Predica de pe munte a Domnului Iisus Hristos*, Cernăuți, 1927.
20. *Împărăția de „mii de ani” și lupta cea mai de pe urmă (Apoc. 20,1-10)*, în „Candela”, 1927, pp. 231-253.
21. *Epistola către Romani a Sfântului Apostol Paul. Introducere, traducere și comentar*, ed. a 2-a, Cernăuți, 1938, 368 p.

3) Teologie biblică

22. *Problema mântuirii noastre*, în „Candela”, 1928, pp. 73-93.
23. *Despre planul divin de mântuire și realizarea lui, în legătură cu Efeseni 1,3-2,10*, în „Candela”, 1930, pp. 327-333, 415-452.
24. *Ideea de împăcare și mântuire la noi, la romano-occidentali și la protestanți*, în „Candela”, 1935, pp. 49-70.

4) Articole apărute în revista „Mitropolia Banatului”

25. *Prologul Evangheliei lui Ioan (1,1-18)*, în M.B. VII (1957), nr. 4-6, pp. 4-33.
26. *Activitatea Domnului în Iudea, Enon de lângă Salom (Ioan 3,22-36)*, în M.B. 1958, nr. 1-3, pp. 63-75.
27. *Domnul în Samaria (In. 4,1-42)*, în M.B. 1958, nr. 4-6, pp. 22-48.
28. *Activitatea Domnului în Ierusalim cu ocazia primelor Paști (In. 2,23-25)*, în M.B. 1958, nr. 7-9, pp. 329-354.
29. *Cuvântarea Domnului Iisus Hristos din Sinagoga din Capernaum (Ioan 6, 22-59)*, în M.B. 1959, nr. 9-10, pp. 18-56.
30. *Domnul în Ierusalim la Sărbătoarea colibelor (In. 7,1-53). Femeia păcătoasă (In. 8,1-11)*, în M.B. 1959, nr. 11-12, pp. 28-67.
31. *Cuvântarea din vistieria Templului (Ioan 8, 12-20)*, în M.B. 1960, nr. 1-3, pp. 7-17.

5) Articole apărute în revista „Mitropolia Moldovei și Sucevei”

32. *Înțelesul cuvintelor „ιτορη ται κηφαν” din textul Epistolei către Galateni (1, 18), în M.M.S. XXXI (1955), nr. 4, pp. 185-196.*
33. *Miruirea Domnului nostru Iisus Hristos, în M.M.S. XXXIV (1958), nr. 1-2, pp. 10-21.*
34. *Cei dintâi soți de călătorie și învățăcei ai Domnului (Ioan 1, 35-51), în M.M.S. XXXIV (1958), nr. 5-6, pp. 394-410.*
35. *Mărturia lui Ioan Botezătorul față de delegații sinedriului din Ierusalim (In. 1, 19-28), în M.M.S. XXXV (1959), nr. 3-4, pp. 165-179.*
36. *Nunta din Cana Galileii, în M.M.S. XXXV (1959), nr. 9-12, pp. 558-566.*

6) Studii de calendaristică și calcul pascal

37. *Tabloul zilelor săptămânale de la anul 200 î.d.H. – 2000 d.H., Cernăuți, 1926, 8 p.*
38. *Sfintele Paști și reforma calendaristică „Ortodoxă Română”, în „Candela”, 1929, pp. 1-86.*
39. *Critica noilor proiecte de reformă calendaristică propuse de Societatea Națiunilor, în „Candela”, 1931, pp. 159-215.*
40. *Critica proiectului de stabilizare al sărbătorii de Paști, Cernăuți, 1931, 23 p.*
41. *Problema calendarului, în „Candela”, 1936, pp. 4-16.*
42. *Noțiuni de cronologie, calendaristică și calcul pascal (cu 4 planșe în culori), București, 1936, 206 p.*

c. Prezentarea unor lucrări

Introducerea în Sfintele cărți ale Testamentului Nou, Cernăuți, 1929, 898 p.

Este prima lucrare amplă și bine documentată de acest gen din teologia biblică românească, care l-a consacrat pe profesorul Vasile Gheorghiu, după încercările înaintașilor săi: Timotei Cipariu (1854 – prima încercare), Nifon Bălășescu (1858), Harion Pușcariu (1878), Iuliu Scriban (1924) ș.a. Caracterul științific al lucrării reiese în primul rând din bogatul material bibliografic consultat, reflectat în notele bibliografice, iar în al doilea rând din vasta problemă abordată însoțită de capacitatea de sinteză a autorului.

Lucrarea este structurată în trei părți distincte: noțiuni introductive, o parte specială (în care sunt analizate pe rând componentele isagogice ale celor 27 cărți noutestamentare) și o parte generală.

În cadrul primei părți a lucrării, autorul abordează câteva probleme de interes general, cum ar fi: religia, revelația, Sfânta Scriptură și relația sa cu Sfânta Tradiție, Sfânta Scriptură în dezvoltarea sa, împărțirea ei și diferitele denumiri. În continuare, sunt enumerate și explicate teoretic, disciplinele studiului biblic:

- (a). exegeza biblică a Vechiului și Noului Testament;
- (b). hermeneutica — normele de interpretare: aceleași în Vechiul și Noul Testament;
- (c). limbile ebraică și greacă (*κοινή*) — gramatica acestor limbi;
- (d). arheologia biblică (împreună Vechiul și Noul Testament);
- (e). istoria epocii N.T. — Neutestamentliche Zeitgeschichte;³⁵
- (f). introducerea în Sfânta Scriptură (isagogia) și
- (g). istoria și teologia biblică.

Nu este omisă din această lucrare nici explicarea noțiunii de „introducere biblică”, cât și izvoarele și metoda ei. *Introducerea în cărțile Noului Testament* și împărțirea ei sunt urmate de un istoric al literaturii introducerii biblice: în Biserica orientală, inclusiv literatura rusă, română și sârbă; și în Occident: Biserica romano-catolică (până la Richard Simon și după el) și Biserica protestantă (vechiul dogmatism, critica raționalistă-scepticismul și opoziția, școala veche Tubingiană, școala nouă critică, opoziția critică și confesională).

În partea a doua a lucrării, partea specială, sunt tratate încă de la început următoarele probleme: modul în care Își dezvoltă Mântuitorul Iisus Hristos activitatea Sa, predica apostolilor și activitatea lor literară, limba originală, numărul cărților Noului Testament și împărțirea lor. Această a doua parte a lucrării, cea mai voluminoasă, se împarte în două secțiuni.

În prima secțiune sunt prezentate cărțile istorice ale Noului Testament. Pentru fiecare din cele patru Evanghelii și Faptele Apostolilor sunt abordate, dezbătute și soluționate problemele cu privire la: titlu, cuprins, autor, autenticitate — cu argumente interne și externe (indirecte și directe), limba, destinatarii, motivele și scopul scrierii, locul și timpul scrierii, integritatea ș.a. Un loc aparte al acestei secțiuni îl ocupă critica raportului literar dintre primele trei evanghelii, sau problema sinoptică. După o scurtă privire istorică asupra problemei sinoptice, autorul prezintă, analizează și critică teoriile propuse spre rezolvarea problemei sinoptice, cum ar fi ipoteza tradiției, ipoteza folosirii și ipoteza izvoarelor' (*zweiquellentheorie*), acceptându-le pe primele două în combinație, ultima dintre ele socotind-o de prisos și, ca atare, eliminată din discuție. În cadrul Faptelor Apostolilor apar câteva puncte suplimentare privitoare la unitatea și izvoarele scrierii și mai ales la diferențele care apar în Codicele Bezae Cantabrigensis D(05), diferențe care au dus la apariția textului β al acestei scrieri. Părerile filologului Fr. Blass îl fac pe autorul nostru să creadă în existența a două variante lucanice ale textului Faptelor: una mai largă (textul β) și alta mai concisă (textul α).

³⁵ Primul care a făcut cursuri despre istoria epocii Noului Testament a fost dr. Mathias Schneckenburger, profesor la Berna (†1848). La romano-catolici, primul care a scris în acest domeniu a fost dr. Joseph Felten, la Regensburg, în 1910.

A doua secțiune a acestei părți se ocupă de cărțile didactice ale Noului Testament. Ca preambul la Epistolele Sf. Apostol Pavel, sunt prezentate viața și activitatea Sf. Pavel, de la naștere până la prima călătorie misionară; apoi, prima călătorie misionară; cearta cu iudaizantii din Antiohia Siriei și Sinodul Apostolic; călătoria a doua misionară; conflictul dintre Pavel și Petru în Antiohia Siriei; călătoria a treia misionară; captivitatea din Cesarea Palestinei și Roma; călătoriile ultime, a doua captivitate din Roma și moartea apostolului. Toate acestea sunt urmate de câteva note caracteristice ale epistolelor pauline. Atât epistolele pauline, cât și cele catolice sunt redată prin prisma aceleiași scheme introductive: cuprins, autenticitate, destinatari, motive și scop, timp și loc, integritate ș.a. Menționăm că la II Corinteni apare în plus prezentarea ipotezei unei călătorii și a unei epistole intermediare („zwischenreise”, „zwischenbrief”), urmate de explicarea succesului acestor epistole către Corinteni.

În cadrul primei epistole sobornicești a Sfântului Apostol Ioan, autorul analizează „comma Ioanneum” (I Ioan 5, 7), arătând că versetul nu poate să aparțină epistolei, pentru că a intrat mai târziu în text și, deci, ar trebui eliminat. Această parte specială a lucrării se încheie cu prezentarea isagogică, prin punctarea elementelor specifice amintite mai sus, a singurei cărți profetice a Noului Testament: Apocalipsa. Problemele legate de unitatea Apocalipsei și de interpretarea ei, sunt tratate în capitole distincte.

Partea a treia lucrării, parte generală, se împarte în două secțiuni ample:

1. *Istoria canonului cărților sfinte ale Noului Testament*: inspirația, începuturile colecției cărților Noului Testament, canonul cărților la Părinții Apostolici, la apologeti în sec. II, canonul în sec. III, în sec. IV și V (în Orient și în Occident), după sec. VI (în Orient, în Occident, la Protestanți), canonul în biserica siriacă. Concluziile finale nu întârzie să apară nici în această secțiune.

2. *Istoria textului cărților Noului Testament*. Mult mai amplă decât cea anterioară, această secțiune începe cu câteva note introductive, după care este menționată o istorie a manuscriselor biblice, cu explicarea următoarelor detalii: originalele sfinților autori, materialul de scris (hârtia de papirus, volumul de papirus), scrierea celor vechi și multiplicarea manuală a scrierilor, grija de a păstra și restabili textul original, codicii de pergament, scrierea în acești codici, împărțirea textului biblic, scrierea colometrică și cea stihometrică, accentele și spiritele (lin și aspru), interpuncțiunile, suprascrierile și subscrierile manuscriselor, numărul și codarea manuscriptelor biblice, urmate de o critică a textului biblic de la descoperirea tiparului și până la începutul secolului XX. Autorul menționează două ediții care conțin citate biblice ale Sfinților Părinți și scriitori bisericești greci și latini, ambele din 1897.

Secțiunea se încheie cu prezentarea traducerilor Sfintei Scripturi (traducerile siriace, latine, egiptene sau coptice, traducerea etiopiană, gotică, armeană, georgiană sau gruzină, și mai noi: traducerea slavonă, traducerile românești, rolul asociațiilor biblice) și importanța lor din punctul de vedere al criticii textului. Lucrarea are ca epilog câteva îndrumări referitoare la critica textului.

Sfânta Evanghelie după Mateiu cu comentar, 3 vol.,

Cernăuți, 1925-1927-1933, 848 p.

Lucrarea părintelui Gheorghiu își propune să inițieze o „cale luminoasă și corectă spre înțelegerea Evangheliei după Matei” (p. 5). După explicarea cuvântului *Ευαγγέλιον*, este menționat și sensul primar al acestuia: de „premiu”, acordat celui care aducea o veste bună (p. 7). În privința autorului Evangheliei, profesorul Gheorghiu îl confirmă fără urme de îndoială pe Sfântul Apostol Matei. În acest sens, menționează câteva citate patristice (Sf. Ioan Gură de Aur, Clement Alexandrinul, Irineu, Eusebiu, Ambrozie etc.). Practic, se demonstrează autenticitatea Evangheliei cu argumente interne, cât și externe, cum ar fi: cele indirecte (*Învățătura celor 12 Apostoli, Părinții Apostolici, Iustin martirul și filosoful*) și cele directe (*Papias, Panten, Irineu, Origen, Eusebiu, Ieronim*).

Este interesantă prezentarea generală a cuprinsului Evangheliei, sub forma următoarei împărțiri: A. *Istoria prunciei Domnului (1,1-2,23)*; B. *Istoria activității publice a Domnului în Galileea și pe cale spre Ierusalim (3,1-20,34)*, în care se discută: evenimentele pregătitoare (3,1-4,11); activitatea Domnului Iisus Hristos în Galileea (4,12-18,35) și Domnul Iisus pe cale spre Ierusalim (19,1-20,34); C. *Istoria patimilor, a morții și a învierii Domnului (21,1-28,20)*, având ca subiecte: Intrarea solemnă în Ierusalim și ultimele conflicte cu contrarii Săi (21,1-25,46);³⁶ Istoria Patimilor și a morții Domnului (26,1-27,66) și Învierea și arătările Domnului (28,1-20).

În dezbaterea problemelor legate de limba originală a Evangheliei, autorul arată clar, inclusiv, prin menționarea unor mărturii patristice, că a fost scrisă în limba aramaică, fără a uita că primii cititori ai Evangheliei au fost iudei. Motivele și scopul scrierii sunt limpezi: evanghelistul Matei își propune să demonstreze iudeilor că Iisus Hristos este Mesia cel prezis de profeți. Datorită acestor considerente, este stabilit apoi locul scrierii: neapărat Palestina, cu mare probabilitate Ierusalim. În ceea ce privește timpul scrierii, profesorul Gheorghiu alocă un spațiu generos acestei probleme, demonstrând pas cu pas, argumentativ, că este prima evanghelie scrisă și că a fost scrisă undeva între anii 30-50, mai exact în 43 d.Hr., sau în prima jumătate a anului 44 d.Hr. În ceea ce privește problema integrității Evangheliei după Matei, este amintit primul atacator al acesteia: I. Williams, în 1771. Prof. Vasile Gheorghiu apără întru totul integritatea Evangheliei și, în mod special, capitolele 1 și 2.

Lucrarea se încheie oferindu-ne o listă bibliografică a celor mai de seamă comentarii ale Evangheliei după Matei din perioada patristică (din apus și răsărit), evul mediu, cât și din secolele XVI-XIX și începutul secolului XX (la romano-catolici, protestanți, ortodocși – greci, ruși, români).

³⁶ În cadrul acestei secțiuni, autorul insistă asupra *Cuvântării eshatologice*: Mt. 24,1-25,46.

Anul și ziua morții Domnului nostru Iisus Hristos,
 în „Candela”, 1925, Cernăuți, pp. 272-385, 441-455.

Pornind de la faptul că multitudinea părerilor teologilor privitoare la anul și ziua morții Mântuitorului poate provoca dezorientare și îndoială în sufletele credincioșilor, Vasile Gheorghiu dezbate această problemă în toată amploarea ei, venind cu soluții complete și concise, chiar dacă pare o problemă de amănunt. Autorul își propune să analizeze această problemă folosindu-se de date concrete: 14 Nisan – ziua care preceda Paștele iudaic în anul morții Mântuitorului. Lucrarea se împarte în trei secțiuni, astfel:

A. *Stabilirea anului morții Domnului Iisus Hristos în baza profeției lui Daniel și a rapoartelor evangheliilor canonice.* Această secțiune începe cu *Profeția lui Daniel 9,22-27*. În această pericopă, textul masoretic diferă de cel al Septuagintei. După explicarea termenului „săptămână”, pe baza acestei profeții și a câtorva calcule matematice, autorul demonstrează că anul morții Mântuitorului este 30 d.Hr. Apoi, în cadrul secțiunii *Rapoartele Evangheliilor canonice* sunt prezentate câteva mărturii indirecte, dar precise, răspunzându-se la întrebarea: „Când își începe activitatea sa Sfântul Ioan Botezătorul?” Începutul și durata activității mesianice sunt prezentate pe rând: în Evangheliile sinoptice, apoi în Evanghelia după Ioan.

B. *Ziua lunară a morții Mântuitorului Iisus Hristos*, discutată (1) în baza rapoartelor evangheliilor canonice și (2) alte încercări de stabilire a datei Cinei celei de Taină și a morții Mântuitorului, pe baza următoarelor ipoteze: ipoteza anticipării; ipoteza dublei sărbători a zilei de Paști; ipoteza strămutării (*verschiebungshypothese*) și ipoteza că Iisus Hristos ar fi murit abia în ziua de 15 Nisan. De menționat, că toate aceste ipoteze noi au fost criticate vehement, arătându-se prin argumente pertinente nețemeinicia lor.

C. *Stabilirea anului morții Domnului Iisus Hristos în baza cercetărilor astronomice și calendaristice asupra acelor vremuri.* În prima parte a secțiunii se demonstrează că 14 Nisan cădea într-o zi de vineri, după care sunt abordate pe rând următoarele chestiuni: zilele săptămânii, calendarele, raportul zilelor săptămânale față de calendarul iulian și calendarul iudeilor.

Spre finalul lucrării, autorul își prezintă următoarele concluzii: Mântuitorul Iisus Hristos Își începe activitatea publică mesianică cu puține luni înaintea Paștilor anului 780 a.u.c. sau 27 d.Hr.; lucrează trei ani de-a rândul și Își încheie activitatea Sa pământească în veci binecuvântată la Paștile anului 783 a.u.c. sau 30 d.Hr. în ziua de 14 Nisan a calendarului iudeu, într-o zi de vineri.

Despre Magii care s-au închinat Mântuitorului – Matei 2, 1-12,
în „Candela”, 1913, pp. 455-462; 517-523.

O problemă de amănunt, tema anunțată în titlu este dezbătută și soluționată pe linia următorului program: (1) cine au fost magii, și anume: (a) magii, în general, și (b) magii din Evanghelie și zona de unde provin (Asia); (2) când au sosit la Betleemul Iudeii; (3) păreriile despre steaua de care magii au fost conduși; (4) cu ce scop li s-a arătat magilor acea stea; (5) de unde au știut magii că steaua le vestește lor nașterea Mântuitorului; (6) presimțirea generală despre venirea Mântuitorului; (7) tradiția mai târzie despre magi; (8) darurile magilor; (9) scopul urmărit de evanghelistul Matei, pentru că numai la evanghelistul Matei se vorbește despre magi în Sfintele Evanghelii.

Scopul evanghelistului Matei se rezumă la dorința de a evidenția credința păgânilor în raport cu necredința iudeilor. Popoarele păgâne prin exponenții lor, cei trei magi, au luat o atitudine prietenească față de Mântuitorul Iisus Hristos și totodată față de cercurile conducătoare ale iudeilor.

2. Pr. Prof. Dr. Liviu Galaction Munteanu (1898 – 1961)

a. Viața și activitatea

Personalitate puternică, luminat la minte și trebăluitor responsabil în hotarele sufletului, Preot Prof. Dr. Liviu Galaction Munteanu a lucrat ogorul Domnului în diferite ipostaze, la fel de competent și întotdeauna egal în statornicie. N-a făcut niciodată rabat de la calitatea morală a vieții și n-a avut niciodată altă stare decât verticală. Nu și-a permis să fie decât slujitor al Domnului, considerându-L Unicul Stăpân vrednic să-l aibă slugă și împlinitor al legii Lui. Și-a slujit sufletul și viața egal cu respectul față de Dumnezeu și, parcă, într-o proporție mai mare decât slujirea propriei mântuirii, și-a slujit semenii până la jertfa supremă. Imaginea aceasta l-a determinat pe Pr. Prof. Ioan Bunea să-i înceapă prezentarea vieții, cu ocazia împlinirii a 90 de ani de la naștere, cu versurile lui Lucian Blaga:

„Pier lumini și piere laur,
cade frunte, cade drum.

Amintirile de aur —

Numai ele ard sub scrum” (Tusculum).³⁷

Prezentarea pe care i-o face este de pe poziția de ucenic. Din câte scrie, se vede de departe că dascălul a pus în rezonanță elevul până într-atât încât n-a rămas nimic sub umbră sau de neînțeles din cele ce trebuiau știute. I-au rămas întipărite în largul memoriei amănunte ce au început cu momentul primei întâlniri, moment dătător de ton în toată evoluția dascălului și studentului. „El m-a inițiat în tainele studiului biblic; substanțialitatea ființei mele interne este rodul — în primul rând al profesorului Liviu G. Munteanu, care mi-a imprimat mie și celorlalți învățăcei ai săi, cultul muncii severe și constructive”.³⁸ Amintirea aceasta vrednică de dascăl — lauda ucenicului — nu este singulară. Viața preotului Liviu Galaction Munteanu, în

³⁷ Pr. Prof. I. Bunea, *Preot Profesor Dr. Liviu Galaction Munteanu*, în „Îndrumătorul Bisericesc misionar și patriotic”, Cluj, XI (1988), p. 170.

³⁸ Pr. Prof. I. Bunea, *op.cit.*, p. 170.

toate ipostazele în care s-a investit a lăsat peste tot amprenta responsabilității, seriozității, competenței, iluminării și a zidit în tot locul, în concretul pe care l-a marcat, imaginea trecerii sale.

A fost chemat în lumea aceasta — oază a fecundării de virtuți și a întrupării stării de iubire prin paza poruncilor dumnezeiești — într-o zi de 16 mai 1898, într-o comună din județul Brașov, din spațiul trecătorii Branului cu numele ce-L oglindește pe Hristos (Cristos) — Cristian.³⁹ Dacă aruncăm o privire peste viața părintelui dascăl și concomitent peste istoria țării, ne vom da seama cum într-adevăr nimic, nicăieri și niciunde în istorie nu este întâmplător. Abia iese în pragul casei și-l vedem în școala din satul natal. N-a terminat bine școala primară, și-l descoperim în Brașov, la liceul „Andrei Șaguna”. Brașovul,⁴⁰ fără nici o prezentare, l-am putea descoperi în toată manifestarea credinței și dragului de țară și neam pe care a arătat-o neostentativ și fără să se creadă că e altceva decât un om simplu, tânărul și marele bărbat de mai târziu, Liviu Galaction Munteanu. Oglindirea României mari, înfăptuită în lumea tinereții lui, este un moment determinant al felului în care el își respiră viața energizându-se prin rugăciuni și frumusețea meleagurilor, al modului în care își percepe semenul, față către față cu el și cu Dumnezeu, și-l slujește. De aici pornește imboldul lăuntric spre Institutul Teologic din Sibiu și tot de aici starea de cumpănă în care se simțea atras de încântătoarea lume dinafară, a vegetației, a muntelui, a locului din care concluzionăm existența lui Dumnezeu, ca rezultat al „facerii mâinilor Lui”.⁴¹

Că toate sunt ale lui Dumnezeu și că toate desăvârșit le putem sluji numai prin taină, Tainele dumnezeiești, tânărul student ajunge să le înțeleagă din dialogul cu vrednicul de pomenire Mitropolit Nicolae Bălan, care, atunci când își exprimă dorința de a se îndrepta spre silvicultură, îi spune: „Ferice de cel ce nu se lasă amăgit de entuziasmul momentului descifrând marile postulate ale viitorului; și vai de acela care, pentru o clipă de bucurie, scontând cu perpetuarea ei în veșnicie, își clădește castele himerice”.⁴² Rămâne în Sibiu, orașul care, pe lângă locul atât de nobil pe care și l-a câștigat în istoria Transilvaniei și a României în cursul evenimentelor pe care mereu le-a înnobilat prin calitatea bărbaților ce l-au reprezentat, îi oferă un confort de continuitate a lumii brașovene și de maturizare a ei. Alunecat în vârtoarea marilor idealuri sufletești, tânărul Liviu Galaction Munteanu se obligă să-și continue studiile. Cu diploma „Absolutoriu Teologic” se îndreaptă spre o altă oază a românismului și echilibrului lui național ființial — Cernăuți — unde, în urma unor contacte benefice și a unui efort de voință motivat, trecând o serie întreagă de examene riguroase, obține titlul de Doctor în Teologie.⁴³ Din acest moment, statutul tânărului Liviu Galaction Munteanu este lansat spre alte orizonturi.

³⁹ Pr. Prof. Univ. Dr. Mircea Păcurariu, *Dicționarul Teologilor Români*, ed. Univers Enciclopedic, București, 1996, p. 294.

⁴⁰ *ibidem*, p. 294.

⁴¹ Ps. 18, 1.

⁴² Pr. Prof. I. Bunea, *op.cit.*, p. 171.

⁴³ *ibidem* p. 171.

În 1924, în urma unui concurs câștigat, devine profesor la catedra de „Studiu biblic” al Noului Testament la Academia Teologică din Cluj — care funcționa din acest an datorită marelui ierarh Nicolae Ivan.⁴⁴ Viața Pr. Prof. Dr. Liviu Galaction Munteanu intră în teascurile școlii în statutul de dascăl, așa cum ne spune tot fostul său ucenic, Pr. Prof. I. Bunea: „mai întâi era de o conștiinciozitate și o punctualitate desăvârșite [...] cursul lui era sobru, de esență, cu informații complete în probleme de teologie biblică”.⁴⁵ Nu ne dezmințim din acest punct de vedere: „La examene, dovedea o exigență deosebită, nefăcând pogorăminte celor delăsători și certati cu disciplina...”⁴⁶ Probabil că pentru unii era prea responsabil cu dreptatea pregătirii studenților viitori-preoți, slujitori ai Bisericii.

Nu poate contesta nimeni felul în care l-a perceput marele său ucenic, marele nostru dascăl, Pr. Prof. Ioan Bunea: „trei trăsături [...] definesc pe dascălul, preotul și omul de elită: demnitatea, sobrietatea și onestitatea”.⁴⁷ Între anii 1940-1945 a îndeplinit funcția de rector la Academia Teologică,⁴⁸ iar între ani 1948-1952, rector al Institutului Teologic de Grad Universitar din Cluj. N-ar fi o concluzie deplină dacă Pr. Prof. Dr. Liviu Galaction Munteanu ar fi prezentat numai în acest stadiu. El s-a remarcat și pe plan administrativ și publicistic. A ținut cont și de aceste două nuanțe pertinente ale activității sale, socotim că nu ne este decât de folos. Dacă e să o luăm în considerare pe cea administrativă, cred că nu greșesc spunând că numai Dumnezeu a vrut să împartă din toată frumusețea sa intelectuală și morală și credincioșilor din Bistrița, unde a fost trimis în perioada 1952-1958,⁴⁹ dar considerând un spațiu prea limitat pentru un asemenea spirit în manifestare, Pr. Prof. Dr. L. G. Munteanu este readus la Cluj, în anul 1958, ca vicar eparhial până în 1959.⁵⁰

Aspectul vieții marelui bărbat, părinte și model de viață, duhovnic altoit în dascăl, este unul strict pilduitor în spațiul vieții sale pământești. Și-a sfârșit viața, din păcate, ca o pată peste mentalitatea epocii, în care și-a frunzărit cărarea între semeni, deoarece a rezonat într-o poezie a curățeniei și frumuseții sufletului, distonând față de marea masă, care nu l-a înțeles. Cu bucurie constatăm că s-a încununat ca martir. Ferm, inconfundabil, de o verticalitate ca a celor ce n-au știut să fie decât vrednici. Moare ca un anonim, într-o închisoare — vrednic loc de detest — ca unul ce, păstrând proporția, asemeni lui Hristos ce moare pe cruce, pentru că era în puterea Sa să o facă, fără să-și compromită misiunea.

Poate că nimic din ceea ce face parte din opera sa publicistică n-ar avea atâta forță de convingere fără măsura martiriului său, încheiat în iunie 1961, la Aiud.

⁴⁴ Pr. Prof. I. Bunea, *op.cit.*, p. 171.

⁴⁵ *ibidem*, p. 171.

⁴⁶ *ibidem*, p. 171.

⁴⁷ *ibidem*, p. 171.

⁴⁸ Pr. Prof. Univ. Dr. Mircea Păcurariu, *op.cit.*, p. 294. Spre deosebire de perioada menționată, la Pr. Prof. I. Bunea, *op.cit.*, p. 171, apare o altă perioadă în care Pr. Prof. Dr. Liviu G. Munteanu îndeplinește funcția de rector al Academiei Teologice: 1937-1947.

⁴⁹ Pr. Prof. Univ. Dr. Mircea Păcurariu, *op.cit.*, p. 294.

⁵⁰ *ibidem*, p. 294.

Lângă toate acestea, trebuie să mărturisim că activitatea didactică și publicistică este cea care l-a impus în conștiința urmașilor pe vrednicul părinte, dascăl și cercetător, Liviu G. Munteanu. Tot atât de conștienți suntem când e vorba de personalitatea sa, sădită în conștiința demnității și dreptății că nu este cunoscută suficient și, din păcate, apreciată din ce în ce mai puțin, poate fi uitată chiar curând. În cazul de față, se recuperează de la sine prin opera rămasă la îndemâna oricui, operă care are o nuanță performantă, încât se impune tuturor celor ce o cunosc, caracterizându-l mai bine decât cuvintele oricui. Se pare că nici statutul de preot paroh, nici cel de preot vicar, nici cel de profesor sau de rector nu l-au putut impune peste timp, așa cum a făcut-o acela de cărturar.

Sub titlul „Centenar: Pr. Prof. Dr. Liviu Galaction Munteanu (1898-1998)”, în Anuarul IV (1996-1998) al Facultății de Teologie Ortodoxă din cadrul Universității Babeș-Bolyai (Editura Arhidiecezania Cluj, 2000, pp. 15-52), capitolul de Teologie Biblică este dedicat în întregime vieții și activității Pr. Prof. Dr. Liviu Galaction Munteanu. Este o abordare cât se poate de festivă, făcută de un grup de profesori, urmași ai dascălului în competență și vrednicie, și anume:

- Alexandru Moraru, *Viața și activitatea Pr. Prof. Dr. Liviu Galaction Munteanu — martir al Bisericii și al Neamului*, pp. 15-36;
- Ioan Chirilă, *Pr. Prof. Dr. Liviu Galaction Munteanu — exeget al Vechiului Testament*, pp. 37-44;
- Stelian Tofană, *Profesorul biblist martir Pr. Liviu G. Munteanu și contribuția sa științifică la dezvoltarea teologiei biblice neotestamentare românești*, pp. 45-52.

Aici găsim o serie întreagă de date detaliate despre viața și activitatea marelui bărbat de credință și neam. Din cadrul prezentării făcute de părintele Alexandru Moraru, ne-a reținut atenția cererea de reabilitare făcută de copiii acestuia, cu subtitlul „Demersuri... pentru adevăr” (pp. 27-29), pe care, din respect și drag, o reproducem în aceste pagini.

Demersuri... pentru adevăr

Către

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

- Secția penală -

În urma declarării recursului în anulare, de către Parchetul General al României, și înaintării dosarului penal la „Curtea Supremă de Justiție” (înscris sub No. 1430/1996, urmând a fi pe rol în 11.09.1996), subsemnații Muntean Sergiu, domiciliat în Cluj-Napoca, Str. Baba Novac No. 20, și Drăgănescu Lia, domiciliată în Cluj-Napoca, Str. Alba-Iulia No. 3, în calitate de fii ai defunctului Munteanu Galaction Liviu, decedat la 8 Martie 1963 în Penitenciarul Aiud, adresăm următorul

MEMORIU

cerând rejudecarea, restabilirea adevărului și anularea sentinței penale administrate tatălui nostru

MUNTEAN GALACTION LIVIU, născut la 16 Mai 1898, în comuna Cristian Județ Brașov, fiul lui Nicolae și al Mariei, Doctor în Teologie, fost profesor al Institutului Teologic Ortodox din Cluj, iar în momentul arestării (1958), Vicar al Episcopiei (actualmente Arhiepiscopiei) Vadului, Feleacului și Clujului, a fost condamnat prin sentința No 193 din 6 Mai 1959, de către Tribunalul Militar Cluj la 17 ani temniță grea, 8 ani degradare civică și confiscarea totală a averii personale, pentru *crima de uneltire contra ordinei sociale*, și apoi prin hotărârea definitivă No 736/30 Mai 1959, la 8 ani închisoare corecțională, 5 ani interdicție corecțională și confiscarea totală a averii personale, pentru infr. P.p. de art. 209 pct. 2 lit. a. C.P.

În timpul detenției tatăl nostru a decedat în Penitenciarul Aiud la data de 8 Martie 1961.

*
* *

Considerăm că procesul, condamnarea și moartea lui Galaction Liviu Munteanu sunt expresia unei josnice înscenări judiciare, motiv pentru care prezentăm pe scurt firul evenimentelor.

La 20 August 1958, cu ocazia Adunării Protopopilor din Eparhia Cluj, se discuta printre altele despre prozelitismul sectelor neoprotestante (unele neadmise pe atunci de stat) în *dauna religiei ortodoxe*, considerându-se *necesară îmbunătățirea muncii de catehizare a credincioșilor*, pentru stăvilirea acestui proces. *La cererea protopopilor*, Adunarea Eparhială condusă de P.S. Teofil Herineanu Episcop, însărcinează în acest scop pe Vicarul Munteanu Galaction Liviu, cu *întocmirea unei programe analitice orientative pentru desfășurarea uniformă a activității de catehizare*.

Această programă a fost redactată împreună cu preotul Bunea Ion, luând ca model orientativ manualele școlare (ale Seminarului Teologic) aprobate de autoritățile de stat. Programa a fost *prezentată* Episcopului Teofil Herineanu și apoi aprobată de „*Permanența Consiliului Eparhial*”. S-a expediat în 12 copii dactilografiate, însoțită de o notă explicativă, către Protopopiatele Eparhiei Cluj. Când aceasta a fost răspândită până la nivelul celor 610 parohii, 2 (doi) preoți din raionul Năsăud s-au adresat învățătorului din sat pentru a conveni cu acesta asupra timpului liber pe care îl au elevii și asupra locului unde s-ar putea face catehizarea.

Forurile de partid și de stat au considerat acest lucru drept intenția dușmănoasă a lui Galaction Liviu Muntean de a *introduce religia în școală* și echivalată cu *crima de uneltire împotriva ordinei sociale*, pentru care Galaction Liviu Munteanu a fost deferit Tribunalului Militar Cluj, judecat și condamnat.

Așa cum rezultă din motivarea sentinței, câteva elemente scot în evidență modul tendențios, incorect și pe alocuri absolut neadevărat în care au fost prezentate și interpretate faptele, dacă nu punem la îndoială chiar demersul celor doi preoți!, ce s-au adresat învățătorilor pentru catehizarea elevilor.

Se susține că inculpatul „a luat inițiativa introducerii învățământului religios în școală” ceea ce este absolut neadevărat, pentru că inițiativa redactării amintitei programe a aparținut Adunării Eparhiale, și a fost motivată de cererea protopopilor prezenți la acea sedință.

Munteanu Galaction Liviu a contribuit doar la redactarea programului, conform dispoziției primite, iar expedierea către protopopiate, însoțită de o notă explicativă era o sarcină ce-i revenea prin funcție vicarului episcopal.

Mai amintim că la proces nu s-a putut prezenta o probă de bază a apărării și anume procesul-verbal al ședinței Eparhiale din data de 20 Aug. 1958, din care rezulta clar

nevinovăția lui Galaction Liviu Munteanu, întrucât fila respectivă a fost sustrasă între timp (fără explicații) din Registrul de procese-verbale.

Încercarea din motivarea sentinței de a prezenta profilul „moral-dușmănos” al „inculpatului” sunt contrazise de întreaga sa activitate, care a confirmat în timp tocmai calitățile deosebite de profesor, om de cultură și organizator. Liviu Galaction Munteanu a fost profesor la Academia Teologică din Cluj din anul 1923 și rector al acesteia din 1937-1948, iar în continuare rector al Institutului Teologic de grad universitar din 1948 până în 1952 (data desființării Institutului).

Tatăl nostru nu a făcut parte din nici un partid politic și nu i se poate atribui nici o faptă prin care ar fi încercat să submineze ordinea socială, punându-și toată știința și energia în slujba propășirii bisericii. Acesta a fost în realitate profilul moral al lui Galaction L. Munteanu.

În concluzie, considerăm condamnarea sa o gravă eroare chiar în condițiile regimului totalitar comunist, cu atât mai mult în zilele noastre, când biserica ar trebui să-și reia rolul educativ-moral și să vină în întâmpinarea renașterii spirituale a poporului nostru.

Interpretarea faptelor la proces a avut, în *mod voit*, un caracter tendențios eronat, fără a se admite posibilitatea de demonstrare a adevărului, urmând de fapt din start distrugerea unei personalități reprezentative a bisericii și în felul acesta timorarea și reducerea la tăcere a unui întreg segment social. Personalitatea puternică și erudiția profesorului Liviu G. Munteanu, cât și rangul ocupat în eparhia bisericească și didactică, deci influența ce o putea avea asupra zecilor de generații de studenți pregătiți pentru spinoasa slujbă a preoției, reprezenta un „pericol”, iar suprimarea dascălului, a omului de elită, demn, sobru, onest devenea o necesitate.

Însăși ancheta penală a lui G. L. Munteanu a decurs în condiții dramatice:

- În perioada detenției preventive, datorită emacierii s-a reactivat o hernie, făcând ocluzie intestinală, care a fost neglijată și operat în extremis.

- În timpul anchetei, a fost supus unor inumane presiuni morale spunându-i-se că unul din copii s-a sinucis, iar celălalt (student) ar fi fost exmatriculat din facultate.

- După mai puțin de trei ani de detenție, moare în Penitenciarul Aiud de „meningoencefalită” tbc. (dacă acesta a fost diagnosticul real) denotând o stare avansată de marasm fizic, urmare a regimului de exterminare la care a fost supus.

- Notăm de asemenea că celălalt inculpat în proces, profesorul Bunea Ion (coautor la programa mai sus amintită) a fost eliberat în anul 1964, urmare a grațierii generale a condamnaților politici, restituindu-i-se averea personală, confiscată cu ocazia condamnării.

Acestea fiind deci faptele care au dus la arestarea, judecarea, condamnarea și moartea tatălui nostru, Vă rugăm respectuos reexaminarea dosarului MUNTEANU GALACTION LIVIU, restabilirea adevărului, anularea sentinței și urmărilor ei, acestea fiind doar o modestă încercare de reparare a unui veritabil asasinat politic, precum și a daunelor morale și materiale care au urmat pentru familia celui condamnat.

La memoriul adresat Parchetului General al României am anexat:

- Copia xerox după decizia 736/30.05.1959 a Tribunalului Militar Cluj cu motivarea sentinței

- Copia xerox după certificatul de deces

- Copia după decizia de sechestrul a 1/2 parte din casa familială situată în Cluj-Napoca, Str. Alba-Iulia Nr. 3.

Cu stimă,
Muntean Sergiu – fiu
Drăgănescu Lia – fiica

b. Lucrări scrise

În ceea ce-l privește pe pr. prof. dr. Liviu Galaction Munteanu, am descoperit cu bucurie o sumă de lucrări vorbind despre preocuparea sa didactică-științifică, pe care le vom prezenta în continuare.

Viața și preocupările intelectuale, cărturărești și gospodărești ale pr. prof. dr. Liviu Galaction Munteanu, constatăm că nu au fost tema multor cercetări. Acestea au devenit subiect de analiză în diferite ocazii ce l-au impus pe acest om vrednic pildă de verticalitate și duhovnicie.

1) *Prezentarea pr. prof. univ. dr. Mircea Păcurariu*

În ceea ce-i privește opera, „am alergat” mai întâi la *Dicționarul Teologilor Români* (Ed. Univers Enciclopedic, București, 1996, p. 294), unde descoperim 13 lucrări de mare interes practic, o lucrare importantă în cadrul studiului Noului Testament, în colaborare, oferită studenților, și precizarea: „Diferite articole în «Renașterea» și «Viața ilustrată» de la Cluj și alte periodice”. O privire aruncată peste titluri nu poate defini seriozitatea și responsabilitatea autorului în ce privește explorarea judicioasă a subiectului preocupărilor în folosul vieții. Din Vechiul Testament abordează două teme majore, esențiale: *Pentateuhul*, atât în lumea Vechiului Testament, cât și în fața criticilor moderni, și *Paradisul biblic* din punctul de vedere al Căderii din frumusețea în care au fost așezații protopărinții Adam și Eva.

În ce privește studiul noutestamentar, se observă aceleași subiecte de esență: Legea nouă — *Predica de pe Munte*, ca început al urcușului duhovnicesc, și Învierea lui Isus, ca finalitate a vieții. Între aceste limite ni se propune ca analiză și temă de meditație: Valoarea Evangheliilor, gândurile Apostolului Pavel către galateni, și câteva pilde: Viața Mântuitorului, a Sfântului Apostol Pavel, a Sfântului Apostol și Evanghelist Ioan, a Sfinților Apostoli Matei, Iacov, Alfeu, Iuda Tadeu, Andrei, Iacov a lui Zevedeu, Filip, Vartolomeu, Toma, Simon Zilotul, Iuda Iscarioteanul și Matia, iar, ca o stare de tăcut îndemn și, de ce nu, discretă sesizare: Sfântul Apostol Pavel, muncitor cu brațele.

Redăm această prezentare a activității cărturărești a marelui dascăl, făcută de pr. prof. univ. dr. Mircea Păcurariu în *Dicționarul Teologilor Români*, în care sunt redată următoarele lucrări:

Istoria creațiunii în lumina cercetărilor științifice, Cluj, 1929, 168 p.

Predica de pe Munte, Cluj, 1932, 143 p.

Învierea lui Iisus, în vol. „Zece ani în slujba Bisericii și a neamului, 1924-1934”, Cluj, 1934, pp. 131-162.

Pentateuhul în fața criticii moderne, Cluj, 1937, 57 p.

Vechiul Testament și Pentateuhul, Cluj, 1937, 62 p.

Paradisul biblic. Căderea protopărinților în păcat. Studiu exegetic, Cluj, 1939, 148 p.

Valoarea istorică a Evangheliilor sinoptice. Studiu introductiv, Cluj, 1939, 65 p.

Epistola Sfântului Apostol Pavel către Galateni, Cluj, 1940, 132 p.

Viața Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Cluj, 1942,⁵¹ 339 p.

Viața Sfântului Apostol Pavel, Cluj, 1942, 246 p.

Viața Sfântului Apostol și Evanghelist Ioan, Cluj, 1943, 248 p.

Viața Sfinților Apostoli, Cluj, 1945, 256 p.

Sfântul Apostol Pavel — muncitor cu brațele, în „Studii Teologice”, III (1951), nr. 7-8, pp. 430-436.

Coautor al manualului de *Studiul Noului Testament* pentru Institutele Teologice, București, 1954, xii + 208 p. (ed. a II-a, București, 1975, 256 p.)

Diferite articole în „Renașterea” și „Viața Ilustrată” de la Cluj și alte periodice.

2) *Prezentarea pr. prof. Ion Bunea*

Prezentarea făcută de Pr. Prof. I. Bunea, cu ocazia împlinirii a 90 de ani de la naștere, în „Îndrumătorul bisericesc misionar și patriotic” (Cluj, XI (1988), p. 171), este una făcută cu sufletul. Omul care scrie nu este numai un cercetător al unei personalități; este, de fapt, efectul acesteia în tot ceea ce a făcut. Rezultatul muncii didactice a Pr. L. G. Munteanu este gândit în cel ce-l evocă și care, fiindu-mi la rândul dascăl, constat că l-a urmat cu toată convingerea în toate. Privindu-l cu respect și multă recunoștință, Pr. I. Bunea completează lista scrierilor dascălului cu viața Sfântului Apostol Petru și cu manuscrisul din patrimoniul familiei: *Comentar la introducerea în Noul Testament*. Acest lucru vine să sublinieze preocuparea pentru o credință neteoretizată practică practică a teologului biblist obsedat de „credința fără fapte moartă este” (Iacov 2, 17). Pe de altă parte, ucenicul aduce înspre noi din partea dascălului douăzeci de titluri de studii publicate în diferite reviste din țară și șase titluri de conferințe susținute în diferite localități din Transilvania.

Redăm și această prezentare a lucrărilor Pr. Prof. Dr. L. G. Munteanu numai din respect față de munca unui dascăl mult prea drag (e vorba de Pr. I. Bunea), căruia îi datorăm mult, mult din ceea ce suntem și din motive practice de uz bibliografic:

Istoria creației în lumina cercetărilor științifice, Cluj, 1929.

Predica de pe Munte, Cluj, 1932.

Epistola Sf. Apostol Pavel către Galateni, Comentar, Cluj, 1940.

Viața Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Cluj, 1941.

Viața Sfântului Apostol Pavel, Cluj, 1942.

Viața Sfântului Apostol și Evanghelist Ioan, Cluj, 1943.

⁵¹ În lucrarea Pr. Prof. I. Bunea, *op.cit.*, p. 171, anul apariției apare ca fiind 1941.

Viața Sfântului Apostol Petru, Cluj, 1944.

Viața Sfinților Apostoli Matei, Iacov, Alfeu, Iuda Tadeul, Andrei, Iacov a lui Zevedeu, Filip, Vartolomeu, Toma, Simon Zelotul, Iuda Iscarioteanul și Matia, Cluj, 1946.

Coautor la *Studiul Noului Testament*, manual pentru Institutele Teologice, București, 1954.

A rămas de la el, în manuscris, o lucrare de valoare inestimabilă: *Comentar la introducere în Noul Testament* (Manuscrisul e în posesia familiei).

Studii publicate în diferite reviste din țară:

Viața lui Iisus din punct de vedere istoric;

Caritatea și importanța ei pentru păstoria sufletului;

Autenticitatea documentelor revelației divine;

Ierusalimul;

Ziua Nașterii Mântuitorului;

Minunile Mântuitorului;

Parabolele;

Critica Pentateuhului;

Revelația divină străveche;

Religia Vechiului Testament;

Generalități asupra Sfintei Scripturi;

Sf. Apostol Pavel – muncitor cu brațele;

Învierea lui Iisus;

Spre o lume mai bună;

Sfânta Scriptură;

Duhul lumii și Duhul lui Hristos;

Atitudinea Mântuitorului față de Vechiul Testament;

Iisus și iudaismul;

Căderea protopărinților în păcat;

Lupta împotriva duhului vremii noastre;

Jertfa Mântuitorului în predica Sf. Apostol Pavel ș.a.

Conferințe:

Personalitatea lui Iisus Hristos;

Iisus Hristos omul;

Iisus Hristos – Fiul lui Dumnezeu;

Iisus în fața liberalismului modern;

Biblia și știința;

Religia și viața ș.a.

3) *Prezentarea pr. prof. dr. Stelian Tofană*

O nouă abordare a operei scrise a gânditorului noutestamentar pr. prof. dr. L.G. Munteanu, făcută elegant, pertinent și, credem, complet este cea a părintelui prof. dr. Stelian Tofană.⁵²

Prea Cucernicia Sa, ne prezintă structurat, pe șase tipuri de lucrări, activitatea cărturărească a pr. prof. dr. Liviu Galaction Munteanu, în felul următor: șase **lucrări principale**, pe care le prezintă cu precizări legate de conținut: *Predica de pe Munte – Studiu exegetic*, *Epistola Sf. Ap. Pavel către Galateni – comentariu*, *Valoarea istorică a Evangheliilor sinoptice*, *Pe drumul desăvârșirii creștine*, *Paradisul biblic – Căderea protopărinților în păcat. Studiu exegetic*. Între acestea, fără să-i fie prezentat conținutul, este menționată lucrarea *Istoria creațiunii în lumina cercetărilor științifice*.

Acestora le alătură cinci lucrări **portretistic-biblice**: viețile Mântuitorului și ale apostolilor Pavel, Ioan, Petru, Matei, Iacov, Alfeu, Iuda Tadeu, Andrei, Iacov al lui Zevedeu, Filip, Vartolomeu, Toma, Simon Zelotul, Iuda Iscarioteanul și Matia.

În șirul prezentărilor urmează două lucrări de orientare **apologetică**: Vechiul Testament și Creștinismul, plus Pentateuhul în fața criticii moderne, după care ne sunt înșirate paisprezece **studii** și tot atâtea **conferințe**, nu înainte de a fi amintită și lucrarea în colaborare cu marii teologi bibliști Nicolae I. Nicolaescu, Grigorie T. Marcu și Sofron Vlad, și anume, **manualul** pentru studenți *Studiul Noului Testament*, apărut în două ediții: 1954 și 1977. Din motive amintite mai sus și din altele lesne de înțeles, adăugăm și acest material celorlalte pentru a-l avea la îndemână.

Enumerăm mai jos **lucrările principale** care au ieșit de sub pana inspirată a distinsului profesor și cărturar L.G. Munteanu:

- a. *Istoria creațiunii în lumina cercetărilor științifice*, Cluj, 1929.
- b. *Predica de pe Munte – Studiu exegetic*, Cluj, 1932, 141 p.

Lucrarea este de o importanță covârșitoare având în vedere că se pronunță ca „un mănunchi ce adună în sine păreri ale autorilor contemporani în legătură cu problemele atinse în Predica de pe Munte”.⁵³

Orientarea autorului este spre pretențioasă și minuțioasă școală germană, sintetizându-i pe R. Steinmann, după a cărui lucrare, spre exemplu, „Die Bergpredigt”, Paderborn 1926, s-a orientat în gruparea materialului pe capitole și secțiuni,⁵⁴ apoi T. Zahn, H. Strack, H. Klostermann, P. Billebeck⁵⁵. Tema centrală în

⁵² Stelian Tofană, *Profesorul biblist martir Pr. Liviu G. Munteanu și contribuția sa științifică la dezvoltarea teologiei biblice neotestamentare românești*, în „Anuarul IV (1996-1998) al Facultății de Teologie Ortodoxă din cadrul Universității Babeș-Bolyai”, Editura Arhiepiscopiei Cluj, 2000, pp. 45-52. Cu acordul autorului, vom cita un material semnificativ din această prezentare.

⁵³ Pr. Prof. Dr. Liviu G. Munteanu, *Predica de pe Munte*, Cluj, 1932, în „Prefață”.

⁵⁴ *Ibidem*.

jurul căreia autorul grupează predica Mântuitorului este „Noua dreptate pretinsă”, ilustrată în trei sentințe comparative:

1. Ființa noii dreptăți, ilustrată în 5 exemple (Mt. 5, 21-48);
2. Noua dreptate și evlavie fariseică sau exercițiul practic al noii dreptăți, ilustrată în 3 exemple (Mt. 6, 1-18);
3. Noua dreptate și bunurile pământești sau valoarea practică a noii dreptăți, ilustrată în 3 exemple (Mt. 6, 19-34).

c. *Epistola Sf. Ap. Pavel către Galateni – comentar*, Cluj, 1940, 132 p.

Lucrarea constituie și azi punct de referință în ceea ce privește prezentarea soteriologiei epistolei și problemele părții de isagogie, în special problema adresanților. Cât privește soteriologia epistolei, într-un remarcabil excurs exegetic, autorul dezvoltă o pertinentă analiză doctrinară a scrisului paulin centrat în jurul ideii: „plinirea vremii coincide nu numai cu trimiterea Fiului, ci și cu începutul înfierii noastre și dobândirea libertății care caracterizează statutul de fiu al lui Dumnezeu. Prin acest mod de lucru — permanenta alternanță între exegeză și doctrină — autorul încearcă să umple prăpastia simțită foarte clar la vremea aceea între exegeză și dogmatică, hiat de care se vorbește foarte mult și astăzi și pe care teologii bibliști și dogmatisti, mai mult ca oricând, sunt chemați să-l desființeze. Exegeza exprimată de profesorul L. G. Munteanu nu este numai una științifică, ci și una pastorală, preocupare destul de străină specialiștilor de azi. Lucrarea se remarcă și printr-o bogată ilustrare bibliografică de specialitate a literaturii timpului respectiv, fiind citați teologi de referință de atunci, și actuali și astăzi precum: Langrange, Jülicher, Fillion, Zahn, Gunkel etc.

d. *Valoarea istorică a Evangheliilor sinoptice*, Cluj, 1939, 65 p.

În lucrarea de față, autorul este preocupat să ofere un răspuns întrebărilor timpului său și care vizau, în special, veracitatea scrisului evangheliilor sinoptice, de genul celor prezentate mai jos:

- Scrierile evanghelice, pe conținutul cărora este clădit întreg sistemul doctrinei creștine, sunt expuneri pur istorice sau cuprind și legende?
- Există posibilitatea probării științifice a conținutului lor și a combaterii tuturor obiecțiilor critice?
- În cazul în care ar cuprinde un amestec de legendă și adevăr, cum putem afla până unde merge realitatea faptului istoric și de unde începe opera fanteziei?

Autorul se străduiește să demonstreze *adevărul istoric* al cuprinsului acestor scrieri inspirate arătând că „convingerea nezdruincată pentru orice creștin, indiferent de cultura sau rangul social, că Sfintele Evanghelii cuprind numai și numai adevărul etern este începutul redresării morale a omenirii în sens creștin”.⁵⁶ Iar concluzia excursului său apologetic este: chiar dacă evangheliștii n-ar fi voit, prin

⁵⁶ Pr. Prof. Dr. Liviu G. Munteanu, *Predica de pe Munte*, Cluj, 1932, în „Prefață”.

⁵⁷ L. G. Munteanu, *Valoarea istorică a Evangheliilor sinoptice*, Cluj, 1939, pp. 3-5.

absurd, să scrie adevărul, ar fi fost obligați să-l scrie întrucât scriau într-un timp când viața și activitatea Mântuitorului era vie în amintirea oamenilor.⁵⁷

e. *Pe drumul desăvârșirii creștine*, Cluj, 1938, 79 p.

Lucrarea prezintă concepția autorului despre sfințenia creștină, înțeleasă ca țintă finală a strădaniilor pământești și este pusă în raport cu natura omului, cu lumea, cu duhul vremii, concluzionându-se, ca o idee generală a subiectului tratat, că în afară de Biserica lui Hristos nu există mântuire.

f. *Paradisul biblic – Căderea protopărinților în păcat. Studiu exegetic*, Cluj, 1939, 148 p.

Lucrarea dezvoltă un studiu exegetic la capitolele 2 și 3 din *Geneză* și se împarte în două părți:

a) Despre Rai (2, 18-19)

b) Despre căderea protopărinților în păcat (3, 1-24)

Profesorul L. G. Munteanu a excelat și în lucrări de o certă valoare documentară **portretistic-biblică**, dintre care amintim:

- *Viața Mântuitorului nostru Iisus Hristos*, Cluj, 1942, 339 p.

- *Viața Sf. Ap. Pavel*, Cluj, 1942, 263 p.

- *Viața Sf. Ap. și Evanghelist Ioan*, Cluj, 1943, 248 p.

- *Viața Sf. Ap. Petru*, Cluj, 1945, 203 p.

- *Viața Sf. Apostoli: Matei, Iacov, Alfeu, Iuda Tadeul, Andrei, Iacov al lui Zevedeu, Filip, Vartolomeu, Toma, Simon Zelotul, Iuda Iscarioteanul și Matia*, Cluj, 1946, 256 p.

O bună parte a preocupărilor științifice ale Pr. Prof. L. G. Munteanu a fost canalizată spre lucrări de **orientare apologetică** apărând în primul rând datele revelației cuprinsă în paginile Sfintei Scripturi. Dintre acestea amintim:

- *Vechiul Testament și creștinismul*, Cluj, 1937, 62 p.

Lucrarea apără Revelația Vechiului Testament față de curente raționaliste ale vremii, în special față de cel al liberalismului, arătând că acesta este: „eroarea fundamentală a tuturor erorilor sectare. Biserica Apuseană îl numește marea erezie a timpului modern”.⁵⁸

- *Pentateuhul în fața criticii moderne – studiu introductiv*, Cluj, 1937, 57 p.

Lucrarea este o luare de poziție în fața criticii negative moderne a Pentateuhului, care este privit ca fiind rezultatul unei evoluții religioase atât în ceea ce privește adevărurile religioase dogmatice, cât și în ceea ce privește adevărurile religioase morale. Sunt vizate, în special, „Ipoteza documentelor”, „Ipoteza

⁵⁷ Vezi ideea dezvoltată în L. G. Munteanu, *op.cit.*, p. 7 u.

⁵⁸ M. Buchberger, *Lexikon für Theologie und Kirche*, ed. a II-a, Freiburg, 1934, p. 543.

fragmentelor”, „Ipoteza întregirii”, precum și teza mai nouă a lui Julius Wellhausen, profesor la Göttingen, apărută în lucrarea „Geschichte Israels”, 1878, teorie care are ca bază ideologică evoluționismul, rezultat al unui amestec dintre teoria documentelor și celelalte amintite, precum și cu elemente din evoluția religiilor, toate cultivate în sens raționalist.⁵⁹ Autorul apără și originea mozaică a Pentateuhului — temeiul istoric al întregii religii revelate.

Preotul profesor Liviu Galaction Munteanu a dezvoltat o bogată arie tematică și în studiile publicate în diferite reviste din țară. Amintim doar câteva dintre titlurile studiilor mai importante:

1. *Viața lui Iisus din punct de vedere istoric*
2. *Învierea Mântuitorului – paralelă*
3. *Caritatea și importanța ei pentru păstorirea sufletelor*
4. *Autenticitatea documentelor Revelației divine – studiu istoric*
5. *Ziua nașterii Mântuitorului – studiu istoric*
6. *Minunile Mântuitorului (studiu exegetic tipărit în parte)*
7. *Parabolele Mântuitorului (studiu exegetic tipărit în parte)*
8. *Cultură și ortodoxie – București 1940*
9. *Generalități asupra Sfintei Scripturi*
10. *Sf. Ap. Pavel – muncitor cu brațele*
11. *Duhul lumii și duhul lui Hristos*
12. *Atitudinea Mântuitorului față de Vechiul Testament*
13. *Iisus și iudaismul*
14. *Jertfa Mântuitorului în predica Sf. Ap. Pavel.*

Prof. Liviu G. Munteanu este și coautor la „Studiul Noului Testament” – Manual pentru Institutele Teologice, București, 1955, împreună cu Prof. Nicolae Nicolaescu, Prof. Sofron Vlad și Prof. Grigorie Marcu. De la Prof. Liviu G. Munteanu ar fi rămas în manuscris și o operă de o valoare inestimabilă pentru teologia biblică românească, și anume un „Comentar la tot Noul Testament”,⁶⁰ operă care, din păcate, până în prezent, încă nu a fost aflată.

Pe parcursul activității sale didactice, Prof. Liviu G. Munteanu a conferențiat mult, cu diferite prilejuri și în diferite centre culturale. Această osteneală a constituit, de fapt, o altă semnificativă și remarcabilă latură a activității sale didactice și științifice. Iată titlurile câtorva **conferințe** mai importante:

- *Personalitatea lui Iisus Hristos*, Cluj, 1936
- *Iisus Hristos – Omul*, Cluj, 1936
- *Iisus Hristos în fața liberalismului modern*, Cluj, 1936
- *Întemeietorul creștinismului și critica raționalistă modernă*, Cluj, 1936

⁵⁹ Vezi L. G. Munteanu, *Pentateuchul în fața criticii moderne*, Cluj, 1937, pp. 50-52.

⁶⁰ Pr. Prof. Ioan Bunea mărturisește că manuscrisul este în posesia familiei. Vezi Pr. Prof. I. Bunea, *Pr. Prof. Dr. Liviu Galaction Munteanu, 90 ani de la naștere*, în „Îndrumătorul Bisericesc”, Cluj, 1988, p. 171.

- *Creștinismul ca forță creatoare a păcii universale*, Alba-Iulia, 1936
- *Religia și viața*, Cluj, 1936
- *Pericolul sectelor religioase*, Cluj, 1937
- *Importanța sfintelor Taine pentru viața creștină*, Someșul-Rece, 1937
- *Ortodoxie și creștinism*, Războieni, 1939
- *Ortodoxie și sectarism*, Cluj, 1940
- *Cultură și ortodoxie*, Cluj, 1940
- *Iubirea creștină*, Cluj, 1940
- *Biblia și serviciu păcii*, Cluj, 1940
- *Ortodoxia în viața poporului român*, Turda, 1940.

E bine să se știe că într-o perioadă scurtă de timp, Pr. Prof. Dr. L. G. Munteanu a împlinit și multe funcții administrative, recuperând, parcă, timpul pe care cineva i-l va fura... Martirul, demn și împlinit, se scurge în veșnicie la Aiud, în închisoare, într-o zi de iunie 1961.

Personalitatea greu egalabilă a omului, preotului, dascălului, duhovnicului și modelului Liviu Galaction Munteanu este o stare ce ar trebui să aparțină preocupărilor noastre permanente. Oglindirea vieții noastre în imaginea vieții lui intelectuale, morale, de credință și patriotice ne-ar ușura infinit de mult apropierea noastră de ceea ce Bunul Dumnezeu vrea să fim acum și în vecii vecilor.

3. Pr. Dr. Ioan Mircea (1903 – 1997)

a. Viața și activitatea

Născut pe data de 19 septembrie 1903, în comuna Măgura, satul Guruieni, județul Teleorman, preotul Ioan Mircea s-a distins prin credința, dăruirea și dragostea față de Dumnezeu și Biserica Sa. Descendent al unei familii de țărani deprinși cu mănuierea coarnelor plugului, dar și cu practicarea virtuților creștine, preotul Ioan Mircea „a moștenit” reperele ontologice esențiale, moralitatea și valorile umane și duhovnicești ale țăranului autentic creștin, care s-a raportat în orice împrejurare a vieții la „Bunul Dumnezeu”. Toate aceste daruri l-au determinat pe tânărul Ioan Mircea, ca, după absolvirea școlii primare din satul natal, să urmeze chemarea lui Dumnezeu, de a-I fi „iconom al Tainelor Sale”, înscriindu-se la

cursurile Seminarului Central din București, pe care l-a absolvit ca bursier în anul 1920. Pregătirea teologică și-a continuat-o la Facultatea de Teologie din București, ale cărei cursuri le-a urmat în perioada 1926-1930, fiind remarcat prin dăruirea și setea de cunoaștere a adevărului creștin revelat și a dogmei Bisericii strămoșești.

După îndeplinirea stagiului militar și prin recunoașterea realelor sale veleități teologice, Patriarhia Ortodoxă Română i-a încredințat o bursă de studii la Colegiul „Saint Basile” din Strasbourg, în anii 1932-1933, ceea ce l-a determinat să lucreze și mai angajat la elaborarea tezei de licență cu titlul *Concepția despre διακαιοσύνη în Evangheliile sinoptice*, pe care a susținut-o în toamna anului 1933, la catedra de Exegeză a Noului Testament, lucrare care a fost apreciată cu calificativul „Magna cum laude”.

Cum orice preocupare teologică trebuie să-și găsească împlinirea prin harul preoției, Ioan Mircea a urmat chemarea spre slujirea Sfântului Altar, fiind numit, după căsătorie, preot paroh la parohia din comuna Cojeasca, județul Dâmbovița, unde a păstorit cu dăruire și maximă preocupare timp de zece ani. Pe data de 15 noiembrie 1944, a fost transferat la parohia „Bărbătescu-Nou – Cuțitul de Argint” din capitală, unde a liturghisit și s-a preocupat în mod activ de destinul duhovnicesc

al celor încredințați spre păstorire. A fost chemat la cele veșnice, pe data de 18 octombrie 1997.

Cu tot periplul parcurs pe căile vieții, înclinația și dorința de aprofundare teologică, l-au determinat ca în anul 1951 să se prezinte la examenul de admitere pentru cursurile de doctorat în teologie, alături de proaspeți licențiați ai institutelor teologice universitare din București și Sibiu, iar din cei peste 30 de candidați, reușește să se numere printre cei 7 doctoranzi admiși. Pasionat de studiile biblice, a frecventat cursurile secției exegetice, alegându-și specialitatea *Studiul și exegeza Noului Testament*, sub îndrumarea ilustrei personalități a profesorului Iustin Moiescu, patriarhul de mai târziu.

În complexitatea personalității sale, pr. dr. Ioan Mircea a împletit în mod fericit și exemplar, slujirea pastorală și preocuparea față de studiul sistematico-științific al teologiei. Astfel, a elaborat și publicat, o seamă de studii teologice, în cadrul cursurilor de doctorat, până la examenul aprofundat de admisibilitate promovat în anul 1955, consacrându-se apoi elaborării tezei pentru titlul de doctor în teologie, obținut în anul 1973, precum și alcătuirii altor peste 40 de studii și articole, pe teme de teologie exegetică, publicate în revistele teologice, diferite cronici, recenzii și predici.

În rândul lucrărilor de referință, în afara tezei de doctorat intitulată *Epistola I a Sfântului Apostol Petru – introducere și comentariu*, părintele Ioan Mircea a elaborat un valoros comentariu la Epistola a II-a a Sfântului Apostol Petru, tâlcuind ideile teologice necesare activității pastoral-misionare a preoților, reținute de Sfântul apostol Petru din învățătura Mântuitorului.

Cu stăruința deosebită care îl caracteriza, părintele a cutezat să purceadă la elaborarea unei lucrări de care teologia românească ducea lipsă, un instrument de lucru absolut necesar oricărui teolog, profesor de teologie sau simplu cititor al Sfintei Scripturi, și anume *Dicționarul Noului Testament*, care a fost publicat în două ediții, și care, la cea de-a doua ediție, mult îmbunătățită, numără 580 de pagini. Lucrarea reprezintă realmente o călăuză în interpretarea justă și în înțelegerea corectă a unor termeni și expresii cuprinse în scrierile Noului Testament, care feresc pe orice cititor de răstălmăciri și alunecări pe căi greșite.

Din permanenta dorință de aprofundare și cercetare temeinică a înțelesurilor cuvântului revelat, părintele Ioan Mircea a conturat în chip deosebit primul comentariu românesc la cartea Apocalipsei.

Ca slujitor bisericesc, ca om preocupat de studiul aprofundat al teologiei, pr. dr. Ioan Mircea rămâne o personalitate de forță, un exemplu demn de urmat, un teolog a cărui activitate și cercetare vor constitui un real și de mare folos reper pentru generațiile viitoare.

b. Lucrări scrise

1) Lucrări în volume

1. *Epistola I a Sfântului Apostol Petru – introducere și comentariu*, teză de doctorat, București, 1973, 176 p.
2. *Epistola II a Sfântului Apostol Petru*, București, 1975, 84 p.
3. *Dicționar al Noului Testament*, Editura I.B.M. al B.O.R., București, 1984, 527 p. + 7 hărți.
4. *Apocalipsa — introducere, note și comentariu*, Carisma, București, 1995, 480 p.

2) Lucrări în reviste și publicații periodice

5. *Învățătura despre Biserică în Evanghelie privită interconfesional*, în „Ortodoxia”, VII (1955), nr. 1, pp. 72-100.
6. *Organizarea Bisericii și viața primilor creștini după Faptele Apostolilor*, în „Studii Teologice”, VII (1955), nr. 1-2, pp. 64-92.
7. *Sfinții Apostoli Petru și Pavel după documente vechi și noi*, în „Glasul Bisericii”, XXV (1966), nr. 9-10, pp. 821-830.
8. *Cinstirea Sfinților Apostoli Petru și Pavel în Ortodoxie în lumina apostolicității și sobornicității Bisericii*, în „Glasul Bisericii”, XXVI (1967), nr. 5-6, pp. 466-58; și în „Studii Teologice”, XX (1968), nr. 1-2, pp. 185-204.
9. *Cei șaptezeci de ucenici ai Mântuitorului și problema ierarhiei bisericești*, în „Studii Teologice”, XX (1968), nr. 9-10, pp. 682-705.
10. *Apostolatul după Noul Testament*, în „Studii Teologice”, XXII (1970), nr. 7-8, pp. 527-547.
11. *Prefigurările crucii în Vechiul Testament și semnificația lor în tradiția cultică creștină*, în „Studii Teologice”, XXI (1970), nr. 7-8, pp. 547-564.
12. *Preoția împărătească sau duhovnicească*, în „Studii Teologice”, XXIII (1971), nr. 7-8, pp. 483-496.
13. *Răscumpărarea în Noul Testament după învățătura Sfinților Părinți*, în „Studii Teologice”, XXIV (1972), nr. 1-2, pp. 24-44.
14. *Coborârea la iad a lui Iisus Hristos*, în „Studii Teologice”, XXIV (1972), nr. 3-4, pp. 230-249.
15. *Nașterea de sus*, în „Glasul Bisericii”, XXXI (1972), nr. 7-8, pp. 754-766.
16. *Sclavia în înțelegerea creștinilor din primele veacuri*, în „Glasul Bisericii”, XXXIII (1973), nr. 7-8, pp. 749-765.
17. *Epistola întâi a Sfântului Apostol Petru. Introducere și comentariu*, teză de doctorat, în „Glasul Bisericii”, XXXII (1973), nr. 9-10, pp. 885-1053 (și extras, 176 p.).
18. *„Schimbarea la Față” a Mântuitorului Iisus Hristos, oglindită în tradiția patristică și cultică ortodoxă*, în „Glasul Bisericii”, XXXIII (1974), nr. 7-8, pp. 671-680.
19. *Epistola a doua a Sfântului Apostol Petru. Introducere și comentariu*, în „Glasul Bisericii”, XXXIV (1975), nr. 9-10, pp. 945-1027.

20. *Îndumnezeirea credinciosului. Mărturii biblice, patristice și cultice ortodoxe*, în „Ortodoxia”, XXXVIII (1975), nr. 2, pp. 316-337.
21. *Preoția harică și preoția obștească*, în „Ortodoxia”, XXXI (1979), nr. 2, pp. 232-254.
22. *Taina Botezului*, în „Ortodoxia”, XXXI (1979), nr. 3-4, pp. 461-476.
23. *Taina Mirungerii*, în „Ortodoxia”, XXXI (1979), nr. 3-4, pp. 477-484.
24. *Despre recenta ediție a Noului Testament (1979)*, în „Biserica Ortodoxă Română”, XCVII (1979), nr. 5-6, pp. 654-665.
25. *De ce îi venerăm pe sfinți?*, în „Ortodoxia”, XXXII (1980), nr. 1, pp. 68-81.
26. *Duminica — ziua Domnului — „Împărăteasă și Doamnă”*, în „Ortodoxia”, XXXIII (1981), nr. 2, pp. 176-198.
27. *Cum se încearcă falsificarea locurilor sfinte*, în „Biserica Ortodoxă Română”, XCIX (1981), nr. 5-6, pp. 562-576.
28. *Idoli sau icoane sfinte?*, în „Ortodoxia”, XXXIV (1982), nr. 1, pp. 41-54.
29. *Crucea Domnului, Taina și slava Lui*, în „Ortodoxia”, XXXIV (1982), nr. 2, pp. 196-214.
30. *Biserica și lucrarea ei după Noul Testament. Har și harisme — iconomi ai Tainelor și harismatici*, în „Ortodoxia”, XXXIV (1982), nr. 3, pp. 358-395.
31. *Explicare la textul chenotic din Filipeni II, 5-8*, în „Studii Teologice”, XXXIV (1982), nr. 3-4, pp. 159-167.
32. *Viață și înviere*, în „Glasul Bisericii”, XLI (1982), nr. 4-6, pp. 309-313.
33. *Iisus Hristos — Dumnezeu și îndumnezeitor*, în „Ortodoxia”, XXXV (1983), nr. 1, pp. 10-33.
34. *Hristos este pacea noastră*, în „Biserica Ortodoxă Română”, CI (1983), nr. 11-12, pp. 825-841.
35. *Traduceri greșite ale Sfintei Scripturi în limba română*, în „Biserica Ortodoxă Română”, CI (1983), nr. 3-4, pp. 184-201.
36. *Împărăția lui Hristos de mii de ani. Studiu exegetic asupra textului din Apoc. XX, 1-15*, în „Ortodoxia”, XXXVI (1984), nr. 1, pp. 29-59; reluare cu titlul *Împărăția lui Hristos de o mie de ani sau de mii de ani?*, în „Ortodoxia”, XXXVIII (1986), nr. 3, pp. 47-61.
37. *Poruncile Bisericii*, în „Biserica Ortodoxă Română”, CII (1984), nr. 1-2, pp. 42-54.
38. *Cele 10 porunci în lumina Noului Testament*, în „Biserica Ortodoxă Română”, CII (1984), nr. 3-4, pp. 175-187.
39. *Cultul morților în Biserica Ortodoxă după Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție*, în „Ortodoxia”, XXXVIII (1985), nr. 3, pp. 465-495.
40. *Este „Nouveau Testament” (în „Traduction oecumenique de la Bible” TOB, Paris, 1972) o traducere „ecumenică”?*, în „Ortodoxia”, XXXIX (1987), nr. 4, pp. 100-136.
41. *Lupta spirituală — în Apocalipsă — între cele două împărății adverse, peste milenii și recapitularea întregii firi în Dumnezeu*, în „Ortodoxia”, XLI (1989), nr. 1, pp. 13-53.
42. *Preoția lui Hristos și preoția sacramentală și împărătească*, în „Ortodoxia”, XLII (1990), nr. 2, pp. 5-20.

c. Prezentarea unor lucrări

Epistola I a Sfântului Apostol Petru – introducere și comentariu, teză de doctorat, în „Glasul Bisericii”, București, 1973, 176 p.

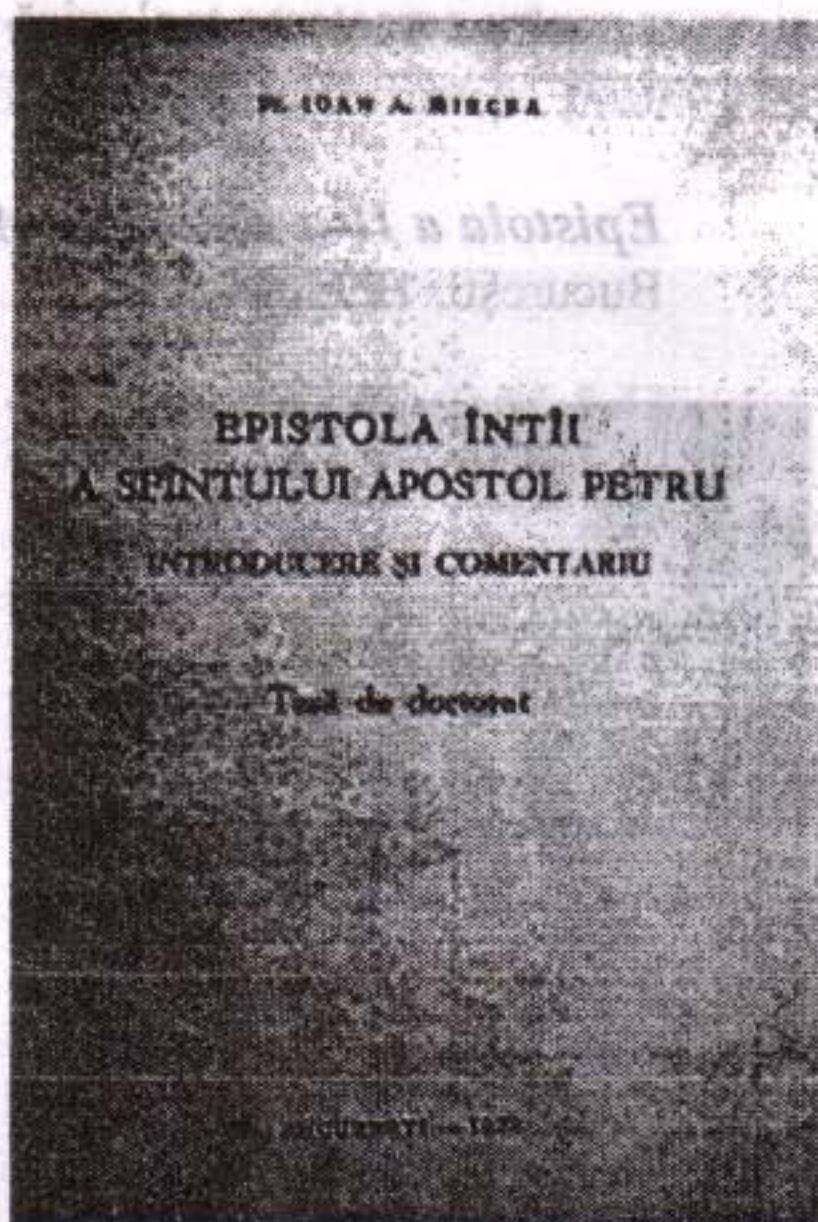
Așa cum însuși autorul mărturisește, alegerea pentru interpretare a Epistolei I Petru dintre celelalte epistole se justifică prin faptul că ea nu se mărginește doar la latura practică sau doar la un aspect izolat al vieții creștine, ci este o împletire de doctrină, de cult și de viață spirituală în Hristos, cu o sinteză de importante principii moral sociale și pastorale.

Structurată după principiile cercetării sistematice, lucrarea se prezintă ca un rezultat al studiului angajat al autorului asupra subiectului propus. Ea se deschide printr-o introducere în cadrul problemei expuse cercetării, introducere ce prezintă într-un stil

amplu și extrem de pertinent datele preliminare, absolut necesare pentru ca cititorul sau cercetătorul să-și poată fixa ideile de bază ale Epistolei în discuție, fiind în același timp lămurită problema autorului, cu date culese din textele revelate, dar și din bogata bibliografie consultată. Sunt stabilite în același timp problemele ce vizează unitatea, necesitatea, locul și data scrierii Epistolei, dar și autenticitatea și cuprinsul acesteia. Având astfel reperele necesare studiului expuse în introducere, autorul purcede la un comentariu exegetic profund, care este structurat astfel: prologul (1,1-12), trei părți în care este comentat de aproape textul epistolei și un epilog.

Partea întâi a cuprinsului cărții este împărțită în două secțiuni, având ca subiecte: un îndemn la sfințenie și la iubire frățească (1,13-25) și trăirea în comuniune cu Hristos – izvorul vieții și al mântuirii (2,1-10). Partea a doua cuprinde patru capitole, care tratează următoarele teme: creștinii în mijlocul lumii și principalele lor îndatoriri (2,11-3,7); îndemnuri generale către creștini la dragoste și sfințenie (3,8-22); efectele mântuitoare ale vieții și suferinței în Hristos (4,1-6) și îndemnuri generale cu privire la desăvârșirea vieții duhovnicești (4,7-19). Partea a treia a epistolei, comentată într-un singur capitol, primește titlul general *Îndatoriri speciale ale membrilor Bisericii* (5,1-11). Lucrarea este încununată cu prezentarea teologiei epistolei, care se definește a fi o teologie a mântuirii, ca act comun Sfintei Treimi și al victurii în Hristos.

Comentariul propriu-zis al celor 5 capitole ale Epistolei intră în cele mai mici detalii. În mod deosebit, sunt lămurite textele care au fost și mai sunt încă în atenția comentatorilor diferitelor confesiuni, cum ar fi, de pildă, textul: „Și voi înșivă, ca niște pietre vii, zidiți-vă casă duhovnicească, preoție sfântă, ca să aduceți jertfe duhovnicești bineplăcute lui Dumnezeu prin Iisus Hristos” (2.5).

Lucrarea părintelui Ioan Mircea se dovedește a fi un real instrument de lucru și reper pentru cercetarea teologică neotestamentară românească.

Epistola a II-a Sfântului Apostol Petru,
București, 1975, 84 p.

Lucrarea s-a dovedit a fi, fără putință de tăgadă, o reală îmbogățire a spațiului teologiei biblice românești. Angajarea în studiul aprofundat a Epistolei II Petru se justifică prin dorința autorului de a oferi cercetării teologice și nu numai, un comentariu complet al textului petrin inspirat, urmând totodată și îndemnul coordonatorului său științific al tezei de doctorat, P.C. pr. prof. dr. Grigorie Marcu.

Epistola II Petru, spune autorul, este o *scriere didactică* cu preocupări dogmatice, moral-sociale, pastoral-misionare și disciplinare, care se caracterizează prin trei aspecte: gnoseologic, cel cu privire la îndumnezeirea omului și eshatologic.

Lucrarea este prezentată, din punct de vedere structural, în trei părți ample: introducere (pp. 2-19), comentariu (pp. 20-75), teologia epistolei (pp. 75-83).

Introducerea vizează problemele de isagogie ale Epistolei, iar în cadrul ei, părintele Ioan Mircea dovedește cu argumente solide că autorul Epistolei este Sfântul Apostol Petru, cel care de-altfel a redactat și Epistola I Petru, combătând astfel unele idei contrare care au apărut de-a lungul timpului. Epistola II Petru, prin natura sa didactică, cu aspect apologetic-politic, se constituie în cele din urmă în a fi o *scrisoare testament* sau *testamentul spiritual* al Sfântului Apostol Petru. Chiar dacă în epoca patristică au existat îndoieli în ceea ce privește autenticitatea Epistolei II Petru, argumentele și mărturiile (externe și interne) invocate ne determină să concluzionăm că Epistola este una autentică și pe deplin canonică, așa cum, începând din secolul al IV-lea, i s-a recunoscut paternalitatea, dar și apartenența în cadrul listei cărților canonice ale Noului Testament. Introducerea se încheie prin menționarea unor date precise și lămurirea unor probleme absolut necesare pentru îndeplinirea unui astfel de demers științific: destinatari, data și locul scrierii.

Comentariul Epistolei este împărțit astfel: *Prolog* (pp. 20-35), *Cuprins* (pp. 35-74) și *Încheiere* (pp. 74-75).

Teologia Epistolei cuprinde idei de ordin dogmatic (1. Dumnezeu și persoanele Sfintei Treimi în lucrarea lor, 2. Hristologia, 3. Soteriologia, 4. Inspirația divină, 5. Arheologia, 6. Eshatologia) și moral-sociale.

Lucrarea pr. dr. Ioan Mircea se impune, aidoma comentariului primei Epistole petrine, prin erudiția științifică și competența teologică și se dovedește a fi o valoroasă contribuție la înțelegerea învățăturii sfinte, așa cum a fost ea păstrată în cărțile Noului Testament.

Dicționar al Noului Testament,

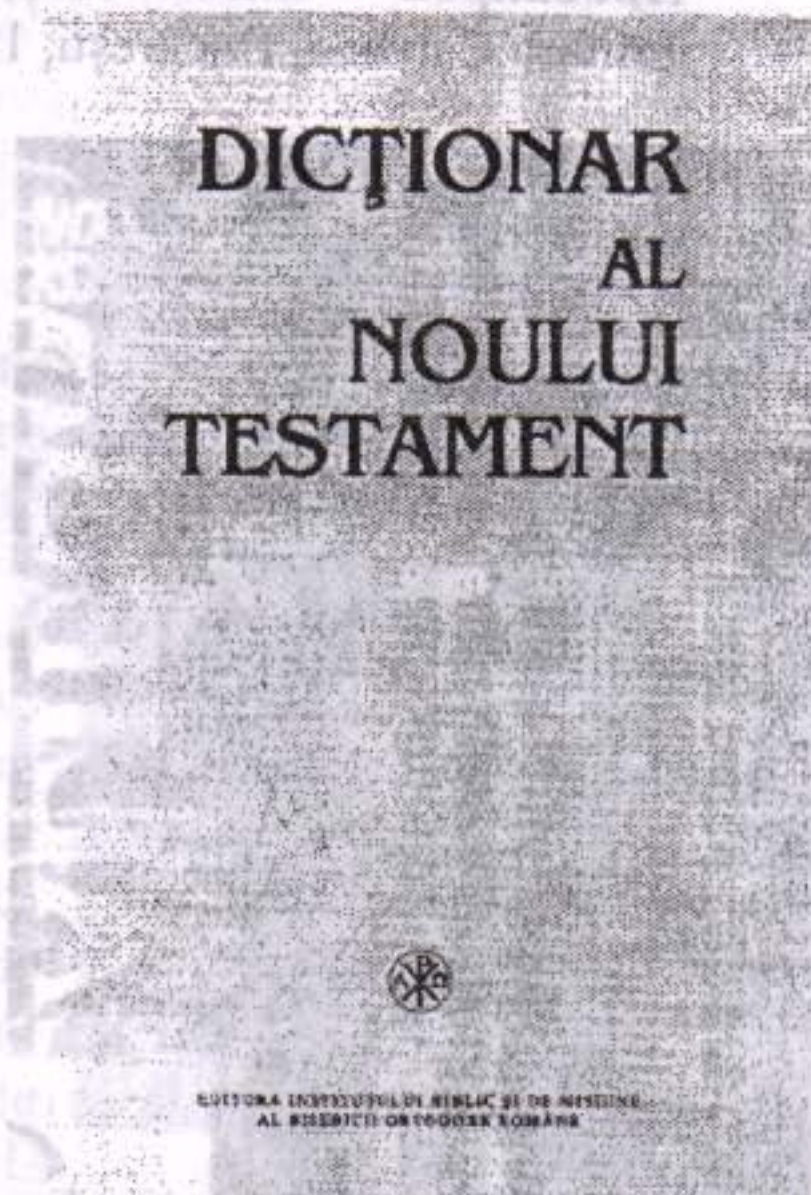
Editura I.B.M. al B.O.R., București,
1984, 527 p. + 7 hărți

„Hambare ale culturii, dicționarele nu înmagazinează doar trecutul și prezentul, ci, implicit, și semințe ale viitorului. Deci laudă dicționarelor de față!”⁶¹ Aceeași afirmație găsim că este potrivită și pentru dicționarul de față, primul de acest gen și cu astfel de anvergură din teologia românească, dedicat problemelor de natură neotestamentară.

Autorul nu și-a propus să alcătuiască un dicționar de concordanță biblică, în care să se cuprindă toate cuvintele din Noul Testament, ci, mai mult, un dicționar de probleme, de expresii greu de înțeles și cuvinte care se pot interpreta, folosind, spre orientare, părerile și sensul pe care l-au atribuit aghiografii.

Dezvoltarea explozivă a tehnicii și diverselor ramuri ale cercetării a creat numeroși termeni noi care se cer explicați; de aici și prezența numeroaselor dicționare de specialitate pentru fiecare domeniu de activitate. În privința *Dicționarului Noului Testament*, acesta reprezintă expresia pură a materialului, efemerismul fiind oarecum inevitabil, viabilitatea fiind strict determinată de evoluție sau regres biblic. Prima și marea calitate a lucrării de față constă în selectarea judicioasă a materialului. Nu este ușor să faci o selecție într-un material atât de bogat și să hotărăști ce anume trebuie să formeze un articol (un termen) de sine stătător, un cuvânt-titlu în dicționar, mai ales când avem de-a face cu un dicționar de terminologie. Prin reliefarea contextelor și prin inserarea a numeroase cuvinte ale limbii române, cu multiple valori semantice în limbajul cotidian, prin sublinierea sintagmelor, e pus în lumină mecanismul tulburător al proceselor semantice prin care unele cuvinte dobândesc valori suplimentare, specializate, devenind termeni speciali sau tehnici.

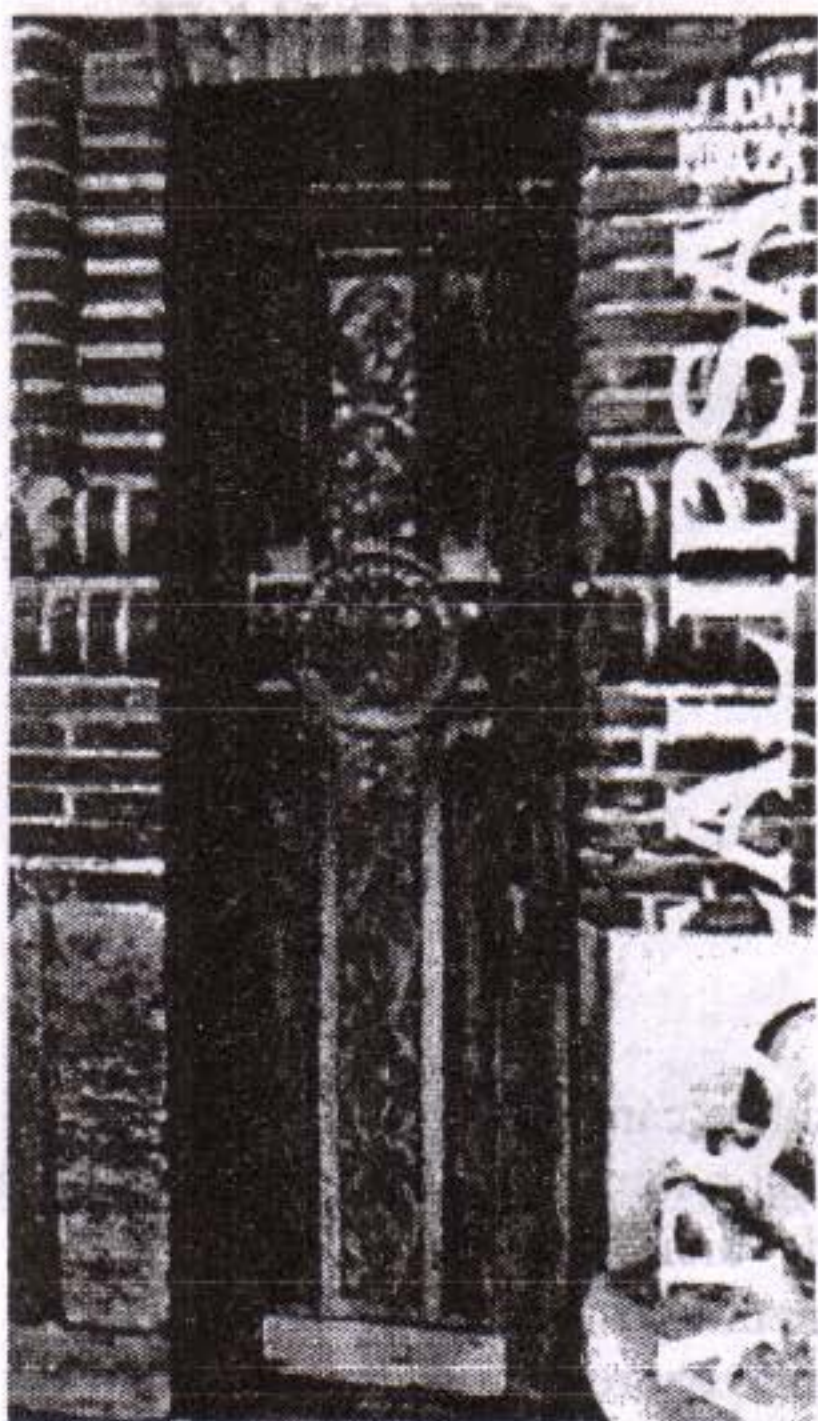
Deosebit de interesante sunt atât informațiile cu privire la arhitectura construcțiilor și templelor din Iudeea, cât și observațiile privind utilizarea diferitelor părți ale Templului și cele legate de obiceiuri și sărbători, rangul și atribuțiile celor ce slujeau la Templu.

⁶¹ Dumitru Micu, *Elogiu dicționarului*, în „România literară”, 5 aprilie 1984, p. 11.

Articolele se remarcă prin bogăția și finețea determinărilor semantice, izolate cu grijă și explicate într-un limbaj simplu, accesibil și ne-teologilor.

Apocalipsa — introducere, note și comentariu,
Editura Carisma, București, 1995, 480 p.

Așteptată de mult timp în peisajul teologiei românești, o asemenea carte — *Comentariul la Apocalipsă*, a pr. dr. Ioan Mircea — ne face să remarcăm încă o dată, dacă mai era nevoie, consistența teologică fundamentată pe o profundă cunoaștere a textului Sfintei Scripturi a autorului, ceea ce-l înscrie în panopia personalităților marcante ale teologiei și Bisericii ortodoxe române.

Apocalipsa părintelui Ioan Mircea, nu numai că umple un mare gol al literaturii teologice-exegetice, dar se dovedește a fi un profund și pertinent comentariu al celei mai discutate, poate, și „enigmatice” scrieri a canonului Noului Testament. Ea face lumină, dar în același timp pune în discuție și răspunde unor întrebări esențiale ce vizează condiția și viitorul umanității, în general, dar și al ființei umane în special. Părintele Ioan Mircea, încă de la început, explică sensului cuvântului „apocalipsă”, traducându-l prin „revelație”, „descoperire”, demonstrând că, potrivit

textului, „această descoperire a făcut-o Domnul Hristos robului său Ioan Apostolul, ca el să arate robilor săi, ceea ce trebuie să se petreacă în curând” (Apoc. 1, 1).

După o minuțioasă și extrem de bine organizată și prezentată introducere, autorul recurge la comentariul efectiv al textului cuprins în cartea Apocalipsei. Acest comentariu vizează, din punct de vedere exegetic, liniile de forță prin care textul sfânt încearcă să comunice omului mesajul, „descoperirea”, pe care Creatorul său le săvârșește. Din punct de vedere structural, cartea se prezintă având o introducere și un comentariu exegetic, care cuprinde: *Prolog* (1,1-3), *Partea introductivă* (1,4-11), *Partea preistorică* (1,12-20 și 12,7-9), *Partea istorică* (cap. 2 și 3) — scrisorile către cele șapte Biserici, *Partea profetică* (cap. 4-20), *Partea eshatologică* (21-22,19), *Epilog* (22,20-21).

Lucrarea se încheie cu o concluzie care pare a fi, în definitiv, o invitație spre a ne apleca cu și mai mare atenție și credință asupra cărții Apocalipsei, cu atât mai mult cu cât, prin strădania și darul autorului, avem cel dintâi comentariu exegetic pertinent al acestei scrieri revelate.

4. Patriarhul Iustin Moiescu (1910-1986)

a. Viața și activitatea

Personalitate teologică complexă, de primă mărime și de înalt prestigiu în gândirea și viața Bisericii, părintele patriarh Iustin Moiescu se înscrie în rândul numelor ilustre, care au studiat și au determinat și pe alții să studieze cu râvnă Noul Testament, impunându-se în teologia românească prin scrisul, adâncimea și claritatea ideilor exprimate. Alături de profesorul Vasile Gheorghiu, cu opera sa atât de vastă și științifică în domeniul studiilor neotestamentare, alături de pr. prof. dr. Grigorie Marcu, care a îmbogățit mult patrimoniul acestei discipline prin studiile sale de specialitate, alături de prof. arhid. Nicolae I. Nicolaescu, părintele patriarh deschide un nou catalog, cu numele de „învățați” ai Noului Testament, în Biserica Ortodoxă Română.

Părintele patriarh Iustin Moiescu a văzut lumina zilei la 5 martie 1910, în comuna Albești, satul Căndești (județul Argeș), din părinți de o rară distincție sufletească. Tatăl său, Ioan Gh. Moiescu, învățător în satul Căndești, a murit eroic pe front ca ofițer, în toamna anului 1916. Distinsa sa mamă, Maria I. Moiescu, a supraviețuit mulți ani lipsei soțului său, îngrijindu-se de aproape, cu o rară și exemplară abnegație, de creșterea și educația celor patru copii, doi frați și două surori, decedând în 21 decembrie 1974.

Prea Fericirea Sa a fost al doilea copil la părinți. Între 1916-1921, elevul Iustin a urmat cursurile școlii primare din satul natal, distingându-se din primii ani la învățătură și purtare aleasă. În 1921-1922, a urmat clasa I-a a liceului „Dinicu Golescu”, din Câmpulung-Muscel, de unde, în toamna anului 1922, a trecut ca elev bursier la Seminarul Teologic „Patriarhul Miron”, înființat în acel an prin străduințele patriarhului Miron Cristea. În iunie 1930, elevul Iustin Moiescu a absolvit Seminarul „Miron Patriarhul” din Câmpulung-Muscel ca șef de promoție, remarcându-se în cei opt ani la învățătură prin sârguință, seriozitate, disciplină în muncă și corectitudine. Apreciind aceste calități deosebite, patriarhul Miron Cristea i-a acordat o bursă de studii din partea Patriarhiei române, la Facultatea de Teologie din Atena, ale cărei cursuri le-a frecventat cu regularitate timp de patru ani universitari, din octombrie 1930 până în iulie 1934. La Atena s-a distins printr-o

muncă stăruitoare și sistematică, fiind mult apreciat de profesorii săi, învățând perfect limba neogreacă și greaca veche.

În toamna anului 1934, a obținut prin recomandarea patriarhului Miron Cristea o bursă de studii la Facultatea de Teologie Catolică din Strasbourg, ale cărei cursuri le-a frecventat doi ani, până în iulie 1936, pregătind teza de doctorat și desăvârșindu-se în cunoașterea și vorbirea limbii franceze. În toamna anului 1936, pleacă din nou la Atena, pentru încă un an universitar, iar în iunie 1937 își susține examenul de doctorat, cu un strălucit succes, la distinsul profesor Dimitrios Balanos, cu teza: *Evagrie din Pont. Viața, scrierile și învățătura*, în limba greacă, fiind apreciată cu calificativul „arista” – excepțional. Întors în țară, în toamna anului 1937, și-a făcut echivalarea titlurilor de licență și doctorat în teologie obținute la Atena.

În anul școlar 1937-1938, a funcționat ca profesor de limba latină la Seminarul „Nifon Mitropolitul” din București, fiind de mult folos elevilor prin buna sa metodă didactică. În primăvara anului 1938, la cererea Bisericii Ortodoxe din Polonia și a guvernului polon, patriarhul Miron Cristea și Sfântul Sinod l-au recomandat pe tânărul doctor în teologie, ca profesor de Studiul Noului Testament la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității din Varșovia, în cursul anului universitar 1938-1939. Întors în țară din cauza ocupării Poloniei de Germania nazistă, în anul 1939-1940 își satisface serviciul militar la Școala de ofițeri din Ploiești.

În toamna anului 1940, este chemat ca profesor la catedra de Exegeza Noului Testament, la Facultatea de Teologie din Suceava a Universității din Iași, unde, la 1 ianuarie 1942, este titularizat. În această Facultate a rămas timp de șase ani, din 1940 până în 1946, iar la 1 decembrie 1946, a fost numit titularul catedrei de Exegeza Noului Testament la Facultatea de Teologie din București. La 1 ianuarie 1949, profesorul Iustin Moiescu este numit titularul catedrei de Studiu Noului Testament la Institutul Teologic Universitar din București, unde și-a desfășurat activitatea cu rezultate strălucite până în februarie 1956. A predat așadar, în învățământul teologic universitar timp de 17 ani.

Dorind să intre în clerul superior, profesorul Iustin Moiescu a fost hirotonit diacon, iar a doua zi preot, în catedrala Patriarhiei din București. Rămânând vacant scaunul de mitropolit al Ardealului, prin trecerea la cele veșnice, la 6 august 1955, a mitropolitului Nicolae Bălan, Colegiul Electoral Bisericesc a ales, la 26 februarie 1956, pe profesorul Iustin Moiescu ca mitropolit al Ardealului, având în vedere deosebita lui pregătire teologică, perioada de profesorat cât și cultura sa multilaterală. Sfântul Sinod i-a conferit rangul ierarhic de arhiepiscop, la 26 februarie 1956. Tuns în cinul monahal, la mănăstirea Cernica, pe 8 martie 1956, și hirotesit arhimandrit, Iustin Moiescu este hirotonit arhiepiscop la 15 martie 1956, într-un cadru solemn, la catedrala patriarhală din București, pe seama Mitropoliei Ardealului. Aici a păstorit doar 10 luni, până în ianuarie 1957, când a fost ales Mitropolit al Moldovei și Sucevei.

Ca mitropolit al Moldovei, a desfășurat o activitate prodigioasă. În acea vreme, au fost ridicate noi clădiri — adevărate monumente de arhitectură — în

incinta Centrului Eparhial Iași, iar catedrala și reședința au fost refăcute. Au fost restaurate numeroase biserici și mănăstiri – monumente istorice din eparhie, pe lângă care s-au pus bazele unor muzee sau colecții muzeale. S-au construit clădiri noi la Seminarul teologic de la Neamț, iar cele vechi au fost modernizate.

După 20 de ani și cinci luni de rodnică păstorire pe scaunul Moldovei și Sucevei, mitropolitul Iustin, avea să urce cea mai înaltă treaptă în Biserica Ortodoxă Română, treapta de patriarh. După mutarea la cele veșnice a fericitului întru pomenire patriarh Iustinian (26 martie 1977), scaunul patriarhal rămânând vacant, Mitropolitul Iustin devine Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. În calitate de patriarh, a acordat o atenție deosebită activității editoriale. De pildă, a inițiat colecția *Părinți și scriitori bisericești*, proiectată în 90 volume, precum și colecția *Arta creștină în România*, în 6 volume. În timpul său s-a tipărit o nouă ediție a Noului Testament (1979), o nouă ediție sinodală a Sfintei Scripturi (1982), manuale pentru învățământul teologic superior și pentru seminariile teologice, teze de doctorat, cărți de cult. A trecut la cele veșnice în anul 1986, la vârsta de 76 ani.

Prin bogata sa activitate cărturărească, ecumenică și pastorală, patriarhul Iustin își înscrie numele în rândul ierarhilor de mare prestigiu ai întregii Ortodoxii.

b. Lucrări scrise

Ca profesor universitar, patriarhul Iustin a fost nu numai un cadru didactic de elită, datorită bogatelor sale cunoștințe biblice și patristice, fondate pe un larg orizont de cultură generală, ci a publicat, începând cu anul 1937, studii de valoare, pe care le-a înmulțit ulterior, în anii arhipăstoriei.

1) Lucrări în volume

1. *Evagrie din Pont — Viața, scrierile și învățătura*, teză de doctorat, în limba neogreacă, Atena, 1937.
2. *Sfânta Scriptură și interpretarea ei în opera sfântului Ioan Hrisostom*, Cernăuți, 1942.
3. *Originalitatea parabolilor Mântuitorului*, Râmnicu-Vâlcea, 1945.
4. *Activitatea Sfântului Apostol Pavel la Atena (Fapte 17, 16-34)*, Iași, 1946.
5. *Ierarhia bisericească în epoca apostolică*, București, 1955.
6. *Discursuri ecumenice*, Anastasia, Craiova.

2) Articole și studii

1. *În legătură cu mărturisirea ortodoxă*, în „Biserica Ortodoxă Română”, LXVI (1948), nr. 5-8, pp. 357-362.
2. *Sfântul Pavel și viața celor mai de seamă comunități creștine în epoca apostolică*, în „Studii Teologice”, III (1951), nr. 7-8, pp. 398-416.
3. *Atitudinea papalității față de progresul omenirii*, în „Ortodoxia”, V (1953), nr. 1, pp. 116-131.

4. *Temeiurile lucrării Bisericii pentru apărarea păcii*, în „Studii Teologice”, V (1953), nr. 3-4, pp. 247-268.
5. *Biserica Ortodoxă Română în lupta pentru apărarea păcii*, în „Studii Teologice”, V (1953), nr. 7-8, pp. 554-576.
6. *Biserica Ortodoxă Română în slujba păcii*, în „Mitropolia Olteniei”, VI (1954), nr. 7-8, pp. 305-334.
7. *Biblioteca Părinților și scriitorilor bisericești greci*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, XXXVI (1960), nr. 1-2, pp. 7-8.

Alte articole, sub formă de însemnări de călătorie, comemorări, însemnări referitoare la restaurarea unor mănăstiri istorice din Moldova, sau informații despre unele probleme ecumenice, le prezentăm în continuare:

8. *Expoziția de la Roma*, în „Glasul Bisericii”, XII (1953), nr. 5-7, pp. 349-351.
9. *Scurte însemnări din călătoria noastră în China*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, XXXIII (1957), nr. 5-7, pp. 359-382.
10. *Mănăstirea Neamț în haină nouă*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, XXXVIII (1962), nr. 5-6, pp. 314-316.
11. *Mănăstirea Moldovița ieri și azi*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, XXXIX (1963), nr. 7-8, pp. 371-373.
12. *Popas la cinci veacuri (500 de ani de la fondarea Mănăstirii Putna: iulie 1466 – iulie 1966)*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, XLII (1966), nr. 7-8, pp. 424-427.
13. *Preocupări ecumenice*, în „Almanahul Parohiei Ortodoxe române din Viena”, Viena, 1970, pp. 37-38.
14. *În slujba aproapelui*, în „Almanahul Parohiei Ortodoxe române din Viena”, Viena, 1971, pp. 37-39.
15. *Puncte de înțelegere și prietenie*, în „Almanahul Capelei ortodoxe române Mihail Sturdza din Baden”, Baden, 1970, pp. 33-35.
16. *Centenarul independenței*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, LIII (1977), nr. 5-6, pp. 289-293.

3) Recenzii, prefețe

1. Cuvânt înainte la *Psaltirea în versuri a mitropolitului Dosoftei, 1672*, ediție critică de N. A. Ursu, Iași, 1974, pp. 7-22.
2. Prefață la lucrarea prof. dr. Vasile Drăguț și conf. univ. dr. Corina Nicolescu, *Monumente istorice și bisericești din Mitropolia Moldovei și Sucevei*, Iași, 1974, pp. 5-6.
3. Recenzie la articolul lui Amatos, K., *Hotărârile prin care se acordă privilegii creștinilor de către musulmanism* (din revista „Ellenika”), în „Biserica Ortodoxă Română”, LV (1937), nr. 11-12, pp. 719-724.
4. Recenzie la lucrarea pr. Olimp N. Căciulă, *Sfânta Euharistie ca jertfă*, în „Biserica Ortodoxă Română”, LV (1937), nr. 9-10, pp. 523-528.

5. Recenzie la Hrisostom, arhiepiscopul Atenei, Kirillos Loukaris, *La aniversarea a 300 de ani de la moartea lui*, în „Biserica Ortodoxă Română”, LVII (1939), nr. 1-2, pp. 75-77.

4) Traduceri

Hristu Andrușos, *Simbolica*, traducere din limba greacă, Craiova, 1955.

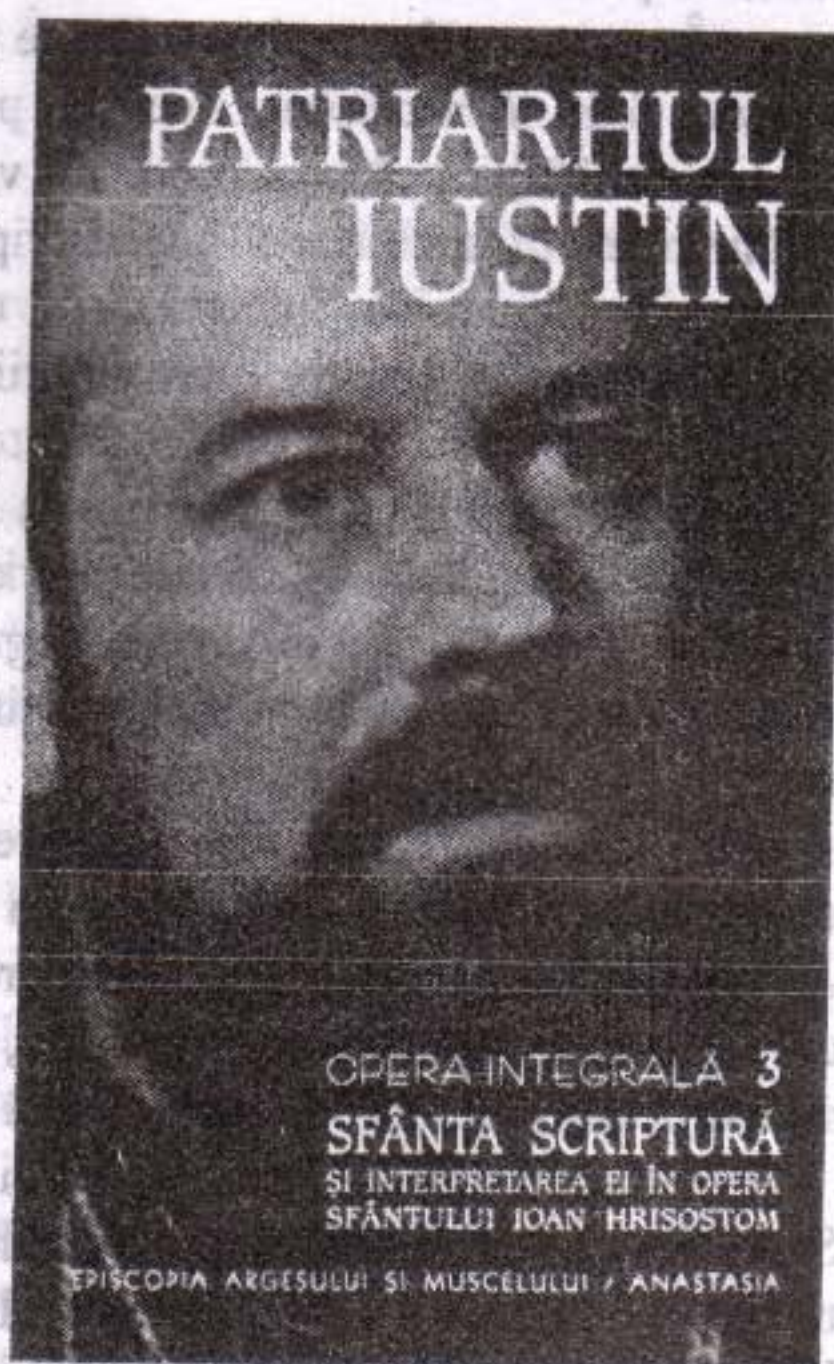
c. Prezentarea unor lucrări

Sfânta Scriptură și interpretarea ei în opera Sfântului Ioan Hrisostom.

Episcopia Argeșului și Muscelului,
Editura Anastasia, Craiova, 2003, 183 p.

Aleasă carte de învățătură, această lucrare poate sluji drept călăuză excepțională tuturor celor care doresc să-și însușească cunoștințe despre Sfânta Scriptură în general și despre principiile hermeneutice călăuzitoare în special. Lucrarea este împărțită în unități și subunități metodice, didactice distincte, garantând astfel buna înțelegere a cuprinsului ei de către cititor.

În introducere este descris începutul celebrei Școli catehetice din Antiohia la sfârșitul secolului al treilea și se subliniază totodată sensul literal, istoric și gramatical urmărit de această școală în cercetarea Sfintei Scripturi, spre deosebire de Școala catehetică din Alexandria, care se distingea prin caracterul ei speculativ, intuitiv și mistic în cercetarea Sfintelor Scripturi. Evanghelia după Matei, comentată în întregime de Sfântul Ioan Hrisostom, constituie nu numai un model de exegeză, ci și o expunere completă a întregului sistem de morală creștină. După o prezentare a tuturor cărților Sfintei Scripturi comentate de Sfântul Ioan Hrisostom, patriarhul Iustin a inserat la sfârșitul introducerii o regulă demnă de a fi reținută de toți exegeții care doresc să cunoască în profunzime opera exegetică a Sfântului Ioan Hrisostom: „Nu trebuie să uităm că, în scrierile sale, interpretarea textelor Sfintei Scripturi ocupă un loc important; pentru a cerceta opera exegetică a Sfântului Ioan Hrisostom, este necesară citirea tuturor lucrărilor lui” (p. 30).

În prima parte a lucrării, expune concepția Sfântului Ioan Hrisostom cu privire la Sfânta Scriptură, care, alături de Sfânta Tradiție, este numită cu termenul clasic, dogmatic: „izvor al revelației divine”. O dată intrat în studiul Sfintei Scripturi, Sfântul Ioan Hrisostom subliniază raportul de armonie dintre Vechiul și Noul Testament și faptul că în ambele Testamente a vorbit același Duh. Comentând textul de la Matei 5, 21, trebuie să înțelegem că Vechiul Testament își îndreaptă privirile către rodul păcatului, în timp ce Noul Testament urmărește distrugerea rădăcinii păcatului. Astfel privit, Noul Testament nu apare ca opus Vechiului Testament, ci îi împlinește lipsurile, precizează și perfecționează învățăturile revelate în vechime. În continuare, este tratată tema inspirației Sfintei Scripturi. Prin *inspirație*, Sfântul Ioan Hrisostom, înțelege acțiunea Duhului Sfânt de insuflare în mintea autorului, a adevărilor divine, dar, în același timp, aducerea în memorie a adevărilor divine revelate și cunoscute dinainte.

În partea a doua a lucrării este tratată tema: *Interpretarea sfinte Scripturi după Sfântul Ioan Hrisostom*. Această parte se dovedește a fi un autentic tratat de hermeneutică biblică, spicuind din vasta operă a Sfântului Ioan Hrisostom regulile călăuzitoare în tâlcuirea Sfintei Scripturi, cât și sensurile ei. Autorul prezintă patru sensuri în dinamica interpretării, care se constituie mijloace în plus, absolut folositoare și necesare interpretării tradiționale a Bisericii și păstrării unității învățaturii ortodoxe. Acestea sunt: *sensul literar*, care stă la baza interpretării istorico-literare specifice Școlii din Antiohia, din care făcea parte și Sfântul Ioan Hrisostom, definit de părintele patriarh „cel mai mare interpret al Sfintei Scripturi din toate vremurile”; *sensul anagoric* (de la grecescul *anago*: a conduce de jos în sus), este cel care adaugă idei mai înalte înțelesului literar, rezultând din reflecțiile interpretului asupra evenimentelor viitoare, descoperite dinainte autorului sfânt; *sensul alegoric*, rezultat din interpretarea literară, trebuie folosit cu măsură, fără a exagera în utilizarea lui, așa cum procedau reprezentanții școlii catehetice din Alexandria; și *sensul tipic*, care apare în texte scripturistice cu dublă înțelegere, una care ține de interpretarea literară, și cealaltă însemnând realizarea perfectă a adevărilor preînchipuite sub formă de tipuri în Vechiul Testament.

În capitolul al treilea, patriarhul Iustin prezintă foloasele citirii Sfintei Scripturi care reies din opera Sfântului Ioan Hrisostom. De referință și mobilizatoare rămân cuvintele cu care patriarhul Iustin își încheie acest strălucit studiu: „Sfântul Ioan Hrisostom practică cultul cărților inspirate de Dumnezeu; el venerază Sfânta Scriptură. Curățindu-și cugetul, o ia în mâini cu respect; deschizând ochii sufletului, o citește cu cucernicie; înflăcărat de credință, o explică în frica lui Dumnezeu...”

Originalitatea parabolilor Mântuitorului,

Râmnicu-Vâlcea, 1945.

„Cea mai de seamă caracteristică a parabolilor este originalitatea lor”, spune părintele patriarh, la începutul acestei lucrări. Aceasta constă atât în fond, având în vedere învățătura dumnezeiască cuprinsă în ele, cât și în formă: veștmântul de purpură aurie în care sunt îmbrăcate adevărurile creștine (parabolile Mântuitorului sunt *ca merele de aur pe poliți de argint* – Pilde 25,11).

Lucrarea se îndreaptă împotriva celor care neagă paternitatea mesianică a parabolilor și care le consideră simple influențe ale patrimoniului religios al budismului sau al literaturii rabinice iudaice. Astfel, lucrarea se structurează în două părți:

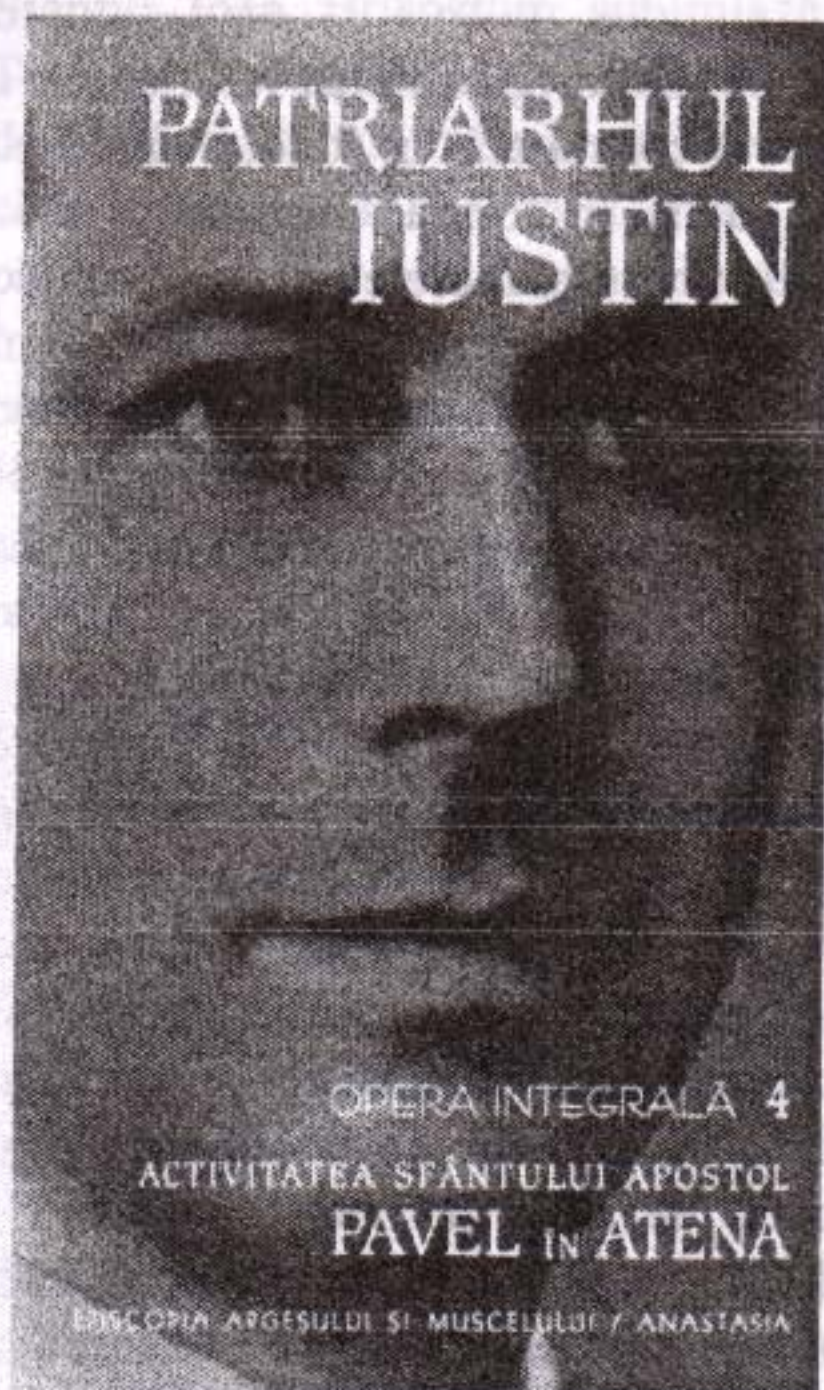
a. Parabolele evanghelice și budismul. În tratarea acestei teme, autorul prezintă în paralel, diferite parabole evanghelice și budiste, demonstrând, de fapt, că parabolele budiste, atât de sărace în învățături adânci, nu fac altceva decât să justifice o atitudine a predicatorului, pe când parabolele Mântuitorului propovăduiesc adevăruri religioase înalte, pe care omul niciodată nu le-ar fi putut afla numai cu puterile sale limitate. Concluzia obiectivă la care ajunge părintele patriarh este că asemănările dintre parabole, uneori destul de îndepărtate sau numai aparente, se mărginesc la cadrul extern al istorisirilor. Asemănările doctrinare sunt cu totul absente. Folosirea frecventă a figurilor de stil (parabolă, alegorie, comparație, metaforă etc.) în creștinism și în budism, nu probează altceva decât că aceste religii au luat ființă în sânul unor popoare obișnuite în mare măsură cu această metodă de vorbire.

b. Parabolele evanghelice și literatura rabinică. Unii profesori din Apus, precum și J. Klausner de la Universitatea din Ierusalim, recunosc personalitatea excepțională a lui Iisus, dar totuși încearcă să probeze dependența învățăturii creștine, în întregime, de literatura rabinică. Lucrarea prezintă patru parabole talmudice, în comparație cu „corespondentele” lor din Sfintele Evanghelii, în număr de cinci: parabola datornicului nemilos (Mt. 18,23), parabola mărgăritarului (Mt. 13,45-46), parabola năvodului aruncat în mare (Mt. 13,47-49), parabola smochinului neroditor (Lc. 13, 6-9), parabola lucrătorilor viei (Mt. 20, 1-16). Unul dintre argumentele forte ale folosirii parabolei de către Mântuitorul Iisus Hristos, ar putea fi următorul: *urmărind a sădi învățătura Sa înaltă cât mai adânc în sufletul omenesc, s-a coborât la nivelul intelectual al ascultătorilor Săi, folosind, în vorbirea Sa, figurile de stil și cuvinte pe care poporul le cunoștea, le înțelegea și le iubea.*

În încheierea lucrării, părintele patriarh citează mărturia autoritară a lui Alfred Loisy: „În parabole, Hristos are o măiestrie unică și incomparabilă; El nu este un imitator, nu depinde de nici o carte, de nici un dascăl, de nici o tradiție savantă”.

Activitatea Sfântului Apostol Pavel în Atena,

Episcopia Argeşului şi Muscelului, editura Anastasia, Craiova, 2003, 336 p.

Lucrare de exegeză biblică, după textul original al pericopei apostolice (Fapte 17, 16-34), *Activitatea Sfântului Apostol Pavel în Atena* cuprinde cuvântarea Sfântului Apostol Pavel în Areopagul din Atena, cuvântare ce tratează trei teme: despre spiritualitatea adevăratului Dumnezeu, despre om şi despre Hristos.

Fiind o lucrare cu caracter didactic, este împărţită în teme şi subteme distincte, cu scopul de a se asigura însuşirea ideilor principale din această pericopă noutestamentară. Propriu-zis, lucrarea are trei părţi: *Introducere* (pp. 13-102); *Predica Sfântului Apostol în Atena* (pp. 103-300) şi *Autenticitatea cuvântării în Areopag, urmată de încheiere* (pp. 301-336).

În prima parte este descrisă călătoria Sfântului Apostol Pavel spre Atena, în cea de-a doua călătorie misionară. Patriarhul Iustin face o descriere a vieţii din Atena păgână la sosirea

Sfântului Apostol Pavel aici, descriere ce vizează aspectul politic şi social, dar totodată este prezentată şi cultura acestui oraş, dominată de filosofia stoică şi epicureică. Este expus miezul filosofiei stoice, al cărei fondator este Zenon (340-250 î.Hr.) şi al filosofiei epicureice, sau doctrina lui Epicur. Acest capitol se dovedeşte unul extrem de valoros din punct de vedere al istoriei filosofiei, util pentru înţelegerea direcţiei cuvântării apologetice a Sfântului Apostol Pavel în Areopag. Astfel, la apariţia creştinismului, lucrarea arată că pot fi distinse trei culte în Atena: cultele zeilor tradiţionali, acomodaţi la necesităţi noi; cultele orientale, elenizate; şi cultul împăratului.

Partea a doua a lucrării cuprinde predica Sfântului Apostol Pavel în Atena şi comentariul ei (Fapte 17, 16-33). Aici, în *agora*, Sfântul Apostol Pavel predică religia creştină în faţa tuturor reprezentanţilor filosofiei greceşti, iar liniile de forţă ale predicii sale erau extrem de clare: Iisus şi învierea. Partea a doua a cuvântării se desfăşoară în Areopag. Sfântul Apostol Pavel a fost dus să fie judecat în Areopag, deoarece propovăduia o religie nouă în Atena, şi aceasta era o crimă de impietate, pe care numai această instanţă supremă avea competenţa să o judece. Patriarhul Iustin prezintă cuvântarea Apologetică a Sfântului Pavel în Areopag, intuind integral şi tâlcuind toată măiestria cuvântului apostolului neamurilor, atât în ceea ce priveşte

gândirea, simțirea și priceperea lui harică, cât și în ceea ce privește arta de a le exprima.

Partea a treia a lucrării vine să confirme în modul cel mai pertinent autenticitatea cuvântării din Areopag a Sfântului Apostol Pavel. Roadele acestei cuvântări au fost mai puține în comparație cu alte cuvântări. Dar și în urma acesteia, bărbații sau alături lui Pavel, între care și Dionisie Areopagitul, o femeie cu numele Damaris și alții împreună cu ei, și au crezut.

În mod magistral, patriarhul Iustin afirmă în încheierea lucrării: „Cu sufletul plin de durere, după ce și-a luat rămas bun și a binecuvântat pe puținii creștini care rămâneau acolo, Sfântul Pavel a părăsit, pentru totdeauna Atena. Această cetate era prea puțin pregătită pentru a primi Evanghelia lui Hristos” (p. 300).

Ierarhia bisericească în epoca apostolică,

Episcopia Argeșului și Muscelului,

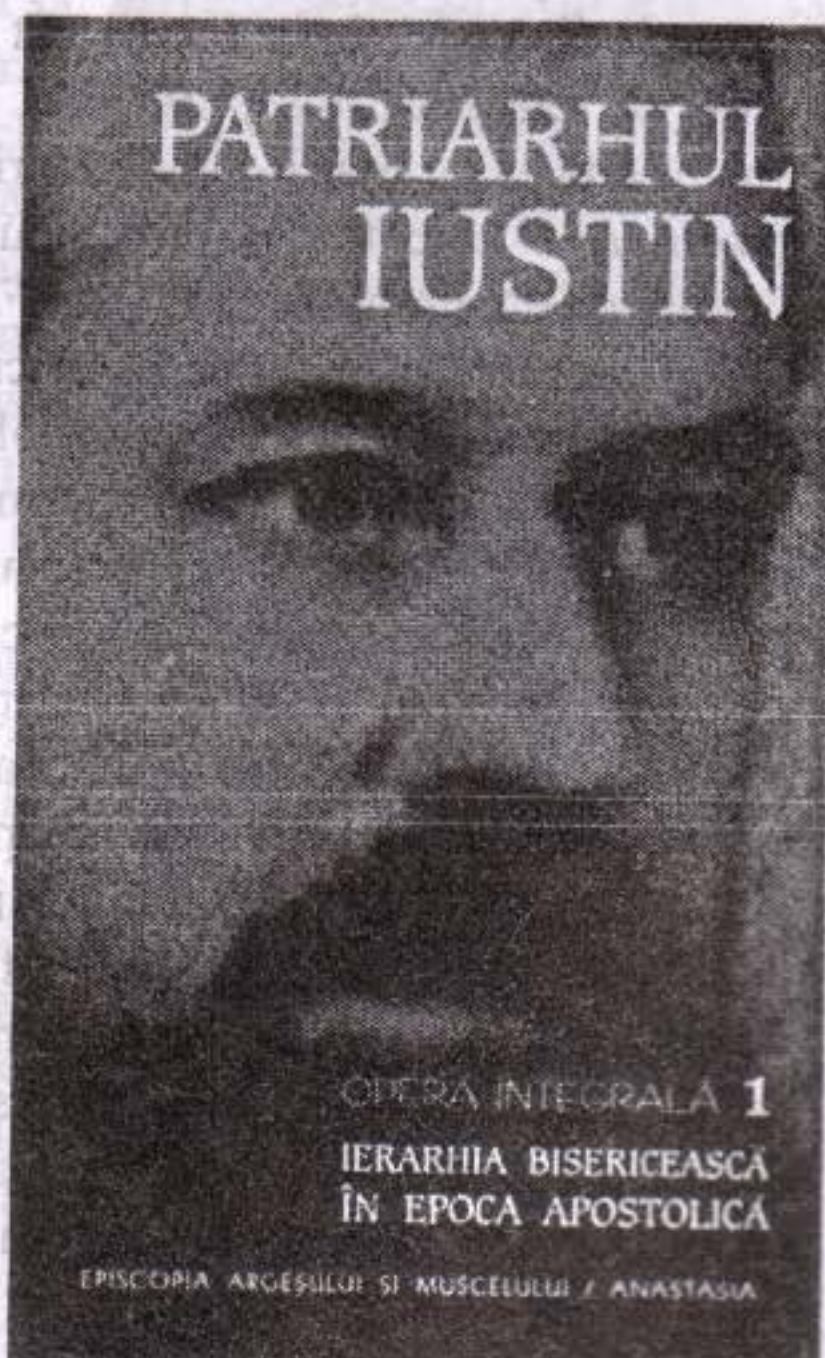
editura Anastasia, Craiova, 2003, 141 p.

Este cartea care demonstrează la modul cel mai convingător că în Noul Testament sunt menționate clar cele trei trepte ale ierarhiei bisericești sacramentale, existente și astăzi în Biserică: diaconia, preoția și episcopatul. Patriarhul Iustin arată funcțiile distincte ale fiecărei trepte, înlăturând erorile dogmatice și canonice rezultate dintr-o interpretare incorectă a textelor Noului Testament. Amplele mărturii ale Sfinților Părinți aduse pentru confirmarea celor trei trepte ierarhice sacramentale, sunt argumente în plus cu valoare exegetică pentru textele destul de clare ale Noului Testament.

Partea introductivă a lucrării precizează că prima obște creștină după înălțarea Mântuitorului la cer se împărțea în *apostoli* și *frați* (Fap. 1, 15), devenind astfel limpede faptul că exista o distincție între cei 12 Apostoli

și credincioși. Prin vădita eruditie teologică, patriarhul Iustin reușește să expună în mod sistematic particularitățile fiecărei trepte ierarhice sacramentale, și astfel, lucrarea se împarte în trei părți distincte: I. *Diaconii*; II. *Preoții*; și III. *Episcopii*.

I. În prima parte se pornește de la explicarea termenului *διάκονος*, încercând să se acopere întreaga sferă semantică pe care acest cuvânt o implică. În *Noul Testament*, avem mărturii despre existența diaconilor și a slujirii lor religioase și despre Taina hirotoniei lor de către Apostoli prin rugăciuni și „punerea mâinilor”, dar nu avem știri despre hirotonia celor dintâi diaconi. Fără îndoială că cei șapte

bărbați „plini de Duh Sfânt și înțelepciune” hirotoniți, amintiți în *Faptele Apostolilor* (cap. 6), sunt cei dintâi diaconi a căror hirotonie este pomenită în Noul Testament, dar nu trebuie să socotim că ei sunt, și din punct de vedere cronologic, cei dintâi diaconi în Biserica creștină. Amintind despre *diaconițe*, patriarhul Iustin menționează faptul că prezența lor în Biserică este anterioară primelor însemnări neotestamentare despre existența lor. Așadar, spre deosebire de credincioșii nehirotoniți, care se ostenesc în diferite chipuri în Biserică, în epoca apostolică, diaconii se înfățișează ca membri ai ierarhiei bisericești, în treapta de jos a preoției.

II. Prima însemnare cu privire la preoți (*πρεσβύτεροι*), în înțeles de slujitori bisericești în treapta a doua a ierarhiei, se face în Fapte 11, 30, cu prilejul istorisirii unei trimiteri de ajutoare din partea creștinilor din Antiohia la Ierusalim. Nu există știri despre hirotonia celor dintâi slujitori în treapta preoției, dar, dacă ținem seama de înmulțirea numărului de credincioși și al bisericilor, cât și de nevoia de a se săvârși actele de cult după ziua Cincizecimii, suntem îndreptățiți să legăm cât mai strâns începutul slujirii preoțești de această zi mare din istoria Bisericii. Există mărturii directe, atât în *Fapte*, cât și în alte cărți ale *Noului Testament*, din care se vede că termenul *πρεσβύτεροι* îi desemnează pe preoți (Fap. 21, 18). Patriarhul Iustin, citând pe marii comentatori **Ecumeniu** și **Teofilact**, precizează că termenul *πρεσβύτεροι* este tradus greșit cu „bătrâni” în cele mai multe ediții ale *Noului Testament* în limba română. În *Faptele Apostolilor*, Sfântul Luca mărturisește că așezarea preoților în slujba Bisericii, ca de-altfel și a diaconilor, se făcea prin Sfânta Taină a hirotoniei de către Apostoli, adică prin *punerea mâinilor, rugăciune și post*. Este adevărat că de multe ori termenul *preot* este folosit și pentru cuvântul *episcop* (cf. Fap. 20, 17.28) și viceversa, dar aceasta n-a dus niciodată la confundarea funcțiilor celor două trepte ierarhice.

III. În Noul Testament, termenul de *episcop* este întâlnit doar de cinci ori, și anume în textele: I Petru 2, 25; Fap. 20, 28; Fil. 1, 1; I Tim. 3, 2; Tit 1, 7. Tradiția bisericească veche ni-l prezintă pe Sfântul Iacov, fratele Domnului, ca fiind cel dintâi episcop al Ierusalimului, chiar dacă nu este numit *episcop*. Noul Testament îl pomenește, de asemenea, și pe Tit, episcop în Creta, iar despre Sfântul Timotei, cel dintâi episcop al Efesului, găsim știri și mai bogate. Părintele patriarh Iustin urmărește îndeaproape evoluția sistematică a termenului *πρεσβύτεροι*, lucru pe care îl face cu multă acrivie și cu maximă responsabilitate, încercând să răspundă la întrebarea, fără răspuns până acum: *Cine a hirotonit episcop pe Timotei?*

Responsabil și extrem de angajat în cercetarea biblică și în activitatea pastorală, patriarhul Iustin a încercat și a reușit să aducă lumină în multe din problemele care au punctat destinul teologic al vieții bisericești.

5. Prof. Diac. Dr. Nicolae Nicolaescu (1910 – 1977)

a. Viața și activitatea

Reprezentant de seamă al culturii noastre biblice, și mai ales al cercetării scripturistice, Nicolae Nicolaescu vine înspre noi cu o aureolă croită și împodobită prin propria-i muncă. Până să fie profesor și să-și obțină toate titlurile profesionale și științifice, trebuie să se știe că el a fost rodul unei familii pusă în slujba comunității creștine din comuna Dozești, jud. Vâlcea. Tatăl — Ilie — era cântăreț bisericesc și în același timp agent sanitar.⁶² Lumina l-a întâmpinat în această lume într-o zi de 6 noiembrie 1910. Mama, născută Tanislav, era casnică.⁶³ Parcă nimic nu poate spune mai mult decât atât. Tatăl, mereu în lucrarea Duhului Sfânt, în taința bisericii prin ierurgii și Taine, mereu în rugăciunea—dialog pentru poverile și bucuriile, planurile de viitor ale semenilor, și mama, trebăluitoare în tot ceea ce se vrea a fi armonia și tihna casei.

Într-o atmosferă caldă și calmă, în care bucuria se înmulțea mereu prin împlinirea poruncilor dumnezeiești, între doi oameni cu frică de Dumnezeu, își face stadiul de novice în cele ale deprinderii scrisului, cititului și socotelilor, tânărul Nicolae, în comuna natală (1918-1926).⁶⁴ Următorul pas în lumea cunoașterii îl face în Râmnicu-Vâlcea, la Seminarul „Sf. Nicolae” (1923-1931).⁶⁵ Un alt pas în pregătirea teologică îl face la București. Aici, între anii 1931-1935, se dovedește unul dintre cei mai buni studenți. Faptul că a terminat cu media 10 Seminarul, ca șef de promoție,⁶⁶ îi creează mari obligații față de sine și profesori și, nevrând să se

⁶² Pr. Prof. D. R., *Centenarul Facultății de Teologie din București*, în „Studii Teologice”, seria a II-a, XXXIV (1982), nr. 1-2, p. 67.

⁶³ *Ibidem*, p. 67.

⁶⁴ *Ibidem*, p. 67.

⁶⁵ Pr. Prof. Univ. Dr. Mircea Păcurariu, *op.cit.*, p. 309.

⁶⁶ *Victime ale cutremurului din 4 martie 1977* (redacția), în „Studii Teologice”, seria a II-a, XXIX (1977), nr. 3-4, pp. 361-363.

dezmință, în același ritm și în aceeași stare de calitate intelectuală, termină facultatea. Licența și-o obține în limitele notei maxime: 10 și calificativul „Magna cum laude”.⁶⁷

În virtutea acestor rezultate, este trimis să studieze în Franța. Acolo, la Facultățile de teologie romano-catolică și protestantă din localitatea Strasbourg (1935-1937), își completează cunoștințele în exegeza Noului și Vechiului Testament. Pe lângă studiile din Franța, în 1937 tânărul Nicolae Nicolaescu face o excursie de studii în Atena, loc unde-și punctează într-un fel anume datele preocupărilor sale legate de exegeză, studiul Noului Testament și ermineutică.⁶⁸ Studiile acestea de specializare îl aduc până în pragul statutului de doctor în teologie. Întors acasă în 1931, își pregătește temeinic lucrarea de doctorat, pe care și-o susține în 1942 la Facultatea de Teologie, specialitatea principală Studiul Noului Testament și Ermineutică. Titlul lucrării: „Introducere în Epistola către Filipeni. Captivitatea Sfântului Apostol Pavel în Efes”. Teza a fost admisă. Calificativul: „Magna cum laude”.

În 1937, când s-a întors în țară, tânărul a ocupat și postul de cântăreț bisericesc la două parohii din Capitală: Parohia Progresul I și Sfântul Elefterie (1937-1938).⁶⁹ Între timp se căsătorește. În acest statut este hirotonit diacon pe seama Parohiei „Sf. Gheorghe Vechi” din București, în 1938. Aici va sluji până în anul 1947.

Viața de dascăl însă îi este deschisă concomitent. În 1938 este numit profesor suplinitor de religie la un liceu comercial din București. În același an este cooptat în învățământul superior ca asistent pe lângă catedra de Exegeza Noului Testament și Ermineutică la Facultatea de Teologie din București (1938-1947). Tot în această perioadă, este numit profesor titular de Studiul Noului Testament și Ermineutică biblică la Facultatea de Teologie din Suceava (ian. 1947 – apr. 1948), unde i se încredințează și conducerea Facultății ca decan. Însă nu pentru mult timp. Având în vedere reorganizarea învățământului teologic — prin trecerea acestuia sub patronajul Bisericii Ortodoxe Române — diac. prof. Nicolae Nicolaescu este transferat la Institutul Teologic de Grad Universitar din București, la catedra de Studiul Noului Testament. În acest post va rămâne până în 1 septembrie 1971, când se pensionează.

Pe parcursul muncii sale de dascăl, în trei fragmente de timp a avut și funcții administrative. Într-o primă etapă, între anii 1945-1950, a fost numit rector. După o pauză de doisprezece ani, acest lucru s-a repetat între anii 1962-1971. Precizăm însă că între aceste două mandate, 1952-1962, părintele diacon a îndeplinit funcția de prorector al aceluiași Institut.

În toată această perioadă, în paralel cu activitatea didactică, părintele diacon prof. dr. Nicolae Nicolaescu a desfășurat și o remarcabilă activitate, la nivel de Patriarhie, în cadrul relațiilor externe ale Bisericii Ortodoxe Române. A făcut parte din mai multe comitete, comisii, conferințe și alte organisme, care țineau fic de

⁶⁷ *Victime ale cutremurului...*, p. 361-363.

⁶⁸ *Ibidem*, p. 361-363.

⁶⁹ *Ibidem*, p. 361-363.

mișcarea ecumenică din cadrul Consiliului Ecumenic al Bisericii, fie de Conferința Bisericii Europene.

În perioada 1945-1947, a îndeplinit și funcția de secretar general al Ministerului Cultelor.

Nimic din ceea ce i s-a încredințat nu l-a putut face să renunțe la scris. A avut o activitate publicistică rodnică, pe care o vom prezenta în final. Cert este că pr. prof. dr. Nicolae Nicolaescu s-a achitat în mod exemplar de toate misiunile ce i-au fost încredințate. Acesta a fost și motivul pentru care a participat la diferite sesiuni ale Consiliului Ecumenic al Bisericii, ori la cele ale Conferinței Bisericii Europene. Mai mult, a făcut parte dintr-o serie întreagă de delegații ale Bisericii Ortodoxe Române: A treia Conferință panortodoxă de la Rodhos, în 1964, și la două Adunări generale a Conferinței Bisericii Europene (a V-a, în 1967, și a VI-a, în 1971).⁷⁰

S-a mutat lângă cei din lumea Bisericii Biruitoare în 5 martie 1977. Slujba înmormântării s-a oficiat în biserica Sfânta Ecaterina, capela Institutului Teologic Universitar București, și așezat în cimitirul *Andronache*, lângă fiul său trecut la cele veșnice doar cu câteva săptămâni înainte.

Puterea de muncă, capacitatea intelectuală exprimată într-o formă spontană de gândire, prelucrată în teaturile studiului, profesionalismului și exigenței, a rămas în valoroase lucrări, studii și articole pe care le prezentăm mai jos.

b. Lucrări scrise

1) Lucrări în volume și manuale

1. *Exegeza textului II Corinteni XII, 7-9a*, în „Studii Teologice”, VII (1938-1939), pp. 209-244 (și extras, 39 p.).
2. *Introducere în Epistola către Filipeni. Captivitatea sfântului apostol Pavel în Efes* (teză de doctorat), Tip. Cărților Bisericești, București, 1942, 144 p.
3. *Cronologia paulină*, în „Biserica Ortodoxă Română”, LX (1942), nr. 5-6, pp. 177-203 (și extras, 32 p.).
4. *Sensul vieții sociale după Noul Testament*, Tipografia Cărților Bisericești, București, 1946, 56 p.
5. *Studiul Noului Testament* (manual, coautor), ed. I, București, 1954; ed. a II-a, București, 1977, 256 p.

2) *Lucrări în reviste și publicații periodice*

1. *Exegeza textului II Corinteni XII, 7-9a*, în „Studii Teologice”, VII (1938-1939), pp. 209-244.
2. *Adevărata pietate după Noul Testament*, în „Studii Teologice”, I (1949), nr. 1-2, pp. 35-53.
3. *Cheia interpretării Apocalipsei*, în „Studii Teologice”, I (1949), nr. 5-6, pp. 287-303.
4. *Misiunea socială a Bisericii în lumina Sfintei Scripturi*, în „Ortodoxia”, III (1951), nr. 1, pp. 45-60.
5. *Sinodul al IV-lea ecumenic și organizarea vieții monastice*, în „Ortodoxia”, III (1951), nr. 2-3, pp. 459-479.
6. *Actualitatea Epistolei I către Corinteni a Sfântului Apostol Pavel*, în „Studii Teologice”, III (1951), nr. 1-2, pp. 61-90, și nr. 3-4, pp. 167-213.
7. *Sfântul Apostol Pavel și creștinătatea actuală*, în „Studii Teologice”, III (1951), nr. 7-8, pp. 449-461.
8. *Cele patru Evanghelii, dovadă pentru folosirea pâinii dospite la Sfânta Euharistie*, în „Studii Teologice”, III (1951), nr. 9-10, pp. 552-558.
9. *Biserica Ortodoxă, păstrătoarea celor mai bune tradiții și metode de exegeză biblică*, în „Studii Teologice”, IV (1952), nr. 3-4, pp. 113-133.
10. *Actualitatea parabilelor istorisite în Evanghelia după Sfântul Luca*, în „Studii Teologice”, IV (1952), nr. 5-6, pp. 273-292.
11. *Patimile Mântuitorului după Sfintele Evanghelii*, în „Studii Teologice”, V (1953), nr. 1-2, pp. 76-115.
12. *Sfântul Ioan Evanghelistul, martor al Învierii Domnului*, în „Glasul Bisericii”, XII (1953), nr. 2-3, pp. 132-143.
13. *Actualitatea Epistolei I a Sfântului Ioan Evanghelistul*, în „Studii Teologice”, V (1953), nr. 3-4, pp. 225-246.
14. *Cadrul problemei sinoptice*, în „Studii Teologice”, VI (1954), nr. 3-4, pp. 115-129.
15. *Îndatoriri sociale după Noul Testament*, în „Studii Teologice”, VI (1954), nr. 7-8, pp. 347-356.
16. *Ideile dogmatice și misionare ale Epistolei către Coloseni*, în „Mitropolia Olteniei”, VI (1954), nr. 4-6, pp. 152-161.
17. *Săptămâna Sfintelor Patimi*, în M.O. VI (1955), nr. 3-4, pp. 131-144.
18. *Despre iubirea față de toți oamenii, după pilda samarineanului milostiv*, în G.B. XXVI (1967), nr. 11-12, pp. 1059-1064.
19. *Sfinții Apostoli Petru și Pavel în lumina sobornicității Bisericii*, în G.B. XXVI (1967), nr. 5-6, pp. 452-466.
20. *Studiile biblice în Biserica Ortodoxă Română*, în „Studii Teologice”, XXIII (1971), nr. 1-2, pp. 14-30.
21. *Venirea a doua a Domnului. Împărăția de o mie de ani*, în „Studii Teologice”, XXIV (1972), nr. 1-2, pp. 12-23.
22. *Răspunderea pastorală și misionară a preotului după Noul Testament*, în „Biserica Ortodoxă Română”, XCII (1974), nr. 3-4, pp. 375-390.

23. *Scurt istoric al traducerii Sfintei Scripturi. Principalele ediții ale Bibliei în Biserica Ortodoxă Română*, în „Studii Teologice”, XXVI (1974), nr. 7-8, pp. 489-521.

La acestea se adaugă și articole de îndrumare social-misionară pentru preoți, reportaje, cronici, recenzii în revistele: „Studii Teologice”, „Ortodoxia”, „Biserica Ortodoxă Română”, „Glasul Bisericii”, „Mitropolia Olteniei” ș.a.

c. Prezentarea unor lucrări

Exegeza textului II Corinteni XII, 7-9a,

în „Studii Teologice”, VII (1938-1939), pp. 209-244 (și extras, 39 p.).

Studiul pornește în analiza textului de la convertirea lui Pavel, prezentată în trei locuri din Scriptură: primul în F.Ap. 9, 1-9, făcută de Sfântul Luca, iar celelalte două făcute de însuși Apostolul Pavel întâi în fața lui Claudius Lysias și a iudeilor din Ierusalim, descrisă în F.Ap. 22, 3-21, și apoi în fața procuratorului roman Garcius Festus în Cezareea Palestinei, menționată în F.Ap. 26, 12-20. La aceste trei prezentări comparate, autorul aduce și informațiile luate din patru epistole ale Apostolului Pavel: I Cor. 9, 1 și 15, 8; Gal. 1, 1.16; Filip. 3, 5-8 și I Tim. 1, 13.

Toate acestea ni-l prezintă pe Apostolul Pavel ca unul egal cu ceilalți Apostoli, cărora li s-a arătat Mântuitorul după Înviere, atâta vreme cât arătarea de pe drumul Damascului are un caracter obiectiv egal cu celelalte arătări. Acesta este și motivul pentru care creștinii din toate timpurile îi dau o importanță deosebită având în vedere că, fără această arătare, ar fi inexplicabilă schimbarea de atitudine a lui Pavel — din prigonitor, să devină cel mai zelos propovăduitor al Evangheliei.

Având în vedere criticile aduse lui Pavel, pornind de la starea lui de boală, de la „ghimpele” despre care mărturisea Apostolul că-l are-n trup, autorul face pentru sine și pentru noi o interpretare cât se poate de pertinentă, demonstrând că atât arătarea Mântuitorului, cât și râvna Apostolului sunt autentice și demne de crezare. Se analizează termenul sko,loy: ghimpe, măracine, țepuș, bold, obiect ascuțit și înțepător, ca instrument de tortură folosit în antichitate, și expresia a;ggeloy sata,n — ca o metaforă în sublinierea durerii, scoțându-se în evidență că e vorba de o durere fizică și se conchide că, din punct de vedere exegetic, II Cor. 12, 7 este un adevărat *crux interpretum*.

În continuare, sunt abordate cele trei direcții de interpretare a acestui text:

a. prin expresiile sko,loy th/| sarki, și a;ggeloy sata,n, Sfântul Apostol Pavel face aluzie la ispitele cu care se lupta ca om.

b. aceste expresii s-ar referi la obstacolele externe de care s-a lovit predica apostolului: persecuții, împotriviri, adversari personali etc., obstacole pe care Apostolul Pavel le pomenește mereu.

c. sublinierea existenței unei boli propriu-zise ce chinuia ca un ghimpe trupul Apostolului și-l stânjenea adesea în activitatea sa misionară.

Sunt prezentate aici unsprezece ipoteze.

În concluzie, se spune: „Datele pe care le avem ne asigură că apostolul a suferit de o anumită boală trupească, dar nu ne permit nici un diagnostic precis. Ele exclud orice ipoteză raționalistă, după care vedeniile sale ar fi în legătură cu tulburări organice, de natură patologică” (p. 241). Sunt înfățișate însă opt trăsături ale acelei avstenei, a) th/s sarkoj, pe care, metaforic, apostolul o exprimă în termenii analizați. Studiul are și un *Résumé* în două pagini finale.

Introducere în Epistola către Filipeni. Captivitatea sfântului apostol Pavel în Efes (teză de doctorat),

Tip. Cărilor Bisericești, București, 1942, 144 p.

Constatând că viața și opera Sfântului Apostol Pavel era prezentată fragmentar și incomplet la momentul în care autorul își începea activitatea de cercetare, se hotărăște ca prin contribuția sa să întregască imaginea marelui apostol. Așa se hotărăște să cerceteze, pornind de la o introducere în Epistola către Filipeni, captivitatea Sfântului Apostol Pavel în Efes.

Tratarea acestui subiect se realizează în 140 de pagini. Împărțirea materialului se face în nouă capitole, precedate de o *Prefață* (pp. 3-5), și succede cu un capitol de *Concluzii* (pp. 131-132) și *Bibliografie* (pp. 133-140).

Primul capitol se intitulează „Orașul Filipi în epoca apostoliei”, se întinde pe cinci pagini (pp. 6-10) și creionează imaginea acestui oraș, în care urmează să se întemeieze un centru creștin ca Biserică. Acest subiect este tratat pe alte cinci pagini, în al doilea capitol (pp. 10-23). Acestei Biserici i se adresează Pavel prin

epistola ce a devenit subiectul analizei autorului. În capitolul următor (III), se analizează motivul și scopul pentru care s-a scris și s-a trimis această epistolă (pp. 23-28). Următoarele patru capitole (IV-VII) sunt legate strict de scriere. Ele tratează în ordine problema autenticității acestei scrieri (pp. 28-42), cea a unității de conținut a acesteia (pp. 43-53), apoi chestiunea integrității epistolei (pp. 53-57) și, în sfârșit, problema legată de momentul în care aceasta a fost scrisă (pp. 58-60). Capitolul al optulea este dedicat statutului de moment al Apostolului Pavel în Efes — captivitatea sa (pp. 60-104). În acest subiect propus de autor sunt tratate trei aspecte ale surselor de informare: a) tradiția directă; b) indirectă și c) cea neotestamentară ca mărturie. În capitolul al nouălea (pp. 104-130) este tratată, ca într-o recapitulare, locul și data în care este scrisă epistola.

Impresionează această scriere prin seriozitatea abordării subiectului și modul în care el a fost tratat și expus. Dătătoare de ton, rămâne și bibliografia, pe opt pagini, pe care o și redăm în această prezentare.

BIBLIOGRAFIE ASUPRA EPISTOLEI CĂTRE FILIPENI.

Comentarii.

1. Sf. Ioan Chrisostom, *Comentariile sau explicarea epistolei către Filipeni*. Trad. de Archim. Teodosie Atanasie. București, 1903. Text grec : P. G. LXII, col. 177-298.
2. Sf. Efrem Sirul, *Comm. in epp. Pauli nunc primum ex armenio in latina sermone a patribus Mekitharistis translati*. Veneția, 1893.
3. Teodor de Mopsuestia, *In epistolam Pauli ad Philippenses Commentarii Fragmenta*. P. G. LXVI, col. 921-926 și : *In epp. B. Pauli Comm.*, the latin version with the grec fragments, ed. H. B. Swete, II, Cambridge, 1882, pag. 197-252.
4. Teodoret de Cir, Ἑρμηνεία τῆς πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολῆς, P. G. LXXXII, col. 557-590.
5. Sf. Ioan Damaschin, Εἰς ἐπιστολὴν πρὸς Φιλιππησίους, P. G. XCV, col. 855-884.
6. Oecumenius, Παύλου Ἀποστόλου ἡ πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολή, P. G. CXVIII, col. 1255-1326.
7. Eutimie Zigaben, Ἑρμηνεία εἰς τὰς ἰδ' ἐπιστολὰς τοῦ ἀποστόλου Παύλου καὶ εἰς τὰς ζ' καθολικάς, ed. Nichifor Kaloghera, Atena, 1887, pag. 69-112.
8. Teofilact, *Cele patru-spră-zece trimiteri ale sfântului, slăvitului și întru-tot-lăudatului apostol Pavel*. Trad. în neo-elină de Nicodim Aghioritul, iar în rom. de Mitrop. Veniamin Costache, vol. II. București, 1904, pag. 424-508. Text grec : P. G. CXXIV, col. 1139-1204.
9. Ἑξήγησις εἰς τὴν πρὸς τοὺς Φιλιππησίους ἐπιστολὴν, in : *Calenae Graecorum Patrum in Novum Testamentum*, ed. J. A. Cramer, VI, Oxonia, 1844, pag. 230-293.

10. Karl Staab, *Pauluskommentare aus der Griechischen Kirche. aus Ketenenhandschriften Gesammelt und herausgegeben*. Münster i. W., 1933.
11. Ambrosiaster, *Commentarius in epistolam ad Philippenses*. P. L. XVII, col. 425-444.
12. Fer. Ieronim, *Commentarius in epistolam ad Philippenses*. P. L. XXX, col. 841-852.
13. Gaius Marius Victorinus, *In epistolam Pauli ad Philippenses*. P. L. VIII, col. 1197-1236.
14. Primasius, *Commentarius in epistolam ad Philippenses*. P. L. LXVIII, col. 625-640.
15. Cassiodor, *Complexiones in epistolam ad Philippenses*, P. L. LXX, col. 1347-1350.
16. Luculentius, *Lectio epistolae beati Pauli apostoli ad, Phil.*, P. L. LXXII, col. 843-846.
17. Alulfus, *Expositio super epistolam B. Pauli ad Philippenses*. P. L. LXXIX, col. 1355-1362.
18. Benedict, *In epistolam ad Philippenses*. P. L. CIII, col. 211-218.
19. Raban Maur, *Expositio in epistolam ad Philippenses*. P. L. CXII, col. 477-508.
20. Walafrid Strabo, *Glossa ordinaria in epistolam ad Philippenses*. P. L. CXIV, col. 601-608.
21. Nicolae I (papa), *In epistolam ad Philippenses*. P. L. CXIX, col. 381-390.
22. Lanfranc, *Epistola B. Pauli Apostoli ad Philippenses*. P. L. CL, col. 307-320.
23. Bruno, *Epistola ad Philippenses*. P. L. CLIII, col. 351-374.
24. Hugo de S. Victor, *In epistolam ad Philippenses*. P. L. CLXXV, col. 575-580.
25. Monahul Herveus, *In epistolam ad Philippenses*. P. L. CLXXXI, col. 1279-1314.
26. Aton, *Expositio in epistolam ad Philippenses*. P. L. CXXXIV, col. 585-608.
27. Petru Lombardul, *In epistolam ad Philippenses*, P. L. CXCII, col. 221-258.

28. H. Zanchius, *Commentarius in epistolas Pauli ad Phil., Col. et Thess.*, 1595.
29. Cornelius a Lapide, *Commentarius in omnes Pauli epistolas*, 1635.
30. J. A. Bengel, *Gnomon Novi Testamenti*, Berlin, 1860, pag. 497-508.
31. A. Calmet, *Commentaire littéral sur tous les livres de l'Ancien et du Nouveau Testament. Les Epîtres de S. Paul*, II, Paris, 1716, pag. 165-220.
32. F. H. Rheinwald, *Kommentar über die Briefe Pauli an die Philipper*. Berlin u. Landsberg. W., 1827.
33. C. St. Matthies, *Erklärung der Briefe Pauli an die Philipper*. Greifsw., 1835.
34. A. G. Hölemann, *Commentarius in epistolam Pauli ad Philippenses*. Lipsiae, 1839.
35. A. Rilliet, *Commentaire sur l'Épître de l'Apôtre Paul aux Philippiens*. Genève-Paris-Leipzig, 1841.
36. W. M. L. de Wette, *Kurze Erklärung der Briefe an die Colosser, an Philemon, an die Ephesier und Philipper*, in: *Kurzgefasstes exegetisches Handbuch zum Neuen Testament*, II, 4, ed. 2-a, Leipzig, 1847, pag. 173-231.
37. L. F. O. Baumgarten-Crusius, *Commentar über die Briefe Pauli an die Philipper und Thessalonicher*, ed. J. C. Schauer, in: *Exegetische Schriften zum Neuen Testament*, III, 2, Jena, 1848, pag. 1-116.
38. Aug. Bisping, *Erklärung der Briefe an die Ephesier, Philipper, Kolosser und des ersten Briefes an die Thessalonicher*, Münster, 1855, pag. 147-218.
39. G. Estius, *In omnes D. Pauli Epistolas item in Catholicas Commentarii*, ed. J. Holzammer, II, Moguntiae, 1859, pag. 419-485.
40. D. Schenkel, *Die Briefe an die Epheser, Philipper, Kolosser*, in: *Theologisch-homiletisches Bibelwerk. Die Heilige Schrift N. Testaments*, IX, de J. P. Lange, Bielefeld, 1862, pag. 107-163.
41. J. Chr. K. von Hofmann, *Die Heilige Schrift Neuen Testaments*, bearbeitet von W. Volck, IX, Nördlingen, 1881. (Ed. I-a, IV 3, 1871).
42. L'Abbé Drach, *Épître de S. Paul aux Philippiens*, in: *La Sainte Bible, Epîtres de S. Paul*, Paris, 1887, pag. 424-464.
43. J. B. Lightfoot, *Saint Paul's Epistle to the Philippians*, ed. 12-a, 1896.

44. G. Schnedermann, *Der Brief an die Philipper*, in: *Kurzfassster Kommentar zu den heiligen Schriften Alten und Neuen Testaments*, IV, Nördlingen, 1888, pag. 68-85.
45. H. A. W. Meyer, *Kritisch exegetisches Handbuch über die Briefe an die Philipper, Kolosser und an Philemon*, ed. 5-a, 17. H. Franke, 1886.
46. R. A. Lipsius, *Der Brief an die Philipper*, in: *Hand-Commentar zum Neuen Testament*, de H. J. Holtzmann, R. A. Lipsius, P. W. Schmiedel und H. von Soden, II, 1, Freiburg i. B., 1891, pag. 193-230.
47. A. Klöpffer, *Der Brief des Apostels Paulus an die Philipper*, Gotha, 1893.
48. H. von Soden, *Der Brief des Apostels Paulus an die Philipper*, 1889.
49. J. R. Lumby, *The epistle of Paul to the Philippians*, in: *Schaff's Popular Commentary*, 1882.
50. J. A. Beet, *A Commentary on St. Paul's Epistles to the Ephesians, Philippians, and Colossians, and to Philemon*, 1891.
51. B. Weiss, *Die paulinischen Briefe und der Hebräerbrieff*, in: *Das Neue Testament*, II, ed. 2-a, Leipzig, 1902, pag. 415-448.
52. E. Haupt, *Die Gefangenschaftsbrieft*, in: *Kritisch-exegetischer Kommentar über das Neue Testament*, de H. A. W. Meyer, VIII-IX, 8, ed. 7-a, Göttingen, 1902.
53. J. A. Petit, *La Sainte Bible avec commentaire, d'après Dom Calmet, les saints pères et les exégètes anciens et modernes*, XVI. *Epîtres de S. Paul*, Arras-Paris, 1905, pag. 215-249.
54. E. Kühl, *Erläuterung der paulinischen Briefe*, II, Berlin, 1909, pag. 110-160.
55. K. Dunkmann, *Der Philipperbrief-und Kolosserbrief*, in: *Das Neue Testament*, de G. Mayer, IX, Gütersloh, 1910, pag. 1-155.
56. J. Knabenbauer, *Commentarii in S. Pauli epistolas ad Ephesios, Philippenses et Colossenses*, in: *Cursus Scripturae Sacrae*, de R. Cornely-Knabenbauer, Hummelauer, N. T. II 4, Paris, 1912, pag. 20-28 și 175-278.
57. W. Lueken, *Der Brief an die Philipper*, in: *Die Schriften des Neuen Testaments*, de J. Weiss, II, Göttingen, 1917, pag. 383-402.

58. P. Ewald, *Der Brief des Paulus an die Philipper*, ed. 3-a, re-
läcută de G. Wohlenberg, in: *Kommentar zum Neuen Testa-
ment*, de Th. Zahn, XI, Leipzig, 1917.
59. M. Jones, *The Epistle to the Philippians*, in: *Westminster Com-
mentaries*, de W. Lock, London, 1918.
60. M. R. Vincent, *The Epistles to the Philippians and to Phile-
mon*, in: *The International Critical Commentary on the Holy
Scriptures*, de Driver, Plummer and Briggs, ed. 3-a, Edin-
burgh, 1922.
61. M. Dibelius, *An die Philipper*, in: *Handbuch zum Neuen Testa-
ment*, de H. Lietzmann, XI, Tübingen, 1925, pag. 50-76.
62. Oskar Holtzmann, *Das Neue Testament nach dem Stuttgarter
griechischen Text übersetzt und erklärt*, II, Giessen, 1926,
pag. 679-694.
63. H. L. Strack und P. Billerbeck, *Die Briefe des Neuen Testa-
ments u. die Offenbarung Johannis*, in: *Kommentar zum
Neuen Testament aus Talmud und Midrasch*, III, München,
1926, pag. 618-625.
64. Ad. Schlatter, *Die Briefe an die Thessalonicher, Philipper, Ti-
motheus und Titus*, in: *Schlatters Erläuterungen zum Neuen
Testament*, VIII, Stuttgart, 1928, pag. 56-104.
65. E. Lohmeyer, *Der Brief an die Philipper*, in: *Kritisch-exegetis-
cher Kommentar über das Neue Testament*, de H. A. W. Meyer,
IX 1, ed. 8-a, Göttingen, 1928.
66. L.-Cl. Fillion, *Épître aux Philippiens*, in: *La Sainte Bible*, VIII,
Paris, 1928, pag. 367-394.
67. M. Meinertz u. Fr. Tillmann, *Die Gefangenschaftsbriefe des
heiligen Paulus*, in: *Die Heilige Schrift des Neuen Testa-
ments*, VII, ed. 4-a, Bonn, 1931, pag. 121-162.
68. K. Barth, *Erklärung des Philipperbriefes*, 1928.
69. W. Michaelis, *Der Brief des Paulus an die Philipper*, in: *Theo-
logischer Handkommentar zum Neuen Testament*, de Althaus,
Appel, Bauernfeind, Büchsel, Grundmann, Hadorn, Hauck,
Kittel, Michaelis, Oepke u. Schmidt, XI, Leipzig, 1935.
70. J. Huby, S. Paul. *Les épîtres de la captivité*, in: *Verbum Sa-
lulis*, VIII, Paris, 1935, pag. 251-366.
71. P. Ketter, *Die Gefangenschaftsbriefe*, in: *Herders Bibelkommen-
tar: Die Heilige Schrift für das Leben erklärt*, de Kalt u.
Lauck, XV, Freiburg i. Br., 1937, pag. 85-132.

72. Παν. Ν. Τρεμπέλα, Ἡ πρὸς Φίλιππησίους ἐπιστολή, in: Ὑπόμνημα εἰς τὰς ἐπιστολάς τοῦ Παύλου, Ἀθήναι, 1937, pag. 489-529.
73. Médebielle, *Epître aux Philippiens*, in: *La Sainte Bible*, de Louis Pirot, XII, Paris, 1938, pag. 75-100.
74. Ε. Ματθόπουλος, Ἑρμηνεία εἰς τὰς πρὸς Γαλάτας, Ἐφεσίους, Φίλιππησίους, Κολοσσαεῖς, Α'. Β'. Θεσσαλονικεῖς Ἐπιστολάς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, Ἀθήναι, 1923.

Introduceri.

75. F. Barth, *Einleitung in das Neue Testament*, Gütersloh, 1905.
76. J. E. Belser, *Einleitung in das Neue Testament*, Freiburg i. B., 1905.
77. C. Clemen, *Paulus. Sein Leben und Werke*, I, Giessen, 1904.
78. R. Cornely, *Historica et critica Introductio in U. T. libros sacros*, in: *Cursus Scripturae Sacrae*, III, 1, Paris, 1897.
79. Cornely-Merk, *Manuel d'Introduction historique et critique à toutes les Saintes Ecritures*, trad. de Ph. Mazoyer, *Le Nouveau Testament*, Paris, 1928.
80. N. M. Damala, Ἑρμηνεία εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην, I, Atena, 1876.
81. A. Deissmann, *Paulus. Eine Kultur-und religionsgeschichtliche Skizze*, ed. 2-a, Tübingen, 1925.
82. A. Deissmann, *Licht vom Osten*, ed. 4-a, Tübingen, 1923.
83. E. von Dobschutz, *Die Urchristlichen Gemeinden*, Leipzig, 1902.
84. P. Feine, *Einleitung in das Neue Testament*, Leipzig, 1913.
85. P. Feine, *Der Apostel Paulus*, in: *Beiträge zur Förderung christlicher Theologie*, II, 12, Gütersloh, 1927.
86. C. Fouard, *Saint Paul. Ses dernières années*, Ed. 12-a, Paris, 1925.
87. V. Gheorghiu, *Introducerea în sfintele cărți ale Testamentului Nou*, Cernăuți, 1929.
88. F. Godet, *Introduction au Nouveau Testament*, I, Paris, 1893.
89. M. Goguel, *Introduction au Nouveau Testament*, IV, 1, *Les épîtres pauliniennes*, Paris, 1925.
90. C. R. Gregory, *Einleitung in das Neue Testament*, Leipzig, 1909.

91. J. M. Guillemon, *Clef des épîtres de S. Paul*, II, Paris-Lyon.
92. H. J. Holtzmann, *Lehrbuch der historisch-kritischen Einleitung in das Neue Testament*, ed. 2-a, Freiburg, i. Br., 1886.
93. J. Holzner, *Paulus. Ein Heldenleben im Dienste Christi*, ed. 3-a, Freiburg i. Br., 1937.
94. E. Jacquier, *Histoire des livres du Nouveau Testament*, I, *Les épîtres de S. Paul*, ed. 10-a, Paris, 1924.
95. A. Jülicher, *Einleitung in das Neue Testament*, ed. 7-a, preluată în colaborare cu E. Fascher, Tübingen, 1931.
96. R. Knopf, *Einführung in das Neue Testament*, ed. 4-a, Giessen, 1934.
97. E. Meyer, *Ursprung und Anfänge des Christentums*, III, Stuttgart u. Berlin, 1923.
98. Moffat, *Introduction to the Literature of the New Testament*, Edinburgh, 1920.
99. K. Pieper, *Paulus. Seine missionarische Persönlichkeit und Wirksamkeit*, ed. 2/3-a, in: *Neutestamentliche Abhandlungen*, X 1, 2, Münster i. W., 1929.
100. W. M. Ramsay, *St. Paul the Traveller and the Roman Citizen*, London, 1930.
101. M. Schlunk, *Paulus als Missionar*, in: *Allgemeine Missions-Studien*, de Richter-Schlunk, Gütersloh, 1937.
102. C. Toussaint, *L'épître aux Philippiens*, in: *Dictionnaire de la Bible*, de Vigouroux, V, 1, col. 277-286.
103. C. Trochon-H. Lesêtre, *Introduction à l'étude de l'Écriture Sainte*, III, Paris, 1890.
104. Fr. Westberg, *Zur Neutestamentlichen Chronologie und Golgothas Ortslage*, Leipzig, 1911.
105. A. Tricot, *S. Paul Apôtre des Gentils*, Paris, 1928.
106. Th. Zahn, *Einleitung in das Neue Testament*, ed. 3-a, I, Leipzig, 1906, pag. 371 sq.
107. H. Coppieters, *Saint Paul fût-il captif à Ephèse pendant son troisième voyage apostolique?* in: *Revue Biblique*, XVI, Paris, 1919, pag. 404-418.
108. G. S. Duncan, *Saint Paul's Ephesian Ministry. A reconstruction with special reference to the Ephesian origin of the imprisonment Epistels*, London, 1929.

109. P. Feine, *Die Abfassung des Philipperbriefes in Ephesus mit einer Anlage über Röm. XVI 3-20 als Epheserbrief*, in: *Beiträge zur Förderung christlicher Theologie*, XX, 4, Gütersloh, 1916, pag. 1-149.
110. M. Goguel, *La date et le lieu de composition de l'épître aux Philippiens*, in: *Revue de l'Histoire des Religions*, LXVI, Paris, 1912, pag. 330-342.
111. W. Michaelis, *Die Gefangenschaft des Paulus in Ephesus und das Itinerar des Timotheus*, in: *Neutestamentliche Forschungen*, I, 3, Gütersloh, 1925.
112. W. Michaelis, *Die Datierung des Philipperbriefes*, in: *Neutestamentliche Forschungen*, I, 8, Gütersloh, 1933, pag. 1-63.
113. A. Pincherle, *Paul à Ephèse*, in: *Annales d'Histoire du Christianisme*, II, Jubilé A. Loisy, Paris-Amsterdam, 1928, pag. 51 sq.
114. J. Schmid, *Zeit und Ort der Paulinischen Gefangenschaftsbriefe. Mit einem Anhang über die Datierung der Pastoralbriefe*. Freiburg i. B., 1931.
115. W. Michaelis, *Die Einheitlichkeit des Gedankenwelt des Apostels Paulus*, in: *Pastoralblätter* LXX, 1928, pag. 336-345.
116. M. Albrecht, *Über die Abfassung des Philipperbriefes des Paulus zu Ephesus*, in: *Theologische Studien und Kritiken*, LXXXIII, 1910, pag. 551-594.

Sensul vieții sociale după Noul Testament,

Tipografia Cărilor Bisericești, București,
1946, 56 p.

Autorul pornește în prezentarea acestui amplu studiu în broșură de la aspectul dual: ființa omului are suflet și trup, patria este pe pământ și în cer, datoriile sunt față de Dumnezeu și de oameni, în credință și în fapte bune, și izvorăsc din iubire.

În continuare se prezintă iubirea în cele două aspecte sesizate în Matei 22, 37-40: față de Dumnezeu și față de semenii, subliniind că un creștin vede în semenul său mereu un frate. În acest sens, se solicită și textul din Matei 25, 34-45, în care se oglindește sau nu iubirea în faptele față de aproapele.

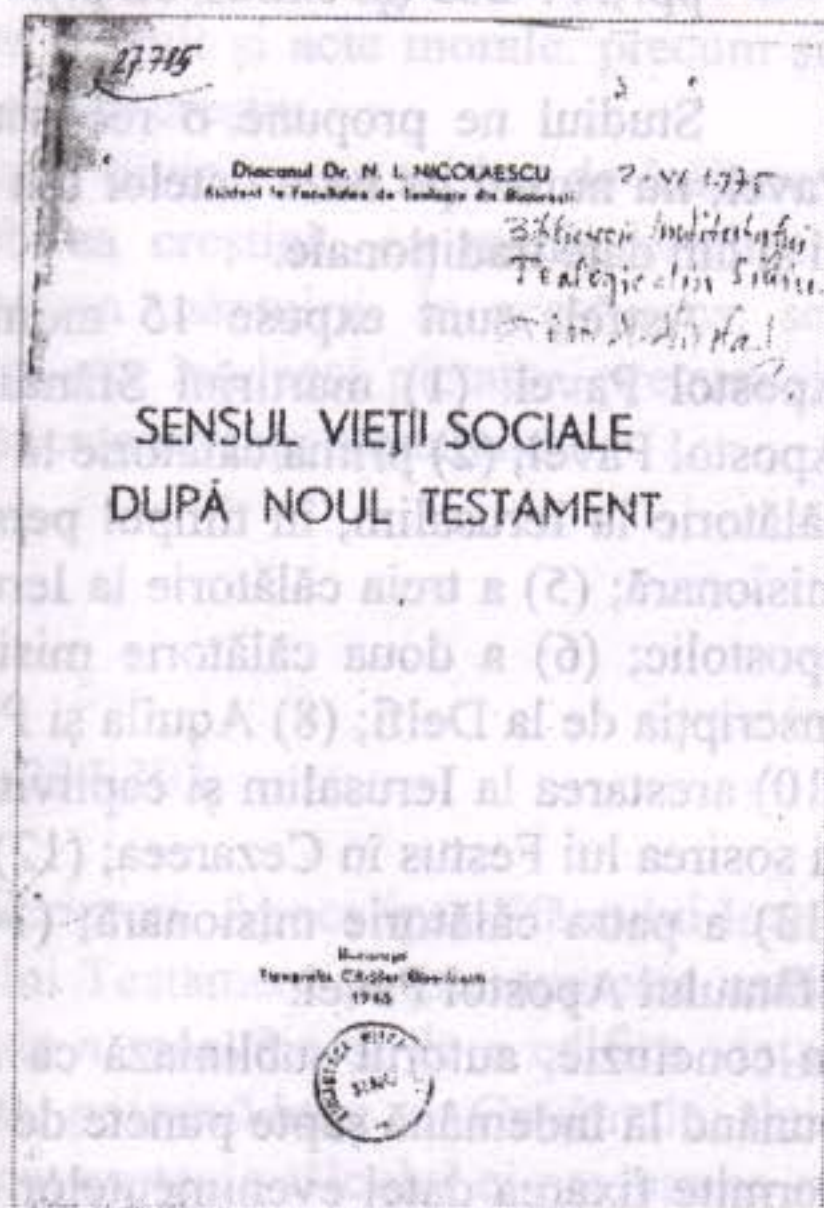
Tema iubirii este apoi subliniată la Pavel (I Cor. 13, 3), la Ioan Evanghelistul (în prima epistolă, cap. 3 și 4) și la Iacov (Iac. 2, 15-16).

Tema care urmează a fi dezbătută este cea a statului în raport cu Biserica. În mod special se susține cu texte noutestamentare ceea ce are statul ca subiect de preocupare și care este preocuparea Bisericii. Cu toate că instituția statului este acceptată, obiceiurile oamenilor de stat nu trebuie să fie aplicate în Biserică (Mt. 10, 42-44; 20, 25-27; Lc. 22, 24-27). E dată ca exemplu pilda cu banul dajdiei (Mt. 22, 15-22; Mc. 12, 13-17; Lc. 20, 20-26).

Un alt subiect abordat este cel despre egalitate și libertate din punct de vedere noutestamentar (Rom. 12, 2; Tit 3, 3; I Petru 2, 1-2). La fel este abordată și tema unității în diversitate subliniind unitatea necesară și organismul social. Este dezbătut în detaliu capitolul 13 din Epistola către Romani și se precizează obligațiile pe care un creștin le are față de stat. Ceea ce a fost legea mozaică pentru poporul ales, trebuie să fie statul cu legile lui în lumea păgână.

Înspre finalul studiului, se scoate în evidență, mai mult prin texte din epistolele pastorale, o serie întreagă de exemple de raporturi bazate pe iubire. Se analizează textul primei epistole sobornicești a Sfântului Apostol Petru, în care sunt expuse principiile fundamentale de organizare a vieții sociale.

Finalul ne pune în fața a cinci principii religioase care prezidează legile fundamentale de organizare socială, luate din următoarele texte: Rom. 11, 36; Mt. 15, 26; Mt. 7, 33; Evrei 13, 14 și Mt. 5, 48.

Cronologia paulină, în „Biserica Ortodoxă Română”, LV (1942), nr. 5-6, pp. 177-203 (și extras, 32 p.).

Studiul ne propune o reconstituire a vieții și activității Sfântului Apostol Pavel, nu numai pe baza datelor din cartea Faptele Apostolilor și a epistolelor sale, ci și din date tradiționale.

Astfel, sunt expuse 15 momente legate de viața și activitatea Sfântului Apostol Pavel: (1) martiriul Sfântului arhidiacon Ștefan și convertirea Sfântului Apostol Pavel; (2) prima călătorie la Ierusalim, la trei ani de la convertire; (3) a doua călătorie la Ierusalim, în timpul persecuției lui Irod Agrippa I; (4) prima călătorie misionară; (5) a treia călătorie la Ierusalim, după 14 ani de la convertire, la sinodul apostolic; (6) a doua călătorie misionară; (7) Sfântul Pavel înaintea lui Gallion. Inscripția de la Delfi; (8) Aquila și Priscila în Corint; (9) a treia călătorie misionară; (10) arestarea la Ierusalim și captivitatea la Cezareea; (11) data rechemării lui Felix și sosirea lui Festus în Cezareea; (12) călătoria la Roma în prima captivitate romană; (13) a patra călătorie misionară; (14) a doua captivitate romană și (15) martiriul Sfântului Apostol Pavel.

În concluzie, autorul subliniază că această cronologie nu are un caracter absolut, punând la îndemână șapte puncte de sprijin, analizate prin metoda sincronică, ce pot permite fixarea datei evenimentelor din Noul Testament. În final, este prezentat un tabel sinoptic cu datele câtorva cercetători mai însemnați ai diferitelor confesiuni: N. I. Nicolaescu și Pr. V. Gheorghiu – ortodocși; F. Prout și E. Jacquier – romano-catolici; Th. Zahn și Ad. Harnack – protestanți conservatori, și Maurice Goguel – protestant liberal.

Adevărata pietate după Noul Testament,

în „Studii Teologice”, I (1949), nr. 1-2, pp. 35-53

Plecând de la dictonul: „monedele rele alungă pe cele bune”, autorul, pe cele 19 pagini ale studiului, face prezentarea falsei și adevăratei pietăți. Motivează această preocupare având în vedere fenomenul falsei pietăți care ridică probleme în mintea și sufletul credincioșilor și, din acest punct de vedere, acest fenomen trebuie cunoscut și combătut.

Pornind de la textul scripturistic, autorul pune în fața noastră, în prima parte a conferinței, aspectele negative ale pietății, dezvoltându-le în trei exemple: (1) Matei 21, 28-31 — cei doi fii trimiși de tatăl lor să lucreze via; (2) Matei 7, 24-27 și Luca 6, 47-49 — casa zidită pe nisip și casa zidită pe piatră; (3) Matei 15, 1-9 și Marcu 7, 1-13 — eludarea obligațiilor filiale de elementară omenie față de părinți, sub pretextul unor bizare devoțiuni religioase, și muștrările adresate de Mântuitorul fariseilor și cărturarilor.

În a doua parte a acestei conferințe, autorul ne prezintă adevărata, autentică față a pietății, subliniind desăvârșita armonie între virtuțile trupului și faptele trupului, între gând, vorbă și faptă, între credință și viață, pe de o parte, iar pe de altă parte, traducerea sentimentelor religioase în acte de cult și acte morale, precum și oglindirea acestora în toată comportarea credinciosului creștin.

Un rol însemnat în acest demers îl are harul divin — ca mijloc de înălțare: zborul credinței, ca formă de manifestare: iubirea creștină, ca mediu prielnic: comunitatea creștină, iar ca scop final: dobândirea mântuirii. În acest sens, se analizează la Sfântul Apostol Pavel modul în care este înțeleasă pietatea, precum și la Sfântul Apostol Iacov, și în final, este dată ca exemplu viața monahului.

Cheia interpretării Apocalipsei,

în „Studii Teologice”, I (1949), nr. 5-6, pp. 287-303.

Având un statut aparte în canonul Sfintei Scripturi, Apocalipsa Sfântului Ioan Evanghelistul este singura carte profetică a Noului Testament și este expresia unui profetism creștin, având sarcina de a îndemna, de a mângâia și de a edifica viața creștină, nu prezicând viitorul, ci prin dreapta propovăduire a Cuvântului lui Dumnezeu. Nefiind o carte pe înțelesul tuturor, cunoașterea tâlcului ei presupune o pregătire introductivă prealabilă. În acest sens, autorul face precizarea că această scriere face parte din genul literar apocaliptic și face câteva precizări asupra a ceea ce caracterizează acest gen de scriere, cum sunt pesimismul și fatalismul și le prezintă. Sunt analizate și prezentate apoi alte patru caracteristici ale genului: pseudonimia, ficțiunea literară, aproximația și exagerarea, și obscuritatea.

Cunoașterea genului literar din care face parte ne aduce și ceva pozitiv în a o înțelege, și anume, că putem găsi cheia înțelegerii Apocalipsei care stă în câteva realități, cum ar fi: încadrarea cărții în condițiile istorice în care a apărut, cunoașterea împrumuturilor acestei cărți din Vechiul Testament și din folclorul apocaliptic al epocii, „vocabularul, expresiile și ideile religioase ale adversarilor noiei religiuni” și folosirea gradației progresive din partea autorului când e vorba de repetiții în descrieri.

Autorul ne face și o prezentare istorică succintă a modului evoluat de interpretare a Apocalipsei după care este prezentată pe scurt atmosfera istorică în care a fost scrisă cartea. Se subliniază în acest context presiunea politicii religioase imperiale.

În final, autorul trage concluzii folosindu-se de câteva texte scripturistice (Mc. 13, 32-33; II Tes. 2, 1-3), face precizări legate de sfârșitul lumii și folosindu-se tot de texte (Mt. 24, 5-6 și 23-26; I Tim. 4, 1-2; II Tim. 3, 1-6; Tit 1, 15; 3, 9-11), îl avertizează pe cititor că trebuie să se opună profeților, taumaturgilor, hristoșilor mincinoși, precum și să se ferească de puncte de vedere ca acelea ale milenariștilor și montaniștilor.

6. Pr. Prof. Univ. Dr. Grigorie T. Marcu (1911 – 1987)

a. Viața și activitatea

Mă aplec pios spre acest subiect al cercetării, în primul rând pentru că pe părintele prof. univ. dr. Grigorie T. Marcu l-am avut rector la Institutul Teologic de Grad Universitar din Sibiu și profesor la catedra de Studiul Noului Testament. În al doilea rând, cinstesc cu pioșenie amintirea acestui mare dascăl de teologie, pe care acum îl văd din ce în ce mai bine, cu cât timpul îl duce mai departe de noi. Opera însă ni-l apropie, ni-l dăruiește ca și atunci când, demult în îndepărtarea vremii, îl aveam în față sprinten, senin, prompt și cât se poate de util în toate, prin bunătate și competență, mereu înnobilat de dragoste.

Toate acestea se adaugă peste o realitate care o dată în plus mă sensibilizează acum și mă obligă: eu și colegii mei de curs, am fost, în 1982, ultima generație care l-am avut profesor pe dânsul, dar și pe alți dascăli ai vremii sale: pr. prof. dr. Ioan Zăgrean, pr. prof. Ioan Moisiu, pr. prof. univ. dr. Milan Pavel Șesan, pr. prof. univ. dr. Teodor Bodogae etc. Sunt unul din generația celor care au petrecut, în istoria amintirii, vrednici de pomenire și merituoși părinți și învățători ai noștri, cum sunt cei pomeniți deja, și în același timp generația care a primit investirea actualilor mari și vrednici de pomenire părinți și învățători ai noștri, de care suntem mândri și pentru care îndrăznim să ne investim în studiu și cercetare mai aprofundate, pentru a fi asemenea lor, recunoscându-și munca în ceea ce ne propunem și ne angajăm a face.

Revenind la cel ce face parte din studiul și viața noastră, marele profesor universitar, părintele dr. Grigorie T. Marcu, știm că a venit spre noi ca o cometă cu un traseu poetic și luminos pentru a ne înnobila, într-o zi din vecinătatea praznicului Sf. Nicolae, ca un dar căzut din bunătatea acestui sfânt care vrea mereu să înmulțească și într-o formă ca aceasta bucuria noastră.

Șapte decembrie 1911 este ziua care l-a primit în lumea aceasta pe Grigorie încredințându-l, spre mare bucurie, mamei Ana și tatălui Ioachim, ce-l așteptau înfrigurați de experiențele prea dureroase și prea multe prin care trecuseră, cerând binecuvântarea lui Dumnezeu de a se statornici părinți nu numai pentru fii ai

credinței (erau preot și preoteasă), ci și pentru copii naturali. Grigorie era a cincea naștere. Primele patru dintre ele au fost cu jale, imediat după venirea în lume, făcându-și drum spre veșnicie. Grigorie a rămas, iar după el, mai rămân doi. Trei copii au încununat credința, nădejdea și dragostea familiei părintelui Ioachim și a soției sale Ana. „Surprinde plăcut alăturarea numelor celor doi părinți: Ioachim și Ana”.⁷¹ Trecând pragul acestei bucurii, pruncul Grigorie este cel care, mereu și iarăși mereu, va înmulți fericirea părinților și a familiei prin depășirea firească și curată a pragurilor creșterii și înfrumusețării în toate a vieții lui.

Comuna Broșteni din județul Sibiu a fost doar un start în această călătorie mereu plină de împliniri. După ce și-a luat suficiente „merinde” în citit și socotit, planurile de cunoaștere erau așa de îndrăznețe încât orizontul locului nașterii a devenit prea strâmt pentru copilul blând, dar hotărât și dornic de alte bunuri sufletești necesare creșterii. Așa ajunge în Blaj la Liceul „Sfântul Vasile” (1922-1924) și la „Gheorghe Lazăr” din Sibiu (1924-1929).⁷² Neastâmpărul intelectual și neliniștea în cunoaștere au adus aprecieri deosebite din partea dascălilor — terminând bacalaureatul ca șef de promoție.

Din 1929 pleacă la București, la Facultatea de Teologie, unde studiază până în 1932, când se transferă la Cernăuți, la prof. dr. Vasile Gheorghiu, pentru un an: 1932-1933. În același an își ia licența cu teza intitulată: „Învățătura ortodoxă despre Biserică (Eclesiologie) cu specială privire la problema unirii Bisericilor”.⁷³

Implicat în studiu și cercetare, tânărul student se înscrie de timpuriu în rândurile marilor cărturari: 41 articole din această perioadă numai în „Telegraful Român”,⁷⁴ fără să ținem cont de celelalte publicații. E lesne de înțeles cum într-o astfel de activitate este remarcat de mitropolitul Nicolae Bălan. Într-un prim moment de împlinire, tânărul este trimis la Atena, pentru un an (1933-1934), apoi, pentru doi ani (1934-1936) la facultățile de teologie protestantă și romano-catolică din Breslau, Germania. Setea de cunoaștere și puterea de muncă s-au manifestat pregnant aici. Îi are ca profesori pe Friedrich-Wilhelm Maier, Gustav Hoennicke, Ernst Lahmeyer și pe Herbert Preisker. Perioada aceasta l-a marcat și l-a întărit, a crescut calitativ intelectual și spiritual într-un mod remarcabil. Nu a lăsat la o parte scrisul. Mereu și mereu îi apar studii și articole în „Telegraful Român”, „Revista Teologică”, „Viața ilustrată”, ca și în alte publicații.⁷⁵

Neobosit, tot ceea ce scria era binevenit și citit cu asiduitate ca pe o mare noutate. Cu toate că-și pregătea teza de doctorat și publica mereu, perioada aceasta a fost în mod spectaculos cea în care a înmagazinat enorm, stabilindu-și prin aceasta punctele de plecare și baza pentru aproape toate lucrările mari ale preocupărilor sale teologice.

⁷¹ Pr. Prof. Vasile Mihoc, *Preotul profesor Dr. Grigorie Marcu*, în „Mitropolia Ardealului”, XXXII (1987), nr. 2, p. 164.

⁷² Pr. Prof. Univ. Dr. Mircea Păcurariu, *op.cit.*, p. 246.

⁷³ Pr. Prof. V. Mihoc, *op.cit.*, p. 165.

⁷⁴ *Ibidem*, p. 165.

⁷⁵ *Ibidem*, p. 165.

În 1939, își susține teza de doctorat: „Antropologia paulină”, apreciată prin calificativul „Magna cum laude”. De fapt, în 1936 se întoarce la Sibiu. Catedra de Studiul Noului Testament devenise vacantă prin plecarea spre slujirea arhierească a titularului ei, Nicolae Colan, ca arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului. Viitorul academician a lăsat în urmă o activitate responsabilă și greu de egalat. Cel care a onorat-o și a dus-o mai departe până într-un alt loc și alt nivel, de data aceasta și mai greu de egalat a fost tânărul Grigorie T. Marcu.

În 1936 este numit profesor suplinitor. Din 1942, titular definitiv. Se întâmplă însă schimbarea din învățământul teologic, și Academia Teologică „Andrei Șaguna” din Sibiu devine Institut Teologic de Grad Universitar. În acel moment, 1944, Pr. Grigorie Marcu este numit profesor agregat, după care, în 1946, profesor universitar titular. Acest statut îl va onora până în 1982.⁷⁶

În această perioadă, într-un segment de patru ani (1976-1979), pr. prof. univ. dr. Grigorie T. Marcu a fost și rector al Institutului Teologic de Grad Universitar din Sibiu. Îmi amintesc că în momentul în care a fost investit ca rector pr. prof. dr. Constantin Voicu, fostul rector, marele părinte, profesor și om eliberat de povara obligațiilor administrative, ne spunea la curs cu satisfacție și umor următoarea constatare: „Dragii mei, nici nu vă puteți imagina ce domn mare sunt eu acum când sunt domn mai mic”. L-am înțeles și nu l-am înțeles atunci. Acum însă îl înțeleg perfect.

Ca profesor s-a manifestat în toate nuanțele calităților sale intelectuale și sufletești. A predat limba greacă (1936-1951, 1955-1959), sectologie (1936-1943). Devine preot apoi. Toată viața de acumulare și cercetare, de catedră și de cărturar a fost înnobilită în momentul în care a devenit slujitor la Sfântul Altar. Din 1936 a fost diacon, din 1947 preot, hirotonisit protopop în 1948. Binecuvântat de Bunul Dumnezeu cu doi copii, Mihai și Sanda, pe care doamna Paraschiva i-a oferit ca fruct al iubirii, prețuirii și bucuriei de viață.

În ritmul lucrului, a avut și responsabilități administrative legate de publicații. A fost redactor șef la „Revista Teologică” (1936-1947), „Foaia Bunului Creștin” (1954-1956) și la revista „Mitropolia Ardealului” (1956-1976). Când privim peste aceste publicații și vedem felul în care s-a implicat cu atâta muncă în ele, ne întrebăm de unde a mai avut resurse să se implice în alte colaborări în care apăreau: versuri, predici, cuvântări festive, sfaturi din Sfintele Scripturi, cateheze, redacționale etc.

O statistică relativă mi-a relevat aproximativ 18 titluri de publicații. Din cât m-am străduit, cred că sunt în posesia întregii evidențe a tot ce a scris pr. prof. univ. dr. Grigorie T. Marcu. În mare însă, dacă e să-l prezentăm în câteva date statistice, putem afirma următoarele: dascălul, părintele, omul administrației și cărturarul are în fața noastră un cumul de aproximativ:

- 15 scrieri și volume;
- 739 note și informații (183 subiecte teologice; 350 subiecte legate de diferite evenimente și mesaje și 206 subiecte laice);
- 230 cronici literare;

⁷⁶ Pr. Prof. Univ. Dr. Mircea Păcurariu, *op.cit.*, p. 246.

- 25 recenzii;
- 45 prezentări de viață bisericească;
- 75 însemnări și
- 20 sfaturi din Sfintele Scripturi.

Cu acestea, părintele prof. univ. dr. Grigorie T. Marcu s-a impus și a rămas ca unul dintre marile spirite ale credinței creștine ortodoxe, impunând nu numai respect, ci și o mare necesitate de a-l urma.

Din munca responsabilă, jertfelnică, sinceră până la smerenie și competitivă la orice nivel de cercetare, spre a ne fi de folos în mărirea lui Dumnezeu, vom prezenta în paginile ce urmează partea cea mai reprezentativă.

Completare bibliografică la viața și activitatea părintelui Grigorie Marcu:

Marcu, diac. prof. dr. Grigorie, *Mitropolitul Nicolae al Ardealului*, bio-bibliografie, în volumul „Omagiu Înalt Prea Sfinției Sale Dr. Nicolae Bălan Mitropolitul Ardealului”, Sibiu, 1940, pp. 65-128.

Marcu, Grigorie, *Asociația studenților fii de preoți ortodocși de la Universitatea din Capitală*, în „Telegraful Român”, LXXIX (1931), nr. 61, p. 3.

Marcu, Grigorie, *Ceea ce mai cu seamă trebuie*, în „Viața Ilustrată”, I (1934), nr. 6, p. 14.

Marcu, diac. prof. Grigorie, *P.S. Nicolae Colan prietenul celor tineri*, în „Revista Teologică”, XXVI (1936), nr. 7-10, pp. 300-306.

Marcu, diac. prof. Grigorie, *Exegeză scrisului meu*, în „Viața Ilustrată”, III (1936), nr. 11, p. 4.

Marcu, diac. prof. Grigorie, *Tari în ispită. Studenților mei*, în „Telegraful Român”, LXXXV (1937), nr. 17, pp. 2-3.

Anuarul Academiei Teologice „Andreiane”, Sibiu, 1936-1937; 1937-1938; 1938-1939; 1939-1940; 1940-1941; 1941-1942; 1943-1944; 1944-1945; 1945-1946; 1946-1947; 1947-1948.

Marcu, Diac. Prof. Dr. Grigorie, *Cuvânt către preoți*, în „Telegraful Român”, LXXXIV (1941), nr. 1, p. 1.

Călugăr, preot prof. dr. diac Dumitru, *Prof. Dr. Grigorie Marcu — „Antropologia Paulină”*, în „Telegraful Român”, LXXXIV (1941), nr. 29, pp. 1-2.

Marcu, diac. prof. dr. Grigorie, *Preoție și Teologie. Pentru recrutarea viitorilor cetățeni ai Academiei Teologice „Andreiane”*, în „Telegraful Român”, LXXXIV (1941), nr. 31, pp. 1-2.

Marcu, diac. prof. dr. Grigorie, *Tradiție și Colegiu teologic. Gânduri pentru „cei chemați” să devină cetățeni ai Academiei Teologice „Andreiane”*, în „Telegraful Român”, LXXXIV (1941), nr. 32, p. 3.

Marcu, diac. prof. dr. Grigorie, *Ispitiți Scripturile. Studenților mei*, în „Telegraful Român”, XCI (1943), nr. 47, pp. 2-4.

Marcu, diac. prof. dr. Grigorie, *Sub streășina bisericii. „Satul etern”*, în „Revista Teologică”, XCIII (1945), nr. 6, pp. 149-251.

Marcu, pr. prof. dr. Grigorie, *Temeiurile luptei noastre pentru pace*, în „Telegraful Român”, CI (1953), nr. 15-17, p. 1.

Consfătuirea interconfesională de la Sibiu în legătură cu Congresul popoarelor pentru Apărarea Păcii de la Viena, în „Telegraful Român”, CI (1953), nr. 20-21, p. 2.

Pr. Prof. Dr. Grigore Marcu, nouveaux recteur de l'Institut Théologique de Sibiu, în „Romanian Orthodox Church News” (R.O.C.), VI (1976), nr. 4.

Zăgrean, arhid. prof. dr. Ioan, Deschiderea festivă a anului universitar 1976-1977 la Institutul Teologic din Sibiu, în „Mitropolia Ardealului”, XXI (1976), nr. 10-12, pp. 733-734.

Șebu, Sebastian, Festivitatea de deschidere a noului an universitar 1978-1979 la Institutul Teologic Universitar, în „Mitropolia Ardealului”, XXIII (1978), nr. 10-12, pp. 856-859.

Mihoc, preot asist. univ. Vasile, Deschiderea festivă a noului an universitar 1979-1980 la Institutul Teologic din Sibiu, în „Mitropolia Ardealului”, XXIV (1979), nr. 10-12, pp. 867-873.

Marcu, preot prof. dr. Grigorie, Pacea — perpetuă preocupare, în „Telegraful Român”, CXXIX (1981), nr. 27-28, pp. 1-2.

Abrudan, preot prof. D., Vrednici slujitori la altarul culturii noastre teologice: Pr. Prof. Dr. Grigorie Marcu în cel de al 8-lea deceniu de viață, în „Telegraful Român”, CXXX (1982), nr. 43-44, p. 4.

Mihoc, pr. prof. Vasile, †Preotul Profesor Dr. Grigorie Marcu, în „Mitropolia Ardealului”, XXXII (1987), nr. 2, pp. 163-168.

Titluri de reviste și publicații la care a colaborat:

Analele Asociației „Andrei Șaguna” a clerului Mitropoliei Ortodoxe Române din Ardeal, Crișana și Maramureș, Sibiu, XIII-XVII, 1934-1940.

Anuarul Academiei Teologice „Andreiane” ortodoxe române din Sibiu, Sibiu, X-XXIV, 1934-1948.

Biserica Ortodoxă Română, București, LXXI-CI, 1953-1983.

Calendarul Bunului Creștin, Sibiu, 1946.

Foaia Bunului Creștin, Sibiu, 1953-1955.

Îndrumătorul Bisericesc, Sibiu, 1955-1982.

Îndrumător Pastoral, Alba-Iulia, I-VII, 1977-1983.

Lupta Sibiului, I-II, 1949-1950.

Mitropolia Ardealului, Sibiu, I-XXVIII, 1956-1983.

Mitropolia Banatului, Timișoara, XII-XXII, 1962-1983.

Mitropolia Moldovei și Sucevei, Iași, XXXI-LX, 1955-1983.

Mitropolia Olteniei, Craiova, XII-XXXV, 1960-1983.

Ortodoxia, București, I-XXXIV, 1949-1983.

Revista Teologică, Sibiu, XXIV-XXXVII, 1934-1947.

România Viitoare, Sibiu, V-VI, 1948-1949.

Studii Teologice, București, III-XXXVI, 1951-1983.

Telegraful Român, Sibiu, LXXI-CXXX, 1931-1982.

Viața Ilustrată, Sibiu și Cluj, I-XI, 1934-1943.

b. Lucrări scrise

1) Lucrări în volume, monografii și manuale

1. *Antropologia Paulină*, Arhidiecezana, Sibiu, 1941, xxxviii + 335 p.
2. *Rătăciți neștiind Scripturile*, Arhidiecezana, Sibiu, 1938, 30 p.
3. *Lacrimi pentru Octavian Goga*, Cluj, 1938, 32 p. (Biblioteca FOR, nr. 16), în colaborare cu I. Mateu, I. Goron, Fl. Mureșanu.
4. *Un fragment din Istoria recunoștinței Ardealului ortodox față de Mitropolitul Andrei Șaguna*, Tipografia Cărților Bisericești, București, 1939, 13 p. (extras din revista „Biserica Ortodoxă Română”, LVI (1938), nr. 11-12).
5. *Profesorul Dr. Vasile Gheorghiu — omul și opera*, Arhidiecezana, Sibiu, 1939, 36 p.
6. *Saul din Tars*, Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, 1939, 126 + ix p. (Seria Teologică, nr. 14).
7. *Unde este și unde nu este Hristos?*, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, 1940, 16 p.
8. *Studii biblice*, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, 1940, 97 p.
9. *Mythos*, Arhidiecezana, Sibiu, 1942, 39 p.
10. *Procesul Mântuitorului. Studiu juridic și teologic*, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, 1945, 350 p. (Seria teologică, nr. 30), în colaborare cu Dr. Ioan Fruma.
11. *Din neamul lui Dumnezeu suntem*, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, 1945, 19 p.
12. *O știință nouă: istoria vremurilor neotestamentare — posibilitatea, limitele și cuprinsul ei*, Arhidiecezana, Sibiu, 1946, 29 p.
13. *Epistola Sfântului Apostol Pavel către Tit. Introducere, text și comentar*, Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, 1947, 47 p.
14. *Studiul Noului Testament. Manual pentru Institutele Teologice* (în colaborare), Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1954, xiii + 208 p.; și ediția a doua, 1977, 256 p.

2) Lucrări în reviste și publicații periodice

Subiecte teologice

1. *În curțile Casei Domnului*, în „Telegraful Român”, LXXX (1932), nr. 40-41, 21 mai, pp. 2-3.
2. *Când Domnul puterilor grăiește*, în „Telegraful Român”, LXXX (1932), nr. 55, 6 august, pp. 1-2.
3. *Pietate*, în „Telegraful Român”, LXXX (1932), nr. 82-83, 25 dec., pp. 2-3.
4. *Procesul Domnului nostru Iisus Hristos — înaintea Sinedriului și înaintea tribunalului roman*, în „Telegraful Român”, LXXXI (1933), nr. 32-34, aprilie, pp. 3-6.
5. *Cuvinte pentru pocăință — prietenului D. O. R.*, în „Telegraful Român”, LXXXI (1933), nr. 35, 22 aprilie, pp. 2-3.

6. *Iată Omul! Ioan 19, 5*, în „Telegraful Român”, LXXXII (1934), nr. 15, 8 aprilie, pp. 3-4.
7. *Sărăcia spirituală și întărirea duhovnicească — o constatare și o soluționare*, în „Telegraful Român”, LXXXII (1934), nr. 30, 22 iulie, pp. 1-2.
8. *Ispitind Scripturile. Propovăduirea*, în „Telegraful Român”, LXXXII (1934), nr. 32, 5 august, pp. 1-2.
9. *Actualități. Pus deoparte... Romani 1, 1*, în „Telegraful Român”, LXXXII (1934), nr. 35, 26 august, p. 1.
10. *Din Scripturi și din viață. Pe cine propovăduim?*, în „Telegraful Român”, LXXXII (1934), nr. 38, 16 septembrie, p. 3.
11. *Odiseea codicelui sinaitic*, în „Revista Teologică”, XXIV (1934), nr. 3-4, pp. 116-120.
- Dezvăluie modul în care Codicele sinaitic a ajuns de la Petersburg la Londra, în British Museum, precum și istoria descoperirii și „împrumutării” lui.
12. *De ziua Crucii. Primul cruciat*, în „Viața Ilustrată”, I (1934), nr. 7, pp. 2-4.
13. *Pomenind pe sfinții Trei Ierarhi. Predica chrisostomică*, în „Telegraful Român”, LXXXIII (1935), nr. 8, 17 februarie, pp. 1-2. Scris la Breslau, ianuarie 1935.
14. *Noutatea Nașterii*, în „Telegraful Român”, LXXXIII (1935), nr. 53, 25 decembrie, p. 3.
15. *Uciderea pruncilor. Irod*, în „Viața Ilustrată”, II (1935), nr. 12, pp. 2-4.
16. *Pomenind pe Sf. Trei Ierarhi. Despre falsa slujire a Bisericii*, în „Telegraful Român”, LXXXIV (1936), nr. 5, 26 ianuarie, pp. 2-3.
17. *Duhul Domnului peste oameni. Solia limbilor de foc*, în „Viața Ilustrată”, III (1936), nr. 6, pp. 1-2. Scris în Breslau, mai 1936.
18. *Mistică paulină, schiță biblic-teologică*, în Anuarul Academiei Teologice „Andreiane”, XIII (1936-1937), Sibiu, Tipografia Arhidiecezană, pp. 32-49.
19. *În Hristos, adică hristofori. Studenților mei*, în „Telegraful Român”, LXXXV (1937), nr. 1, 1 ianuarie, pp. 2-3.
20. *Tari în ispite. Studenților mei*, în „Telegraful Român”, LXXXV (1937), nr. 17, 25 aprilie, pp. 2-3.
21. *Martorii învierii*, în „Telegraful Român”, LXXXV (1937), nr. 18, 2 mai, pp. 4-5.
22. *Tăria creștinismului*, în „Telegraful Român”, LXXXV (1937), nr. 52, 25 decembrie, pp. 3-4.
23. *Tare în Scripturi*, în „Revista Teologică”, XXVII (1937), nr. 4, pp. 135-144.
Stăruiește asupra necesității cunoașterii adânci a Sfintei Scripturi, așa cum a făcut Mântuitorul, Apostolii și Sfinții Părinți. Pentru ortodoxie, traducerea Sfintei Scripturi în limbile naționale a fost ceva firesc. Pentru catolici, aceasta a fost făcută târziu. Protestanții și sectele interpretează Sfânta Scriptură în mod arbitrar. Lor le lipsește ermeneutica. Preotul trebuie să se pregătească extensiv și intensiv.
24. *Învierea lui Hristos și învierea zeilor*, în „Revista Teologică”, XXVII (1937), nr. 5, pp. 169-173.

Biserica este construită pe adevărul învierii Domnului. Istoricii religiilor — o parte dintre aceștia — neagă caracterul supranatural al nașterii și învierii Domnului. Învierea lui Hristos a însemnat moartea zeilor.

25. *Biserica ortodoxă veghează*, în „Revista Teologică”, XXVII (1937), nr. 4, pp. 151-152.
„Biserica n-are obiceiul să se-ndese la cuvânt. Biserica poate vorbi când vrea, și cu toate acestea constatăm că ea nu vorbește decât când trebuie. Încolo veghează.”
26. *D. Stăniloae despre Sf. Grigore Palama, sau Lumina vine de la Răsărit*, în „Telegraful Român”, LXXXVI (1938), nr. 17, 24 aprilie, pp. 2-3.
27. *Isus sau Iisus?*, în „Revista Teologică”, XXVIII (1938), nr. 11-12, pp. 512-513.
Se face analiza filologică a cuvântului. În românește, acest cuvânt se scrie corect Iisus, și nu Isus.
28. *Învierea lui Hristos și învierea noastră. Desprimăvărare în duh*, în „Viața Ilustrată”, V (1938), nr. 4, pp. 3-5.
29. *Un temei al credinței noastre. Steaua magilor, stea extraordinară*, în „Viața Ilustrată”, V (1938), nr. 11-12, pp. 5-6.
30. *Paulinism și stoicism*, în Anuarul Academiei Teologice „Andreiane”, XV (1938-1939), Sibiu, Tipografia Arhidiecezană, pp. 131-139.
31. *Pârğa cugetării Părintelui D. Stăniloae. Ortodoxie și Românism*, în „Telegraful Român”, LXXXVII (1939), nr. 20, 14 mai, pp. 1-2.
32. *Pocăință și mântuire. La apariția lucrării „Pocăința” de Pr. Dr. Ilarion V. Felea*, în „Telegraful Român”, LXXXVII (1939), nr. 50, 10 decembrie, p. 1.
33. *Saul din Tars. Fragmente*, în „Revista Teologică”, XXIX (1939), nr. 5, pp. 197-212. Cuprinde: Introducere. Data nașterii. Giscala sau Tarsus?. Tarsus.
34. *Introducere în Teologia biblică*, în Anuarul Academiei Teologice „Andreiane”, XVI (1939-1940), Sibiu, Tipografia Arhidiecezană, pp. 36-51.
35. *Obârșia împăcări noastre cu Cerul*, în „Telegraful Român”, LXXXVIII (1940), nr. 52, 25 decembrie, p. 2.
36. *Originea și originalitatea teologiei pauline*, în „Revista Teologică”, XXX (1940), nr. 11-12, pp. 537-558.
37. *Hristos Domn și Stăpân al vieții noastre*, în „Revista Teologică”, XXXI (1941), nr. 1-2, pp. 70-73.
38. *Mythos — de la epistolele pastorale și până la Dl. Lucian Blaga*, în Anuarul Academiei Teologice „Andreiane”, XVIII (1941-1942), Sibiu, Tipografia Arhidiecezană, pp. 16-48.
39. *Adevărat a înviat*, în „Telegraful Român”, XC (1942), nr. 14, 5 aprilie, p. 4.
40. *Tipul veridic de viață creștinească*, în „Revista Teologică”, XXXII (1942), nr. 3-4, p. 95.
41. *Iisus Hristos — Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat*, în „Revista Teologică”, XXXII (1942), nr. 5-6, pp. 233-240.
42. *Întruparea (prilej de gânduri pentru teologi și preoți)*, în „Revista Teologică”, XXXII (1942), nr. 11-12, pp. 469-476.
43. *„Tânărule, ție îți zic, scoală-te!”*, în „Revista Teologică”, XXXII (1942), nr. 11-12, pp. 516-518.
44. *Învățătura tuturor învățăturilor*, în „Revista Teologică”, XXXIII (1943), nr. 2, pp. 1-8.

45. *Împăratul împăraților*, în „Revista Teologică”, XXXIV (1944), nr. 1, pp. 1-5.
46. *Refacere în duh*, în „Revista Teologică”, XXXIV (1944), nr. 11-12, pp. 465-467.
47. *Iisus Hristos actual*, în „Revista Teologică”, XXXIV (1944), nr. 2, pp. 128-130.
48. *Un temei documentar al istoricității Noului Testament: Fragmentul Muratori*, în Anuarul Academiei Teologice „Andreiane”, XX[II] (1943-1944), Sibiu, Tipografia Arhidiecezană, pp. 7-26.
49. *Regele Păcii*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 38, 6 septembrie, p. 1.
50. *A doua înviere*, în „Telegraful Român”, XCIII (1945), nr. 18-19, 29 apr., p. 5.
51. *O precizare în legătură cu botezul evreilor*, în „Revista Teologică”, XXXV (1945), nr. 1-2, pp. 61-63.
52. *L. Cl. Fillion. Evanghelia mutilată și denaturată de raționaliștii contemporani*, traducere din limba franceză, în „Revista Teologică”, XXXV (1945), nr. 9-10, pp. 391-407.
Cuprinde: Cuvânt înainte. Introducere. Cap. II. Principii generale în numele cărora este atacată viața lui Iisus. Pretinsul Iisus istoric. Postulatul incredulității: nimic supranatural în viața lui Iisus. E imposibil să se scrie o viață a lui Iisus. Evanghelia a IV-a nu mai poate conta ca o viață a lui Iisus. Nici evangheliile sinoptice nu contează decât sub beneficiul de inventar. Tradiția evanghelică a fost alterată de influențe dogmatice.
53. *L. Cl. Fillion. Evanghelia mutilată și denaturată de raționaliștii contemporani*, în „Revista Teologică”, XXXV (1945), nr. 11-12, pp. 462-480.
Cuprinde: Cap. II. Aplicarea detaliată a principiilor. Copilăria lui Iisus este înlăturată cu totul. Suprimări multiple în viața publică a Mântuitorului.
54. *O știință nouă: Istoria vremurilor neotestamentare. Posibilitatea, limitele și cuprinsul ei*, în Anuarul Academiei Teologice „Andreiane”, XXII[IV] (1945-1946), Sibiu, Tipografia Arhidiecezană, pp. 3-27.
55. *De aproape două mii de ani, creștinătatea mărturisește o înfiorată smerenie: „Cred că Iisus Hristos a înviat a treia zi, după Scripturi”*, în „Calendarul Bunului Creștin”, Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, 1946, pp. 173-175.
56. *Procesul Mântuitorului (expunere rezumativă)*, în „Revista Teologică”, XXXVI (1946), nr. 3-4, pp. 169-182.
57. *Modelul de Dumnezeu dat*, în „Revista Teologică”, XXXVII (1947), nr. 11-12, pp. 381-384.
58. *Episcopatul Roman al Sfântului Apostol Petru în lumina Noului Testament*, în „Ortodoxia”, I (1949), nr. 4, pp. 116-129.
59. *Maica Domnului în Sfânta Scriptură*, în „Telegraful Român”, XCIX (1951), nr. 24-27, 15 iunie, p. 3.
60. *Principiul sinodalității în viața bisericească a veacului apostolesc*, în „Telegraful Român”, XCIX (1951), nr. 34-36, 1 septembrie, p. 4.
61. *Preocupări biblice neotestamentare în știința teologică bulgară*, în „Studii Teologice”, seria a II-a, III (1951), nr. 5-6, pp. 356-367.
62. *Omul cel nou în concepția antropologică a Sfântului Apostol Pavel*, în „Studii Teologice”, seria a II-a, III (1951), nr. 7-8, pp. 417-429.

63. *Să păstrăm unirea Duhului în Legătura Păcii (Efeseni 4, 1-16)*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXII (1953), nr. 9-10, 1 decembrie, p. 3.
64. *Învățămintele ale Nașterii Domnului*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXII (1953), nr. 11-12, 1 decembrie, p. 2.
65. *Sfințenia Bisericii și sfințirea credincioșilor*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 3-4, 30 ianuarie, pp. 1, 3.
66. *Unitatea Bisericii*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 5-6, 15 februarie, p. 1.
67. *Sobornicitatea Bisericii*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 7-8, 28 februarie, p. 1.
68. *Sfânta noastră Biserică e zidită pe temelia apostolilor*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 9-10, 15 martie, p. 2.
69. *Înțelesurile cuvântului „cruce”*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 15-16, 25 aprilie, p. 4.
70. *Între înviere și înălțare*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 17-18, 15 mai, p. 1.
71. *Podoaba creștinului. Virtutea*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 17-18, 15 mai, p. 2.
72. *Prăznuirea sfinților apostoli Petru și Pavel*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 21-22, 15 iunie, p. 3.
73. *Ce trebuie să știm despre mântuire*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 27-28, 15 septembrie, p. 1.
74. *Sfânta Tradiție*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 29-30, 25 sept., p. 2.
75. *Sfânta Scriptură*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 29-30, 25 sept., p. 3.
76. *Rugăciunea de obște*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 31-32, 1 oct., p. 1.
77. *„Cine este aproapele meu?”*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 35-36, 15 noiembrie, p. 2.
78. *„Aptheosis”*, în „Telegraful Român”, CIII (1955), nr. 29-30, 1 august, pp. 7-8.
79. *Premizele biblice ale erorilor papalității*, în „Ortodoxia”, VI (1954), nr. 2-3, pp. 365-294.
80. *Câte ceva din învățăturile sfinților Trei Ierarhi*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 3-4, 15 ianuarie, p. 4.
81. *Vameșul și fariseul: Doi rugători*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 7-8, 15 februarie, p. 2.
82. *Temeiul biblic al Sfântului Post al Paștilor*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 11-12, 15 martie, p. 4.
83. *De ce prăznuim Duminica?*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 17-18, 15 mai, p. 2.
84. *Ce trebuie să știm despre Viața Domnului nostru Iisus Hristos*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 19-20, 31 mai, p. 1.

85. *La Praznicul Rusaliilor. „Duhul Adevărului” — o învățătură de credință ce trebuie respectată și greșeli care trebuie să fie ocolite*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 21-22, 15 iunie, p. 1.
86. *Câte ceva din Învățătura Mântuitorului*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 21-22, 15 iunie, p. 2.
87. *Câte ceva despre faptele Mântuitorului*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 23-24, 30 iunie, p. 3.
88. *Câte ceva din învățăturile Sfintei noastre Biserici despre menirea omului*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 25-26, 31 iulie, p. 3.
89. *Orice fărădelege este ca o sabie cu două tăișuri: rana ei nu are vindecare (Isus Sirah 21, 3)*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 27-28, 5 august, p. 2.
90. *Maica Domnului, ocrotitoarea și învățătoarea noastră*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 31-32, 15 septembrie, p. 2.
91. *Biblia — cartea de căpătâi a creștinătății*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 33-34, 15 octombrie, p. 1.
92. *Sfânta Biserică este tâlcuitoarea fără greș a Bibliei*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 33-34, 15 octombrie, p. 2.
93. *Dreapta cinstire a Sfintei Scripturi*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 37-38, 15 noiembrie, pp. 1, 4.
94. *Câteva pilde explicate de Mântuitorul Hristos*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 39-40, 1 decembrie, p. 2.
95. *„Dumnezeu” și „Cezarul” — despre viețuirea creștinească în lume, pe placul lui Dumnezeu*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 41-42, 25 dec., p. 2.
96. *Mare preot peste casa lui Dumnezeu (Evr. X, 21)*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, XXXI (1955), nr. 3, pp. 113-128.
97. *Sfântul Apostol Pavel despre personalitatea religioasă-morală a păstorului de suflete*, în „Studii Teologice”, seria a II-a, VII (1955), nr. 3-4, pp. 197-216.
98. *Ce trebuie să știm despre mântuire*, în „Îndrumătorul Bisericesc”, Tipografia „Reîntregirea”, Sibiu, 1955, pp. 52-55.
99. *Sfânta Scriptură. Cartea de căpătâi a Bisericii noastre*, în „Îndrumătorul Bisericesc”, Tipografia „Reîntregirea”, Sibiu, 1955, pp. 58-59.
100. *Sf. Ioan Damaschin. Despre Sf. Scriptură (Dogmatica, pp. 286-287)*, în „Îndrumătorul Bisericesc”, Tipografia „Reîntregirea”, Sibiu, 1955, pp. 60-61.
101. *„Memoria” Bisericii: Sfânta Tradiție*, în „Îndrumătorul Bisericesc”, Tipografia „Reîntregirea”, Sibiu, 1955, pp. 61-64.
102. *Pomenirea Sfinților Apostoli Petru și Pavel. Ce ne învață ei astăzi?*, în „Telegraful Român”, CIV (1956), nr. 29-30, 15 iulie, p. 2.
103. *Părți proprii Sf. Luca în finalul istorisirilor evanghelice*, în „Mitropolia Ardealului”, I (1956), nr. 1-2, pp. 51-62.
104. *Câte ceva din Învățătura sfintei noastre Biserici despre menirea omului*, în „Îndrumătorul Bisericesc”, Tipografia „Reîntregirea”, Sibiu, 1956, pp. 87-90.
105. *Botezat-a pruncii Biserica creștină primară?*, în „Mitropolia Olteniei”, VIII (1956), nr. 4-5, pp. 177-186.

106. *Material documentar de papyri pentru critica textului original al Noului Testament*, în „Studii Teologice”, seria a II-a, VII (1956), nr. 3-4, pp. 255-259.
107. *Actualitatea epistolei Sfântului Iacov*, în „Mitropolia Ardealului”, II (1957), nr. 1-2, pp. 26-52.
108. *Întru învierea vieții*, în „Mitropolia Ardealului”, II (1957), nr. 3-4, pp. 179-182.
109. *„Întru ale sale a venit...”*, în „Mitropolia Ardealului”, II (1957), nr. 5-8, pp. 339-345.
110. *Un document inspirat de mărinimie creștinească. Epistola Sfântului Apostol Pavel către Filimon*, în „Mitropolia Ardealului”, II (1957), nr. 5-8, pp. 413-428.
111. *„Locțiitorul” Fiului. Pretinsul „Primat” al Sf. Apostol Petru văzut în lumina unor detalii ioaneice*, în „Mitropolia Ardealului”, II (1957), nr. 11-12, pp. 787-817.
112. *Mărturii documentar de procedură sinodală în cartea Faptele Apostolilor*, în „Ortodoxia”, IX (1957), nr. 3, pp. 429-437.
113. *Cu privire la „Testamentul” Sfântului Apostol Pavel*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, XXX (1957), nr. 5-6-7, pp. 406-415.
114. *Sfântul Apostol Pavel despre modelul de viață creștinească*, în „Studii Teologice”, seria a II-a, IX (1957), nr. 1-2, pp. 3-22.
115. *„Mens diviniore”. O comparație între Sfântul Apostol Pavel și Sfântul Ioan Gură de Aur*, în „Studii Teologice”, seria a II-a, IX (1957), nr. 9-10, pp. 617-624.
116. *Trei portrete neotestamentare: Iuda Iscarioteanu, Pilat din Pont și Claudia Procula*, în „Mitropolia Ardealului”, III (1958), nr. 3-4, pp. 190-201.
117. *Noi materiale documentare de papyri pentru critica textului original al Noului Testament*, în „Studii Teologice”, seria a II-a, X (1958), nr. 5-6, pp. 394-399.
118. *Cine este ἐγώ din capitolul VIII al Epistolei către Romani — o interpretare eronată care trebuie evitată și combătută*, în „Mitropolia Ardealului”, IV (1959), nr. 3-4, pp. 185-194.
119. *Portret neotestamentar: Sfântul Timotei*, în „Mitropolia Banatului”, IX (1959), nr. 3-4, pp. 21-26.
120. *Combaterea interpretărilor greșite ale Eshatologiei biblice*, în „Mitropolia Ardealului”, V (1960), nr. 1-2, pp. 28-35.
121. *Episoade din viața Bisericii creștine a veacului apostolic în expunere și interpretare lucanică*, în „Mitropolia Ardealului”, V (1960), nr. 7-8, pp. 519-534.
122. *Posibilitatea desăvârșirii morale la Sfântul Apostol Pavel*, în „Mitropolia Ardealului”, V (1960), nr. 9-10, pp. 664-676.
123. *Paternitatea ioaneică a Evangheliei a IV-a, cu specială privire la proba arheologică și paleografică*, în „Studii Teologice”, seria a II-a, XII (1960), nr. 3-4, pp. 139-160.
124. *Elemente de Ecclesiologie paulină*, în „Mitropolia Ardealului”, VI (1961), nr. 1-3, pp. 28-36.
125. *Elemente de istorie antică profană în scrierile Sfântului Evanghelist Luca*, în „Ortodoxia”, XIII (1961), nr. 3, pp. 331-367.
126. *Întâlnirea de la Cana Galileei*, în „Studii Teologice”, seria a II-a, XIII (1961), nr. 1-2, pp. 32-40.

127. *Virtutea n-are vârstă (Cu privire la colaboratorii Sfântului Apostol Pavel)*, în „Mitropolia Ardealului”, VII (1962), nr. 3-6, pp. 240-261.
128. *Excurs exegetic-filologic neotestamentar privitor la înțelesurile posibile ale termenului διάκονος*, în „Mitropolia Ardealului”, VII (1962), nr. 7-9, pp. 449-468.
129. *Întâiul itinerar paulin pe continentul nostru (În legătură cu relatările lucanice din F.Ap. 16,9-18,19)*, în „Mitropolia Ardealului”, VII (1962), nr. 9-12, pp. 631-641.
130. „*Frații Domnului*”, în „Îndrumătorul Bisericesc”, Tipografia „Reîntregirea”, Sibiu, 1962, pp. 121-124.
131. *Maica Domnului în Noul Testament*, în „Îndrumătorul Bisericesc”, Tipografia „Reîntregirea”, Sibiu, 1962, pp. 143-146.
132. *Unele precizări cu privire la locul Bibliei în ortodoxie*, în „Mitropolia Olteniei”, XIV (1962), nr. 10-12, pp. 583-596.
133. *O mică odisee apostolică*, în „Mitropolia Banatului”, XII (1962), nr. 7-8, pp. 319-343.
134. *Obârșia ierusalimiteană a bisericii primare din România*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, XXXVIII (1962), nr. 7-8, pp. 549-566.
135. *Gamaliel*, în „Studii Teologice”, seria a II-a, XIV (1962), nr. 1-2, pp. 39-50.
136. *Cunoașterea preoțească a Noului Testament*, în „Mitropolia Ardealului”, VIII (1963), nr. 9-10, pp. 657-680.
137. *Preocupări didactice și bibliografice neotestamentare (Contribuțiuni parțiale)*, în „Mitropolia Ardealului”, VIII (1963), nr. 11-12, pp. 836-856.
138. *Iisus Hristos — „Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat”*, în „Îndrumătorul Bisericesc”, Tip. „Reîntregirea”, Sibiu, 1963, pp. 148-152.
139. *Despre mântuire*, în „Îndrumătorul Bisericesc”, Tipografia „Reîntregirea”, Sibiu, 1963, pp. 164-168.
140. *Noul legământ — legământul de viață și pace*, în „Mitropolia Ardealului”, IX (1964), nr. 6-8, pp. 420-428.
141. *Orientări exegetice de interes pastoral*, în „Mitropolia Olteniei”, XVI (1964), nr. 9-10, pp. 687-696.
142. *Exegeza în pastorație*, în „Mitropolia Ardealului”, X (1965), nr. 1-3, pp. 26-49.
143. *Forma inițială a textului din Epistola către Filimon — O problemă de critică a textului original*, în „Mitropolia Ardealului”, X (1965), nr. 11-12, pp. 856-863.
144. *Frumusețea Parabolelor Mântuitorului*, în „Îndrumătorul Bisericesc”, Tipografia „Reîntregirea”, Sibiu, 1965, pp. 129-132.
145. *Sărăcia și lupta împotriva ei în perspectiva Evangheliei*, în „Mitropolia Ardealului”, XI (1966), nr. 1-3, pp. 1-22 (în colab. cu Nicolae, Mitr. Banatului).
146. *Omofonie sau paradox? Excurs exegetic-teologic la textul din Mt. 19, 24 și locurile paralele*, în „Mitropolia Ardealului”, XI (1966), nr. 4-6, pp. 267-278.
147. *Tradiția în Biblie*, în „Mitropolia Ardealului”, XI (1966), nr. 11-12, pp. 711-716.
148. *Părți proprii Sfântului Luca în textul introductiv al Evangheliei a treia*, în „Mitropolia Ardealului”, XII (1967), nr. 1-3, pp. 8-42.
149. *Însemnătatea Epistolei Sfântului Apostol Pavel către Tit*, în „Mitropolia Ardealului”, XIII (1968), nr. 4-6, pp. 272-277.

150. *Duminica (Sinteză biblic-teologică)*, în „Mitropolia Ardealului”, XV (1970), nr. 11-12, pp. 815-822.
151. *Prăznuirea Duminicii*, în „Îndrumătorul Bisericesc”, Tipografia eparhială, Sibiu, 1971, pp. 132-136.
152. *Despre „grăirea în limbi”*, în „Îndrumătorul Bisericesc”, Tipografia eparhială, Sibiu, 1971, pp. 137-141.
153. *Cuvântul lui Dumnezeu în viața bisericii*, în „Studii Teologice”, seria a II-a, XXIII (1971), nr. 1-2, pp. 31-73 (în colaborare cu prof. Vladimir Prelipceanu).
154. *Necesitatea de a cunoaște și tâlcui corect Sfânta Scriptură*, în „Mitropolia Banatului”, XXII (1972), nr. 4-6, pp. 204-212.
155. *Noul Testament de la Bălgrad...*, în „Telegraful Român”, CXXI (1973), nr. 45-46, 1 decembrie, pp. 2, 4.
156. *Profilul neotestamentar al teologiei împăcării în desfășurările lui actuale*, în „Mitropolia Ardealului”, XVIII (1973), nr. 1-2, pp. 13-27.
157. *Cu privire la sfințenie*, în „Îndrumătorul Bisericesc”, Tipografia eparhială, Sibiu, 1973, pp. 132-136.
158. *Ideea de sinodalitate și prioritate apostolică în Noul Testament*, în „Studii Teologice”, seria a II-a, XXVI (1974), nr. 7-8, pp. 522-532.
159. *Iisus Hristos — Fiul lui Dumnezeu*, în „Îndrumătorul Bisericesc”, Tipografia eparhială, Sibiu, 1975, pp. 120-122.
160. *Mediul de apariție a cărților Noului Testament*, în „Mitropolia Ardealului”, XXI (1976), nr. 4-6, pp. 252-272.
161. *Copilăria lui Iisus*, în „Îndrumătorul Bisericesc”, Tipografia eparhială, Sibiu, 1976, pp. 119-122.
162. *Sfânta Scriptură*, în „Îndrumătorul Bisericesc”, Tipografia eparhială, Sibiu, 1976, pp. 197-200.
163. *Hristos și Cezarul, sau Statul și Biserica în lumina Noului Testament*, în „Mitropolia Ardealului”, XXII (1977), nr. 7-9, pp. 484-498.
164. *Schimbarea la Față și schimbarea firii noastre*, în „Îndrumătorul Bisericesc”, Tipografia eparhială, Sibiu, 1977, pp. 158-160.
165. *Slujitori bisericești din secolul apostolic. Sfântul Timotei, episcopul Efesului*, în „Telegraful Român”, CXXVI (1978), nr. 37-38, 1 octombrie, pp. 1-3.
166. *Pârğa învierii noastre*, în „Telegraful Român”, CXXVII (1979), nr. 15-18, 15 aprilie și 1 mai, p. 4.
167. „*Maica Luminii*”, în „Telegraful Român”, CXXVII (1979), nr. 29-30, 1 august, p. 2.
168. „*...Între oameni bunăvoire*”, în „Telegraful Român”, CXXVII (1979), nr. 47-48, 15 decembrie, p. 2.
169. *Unitate și diversitate în Noul Testament și în Biserica primară*, în „Mitropolia Ardealului”, XXIV (1979), nr. 7-9, pp. 585-588.
170. *Sfinții Apostoli — martori ai învierii Domnului*, în „Îndrumătorul Bisericesc”, Tipografia eparhială, Sibiu, 1979, pp. 162-165.
171. *Slujitori bisericești din secolul apostolic. Sf. Tit — episcopul bisericilor din Insula Creta*, în „Telegraful Român”, CXXVIII (1980), nr. 33-34, 1 sept., p. 3.

172. *Sf. Andrei — Apostol străromân*, în „Telegraful Român”, CXXVIII (1980), nr. 33-34, 15 noiembrie, pp. 2-4.
173. *Adevărat a înviat! Ecuația pascală*, în „Telegraful Român”, CXXIX (1981), nr. 15-18, 15 aprilie, 1 mai, p. 5.
174. *Sfântul Petru — apostol integrat*, în „Telegraful Român”, CXXIX (1981), nr. 23-24, 15 iunie, pp. 1-2.
175. *Sfântul Iacov — Apostol protomartir*, în „Telegraful Român”, CXXIX (1981), nr. 35-36, 15 septembrie, pp. 1-2.
176. *Sfântul Ioan Evanghelistul „ucenic pe care îl iubea Iisus”*, în „Telegraful Român”, CXXIX (1981), nr. 41-42, 1 noiembrie, pp. 3-4.
177. *Sf. Matei — vameșul apostol*, în „Telegraful Român”, CXXX (1982), nr. 7-10, p. 7.
178. *Sf. Filip — Apostol teolog*, în „Telegraful Român”, CXXX (1982), nr. 25-26, p. 1.
179. *Sf. Bartolomeu — Apostol hristolg*, în „Telegraful Român”, CXXX (1982), nr. 31-32, p. 3.
180. *Sf. Apostol Iacov al lui Alfeu*, în „Telegraful Român”, CXXX (1982), nr. 35-36, pp. 1-2.
181. *Sf. Apostol Tadeu*, în „Telegraful Român” CXXX (1982), nr. 39-40, p. 1.
182. *Sf. Apostol Simion Zelotul*, în „Telegraful Român”, CXXX (1982), nr. 43-44, p. 2.
183. *Fericirea întâia*, în „Îndrumătorul Bisericesc”, Tipografia Eparhială, Sibiu, 1982, pp. 240-245.

Subiecte legate de diferite evenimente și mesaje

1. *Asociația studenților fii de preoți ortodocși de la Universitatea din Capitală*, în „Telegraful Român”, LXXIX (1931), nr. 61, 26 august, p. 3.
2. *Porniri antireligioase*, în „Telegraful Român”, LXXIX (1931), nr. 69, 26 septembrie, p. 1.
3. *În preajma congresului studenților*, în „Telegraful Român”, LXXIX (1931), nr. 85-86, 28 noiembrie, pp. 2-3.
4. *La Sfântul Ierarh Nicolae*, în „Telegraful Român”, LXXIX (1931), nr. 87-88, 5 decembrie, p. 6.
5. *Ofrandele de Crăciun ale presei*, în „Telegraful Român”, LXXX (1932), nr. 1-2, 1 ianuarie, p. 3.
6. *Crăciunul peste Nistru*, în „Telegraful Român”, LXXX (1932), nr. 3-4, 9 ianuarie, pp. 3-4.
7. *La Sfinții trei ierarhi, mame creștine*, în „Telegraful Român”, LXXX (1932), nr. 9-10, 30 ianuarie, pp. 2-3.
8. *Mitropolitul Australiei Timoteos Evaghlinidis*, în „Telegraful Român”, LXXX (1932), nr. 15-16, 20 februarie, p. 2.
9. *În preajma postului mare*, în „Telegraful Român”, LXXX (1932), nr. 21-22, 12 martie, p. 4.

10. *Studentii și misionarismul*, în „Telegraful Român”, LXXX (1932), nr. 23-24, 19 martie, pp. 2-3.
11. *Mitropolitul Andrei Șaguna și poporul — spicuri și sugestii de la o conferință a d-lui Lupaș*, în „Telegraful Român”, LXXX (1932), nr. 27-28, 2 apr., pp. 3-4.
12. *Lumânările pe morminte*, în „Telegraful Român”, LXXX (1932), nr. 35-36, 1 mai, pp. 3-4.
13. *Un general cărturar despre Mitropolitul Șaguna*, în „Telegraful Român”, LXXX (1932), nr. 46, 11 iunie, p. 3.
14. *Scrisoare unui prieten. Lui Ș. C., absolvent de teologie*, în „Telegraful Român”, LXXX (1932), nr. 56, 13 august, pp. 1-2.
15. *Presa de Crăciun*, în „Telegraful Român”, LXXXI (1933), nr. 3, 7 ian., p. 3.
16. *Sinceritate*, în „Telegraful Român”, LXXXI (1933), nr. 4-6, 14 ian., pp. 4-6.
17. *Educație și educație*, în „Telegraful Român”, LXXXI (1933), nr. 7-8, 21 ian., pp. 3-4.
18. *Cuvinte despre prietenie*, în „Telegraful Român”, LXXXI (1933), nr. 9-10, 28 ian., pp. 1-2.
19. *În prejma Duminicii Ortodoxiei. Grijă pentru tineretul academic*, în „Telegraful Român”, LXXXI (1933), nr. 15-17, 18 februarie, p. 2.
20. *Fondul religios al Bucovinei în primejdie*, în „Telegraful Român”, LXXXI (1933), nr. 28-29, 1 aprilie, p. 2.
21. *Înceind nouăsprezece veacuri. Bucuria cea mare*, în „Telegraful Român”, LXXXI (1933), nr. 32-34, 16 aprilie, pp. 4-5.
22. *Către slujitorii Bisericii Ortodoxe din Ardeal*, în „Telegraful Român”, LXXXI (1933), nr. 54, 8 iulie, pp. 2-3.
23. *De la studenții teologi ardeleni din Cernăuți*, în „Telegraful Român”, LXXXI (1933), nr. 59, 12 august, p. 3.
24. *Pomenind pe Sfinții Trei Ierarhi — sfințiți viața*, în „Telegraful Român”, LXXXII (1934), nr. 5, 27 ianuarie, p. 2.
25. *Ne întoarcem la Dumnezeu*, în „Telegraful Român”, LXXXII (1934), nr. 23, 3 iunie, p. 1.
26. *Știri bisericești externe*, în „Telegraful Român”, LXXXII (1934), nr. 23, 3 iunie, pp. 3-4.
27. *Personalitatea Arhiepiscopului Primat al Atenei*, în „Telegraful Român”, LXXXII (1934), nr. 51, 2 decembrie, pp. 2-3.
28. *O nouă sectă: sincerismul*, în „Revista Teologică”, XXIV (1934), nr. 7-8, pp. 241-243.

Articolul este scris la Atena, în iunie 1934. Se referă la noua sectă a sinceriştilor, apărută în Belgia, la învăătura ei care „strâmbă” dreptatea, la imoralitatea și pseudo-religiozitatea ei.

29. *Biserica Ortodoxă în țările Balcanice* (autor: M. N. Zernov, în românește de Grig. T. Marcu), în „Revista Teologică”, XXIV (1934), nr. 11-12, pp. 416-421.
Cuprinde: Introducere. Biserica Greciei. Biserica Bulgariei. Biserica Iugoslaviei. Biserica României. Concluzii.
30. *Scrisori din Țara soarelui. Paști în Sud*, în „Viața Ilustrată”, I (1934), nr. 3, pp. 3-5.

Articolul este scris la Atena, în aprilie 1934. Sărbătorile Paștilor, petrecute împreună cu alți studenți în Teologie, la Ambasada Română din Atena.

31. *Rectificări. Împărăteasa Teodora a Bizanțului*, în „Viața Ilustrată”, I (1934), nr. 4, pp. 2-5. Scris în Atena, în mai 1934.
32. *De vorbă cu mine însumi. Ceea ce mai cu seamă trebuie*, în „Viața Ilustrată”, I (1934), nr. 6, pp. 14-15.
33. *În pământ sfânt. Măreția și amărăciunea unui schit*, în „Viața Ilustrată”, I (1934), nr. 7, pp. 2-3.
34. *În Sf. Munte. Apoteoza ideii atonite*, în „Viața Ilustrată”, I (1934), nr. 9, pp. 3-5.
35. *Preasfânta fecioară „Panaghia”*, în „Viața Ilustrată”, I (1934), nr. 10, pp. 2-4.
36. *Episcopia Maramureșului*, în „Telegraful Român”, LXXXIII (1935), nr. 49, 24 nov., pp. 1-2.
37. *Câteva note asupra configurației monahismului atonit actual*, în „Revista Teologică”, XXV (1935), nr. 1-2, pp. 89-91.
Scris la Breslau, în decembrie 1934. Vorbește despre starea de atunci a monahismului atonit, despre mănăstiri și împărțirea lor pe națiuni. Ca și bulgarii, românii nu au nici o mănăstire. Starea culturală a mănăstirilor, primirea pelerinilor și adoptarea calendarului îndreptat, împărțirea călugărilor în două tabere. Articolul se continuă în numărul următor.
38. *Românii de la Athos*, în „Revista Teologică”, XXV (1935), nr. 3-4, pp. 153-158.
Scris la Breslau, în martie 1935. Se referă la situația precară în care se află schiturile românești Prodromu și Lacu, în ciuda daniilor imense făcute până la Cuza. Se încheie cu: „ce-i al nostru trebuie să ne rămână nouă”.
39. *Iisus în teologie. Câteva note, cu prilejul unui centenar*, în „Revista Teologică”, XXV (1935), nr. 5-6, pp. 222-232.
Articolul este scris la Breslau, în mai 1935. În prima parte pune problema protestantismului și raționalismului lui dăunător. Apoi, vorbește despre sărbătoritul David Fr. Strauss și opera lui.
40. *Gânduri între amurg și auroră*, în „Viața Ilustrată”, II (1935), nr. 1, p. 5.
41. *Ortodoxia se organizează în Germania*, în „Telegraful Român”, LXXXIV (1936), nr. 20, 10 mai, pp. 1-2.
Scris în Breslau, 29 aprilie 1936.
42. *Piatra fundamentală de la Tübingen. Câteva note asupra lexicografiei Testamentului Nou*, în „Revista Teologică”, XXVI (1936), nr. 5-6, pp. 164-177.
Breslau, aprilie 1936. Subliniază rolul jucat în teologia protestantă de școala de la Tübingen, în special pe latura contribuției la dezvoltarea lexicografiei Testamentului Nou. Menționează pe D. Gerhard Kittel, Wilke Grimm, Erwin Preuschn, Walter Bauer, Hermann Cremer, prof. Gerhard Kittel și alții.
43. *P.S. Nicolae Colan, prietenul celor tineri*, în „Revista Teologică”, XXVI (1936), nr. 7-10, pp. 300-306.
Cu ocazia alegerii ca episcop a Prof. Nicolae Colan.
44. *Scrisori de departe. Student în străinătate*, în „Viața Ilustrată”, III (1936), nr. 3, pp. 5-7.
Scris în Breslau, februarie 1936.

45. *Nădejdi ale ceasului de-acum*, în „Viața Ilustrată”, III (1936), nr. 5, pp. 7-8.
46. *Răvaș prea sfîntitului nostru director. Noi te-om urma oriunde*, în „Viața Ilustrată”, III (1936), nr. 7, pp. 19-20.
Scriș în Breslau, I-a zi de Rusalii, 1936.
47. *Cetanie pe cerul Europei. Lupta pentru ramura de măslin*, în „Viața Ilustrată”, III (1936), nr. 8-9, pp. 7-10.
Scriș în Breslau, august 1936.
48. *Povești de Crăciun și învățăături din cărți. Magii de la Răsărit*, în „Viața Ilustrată”, III (1936), nr. 12, pp. 1-3.
49. *Manifestații ortodoxe la băile Bazna*, în „Telegraful Român”, LXXXV (1937), nr. 32, 8 august, p. 2.
50. *În pragul anului nou*, în „Revista Teologică”, XXVII (1937), nr. 1, pp. 1-4.
Cuprinde mărturisirile făcute și angajamentele luate de autor ca succesor al Î.P.S. Nicolae Colan la conducerea „Revistei Teologice”, împreună cu chemarea a cât mai multor colaboratori și îndemnul la cât mai mulți cititori ai revistei.
51. *Semnificația restaurării mănăstirii brâncovenești*, în „Revista Teologică”, XXVII (1937), nr. 6, pp. 209-212.
Un pelerinaj la mănăstirea Brâncoveanu. Amintirea trecutului vitreg, Bucov, Grigorie Maior etc. În 1785, chiliile dăruite împreună cu biserica. Î.P.S. Nicolae Bălan o restaurează și o redă românilor și istoriei.
52. *Ortodoxia Oștii Domnului*, în „Revista Teologică”, XXVII (1937), nr. 7-8, pp. 287-288.
53. *Unde ne sunt mecenatii?*, în „Revista Teologică”, XXVII (1937), nr. 10, pp. 369-370.
Istoria poporului român este purtare de grijă a Celui de Sus și a unor personalități excepționale. Între ei sunt mecenatii. Azi, preotul Iordan Cucurbătă și soția Aurelia au donat 100.000 lei pentru înzestrarea bibliotecii. Să le fie urmat exemplul!
54. *Preoții noștri așa cum sunt*, în „Revista Teologică”, XXVII (1937), nr. 1, pp. 36-37.
Multitudinea preocupărilor preoțești, funcțiunile multiple și diverse ce le îndeplinesc preoții, le justifică retribuția.
55. *Epilogul răzvrătirii fostului preot Iosif Trifa*, în „Revista Teologică”, XXVII (1937), nr. 2, pp. 74-77.
Se referă la încercarea de recuperare a preotului Iosif Trifa.
56. *Organizarea slovei creștine ortodoxe*, în „Revista Teologică”, XXVII (1937), nr. 3, p. 120.
Întâmpină cu bucurie redactarea primului fascicul al buletinului biblio-critic „Scrișul creștin”.
57. *Credința copiilor noștri se surpă*, în „Revista Teologică”, XXVII (1937), nr. 4, pp. 153-154.
Necesitatea reînviării credinței, temelia neamului românesc, în rândul tineretului studios.

58. *Dr. I. H. Rushbrooke și regimul baptismului în România*, în „Revista Teologică”, XXVII (1937), nr. 4, pp. 154-155.

Răspunsul lui George Spinescu la neadevărurile înserate în presa engleză despre bapțiștii din România și despre poporul român în general, în urma vizitei în țara noastră a lui I. H. Rushbrooke.

59. *Pentru izbânda lui Hristos*, în „Revista Teologică”, XXVII (1937), nr. 6, p. 238.

Sfatul Î.P.S. Nicolae adresat preoților, despre modul cum trebuie să lucreze pentru izbânda lui Hristos: predică vie de la amvon, grijă exemplară pentru păstoriți și biserică.

60. *Regimul sectelor din România. I. Cuprinsul recenteii decizii a Ministerului Cultelor*, în „Revista Teologică”, XXVII (1937), nr. 6, pp. 237-238.

Cuprinde dispoziții privind cultele nerecunoscute de stat și dispoziții pentru sectele recunoscute și normele de funcționare și organizare a lor.

61. *Regimul sectelor din România. II. Sectele și neamul românesc*, în „Revista Teologică”, XXVII (1937), nr. 7-8, pp. 289-292.

O incursiune în istoria românilor. Românii n-au dată de încreștinare. Tot ce nu e ortodox e menit să mărunțească întregul ortodox și deci și al neamului. De aici, problema confesiunilor și a sectelor constituie și o problemă de stat, care trebuie să intervină prompt.

62. *Regimul sectelor din România. III. Atitudinea statului român față de secte*, în „Revista Teologică”, XXVII (1937), nr. 11, pp. 438-440.

Sectele dărâmă unitatea românilor și a statului. De aceea trebuie luate măsuri practice împotriva lor, în special a baptismului, adus la noi de unguri, spre dezmembrarea unității noastre naționale. Recenta decizie interzice prozelitismul.

63. *Regimul sectelor din România. IV. Critica recenteii deciziuni ministeriale privitoare la sectele din România*, în „Revista Teologică”, XXVII (1937), nr. 11, pp. 440-444.

Guvernul nu trebuia să recunoască aceste culte.

64. *Reînființarea episcopiei Maramureșului și violențele uniate*, în „Revista Teologică”, XXVII (1937), nr. 9, pp. 351-353.

Un răspuns dat articolelor apărute în presa uniților, cu ocazia reînființării episcopiei Maramureșului.

65. *Urare de sănvasii patriei mele. Un an de entuziasm religios și național*, în „Viața Ilustrată”, IV (1937), nr. 1, pp. 8-9.

66. *Pentru înviorarea credinței strămoșești*, în „Viața Ilustrată”, IV (1937), nr. 3, pp. 6-8.

67. *Rugul de la Efes*, în „Viața Ilustrată”, IV (1937), nr. 4, pp. 2-4.

68. *România — o țară care învie*, în „Viața Ilustrată”, IV (1937), nr. 5, pp. 4-6.

69. *Satul în cultura românească. Lucian Blaga la Academie*, în „Viața Ilustrată”, IV (1937), nr. 7, pp. 1-2.

70. *Pe linia marilor hotărâri. Sf. Sinod osândește literatura imorală*, în „Viața Ilustrată”, IV (1937), nr. 11, pp. 2-4.

71. *Urare de Crăciun. Nașterea lui Hristos să ne fie de folos*, în „Viața Ilustrată”, IV (1937), nr. 12, pp. 4-6.
72. *Sus să avem inimile*, în „Revista Teologică”, XXVIII (1938), nr. 1, pp. 1-5.
Privire retrospectivă a anului ce a trecut. Optimismul este de origine divină. Să începem noul an în mod optimist. Biserica și „Revista Teologică” vor îmbărbăta inimile.
73. *Viața pilduitoare a mecenatului Dr. I. Mihu — cu prilejul tipăririi „Gândurilor” sale*, în „Revista Teologică”, XXVIII (1938), nr. 2, pp. 41-43.
74. *Învierea lui Hristos și învierea neamului*, în „Revista Teologică”, XXVIII (1938), nr. 4, pp. 137-139.
Învierea Domnului este un adevăr. Preoții să coboare în popor la propovăduire pentru învierea neamului.
75. *Octavian Goga*, în „Revista Teologică”, XXVIII (1938), nr. 6, pp. 233-234.
Un articol scris cu ocazia mutării lui Octavian Goga la cele veșnice. În el se aduce laudă geniului poetului și se dă glas regretului poporului și Bisericii pentru pierderea lui.
76. *Uniația în Istoria Românismului*, în „Revista Teologică”, XXVIII (1938), nr. 7-8, pp. 273-275.
Vorbește despre uniație ca despre un act nedrept și pierzător de suflet și neam. Dă răspuns unor probleme provocatoare a slujitorilor bisericii unite.
77. *Ortodoxia și spiritul sectar*, în „Revista Teologică”, XXVIII (1938), nr. 10, pp. 425-433.
După război sectele se înmulțesc vertiginos. Biserica trebuie să ia atitudine, ea reprezentând Biserica cea adevărată. Ea ține cu tărie Sfânta Tradiție și Sfânta Scriptură, se străduiește să aducă la Hristos și pe cei cu conștiința zălogită. De când e creștinismul, ereziile au fost „niște valuri trecătoare”. Pe plan național se afirmă că sectele n-au ce căuta între români. A fi român înseamnă a fi ortodox.
78. *Regimul sectelor din România. V. Decizia ministerială din 11 iunie 1938*, în „Revista Teologică”, XXVIII (1938), nr. 10, pp. 450-451.
Funcționarea sectelor este interzisă sub sancțiune. Sectele sunt îngrădite, cu excepția: Baptismului, Adventiștilor de ziua a șaptea și Creștinilor după evanghelie. Cu acestea au de luptat preoții noștri.
79. *Pe marginea unui cuvânt arhieresc despre funcțiunea culturală a preoților noștri*, în „Revista Teologică”, XXVIII (1938), nr. 7-8, pp. 360-362.
Preoții să fie în pas cu vremea, printr-o bună pregătire, corespunzătoare pretențiilor epocii.
80. *Uniația și elitele intelectuale ortodoxe*, în „Revista Teologică”, XXVIII (1938), nr. 7-8, pp. 362-365.
Înfățișează nemulțumirile și protestul elitelor intelectuale ortodoxe față de atacurile repetate și violente al uniaților de la Blaj. Spre evidențiere și argumentare sunt date o serie de statistici.
81. *Principiul ocrotirii celei deopotrivă și cultele minoritare din România*, în „Revista Teologică”, XXVIII (1938), nr. 7-8, pp. 365-367.

Înainte de 1918, biserica unită și alte culte nu cereau respectarea principiului „deopotrivă ocrotirii”. În ciuda trecutului, îl solicită în prezent.

82. *Și fețele bisericesti trebuie să se spovedească*, în „Revista Teologică”, XXVIII (1938), nr. 11-12, pp. 506-508.

Necesitatea și obligativitatea spovedaniei pentru toți creștinii, inclusiv pentru preoți. Argumentează și cu exemple ale înaintașilor.

83. *Lectura biblică și Comentariul*, în „Revista Teologică”, XXVIII (1938), nr. 11-12, pp. 509-511.

Despre necesitatea citirii intensive și extensive de către preoți a Sfintei Scripturi, însoțită de un comentariu adecvat.

84. *Bilanț moral la capăt de an. Образul țării în pragul anului nou*, în „Viața Ilustrată”, V (1938), nr. 1, pp. 1-2.

85. *Trăiesc și după ce s-au dus. Geniul lui Octavian Goga*, în „Viața Ilustrată”, V (1938), nr. 7-8, pp. 5-7.

86. *Se înfăptuiește „visul Baznei”! Temelia bisericii ortodoxe române. Râvna localnicilor. Ajutorul oaspeților stațiunii balneare. Concertul tenorului Dr. Ioan Pulca. Perspective de viitor*, în „Telegraful Român”, LXXXVII (1939), nr. 31, 30 iulie, pp. 2-3.

87. *Dreptate pentru cei buni și harnici. Pe marginea impresionantelor manifestații ortodoxe românești de la Cluj*, în „Telegraful Român”, LXXXVII (1939), nr. 46, 12 noiembrie, pp. 1-2.

88. *Pentru o Biserică tare*, în „Revista Teologică”, XXIX (1939), nr. 1, pp. 1-2.

O dată cu Anul Nou, fiecare creștin își dorește noi realizări și satisfacții în cele ale noului an. Creștinii mai trebuie însă să lucreze „pentru o biserică tare”, sub aripa căreia să se adăpostească tot neamul nostru mare și glorios.

89. *Profesorul Dr. Vasile Gheorghiu. I. Omul*, în „Revista Teologică”, XXIX (1939), nr. 1, pp. 10-25.

Cuprinde: 1. Copilăria și tinerețea. 2. Preotul. 3. Profesorul. 4. Învățătură. II. Opera: 1. Considerații generale. 2. Introducere în Testamentul Nou. 3. Istorie biblică. 4. Cronologie biblică. 5. Critică textuală. 6. Exegeză a Testamentului Nou. 7. Teologie biblică. 8. Calendaristică și calcul pascal. 9. Predici. 10. Recenzii. 11. Varia. 12. Lucrări nepublicate. 13. Addenda.

90. *Apostolia Oștii Domnului*, în „Revista Teologică”, XXIX (1939), nr. 6, pp. 237-239.

Rolul mare al preotului în fruntea membrilor oastei — atenționând asupra ușurinței cu care pot trece la sectari; trebuie să ne precizăm clar atitudinea în această problemă.

91. *Avem Patriarh*, în „Revista Teologică”, XXIX (1939), nr. 7-8, pp. 277-280.

Relatează despre alegerea Patriarhului Miron, momentele importante din viața Sa și se fac urări de sănătate și mulți și fericiți ani.

92. *Regimul sectelor din România. VI. Instabilitatea lui. Decizia ministerială din 12 iulie 1939*, în „Revista Teologică”, XXIX (1939), nr. 10-11, pp. 457-460.

Compară hotărârea ministerială din 1938 cu cea din 1939, evidențiind lipsurile celei din urmă.

93. *Atitudinea preoțimii noastre față de evenimentele actuale. Note pe marginea unor îndemnuri arhieresti*, în „Revista Teologică”, XXIX (1939), nr. 10-11, pp. 405-411.

Vorbește despre împrejurările nefaste ale izbucnirii unui nou război mondial. Acesta e nedorit de oameni și de creștini, pentru că aduce pagubă. Î.P.S. Nicolae i-a sfătuit pe preoți să vegheze, să mângâie, să încurajeze poporul în general. Preoții să fie în mijlocul poporului, să îndemne la rugăciune, să împărtășească pe cei ce pleacă a oaste, să predice actual, pastorația individuală să fie intensificată, la fel catehizarea și munca în organizațiile religioase.

94. *Un detractor al Ortodoxiei: Arhimandritul apostat Teodosie Bonteanul*, în „Revista Teologică”, XXIX (1939), nr. 2-3, pp. 121-124.

Reacția uniților la cazul Teodosie Bonteanu; viața acestuia și modul în care voia să-și câștige o celebritate ieftină.

95. *Pe marginea schimbărilor de la Ministerul Cultelor*, în „Revista Teologică”, XXIX (1939), nr. 4, pp. 174-175.

Se aduce elogiu Î.P.S. Nicolae Colan pentru felul în care și-a plinit atribuțiile în Ministerul Cultelor și Artelor, până la înlocuirea cu Nicolae Zigre.

96. *Pe marginea desființării catedrelor de Teologie morală de la Academiiile teologice și a celei de drept bisericesc de la Universitatea din Cluj*, în „Revista Teologică”, XXIX (1939), nr. 6, pp. 259-262.

Se arată părerea de rău în legătură cu desființarea ultimei catedre de drept bisericesc în facultățile laice. Se arată evoluția dreptului bisericesc și importanța lui într-un stat creștin, cum este cel al nostru.

97. *Î.P.S. Mitropolit Nicolae despre renașterea națiunii române*, în „Viața Ilustrată”, VI (1939), nr. 1-2, pp. 12-13.

98. *Copiii nimănui sau îngeri în lanțuri*, în „Viața Ilustrată”, VI (1939), nr. 3, pp. 11-13.

99. *problemă clarificată. Mirenii în Biserică*, în „Viața Ilustrată”, VI (1939), nr. 4, pp. 10-12.

100. *Spovedania unei generații. Mai avem noi ideal?*, în „Viața Ilustrată”, VI (1939), nr. 10, pp. 7-9.

101. *Vizita P.S. Nicolae Colan la Sibiu*, în „Telegraful Român”, LXXXVIII (1940), nr. 9, 24 februarie, p. 2.

102. *Esențialul pelerinajului. Pregătirea sufletească*, în „Telegraful Român”, LXXXVIII (1940), nr. 18, 28 aprilie, p. 3.

103. *Popas festiv*, în „Telegraful Român”, LXXXVIII (1940), nr. 27-28, 30 iun., p. 2.

104. *Ordinea creștină — scăparea lumii*, în „Telegraful Român”, LXXXVIII (1940), nr. 31-32, 28 iulie, pp. 1-2.

105. *Treizeci de ani de luptă ortodoxă*, în „Revista Teologică”, XXX (1940), nr. 1-2, pp. 1-4.

106. *Începuturile Revistei Teologice. Câteva documente inedite*, în „Revista Teologică”, XXX (1940), nr. 1-2, pp. 81-91.

107. *Mitropolitul Nicolae al Ardealului — bio-bibliografie*, în „Revista Teologică”, XXX (1940), nr. 5-8, pp. 211-288.
108. *Religiozitatea poporului român*, în „Revista Teologică”, XXX (1940), nr. 1-2, pp. 53-56.
109. *Pilde de eroism ortodox*, în „Revista Teologică”, XXX (1940), nr. 5-8, pp. 465-469.
110. *Cuvânt către preoți*, în „Telegraful Român”, LXXXIX (1941), nr. 17, 20 aprilie, p. 3.
111. *Pelerinaj de obște*, în „Telegraful Român”, LXXXIX (1941), nr. 17, 20 apr., p. 3.
112. *Praznicul ortodoxiei active. Hirotonirea noului episcop al Caransebeșului. Al IX-lea congres al Oștii Domnului*, în „Telegraful Român”, LXXXIX (1941), nr. 25, 15 iunie, p. 2 (Festivitățile de Rusalii).
113. *†Petru Gherman*, în „Telegraful Român”, LXXXIX (1941), nr. 28, 6 iul., p. 1.
114. *Preoție și Teologie. Pentru recrutarea viitorilor cetățeni ai Academiei Teologice „Andreiane”*, în „Telegraful Român”, LXXXIX (1941), nr. 31, 27 iulie, pp. 1-2.
115. *Tradiție și Colegiu teologic. Gânduri pentru „cei chemați” să devină cetățeni ai Academiei Teologice „Andreiane”*, în „Telegraful Român”, LXXXIX (1941), nr. 32, 3 august, p. 3.
116. *Pomenind pe Mitropolitul Andreiu Șaguna*, în „Telegraful Român”, LXXXIX (1941), nr. 50, 7 decembrie, p. 1.
117. *Cu fruntea sus*, în „Revista Teologică”, XXXI (1941), nr. 1-2, pp. 1-5.
118. *Fii preot!*, în „Revista Teologică”, XXXI (1941), nr. 3-4, pp. 101-102.
119. *Religia în școala secundară*, în „Revista Teologică”, XXXI (1941), nr. 5, pp. 262-264.
120. *Jubileul Academiei Teologice „Andreiane” (la 130 de ani de existență)*, în „Revista Teologică”, XXXI (1941), nr. 11-12, pp. 504-507.
121. *O izbândă a Departamentului Cultelor*, în „Telegraful Român”, XC (1942), nr. 21, 24 mai, p. 2.
122. *Lângă sufletul neamului*, în „Telegraful Român”, XC (1942), nr. 30, 26 iul., p. 1.
123. *Cuvântarea rostită de I.P.S. Sa Mitropolitul Nicolae la adunarea Asociației clerului „Andrei Șaguna” din 12 noiembrie a.c. (după notele Păr. Prof. Gr. T. Marcu)*, în „Telegraful Român”, XC (1942), nr. 46, 15 noiembrie, p. 1.
124. *Secretul izbânzilor șaguniene*, în „Telegraful Român”, XC (1942), nr. 50, 13 decembrie, p. 2.
125. *Veacul ortodoxiei misionare*, în „Revista Teologică”, XXXII (1942), nr. 1-2, p. 1.
126. *O carte care nu trebuia scrisă*, în „Revista Teologică”, XXXII (1942), nr. 5-6, pp. 296-298.
127. *Problema confesională*, în „Revista Teologică”, XXXII (1942), nr. 7-8, p. 367.
128. *Academia Teologică „Andreiană” pe culmi. Strălucitele festivități ale înălțării ei la rang universitar*, în „Telegraful Român”, XCI (1943), nr. 24, 13 iun., pp. 3-4.
129. *Vinul aprinderii lui Dumnezeu. Sorbi și tu din el?*, în „Telegraful Român”, XCI (1943), nr. 25, 20 iunie, pp. 2-3.

130. *Nu vă potriviți veacului acestuia. Studenților mei*, în „Telegraful Român”, XCI (1943), nr. 25, 20 iunie, pp. 2-3.
131. *†Preotului Vasile Mateiu*, în „Telegraful Român”, XCI (1943), nr. 47, 21 noiembrie, p. 3.
132. *Ispitiți Scripturile. Studenților mei*, în „Telegraful Român”, XCI (1943), nr. 47, 21 noiembrie, pp. 2-4.
133. *Inițiativa transilvană în tipărirea Bibliei românești*, în „Revista Teologică”, XXXIII (1943), nr. 1-2, pp. 98-103.
134. *Înălțarea la rang universitar a Academiei Teologice „Andreiane”*, în „Revista Teologică”, XXXIII (1943), nr. 3-4, pp. 161-165.
135. *Decalogul luptei antisectare*, în „Revista Teologică”, XXXIII (1943), nr. 5-6, pp. 271-276.
136. *Preoțimea lui Șaguna*, în „Revista Teologică”, XXXIII (1943), nr. 7-8, pp. 341-347.
137. *Biserica și sănătatea neamului*, în „Revista Teologică”, XXXIII (1943), nr. 9-10, pp. 405-408.
138. *Ortodoxia ardeleană — Biserică a poporului*, în „Revista Teologică”, XXXIV (1944), nr. 2, pp. 81-84.
139. *Fidelitate*, în „Revista Teologică”, XXXIV (1944), nr. 9-10, pp. 385-387.
140. *Cununa vieții*, în „Revista Teologică”, XXXIV (1944), nr. 9-10, pp. 385-387.
141. *Bibliotecile Î.P.S. Mitropolit Nicolae*, în „Revista Teologică”, XXXIV (1944), nr. 2, pp. 120-125.
142. *Tendințe de catolicizare în România? (O precizare pentru presa elvețiană și pentru colportorii de zvonuri)*, în „Revista Teologică”, XXXIV (1944), nr. 2, pp. 126-128.
143. *Temeiurile ortodoxe ale păcii viitoare*, în „Revista Teologică”, XXXIV (1944), nr. 5-6, pp. 271-272.
144. *Cuvântarea Î.P.S. nostru Mitropolit Nicolae la recepția de Anul Nou. Reședința Mitropolitană (după notele luate de Părintele Grigorie T. Marcu)*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 2, 9 ianuarie, pp. 1-2.
145. *Festivitățile de Anul Nou la Sibiu*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 2, 9 ianuarie, p. 2.
146. *Cuvântarea rostită de Î.P.S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae la deschiderea Adunării generale a Sindicatului ziariștilor din Ardeal și Banat (30 ianuarie 1944) (după notele luate de părintele Gr. T. Marcu)*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 6, 6 februarie, p. 1.
147. *„Dragă frate de departe”*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 6, 6 feb., p. 2.
148. *Perioada ecleziastică în Istoria Dreptului transilvan*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 13, 26 martie pp. 3-4.
149. *Cu „Doamne-Ajută”!*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 40, 8 sep., p. 1.
150. *Masacrul de la Cornești*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 45, 16 sep., p. 1.
151. *Nu primesc arbitrajul! Declarația Î.P.S. Mitropolit Nicolae al Ardealului în Consiliul de Coroană din August 1940*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 46, 17 septembrie, p. 1.

152. „*Să ne ascuțim săbiile!*”, în „*Telegraful Român*”, XCII (1944), nr. 47, 19 septembrie, p. 2.
153. *Preoți cu crucea-n frunte. Șaguna*, în „*Telegraful Român*”, XCII (1944), nr. 48, 20 septembrie, p. 2.
154. *Preoți cu crucea-n frunte. Mitropolitul Nicolae*, în „*Telegraful Român*”, XCII (1944), nr. 49, 21 septembrie, p. 2.
155. *Preoți cu crucea-n frunte. Episcopul Nicolae Colan*, în „*Telegraful Român*”, XCII (1944), nr. 50, 22 septembrie, p. 2.
156. *Preoți cu crucea-n frunte. Părintele Alexandru din Sf. Gheorghe*, în „*Telegraful Român*”, XCII (1944), nr. 51, 23 septembrie, p. 2.
157. *Preoți cu crucea-n frunte. Părintele Ioniță Coman*, în „*Telegraful Român*”, XCII (1944), nr. 52, 24 septembrie, p. 3.
158. *Preoți cu crucea-n frunte. Spovedania unui Episcop*, în „*Telegraful Român*”, XCII (1944), nr. 53, 26 septembrie, p. 2.
159. *Preoți cu crucea-n frunte. Aurel Munteanu. Întâia sa pătimire*, în „*Telegraful Român*”, XCII (1944), nr. 54, 27 septembrie, p. 2.
160. *Preoți cu crucea-n frunte. Ioan Dima*, în „*Telegraful Român*”, XCII (1944), nr. 56, 29 septembrie, p. 2.
161. *Preoți cu crucea-n frunte. Aurel Nistor*, în „*Telegraful Român*”, XCII (1944), nr. 57, 30 septembrie, p. 2.
162. *Preoți cu crucea-n frunte. Iacob Chiffa*, în „*Telegraful Român*”, XCII (1944), nr. 61, 5 octombrie, p. 2.
163. *Preoți cu crucea-n frunte. Emanuil Beșa*, în „*Telegraful Român*”, XCII (1944), nr. 61, 5 octombrie, p. 2.
164. *Mai tari decâturgia*, în „*Telegraful Român*”, XCII (1944), nr. 62, 6 oct., p. 1.
165. *Preoți cu crucea-n frunte. Ioan Opreș*, în „*Telegraful Român*”, XCII (1944), nr. 64, 8 octombrie, p. 3.
166. *Preoți cu crucea-n frunte. Doi frați de cruce*, în „*Telegraful Român*”, XCII (1944), nr. 65, 10 octombrie, p. 2.
167. *Preoți cu crucea-n frunte. Mihail Ganea*, în „*Telegraful Român*”, XCII (1944), nr. 67, 12 octombrie, p. 2.
168. *Preoți cu crucea-n frunte. Maniu Lungu*, în „*Telegraful Român*”, XCII (1944), nr. 68, 13 octombrie, p. 3.
169. *Preoți cu crucea-n frunte. Coman Baca. O întâlnire la Iași în 1918*, în „*Telegraful Român*”, XCII (1944), nr. 76, 24 octombrie, p. 2.
170. *Praznicul dezrobirii*, în „*Telegraful Român*”, XCII (1944), nr. 78, 26 oct., p. 1.
171. *Preoți cu crucea-n frunte. Iosif Cațavei*, în „*Telegraful Român*”, XCII (1944), nr. 78, 26 octombrie, p. 2.
172. *Parada jertfelor*, în „*Telegraful Român*”, XCII (1944), nr. 79, 28 oct., p. 1.
173. *Preoți cu crucea-n frunte. Avram Stana*, în „*Telegraful Român*”, XCII (1944), nr. 80, 29 octombrie, p. 3.
174. *Martiraj preoțesc*, în „*Telegraful Român*”, XCII (1944), nr. 80, 29 oct., p. 4.
175. *Preoți cu crucea-n frunte. A. Concatu*, în „*Telegraful Român*”, XCII (1944), nr. 81, 31 oct., p. 2.

176. *Poporul meu*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 81, 31 octombrie, p. 2.
177. *Ura care destramă*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 82, 1 nov., p. 1.
178. *În veșminte albe. Studenților mei*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 91, 12 nov., pp. 2-3.
179. „*Iată!*”... *Studenților mei*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 97, 19 nov., pp. 2-3.
180. *Rugămintele către preoțimea noastră*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 99, 23 nov., p. 2.
181. *Preoți cu crucea-n frunte. Augustin Cosma*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 100, 24 noiembrie, p. 2.
182. *Preoți cu crucea-n frunte. A doua oară Augustin Cosma*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 101, 25 noiembrie, p. 2.
183. *Martirul de la Huedin*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 102, 26 nov., p. 2.
184. „*Cu dor!*”... *Studenților mei*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 102, 26 nov., pp. 2-3.
185. *Devotament. Studenților mei*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 108, 3 decembrie, pp. 2-4.
186. „*Suie-te aici!*”... *Studenților mei*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 113, 10 decembrie, pp. 2-4.
187. *Preoți cu crucea-n frunte. Ioan Munteanu*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 119, 17 decembrie, p. 3.
188. *Preoți cu crucea-n frunte. Ioan Toma*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 121, 20 decembrie, p. 2.
189. *Apsinthos. Studenților mei*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 123-126, 25 decembrie, pp. 3-5.
190. *Serbarea școlarilor de la „Aplicație”*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 123-126, 25 decembrie, p. 4.
191. *Crâmpoie din carnetul meu. Pe bună mână am ajuns!*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 123-126, 25 decembrie, p. 6.
192. *Preoți cu crucea-n frunte. Dr. Vasile Saftu — întâiul Episcop al Armatei române*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 123-126, 25 decembrie, p. 8.
193. *Pace între frați*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 123-126, 25 dec., p. 10.
194. *Preoți cu crucea-n frunte. Iosif Micu*, în „Telegraful Român”, XCIII (1945), nr. 1, 1 ianuarie, p. 3.
195. *Cuvântarea Î.P.S. nostru Mitropolit Nicolae cu ocazia recepției de Anul Nou*, în „Telegraful Român”, XCIII (1945), nr. 2, 7 ianuarie, p. 1.
196. *Luptător din popor pentru dreapta credință*, în „Telegraful Român”, XCIII (1945), nr. 12-15, 18 martie, pp. 7-8.
197. *Cuvânt — rostit de către Î.P.S. nostru Mitropolit Nicolae în Catedrala mitropolitană din Sibiu, cu prilejul prăsnuirii zilei victoriei (9 Mai 1945) (după notele părintelui Gr. T. Marcu)*, în „Telegraful Român”, XCIII (1945), nr. 20, 13 mai, p. 1.

198. *Cartea celor șapte ani de sbucium românesc: „Mântuiește, Doamne, poporul Tău”,* în „Revista Teologică”, XXXV (1945), nr. 1-2, pp. 1-7.
Cartea cuprinde pastorale și cuvântări rostite de Î.P.S. Nicolae Bălan, prin care se proclamă atașamentul bisericii față de popor — la bine și la rău.
199. *Aceeași luptă dreaptă!*, în „Revista Teologică”, XXXV (1945), nr. 3-4, pp. 81-83.
Biserica noastră și-a apărut mereu ființa în mod loial, în fața celor ce au vrut să dezbine. Continuăm să veghem dreapta credință cu armele duhovnicești, care nu vatămă demnitatea aproapelui.
200. *Un pătrar de veac (de arhipăstorire a Î.P.S. Mitropolit Nicolae Bălan),* în „Revista Teologică”, XXXV (1945), nr. 6, pp. 217-220.
La un pătrar de veac, se aduce elogiu Î.P.S. Sale pentru grija ce o poartă arhiepiscopiei și arhipăstoriților.
201. *Întâlnirea de la Academia română,* în „Revista Teologică”, XXXV (1945), nr. 6, pp. 237-242.
P.S. Sa Nicolae Colan este urmașul lui Nicolae Titulescu la Academie. Modest, om al gliei și al Cerului, și-a dus cu cinste vredniciile și însărcinările.
202. *Sub streșina bisericii. Satul etern,* în „Revista Teologică”, XXXV (1945), nr. 6, pp. 249-251.
Satul copilăriei te însoțește peste viață cu nostalgice amintiri. Legătura ce există între biserică, preot și sat. Toate valorile „satului etern” le descoperi când trăiești la oraș, plecat din satul natal.
203. *Se caută nași ai orfanilor de război. O generoasă inițiativă a Î.P.S. Mitropolit Nicolae al Ardealului,* în „Revista Teologică”, XXXV (1945), nr. 3-4, pp. 145-146.
204. *Sub streșina bisericii. Bisericuța noastră,* în „Revista Teologică”, XXXV (1945), nr. 7-8, pp. 330-333.
Sub streșina bisericuței de la țară, ca și sub aceea a catedralei de la oraș, șiraguri de oameni și-au hrănit cele mai curate simțăminte. Comparatie între spiritualitatea și evlavie credincioșilor de la țară și ale acelor de la oraș.
205. *Latifundiile noastre — cu prilejul vizitei în Ardeal a ministrului cultelor,* în „Revista Teologică”, XXXV (1945), nr. 9-10, p. 411.
Latifundiile preoțimii noastre sunt de ordin sufletesc; de aici durabilitatea lor în vreme.
206. *Sub streșina bisericii. Sub acoperământul Maicii Domnului,* în „Revista Teologică”, XXXV (1945), nr. 11-12, pp. 481-485.
Minunea de la Lourdes. Cinstirea icoanei Maicii Domnului, care străjuiește intrarea fiecărei case a satului.
207. *Luceafărul dimineții,* în „Revista Teologică”, XXXVI (1946), nr. 1-2, pp. 1-6.
Războiul a lăsat urme crunte. Lumea caută pacea și consolidarea ei. Pentru aceasta e nevoie de stărpirea răului în special al celui nevăzut din perimetrul sufletului. Acolo e eficace concepția creștină despre viață. În antichitate simbolul împărăției era Venus (Luceafărul), străjerul dintre zi și noapte. Iisus Hristos este Luceafăr al dimineții.
208. *Voluntarele dreptei credințe,* în „Revista Teologică”, XXXVI (1946), nr. 1-2, pp. 140-141.

209. *O elogiare studentească a lui Șaguna*, în „Revista Teologică”, XXXVI (1946), nr. 3-4, pp. 233-236.
210. *Ierarh priit norodului (P.S. Nicolae Colan)*, în „Revista Teologică”, XXXVI (1946), nr. 5-6, pp. 257-279.
211. *În numele creștinătății* (traducere), în „Revista Teologică”, XXXVI (1946), nr. 7-8, pp. 353-356.
212. *†Preotului Profesor Haralambie Roventă*, în „Revista Teologică”, XXXVI (1946), nr. 9-10, pp. 432-435.
213. *Programul vifleet*, în „Revista Teologică”, XXXVI (1946), nr. 11-12, pp. 449-450.
214. *De la alfa... Studenților mei*, în „Telegraful Român”, XCV (1947), nr. 3-4, 26 ian., pp. 2-3.
215. *De la-nceput*, în „Revista Teologică”, XXXVII (1947), nr. 1-2, pp. 1-3.
216. *Fidelitate față de original (Cu prilejul împlinirii a patru decenii de la înființarea „Revistei Teologice”)*, în „Revista Teologică”, XXXVII (1947), nr. 1-2, pp. 80-82.
217. *Ortodoxia azi*, în „Revista Teologică”, XXXVII (1947), nr. 3-4, pp. 113-115.
218. *†Părintelui Ciuhandu*, în „Revista Teologică”, XXXVII (1947), nr. 5-6, pp. 197-199.
219. *Un document public împotriva aberațiilor sectare*, în „Revista Teologică”, XXXVII (1947), nr. 7-10, p. 361.
220. *Biserica rusă în războiul de apărare a patriei*, în „Revista Teologică”, XXXVII (1947), nr. 11-12, pp. 389-398.
221. *Sub puterea Ierusalimului stând*, în „Telegraful Român”, XCVI (1948), nr. 37-52, 2 dec., p. 2.
222. *Sfârșit de an școlar*, în „România Viitoare”, V (1948), nr. 124, pp. 1-2.
223. *O sarcină obștească: Lupta împotriva superstițiilor și a obscurantismului*, în „Lupta Sibiului”, I (1949), nr. 65, pp. 2-3.
224. *Să stărpim superstițiile*, în „Lupta Sibiului”, I (1949), nr. 66, p. 2.
225. *30 de ani pentru pace. Evocări din pastoralele și cuvântările Î.P.S. Mitropolit Nicolae al Ardealului*, în „Telegraful Român”, XCVIII (1950), nr. 16-19, 28 mai, pp. 4-6.
226. *Biserica Ortodoxă în slujba apărării Păcii*, în „Ortodoxia”, III (1951), nr. 1, pp. 15-44.
227. *Î.P.S. Mitropolit Nicolae al Ardealului septuagenar*, în „Telegraful Român”, C (1952), nr. 14-15, 1 mai, pp. 3-4.
228. *Lupta lui Petru Maior împotriva papalității*, în „Ortodoxia”, IV (1952), nr. 3-4, pp. 488-515.
229. *Cunoașterea aprofundată a Sf. Scripturi, îndatorire de căpetenie a preoților zilelor noastre*, în „Studii Teologice”, IV (1952), nr. 3-4, pp. 202-215.
230. *Telegraful Român și literatura religioasă*, în „Telegraful Român”, CI (1953), nr. 1-2, 1 ianuarie, p. 12.
231. *Î.P.S. Patriarh Justinian călăuzitor al Bisericii Ortodoxe Române în lupta activă pentru pace*, în „Telegraful Român”, CI (1953), nr. 31-33, 1 aug., p. 2.

232. *Metode preoțești de intensificare a luptei pentru apărarea Păcii*, în „Biserica Ortodoxă Română”, LXXI (1953), nr. 2-3, pp. 229-235.
233. *Lupta pentru pace și preocupările actuale ale Bisericii Ortodoxe Române, oglindite în scrierile Î.P.S. Patriarh Justinian*, în „Biserica Ortodoxă Română”, LXXI (1953), nr. 9-10, pp. 982-1000.
234. *Urare de Anul Nou: „Să vă faceți părtași dumnezeieștii firi!”*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 1-2, 15 ianuarie, pp. 1-2.
235. *Socotelile de un an de zile ale unei lupte mărețe. „Pace pe pământ, prietenie între oameni, bună înțelegere între popoare!”*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 1-2, 15 ianuarie, p. 3.
236. *Podoaba omului, înțelepciunea*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 3-4, 30 ianuarie, p. 3.
237. *Faptă pilduitoare*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 3-4, 30 ian., p. 4.
238. *Dragostea de aproapele să nu o rușinăm!*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 5-6, 15 februarie, pp. 2-3.
239. *Î.P.S. Patriarh Alexei al Rusiei — mare ierarh ortodox și luptător pentru pace*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 7-8, 28 februarie, p. 2.
240. *Școlile Bisericii ortodoxe ruse*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 7-8, 28 februarie, p. 4.
241. *Grija Bisericii și a Statului de lăcașurile de închinăciune*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 11-12, 31 martie, p. 3.
242. *Biserica ortodoxă chineză*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 13-14, 15 aprilie, p. 4.
243. *Moarte și înviere, distrugere și pace*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 15-16, 25 aprilie, p. 2.
244. *Podoaba Ortodoxiei răsăritene. „Biserica cea mare” — „Sfânta Sofia” — din Constantinopol*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 15-16, p. 4.
245. *Ministrul Cultelor la Sibiu. Dl. Prof. Acad. Petre Constantinescu-Iași a vizitat pe Î.P.S. Mitropolit Nicolae al Ardealului și instituțiile bisericești*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 19-20, 31 mai, p. 1.
246. *Întâmplare mică — dar cu înțeles mare*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 19-20, 31 mai, p. 4.
247. *Povețele Arhipăstorului sunt ascultate*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 23-24, 15 iulie, p. 1.
248. *Alipirea credincioșilor față de sfânta Biserică*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 29-30, 25 septembrie, p. 1.
249. *Un model de viață creștinească. Cuvioasa Paraschiva*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 31-32, 1 octombrie, p. 1.
250. *Vizita Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae al Krutiției și Colomnei*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 31-32, 1 octombrie, p. 4.
251. *La a 6-a aniversare a Reîntregirii Bisericii ortodoxe române din Ardeal*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 33-34, 15 octombrie, p. 1.
252. *Mărturii adânc grăitoare. „Unirea” cu Roma papală judecată de foștii uniți*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 33-34, 15 octombrie, p. 2.

253. *21 Octombrie. Praznicul de Pomenire a cuvioșilor Sofronie, Visarion și Oprea*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 33-34, 15 oct., p. 3.
254. *Sărbătorirea Î.P.S. Patriarh Justinian*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 35-36, 15 noiembrie, p. 1.
255. *Înaltă cinstire a unor fruntași bisericești*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 35-36, 15 noiembrie, p. 3.
256. *„Nașterea lui Hristos să ne fie de folos”*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 37-38, 25 decembrie, p. 2.
257. *Pace în lume — adică între noi!*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 37-38, 25 decembrie, p. 4.
258. *După trei decenii*, în „Telegraful Român”, CIII (1955), nr. 9-10, 1 mar., pp. 3-4.
259. *Cumpănă de veac, Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae al Ardealului la 50 de ani de slujire bisericească (1905-1955)*, în „Telegraful Român”, CIII (1955), nr. 29-30, 1 august, p. 15.
260. *Î.P.S. Patriarh Justinian, călăuzitor al Bisericii Ortodoxe Române în lupta activă pentru pace*, în „Telegraful Român”, CIII (1955), nr. 31-33, 1 aug., p. 2.
261. *Urare de Anul Nou. Astăzi, nicăieri nu bubuie tunul!*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 1-2, 1 ianuarie, p. 1.
262. *Mai presus de orice: Apărarea păcii*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 1-2, 1 ianuarie, p. 3.
263. *Credincioșii tuturor cultelor apără pacea. Puternice manifestări de sprijinire a hotărârilor Conferinței europene de la Moscova*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 3-4, 15 ianuarie, p. 1.
264. *Sfinții Trei Ierarhi Vasile, Grigore și Ioan*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 3-4, 15 ianuarie, p. 4.
265. *Întâmpinarea Domnului în sfânta biserică și în sufletele credincioșilor*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 5-6, 1 februarie, p. 2.
266. *Pilduitoare cinstire a părinților*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 5-6, 1 februarie, p. 3.
267. *Cucernicia curată*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 7-8, 15 februarie, p. 1.
268. *Povește duhovnicești. Treptele căinței*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 11-12, 31 martie, p. 1.
269. *Praznicul praznicelor creștinești*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 15-16, 30 aprilie, p. 1.
270. *Știri bisericești*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 17-18, 15 mai, p. 4.
271. *Un popas sărbătoresc. Se împlinesc 35 de ani de la sfințirea întrui arhiereu a Î.P.S. nostru Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 21-22, 15 iunie, p. 1.
272. *Praznice bisericești: Pomenirea Sfinților Apostoli Petru și Pavel*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 23-24, 30 iunie, p. 1.
273. *Sfaturile Evanghelice*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 25-26, 31 iulie, p. 2.

274. *Datoriile credincioșilor față de Sfânta Biserică*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 27-28, 5 august, p. 1.
275. *Mitropolitul Nicolae al Ardealului*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 29-30, 20 august, p. 1.
276. *Zece ani de Arhierie*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 29-30, 20 august, p. 4.
277. *Recunoștința noastră*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 29-30, 20 august, p. 4.
278. *În rândurile Sfinților, întreitul praznic de la Alba Iulia (21 octombrie 1955), Cei dintâi Sfinți Mucenici și Mărturisitori ai Bisericii Ortodoxe din Ardeal. 7 ani de la Reîntregirea bisericească a Românilor ardeleni. 70 de ani de când Biserica Ortodoxă Română a devenit de sine stătătoare (autocefală)*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 35-36, 30 octombrie, p. 1.
279. *Pomenirea Mitropolitului Nicolae al Ardealului*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 39-40, 1 decembrie, p. 3.
280. *„Între oameni bunăvoire!”*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 41-42, 25 decembrie, p. 1.
281. *Marile festivități religioase ale Bisericii Ortodoxe Române. Festivitățile de la Alba Iulia*, în „Biserica Ortodoxă Română”, LXXIII (1955), nr. 11-12, pp. 1121-1134.
282. *Cartea de căpătâi a preotului — din experiențele cursurilor de îndrumare a clerului*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, XXXIII (1956), nr. 5, pp. 236-245.
283. *Douăzeci de ani de Arhipăstorire*, în „Telegraful Român”, CIV (1956), nr. 29-30, 15 iulie, pp. 1, 4.
284. *Un așezământ de seamă al Bisericii ardeleni. Institutul Teologic Universitar din Sibiu*, în „Telegraful Român”, CIV (1956), nr. 33-34, 15 august, pp. 1, 3.
285. *Sfânta Scriptură în limba română*, în „Telegraful Român”, CIV (1956), nr. 37-38, 15 septembrie, pp. 1-4.
286. *Catedrala mitropolitană din Sibiu de la târnosirea ei*, în „Mitropolia Ardealului”, I (1956), nr. 1-2, pp. 132-136.
287. *Părintele Profesor Dr. Vasile Gheorghiu*, în „Mitropolia Ardealului”, I (1956), nr. 1-2, pp. 141-144.
288. *Praznicul păcii*, în „Mitropolia Ardealului”, I (1956), nr. 3-4, pp. 184-188.
289. *Alegerea, investitura și înscăunarea Î.P.S. Mitropolit Iustin al Ardealului*, în „Biserica ortodoxă Română”, LXXIV (1956), nr. 3-4, pp. 214-264 (în colaborare cu diac. Prof. Gh. I. Moisescu).
290. *„O țară de schit...” ca un grăunte de muștar*, în „Mitropolia Ardealului”, II (1957), nr. 1-2, pp. 123-126.
291. *Biserica brâncovenească din Făgăraș*, în „Mitropolia Ardealului”, II (1957), nr. 1-2, pp. 126-129.
292. *Mănăstirea „de rit grecesc” din Blaj*, în „Mitropolia Ardealului”, II (1957), nr. 3-4, pp. 286-288.
293. *Un călugăr orb, dascăl al vechilor școli blăjene*, în „Mitropolia Ardealului”, II (1957), nr. 11-12, pp. 880-881.

294. *Întru mulți ani, stăpâne! Înalt Prea Sfinția Sa D. D. Dr. Iustin Moisesescu, Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba Iulia și Sibiu și Mitropolit al românilor ortodocși din Ardeal, Crișana și Maramureș, în „Îndrumătorul Bisericesc”, Tipografia „Reîntregirea”, Sibiu, 1957, pp. 37-48.*
295. *Sfânta Scriptură în limba română, în „Îndrumătorul Bisericesc”, Tipografia „Reîntregirea”, Sibiu, 1957, pp. 88-92.*
296. *Sfânta Scriptură în limba română, în „Mitropolia Olteniei”, IX (1957), nr. 3-4, pp. 149-160.*
297. *Bucuria vieții. Datoria preotului de a cultiva și spori în mijlocul păstoriților săi, în „Mitropolia Olteniei”, IX (1957), nr. 11-12, pp. 729-736.*
298. *Papalitatea și românii din Ardeal, în „Ortodoxia”, IX (1957), nr. 4, pp. 622-670.*
299. *Alegerea, investitura și înscăunarea Înalt Prea Sfințitului Nicolae Colan, Mitropolitul Ardealului, în „Biserica Ortodoxă Română”, LXXV (1957), nr. 6-7, pp. 489-527.*
300. *Alegerea, investitura și înscăunarea Prea Sfințitului Teofil Herineanu Episcopul Vadului, Feleacului și Clujului, în „Biserica Ortodoxă Română”, LXXV (1957), nr. 11-12, pp. 1262-1301.*
301. *Ephesus redivivus — Pe urmele celei mai de seamă ctitorii Pauline a Asiei Minor, în „Mitropolia Ardealului”, III (1958), nr. 9-10, pp. 674-679.*
302. *Petru Maior — precursor al unificării bisericești a românilor din Ardeal, în „Mitropolia Ardealului”, III (1958), nr. 9-10, pp. 709-716.*
303. *Sfânta Scriptură „în pom românesc” — 100 de ani de la apariția Bibliei lui Șaguna, în „Mitropolia Ardealului”, III (1958), nr. 11-12, pp. 782-812.*
304. *Ierarhi cărturari ai Bisericii noastre, în „Îndrumătorul Bisericesc”, Tipografia „Reîntregirea”, Sibiu, 1958, pp. 85-92.*
 Pe Î.P.S. Mitr. Nicolae al Ardealului, autorul îl caracterizează prin versurile:
 Dintru tot bunul început
 A pus în toate cu tact, cu rost
 Tărie de neîntrecut,
 Dreptar și scut...
305. *O nouă etapă în istoria editării textului original al Noului Testament, în „Studii Teologice”, seria a II-a, X (1958), nr. 9-10, pp. 643-648.*
306. *Cum a întâmpinat Mitropolia Ardealului evenimentul Eliberării României, în „Telegraful Român”, CVII (1959), nr. 29-34, 1 august-1 septembrie, pp. 6-7.*
307. *Paștile, în „Mitropolia Ardealului”, IV (1959), nr. 3-4, pp. 363.*
308. *Părintele Profesor Dr. Grigorie Pișculescu — Gala Galaction — octogenar, în „Mitropolia Ardealului”, IV (1959), nr. 7-8, pp. 514-521.*
309. *Încrederea și prietenia între oameni și popoare condiții pentru destinderea încordării internaționale și pentru coexistența pașnică a statelor — îndatoririle clerului și credincioșilor, în „Mitropolia Ardealului”, IV (1959), nr. 9-10, pp. 648-657.*
310. *Viața și opera învățatului teolog neotestamentar ortodox român Preot Profesor Vasile Gheorghiu, în „Mitropolia Ardealului”, IV (1959), nr. 11-12, pp. 830-849.*
311. *Și asta-i tot „ad maiorem Dei gloriam”? în „Mitropolia Ardealului”, (1960), nr. 3-4, pp. 175-182.*

312. *150 de ani, în slujba Cuvântului insuflat*, în „Telegraful Român”, CIX (1961), nr. 45-46, 1 decembrie, p. 3.
313. *Spicuri din activitatea publicistică a Arhipăstorului nostru*, în „Telegraful Român”, CXI (1963), nr. 43-44, 15 noiembrie, pp. 2-3.
314. *Sfântul Varnava Cipriotul, apostol al eleniștilor*, în „Mitropolia Ardealului”, VIII (1963), nr. 1-3, pp. 45-73.
315. *Mileniul... atonit*, în „Mitropolia Ardealului”, VIII (1963), nr. 7-8, pp. 494-497.
316. *Sub semnul Dialogului*, în „Mitropolia Ardealului”, VIII (1963), nr. 11-12, pp. 832-835.
317. *Prezența ardeleană a Mitropolitului Antim Ivireanu*, în „Mitropolia Ardealului”, XI (1966), nr. 9-10, pp. 565-573.
318. *Palmam qui meruit fuerat. Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae Colan la 30 de ani de Arhierie*, în „Mitropolia Ardealului”, XI (1966), nr. 4-6, pp. 211-225.
319. *Profilul ortodox al unei comemorări apostolești (XIX veacuri de la moartea martirică a Sfinților Apostoli Petru și Pavel)*, în „Mitropolia Ardealului”, XII (1967), nr. 6-7, pp. 480-490.
320. *Preocupări ermineutice de interes actual panortodox și ecumenist*, în „Mitropolia Ardealului”, XIII (1968), nr. 7-8, pp. 484-515.
321. *Lucrările „Seminarului european de traduceri biblice” întrunit la Arnoldshain, R.F. Germania*, în „Biserica Ortodoxă Română”, LXXXVI (1968), nr. 7-8, pp. 930-933.
322. *Preocupări și studii de teologie biblică*, în „Studii Teologice”, seria a II-a, XX (1968), nr. 5-6, pp. 345-363.
323. *Un eveniment bisericesc: Biblia din 1968*, în „Biserica Ortodoxă Română”, LXXXVII (1969), nr. 5-6, pp. 483-486.
324. *Colaborarea între cultele din țara noastră*, în „Îndrumătorul Bisericesc”, Tipografia „Reîntregirea”, Sibiu, 1970, pp. 69-75.
325. *Iosif Iuliu Olariu. O jumătate de veac de la moarte*, în „Mitropolia Banatului”, XX (1970), nr. 10-12, pp. 720-726.
326. *Comemorarea a 150 de ani de la moartea lui Petru Maior*, în „Telegraful Român”, CXIX (1971), nr. 11-12, 15 martie, p. 3.
327. *Canonistul Profesor Dr. Ioan Mateiu. Un pătrar de veac de la moartea sa*, în „Mitropolia Ardealului”, XVI (1971), nr. 7-8, pp. 580-583.
328. *Gheorghe Lazăr — 150 de ani de la moarte*, în „Mitropolia Ardealului”, XVIII (1973), nr. 9-10, pp. 947-949.
329. *Consultația biblică de la Bad-Saarow — R.D. Germană*, în „Biserica Ortodoxă Română”, XCI (1973), nr. 3-5, pp. 302-305.
330. *Considerații asupra Noului Testament din 1648*, în „Studii Teologice”, seria a II-a, XXV (1973), nr. 9-10, pp. 605-618.
331. *Noul Testament de la Bălgrad (Alba-Iulia) — 325 de ani de la tipărirea lui*, în „Mitropolia Ardealului”, XIX (1974), nr. 1-3, pp. 84-95.
332. *Catedrala mitropolitană din Sibiu*, în „Îndrumătorul Bisericesc”, Tipografia eparhială, Sibiu, 1974, pp. 164-168.

333. *In memoriam — Episcopul Argay György*, în „Mitropolia Ardealului”, XX (1975), nr. 3-5, pp. 366-368 (în colaborare cu Diac. Cons. Gheorghe Papuc și Prof. Dr. Lorand Lenghel).
334. *Recunoștința*, în „Îndrumătorul Bisericesc”, Tipografia eparhială, Sibiu, 1975, pp. 195-197.
335. *Prolegomena la refacerea Episcopiei ortodoxe române de Alba Iulia*, în „Mitropolia Ardealului”, XXI (1976), nr. 1-3, pp. 15-23.
336. *Mitropolitul Nicolae Colan al Ardealului — 10 ani de la săvârșirea din viață*, în „Mitropolia Ardealului”, XXII (1977), nr. 7-9, pp. 685-688.
337. *Refacerea Episcopiei de Alba Iulia*, în „Îndrumător Pastoral”, I (1977), pp. 77-96.
338. *Vocația șaguniană a „Telegrafului Român”*, în „Telegraful Român”, CXXVI (1978), nr. 1-4, 1-15 ianuarie, p. 6.
339. *Noul Testament de la Bălgrad și unitatea poporului român*, în „Îndrumător Pastoral”, Alba-Iulia, II (1978), pp. 140-141.
340. *Biserica și aspirațiile lumii contemporane*, în „Mitropolia Ardealului”, XXIV (1979), nr. 4-6, pp. 312-318.
341. *Patriarhul — profesor*, în „Telegraful Român”, CXXVIII (1980), nr. 9-10, 1 martie, p. 2.
342. *Flori cu stâlپări de bucurie*, în „Telegraful Român”, CXXVIII (1980), nr. 13-16, 1-15 aprilie, p. 6.
343. *Un pătrar de secol de la încetarea din viață a mitropolitului Dr. Nicolae Bălan*, în „Mitropolia Ardealului”, XXV (1980), nr. 7-9, pp. 692-702.
344. *Prea Fericirea Sa Dr. Iustin Moisesu, Patriarh teolog*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, LVI (1980), nr. 3-5, pp. 241-256.
345. *Teoctist, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, pe treptele slujirii creștine*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, LVI (1980), nr. 9-12, pp. 786-793.
346. *Fii ai aceleiași Biserici Ortodoxe Române*, în „Telegraful Român”, CXXX (1982), nr. 5-6, p. 3.
347. *La un centenar „Ca-n povești...”*, în „Telegraful Român”, CXXX (1982), nr. 13-14, pp. 1, 3.
348. *Bibliei — cuvenită cinstire prin dreaptă tâlcuire*, în „Telegraful Român”, CXXX (1982), nr. 29-30, pp. 1, 4.
349. *Misiune și îndatoriri pastorale*, în „Mitropolia Ardealului”, XXVI (1982), nr. 4-6, p. 283.
350. *„Telegraful Român” în slujba unității de credință a românilor transilvăneni*, în „Telegraful Român”, CXXXI (1983), nr. 1-4, p. 4.

Subiecte laice

1. *Învățăminte din recente alegeri engleze*, în „Telegraful Român”, LXXIX (1931), nr. 79-80, 7 noiembrie, pp. 2-3.
2. *Corul Săliștenilor în capitală*, în „Telegraful Român”, LXXIX (1931), nr. 79-80, 7 noiembrie, p. 5.
3. *Pentru pacea popoarelor*, în „Telegraful Român”, LXXX (1932), nr. 7-8, 23 ian., p. 2.

4. *Soarta unor frați năpăstuiți*, în „Telegraful Român”, LXXX (1932), nr. 19-20, 5 martie, p. 4.
5. *Corespondență din Capitală. Învățământul religios în școalele primare. Pentru sănătatea trupească a celor mici*, în „Telegraful Român”, LXXX (1932), nr. 40-41, 21 mai, pp. 1-2.
6. *Scrisori de la sate. Mișcarea culturală în comuna Ohaba*, în „Telegraful Român”, LXXX (1932), nr. 60-62, 5 octombrie, p. 6.
7. *Patriotism luminat*, în „Telegraful Român”, LXXX (1932), nr. 74-75, 26 noiembrie, p. 3.
8. *Corespondență din Cernăuți. Gânduri, impresii, istorie*, în „Telegraful Român”, LXXX (1932), nr. 74-75, 26 noiembrie, pp. 4-5.
9. *Desmoșteniții vieții*, în „Telegraful Român”, LXXXI (1933), nr. 3, 7 ian., pp. 2-3.
10. *Probleme, fapte, comentarii*, în „Telegraful Român”, LXXXI (1933), nr. 7-8, 21 ianuarie, pp. 2-3.
11. *Tinerii — despre ei și despre hărnicie*, în „Telegraful Român”, LXXXI (1933), nr. 54, 8 iulie, pp. 2-3.
12. *Porunca Vremii: oameni noi!*, în „Telegraful Român”, LXXXII (1934), nr. 1, 1 ianuarie, p. 2.
13. *Francmasoneria la stâlp*, în „Telegraful Român”, LXXXII (1934), nr. 42-43, 14 octombrie, p. 4.
14. *Vaticanul în slujba revizionismului unguresc*, în „Telegraful Român”, LXXXIII (1935), nr. 47, 10 noiembrie, pp. 1-2.
15. *Nulitatea Concordatului*, în „Telegraful Român”, LXXXIII (1935), nr. 48, 17 nov., pp. 1-2.
16. *Noi și străinătatea sa... Fabula daco-romană*, în „Viața Ilustrată”, II (1935), nr. 3, pp. 2-4.
17. *Cum învie un neam. Copiii altora*, în „Viața Ilustrată”, II (1935), nr. 4, pp. 2-4.
18. *Iarăși noi și străinătatea*, în „Viața Ilustrată”, II (1935), nr. 7, pp. 4-6.
Scriș în Breslau, în iunie 1935.
19. *Tineretul român de azi — sau spre un alt stil de viață*, în „Viața Ilustrată”, II (1935), nr. 8-9, pp. 3-5.
20. *Pomenind pe vitejii neamului*, în „Viața Ilustrată”, II (1935), nr. 10, pp. 1-2.
21. *Se repetă istoria? O preocupare a Ligii Națiunilor*, în „Viața Ilustrată”, II (1935), nr. 11, pp. 8-10.
22. *Sibiul prăsnuiește realizarea României rotunde. Răscoala sufletelor*, în „Telegraful Român”, LXXXIV (1936), nr. 50, 6 decembrie, p. 2.
23. *Un om și-o epocă frământată: Arthur Drews*, în „Revista Teologică”, XXVI (1936), nr. 1-2, pp. 17-30.

Breslau, ianuarie 1936. În prima parte vorbește despre Arthur Drews, despre opera sa și despre „negația totală căreia i-a slujit”. A fost profesor de filozofie, și nu teolog. În partea a II-a vorbește despre Drews și manifestarea lui feroce contra creștinismului și despre învățătura lui. În partea a treia se încearcă o sondare a cauzei negației totale a lui Drews.

24. *Francmasoneria la stâlp*, în „Revista Teologică”, XXVI (1936), nr. 7-10, pp. 349-353.
Sectele acaparează pe mulți dintre credincioși, iar francmasoneria pătrunde în rândul intelectualilor. Celor 7 întrebări despre francmasonerie, le dau răspuns Î.P.S. Nicolae Bălan și P.S. Nicolae Colan, acuzând-o.
25. *Universitatea, Biserica și pregătirea clerului*, în „Revista Teologică”, XXVI (1936), nr. 11-12, pp. 431-432.
Justifică necesitatea academiilor teologice în Ardeal, față de tendințele unora, de peste munți, de a le desființa.
26. *Sextil Pușcariu*, în „Revista Teologică”, XXVII (1937), nr. 2, pp. 49-50.
Un elogiu adus lui Sextil Pușcariu cu ocazia împlinirii a 60 de ani.
27. *Contra literaturii dezmațate*, în „Revista Teologică”, XXVII (1937), nr. 5, p. 202.
Atitudinea Bisericii române și a scriitorilor de vază, între care Iorga și Brătescu-Voinești, împotriva prozei schiloditoare de suflete.
28. *Se împruținează slova rea*, în „Viața Ilustrată”, IV (1937), nr. 2, pp. 2-3.
29. *Din păcatele satelor noastre. Pacostea straielor nemțești*, în „Viața Ilustrată”, IV (1937), nr. 8-9, pp. 3-4.
30. *Reorganizarea învățământului teologic*, în „Telegraful Român”, LXXXVI (1938), nr. 16, 17 aprilie, pp. 1-2.
31. *Litteris et virtuti*, în „Revista Teologică”, XXVIII (1938), nr. 5, pp. 185-191.
Arată că învățământul de după război e nesatisfăcător. Rolul școlii este de a forma personalități sau cel puțin caractere tari. Prin chemarea Î.P.S. Nicolae Colan, în fruntea ministerului educației naționale s-a făcut o alegere norocoasă.
32. *Un act de dreptate*, în „Revista Teologică”, XXVIII (1938), nr. 6, p. 259.
S-a aprobat Decretul-Lege privitor la organizarea nouă a învățământului teologic al Bisericii Ortodoxe Române, prin care s-a făcut un imens bine învățământului teologic și țării.
33. *O variantă a jidovului rățăcitor. Răzarii*, în „Viața Ilustrată”, V (1938), nr. 2, pp. 9-10.
34. *Cum putem asigura primatul muncii românești*, în „Viața Ilustrată”, V (1938), nr. 3, p. 6.
35. *Presa românească*, în „Viața Ilustrată”, V (1938), nr. 5, pp. 3-4.
36. *Elita intelectualității ardelenesti în temnițele străine*, în „Viața Ilustrată”, V (1938), nr. 9-10, pp. 5-6.
37. *Un geniu militar și un erou național. Mareșalul Averescu*, în „Viața Ilustrată”, V (1938), nr. 9-10, pp. 5-6.
38. *Serviciul social sub semnul crucii*, în „Revista Teologică”, XXIX (1939), nr. 9, pp. 367-361.
Pune problema tineretului și a ridicării satelor noastre prin acțiunea „Serviciului Social”, prin construirea de cămine culturale, școli etc. La această acțiune aderă cu căldură Biserica și preoții ei.
39. *Dreptate pentru academiile teologice*, în „Revista Teologică”, XXIX (1939), nr. 1, pp. 35-36.

Academiile teologice nu trebuie coborâte în rândul școlilor speciale, ci lăsate la locul lor, cu atât mai mult cu cât nu sunt povară statului, ci din contră.

40. *Lauri pentru mândra noastră armată*, în „Viața Ilustrată”, VI (1939), nr. 5, pp. 7-8.
41. *Luceafărul*, în „Viața Ilustrată”, VI (1939), nr. 7, pp. 3-4.
42. *O chestiune de demnitate națională. Stăpân și slugă*, în „Viața Ilustrată”, VI (1939), nr. 8-9, pp. 6-8.
43. *Gânduri pe marginea unui concert. Despre muzică și despre cântăreți*, în „Viața Ilustrată”, VI (1939), nr. 8-9, pp. 18-20.
44. *O lecție la răspântie de vremi. „Acolo-n Munții Tebei”*, în „Viața Ilustrată”, VI (1939), nr. 11, pp. 13-16.
45. *Incizii în actualitate. Știința în serviciul binelui*, în „Viața Ilustrată”, VI (1939), nr. 12, pp. 1-3.
46. *Ctitori de vremuri noi*, în „Telegraful Român”, LXXXVIII (1940), nr. 25-26, 16 iunie, pp. 8-9.
47. *Clădim o țară nouă*, în „Revista Teologică”, XXX (1940), nr. 9-10, pp. 490-495.
48. *Puncte cardinale*, în „Revista Teologică”, XXXI (1941), nr. 9-10, pp. 440-443.
49. *Statutul transilvan. Pe marginea unei conferințe a D-lui profesor I. Lupaș*, în „Telegraful Român”, XC (1942), nr. 46, 15 noiembrie, p. 4.
50. *Cusături românești. Pe marginea colecției întocmită de Doamna Elisa I. I. C. Brătianu*, în „Telegraful Român”, XCI (1943), nr. 11, 14 martie, pp. 3-4.
51. *Alipirea fără condiții! O contribuțiune inedită la istoria unirii Ardealului cu Patria-Mamă; Scrisoarea Profesorului Dr. Nicolae Bălan trimisă de la Iași Consiliului național al Românilor ardeleni*, în „Telegraful Român”, XCI (1943), nr. 51-52, 26 decembrie, pp. 2-3.
52. *Orășenii la sate*, în „Revista Teologică”, XXXIV (1944), nr. 7-8, p. 357.
53. *Generalul Grigorie Bălan căzut pentru Ardeal*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 45, 16 septembrie, p. 2.
54. *Pașii Istoriei*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 68, 13 octombrie, p. 4.
55. *Culpabilii de la Viena*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 77, 25 octombrie, p. 2.
56. *Franța eternă*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 81, 31 octombrie, p. 1.
57. *Elada eliberată*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 83, 2 nov., p. 1.
58. *Ei au sângerat pentru Ardeal. Î.P.S. Mitropolit Nicolae între ofițerii sovietici răniți*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 86, 5 noiembrie, p. 4.
59. *Țara dorului*, în „Telegraful Român”, XCII (1944), nr. 92, 14 noiembrie, p. 1.
60. *Pace*, în „Revista Teologică”, XXXV (1945), nr. 5, pp. 169-170.

Surprinde momentul capitulării necondiționate a Germaniei fasciste. Pe acest fond arată ce e pacea și binefacerile ei, în contrast cu războiul și ororile lui. Se afirmă speranța conservării păcii popoarelor și rolului preotului ca slujitor al Împăratului Păcii.

61. *Frontul democrat și Biserica*, în „Revista Teologică”, XXXV (1945), nr. 3-4, pp. 146-150.

Simpatia pentru noul guvern democrat. Legătura dintre F.N.D. și Biserică. Rămânerea neatinsă a averii bisericii. Așezarea în fruntea Departamentului cultelor a unui preot de mir.

62. *Partidul Comunist Român și Biserica — cu prilejul sărbătoririi Ministerului cultelor*, în „Revista Teologică”, XXXV (1945), nr. 6, pp. 252-254.
Relațiile bune statornicite dintru început între P.C.R. și Biserică, în vederea instaurării democrației în România.
63. *Chezășia păcii*, în „Revista Teologică”, XXXV (1945), nr. 11-12, pp. 425-427.
După capitularea Germaniei se pare că pacea e statornicită. Dar atâta nu ajunge. De acum trebuie schimbat sufletul omului. La aceasta Biserica își aduce un aport substanțial. Aici zace chezășia păcii.
64. *Orfelinatul*, în „Revista Teologică”, XXXVI (1946), nr. 1-2, pp. 133-136.
65. *Conferința de pace*, în „Revista Teologică”, XXXVI (1946), nr. 9-10, pp. 401-402.
66. *Preocupări studențești*, în „România Viitoare”, V (1948), nr. 78, pp. 1-4.
67. *O confruntare*, în „România Viitoare”, V (1948), nr. 101, p. 4.
68. *Straje și călăuză. Despre sensul leninist și rostul revoluționar al presei*, în „România Viitoare”, V (1948), nr. 125, pp. 4-5.
69. *Știri Sindicale*, în „România Viitoare”, V (1948), nr. 128, p. 3.
70. *A. Corneiciuc — literat sovietic*, în „România Viitoare”, V (1948), nr. 128, p. 3.
71. *Secerișul oamenilor școalei*, în „România Viitoare”, V (1948), nr. 139, pp. 3-4.
72. *Din activitatea P.N.P. Sibiu*, în „România Viitoare”, V (1948), nr. 193, p. 2.
73. *Fragment din rezistența cehă. Pe marginea cărții lui Iulius Fucik „Reportaj cu ștreangul de gât”*, în „România Viitoare”, V (1948), nr. 195, p. 4.
74. *Să curmăm bezna din satele noastre*, în „România Viitoare”, V (1948), nr. 213, pp. 1, 3.
75. *Temă pentru literatura viitorului*, în „România Viitoare”, V (1948), nr. 213, p. 4.
76. *Știința în serviciul crimei?*, în „România Viitoare”, V (1948), nr. 213, pp. 1, 8.
77. *Poporul și-a spus încă o dată cuvântul!*, în „România Viitoare”, V (1948), nr. 227, p. 3.
78. *Două concepții despre libertatea presei*, în „România Viitoare”, V (1948), nr. 261, p. 4.
79. *Învățământul și cultura în Planul General Economic al R.P.R.*, în „România Viitoare”, VI (1949), nr. 6, p. 4.
80. *Enciclopedie populară. Calendarul C.G.M.*, în „România Viitoare”, VI (1949), nr. 12, p. 5.
81. *Spionaj și trădare în umbra crucii*, în „România Viitoare”, VI (1949), nr. 17, p. 5.
82. *Rânduri pentru educatori. Conștiință de pionieri*, în „România Viitoare”, VI (1949), nr. 29, p. 5.
83. *Schimbul de experiență dintre căminele culturale și echipele artistice muncitorești*, în „România Viitoare”, VI (1949), nr. 41, p. 5.
84. *Funcția constructivă a intelectualilor progresiști*, în „România Viitoare”, VI (1949), nr. 62, p. 2.

85. *Un ideal și o răspundere. Lupta pentru pace și progres*, în „România Viitoare”, VI (1949), nr. 83, p. 4.
86. *Rezoluția de la Milano și problema păcii*, în „Lupta Sibiului”, I (1949), nr. 63, p. 3.
87. *Revista școlarilor: „Licurici”*, în „Lupta Sibiului”, I (1949), nr. 66, p. 5.
88. *La Răsărit de Elba — și la Apus*, în „Lupta Sibiului”, I (1949), nr. 70, p. 3.
89. *U.R.S.S. demască uneltirile „atlantice” din Italia*, în „Lupta Sibiului”, I (1949), nr. 71, p. 4.
90. *Vaticanul încearcă să intimideze pe catolicii progresiști*, în „Lupta Sibiului”, I (1949), nr. 72, p. 1.
91. *Polonia renăscută*, în „Lupta Sibiului”, I (1949), nr. 74, pp. 1, 5.
92. *Pionieru*, în „Lupta Sibiului”, I (1949), nr. 76, p. 2.
93. *Presa sovietică — arhitect al societății socialiste și stegar al luptei pentru pace*, în „Lupta Sibiului”, I (1949), nr. 1, p. 4.
94. *Mihail Sadoveanu*, în „Lupta Sibiului”, I (1949), nr. 81, p. 2.
95. *Cinci ani de independență a R.P. Albania*, în „Lupta Sibiului”, II (1950), nr. 135, p. 3.
96. *Pentru prietenia româno-sovietică*, în „Telegraful Român”, XCIX (1951), nr. 43-44, 15 noiembrie, p. 3.
97. *Temeiurile luptei noastre pentru pace*, în „Telegraful Român”, CI (1953), nr. 15-17, 15 aprilie, p. 1.
98. *În lupta pentru pace*, în „Telegraful Român”, CI (1953), nr. 18-19, 1 mai, pp. 3-4.
99. *În lupta pentru pace*, în „Telegraful Român”, CI (1953), nr. 24-25, 15 iun., p. 4.
100. *Alegerile de deputați în Sfaturile Populare. Credincioșii noștri sprijinesc din răputeri înflorirea și întărirea Patriei*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXII (1953), nr. 9-10, 1 decembrie, p. 4.
101. *6 ani de la proclamarea Republicii Populare Române (30 Decembrie 1947 - 30 Decembrie 1953)*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXII (1953), nr. 11-12, 1 dec., p. 3.
102. *Biserica noastră și lupta pentru pace*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXII (1953), nr. 11-12, 1 decembrie, p. 3.
103. *Măsuri pentru îmbunătățirea traiului. Achizițiile — o îndatorire patriotică*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXII (1953), nr. 11-12, 1 decembrie, p. 4.
104. *Biserica Ortodoxă Rusă luptă pentru pace împreună cu celelalte culte religioase*, în „Telegraful Român”, CII (1954), nr. 11-12, 15 martie, pp. 1-2.
105. *A cincea aniversare a mișcării mondiale pentru pace*, în „Telegraful Român”, CII (1954), nr. 23-25, 1 iulie, pp. 1-2.
106. *Biserica noastră în primele rânduri ale apărătorilor păcii*, în „Telegraful Român”, CII (1954), nr. 33-38, 1 septembrie, p. 8.
107. *Oameni noi, oameni ai muncii pașnice*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 1-2, 15 ianuarie, p. 4.
108. *Pentru o recoltă îmbelșugată. Oprirea zăpezii pe semănături*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 1-2, 15 ianuarie, p. 4.
109. *O cale a belșugului: dezvoltarea creșterii animalelor*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 3-4, 30 ianuarie, pp. 2, 4.

110. *În slujba propășirii obștei. Din cuceririle științei noastre*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 3-4, 30 ianuarie, p. 3.
111. *Noutăți îmbucurătoare și folositoare. Îmbunătățirea soiurilor de vaci, porci și păsări*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 3-4, 30 ianuarie, p. 4.
112. *Ce spune un înalt funcționar suedez despre Uniunea Sovietică*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 3-4, 30 ianuarie, p. 4.
113. *Știința în slujba vieții*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 5-6, 15 feb., p. 4.
114. *Oameni noi, oameni ai muncii pașnice*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 5-6, 5 februarie, p. 4.
115. *Pentru îmbunătățirea traiului. Creșterea animalelor, izvor de belșug*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 7-8, 28 februarie, p. 3.
116. *În luptă cu furtuna albă*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 7-8, 28 februarie, p. 4.
117. *Pentru îndestularea și îmbelșugarea traiului. Lucrările de primăvară*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 9-10, 15 martie, p. 1.
118. *„Nădejdea recoltelor viitoare”. Î.P.S. Mitropolit Nicolae al Ardealului îndeamnă clerul și credincioșii Bisericii noastre să sprijine din răputeri lucrările agricole de primăvară*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 11-12, 31 martie, p. 1.
119. *Consfătuirea pe țară a fruntașilor în cultura porumbului, cartofilor și sfeclei de zahăr*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 11-12, 31 mar., p. 3.
120. *Ce ne spun fruntașii recoltelor bogate*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 11-12, 31 martie, p. 4.
121. *Un mijloc de sporire a producției agricole: Iarovizarea semințelor*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 11-12, 31 martie, p. 4.
122. *După conferința de la Berlin. Forțele păcii vor birui!*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 11-12, 31 martie, p. 4.
123. *Fruntași ai recoltelor bogate. Cum a dobândit 5000 kg porumb boabe la hectar...*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 13-14, 15 apr., p. 4.
124. *Sfaturi agricole. Păstrarea umezelii în pământ prin grăpat*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 13-14, 15 aprilie, p. 4.
125. *Artiști din popor. Fluierașii din Rășinari*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 13-14, 15 aprilie, p. 4.
126. *5 ani de luptă activă pentru pace. Creștinătatea în puternicul front al luptătorilor pentru pace*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 17-18, 15 mai, p. 3.
127. *Uniunea Sovietică în fruntea luptei pentru Pace și prosperitate*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 17-18, 15 mai, p. 4.
128. *O cheazășie a recoltelor bogate. Stârpirea buruienilor din semănături*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 19-20, 31 mai, p. 3.
129. *Să nu precupețim nici o osteneală pentru dobândirea unei recolte cât mai spornice. Ce ne învață ocârmuirea de stat?*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 21-22, 15 iunie, p. 1.

130. *De pe frontul luptei pentru apărarea păcii. Ce a hotărât Consiliul Mondial al Păcii la Berlin*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 21-22, 15 iun., p. 4.
131. *În pragul recoltării — în pragul belșugului*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 23-24, 15 iulie, p. 3.
132. *La a 10-a aniversare a zilei de 23 August*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 25-26, 15 august, p. 1.
133. *De pe frontul luptei pentru pace*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 25-26, 15 august, p. 4.
134. *Energia atomică în slujba vieții*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 25-26, 15 august, p. 4.
135. *Oameni noi, oameni ai muncii pașnice*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 25-26, 15 august, p. 4.
136. *Lucrările agricole de toamnă*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 27-28, 15 septembrie, p. 1.
137. *O expoziție a fruntașilor în agricultură și creșterea vitelor din Uniunea Sovietică*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 27-28, 15 sep., p. 3.
138. *Știința în slujba vieții*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 27-28, 15 sep., p. 4.
139. *Un medic vestit: Dr. Victor Babeș*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 27-28, 15 septembrie, p. 4.
140. *O cheazășie a belșugului de mâine: Dezvoltarea agriculturii și a creșterii animalelor*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 31-32, 1 oct., p. 3.
141. *Însămânțările de toamnă*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 31-32, 1 octombrie, p. 3.
142. *Cinstiți pentru vrednicie*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 31-32, 1 octombrie, p. 3.
143. *Prietenia româno-sovietică*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 35-36, 15 noiembrie, p. 1.
144. *Marele savant patriot Academician Prof. Dr. C. I. Parhon*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 35-36, 15 noiembrie, p. 3.
145. *O vorbă ca o sută. „Iarna car — vara, sanie!”*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIII (1954), nr. 37-38, 25 decembrie, p. 3.
146. *Pe calea prieteniei și a păcii*, în „Telegraful Român”, CIII (1955), nr. 1-2, 1 ian., pp. 1-2.
147. *Cinci ani*, în „Telegraful Român”, CIII (1955), nr. 19-20, 15 mai, p. 2.
148. *În lupta pentru pace*, în „Telegraful Român”, CIII (1955), nr. 25-26, 1 iulie, pp. 1-2.
149. *A 7-a aniversare a Republicii Populare Române*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 3-4, 15 ianuarie, p. 1.
150. *Dl. Dr. Petru Groza la șaptezeci de ani*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 3-4, 15 ianuarie, p. 2.
151. *Așa ceva nu trebuie să se mai întâmple!*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 3-4, 15 ianuarie, p. 3.

152. „*Ne ridicăm împotriva acelor care pregătesc războiul atomic*”, în *numele vieții, pentru viitorul fericit al copiilor noștri, să semnăm „Apelul către popoarele lumii”*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 5-6, 1 feb., p. 1.
153. *Povește gospodărești. Creșterea și îngrijirea animalelor*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 7-8, 15 februarie, p. 4.
154. *Am iscălit Apelul de la Viena*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 9-10, 15 martie, p. 1.
155. *Sfaturi și îndemnuri gospodărești. Sporirea culturilor de porumb*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 11-12, 15 martie, p. 3.
156. *Pentru o recoltă bogată. Consfătuirea pe țară a fruntașilor în agricultură*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 13-14, 15 aprilie, p. 3.
157. *Sfaturi gospodărești. Să îngrijim cu luare aminte semănăturile de porumb*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 13-14, 15 aprilie, p. 3.
158. *Însămânțările de primăvară*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 13-14, 15 aprilie, p. 4.
159. *În apărarea vieții. Lupta pentru apărarea păcii merge înainte*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 15-16, 30 aprilie, p. 3.
160. *Grija Statului nostru de monumentele istorice*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 15-16, 30 aprilie, p. 3.
161. *1 Mai — Ziua muncii*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 17-18, 15 mai, p. 1.
162. *Sarcina de căpetenie a țărănimii noastre muncitoare*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 17-18, 15 mai, p. 4.
163. *Cinstirea lui George Enescu*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 23-24, 30 iunie, p. 4.
164. *Lupta pentru pace merge înainte! Vestea cea bună de la Helsinki*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 25-26, 31 iulie, p. 1.
165. *Strângerea recoltei*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 27-28, 5 august, p. 4.
166. *La a 11-a aniversare a zilei de 23 August*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 31-32, 15 septembrie, p. 1.
167. *Luminatul sfat al Păcii de la Geneva*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 31-32, 15 septembrie, p. 2.
168. *Lucrări agricole de toamnă. „Ce va semăna omul aceea va și secera”*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 33-34, 15 octombrie, p. 3.
169. *Mereu înainte! Pe drumul biruinții păcii*, în „Foaia Bunului Creștin”, XXXIV (1955), nr. 39-40, 1 decembrie, p. 1.
170. *Pentru apărătorii păcii, ceasul răgazului încă n-a sunat!*, în „Telegraful Român”, CIV (1956), nr. 29-30, 15 iulie, p. 3.
171. *Era bine așa?*, în „Telegraful Român”, CIV (1956), nr. 41-42, 15 oct., p. 6.
172. *A 13-a aniversare a zilei de 23 August*, în „Mitropolia Ardealului”, II (1957), nr. 5-8, pp. 337-338.
173. *Albert Schweitzer — teolog, filozof, medic, misionar și apărător al păcii*, în „Mitropolia Ardealului”, II (1957), nr. 9-10, pp. 608-614.

174. *La a 10-a aniversare a Republicii Populare Române*, în „Mitropolia Ardealului”, II (1957), nr. 11-12, pp. 776-779.
175. *23 August — sărbătoarea eliberării patriei*, în „Mitropolia Ardealului”, III (1958), nr. 7-8, pp. 499-501.
176. *Trăinicia prieteniei româno-sovietice*, în „Mitropolia Ardealului”, III (1958), nr. 9-10, pp. 674-679.
177. *La Wroclaw, acum 10 ani — și după aceea... la obârșiile luptei pentru apărarea păcii*, în „Mitropolia Ardealului”, III (1958), nr. 7-8, pp. 684-692.
178. *Lumină de la răsărit*, în „Studii Teologice”, seria a II-a, X (1958), nr. 1-2, pp. 126-136.
179. *Exemplara poziție de luptător pentru pace a lui Frederic Joliot-Curie — valabilitatea permanentă a testamentului său*, în „Mitropolia Ardealului”, IV (1959), nr. 1-2, pp. 22-32.
180. *1 Mai — Ziua muncii*, în „Mitropolia Ardealului”, IV (1959), nr. 3-4, pp. 364-365.
181. *Luptăm pentru pace*, în „Mitropolia Ardealului”, IV (1959), nr. 3-4, pp. 166-167.
182. *Patria mea, mândria mea!*, în „Mitropolia Ardealului”, IV (1959), nr. 7-8, pp. 483-488.
183. *Mergem spre lume fără războaie*, în „Mitropolia Ardealului”, IV (1959), nr. 11-12, pp. 814-822.
184. *Biserica noastră este împotriva „Războiului rece” și apără pacea*, în „Ortodoxia”, XI (1959), nr. 4, pp. 639-656.
185. *Dezarmarea și consecințele ei economice*, în „Mitropolia Ardealului”, V (1960), nr. 5-6, pp. 322-332.
186. *Zece ani de luptă organizată pentru apărarea păcii*, în „Îndrumătorul Bisericesc”, Tipografia „Reîntregirea”, Sibiu, 1960, pp. 45-49.
187. *Pentru sporirea bucuriei vieții*, în „Mitropolia Olteniei”, XII (1960), nr. 3-4, pp. 131-136.
188. *Pentru curmarea pericolului atomic*, în „Mitropolia Ardealului”, VI (1961), nr. 7-8, pp. 379-380.
189. *Pentru apărarea și consolidarea păcii lumii în anul 1961*, în „Mitropolia Ardealului”, VI (1961), nr. 11-12, pp. 815-826.
190. *Relațiile româno-ruse — temei de seamă al prieteniei româno-sovietice*, în „Mitropolia Ardealului”, VII (1962), nr. 9-12, pp. 627-630.
191. *15 ani de luptă organizată pentru apărarea păcii*, în „Mitropolia Ardealului”, VIII (1963), nr. 7-8, pp. 508-512.
192. *Pugwash 1964 — sau știința în slujba vieții*, în „Mitropolia Ardealului”, IX (1964), nr. 1-3, pp. 21-24.
193. *Pacea cheazășuiește propășirea*, în „Mitropolia Ardealului”, IX (1964), nr. 11-12, pp. 786-792.
194. *Albert Schweitzer nonagenar — o viață de slujire a oamenilor*, în „Mitropolia Ardealului”, X (1965), nr. 1-3, pp. 193-209.
195. *Cultivarea spiritului de economie — îndatorire creștinească și patriotică. La centenarul C.E.C.-ului*, în „Îndrumătorul Bisericesc”, Tipografia „Reîntregirea”, Sibiu, 1965, pp. 73-76.

196. „*Eroi au fost, eroi sunt încă*”, în „*Îndrumătorul Bisericesc*”, Tipografia „*Reîntregirea*”, Sibiu, 1967, pp. 71-74.
197. *Vox populi Vox Dei*, în „*Mitropolia Ardealului*”, XIII (1968), nr. 9-10, pp. 643-653.
198. *Avram Iancu (Înțelesurile actuale ale comemorării unui veac de la moartea sa)*, în „*Mitropolia Ardealului*”, XVII (1972), nr. 9-10, pp. 761-764.
199. *Toată țara în sărbătoare. Treizeci de ani de la eliberarea României de sub dominația fascistă*, în „*Mitropolia Ardealului*”, XIX (1974), nr. 7-9, pp. 371-377.
200. *23 August 1944 – 23 August 1975. Ziua cea scumpă a poporului român*, în „*Mitropolia Ardealului*”, XX (1975), nr. 6-8, pp. 405-410.
201. *La porțile viitorului. A 32-a aniversare a eliberării*, în „*Mitropolia Ardealului*”, XXI (1976), nr. 7-9, pp. 407-411.
202. *Propășirea obștească — țel permanent al conducerii patriei noastre*, în „*Îndrumătorul Bisericesc*”, Tipografia eparhială, Sibiu, 1980, pp. 49-58.
203. *Așa a fost Nicolae Titulescu*, în „*Telegraful Român*”, CXXIX (1981), nr. 13-14, 1 aprilie, p. 2.
204. *Pacea — perpetuă preocupare*, în „*Telegraful Român*”, CXXIX (1981), nr. 27-28, 15 iulie, pp. 1-2.
205. *Bătălia păcii „...să ne fie de folos”*, în „*Telegraful Român*”, CXXIX (1981), nr. 47-48 (1981) și 1-2 (1982), 15 decembrie și 1 ianuarie, p. 6.
206. *Nicolae Titulescu promotor al ideii menținerii păcii popoarelor — la 100 de ani de la naștere*, în „*Îndrumătorul Bisericesc*”, Tipografia eparhială, Sibiu, 1982, pp. 136-140.

c. Prezentarea unor lucrări

Antropologia Paulină, Arhidiecezana, Sibiu, 1941, xxxviii + 335 p.

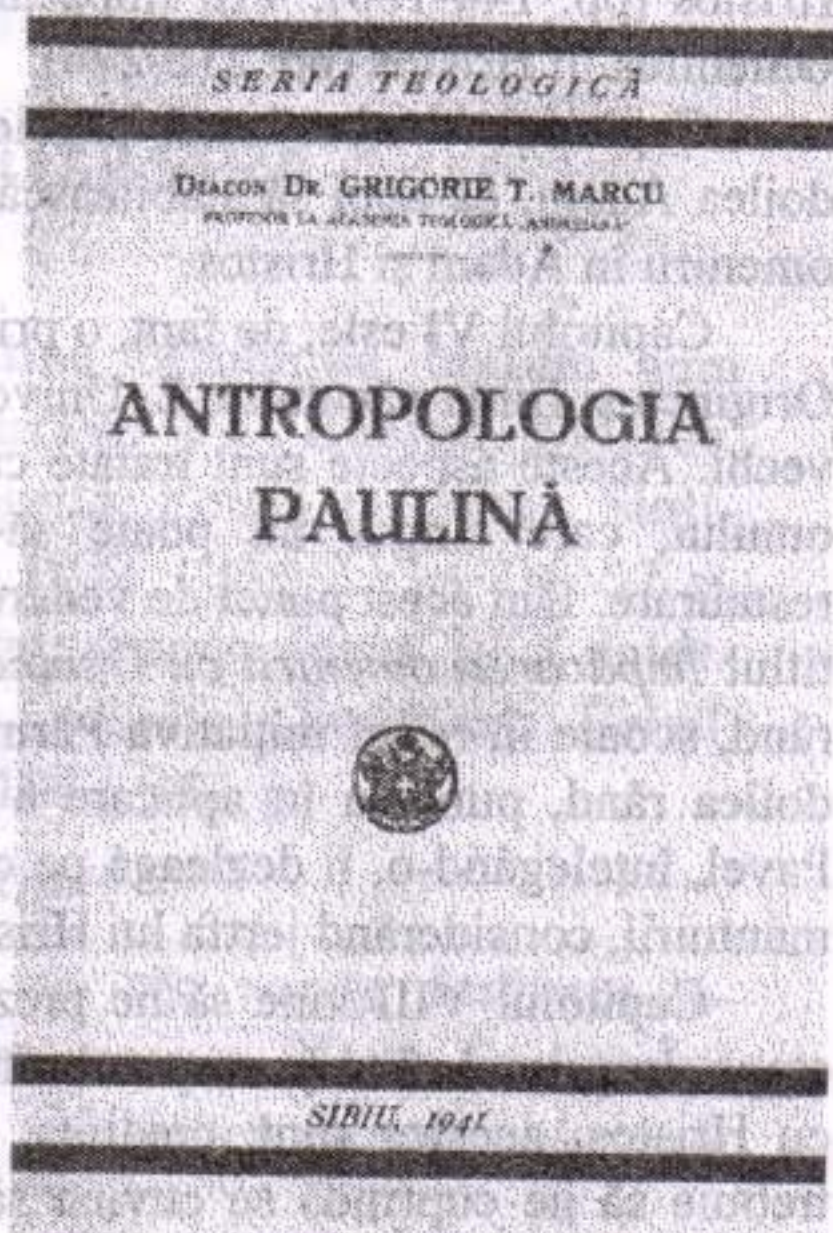
Lucrarea apare sub numărul 20 în colecția „Seria Teologică”, fiind prezentată de pr. prof. dr. Vasile Gheorghiu în *Cuvânt înainte* — un cuvânt cald, părintesc și sincer în aprecieri. Urmează *Cuvântul autorului*, în aceeași notă afectivă și plină de recunoștință față de toți cei care, în diferite forme, au contribuit ca factori pozitivi la formarea intelectuală a tânărului dascăl și scriitor. Urmează cuprinsul, prescurtările folosite și o impresionantă bibliografie ce se întinde pe 23 de pagini, pe care, din motive lesne de înțeles — lucrăm la o bibliografie noutestamentară — o redăm în lucrare, fără să facem același lucru în ce privește registrul numelor din finalul lucrării.

Dezbaterea temei este structurată în trei părți; în prima, *elementele*, în a doua, *esența*, iar în a treia, *originalitatea* antropologiei pauline.

Prima parte, *Elementele antropologiei pauline*, este dezvoltată în două secțiuni: I. Antropologia ontologică și II. Antropologia etică, fiecare tratând tema în câte două capitole.

Capitolul I (pp. 17-35) ne vorbește despre ființa omului, mai întâi, legat de creația omului și scopul acesteia, pentru ca apoi să ne fie prezentată starea de egalitate a oamenilor înaintea lui Dumnezeu. Capitolul II (pp. 36-92) privește omul din punct de vedere al alcătuirii lui. Acesta este și motivul pentru care în această parte a lucrării, autorul ne vorbește în primă fază de omul lăuntric, abordând lumea acestuia, subliniindu-i părțile: inimă, conștiință, cugetare, suflet și duh, care sunt analizate pornind de la textul grecesc și prezentate în detaliu în fiecare loc din scrierile pauline. În a doua fază este prezentat omul dinafară, privit de Pavel prin aspectul material de carne și trup, iar în a treia fază, omul dihotomic, cu referire la alcătuirea omului.

Capitolul III (pp. 93-103) ne aduce în discuție aspectul dihotomic al omului: omul trupesc și cel duhovnicesc, analizându-l mai întâi legat de frecvența și sensul expresiilor, apoi legat de raportul dintre omul trupesc și omul duhovnicesc. Această idee este preluată nuanțat în Capitolul IV (pp. 104-128), făcându-se diferența între omul cel vechi și omul făptură nouă, pornind de la frecvența formulelor *o' palaios* și

o' kainoj (ne,oj) a;nqropoj și h' kainh. kti,sij în scrisul paulin, pentru ca apoi, analizând în subcapitolul următor sensul acestora, să le sublinieze însemnătatea lor teologică în ultima parte din acest capitol.

Partea a doua (pp. 131-276), *Esența antropologiei pauline*, este structurată în alte patru capitole: V. Concepția paulină a istoriei (pp. 131-143); VI. Omenirea fără Hristos (pp. 144-180); VII. Împăcarea omenirii cu Dumnezeu (pp. 181-211); VIII. Omenirea în Hristos (pp. 212-276).

Capitolul V abordează problema istorică, vorbindu-ne despre primul și al doilea Adam, ca apoi să stabilească, în partea a doua a capitolului, o solidaritate a omenirii în Adam și Hristos.

Capitolul VI este, de fapt, o privire asupra păcatului împărțită în trei aspecte: 1. Originea și ființa păcatului; 2. Universalitatea păcatului și 3. Starea morală a omului vechi. Aceste aspecte sunt tratate ca o realitate a imposibilității stării de progres a omului, care singur nu poate să-și rezolve problema esențială, ce constă în restaurare. Din acest punct de vedere, Capitolul VII abordează această problemă sub titlul *Împăcarea omenirii cu Dumnezeu* și o tratează tot sub trei aspecte. În primul rând, scoate în relief inițiativa Părintelui ceresc în ridicarea omului din păcat, în al doilea rând, punerea în aplicare a acestei inițiative prin Legea mozaică, de care Pavel, înțelegând-o, îi dezleagă pe cei ce vin dintre neamuri la Hristos, în iconomia mântuirii, considerând jertfa lui Hristos lucrătoare în permanentă rodire izbăvitoare.

Capitolul VIII vine să ne prezinte *Omenirea în Hristos*, de asemenea, în trei etape. În primul rând ni se pun la îndemână modurile în care noi putem să ne unim cu Hristos; acestea sunt: credința, botezul și Biserica. În al doilea rând, grija ce trebuie să ne cuprindă se cuvine să o orientăm înspre îmbogățirea comuniunii cu Hristos prin depășirea încercărilor potrivnice și prin exercițiul virtuților, ca în final să putem atinge starea desăvârșirii creștine.

Ultima parte, a treia, *Originea și originalitatea antropologiei pauline*, este dezbătută în ultimele două capitole: IX. *Raportul dintre Antropologia paulină și Antropologia biblică* și X. *Raportul dintre Antropologia paulină și concepțiile antropologice extrabiblice*. Prima raportare e firesc să vină dinspre iudaism înspre Evangheliile sinoptice, în Evanghelia ioaneică și în celelalte scrieri noutestamentare. Cea de-a doua este analizată în spațiul iudaismului elenistic, oglindit în religiile păgâne și apoi în filosofia greco-romană. În felul acesta, subiectul și-a încheiat un traseu foarte bine stabilit și, în același timp, extrem de detaliat în analiză.

Cartea se finalizează cu un impresionant registru de texte biblice folosite în dezbaterile subiectului și cu un alt registru, al numelor.

Impresionează, în același timp, încheierea. Psihologic, bine ales, ca o concluzie, cuvântul Sfântului Ioan Hrisostom din Comentarii la Romani 6, 4 ne lasă, ca într-o temă de casă, într-un ecou al subiectului tratat, ce se vrea improprietărit de cititor: „Dară nu o sumă hotărâtă de zile cere de la noi Pavel, ci prefacerea întregii noastre vieți. Noi însă ne întoarcem la prihana de dinainte, și după tinerețea câștigată prin har, ne pregătim noi înșine, prin păcate, bătrânețea de dinainte” (p. 319).

Lucrarea are un pronunțat ton autoritar, subiectul fiind tratat de unul din ucenicii foarte apropiați de pr. prof. univ. dr. Vasile Gheorghiu, pe care acesta îl

prezenta odinioară ca fiind „deosebit de zelosul profesor al studiului biblic și al exegezei Testamentului Nou, de la Academia Teologică Andreiană din Sibiu, dr. Grigorie T. Marcu” (p. vii).

LITERATURĂ AUXILIARĂ

TEXTE

Novum Testamentum Graece et Latine utrumque textum cum apparatu critico imprimendum curavit † D. Eberhard Nestle, novis curis elaboravit D. Erwin Nestle; Editio undecima, Stuttgart, Privil. Württ. Bibelanstalt, 1932; 84+XVI+2×657 p.
Septuaginta id est Vetus Testamentum graece iuxta LXX interpretes, edidit Alfred Rahlfs, 2 volume; Stuttgart, Privil. Württ. Bibelanstalt (1935); L+1184+942 p.

LEXICOGRAPHIE

Bruder Carolus Hermannus: Ταμείον τῶν τῆς καινῆς διαθήκης λέξεων sive Concordantiae omnium vocum Novi Testamenti Graeci; Editio stereotypa sexta; Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht, 1904; LII+886 p.
Schmoller Otto: Handkonkordanz zum Neuen Testament (Text nach Nestle), 6 A. von Alfred Schmoller; Stuttgart, Privilegierte Württ. Bibelanstalt (1931); X+510 p.
Griechisch — Deutsches Wörterbuch zu den Schriften des Neuen Testaments und der übrigen urchristlichen Literatur, von Walter Bauer, 2 A. von Erwin Preuschens Handwörterbuch etc.; Giessen, Töpelmann, 1928; XX p. + 1434 coloane.
Ebeling Heinr.: Griechisch — deutsches Wörterbuch zum Neuen Testamente, mit Nachweis der Abweichungen des neutestamentlichen Sprachgebrauchs vom Attischen und mit Hinweis auf seine Übereinstimmung mit dem hellenistischen Griechisch; 3 A., Hannover, Hahn, 1929; VIII + 428 p.
Theologisches Wörterbuch zum Neuen Testament, in Verbindung mit... hrsg. von Gerhard Kittel; Stuttgart, Kohlhammer,

Pentru aflarea rapidă a autorului dorit, să se consulte *Registrul numerelor* de la pag. 330 urm.

1933, Erster Band: A—I', XII+24+794 p.

1935, Zweiter Band: Δ—II, IV+XII+958 p.

1938, Dritter Band: Θ—K, VIII+1104 p.

Rienecker Fritz: Sprachlicher Schlüssel zum Griechischen Neuen Testament, nach der Ausgabe von D. Eberhard Nestle. Neumünster, Vereinsbuchhandlung G. Ihloff & Co., 1938; p. XLII+794.

Abel F. M.: Grammaire du Grec Biblique suivie d'un choix de papyrus, EB, Paris, Gabalda, 1927; XL+416 p.

Deissmann G. Adolf: Bibelstudien; Marburg, 1895.

Nägeli Theodor: Der Wortschatz des Apostels Paulus; Basel, Berichthaus, 1904; 100 p.

Trench R. Ch.: Synonyma des Neuen Testaments, ausgewählt und übersetzt von H. Werner; Tübingen, Mohr, 1907; XVI+248.

Deissmann Ad.: Licht vom Osten, Das Neue Testament und die neuentdeckten Texte der hellenistisch-römischen Welt; 4 A., Tübingen, Mohr, 1923; XVIII+448 p.

Dobschütz E. von: Zur Lexikographie des Neuen Testaments, TSK CIV, 1932 p. 238—254.

INTRODUCERE ÎN TESTAMENTUL NOU

Godet F.: Introduction au Nouveau Testament, Introduction particulière I: Les Épîtres de Saint Paul; Neuchatel, Attinger, 1893.

Gheorghiu V. Dr.: Introducerea în Sfintele Cărți ale Testamentului Nou; Cernăuți, Ed. autorului, 1929; IV+898 p.

Jacquier E.: Histoire des livres du Nouveau Testament, Tome I: Les Épîtres de saint Paul, 11 éd.; Paris, Gabalda, 1930; VIII+494 p.

Knopf R.: Einführung in das Neue Testament, Bibelkunde des N. T., Geschichte und Religion des Urchristentums; 4 A. bearbeitet von H. Lietzmann und H. Weinel (Sammlung Töpelmann); Giessen, Töpelmann, 1934; XVI+408 p.

BIOGRAFIE PAULINĂ

Baur Ferdinand Christian Dr.: Paulus der Apostel Jesu Christi, Sein Leben und Wirken, seine Briefe und seine Lehre. Ein

- Beitrag zu einer kritischen Geschichte des Urchristenthums; Stuttgart, Becher & Müller, 1845; X+698 p.
- Renan E.: Saint Paul; Paris, M. Levy, 1869; p. LXXVII+570+o hartă.
- Sabafier A.: L'Apôtre Paul, Esquisse d'une histoire de sa pensée; Strasbourg, Trenttel et Wurtz; Paris, Cherbuliez, 1870; IV+296 p.
- Clemen Carl: Paulus Sein Leben und Wirken; I Teil: Untersuchung (VIII+416 p.); II Teil: Darstellung (VIII+304 p. +1 hartă); Giessen, I. Ricker (A. Töpelmann), 1904.
- Wrede William: Paulus; Religionsgeschichtliche Volksbücher für die deutsche christliche Gegenwart, I Reihe, 5—6 H.; 2 A., Tübingen, Mohr, 1907; 16+112 p.
- Gheorghiu V. Dr.: S. Apostol Paul, viața și activitatea sa; Partea I, dela naștere până la finea călătoriei a doua misionare, Cernăuți, Ed. autorului, 1909.
- Haussleiter D. Dr.: Paulus, Vorträge; München, C. H. Beck; 1909; p. 96.
- Bartmann Bernh.: Paulus, die Grundzüge seine Lehre und die moderne Religionsgeschichte; Paderborn, Bonifacius, 1914; VIII+156 p.
- Weinel H.: Paulus, Der Mensch und sein Werk; in: Lebensfragen, Schriften und Reden, 3; 2 Auflage, Tübingen, I. C. B. Mohr (Paul Siebeck), 1915; VIII+294 p.
- Deissmann Ad.: Paulus, Eine kultur — und religionsgeschichtliche Skizze, 2 A., Tübingen, Mohr, 1925; XVI+292 p.
- Dobschütz Ernst von: Der Apostel Paulus, Halle (Saale), Waisershaus Franckesche Stiftungen; I: Seine weltgeschichtliche Bedeutung, 1926, VIII: 64 p.; II: Seine Stellung in der Kunst, 1928, VIII+38 p. +35 planșe.
- Pieper Karl: Paulus, Seine missionarische Persönlichkeit und Wirksamkeit, NAb. XII B. 1—2 H., Münster i. W., Aschen-dorff, 1926; V+268 p.
- Feine Paul: Der Apostel Paulus, Das Ringen um das geschichtliche Verständnis des Paulus; BFCT, 2 Reihe, 12 B., Gütersloh, Bertelsmann, 1927; VIII+630 p.

- Tricot A.*: Saint Paul Apôtre des Gentils; Bibliothèque catholique des sciences religieuses; Paris, Bloud & Gay (1928); 208 p.
- Bultmann R.*: Paulus, RGG², IV, col. 1019—1045; Tübingen, Mohr, 1930.
- Kietzig Ottfried*: Die Bekehrung des Paulus, UNT, H. 22; Leipzig, Hinrichs, 1932; VI+226 p.
- Prat F.*: Saint Paul; Col. „Les Saints”; 16 ed., Paris, Gabalda, 1932; VI+212 p.
- Maier Friedrich Wilhelm*: Paulus, art. în „Lexikon für Theologie und Kirche”, II Aufl., Achter Band, Freiburg im Breisgau, Herder & Co., 1936; col. 27—43.
- Holzner Josef D. Dr.*: Paulus. Ein Heldenleben im Dienste Christi, in religionsgeschichtlichem Zusammenhang dargestellt. Zweite erweiterte A.; Freiburg im Breisgau, Herder & Co., 1937.
- Marcu T. Grigorie Dr.*: Saul din Tars. Cu o prefață de P. Sf. Episcop Nicolae Colan al Clujului (Seria Teologică Nr. 14). Sibiu, Tip. Arhidiecezană, 1939.

ISTORIE A RELIGIILOR

- Clemen Carl ș. a.*: Die Religionen der Erde; München, Bruckmann (1927), XII+516 p.
- Huby Joseph și soții*: Christus, Manuel d'histoire des religions; Paris, Beauchesne, 1927; XX+1360 p.

ÎNCEPUTURILE CREȘTINISMULUI

- Baur Ferdinand Christian*: Das Christentum und die christliche Kirche der drei ersten Jahrhunderte; Tübingen, L. Fr. Fuss, 1853; XII+504 p.
- Neander August*: Geschichte der Pflanzung und Leitung der christlichen Kirche durch die Apostel, 5 A., Gotha, Perthes, 1862; LXVII+704 p.
- Weizsäcker Carl*: Das Apostolische Zeitalter der christlichen Kirche, 2 A. Freiburg i. B., Mohr, 1892; VIII+700 p.
- Wernle Paul*: Die Anfänge unserer Religion; Tübingen—Leipzig Mohr, 1901; XII+410. 2 A. 1904.
- Dobschütz E. von*: Die urchristlichen Gemeinden, Sittengeschichtliche Bilder; Leipzig, Hinrichs, 1902; XIV+300 p.

Seeberg Alfred: Der Katechismus der Urchristenheit; Leipzig, Deichert, 1903; VI+282 p.

Müller Johannes: Die Entstehung des persönlichen Christentums der paulinischen Gemeinden; 2. Ausgabe, Leipzig, I. C. Hinrichs, 1911; 306 p.

Bousset Wilhelm: Kyrios Christos; Göttingen, Vand. & Ruprecht, 1913; XXIV+474 p.

Weiss Joh.: Das Urchristentum, herausgeg. von R. Knopf; Göttingen, Vand. & Ruprecht, 1917; X+682 p.

Schlatter A.: Die Geschichte der ersten Christenheit, BFCT 2 Reihe, I B., Gütersloh, Bertelsmann, 1926.

Lietzmann H.: Geschichte der Alten Kirche, I: Die Anfänge; Berlin—Leipzig, de Gruyter & Co., 1932; VIII+324 p.

RELIGIILE PĂGÂNE

Cumont Franz: Les Religions orientales dans le paganisme romain; Annales du Musée Guimet, Bibliothèque de Vulgarisation, Tome XXIV; Paris, Leroux, 1906; XXII+334 p.

Reitzenstein R.: Die hellenistischen Mysterienreligionen, Ihre Grundgedanken und Wirkungen; Leipzig—Berlin, Teubner, I A. 1910, 222 p.; III A. 1927, 438 p.

Reitzenstein R.: Das iranische Erlösungsmysterium; Bonn, Marcus & Weber, 1921; XII+272 p.

Reitzenstein R. u. H. H. Schaeder: Studien zum antiken Synkretismus aus Iran und Griechenland; Leipzig—Berlin, Teubner, 1926; 356 p.

Wilken Ulrich: Zu den „Syrischen Göttern“, in: Festgabe für Ad. Deissmann, Tübingen, Mohr, 1927, p. 1—19.

Deissner K.: Das Idealbild des stoischen Weisen, Greifswalder Universitätsreden 24; Greifswald, Bamberg, 1930; 15 p.

Schlier H.: Zur Mandäerfrage, TR 1933, p. 1—34 și 69—92.

STUDII COMPARATIVE

Bultmann R.: Urchristentum und Religionsgeschichte, TR 1932, p. 1—21.

Kittel Gerhard: Die Religionsgeschichte und das Urchristentum; Gütersloh, Bertelsmann, (1932), 160 p.

Montefiore C. G.: Rabbinic Judaism and the Epistles of St. Paul; The Jewish Quaterly Review XIII, 1901, p. 161—217.

Windisch H.: Paulus und das Judentum; Stuttgart, Kohlhammer, 1935; VI+49 p.

Bonhöfer Adolf: Epiktet und das Neue Testament, RVV B. 10, Giessen, Töpelmann, 1911, XII+412 p.

Deissner K.: Paulus und Seneca, BFCT, XXI B., 2 H.; Gütersloh, Bertelsmann, 1917; 44 p.

Jacquier E.: Les mystères paiens et Saint Paul, in: Dictionnaire Apologétique de la Foi Catholique, Tome III, 4 éd., Paris, Beauchesne, MCMXXVI, col. 964—1014.

Reitzenstein R.: Die Vorgeschichte der christlichen Taufe; Leipzig-Berlin, Teubner, 1929; VIII+400 p.

Festugière A. J.: L'idéal religieux des grecs et l'Évangile EB, 2 ed., Paris, Gabalda, 1932; 340 p.

LITERATURĂ SPECIALĂ

COMENTARII LA TESTAMENTUL NOU

Bengel Jo. Alb.: Gnomon Novi Testamenti; Tubingae, Schramm, MDCCXLII; XXXII+1208+16 p.

Die Schriften des Neuen Testaments, neu übersetzt und für die Gegenwart erklärt von E. Baumgarten, W. Bousset, H. Gunkel, W. Heitmüller, G. Hollmann, A. Iülicher, R. Knopf, Fr. Koehler, W. Lueken und Joh. Weiss; 3 A. 2 B.; Die paulinischen Briefe und die Pastoralbriefe; Göttingen, Vand. & Ruprecht, 1916; 460 p.

Holtzmann Oskar: Das Neue Testament übersetzt und erklärt; 2 B.; Giessen, Töpelmann, 1926; XXXVI+III+1060 p.

Das Neue Testament Deutsch, Neues Göttinger Bibelwerk, unter Mitwirkung von H. W. Beyer, Fr. Büchsel, Fr. Hauck, G. Heinzelmann, J. Jeremias, A. Oepke, H. Rendtorf, I. Schniewind, H. Strathmann, H. D. Wendland, hrsgeg. von P. Alt-haus und Joh. Behm; Göttingen, Vand. & Ruprecht? (Când

— l-am consultat noi — Iulie 1936 — era încă în curs de apariție).

Strack Herm. și Billerbeck Paul: Kommentar zum Neuen Testament aus Talmud und Midrasch, Dritter Band: Die Briefe des Neuen Testaments und die Offenbarung Johannis; München, Beck, 1926; 858 p.

Clemen Carl: Religionsgeschichtliche Erklärung des Neuen Testaments, 2 A., Giessen, Töpelmann, 1924; IV+440 p.

SF. EVANGHELII

Gheorghiu V. Dr.: Sf. Evanghelie după Mateiu, cu comentar, 3 vol.; Cernăuți, Ed. autorului, 1925, 1927, 1933; IV+848 p.

FAPTELE APOSTOLILOR

Knabenbauer I.: Cursus Scripturae Sacrae I, 5; Actus Apost.; Parisiis, Lethielleux, 1899.

Jacquier E.: Les Actes des Apôtres, 2 éd., EB; Paris, Gabalda, 1926; CCCVIII+824 p.

Steinmann Alphons: Die Apostelgeschichte, HSNT, IV B., 4 A., Bonn, Hanstein, 1934; XVI+330 p.

EPISTOLE

Τρεμπέλα Παν, N.: Ὑπόμνημα εἰς τὰς Ἐπιστολάς τοῦ Παύλου; Ἀθήνα, Ζωή, 1937; XVI+724 p.

Staab Karl: Pauluskommentare aus der griechischen Kirche, NAb XV B., Münster i. W., Aschendorff, 1933; XLVIII+674 p.

Sf. Ioan Hrisostom: Comentariile sau Explicarea Epistolei către Romani. Trad. din limba elină, ediția de Oxonia, 1849, de Archim. Theodosie Athanasiu. București, Socec & Co., 1906; p. 504.

Teofilact Arhiepiscopul Bulgariei: Trimiterile cele patrusprăzece ale Ap. Pavel, Trad. de Veniamin Costache, Mitropolitul Moldovei și Sucevei. București, Tip. Cărților Bisericești, 1904.

Tomul I: Romani și I Corinteni, p. LX+576.

Tomul II: II Cor., Gal., Efes., Filip., și Colos., p. 646.

Tomul III: I și II Tes., I și II Tim., Tit, Filimon și Evrei, p. 704.

Godet F.: Commentaire sur l'Épître aux Romains; Tome I—II; II éd., Paris-Genève-Neuchatel, 1883.

Cornely Rud.: Cursus Scripturae Sacrae II, 1: Epistola ad Romanos; Parisiis, Lethielleux, 1896.

Weiss Bernh.: Der Brief an die Römer, MKom. IV Abt. 9 A., Göttingen, Vand. & Ruprecht, 1899.

Olariu Iosif: Epistolele S. Apostol Pavel către Romani, Corinteni, Galateni și Efezeni; Caransebeș, Ed. autorului, 1910; 742 p.

Zahn Th. von: Der Brief des Paulus an die Römer, ZKom B. VI, 1 u. 2 A., Leipzig, Deichert, 1910.

Lagrange M. J.: Saint Paul. Épître aux Romains, 3 ed., EB, Paris, Gabalda, 1922; LXXII+22+396 p.

Ματθόπουλος Έδσ.: Ἑρμηνεία εἰς τὴν πρὸς Ῥωμαῖους Ἐπιστολὴν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου; Ἀθήνα, Ζωή, 1928; 320 p.

Sickenberger Joseph: Die Briefe des heiligen Paulus an die Korinther und Römer übersetzt und erklärt, 4 A., HSNT VI B.; Bonn, Hanstein, 1932; XVIII+334 p.

Barth Karl: Der Römerbrief; Sechster Abdruck der neuen Bearbeitung (17 und 18 Tausend); München, Kaiser, 1933; XXVIII+528 p.

Lietzmann H.: An die Römer, 4 A., HNT 8; Tübingen, Mohr, 1933; 134 p.

Gheorghiu Vasile Dr.: Epistola către Romani a Sfântului apostol Pavel, Introducere, traducere și comentar, ed. 2; Cernăuți, Glasul Bucovinei, 1938; IV+48+368 p.

Sf. Ioan Hrisostom: Comentariile sau Explicarea Epistolei II către Corinteni. Trad. din l. elină, ed. din Oxonia, 1845, de Arhiereul Theodosie A. Ploșteanu. București, Soccec & Co. 1910, 358 p.

Cornely Rud.: Cursus Scripturae Sacrae II, 2: Prior Epistola ad Corinthios; Parisiis, Lethielleux, 1890.

Windisch H.: Der Zweite Korintherbrief, MKom. VI Abt. 9 A., Göttingen, Vand. & Ruprecht, 1924; VIII+436 p.

Lietzmann Hans: An die Korinther I II, 3 A., HNT 9; Tübingen, Mohr, 1931; 164 p.

- Allo E. B.*: Saint Paul. Première Épître aux Corinthiens, EB 2 ed., Paris, Gabalda, 1935; CXII+516 p.
- Allo E. B.*: Saint Paul. Seconde Épître aux Corinthiens; EB Paris, Gabalda, 1937; LXXVI+388 p.
- Sf. Ioan Hrisostom*: Comentariile sau Explicarea Epistolei către Galateni. Trad. din l. elină, ed. din Oxonia, 1852, de Archim. Theodosie Athanasiu. Iași, Tip. „Dacia”, 1901; p. 128.
- Schaefer Aloys*: Die Bücher des Neuen Testamentes; I B.: Die Briefe Pauli an die Thessalonicher und an die Galater; Münster i. W., Aschendorff, 1891.
- Sieffert Fr.*: Der Brief an die Galater, MKom. VII Abt. 9 A., Göttingen, Vand. & Ruprecht, 1899.
- Ζολωτὰ Ἐμμ. Ι.*: Ὑπόμνημα εἰς τὴν πρὸς Γαλάτας Ἐπιστολὴν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου; Ἀθήνησιν, Σακελλαρίου, 1904; 606 p.
- Zahn Th. von*: Der Brief des Paulus an die Galater, ZKom B. IX; Leipzig, Deichert, 1905.
- Ματθόπουλος Εὐσ.*: Ἑρμηνεία εἰς τὰς πρὸς Γαλάτας, Ἐφεσίους, Φιλιππησίους, Κολοσσαεῖς, Α'. Β', Θεσσαλονικεῖς Ἐπιστολάς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου; Ἀθήναι, Ζωή, 1923; 140+120+104+80+102 p.
- Lagrange M. J.*: Saint Paul. Épître aux Galates, EB, 3 éd., Paris, Gabalda, 1926; LXXXIV+176 p.
- Lietzmann H.*: An die Galater, 3 A. HNT, 10; Tübingen, Mohr, 1932; 46 p.
- Steinmann Alphons*: Die Briefe an die Thessalonicher und Galater, HSNT, V B., 4 A., Bonn, Hanstein, 1935; VIII+180 p.
- Soden Hermann von*: Die Briefe an die Kolosser, Epheser, Philemon; die Pastoralbriefe; 2 A. (in: Hand-Commentar z. N. T. B. 3 Abt. 1), Freiburg i. B. — Leipzig, Mohr, 1893; VIII+261 p.
- Haupt Erich*: Die Gefangenschaftsbriefe, MKom VIII u. IX Abt., 8—7 A., Göttingen, Vanden. & Ruprecht, 1902.
- Ewald Paul*: Die Briefe des Paulus an die Epheser, Kolosser und Philemon, ZKom B. VI; Leipzig, Deichert, 1905.

- Knabenbauer I.*: *Cursus Scripturae Sacrae* II, 4: *Epistolae ad Ephesios, ad Philippenses, ad Colossenses*; Parisiis, Lethielleux, 1912.
- Dibelius M.*: *An die Kolosser, Epheser, An Philemon*, 2 A., HNT, 12; Tübingen, Mohr, 1927; 86 p.
- Rovența H.*: *Epistola către Efesenii a Sfântului Apostol Pavel, Introducere și Comentariu*; București. T. Cărilor Bisericești, 1929; 152 p.
- Lohmeyer Ernst*: *Die Briefe an die Philipper, an die Kolosser und an Philemon*, M Kom. IX Abt. 8 A., Göttingen, Vand. & Ruprecht, 1930.
- Meinertz Max și Tilmann Fritz*: *Die Gefangenschaftsbriege des heiligen Paulus*, HSNT, VII B., 4 A. Bonn, Hanstein, 1931; VIII + 170 p.
- Le Seur Paul*: *Die Briefe an die Epheser, Kolosser und an Philemon, übersetzt und ausgelegt; Bibelhilfe für die Gemeinde*; Leipzig-Hamburg, Schloessmann (1936); 138 p.
- Bornemann W.*: *Die Thessalonicherbriefe*, MKom. X Abth., 5 u. 6 A., Göttingen. Vand. & Ruprecht, 1894; VIII + 708 p.
- Dobschütz E. von*: *Die Thessalonicher-Briefe*, MKom. X Abt. 7 A., Göttingen, Vand. & Ruprecht, 1909; X + 320 p.
- Knabenbauer I.*: *Cursus Scripturae Sacrae* II, 5: *Epistolae ad Thessalonicenses, ad Thimotheum, ad Titum et ad Philemonem*; Parisiis, Lethielleux, 1913.
- Rovența H.*: *Epistola întâia către Tesaloniceni a Sfântului Apostol Pavel; Introducere și Comentariu*; București, Tip. Cărilor Bisericești, (1938).
- Weiss Bernh.*: *Die Briefe Pauli an Timotheus und Titus*, MKom., XI Abt. 7 A., Göttingen, Vand. & Ruprecht, 1902.
- Meinertz Max*: *Die Pastoralbriefe des heiligen Paulus*, HSNT, VIII B., 4 A., Bonn, Hanstein, 1931; VIII + 128 p.
- Colan Nicolae Prof.*: *Sf. Pavel către Filimon. Creștinismul și sclăvia („Studii Biblice” nr. 1)* Sibiu, Tip. Arhidiecezană 1925, p. 36.
- Sf. Ioan Hrisostom*: *Comentariile sau Explicarea Epistolei către Evrei. Trad. din l. elină; ed. de Oxonia, 1862, de Theodosie*

Athanasiu, Episcop Romanului. București, Tip. Cărilor Bisericești, 1923; p. 396.

Rohr Ignaz: Der Hebräerbrief und die geheime Offenbarung des heiligen Johannes, HSNT, X B., 4 A. Bonn, Hanstein, 1932; VIII+142 p.

Meinertz Max și Vrede Wilhelm: Die katholischen Briefe, HSNT, IX B., 4 A., Bonn, Hanstein, 1932; VIII+200 p.

TEOLOGIE BIBLICĂ

METODICE

Stade Bernh.: Ueber die Aufgaben der biblischen Theologie des Alten Testamentes; ZTK, III, 1893; p. 31—51.

Deissmann G. Ad.: Zur Methode der biblischen Theologie des Neuen Testamentes; ZTK, III, 1893, p. 126—139.

Wrede W.: Über Aufgabe und Methode der sogenannten Neutestamentlichen Theologie; Göttingen, Vand. & Ruprecht, 1897; 80 p.

Gunkel Herm.: Zum religionsgeschichtlichen Verständnis des Neuen Testament, FRLANT, I B., 1 H., Göttingen, Vand. & Ruprecht, 1903; VIII+96 p.

Kaftan Julius: Zur Dogmatik, ZTK, XIV, 1904; p. 273—355.

Holtzmann H.: „Neutestamentler“ und „Religionsgeschichtler“, in: Protestantische Monatshefte X, 1906, p. 1—16.

Lagrange M. J.: Le sens du Christianisme d'après l'exégèse allemande; Paris, Gabalda, 1918.

Kaftan Julius: Zur Frage nach der Aufgabe der neutestamentlichen Theologie, in: Festgabe (für) A. von Harnack; Tübingen, Mohr, 1921, p. 134—142.

Marcu T. Grigorie Dr.: Introducere în Teologia biblică (in: Anuarul XVI al Academiei teologice „Andreiană“) Sibiu 1940, p. 36—51.

TEOLOGIE A VECHIULUI TESTAMENT

Sellin Ernst: Theologie des Alten Testaments; Leipzig, Quelle & Meyer, 1933; VIII+140 p.

TEOLOGIE A NOULUI TESTAMENT

- Reuss* Ed.: Histoire de la Théologie Chrétienne, au siècle apostolique, 3 éd. Tome I, Strasbourg—Paris—Genève, 1864, XX+490 p; Tome II, idem, 1864, VI+630 p.
- Bovon* Jules: Théologie du Nouveau Testament, Tome I: La vie et l'enseignement de Jesus, Lausanne, Bridel, 1893, 550 p.; Tome II: L'enseignement des Apôtres, id. 1894 p. 604.
- Weiss* Bernh.: Lehrbuch der Biblischen Theologie des Neuen Testament, 6 A., Berlin, Hertz, 1895; VIII+683 p.
- Beyschlag* Willibald: Neutestamentliche Theologie, I u. II B., 2 A., Halle, Strien, 1896.
- Weiss* Bernh.: Die Religion des Neuen Testaments; Stuttgart—Berlin, Cotta, 1903; XII+321 p.
- Schlatter* Adolf: Die Theologie des Neuen Testaments. Erster Teil: Das Wort Jesu; Calw & Stuttgart, Verlag des Vereinsbuchhandlung, 1909; 592 p. II Teil: Die Theologie der Apostel, 2 A. id. 1922 p. 576.
- Holtzmann* H. J.: Lehrbuch der Neutestamentlichen Theologie, 2 A. bearbeitet von A. Lülicher und W. Bauer; Tübingen, Mohr, 1911; I B.: XX+580 p., II B.: XVI+615 p.
- Feine* Paul: Die Religion des Neuen Testaments; Leipzig, Quelle & Meyer, 1921; XII+228 p.
- Müller* Karl F. E. D.: Neutestamentliche Theologie. Grundriss für Vorlesungen. Dritte A., Erlangen, R. Merkel, 1925.
- Lemonnyer* R. P.: Théologie du Nouveau Testament; Bibliothèque catholique des sciences religieuses; Paris, Bloud & Gay (1928); 200 p.
- Weinel* H.: Biblische Theologie des Neuen Testaments, Die Religion Jesu und des Urchristentums; 4 A., Tübingen, Mohr, 1928; XVI+518 p.
- Zahn* Th.: Grundriss der Neutestamentlichen Theologie, 2 A., Leipzig, Deichert, 1932; VI+132 p.
- Feine* Paul: Theologie des Neuen Testaments, 6 A., Leipzig, Hinrichs, 1934; XVI+456 p.
- Büchsel* Friedrich: Theologie des Neuen Testaments; Gütersloh, Bertelsmann, 1935; VIII+208 p.
- Kuss* Otto: Die Theologie des Neuen Testamentes; 2 A. Regensburg, Pustet, 1937; 412 p.

TEOLOGIE PAULINĂ

- Schweitzer* Albert: Geschichte der Paulinischen Forschung von der Reformation bis auf die Gegenwart; 2 A., Tübingen, Mohr, 1933; XII+198 p.
- Bultmann* R.: Neueste Paulusforschung, TR, Neue Folge VI, 1934, p. 229—246 și VIII, 1936, p. 1—22.
- Meyer* Gottlob W.: Entwicklung des Paulinischer Lehrbegriffs; Altona, Hammerich, 1801; 379 p.
- Holsten* C.: Das Evangelium des Paulus; Teil I: Die äussere entwicklungsgeschichte des paulinischen evangeliums; Berlin, Reimer, 1880.
- Simar* Hub. Theophil: Die Theologie des heiligen Paulus, 2 A., Freiburg i. B., Herder, 1883; XII + 284 p.
- Pfleiderer* Otto: Der Paulinismus, 2 A. Leipzig, Reiland, 1890.
- Holsten* C.: Das Evangelium des Paulus; Teil II: Paulinische Theologie, herausgeg. von Paul Melhorn; Berlin, Reimer, 1898.
- Titius* Arthur: Der Paulinismus unter dem Gesichtspunkt der Seligkeit; Freiburg i. B. — Leipzig, Mohr, 1900; X+290 p.
- Prat* F.: Saint Paul et le Paulinisme, in: Dict. Apol. de la Foi Catholique, Tome III, 4 éd., Paris, Beauchesne, MCMXXVI, col. 1621—1654.
- Lohmeyer* E.: Grundlagen paulinischer Theologie, BHT, 1; Tübingen, Mohr, 1929; 236 p.
- Prat* Ferdinand: La Théologie de Saint Paul; Bibliothèque de Théologie historique; Première Partie, 22 éd., Paris, Beauchesne, MCMXXXIV; VI+608 p.; Deuxième Partie, 19 éd. idem, MCMXXXIII; VI+612 p.
- Schumacher* Heinrich: Kraft der Urkirche, Das „Neue Leben“ nach den Dokumenten der ersten zwei Jahrhunderte; Freiburg i. B., Herder, 1934; X + 172 p.
- Mersch* Em.: Le Corps Mystique du Christ, Études de théologie historique; 2 éd. Museum Lessianum — Section théologique No. 28—29; Paris, De Brouwer & Cie, 1936, Tome I: XLVI + 552; Tome II: 498 p.
- Amiot* François: L'enseignement de Saint Paul. EB Paris, Gabalda, 1938, 2 volume.

STUDII COMPARATIVE

- Vollmer* Hans; Die alttestamentlichen Citate bei Paulus... nebst einem Anhang ueber das Verhältniss des Apostels zu Philo; Freiburg i. B. — Leipzig, Mohr, 1895; VIII+104 p.
- Paret* Heinrich; Paulus und Jesus; Einige Bemerkungen über das Verhältniss des Apostels Paulus und seiner Lehre zu dem Person, dem Leben und der Lehre des geschichtlichen Christus; in: Jahrbücher für Deutsche Theologie, III (1858), p. 1-85.
- Wendt* Hans Hinrich; Die Lehre des Paulus verglichen mit der Lehre Jesu, ZTK IV, 1894, p. 1—78.
- Brückner* M.; Der Apostel Paulus als Zeuge wider das Christusbild der Evangelien, in: Protestantische Monatshefte X, 1906, p. 352—364.
- Kölbing* Paul; Die geistige Einwirkung der Person Jesu auf Paulus, Eine historische Untersuchung; Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht, 1906; p. VIII+114.
- Jülicher* Adolf; Paulus und Jesus; Tübingen, I. C. B. Mohr, 1907.
- Meyer* Arnold; Wer hat das Christentum begründet, Jesus oder Paulus? Lebensfragen, Schriften und Reden 19; Tübingen, Mohr, 1907.
- Dausch* P.; Jesus und Paulus, 3 A.; Biblische Zeitfragen, III Folge, H. 1; Münster i. W., Aschendorff, 1912; 46 p.
- Dobschütz* Ernst von; Gibt es ein doppeltes Evangelium im Neuen Testament? TSK, LXXXV (1912), p. 331—366.
- Kittel* G.; Jesus bei Paulus, TSK XXV, 1912, p. 366—402.
- Windisch* H.; Paulus und Christus, Ein biblisch — religionsgeschichtlicher Vergleich; UNT, H. 24; Leipzig, Hinrichs, 1934; VIII+320 p.

MONOGRAFII CU CHARACTER SPECIAL

- Delitzsch* Franz; System der biblischen Psychologie, 2 A., Leipzig, Dörffling und Franke, 1861; XVI+500 p.
- Ernesti* H. Fr. Th. L.; Die Ethik des Apostels Paulus; Braunschweig, Leibrock, 1868; XII+156 p.

- Holsten Carl*: Zum Evangelium des Paulus und des Petrus, Altes und Neues; Rostock, Stiller, 1868.
- Lüdemann Hermann Dr.*: Die Anthropologie des Apostels Paulus und ihre Stellung innerhalb seiner Heilslehre, nach den vier Hauptbriefen; Kiel, Universitäts-Buchhandlung (Paul Toeche), 1872.
- Ritschl Albrecht*: Die christliche Lehre von der Rechtfertigung und Versöhnung; Zweiter Band: Der biblische Stoff der Lehre; Bonn, Marcus, 1874; VI+378 p.
- Zahn Adolph*: Das Gesetz Gottes nach der Lehre und der Erfahrung des Apostels Paulus; Halle, Mühlmann, 1876; 106 p.
- Wendt H. H.*: Die Begriffe Fleisch und Geist im biblischen Sprachgebrauch; Gotha, Perthes, 1878.
- Grafe Ed.*: Die paulinische Lehre vom Gesetz, nach den vier Hauptbriefen; Freiburg i. B. — Tübingen, Mohr, 1884; VIII+26 p.
- Schlatter A.*: Der Glaube im Neuen Testament; Leiden, Brill, 1885; VI+592 p.
- Gloël Joh.*: Der Heilige Geist in der Heilsverkündigung des Paulus; Halle, Niemeyer, 1888; VIII+400 p.
- Gunkel Herm.*: Die Wirkungen des heiligen Geistes; Göttingen, Vand. & Ruprecht, 1888; 110 p.
- Schaeder Erich*: Die Bedeutung des lebendigen Christus für die Rechtfertigung nach Paulus; Gütersloh, Bertelsmann, 1891; 88 p.
- Deissmann G. Ad.*: Die Formel „in Christo Jesu“, II Teil; Marburg, Universitäts-Buchdr., 1892; p. 70—133.
- Soden H. Freiherr von*: Die Ethik des Paulus, ZTK, II, 1892, p. 109—145.
- Sell Karl*: Forschungen der Gegenwart über Begriff und Entstehung der Kirche, ZTK 1894, p. 347—417.
- Häring Th.*: ΑΙΚΑΙΟCΥΝΗ ΘΕΟΥ bei Paulus, Tübingen Universitätsschriften a. d. Jahre 1895—96; Tübingen, Laupp jr., 1896; p. 1—72.
- Hermann W.*: Der Verkehr des Christen mit Gott, Im Anschluss an Luther dargestellt; 3 A., Stuttgart, Cotta, 1896; VIII+296 p.

- Hoffmann A.*: „Gesetz“ als theologischer Begriff, ZTK VI 1896. p. 265—277.
- Teichmann Ernst*: Die Taufe bei Paulus, ZTK VI, 1896, p. 357—372.
- Weiss Joh.*: Paulinische Probleme, Die Formel ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ; TSK 1896; p. 7—33.
- Althaus Paul*: Die Heilsbedeutung der Taufe im Neuen Testamente; Gütersloh, Bertelsmann, 1897; XII+321 p.
- Simon Th.*: Die Psychologie des Apostels Paulus; Göttingen, Vand. & Ruprecht, 1897; VI+118 p.
- Wernle Paul*: Der Christ und die Sünde bei Paulus; Freiburg i. B. — Leipzig, Mohr, 1897; XII+138 p.
- Cremer Ernst*: Über die christliche Vollkommenheit, BFCT, III Jahrg. 2 H.; Gütersloh, Bertelsmann, 1899; 41 p.
- Feine Paul*: Das gesetzesfreie Evangelium des Paulus; Leipzig, Hinrichs, 1899; 232 p.
- Iacoby Herm.*: Neutestamentliche Ethik; Königsberg i. Pr., Thomas & Oppermann, 1899; XII+480 p.
- Mommesen Th.*: Die Rechtsverhältnisse des Apostels Paulus, ZNW II, 1901, p. 81—96.
- Preuschen Erwin*: Paulus als Antichrist; ZNW II, 1901; p. 169—201.
- Steffen M.*: Das Verhältnis von Geist und Glauben bei Paulus, ZNW II, 1901, p. 115—139 și 234—261.
- Deissmann A.*: ΙΑΛΕΤΗΡΙΟΝ und ΙΑΛΕΤΗΡΙΟΝ, Eine lexikalische Studie, ZNW, IV, 1903; p. 193—212.
- Heitmüller W.*: „Im Namen Jesu“, Eine sprach-und religionsgeschichtliche Untersuchung zum Neuen Testament, speziell zur altchristlicher Taufe, FRLANT, I B. 2 H., Göttingen, Vand. & Ruprecht, 1903; X+347 p.
- Sokolowski E.*: Geist und Leben nach den Schriften des Paulus; Heiligenstadt, Brunn, 1903; VI+114 p.
- Juncker Alfred*: Die Ethik des Apostels Paulus; Erste Hälfte, Halle, Niemeyer, 1904, X+228 p.; Zweite Hälfte: Die konkrete Ethik, idem, 1919, XII+308 p.
- Schettler Ad.*: Die paulinische Formel „durch Christus“, Teil I; Tübingen, Laupp, 1906; 36 p.

Cremer E.: Rechtfertigung und Wiedergeburt, BFCT, XI Jahrg., 5 H., Gütersloh, Bertelsmann, 1907; 164 p.

Windisch Hans: Taufe und Sünde im ältesten Christentum; Tübingen, Mohr, 1908; VIII+554 p.

Kraemer Richard: Die Bedeutung der Gottesgemeinschaft für das sittliche Leben nach der Lehre des Paulus; Greifswald, Abel, 1909; IV+104 p.

Pohlenz Max: Vom Zorne Gottes, Eine Studie über den Einfluss der griechischen Philosophie auf das alte Christentum; FRLANT, 12 H., Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht, 1909; VIII+156 p.

Schumacher Rud.: Der Diakon Stephanus, NAb. III B. 4 H., Münster i. W., Aschendorff, 1910; XII+136 p.

Gschwind Karl: Die Niederfahrt Christi in die Unterwelt, Ein Beitrag zur Exegese des Neuen Testaments und zur Geschichte des Taufsymbols; NAb. II B., 3—5 H., Münster i. W., Aschendorff, 1911; XVI+256 p.

Ott Anton: Die Auslegung der neutestamentlichen Texte über die Ehescheidung, NAb. III B. 1—3 H., Münster i. W., Aschendorff, 1911; VIII+304 p.

Benz Karl: Die Ethik des Apostels Paulus, BS, XVII B., 3—4 H., Freiburg i. B., Herder, 1912; XII+187 p.

Deissner Kurt: Auferstehungshoffnung und Pneumagedanke bei Paulus; Leipzig, Deichert, 1912; VI+158 p.

Dobschütz E. von: Die Rechtfertigung bei Paulus eine Rechtfertigung des Paulus, TSK, LXXXV, 1912, p. 38—67.

Harnack Ad. von: Über den privaten Gebrauch der Heiligen Schriften in der alten Kirche, Beiträge zur Einleitung in das N. T. V H.; Leipzig, Hinrichs, 1912; VIII+112 p.

Ritschl Otto: Die Entwicklung der Rechtfertigungslehre Melanchtons bis zum Jahre 1527, TSK, LXXXV, 1912, p. 518—540.

Bertrams Herm.: Das Wesen des Geistes nach der Anschauung des Apostels Paulus, NAb. IV B., 4 H., Münster i. W., Aschendorff, 1913; XII+180 p.

Wetter Gillis P.: Charis, UNT, H. 5, Leipzig, Hinrichs, 1913; VI+224 p.

- Mai mulți*: Neutestamentliche Studien (für) Georg Heinrici, UNT, Leipzig, Hinrichs, 1914; XVI+272 p.
- Monse Franz Xav.*: Johannes und Paulus NAb. V B. 2—3 H., Münster i. W., Aschendorff, 1915; VIII+214 p.
- Pott Aug.*: Das Hoffen im Neuen Testament in seiner Beziehung zum Glauben, UNT, H. 7, Leipzig, Hinrichs, 1915; 204 p.
- Deissmann Ad.*: Tragende und stählende Kräfte des Neuen Testaments, in: Festgabe für Iulius Kaftan; Tübingen, Mohr, 1920; p. 44—55.
- Harnack Ad.* von: „Sanftmut, Huld und Demut“ in der alten Kirche, in: Festgabe für Iulius Kaftan; Tübingen, Mohr, 1920; p. 113—129.
- Heiler Fr.*: Das Gebet; 2 A., München, Reinhardt, 1920; XX+558 p.
- Oepke Albr.*: Die Missionspredigt des Apostels Paulus; Leipzig, Hinrichs, 1920; VIII+240 p.
- Weber D. Dr.*: Die Formel „in Christo Jesu“ und die paulinische Christumystik, NKZ, XXXI, 1920, p. 213—260.
- Deissner K.*: Paulus und die Mystik seiner Zeit, 2 A.; Leipzig-Erlangen, Scholl, 1921; IV+150 p.
- Mundle Wilhelm*: Das religiöse Leben des Apostels Paulus; Leipzig, Hinrichs, 1923; VIII+150 p.
- Tischleder P.*: Wesen und Stellung der Frau nach der Lehre des heiligen Paulus; NAb. X B. 3—4 H.; Münster i. W., Aschendorff, 1923; XIV+236 p.
- Bultmann R.*: Das Problem der Ethik bei Paulus, ZNW, XXIII, 1924, p. 123—140.
- Fascher E.*: Die formgeschichtliche Methode; Beihefte zur ZNW 2; Giessen, Töpelmann, 1924; 236 p.
- Schauf Wilh.*: Sarx, Der Begriff „Fleisch“ beim Apostel Paulus unter besonderer Berücksichtigung seiner Erlösungslehre, NAb. XI B. 1—2 H., Münster i. W., Aschendorff, 1924; XVI+208 p.
- Schmitz Otto*: Die Christusgemeinschaft des Paulus im Lichte seines Genetiv-gebrauchs NF, Erste Reihe: Paulusstudien, 2 Heft. Gütersloh, Bertelsmann, 1924.

- Feine Paul*: Die Gestalt des apostolischen Glaubensbekenntnisses in der Zeit des Neuen Testaments; Leipzig, Dörfling & Franke, 1925; 152 p.
- Freundorfer Joseph*: Erbsünde und Erbtod beim Apostel Paulus, Eine religionsgeschichtliche und exegetische Untersuchung über Römerbrief 5, 12—21; NAb. XIII B. 1—2 H.; Münster i. W., Aschendorff, 1927; XXII+268 p.
- Lohmeyer E.*: ΣΥΝ ΧΡΙΣΤΟΙ, in: Festgabe für Ad. Deissmann, Tübingen, Mohr, 1927; p. 218—257.
- Michaelis Wilhelm*: Rechtfertigung aus Glauben bei Paulus, in: Festgabe für Ad. Deissmann, Tübingen, Mohr, 1927; p. 116—138.
- Preisker Herbert*: Christentum und Ehe in den ersten drei Jahrhunderten; Berlin, Thowitzsch, 1927; VIII+260 p.
- Schmidt Karl Ludwig*: Die Kirche des Urchristentums, Eine lexikographische und biblisch-theologische Studie, in: Festgabe für Ad. Deissmann, Tübingen, Mohr, 1927; p. 258—319.
- Schmitz Otto*: Der Begriff ΔΥΝΑΜΙΣ bei Paulus, in: Festgabe für Ad. Deissmann, Tübingen, Mohr, 1927; p. 139—167.
- Schmitz Otto*: Die Bedeutung des Wortes bei Paulus, NF, I Reihe, 4 H., Gütersloh, Bertelsmann, 1927; 47 p.
- Sommerlath Ernst*: Der Ursprung des neuen Lebens nach Paulus, 2 A.; Leipzig, Dörfling & Franke, 1927; 152 p.
- Bertram Georg*: Neues Testament und historische Methode, Bedeutung und Grenzen historischer Aufgaben in der ntl. Forschung; Sammlung Gemeinverständlicher Vorträge 134; Tübingen, Mohr, 1928; 46 p.
- Koester Wilh.*: Die Idee der Kirche beim Apostel Paulus NAb. XIV B. 1 H., Münster i. W., Aschendorff, 1928; XIV+74 p.
- Lohmeyer E.*: Kyrios Jesu, Eine Untersuchung zu Phil. 2, 5—11; Sitzungsberichte der Heidelberger Akademie der Wissenschaften, Philosophisch-historische Klasse, Jahrg. 1927/28. 4 Abh. Heidelberg, Winter, 1928; 90 p.
- Puech Aimé*: Histoire de la Littérature grecque chrétienne depuis les origines jusqu'à la fin du IV-e siècle. Tome I: Le Nouveau Testament. Paris, „Les Belles Lettres“, 1928; p. 500.

- Bultmann R.*: Zur Geschichte der Paulusforschung, TR. 1929, p. 26—59.
- Gloege Gerh.*: Reich Gottes und Kirche im Neuen Testament, NF, II Reihe, 4 H.; Gütersloh, Bertelsmann, 1929; XII+428 p.
- Kümmel Werner Georg*: Römer 7 und die Bekehrung des Paulus, UNT, H. 17 Leipzig, I. C. Hinrichs, 1929; XVI+160.
- Michel O.*: Paulus und seine Bibel; BFCT, II Reihe, 18 B., Gütersloh, Bertelsmann, 1929; XII: 212 p.
- Schneider Joh.*: Die Passionsmystik des Paulus, Ihr Wessen, Ihr Hintergrund und ihre Wirkungen; UNT, H. 15; Leipzig, Hinrichs, 1929; VIII+192 p.
- Windisch H.*: Der Sinn der Bergpredigt, Ein Beitrag zum Problem der richtigen Exegese; UNT, H. 16; Leipzig, Hinrichs, 1929; VIII+176 p.
- Braun Herbert*: Gerichtsgedanke und Rechtfertigungslehre bei Paulus, UNT, H. 19; Leipzig, Hinrichs, 1930; XII+98 p.
- Fascher Erich*: Vom Verstehen des Neuen Testamentes; Giessen, Töpelmann, 1930; 149 p.
- Fenner Friedrich*: Die Krankheit im Neuen Testament, Eine Religions- und Medizingeschichtliche Untersuchung; UNT, H. 18; Leipzig, Hinrichs, 1930; 116 p.
- Preisker H.*: Die urchristliche Botschaft von der Liebe Gottes im Lichte der vergleichenden Religionsgeschichte; Giessen, Töpelmann, 1930; 68 p.
- Schlier Heinrich*: Christus und die Kirche im Epheserbrief, BHT, 6; Tübingen, Mohr, 1930; II+78 p.
- Schweitzer Albert*: Die Mystik des Apostels Paulus; Tübingen, Mohr, 1930; XVI+408 p.
- Tixeront J.*: Histoire des dogmes dans l'antiquité chrétienne. I: La Théologie anténicéenne, ed. 11; Paris, Gabalda, 1930; XVI+540 p.
- Weber Hans E.*: „Eschatologie“ und „Mistik“ im Neuen Testament, BFCT, II Reihe, 20 B., Gütersloh, Bertelsmann, 1930; X+236 p.
- Brandt Wilh.*: Dienst und Dienen im Neuen Testament, NF, II Reihe, 5 H., Gütersloh, Bertelsmann, 1931; 210 p.

- Filson* Floyd V.: St. Paul's Conception of Recompense, UNT, H. 21, Leipzig, Hinrichs, 1931; IV+152 p.
- Purdy* Alex. C.: Das Neue Testament in der amerikanischen Theologie, in: TR 1931, p. 367—386.
- Soden* Hans von: Sakrament und Ethik bei Paulus, Zur Frage der literarischen und theologischen Einheitlichkeit von 1 Kor. 8—10; in: Marburger Theologische Studien, I H. 1931, p. 1—40.
- Völker* Walther: Das Vollkommenheitsideal des Origenes, BHT 7; Tübingen, Mohr, 1931; IV+236 p.
- Ellwein* Ed.: Vom neuen Leben (De novitate vitae), Forschungen zur Geschichte und Lehre des Protestantismus, V Reihe, I B.; München, Kaiser, 1932; VIII+212 p.
- Fuchs* Ernst: Christus und der Geist bei Paulus, UNT, H. 23; Leipzig, Hinrichs, 1932; VIII+132 p.
- Guntermann* Fr.: Die Eschatologie des hl. Paulus, NAb. XIII B. 4—5 H., Münster i. W., Aschendorff, 1932; XXII+320 p.
- Imago Dei* Beiträge zur theologischen Anthropologie, Gustav Krüger... dargebracht. Im Auftrage der Theol. Fakultät Giessen hrsg. von Heinrich Bornkamm; Giessen Töpelmann, 1932; IV+232 p.
- Mihalcesco* J.: La Théologie Symbolique au point de vue de l'Eglise orthodoxe orientale; Bucarest-Paris, 1932; VI+316 p.
- Rovența* H. Diacon Prof.: Esența și rolul credinței in Teologie. Prelegere de deschidere a cursurilor Facultății de Teologie din București, ținută la 9 Noembrie 1931. Extras din revista „Studii Teologice”, anul III, nr. I. București, Tip. Cărilor Bisericești, 1932; p. 34.
- Schneider* Joh.: Doxa, Eine bedeutungsgeschichtliche Studie, NF, III Reihe, 3 H.; Gütersloh, Bertelsmann, 1932; VI+184 p.
- Schumacher* H.: Das Ehe-Ideal des Apostels Paulus; München, Hueber, MCMXXXII; X+139 p.
- Staffelbach* G.: Die Vereinigung mit Christus als Prinzip der Moral bei Paulus, Freiburger Theologische Studien 34 H.; Freiburg i. B., Herder, 1932; VIII+128 p.

- Wobbe Jos.*: Der Charis-Gedanke bei Paulus, NAb. XIII B. 3 H., Münster i. W., Aschendorff, 1932; XX+102 p.
- Orphal Ernst*: Das Paulusgebet; Gotha, Klotz, 1933; 150 p.
- Preisker H.*: Geist und Leben, Das Telos-Ethos des Urchristentums; Gütersloh, Bertelsmann, 1933; VIII+242 p.
- Bornkamm Günther*: Gesetz und Schöpfung im Neuen Testament; Sammlung gemeinverst. Vorträge 175; Tübingen, Mohr, 1934; 28 p.
- Bucevschi O.*: Dr. Păcatul strămoșesc, în: Zece ani în slujba Bisericii și Neamului, 1924—1934, Academia teologică ortodoxă-română Cluj, 1934, p. 79—130.
- Gutbrod Walter*: Die Paulinische Anthropologie, BWANT, 4 Folge, H. 15; Stuttgart-Berlin, Kohlhammer, 1934; VIII+256 p.
- Michel Otto*: Die Lehre von der christlichen Vollkommenheit nach der Anschauung des Hebräerbriefes, TSK, CVI, 1934—35; p. 333—355.
- Bornkamm Günther*: Die Offenbarung des Zornes Gottes (Rom. 1—3), ZNW, 1935, p. 239—262.
- Colon L.—B.*: A propos de la mystique de Saint Paul, în: Revue des Sciences religieuses, XV, 1935, p. 157—183 și 325—353.
- Gheorghiu V. Dr.*: Ideea de împăcare și mântuire la noi, la romano-occidentali și la protestanți; Cernăuți, Ed. autorului, 1935.
- Goguel Maurice*: Le caractère et le rôle de l'élément cosmologique dans la sotériologie paulinienne, în: RHPR XV, 1935; p. 335—359.
- Greeven Heinrich*: Das Hauptproblem der Sozialethik in der neueren Stoa und im Urchristentum, NT, III Reihe, 4 H., Gütersloh, Bertelsmann, 1935; VIII+166 p.
- Lagrange M. J.*: Socrate et notre Seigneur Jésus-Christ d'après un livre récent, RB XLIV, 1935 p. 5—21.
- Schmauch Werner*: In Christus, Eine Untersuchung zur Sprache und Theologie des Paulus, NF, I Reihe, 9 H., Gütersloh, Bertelsmann, 1935; XII+198 p.
- Wendland Heinz—Dietrich*: Die Mitte der paulinischen Botschaft; Die Rechtfertigungslehre des Paulus im Zusammenhange seiner Theologie; Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht, 1935; 48 p.

- Bouvet Leon*: L'ascèse dans Saint Paul; Lyon, Librairie du Sacré-Coeur, (1936).
- Preisker H.*: Die Einheit der neutestamentlichen Botschaft als Grundlage der evangelischen Verkündigung in der Gegenwart, Aufbau im „Positiven Christentum“ 6; Gnadenfrei, Winter, 1936; 16 p.
- Rovența H. Dr. Pr. Prof.*: Iubirea creștină. Extras din revista „Studii Teologice“, anul V. București, Tip. Seminarului monahal Cernica-Ilfov, 1936; p. 18.
- Aleith Eva*: Paulusverständnis in der alten Kirche (Beihefte zur ZNW 18); Berlin, Töpelmann, 1937.
- Fridrichsen A.*: Eglise et sacrement dans le Nouveau Testament (in: RHPR 1937 p. 337—356).
- Hahn Traugott Wilhelm*: Das Mitsterben und Mitaufstehen mit Christus bei Paulus. Gütersloh, Bertelsmann, 1937.
- Karner Karl*: Die Stellung des Apostels Paulus in Urchristentum, ZST, XIV, 1937, p. 142—193.
- Koehnlein H.*: La notion de l'Eglise chez l'apôtre Paul (in: RHPR 1937 p. 357—377).
- Pedersen V. S.*: Le mandeisme et les origines chrétiennes. A propos du livre d'Alfred Loisy (in: RHPR 1937 p. 378—383).
- Schmidt Karl-Ludwig*: Le ministère et les ministères dans l'Eglise du Nouveau Testament (in: RHPR 1937 p. 313—336).
- Althaus Paul*: Paulus und Luther über den Menschen. Ein Vergleich (Studien der Luther-Akademie, 14 Heft). Gütersloh, Bertelsmann, 1938.
- Benoit P.*: La Loi et la Croix d'après Saint Paul. RB XLVII, 1938 p. 481—509.
- Hoskyns E. C. și Davey F. N.*: Das Rätsel des Neuen Testaments. Mit einem Vorwort von Gerhard Kittel und Julius Schniewind. Stuttgart, Kohlhammer, 1938; p. VIII+188.
- Van Imschoot P.*: Sagesse et esprit dans le Nouveau Testament. RB XLVII, 1938, p. 23—49.
- Spicq C.*: La conscience dans le Nouveau Testament, RB, XLVII 1938, 50—80.
- Djukanovici Savo Dr.*: Heiligkeit und Heiligung bei Paulus. Dissertation zur Erlangung der Doktorwürde, vorgelegt

- der katholisch-theologischen Fakultät der Universität zu Bern. Novi-Sad, Stamparija „Natoševici“, 1939; p. 188.
- Cadier* Jean: Le Mystère de l'Eglise, Étude de l'épître aux Ephésiens, in: Les Cahiers Bibliques de Foi et Vie, I Année, No. 1, p. 38—54.
- Aeschimann* André: La Foi dans l'Ancien Testament, in: Les Cahiers Bibliques de Foi et Vie, I Année, No. 2, p. 1—16.
- Schmidt* K. L.: La Foi dans la prédication de Jésus-Christ, d'après les Evangiles synoptiques, in: Les Cahiers Bibliques de Foi et Vie, I Année, No. 2, p. 17—26.
- Menoud* Phil. H.: La Foi dans l'Evangile de Jean, in: Les Cahiers Bibliques de Foi et Vie, I Année, No. 2, p. 27—43.
- Leenhardt* Franz-L.: La Foi d'Abraham dans l'Épître aux Romains, in: Les Cahiers Bibliques de Foi et Vie, I Année, No. 2, p. 44—55.
- Roux* Herbert: La Foi dans l'épître aux Hébreux, in: Les Cahiers Bibliques de Foi et Vie, I Année, No. 2, p. 56—67.
- d'Espine* Henri: La Foi et les oeuvres, étude biblique in: Les Cahiers Bibliques de Foi et Vie, I Année, No. 2, p. 68—71.
- Crainic* Nichifor: Nostalgia Paradisului. București, Cugetarea, 1940.
- Stăniloae* Dumitru Dr.: Antropologie ortodoxă. Comentarii asupra stării primordiale a omului (in: Anuarul XVI al Academiei teologice „Andreiană“) Sibiu 1940, p. 5—21.
- Marcu* T. Grigorie Dr.: Studii Biblice („Contribuțiuni la Studiul T. N.“ nr. 2) Sibiu, Tip. Arhidecezană 1940, p. VIII+100.

Un fragment din Istoria recunoștinței Ardealului ortodox față de Mitropolitul Andrei Șaguna, Tipografia Cărților Bisericești, București, 1939, 13 p.

Acest studiu apare într-un extras, pe 13 pagini, în care vorbește despre Mitropolitul Șaguna ca fiind omul care și-a pecetluit cu personalitatea sa atât de mult segmentul de timp în care a trăit încât cei din jurul său și cei de după aceștia n-au putut decât să raporteze totul la el, Șaguna, considerându-l providențial: „Fost-a om trimis de la Dumnezeu din cer, numele lui, Andreiu” (p. 3).

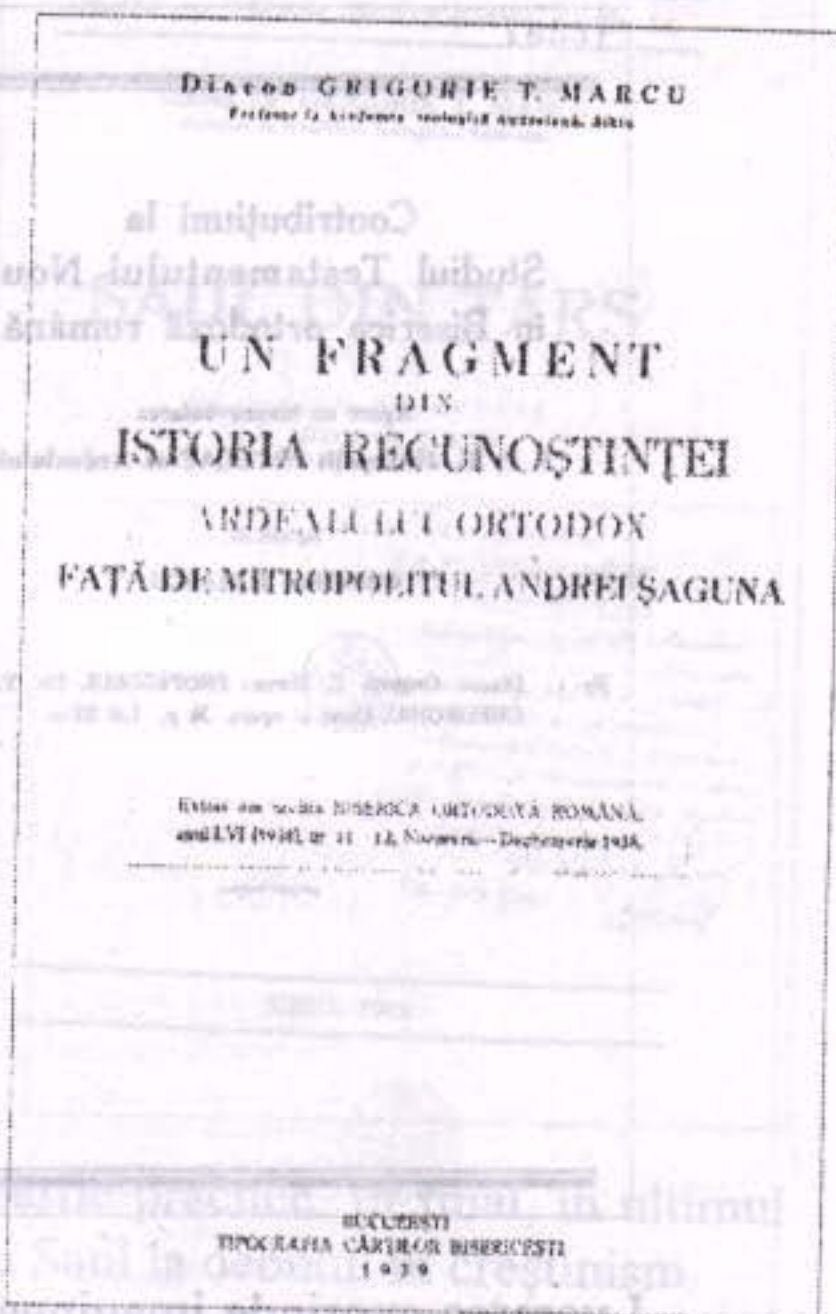
Întru început se face o trecere în revistă a istoriei Bisericii Ortodoxe Române din Ardeal, prin constatări de aliniere: patru ierarhi au dus la bun sfârșit gânduri legate de pregătirea clerului. Așa apare vorba: „Vremea lui Șaguna a trecut, dar au rămas vremurile șaguniene” (p. 4). Ep. Ghedeon Nichitiu pune problema și întemeiază un institut de bogoscovi, Ep. Vasile Moga adună profesori și înființează în 1811 un curs clerical, Ep. Andrei Șaguna consolidează, iar mitropolitul Nicolae Bălan desăvârșește.

Este evocată din istorie Duminica Mironosițelor anului 1872, duminica mângâierii pentru strădaniile lui Șaguna, după care, anul următor la fel, ne este adusă în conștiință serbarea finală a absolvenților Seminarului, ce coincide cu aniversarea unui an de la moartea lui Șaguna. În acest context este prezentată cuvântarea tânărului Elie Miron Cristea, cel mai bun student al anului, un elogiu festiv fără pereche al vieții și activității Mitr. Andrei Șaguna. Este redată această cuvântare, preluată din „Telegraful Român”, anul 1889, nr. 129.

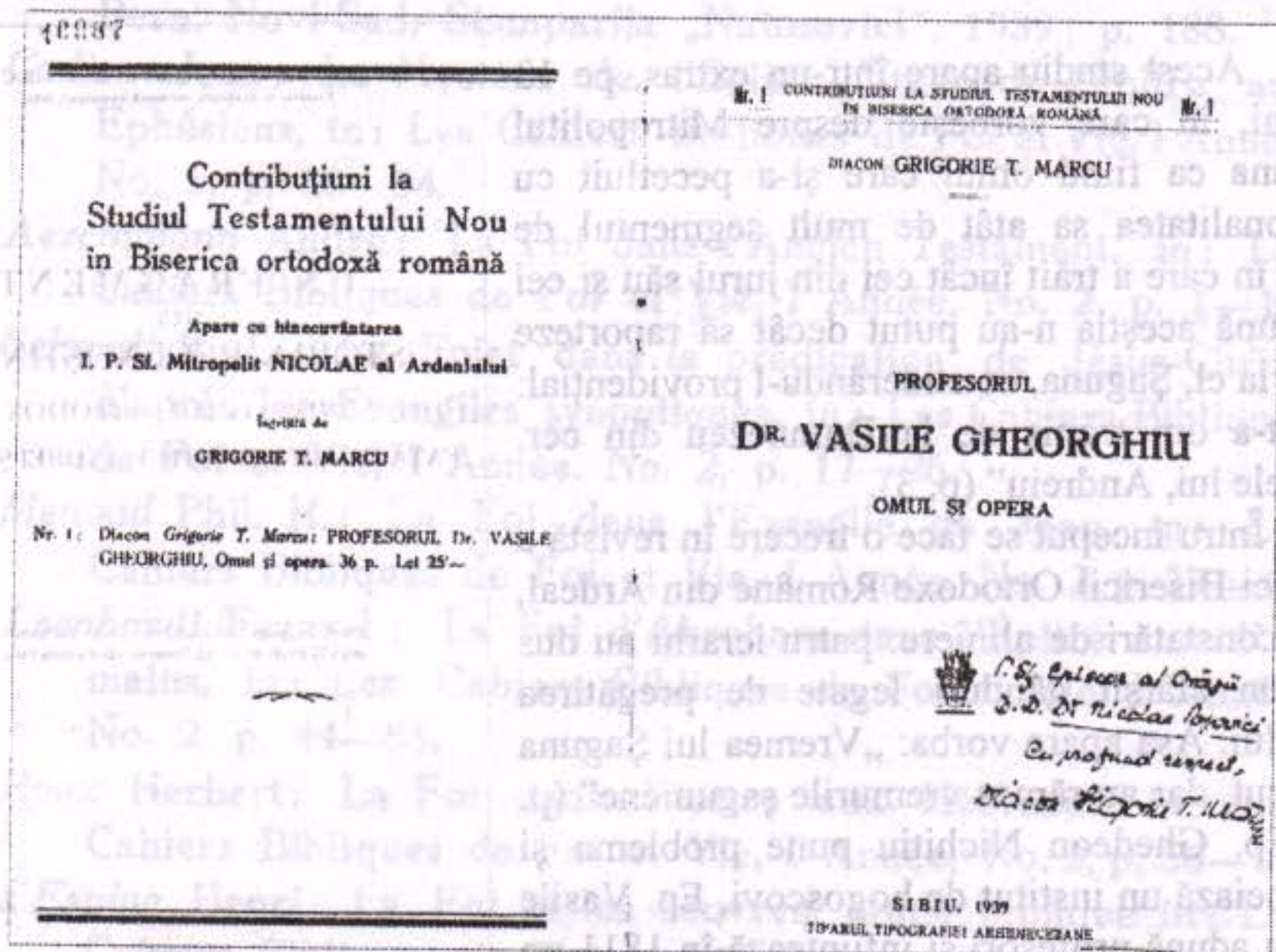
Studiul se încheie cu aprecierile redacției și cu două impresii personale ale autorului:

1. Clericul din curs III, Elie Cristea, a făcut un elogiu demn de memoria uriașului care a fost „cea mai puternică întrupare a geniului creștin al poporului nostru” (Dr. Nicolae Bălan, *Sus să avem inimile*, în „Revista Teologică”, III (1909), p. 390).

2. Această fericită îmbinare de puternic entuziasm ortodox și de copleșitor patriotism românesc, care gâlgăie în „Cuvântul ocașionalu” al studentului teolog Elie Cristea, va face farmecul de totdeauna al cuvântărilor primului Patriarh român (p. 13).

Profesorul Dr. Vasile Gheorghiu — omul și opera, Arhidiecezana, Sibiu, 1939, 36 p.

Lucrarea cuprinde imaginea ucenicului față de dascăl. După *În loc de prefață* și *Cuprins*, autorul ne prezintă în două capitole distincte pe omul Vasile Gheorghiu într-un prim capitol, iar apoi pe cărturarul Vasile Gheorghiu, în al doilea capitol.

Capitolul întâi are, la rîndu-i, trei subcapitole. Primul expune copilăria și tinerețea, al doilea ne vorbește despre preotul Vasile Gheorghiu, ca în ultimul subcapitol să fie descrisă viața acestuia din punctul de vedere al catedrei: profesorul.

Capitolul al doilea cuprinde 13 subcapitole. Primul face o prezentare generală a activității publicistice și este intitulată *Considerațiuni generale*. Al doilea subcapitol ne prezintă o introducere în Noul Testament. Următoarele trei subcapitole ne prezintă o istorie biblică, o cronologie biblică și critică textuală. Subcapitolul al șaselea este dedicat exegezei Noului Testament. Următorul, al șaptelea, este cel ce ne vorbește despre preocupările profesorului Vasile Gheorghiu legate de teologia biblică, iar subcapitolul al optulea ne prezintă puncte legate de calculul pascal și de calendar. Subcapitolul al nouălea este închinat predicilor, iar următorul, recenziilor. Ultimele trei capitole ne prezintă câteva aspecte variate despre activitatea intelectuală publicistică a cărturarului Vasile Gheorghiu, lucrările nepublicate și, în final, addenda.

Lucrarea este o succintă prezentare de suflet a unuia dintre cei mai mari profesori noutestamentari pe care i-a avut Biserica Ortodoxă Română, făcută cum numai un ucenic de suflet, în care s-a investit, o putea alcătui.

Saul din Tars,

Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, 1939,
126 + ix p. (Seria Teologică, nr. 14).

„Saul din Tars” este rezultatul preocupărilor autorului legate de Sfântul Apostol Pavel, atât ca viață, cât și concepție creștină. În ceea ce privește această carte, optica autorului este aceea de a-l prezenta pe Apostol mai mult ca biografie. Cartea debutează cu o prefață a P.S. Episcop Nicolae Colan, fost profesor de studiul Noului Testament la Sibiu, după care urmează *Cuvântul autorului* și cuprinsul.

Tematica este precedată de trei pagini de introducere, și se continuă cu cinci capitole care îl înfățișează pe Apostol în patru etape ale vieții sale: în locul nașterii și în casa părintească; în școala rabinică; la uciderea lui Ștefan și părtaș la prigonirea creștinilor; și starea civilă și preocupările practice. În final, în ultimul capitol, este prezentată capacitatea intelectuală a lui Saul la debutul în creștinism.

Din punct de vedere tehnic, lucrarea are următoarea dezvoltare:

I. *Beniamitul din Tarsul Ciliciei* (pp. 4-23). În acest capitol, autorul se ocupă de data nașterii Apostolului Pavel și locul nașterii, ridicând dilema: Giscala sau Tarsus? După această lămurire, Tarsul este prezentat în legătură cu expresia *ouvk a;vshmoj po,lij*, pe nouă pagini, după care este discutată problema acumulărilor din punct de vedere intelectual ale copilului Saul în casa părinților.

II. *În Ierusalim la picioarele lui Gamaliel*, e titlul capitolului al doilea, care se întinde pe 17 pagini (pp. 24-40). În acest capitol sunt tratate două probleme: prima, perioada petrecută de Saul în școlile rabinice, și a doua, o problemă mai mult legată de curiozitate: dacă Pavel L-a cunoscut pe Mântuitorul în trup.

III. *Prigonitorul creștinilor* (pp. 41-51), prins în 11 pagini, acest capitol surprinde două aspecte: primul, legat de momentul în care Saul, copil fiind, participă concret la martiriul Sfântului Arhidiacon Ștefan, iar al doilea, legat de începerea prigonirii creștinilor.

IV. *Omul Saul din Tars* (pp. 52-73) este un capitol care, pe 22 de pagini, vine cu precizări legate de omul Saul. Sunt ridicate și dezbătute probleme cum ar fi: înfățișarea fizică a lui Saul, preocupările sale ca meserie, dacă a fost căsătorit și starea sănătății.

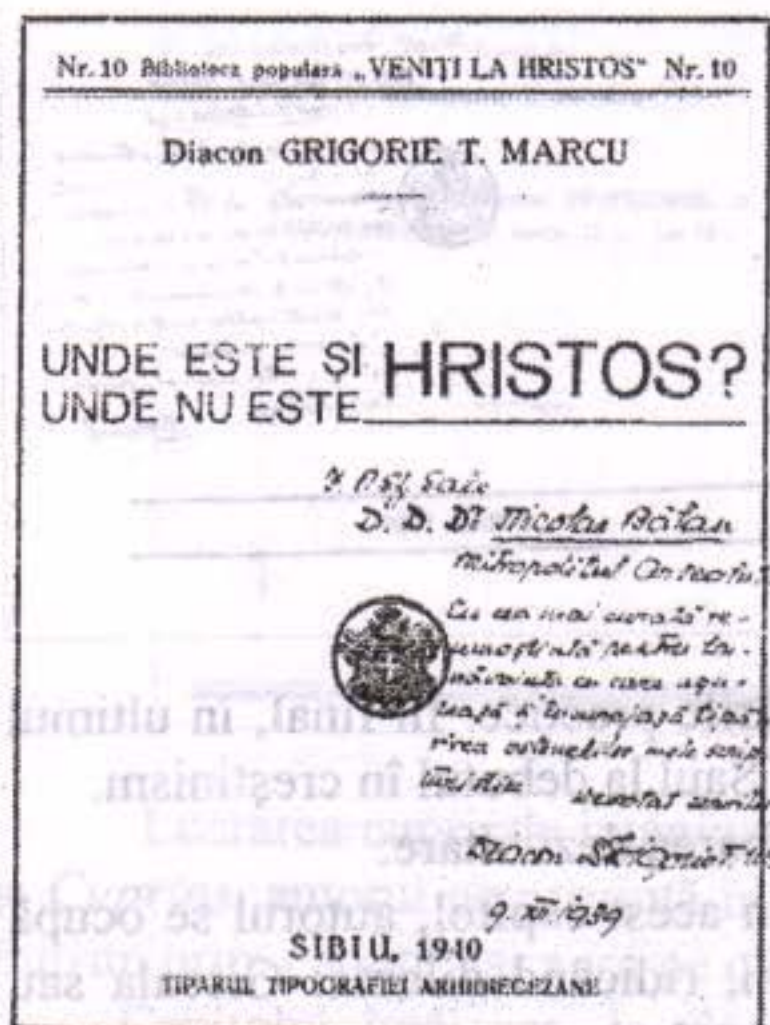
V. *Zestrea cu care intră în creștinism* (pp. 74-92), ca ultim capitol, este legat de partea intelectuală a viitorului Apostol. În această parte a lucrării, Saul din Tars

este privit în primul rând ca un cetățean al spațiului de cultură greco-romană, și apoi, ca unul care aparține iudaismului.

În final, autorul trage câteva concluzii în *Încheiere*, pe două pagini. Lucrarea ne mai prezintă 27 de pagini de note (pp. 93-119), două pagini cu un registru de texte biblice și trei pagini cu un registru al numelor.

Unde este și unde nu este Hristos?, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, 1940, 16 p.

Studiul apare în colecția Biblioteca populară „Veniți la Hristos”, nr. 10, și ne prezintă un dialog firesc pe teme de credință pornind de la aspecte concrete ale vieții creștinilor.

Subiectul este credința, iar subiecții sunt: Domnișoru popii, copil învățat, și Moș Dan Cioacă, totul pornind de la un consătean, Săvu Făgădău, care și-a lăsat legea pentru că părintele i-a făcut observații pentru necumpătarea acestuia în băutură. Dialogul are trei părți: 1. Vrei să te luminezi?; 2. Unde este și unde nu este Hristos? și 3. „Vai omului prin care vine sminteala...”

În toate, la nivelul unei povestiri cât se poate de simplă și pe înțelesul tuturor, răzbat preocupări nobile și profunde legate de

existență și raportate mereu la textul și logica Scripturii. Om simplu, Moș Dan, preocupat de problema propriei vieți, dar și de viața semenului, Săvu Făgădău, alunecat în patima beției, vrea să știe unde e Hristos, ce înseamnă papistași și de ce aceștia l-au momit pe Săvu ca să treacă la biserica lor, precum și ce este de făcut, consultând în acest sens pe Domnișoru popii, tânăr învățat.

În primul capitol, *Vrei să te luminezi?*, se pune în concret frământarea și căutarea lui Moș Dan, pornită de la dialogul cu Săvu Făgădău, ajungându-se la concluzia că dialogul cu Domnișoru popii ar fi de mare folos. Acest lucru se realizează, iar concluzia este că pe Hristos, Îl găsim rugându-ne și căutându-L acolo unde poate fi: în Biserică, în Taine.

Partea a doua, *Unde este și unde nu este Hristos?*, ne aduce în dezbaterea pe această temă trei preoți învățați; unul ortodox, altul papistaș și altul protestant, fiecare cu părerea lui. Concluzia este subînțeleasă atâta vreme cât protestantul și papistașul se elimină și devin cei prin care vine sminteala. Această concluzie reiese din partea a treia, „Vai omului prin care vine sminteala...”

Studii biblice, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, 1940, 97 p.

Apare în colecția „Contribuțiuni la studiul Noului Testament” Nr. 2, și cuprinde șapte studii. Acestea sunt prezentate printr-un *Cuvânt înainte* și au în conținut preocupări temeinice ale profesorului Grigorie T. Marcu.

Descoperim aici o parte din teme tratate în *Antropologia paulină*, în *Saul din Tars* sau în *Mythos*. În ordinea în care ni le prezintă volumul, acestea sunt următoarele:

1. Originea și originalitatea Teologiei pauline (pp. 1-22);
2. Mistica paulină (pp. 23-41);
3. Concepția paulină a istoriei (pp. 42-52);
4. „Mitul” lui Iisus (pp. 53-64);
5. Învierea lui Hristos și învierea zeilor (pp. 65-70);
6. „Tare în Scripturi” (F.Ap. 18, 24) (pp. 71-81);
7. Câteva note asupra Lexicografiei Testamentului Nou (pp. 82-97).

Socotindu-le știute ca teme și ca abordare, fiind deja prezentate în celelalte cărți, considerăm că nu e cazul se le mai prezentăm în detaliu.

Mythos, Arhidiecezana, Sibiu, 1942, 39 p.

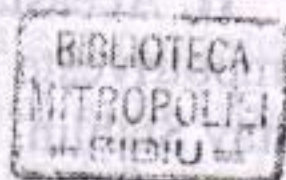
Lucrarea este un extras din Anuarul XVIII al Academiei Teologice „Andreiane” din Sibiu (1941-1942) și apare în colecția „Problemele vremii”, nr. 7. Motivul acestui studiu este arătat încă de la început, în *O lămurire* (p. 5): „este rodul neprevăzut al unor preocupări mai vechi, reluate în urma lecturii celei mai recente cărți a d-lui Lucian Blaga: «Religie și spirit»”. Studiul are 39 de pagini, conținutul fiind împărțit în zece părți, notate cu numere romane, dar nenominalizate.

I. Autorul prezintă „începutul celei de-a doua jumătăți a veacului apostolic” (p. 7), în care scoate în relief raporturile Sf. Apostol Pavel cu cei doi ucenici ai săi, Timotei și Tit, cărora le adresează trei epistole, două primului și una celui de-al

Nr. 2 CONTRIBUȚIUNI LA STUDIUL TESTAMENTULUI NOU Nr. 2

Diacon Dr. GRIGORIE T. MARCU
Profesor la Academia teologică „Andreiană”

STUDII BIBLICE

SIBIU, 1940
TIPARUL TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE

MYTHOS

doilea. Din aceste epistole, se iau în studiu următoarele fragmente: Tit 1, 13-14; I Timotei 1, 3-4; 4, 7; și II Timotei 4, 3-4. În acestea se face referire la mu/qoj, termen pe care Sf. Apostol Pavel îl combate amintindu-l fără să-l analizeze, făcând recomandare ucenicilor amintiți să se ferească ei și credincioșii de ispitele lui. În acest sens, se fac trei precizări (p. 11):

- a). „...și unii și alții vor fi știut la *ce anume* se referă Apostolul când articulează acest cuvânt... tocmai pentru că lipsesc alte precizări”;
- b). „...mu/qoj-ul trebuie să fi fost un bun câștigat demult ca să se fi bucurat de o circulație largă, împinsă până la uzură, pentru noroadale veacului apostolic”;
- c). Sf. Apostol Pavel — așadar însăși creștinătatea primară — îl prohibește, îl elimină din repertoarul terminologiei pozitive a noiei religii, pentru motivul bine întemeiat că mu/qoj-ul se împotrivește învățăturii sănătoase”.

II. Această parte a lucrării vine să răspundă într-o formă largă întrebării: De ce se împotrivește Sf. Apostol Pavel la mu/qoj, făcând uz de punctul de vedere al prof. Gustav Stählin. Acesta ajunge la următoarea concluzie: „antichitatea păgână a sfârșit prin a repudia miturile din pricină că acestea sunt:

- a. inferioare din punct de vedere moral;
- b. naive sau absurde (nesăbuite);
- c. nu cuprind adevăr și deci nu servesc adevărul” (p. 13).

III. Se subliniază în această parte motivul pentru care Pavel se împotrivește categoric mitului: acesta se împotrivește realităților credinței bazate pe mărturia celor ce *au văzut* suprema minune a Întrupării.

IV. În ceea ce privește partea aceasta, descoperim cum apologetii continuă punctul de vedere al lui Pavel Apostolul cu atât mai mult cu cât erau convinși că pionierii ce vor sluji aceste mituri vor fi mult mai virulenți. Așa se dovedește, între altele, ceea ce spune *Cartea neamului lui Iisus*, apărută aproximativ în secolul al VI-lea și care circulă în Evul Mediu.

V. Se face o trecere în revistă a evoluției mitului, pornind de la Spinoza (sec. XVII), prezentându-l pe Johannes Solomon Semler (1721-1791), apoi raționalismul Aufklärung cu *fides sola*, criticat de G. Esser. Acest „capitol”, unul dintre cele mai extinse (pp. 19-26), trece această problemă prin opinia unor mari personalități, ca Hegel (1770), de care face mult uz întemeietorul Școlii de la Tübingen, David Friederich Strauss. Sensul mitului la Strauss este precizat magistral de Maurice Goguel: „ceea ce-l domină nu este ideea de irealitate, ci ideea de adevăr ideal” (p. 23).

VI. Partea a șasea ne aduce înspre alte persoane care au făcut carieră în problema mitului. De la Strauss, lumea mitului e preluată de tipograful Charles François Dupuis (1742-1809), apoi de Bruno Bauer (1808-1882), P. Jensen, A. Kaltholf, fiecare cu părerile lui personale legate de când de o realitate, când de alta din Sfânta Scriptură, demitizând acele realități. Ultima parte a acestui subiect e legată de categoria lansată de J. M. Paterhson, W. B. Smith și Arthur Brews, lupta lor cu lumea creștină e violentă. Încheierea aparține părerii Dr. P.L. Couchoud.

VII. În partea a șaptea, expune punctul de vedere al francezilor Ernest Renan și Charles Guignebert. Primul, în „Vie de Jésus” (Paris, 1863), dovedește că autorul

este mai degrabă un impresionist decât un om de convingeri, iar al doilea se dovedește a fi un istoric obiectiv până la un punct, după care îl prezintă pe Iisus ca pe un personaj ce nu are conștiința de sine că ar fi Mesia.

VIII. Două concluzii sunt dezbătute în a opta parte:

1. Mitul, ca o categorie păgână ce se împrumută și în iudaism, nu-și găsește loc în creștinism.
2. Reactualizat, mitul este o armă de luptă anticreștină.

IX. Partea a noua răspunde la două întrebări: dacă obștea creștină ar fi fost mulțumită cu ceea ce spune mitul despre Hristos și dacă acest punct de vedere ar fi putut rămâne în știință.

X. În sfârșit, partea finală a lucrării este dedicată părerii exprimate de Lucian Blaga în „Religie și spirit”. Este redat pasajul de la paginile 143-144 și se răspunde în trei puncte. În primul rând, se subliniază faptul că ideea expusă nu e o noutate; în cel de-al doilea, se precizează că: (a). Blaga nu neagă existența istorică a lui Iisus și (b). mitului mesianic nu i se recunoaște o origine divină; iar în al treilea rând, că Blaga preia ideea mitului de la punctul de vedere al lui Strauss și Guignebert.

Concluzia de la pagina 39 este legată de aprecierile făcute de M. Goguel și de cea lui Paul de Lagarde, ultimul precizând că omul străin de religie nu poate judeca lucrurile religioase.

Procesul Mântuitorului. Studiu juridic și teologic, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, 1945, 350 p. (Seria teologică, nr. 30), în colaborare cu Dr. Ioan Fruma.

I. Partea juridică a lucrării este scrisă de Ioan Fruma, doctor în Drept și avocat. Cartea debutează cu două precizări: *Introducerea* (p. 3) și *Izvoarele* (p. 5). După ce ne sunt prezentate în unsprezece pagini scrierile despre proces, în următoarele se face referire la situația politică și administrativă a vremii. În paginile 30-46 sunt tratate două probleme: jurisdicția și problemele de drept. În acest sens, prezintă mai întâi jurisdicția romană în Iudeea și, în același timp, parcă în oglindă, jurisdicția evreilor din acest loc. Problemele de drept sunt tratate separat.

Urmează îndeaproape cursul evenimentelor petrecute în Grădina Ghetsimani și în afara ei, începând cu pregătirea procesului (pp. 47-53), apoi arestarea (pp. 54-61), respectând linia urmată de eveniment în Evanghelii. Continuă cu prezentarea Mântuitorului în fața lui Ana, ședința sinedriului și momentul producerii mărturiilor

mincinoase (pp. 62-82). Următoarea etapă este evocată în alte trei momente: înfățișarea înaintea lui Caiafa și interogatoriul, sentința sinedriului, a doua ședință (pp. 83-116). Urmează prima întâlnire cu Pilat și interogatoriul, în urma căruia Pilat trimite cazul la Irod. Este prezentat Mântuitorul înaintea acestuia, după care ne este descrisă revenirea la Pilat și anunțarea sentinței.

Următorul capitol este cel în care ne este adusă și descrisă executia lui Iisus (pp. 152-155), apoi e analizată hotărârea lui Pilat pe parcursul a nouă pagini (pp. 156-164). Lângă aceasta este adusă în preocupare Evanghelia lui Petru (pp. 165-173), ca apoi să ne facă prezentarea actelor lui Pilat (pp. 174-187).

Cartea reia în final judecata Mântuitorului, reconstituind juridic procesul pe trei pagini, făcând concluzii în ultimul capitol, numit sugestiv *Încheiere*.

II. Partea teologică îi aparține pr. Grigorie T. Marcu și cuprinde: „un punct de vedere” teologic asupra procesului Mântuitorului, după care urmează o analiză atentă și profesională a textelor. După acestea, se continuă cu o sinapsă evanghelică a procesului, interesantă și cât se poate de bine documentată, care se prelungește într-un punct de vedere creștin, ce poartă titlul *Confruntări nivelatorii*. La toate acestea, se adaugă o preistorie biblică a procesului Mântuitorului, care ne introduce firesc în starea istorico-socială a acestui eveniment crucial din istoria omenirii, după care analizează starea martorilor. În acest sens se pomeneste de martorii nevinovăției lui Iisus și se subliniază alți martori „ce puteau fi” puși în apărarea Lui. Pe rând, sunt analizate cazurile lui Nicodim și Iosif din Arimateea, pozițiile luate de apostolii Ioan și Petru. La fel se pune problema și cu tetrarhul Irod Antipa. Într-un sentiment pozitiv de analiză mai degrabă pedagogică pentru noi, urmează câteva sublinieri în ceea ce s-a surprins vizavi de dramă. Se pune în dialog cu cei ce puteau fi, cei ce au fost. În acest sens, se face o prezentare în capitole separate a lui Iuda Iscarioteanul, a lui Pilat din Pont și a soției acestuia, Claudia Procula. La statutul acestor oameni, lângă atitudinea lor, autorul ridică o întrebare la care răspunde, dar ne lasă și pe noi parcă să o facem: Putea fi altfel? În final, ne sunt prezentate consecințele procesului Mântuitorului. Urmează Bibliografia, ce merită reținută și consultată, și un indice de nume.

Lucrarea este o prezentare realistă, pertinentă și emoționantă, aducând evangheliile din punctul de vedere al conținutului în fața noastră într-un mod mult mai concret și mai dramatic., făcându-ne să percepem aceste realități nu ca un eveniment povestit și privit în expectativă, ci mai degrabă ceva mult prea concret, actual și contemporan cu fiecare cititor, care, în lectură, are impresia că este participant la drama mântuirii.

Din neamul lui Dumnezeu suntem,
Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu,
1945, 19 p.

Lucrarea apare în colecția Biblioteca populară „Veniți la Hristos”, nr. 19, și este structurată în șase capitole ce prezintă logic starea, urcușul și finalitatea ce trebuie să-l caracterizeze pe fiecare creștin.

În primul rând, pe cinci pagini ni se pune în suflet conștiința că toți suntem neamul lui Dumnezeu. De la această realitate se pornește spre alta: drama ce a intrat în lume și aparține fiecărei persoane, păcatul, datorită unui singur om. Această stare de lucruri este apoi prezentată în sensul logicii dumnezeiești, care curge parcă invers. Prin Hristos se iese din această dramă. Prin Hristos, am primit fiecare șansa mântuirii.

Procesul Mântuitorului,
reeditare, Suceava, 1997

Această reeditare, care are 144 de pagini și apare sub binecuvântarea Mitropolitului Antonie al Ardealului, nu aduce nimic nou lucrării în sine. Are în plus doar o notă pe care o redăm, considerând-o interesantă și suficient de sumară, și un *Cuvânt înainte*, al Mitr. Antonie Plămădeală, care consideră această carte a vieții lui Iisus ca fiind una ce poate sta alături de altele, intrate deja în conștiința creștinilor și semnate de nume cunoscute, ca Papini, Fillon, Renan, Hase, Schweitzer, Diamondi sau Copăceanu.

Nr. 19 Biblioteca populară VENIȚI LA HRISTOS Nr. 19

Diacon Dr. GRIGORIE T. MARCU
Profesor la Academia teologică „Andreiană”

**DIN NEAMUL
LUI DUMNEZEU SUNTEM**

Le. 1

SIBIU, 1945

TIPARUL TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE

Următoarele două capitole ne prezintă variante ale vieții: omul cel vechi, incapabil să se mântuiască, mereu în stare de insuficiență, și omul cel nou, făptura cea nouă ajutată, recuperată și restaurată prin har.

Partea finală constă mai mult într-un îndemn: „Să murim fără de păcat”.

O știință nouă: istoria vremurilor neotestamentare — posibilitatea, limitele și cuprinsul ei, Arhidiecezana, Sibiu, 1946, 29 p.

Nr. 5 CONTRIBUȚIUNI LA STUDIUL TESTAMENTULUI NOU Nr. 5

Dr. GRIGORIE T. MARCU

O știință nouă :
- ISTORIA
- VREMURILOR
- NEOTESTAMENTARE

SIBIU Tipări: Tipografia Arhidiecezană 1946

Lucrarea este un extras din Anuarul XXII (IV) al Academiei „Andreiane”. Ceea ce devine subiectul acestei cărți se subliniază în subtitlu: „posibilitatea, limitele și cuprinsul ei”. După ce analizează termenul evanghelic pornind de la dicționarul lui Suidas (ne.x) — „Evanghelia [este] ceea ce vestește [omului] lucrurile cele mai excelente din câte i-a fost date omului să audă” — autorul subliniază, pornind de la II Petru 3, 15-16, nevoia de pregătire didactică și de pregătire duhovnicească. În sprijinul acesta vine și precizarea din II Petru 1, 20: „Să știți că nici o proorocie a Scripturii nu se tâlcuiește după cum îl taie capul pe fiecare”. În aceeași idee sunt subliniate importanța Ermeneuticii și a Exegezei, Introducerea în Noul Testament și Istoria limbii originale a cărților acestuia. În ceea ce privește șirul preocupărilor ce întregesc studiul Noului Testament este Știința introducerii în Noul Testament. Se subliniază

acest sens aportul adus de Richard Simon.

A șaptea ramură a studiului biblic al Noului Testament este Istoria vremurilor neotestamentare. Aceasta are două părți: 1. *Neamul lui Dumnezeu* și 2. *Păgânii și neamurile* (ta. evqnh,). Este analizată critica raționalistă și în mod expres se stăruie asupra noului punct de vedere în acest sens al lui Ferdinand Christian Bauer. Acestuia îi răspunde Mathias Schneckenburger. După aceasta, sunt luate în dialog, prin publicare, punctele lui de vedere: să se procure materialele necesare pentru înțelegerea istorică a Noului Testament și să zugrăvească stările și împrejurările existente în vremurile de început ale creștinismului.

Cel care va depăși aceste puncte de vedere este Ad. Hausrath, care publică între 1868-1874, la Heidelberg, lucrarea *Istoria vremurilor neotestamentare*. După această lucrare, cel care face epocă în acest câmp de cercetare este E. Schürer, prin lucrarea *Istoria poporului iudeu în veacul lui Iisus Hristos*. Un alt nume care merită

să fie reținut este cel al lui Oscar Holtzmann, care manifestă un interes accentuat față de conținutul religios moral al iudaismului.

În ceea ce privește teologia romano-catolică, sunt amintiți Dr. Joseph Feltin și Paul Fiebig, apoi Rudolf Knopf și Herbert Preisker. Acesta din urmă, are meritul de a fixa ca știință, pe poziții definitive, Istoria vremurilor noutestamentare. În acest sens este expusă concepția sa față de știința aceasta. Se fixează repere ale acestei științe începând cu Imperiul lui Alexandru cel Mare și ajungând până în prima sută de ani după Hristos.

Concluzia este că știința *Istoria vremurilor neotestamentare* trebuie să intre în uz ca materie în programa cursurilor școlilor superioare de teologie, deoarece ea descongesează Exegeza și, parțial, și Introducerea în Noul Testament, ajutând studiul biblic al Noului Testament să prindă ritmul occidental al științelor biblice.

Epistola Sfântului Apostol Pavel

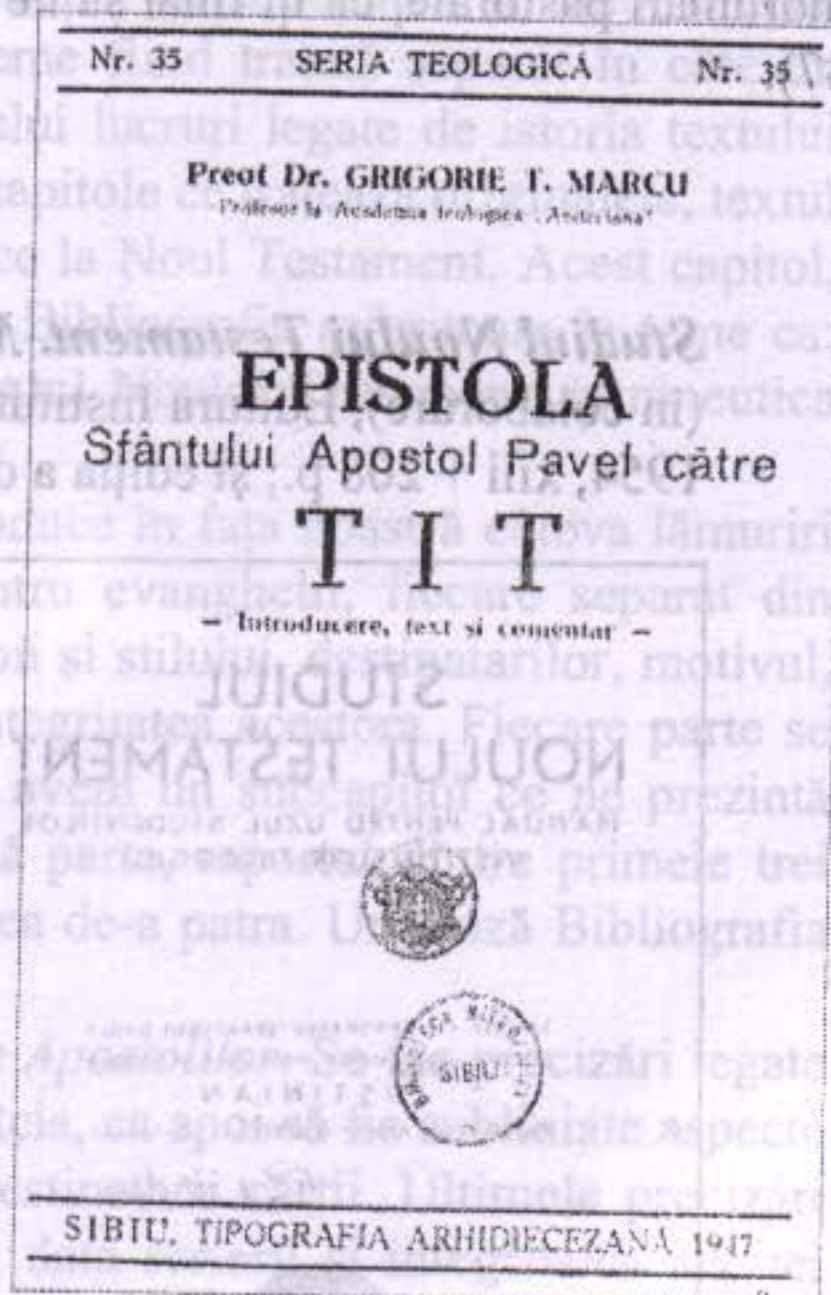
către Tit. Introducere, text și

comentar, Tipografia Arhidiecezană,
Sibiu, 1947, 47 p.

Epistolele pastorale au fost un subiect de preocupare permanentă a pr. Grigorie T. Marcu. Acest lucru se observă în tot ceea ce a scris, considerând că lucrurile practice ale învățaturii creștine sunt cele care, însușite, pot să ne caracterizeze și să ne mântuiască. Știm că patru texte din epistolele către Timotei și Tit le-a folosit în lucrarea *Mythos*, ca punct de pornire în combaterea atitudinilor de demitizare a textului biblic și a Mântuitorului.

Epistola către Tit este abordată cu grija de a o face cât mai bine înțeleasă de viitorii preoți. După prefață și cuprins, așa cum ne-a obișnuit în celelalte lucrări, părintele Grigorie ne pune la îndemână și de data aceasta, o bibliografie ce merită reținută. *Introducerea* constituie, de fapt, prima parte a lucrării, după care autorul ne prezintă, în partea a doua, textul și comentariul în trei capitole, iar în ultima parte, numită *Excurs*, în alte patru subcapitole, ne vorbește despre problemele de isagogie ale epistolei.

În *Introducere* (pp. 15-16), autorul ne vorbește firesc, tratând probleme legate de Creta, referitor la oameni și locuri, precum și la faptul că acesta a fost un spațiu de preocupare misionară paulin; ne vorbește apoi despre Tit, misionar creștin și pe post de locțiitor de apostol în Creta. Ultima parte a introducerii ne prezintă Epistola

din faza de urzire, trecând-o prin caracterele formale până la ceea ce cuprinde. Textul și comentariul Epistolei ne este prezentat pe 25 de pagini, în trei capitole.

Capitolul I ne lămurește probleme legate de adresă, definirea apostolului și salutare, despre cum era organizată Biserica din Creta, modul în care era cu putință admiterea în cler și care erau condițiile în acest sens, precum și chestiuni ivite în mersul firesc al vieții credinței: aspecte negative și remedii.

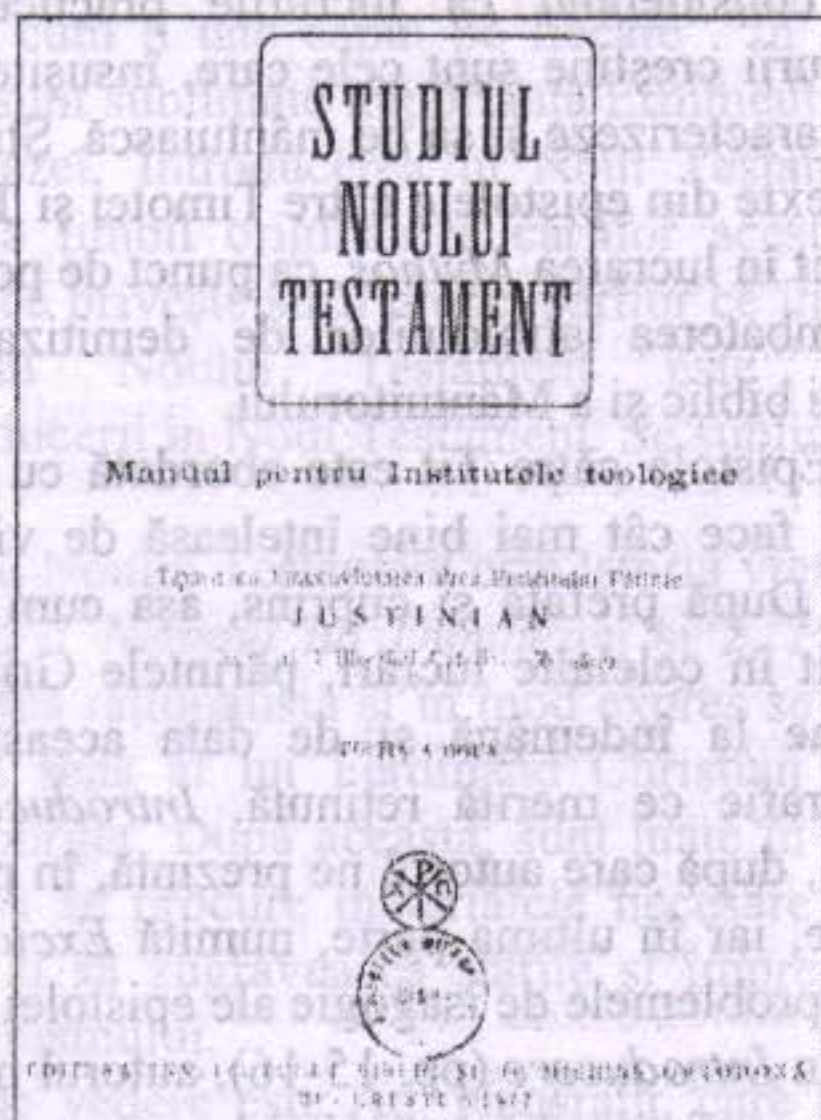
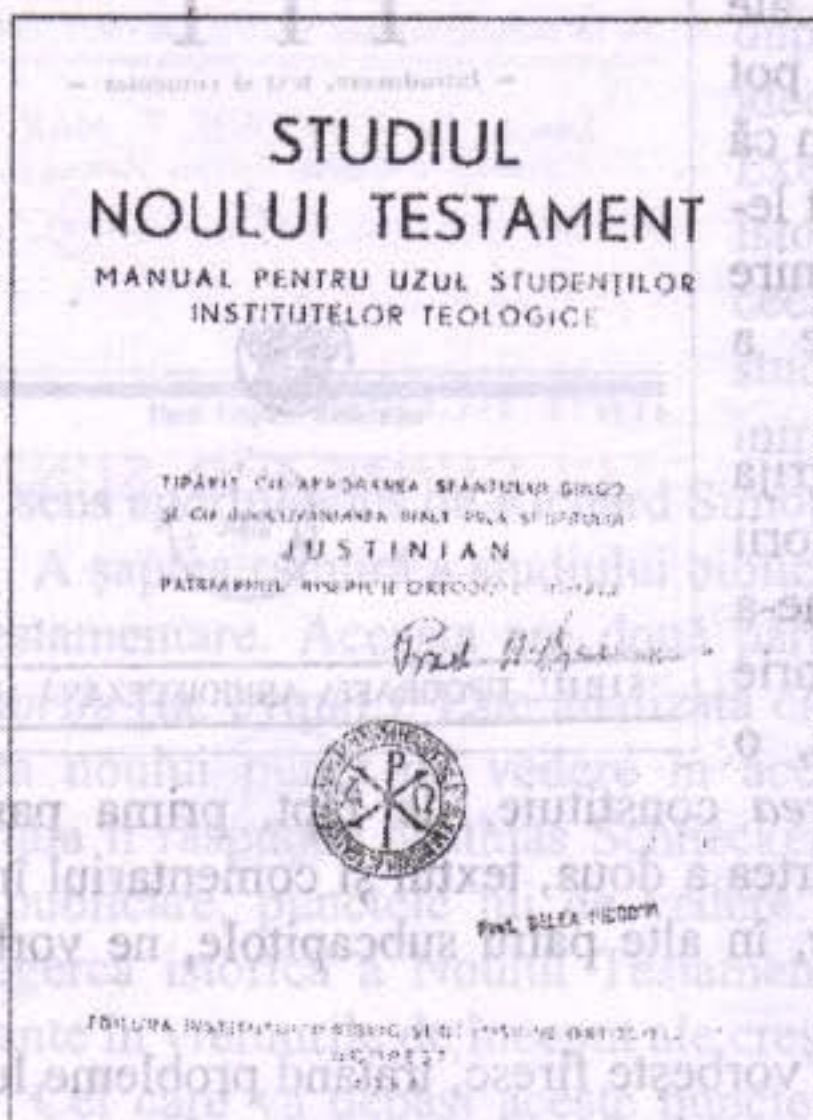
Capitolul II analizează cuprinsul capitolului al doilea al epistolei, prind normele de conduită creștină și câteva lucruri legate de învățătura cea sănătoasă.

Capitolul III aduce în fața cititorului realități esențiale în bunul mers la vieții spre mântuire: supunerea față de „stăpânia lumii acesteia”, cele necesare mântuirii în mod definitiv: credință, har și fapte bune, ceea ce-l definește pe omul eretic și unele comunicări neesențiale, probleme firești ale finalului epistolei.

Ultima parte ne oferă detalii în legătură cu însemnătatea istorică a epistolei, expresii care o definesc și care sunt, din perspectiva autorului, remarcabile: *geo.j swih.r, a'iretiko.j a;nqrwpoj sau paliggenesi,a*, la fel materiale omiletice, precum și îndrumări pastorale, ca în final să ne fie prezentată teologia acestei epistole (pp. 43-47).

Studiul Noului Testament. Manual pentru Institutele Teologice

(în colaborare), Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1954, xiii + 208 p.; și ediția a doua, 1977, 256 p.

Lucrarea de față a fost scrisă într-o primă ediție în 1954, în colaborare cu: P.C. diacon Nicolae I. Nicolaescu, profesor la Institutul Teologic de Grad Universitar din București, P.C. pr. Sofron Vlad, profesor la Institutul Teologic de

Grad Universitar din Sibiu, și P.C. pr. prof. Liviu Galaction Munteanu, din Cluj. Ediția a doua a fost revizuită și îmbunătățită de P.C. diacon Nicolae I. Nicolaescu și Grigorie Marcu.

Lucrarea este împărțită în șase capitole mari: I. *Introducere generală* (pp. 5-47); II. *Sfintele Evanghelii* (pp. 48-94); III. *Cartea Faptele Apostolilor* (pp. 95-102); IV. *Epistolele pauline* (pp. 103-214); V. *Epistolele sobornicești* (pp. 215-237); și VI. *Apocalipsa* (pp. 238-250)

Primul capitol are cinci părți: *Preliminarii*, unde sunt prezentate probleme legate de necesitatea și importanța studiului biblic al Noului Testament, despre disciplinele biblice ale Noului Testament, apoi izvoarele studiului, împărțirea cărților și metode de cercetare a Noului Testament. Partea a doua prezintă *Formarea canonului Noului Testament*, stăruindu-se asupra felului în care s-a format canonul, care erau cărțile Noului Testament în perioada Părinților Apostolici, apoi în perioada secolului al II-lea. Se precizează istoria canonului Noului Testament în secolele III și IV, după care se vorbește despre canonul Noului Testament în Biserica Protestantă. Partea a treia tratează probleme legate de inspirația, autenticitatea și canonicitatea Noului Testament, fiecare dintre aceste probleme fiind tratată separat în câte un subcapitol. Partea a patra aduce în fața cititorului lucruri legate de istoria textului Noului Testament. Acestea sunt grupate în trei capitole ce tratează originalele, textul și autografele, precum și tipărituri și ediții critice la Noul Testament. Acest capitol, ca toate capitolele acestui studiu, se încheie cu Bibliografie referitoare la teme ca: introducere generală, mediul istoric-cultural, textul Noului Testament, ermeneutica biblică, teologie biblică și comentarii (7 p.).

Capitolul al doilea are șase părți. Prima aduce în fața noastră câteva lămuriri în preliminarii, urmează apoi analiza celor patru evanghelii, fiecare separat din punctul de vedere al cuprinsului, autorului, limbii și stilului, destinatarilor, motivul, scopul, data și locul scrierii, autenticitatea și integritatea acestora. Fiecare parte se încheie cu Bibliografie. În finalul acestei părți avem un subcapitol ce ne prezintă *Raportul dintre sfintele Evanghelii*, într-o primă parte, raportul dintre primele trei Evanghelii, iar în a doua, raportul acestora cu cea de-a patra. Urmează Bibliografia la problema sinoptică.

Capitolul al treilea prezintă cartea *Faptele Apostolilor*. Se fac precizări legate de titlul cărții, cuprinsul ei, autorul și textul acesteia, ca apoi să fie subliniate aspecte legate de autenticitatea izvoarelor utilizate și destinatarii cărții. Ultimele precizări sunt legate de motivul și scopul cărții, locul și data scrierii și integritatea acestei cărți. Urmează și în acest caz Bibliografie.

Capitolul al patrulea analizează Epistolele pauline. După o primă parte de precizări generale, epistolele sunt luate separat din punctul de vedere al individualizării, al cuprinsului, al autorului, al autenticității și integrității, al destinatarilor, al locului, datei și timpului scrierii, precum și al scopului. După fiecare epistolă, sunt precizate date bibliografice.

Capitolul al cincilea continuă în același mod prezentarea Epistolelor sobornicești, excepție făcând Epistolele Sfântului Ioan, numai prima fiind analizată singură, iar celelalte două, în comun.

Ultimul capitol aduce în discuție Apocalipsa, după același tipic ca și celelalte scrieri de până acum, cu referire la: titlu, temă, autor, autenticitate, data și locul scrierii, destinatar, motive și scop, integritate, limbă și stil; se continuă cu două probleme inerente acestei cărți unice în mesaj, și anume: probleme de interpretare și o istorie a interpretării acesteia. Urmează, și în cazul de față, o bibliografie.

7. Pr. Dr. Sabin Verzan (1928 – 1997)

a. Viața și activitatea

Născut pe data de 1 mai 1928, în comuna Negoiești, județul Gorj, pr. dr. Sabin Verzan a cunoscut încă de mic frumusețea și binecuvântările unei vieți dedicate slujirii Sfântului Altar, fiind fiu de preot.

După absolvirea școlii primare din satul natal, a urmat între anii 1939-1947, cursurile Seminarului Teologic „Sfântul Nicolae” din Râmnicu-Vâlcea. Din 1947, s-a înscris la cursurile Facultății de Teologie din București, obținând în anul 1951 titlul de licențiat în teologie. Perioada imediat următoare a vieții sale și-a dedicat-o aprofundării studiului teologic, prin cursurile de doctorat ale Institutului Teologic, secția biblică, specialitatea principală: Studiul Noului Testament, având ca îndrumător pe profesorul Iustin Moisesescu (patriarh al Bisericii Ortodoxe Române între anii 1977-1986) și promovând examenul aprofundat de admisibilitate în anul 1955.

Încununarea activității de cercetare și studiu temeinic al teologiei a venit în anul 1988 prin lucrarea cu titlul *Epistola I către Timotei a Sfântului Apostol Pavel – introducere, traducere și comentariu*, când a obținut titlul de doctor în teologie.

După căsătoria cu Florina Rădulescu, profesoară de fizică, a fost hirotonit preot pe seama bisericii „Sfântul Ioan Botezătorul”- Ferentari, din București, unde cu râvnă duhovnicească și deosebit devotament, s-a pus în slujba lui Dumnezeu și a semenilor până în ziua trecerii sale la cele veșnice, în data de 30 mai 1997.

S-a dovedit a fi, pe lângă un devotat slujitor al Sfântului Altar, și un bun organizator și administrator al bunurilor parohiei, pe care cu vrednicie a păstorit-o timp de 42 de ani. Aceasta, i-a adus în mod firesc, recunoașterea calităților sale, având ca o firească și binemeritată consecință, promovarea sa în funcția de protoiereu al Protoieriei a II-a Capitală (1961), iar în cele din urmă a fost numit consilier administrativ patriarhal la tipografia Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, funcție pe care a îndeplinit-o într-un mod remarcabil până în ultima zi a vieții sale.

Părintele Sabin Verzan a reușit să dea un suflu nou și să potențeze calitatea procesului tehnologic al tipografiei, astfel încât s-au înveșnicit în slovă, cu mare profesionalism, o serie întreagă de gânduri, studii și lucrări ale teologilor și oamenilor Bisericii. Fără nici o îndoială, trebuie menționată lucrarea de mare anvergură și rafinament pe care a scos-o de sub tipar la lumina conștiinței și privegherii tuturor, *Ediția jubiliară a Bibliei de la 1688*, de-altfel, o lucrare de mare dificultate tehnică.

Deși angajat în modul cel mai activ în slujirea păstoriților săi, dar și a tipografiei pe care cu excelență a condus-o, pr. dr. Sabin Verzan n-a precupețit nici un efort pentru aprofundarea și cercetarea cu stăruință și deplină responsabilitate a teologiei. Astfel s-a făcut cunoscut și ca un valoros și de referință teolog, fiind autor de studii, lucrări științifice și tratate teologice din ce în ce mai importante, în cadrul specialității pe care a urmat-o: Studiul Noului Testament.

Trebuie remarcate cele patru lucrări de mari dimensiuni și de valoare pentru teologia ortodoxă românească, adevărate tratate de teologie biblică, care vor fi menționate în cadrul prezentării activității de cercetare științifică și publicistică.

În concluzie, se pare că nimic altceva decât cele prezentate n-ar fi putut creiona mai bine viața unui preot, teolog-cercetător și slujitor al slovei, care și-a dedicat întreaga viață slujirii lui Dumnezeu, în toate modurile în care El a îngăduit și l-a chemat să-I slujească, potrivit harului și veleităților teologice, administrative și, nu în ultimul rând, duhovnicești, pe care pr. dr. Sabin Verzan s-a bucurat să le primească și să le potențeze potrivit deosebitei sale vrednicii.

b. Lucrări scrise

1) Lucrări în volume

1. *Epistola întâi către Timotei a Sfântului Apostol Pavel*, ed. I.B.M. al B.O.R., București, 1988, 613 p.
2. *Preoția ierarhică sacramentală în epoca apostolică*, ed. I.B.M. al B.O.R., București, 1991, 730 p.
3. *Epistola Sfântului Apostol Pavel către Tit*, ed. I.B.M. al B.O.R., București, 1994, 414 p.
4. *Sfântul Apostol Pavel – istoria propovăduirii Evangheliei și organizării Bisericii în epoca apostolică*, ed. I.B.M. al B.O.R., București, 1996, 372 p.

2) Lucrări în reviste și publicații

1. *Credința și faptele bune, condiții ale mântuirii, în Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în „Studii Teologice”, VI (1954), nr. 9-10, pp. 495-510.
2. *Familia în lumina învățaturii Noului Testament*, în „Mitropolia Olteniei”, VI (1954), nr. 9-10, pp. 511-525.

3. *Cârmuirea Bisericii în epoca apostolică*, în „Studii Teologice”, VII (1955), nr. 5-6, pp. 336-352.
4. *Slujirea preoțească după Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în „Mitropolia Olteniei”, VII (1955), nr. 5-6, pp. 277-294.
5. *Predica de pe munte, izvor de învățătură pentru viața creștină*, în „Glasul Bisericii”, XVII (1958), nr. 1-2, pp. 78-97.
6. *Predica apostolică. Tema, planul, izvoarele*, în „Glasul Bisericii”, XVII (1958), nr. 11, pp. 1049-1056.
7. *Cronologia manuscriselor de la Marea Moartă*, în „Studii Teologice”, XII (1960), nr. 1-2, pp. 40-59.
8. *Câteva probleme ale teologiei qumranite și creștinismul primar*, în „Glasul Bisericii”, XIX (1960), nr. 1-2, pp. 66-78.
9. *Importanța manuscriselor pe papyrus pentru studiul Evangheliei după Ioan*, în „Mitropolia Olteniei”, XII (1960), nr. 7-8, pp. 422-457.
10. *Sfinții Apostoli, martori de încredere ai Învierii lui Hristos*, în „Glasul Bisericii”, XXVI (1967), nr. 5-6, pp. 417-420.
11. *Participarea unei delegații a Bisericii Ortodoxe Române la festivitățile cele a XXX-a aniversări a reînființării Patriarhatului bulgar*, în „Biserica Ortodoxă Română”, LI (1983), nr. 5-6, pp. 362-369.
12. *Nestle-Aland, Novum Testamentum Graece. Introducere, traducere românească, notă introductivă*, în „Studii Teologice”, XXXVII (1985), nr. 5-6, pp. 305-347.
13. *O vizită prietenească*, în „Biserica Ortodoxă Română”, LIV (1986), nr. 1-2, pp. 45-46.
14. *Sfânta Scriptură în cultura teologică românească*, în „Biserica Ortodoxă Română”, LIV (1986), nr. 3-4, pp. 91-102.
15. *Vizita delegației Societăților Biblice Unite*, în „Biserica Ortodoxă Română”, LV (1987), nr. 1-2, pp. 81-82.
16. *Epistola întâi către Timotei a Sfântului Apostol Pavel. Introducere, traducere și comentariu, teză de doctorat*, în S.T. XL (1988), nr. 2, pp. 9-122; nr. 3, pp. 10-101; nr. 4, pp. 10-117; nr. 5, pp. 14-85; nr. 6, pp. 30-108; în S.T. XLI (1989), nr. 1, pp. 25-105; și nr. 2, pp. 30-78.
17. *Rânduirea Sfinților Apostoli sau începutul preoției ierarhice sacramentale*, în „Glasul Bisericii”, LVII (1998), nr. 3, pp. 36-76.
18. *Simpozion internațional ortodox asupra traducerii Sfintei Scripturii*, în O. XLI (1989), nr. 3, pp. 149-150.
19. *Despre folosirea și sensul termenului „Episcopos” în Noul Testament*, în „Mitropolia Olteniei”, XL (1989), nr. 4, pp. 3-12.
20. *Faptele Apostolilor — o carte a prototipurilor (I)*, în „Studii Teologice”, XLII (1990), nr. 1, pp. 38-76, și nr. 2, pp. 42-83.
21. *Preoția harică sacramentală în Biserica Ierusalimului*, în „Ortodoxia”, XLII (1990), nr. 1, pp. 15-93.
22. *Preoția ierarhică sacramentală în primele Biserici întemeiate în lumea păgână*, în „Studii Teologice”, XLII (1990), nr. 5-6, pp. 3-49; și XLIII (1991), nr. 1, pp. 3-44; și în „Ortodoxia”, XLIII (1991), nr. 1, pp. 7-124.

23. *Preoția ierarhică sacramentală la sfârșitul epocii apostolice*, în „Studii Teologice”, XLIII (1991), nr. 2, pp. 53-101; nr. 3, pp. 49-105, și nr. 4, pp. 3-50; și în „Ortodoxia”, XLIII (1991), nr. 2, pp. 5-116, și nr. 3, pp. 105-184 (și extras).
24. *Sfânta Scriptură, temei, izvor și reflecție în pictura bisericească*, în „Studii Teologice”, XLIV (1992), nr. 1-2, pp. 32-47.
25. *Câteva date introductive asupra Sfintei Scripturi*, în „Studii Teologice”, XLIV (1992), nr. 3, pp. 25-51.
26. *Faptele Apostolilor (capitolele 1 și 2). Note exegetice*, în „Ortodoxia”, XLVI (1994), nr. 1, pp. 28-115.
27. *Propovăduirea Evangheliei în Sciția Mică (Dobrogea)*, în „Studii Teologice”, XLVII (1995), nr. 4-5, pp. 79-119.
28. *Sfinții Apostoli în fața îndatoririi de a propovădui Evanghelia la toate neamurile*, în S.T. XLVIII (1996), nr. 1-2, pp. 3-32.

A publicat și alte articole, recenzii, reportaje și predici în „Studii Teologice”, „Biserica Ortodoxă Română”, „Glasul Bisericii”, „Mitropolia Olteniei” ș.a.

c. Prezentarea unor lucrări

Epistola întâi către Timotei a Sfântului Apostol Pavel – introducere, traducere și comentariu, teză de doctorat, editura I.B.M. al B.O.R., București, 1988, 613 p.

Prezentată ca teză de doctorat, lucrarea este una impunătoare, atât din punctul de vedere al informațiilor, cât și din punctul de vedere al concluziilor formulate de autor, ceea ce o face să fie extrem de necesară în peisajul teologiei neotestamentare românești. Necesitatea unei astfel de lucrări decurge din faptul că în ceea ce privește Epistolele pastorale, s-a scris sporadic și în mică amploare, astfel încât multe aspecte au rămas neelucidate. Părintele Sabin Verzan, cu binecunoscuta sa competență teologică, lămurește într-un mod pertinent atât problemele de ordin exegetic, cât și cele de ordin isagogic.

Lucrarea se compune din trei părți: Partea întâi (pp. 16-97) cuprinde noțiuni introductive referitoare la autorul, destinatarul, motivele, locul și timpul scrierii epistolei. Partea a doua (pp. 98-489) analizează textul și

exegeza Epistolei. Partea a treia (pp. 490-552) discută ideile teologice ale Epistolei. Lucrarea se încheie cu concluzii, trimiteri și bibliografie.

Părintele Sabin Verzan pornește în studiul științific al Epistolei tratând încă de la început problema autenticității ei, cartea fiind combătută de-a lungul timpului, de la eretici ca Marcion, până la adepții Școlii de la Tubingen. Aceștia invocau prezența în cadrul Epistolei a multor *hapax legomena* și faptul că doctrina ei, ca de altfel și a celorlalte Epistole pastorale, s-ar deosebi de alte epistole pauline. Referindu-se la aceste obiecții, pr. dr. Verzan, precizează și afirmă cu tărie autenticitatea Epistolei, menționând că *hapax legomena* se întâlnesc atât în scrierile pauline, cât și în celelalte scrieri ale Vechiului și Noului Testament.

Cea mai mare parte a lucrării este dedicată în mod firesc exegezei textului, iar metoda folosită de autor este cea literală, istoric-gramaticală, folosită la vremea sa de Sfântul Ioan Gură de Aur, pe care părintele Verzan l-a avut drept călăuză în lucrarea sa.

Capitolele lucrării sunt urmate de considerații personale referitoare la importanța textului biblic pentru viața de toate zilele a creștinului, iar în încheiere este expusă și teologia Epistolei, o teologie nu neapărat reprezentativă a Sfântului Apostol Pavel, dar una care aduce cea mai completă expunere scripturistică asupra ierarhiei bisericești, cu cele trei trepte ierarhice de care este legată însăși constituția teandrică a Bisericii.

Fără îndoială, lucrarea părintelui Sabin Verzan rămâne una de referință în teologia românească și se arată a fi un reper necesar și pertinent pentru cercetarea biblică.

Preoția ierarhică sacramentală în epoca apostolică, Editura I.B.M. al B.O.R., București, 1991, 730 p.

Prin complexitatea ei, lucrarea se dovedește a fi un adevărat tratat de teologie neotestamentară, dar și un necesar ghid pentru toți cei care intenționează să cerceteze începuturile ierarhiei bisericești, capitol fundamental al teologiei Noului Testament. Conceptul de preoție ierarhică, așa cum menționează autorul, nu apare ca atare în Noul Testament, așa cum nu apare, de exemplu, nici conceptul de „întrupare”, folosit totuși în mod curent în teologia neotestamentară, pentru că mijloacește și facilitează enunțul la care se referă.

Conceptul de preoție ierarhică sacramentală, poate fi însă reținut în vocabularul teologic, pentru că, în primul rând, descrie și caracterizează conținutul

realității spirituale pe care o denuște. Acest concept pune în lumină caracterul ierarhic atât de propriu preoției creștine, indicând totodată hirotonia ca unică sursă a harului preoției și ca singura cale prin care un creștin poate să devină preot (p. 7).

Pornind astfel de la definirea conceptului de „preoție ierarhică sacramentală”, autorul porcede la o analiză pe cât de vastă, pe atât de minuțioasă, a proiectului teologic propus spre studiu și cercetare științifică.

Se conturează în acest fel un veritabil tratat teologic, care, pe parcursul său, își propune să analizeze și să explice, prin depășirea superficialității și stereotipiilor de care s-au împiedicat unele din proiectele asemănătoare, ideea de preoție sacramentală.

Structural, cartea își propune o analiză profundă pe marginea temelor necesare a fi parcurse în îndeplinirea proiectului propus. Astfel, se impun a fi menționate temele (capitolele) mari, reprezentative, ce fixează forma lucrării și care, în subsidiar, au fixate fiecare în parte, reperele, terminologia și datele istorice, geografice și teologice care le compun:

- Rânduirea Sfinților Apostoli, sau începutul preoției ierarhice sacramentale
- Preoția ierarhică sacramentală în Biserica Ierusalimului
- Preoția ierarhică sacramentală în primele Biserici întemeiate în lumea păgână
- Preoția ierarhică sacramentală la sfârșitul epocii apostolice. Episcopul.
- Preoția ierarhică sacramentală la sfârșitul epocii apostolice. Presbiterii.
- Preoția ierarhică sacramentală la sfârșitul epocii apostolice. Diaconii
- Preoția ierarhică sacramentală în epoca postapostolică
- Concluzii.

Nu se poate spune altceva decât că un asemenea proiect împlinit al teologiei neotestamentare, rămâne realmente un reper și totodată un ghid, pentru toți cei care doresc să cerceteze cu maximă responsabilitate tema propusă de această lucrare. Aceștia au astfel privilegiul de a beneficia de parcurgerea unei căi bătătorite cu dăruire și competență teologică erudită de pr. dr. Sabin Verzan.

Epistola Sfântului Apostol Pavel către Tit — introducere, traducere, comentariu și teologie, Editura I.B.M. al B.O.R., București, 1994, 414 p.

Preot Dr. SABIN VERZAN

Epistola către Tit alcătuiește, laolaltă cu cele două Epistole către Timotei, grupul Epistolelor Sfântului Apostol Pavel cunoscut îndeobște sub numele de Epistole Pastorale. Epistola către Tit este cea dintâi care primește, în 1703, numele de Epistolă pastorală. Dar, încă din primele prezentări ale acestor scrieri pauline în antichitatea creștină, li s-a recunoscut caracterul de scrieri de îndrumare a slujitorilor hirotoniți și a vieții creștine, în condițiile transmiterii puterii bisericești de la Sfinții Apostoli la membrii ierarhiei sacramentale. Se pot aminti în această privință Fragmentul sau Canonul Muratori, scrierile lui Tertulian, ale Sfântului Ioan Hrisostom, Fericitul Augustin, Teodoret al Cirului. În cea mai mare parte a lor, Epistolele pastorale cuprind îndrumările adresate de Apostolul neamurilor unor *episcopi*, lui Timotei și Tit. Fiind concepute ca *scrisori deschise*, Epistolele pastorale sunt adresate și celorlalți slujitori hirotoniți și creștinilor din Bisericele Efesului și insulei Creta, astfel încât, o dată cu episcopul, destinatarul principal al acestor scrieri, toți ceilalți membri ai celor două Biserici amintite iau cunoștință de conținutul lor.

În același timp, Epistola întâi către Timotei și cea către Tit sunt documente apostolice oficiale de instalare a lui Timotei și Tit ca episcopi ai Bisericii din Efes și ai celei din Insula Creta. Epistolele pastorale reiau și în scris îndrumările pe care Timotei și Tit le primiseră deja din partea Sfântului Apostol Pavel prin viu grai (vezi I Tim. 1, 3-4 ; Tit 1, 5), ceea ce dovedește caracterul definitiv al așezării lui Timotei și Tit ca întâistătători ai Bisericilor din Efes și din Insula Creta.

Epistolele pastorale constituie un grup omogen de scrieri pauline și ele trebuie citite și studiate împreună, fiecare dintre ele trebuind să fie privită ca parte a unui întreg. *Autenticitatea* Epistolei către Tit își afla temeiul și justificarea mai întâi în dovezile interne, oferite cu generozitate de însuși textul Epistolei, din care aflăm că Sfântul Apostol Pavel este autorul lor (1,1-4). Apare astfel nu numai numele și calitatea de Apostol ale autorului Epistolei, ci și o definiție de o mare valoare teologică a apostolatului creștin. *Doctrina* Epistolei către Tit este identică cu cea pe care o întâlnim în celelalte Epistole Pauline, dar și în celelalte scrieri ale Noului Testament în rândul cărora această Epistolă se înscrie ca parte care desăvârșește întregul prin ceea ce îi este specific: expunerile privind apostolatul creștin, soteriologia obiectivă și subiectivă etc.

**EPISTOLA SFÎNTULUI
APOSTOL PAVEL CĂTRE TIT**

INTRODUCERE, TRADUCERE,
COMENTARIU ȘI TEOLOGIE

EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MIȘCARE
AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

Apariția Epistolelor pastorale și, deci, și a Epistolei către Tit, răspunde unei necesități reale și puternic resimțite în Biserica sfârșitului epocii apostolice, deoarece descrie momentul transmiterii puterii bisericești de la Apostoli către ierarhia bisericească. Necesitatea apariției acestor scrieri pauline este cu atât mai evidentă cu cât ele dezbat și lămuresc teme și laturi ale vieții creștine care nu își aflaseră locul în celelalte Epistole Pauline. Numeroase aluzii și texte din Epistola către Tit, dar și din celelalte Epistole pastorale, se întâlnesc în scrieri creștine de la sfârșitul secolului I și secolul al II-lea, cum sunt: Epistola către Corinteni a Sfântului Clement Romanul (96-98), Epistolele Sfântului Ignatie Teoforul (scrise în jurul anului 110), Epistola lui Barnaba (începutul secolului II) etc.

Epistola către Tit și celelalte Epistole pastorale se regăsesc în cea mai veche listă cunoscută a cărților Noului Testament: Canonul Muratori (a doua jumătate a secolului al II-lea), ca și în toate listele oficiale ale cărților canonice ale Noului Testament, începând cu Epistola a XXXIX-a pascală a Sfântului Atanasie cel Mare.

Autoritatea Epistolelor pastorale a fost pusă sub semnul întrebării la începutul secolului al XIX-lea, de teologi proveniți din mediile protestantismului german și îndeosebi din rândul reprezentanților școlii critice raționaliste din Tübingen. Aceștia au obiectat că Epistolele pastorale prezintă date și situații care nu se pot încadra în cronologia paulină, așa cum ne este cunoscută din Faptele Apostolilor și din celelalte Epistole Pauline. Ei au susținut că vocabularul Epistolelor pastorale prezintă un număr prea mare de termeni proprii (*hapax legomenon*) în raport cu celelalte Epistole pauline și că expunerile lor asupra preoției ierarhice sacramentale, fiind prea dezvoltate, arată alcătuirea lor în epoca post-apostolică.

Pentru a răspunde obiecțiilor amintite, se impune precizarea faptului că aceste scrieri au în vedere fapte și evenimente produse în Biserica apostolică după eliberarea autorului lor din prima captivitate romană (anul 63), motiv pentru care acestea nu sunt descrise în Faptele Apostolilor sau în celelalte Epistole Pauline, scrise înainte de această dată. În întreaga tradiție bisericească se arată că, după eliberarea sa din prima captivitate romană, Sfântul Apostol Pavel a făcut o călătorie misionară în Spania, după care a revenit în Orient, trecând prin Insula Creta și vizitând Bisericele întemeiate de el în primele călătorii misionare. Cu acest prilej a așezat pe Tit și Timotei ca episcopi în Creta și respectiv în Efes. Această călătorie a fost efectuată de Apostol și de însoțitorii săi între anii 63-65, și Epistolele pastorale cuprind principalele date și informații asupra ea.

Numărul oarecum mai mare de *hapax legomenon* regăsit în Epistolele pastorale se explică, în primul rând, prin aceea că, în aceste scrieri, Sfântul Pavel abordează o tematică nouă, în general neîntâlnită în celelalte scrieri ale sale, redactate anterior. Dar tocmai în aceasta constă importanța Epistolelor pastorale. Și, de altfel, doctrina acestor Epistole este, în expunerile propriu-zis teologice, întru totul paulină.

Nu poate fi luată în serios nici teoria fragmentelor, care susține că Epistolele pastorale ar avea la bază bilete autentice ale Sfântului Apostol Pavel în jurul cărora ucenici ai acestuia ar fi alcătuit actualele Epistole. Nici o mărturie veche și nici o

tradiție, cât de neînsemnată a manuscriselor textului grecesc al Noului Testament, care ar putea justifica o astfel de ipoteză, nu au ajuns până la noi.

Destinatarul Epistolei este indicat de Sfântul Apostol Pavel când scrie: „Lui Tit, adevăratului fiu după credința cea de obște” (Tit 1,4). Caracterizarea lui Tit ca „adevărat fiu întru credință” echivalează cu afirmarea puternică a calității de succesor și moștenitor autentic și oficial pe care Tit o avea în raport cu Sfântul Apostol Pavel, care, prin Epistola de față, procedează la instalarea acestuia ca episcop al Bisericii din Insula Creta.

Tit s-a născut din părinți păgâni, greci (vezi Gal. 2, 3), probabil în Antiohia Siriei. În anii 49-50, Tit se va afla printre delegații Bisericii din Antiohia la Sinodul din Ierusalim (Gal. 2, 3). El s-a numărat, probabil, printre primii creștini proveniți dintre păgâni din Biserica Antiohiei. Data convertirii lui Tit ar putea fi între anii 43-44, când Apostolul Pavel și Barnaba se aflau în Antiohia.

Nu mai avem nici o știre despre Tit din momentul tinereii Sinodului din Ierusalim până în timpul celei de-a treia călătorii misionare, când, cel puțin pentru o parte a parcursului acesteia, se afla, probabil, printre însoțitorii Sfântului Apostol Pavel. Se presupune că, după Sinodul din Ierusalim, Tit ar fi revenit în Antiohia alături, probabil, de Sfântul Apostol Pavel și ceilalți însoțitori și ar fi prezentat Scrisoarea-hotărâre a Sinodului creștinilor antiohieni. Nu este exclus ca, o dată cu acest eveniment, să fi avut loc și hirotonirea întru diacon și preot a lui Tit (cf. II Tim. 1,6). Cu ocazia alegerii lui Tit ca episcop al Bisericii din Creta, după revenirea din Spania, Apostolul a aplicat, pentru prima dată, criteriile care condiționează această alegere și care își vor găsi o clară și deplină expresie în Epistola I către Timotei (3,1-7) și în cea către Tit (1,7-11). Tit a fost hirotonit și a slujit Biserica din Creta până la moartea sa. Misiunile sale la Nicopole (Tit 3,12) și în Dalmația (II Tim. 4,12) au caracter excepțional și sunt motivate de necesitățile misionare ale Bisericii acelei epoci. Potrivit tradiției, Tit, ca și Timotei, a rămas celibatar și și-a sfârșit zilele ca episcop în orașul Gordina din Insula Creta. Pomenirea sa se face în Biserica Ortodoxă pe 25 august, iar în cea Romano-Catolică, pe 4 ianuarie.

Epistola către Tit a fost redactată ca scrisoare deschisă, devenind prin trimiterea sa atât către episcopul Tit, cât și spre creștinii care alcătuiau biserica din Insula Creta, *documentul oficial, gramata de instalare*, a primului episcop al Bisericii din Insula Creta. Epistola pune în lumină atât evenimentul instalării lui Tit ca episcop al Bisericii Cretei, cât și îndatoririle acestuia, care devin îndatoririle de totdeauna ale episcopului creștin. Redactarea Epistolei s-a produs o dată cu cea dintâi Epistola către Timotei, după eliberarea din prima captivitate romană, după călătoria în Spania și după instalarea lui Timotei ca episcop al Efesului, *către sfârșitul anului 65, în Filipi*. Ordinea în care au fost scrise cele două Epistole (I Timotei și Tit) este imposibil de stabilit.

Cuprinsul Epistolei este subordonat scopului principal al alcătuirii sale, și anume, acela de a înfățișa într-o scriere apostolică modelul unei Biserici locale, a cărei organizare ajunge la un punct terminus prin rânduirea în fruntea ei a episcopului. În preambulul său (1,1-4), Epistola către Tit nu se mărginește să ne prezinte expeditorul și destinatarul ei, ci este mult mai dezvoltat. Încă de la început

apare indicarea destinatarului: „Lui Tit, adevăratului fiu după credința cea de obște” (1,4), care pune în evidență calitatea lui Tit de moștenitor autentic și legitim al Apostolului neamurilor, părintele lui spiritual. În partea întâi a Epistolei (1,5-11), Sfântul Apostol Pavel adâncește, prin expuneri exacte și convingătoare, tema preoției ierarhice sacramentale, a necesității rânduirii preoților în toate Bisericele și comunitățile creștine (1,5), a calităților de care trebuie să dea dovadă preoții (1,6) și episcopii (1,7-11). În ultima parte a primului capitol al Epistolei către Tit ni s-a păstrat unul dintre primele și, în același timp, completele descrieri ale celui rătăcit de la credință, ale mobilului care desfășoară o astfel de activitate, ale primelor învățături false apărute în comunitățile creștine. Partea a doua a Epistolei (2,1-3, 11) vizează datoriile episcopului Tit față de creștinii din Creta, atingând totodată liniile de forță ale învățăturii creștine și modul de abordare, de către episcopul Tit, a diverselor probleme ce se pot ivi în sânul unei comunități creștine.

Înainte de a-și încheia Epistola, Sfântul Apostol Pavel sistematizează expunerile făcute mai înainte asupra fenomenului sectar și definește atitudinea pe care trebuie să o aibă episcopul față de eretici. Epistola se încheie printr-o serie de recomandări finale, care privesc aspecte ale activității misionare a Sfântului Apostol Pavel și a colaboratorilor săi care continuă sub semnul aceleiași înalte exigențe. Acestui deziderat i se subordonează și Tit care, chiar dacă a fost rânduit pentru totdeauna ca episcop al Bisericii din Insula Creta, nu va înceta să răspundă, ca și altă dată, chemărilor Sfântului Apostol Pavel când necesitățile misionare ale momentului impuneau intervenția sa înalt calificată. Nu se poate ști cu exactitate dacă Tit este chemat la Nicopole (în Epir) pentru a primi instrucțiuni suplimentare cu privire la activitatea sa ca episcop în Insula Creta sau pentru a participa la activitatea misionară a Sfântului Apostol Pavel și a celorlalți însoțitori ai săi. Cert este că, invitându-l la Nicopole, Sfântul Pavel a purtat de grijă ca Tit să fie înlocuit, la conducerea Bisericii din Creta, de unul din colaboratorii săi permanenți: „Când voi trimite pe Artemas la tine sau pe Tihic, sârguiește-te sa vii la mine, la Nicopole, pentru ca acolo am hotărât sa iernez” (3, 12). Motivul unei astfel de convocări sugerează posibilitatea unei consfătuiri a celor doi misionari creștini, la care era posibil să ia parte și ceilalți însoțitori ai Apostolului.

Epistola se încheie cu o salutare finală adresată lui Tit și creștinilor cretani de Apostolul Pavel din partea sa și a însoțitorilor săi. Sobrietatea unui astfel de salut final pune în lumină, o dată mai mult, caracterul oficial al Epistolei către Tit, îndrumările pe care le cuprinde această Epistolă trecând înaintea tuturor celorlalte preocupări ale autorului. Partea a doua a salutării: „Salută pe cei ce ne iubesc întru credință” (3, 15) îl îndatorează pe Tit să-i anunțe pe creștinii cretani de sosirea scrisorii apostolice și să-i dea citire în fața comunităților din care era alcătuită Biserica din Insula Creta. Bindecuvântarea finală a Epistolei: „Harul cu voi toți” (3, 15) este semnul că Epistola nu se adresează unei singure persoane, ci unei Biserici, sau — în anumite situații — chiar mai multor Biserici. Aceasta bindecuvântare finală este, de fapt, o rugăciune către Dumnezeu a autorului Epistolei pentru revărsarea harului mântuitor asupra creștinilor cretani, ființe pururi angajate în căutarea și dobândirea mântuirii.

Teologia Epistolei rezultă din expunerile care privesc viața creștină și activitatea pastoral-misionară a episcopului Tit și a celorlalți slujitori hirotoniți. În legătură cu misiunea lui Tit în Biserica Insulei Creta și cu feluritele aspecte ale vieții creștine a cărei îndrumare îi revine lui Tit, în Epistola care-i este adresată, vom întâlni nu numai scurte remarci și sublinieri cu caracter teologic, ci și dense sinteze doctrinare, cum ar fi cea din preambulul Epistolei asupra apostolatului (1, 1-4), cea asupra harului învățător și mântuitor, care ni se împărtășește ca urmare a jertfei răscumpărătoare a lui Iisus Hristos (2, 11-14) sau cea asupra mântuirii prin baia botezului și prin înnoirea Duhului Sfânt (3, 4-7). Expunerile teologice ale Epistolei poartă marca inconfundabilă în ceea ce privește vocabularul, tematica și maniera expunerii a Sfântului Apostol Pavel care, intenționat, se autocitează, deoarece în Epistolele pastorale Apostolul neamurilor face, în ceea ce privește expunerile teologice, o lucrare de reamintire și fixare teologică. Originalitatea expunerilor teologice nu rezultă, în cazul Epistolelor pastorale, din noutatea ideilor doctrinare, ci din inserția acestora în discursul ce vizează prezentarea frumuseții vieții creștine dintr-o Biserică locală ajunsă la apogeul dezvoltării sale atât pe plan spiritual, cât și pe plan organizatoric care nu trebuie să fie nicidecum ignorat.

Numele lui Dumnezeu, folosit în general de 13 ori în Epistola, este întâlnit încă din primul rând al acesteia, înainte de orice altceva, autorul recomandându-se: „Rob al lui Dumnezeu” (1, 1). Apostolul îi numește pe creștini „aleșii lui Dumnezeu” (1,2). „Porunca lui Dumnezeu” se află la obârșia propovăduirii apostolice, iar episcopul este iconom al lui Dumnezeu (1, 7). Sfântul Duh este amintit în Epistolă ca fiind Cel ce înnoiește ființa umană prin revărsarea darurilor Sale la primirea Sfintei Taine a Botezului (3,5-6).

Soteriologia Epistolei este tipic paulină. Marca paulină a expunerilor privind mântuirea se vedește, în primul rând, în vocabularul soteriologic al Epistolei. Autorul afirmă atât universalitatea păcatului, descriind starea de decădere a omului înainte de Întruparea Domnului (3,3), cât și caracterul obiectiv și universal al lucrării mântuitoare a lui Hristos (2,14; 3,4-5).

Mântuirea a fost făgăduită de Dumnezeu „înainte de timpurile veșnice” (1, 2), iar împlinirea ei s-a produs la venirea (arătarea) în lume a Domnului nostru Iisus Hristos, care coincide cu arătarea harului mântuitor al lui Dumnezeu (2,11) și a constatat mai cu seamă în jertfa de pe cruce a lui Iisus Hristos (2,14). În Epistola către Tit se poate identifica un text-cheie (alături de Efes. 2,7-10) pentru înțelegerea sensului soteriologic al faptelor bune (3,4-8), pentru că autorul Epistolei ne ajută să înțelegem că, spre deosebire de mântuirea obiectivă realizată de Iisus Hristos sau chiar de momentul primirii Sfântului Botez, când faptele, chiar cele săvârșite într-o dreptate, nu au un rol propriu-zis soteriologic, după primirea în Biserică, faptele bune devin o obligație morală permanentă a creștinului (3,8;14), ca unul ce a devenit parte a noului popor ales, a cărui caracteristică, subliniată în textul sfânt, este aceea de a fi „răvnitor de fapte bune” (2, 14).

Se știe că Epistolele pastorale prezintă o deosebită importanță în ceea ce privește viața creștină din două Biserici locale reprezentative, la sfârșitul epocii apostolice: Biserica din Efes și Biserica din Insula Creta. Primul aspect al vieții

creștine din aceste două Biserici privește, fără nici o îndoială, organizarea comunităților creștine, care, în cazul Bisericii din Creta, este definitivă din punctul de vedere al rânduirii unui episcop, prin așezarea lui Tit în insulă (1,5). În cazul acestei Biserici, rânduirea lui Tit nu este un punct final al organizării sale, ci, mai cu seamă, un eveniment care va conduce la desăvârșirea acestei organizări la scara întregii insule, dat fiind numeroasele centre urbane în care urma să fie rânduiți preoții. În calitate de episcop, Tit primește, în ceea ce privește organizarea Bisericii din insulă, depline puteri (1,5). Alegerea slujitorilor care urmează să fie hirotoniți se face în baza unor criterii precise, stabilite în mod amănunțit (1,6-9). Ca un bun cunoscător al stărilor din insulă și al cretanilor, Apostolul neamurilor oferă detalii semnificative asupra activității slujitorilor hirotoniți în Biserica din Insula Creta. Prin predica lor, slujitorii hirotoniți trebuie să facă educația morală creștină a bătrânilor, a tinerilor, a soțiilor și mamelor, a sclavilor și a stăpânilor (2,1-6; 9-10) și să-i îndemne pe creștini la supunerea față de autoritățile de stat legal constituite și la promovarea binelui obștesc (3,1-3), devenind un factor de ordine și propășire obștească. Autorul Epistolei se referă, pe de altă parte, la toate categoriile de creștini care alcătuiesc comunitatea locală: bătrâni (2,2), bătrânele, care trebuiau să poarte de grijă și de educația morală și religioasă a tinerelor creștine (2,3-4), tinerilor creștini (2,6).

Ca și celelalte două Epistole pastorale (I și II Timotei), Epistola către Tit nu este o scriere de instituire a preoției ierarhice sacramentale, ci una care privește, pe de o parte, *criteriile de alegere și pregătire a candidaților la Hirotonie* și, mai ales, *regulile fundamentale ale activității și comportării slujitorilor hirotoniți în absența Apostolului întemeietor și îndrumător*, deci în epoca postapostolică în care, pe baza succesiunii apostolice, un proces din care Epistolele pastorale fac parte integrantă, Biserica va fi încredințată, ca o autentică și deosebită comoară, ierarhiei bisericești hirotonite (I Tim. 6,20; II Tim. 1,14).

Un capitol important al reglementarilor apostolice privind preoția ierarhică sacramentală privește condițiile pe care trebuie să le îndeplinească aceia care urmau să primească Sfânta Taină a Hirotoniei. Până în momentul scrierii Epistolelor pastorale, problema condițiilor de alegere a candidaților la hirotonie și a virtuților morale pe care aceștia trebuiau să le dovedească, nu a fost ridicată. Această lacună a fost împlinită în I Tim. (3,2-13) și în Epistola către Tit (1,6-9) în care este întâlnită, în pericope compacte și dense, o listă completă a însușirilor candidaților la Hirotonie și a virtuților morale de care aceștia trebuiau să dea dovadă.

În concluzie, se poate spune că Epistola către Tit, ca și prima Epistolă către Timotei, sunt scrise pentru a situa episcopatul și pe episcop în viața Bisericii locale la sfârșitul epocii apostolice, când puterea bisericească trece de la Sfinții Apostoli asupra membrilor ierarhiei bisericești, în frunte cu episcopul. Aceste scrieri stabilesc, o dată pentru totdeauna, modelul Bisericii locale, forma sub care aceasta va intra în istorie și se va situa în societatea omenească. Epistolele pastorale prezintă viața creștină ca mijloc de propovăduire indirectă a Evangheliei, toți creștinii putând contribui, prin conduita lor morală și religioasă la răspândirea Evangheliei în lume.

Cercetarea atentă și în profunzime a Epistolelor pastorale creează condiții pentru înțelegerea cât mai deplină a rânduirii ierarhiei bisericești hirotonice și a procesului succesiunii apostolice, apărut la momentul oportun în viața și istoria Bisericii, pentru a-i asigura o dezvoltare normală de-a lungul timpului, până la Parusie.

Sfântul Apostol Pavel — istoria

propovăduirii Evangheliei și

organizării Bisericii în epoca

apostolică, Editura I.B.M. al B.O.R.,
București, 1996, 372 p. + 6 anexe și o
hartă.

Apostolul Pavel face parte din ceata Apostolilor Domnului, alături de cei doisprezece ucenici, cei mai apropiați ai Mântuitorului. Aidoma lor, el are harul și puterea apostoliei putând să predice cu aceeași autoritate și îndreptățire autentică învățătura evanghelică și ceea ce privește Persoana Mântuitorului Iisus Hristos și lucrarea Sa. El avea, de asemenea, îndreptățirea să propovăduiască Evanghelia atât iudeilor, cât și neamurilor (F.Ap. 9, 15), asemenea Apostolilor care sunt numiți de el însuși „Apostolii cei dinainte de mine” (Gal. 1, 17). Ca și ceilalți Apostoli, Sfântul Apostol Pavel va fi mărtor al lui Hristos înaintea tuturor oamenilor, aceasta fiind trăsătura și lucrarea definitorie a unui autentic Apostol.

Toate aceste precizări sunt necesare în condițiile în care chemarea la apostolat a Sfântului Pavel și primirea de către el a Evangheliei s-au produs în circumstanțe total deosebite în raport cu chemarea și pregătirea celor doisprezece Apostoli care s-au aflat alături de Domnul „începând de la botezul lui Ioan până în ziua în care [Acesta] S-a înălțat” (F.Ap. 1, 22), deci în tot timpul cât a durat activitatea publică a Domnului nostru Iisus Hristos.

Ceea ce are în comun chemarea Sfântului Pavel cu cea a celorlalți Apostoli este faptul că a fost făcută de Însuși Mântuitorul Iisus Hristos, condiție obligatorie ca o persoană să devină Apostol. Pe de altă parte, chemarea la apostolat a Sfântului Pavel se deosebește de cea a celorlalți Apostoli, în primul rând prin faptul că ea s-a produs în chip miraculos, în urma unei hristofanii. Este vorba de arătarea Domnului Hristos lui Pavel atunci când acesta se îndrepta spre Damasc pentru a aduce prigoana împotriva creștinilor din acest oraș (F.Ap. 9, 1-8).

În urma dialogului purtat în această împrejurare cu Domnul, Saul din Tars, cel mai aprig persecutor al creștinilor din Ierusalim, se convertește la noua credință,

acceptând să devină martor al lui Iisus Hristos și propovăduitor al Evangheliei. Alegerea lui Saul și chemarea lui la apostolat a devenit fapt istoric o dată cu evenimentul hristofaniei de pe drumul Damascului.

Alegerea Sfântului Apostol Pavel a avut loc în momentul în care dezvoltarea Bisericii din Ierusalim atinsese apogeul posibilităților de organizare sub îndrumarea Sfinților Apostoli. Aici au fost instruiți și pregătiți numeroși misionari, care, în urma hirotoniei, vor fi trimiși de cei doisprezece, mai întâi în Samaria, Iudeea și Galileea (F.Ap. 8,1-4), iar apoi în Fenicia, Cipru și Antiohia Siriei (F.Ap. 11,19-22), pentru a întemeia Biserici prin propovăduirea Evangheliei. În Antiohia se va produce evenimentul istoric al vestirii Evangheliei și către elini. Tot în acest timp va avea loc primirea, prin Sfântul Apostol Petru, a lui Corneliu Sutașul și a celor cu el, în Biserică (F.Ap. 10), ceea ce va atrage opoziția celorlalți Apostoli și a iudeo-creștinilor (F.Ap. 11,1 ș.u.). Aceste evenimente anunțau apropierea momentului în care Evanghelia urma să fie adusă sistematic, masiv și fără nici o rezervă sau opreliște înaintea neamurilor, ofensiva misionarilor creștini în lumea greco-romană.

Este mai presus de orice îndoială că pentru o astfel de lucrare atât de vastă și, în fond, atât de nouă pentru Apostolii cei dintâi chemați, se impunea necesitatea chemării și alegerii unui nou Apostol. Acesta avea să devină misionarul numărul unu în ceea ce privește propovăduirea Evangheliei la păgâni, un adevărat Apostol al neamurilor, Sfântul Apostol Pavel. În acest sens trebuie înțeles și reținut textul: „Te-am ales pe tine din popor și din neamurile la care te trimit să le deschizi ochii ca să se întoarcă de la întuneric la lumina și de la stăpânirea lui Satan la Dumnezeu, să ia iertarea păcatelor și parte cu cei ce s-au sfințit, prin credința în bine” (F.Ap. 26,17-18). Este limpede că, prin *popor*, Mântuitorul îi desemnează pe iudeii din rândul cărora provenea Sfântul Apostol Pavel, iar prin *neamuri* indică toate celelalte popoare ale antichității, întreg neamul omenesc.

S-ar putea spune că pregătirea Sfântului Apostol Pavel pentru misiunea pe care o avea de îndeplinit la neamuri a început, indirect, încă de pe vremea când trăia și învăța în importantul centru de cultură care era Tarsul Ciliciei și când, la Ierusalim, sporea „în iudaism mai mult decât cei ce erau de vârsta lui din neamul său” (Gal. 1,14). Tot astfel, în mediul diasporei iudaice, solidele cunoștințe asupra „legii strămoșești”, dobândite la picioarele lui Gamaliel, în chip amănunțit, plin fiind de râvna pentru Dumnezeu, îi vor fi de mare folos Sfântului Apostol Pavel pentru a interpreta legea care trebuie privită ca o „călăuza către Hristos” (Gal. 3,24) și pentru a-și convinge conaționalii că „Iisus este Fiul lui Dumnezeu” (F.Ap. 9,20), „că Acesta este Hristos” (F.Ap. 9,22).

Pentru ca Sfântul Pavel să devină Apostol al Domnului urmau să fie îndeplinite și următoarele condiții minime: cunoașterea desăvârșită a cuprinsului Evangheliei lui Iisus Hristos, recunoașterea din partea celor doisprezece a apostolatului său și a conținutului propovăduirii sale evanghelice și o consacrare sacramentală publică a acestuia, prin Duhul Sfânt, Care va asista, în consecință, în toate privințele, lucrarea misionară a Apostolului neamurilor. Un moment hotărâtor în devenirea apostolică a Sfântului Pavel îl constituie *venirea sa în Arabia*, unde, timp de trei ani, în liniște, singurătate și meditație, a primit, pe cale suprafirească

Evangelhia (Gal. 1,17). Decisiv pentru recunoașterea și confirmarea apostolatului Sfântului Pavel este momentul întâlnirii cu ceilalți Sfinți Apostoli la Ierusalim (F.Ap. 9,27). Cu acest prilej, Sfântul Pavel l-a întâlnit și pe Iacov, „fratele Domnului”, primul episcop al Ierusalimului.

Mergând în Cilicia, la îndrumarea Bisericii din Ierusalim, Sfântul Pavel va începe, de fapt, o activitate misionară, fără vreo asistență din partea vreunui Apostol, dar având, în acest sens, acordul Bisericii din Ierusalim și deci a celorlalți Apostoli care rezidau în cetatea sfântă. În Cilicia, Sfântul Pavel face dovada deosebitelor sale înzestrări de propovăduitor al Evangheliei, pentru că existența Bisericii din Cilicia i se datorează, în exclusivitate.

Prima călătorie misionară este realizată de Sfântul Apostol Pavel împreună cu Barnaba (F.Ap.13-14) și constituie cel mai important examen pe care Apostolul îl susține înainte ca Sinodul din Ierusalim să consacre definitiv apostolatul său și ceea ce el însuși numește, uneori, „Evangelhia mea” (Rom. 2,18; 16,25; II Tim.2,8).

Sfântul Apostol Pavel precizează el însuși că, venind la Ierusalim pentru a participa la Sinodul Bisericii din aceasta cetate, a prezentat Evangelhia propovăduită de el „îndeosebi celor mai de seamă” (Gal. 2,2), gândindu-se astfel la cei ce purtau numele de stâlpi ai Bisericii, și anume: „Iacov, Chefa [Petru] și Ioan” (Gal. 2,9) și care constituiau nucleul conducerii frățești a Bisericii din epocă.

Recunoașterea autenticității și valorii Evangheliei propovăduite de Apostolul neamurilor s-a produs în cadrul Sinodului de la Ierusalim. Dacă avem în vedere faptul că la acest Sinod s-a decis, în esență, că cei ce vin la credință dintre păgâni să nu fie obligați la circumciziune și la celelalte practici rituale mozaice, iar predica și practica misionară a Sfântului Pavel sublinia în mod constant această învățătură, putem să spunem că *Hotărârea Sinodului din Ierusalim constituie tocmai confirmarea Evangheliei predicate de Apostolul neamurilor*. Totodată, la Sinodul din Ierusalim, Sfântul Pavel și Barnaba primesc încredințarea de a fi principalii misionari în lumea păgână (Gal. 2,7-9). Este de remarcat faptul că, din acest moment, numărul iudeilor care vor primi Evangelhia va deveni din ce în ce mai mic, în timp ce persecuția lor împotriva Sfântului Pavel se va intensifica până la încercările repetate de a-i răpi viața.

Prin consacrarea sacramentală și o dată cu Hotărârea Sinodului Bisericii din Ierusalim, se încheie o primă și importantă etapă din viața și lucrarea Sfântului Apostol Pavel în Biserică. Trebuie subliniat faptul că stabilirea autorității apostolice a Sfântului Pavel a însemnat, totodată, și pentru Biserică definirea în mod clar și sub toate aspectele a învățăturii și practicii în ceea ce privește propovăduirea Evangheliei și condițiile de primire a neamurilor în Biserică, înlăturându-se astfel „peretele din mijloc al despărțirii” (Efes. 2,15) dintre iudei și păgâni și dându-se cale liberă acestora din urmă de „a sta la masă cu Avraam și cu Isaac și cu Iacov în Împărăția lui Dumnezeu” (Mt. 8,11). Astfel s-a pornit la propovăduirea Evangheliei și la întemeierea bisericilor locale.

Întemeierea ca atare a unei Biserici nu asigură nici pe departe supraviețuirea acesteia. Fără o organizare la nivelul noilor comunități creștine, fără crearea acelor unități de lucru prin care se asigură păstrarea tonusului spiritual, moral sau religios,

aceste comunități locale se vor destrămă. Instituția care va păstra și va continua activitatea Apostolului în Bisericile nou înființate este, fără îndoială, *preoția ierarhică sacramentală*.

Epistolele pastorale, care sunt anunțate de cuvântarea pastorală de la Milet (F.Ap. 20,18-35), constituie documentele fundamentale ale momentului așezării în Bisericile din lumea păgână a treptei episcopatului. Fără acestea, opera Sfântului Pavel pare incompletă și insuficientă față de complexitatea și necesitățile de perspectivă ale Bisericii creștine.

În această ordine de idei, trebuie pus în lumină faptul că Apostolul neamurilor se află, prin opera sa scrisă, la obârșia creării Noului Testament, care cuprinde nu mai puțin de paisprezece scrieri ale acestuia. El este autorul primelor șase scrieri, din punct de vedere cronologic, ale Noului Testament (Epistolele I și II Tesaloniceni, Galateni, I și II Corinteni, Romani) și al altor opt care au apărut până în anii 65-66. Considerăm Epistola către Evrei ca o scriere care cuprinde ideile Sfântului Pavel, dar într-o redactare a unuia din ucenicii săi, probabil Sfântul Luca.

Prin propovăduirea sa orală sau scrisă, Sfântul Pavel face pe deplin dovada că învățătura creștină va schimba fața lumii și a societății și va oferi persoanei umane un nou temel și orizont al existenței sale, proiectând sub specia eternității și a iubirii comportamentul uman și oferindu-i un model de desăvârșire care se va realiza mai cu seamă în plan spiritual. Modelul de desăvârșire oferit creștinului de Sfântul Apostol Pavel este Iisus Hristos Însuși. Dar acest model este realizat mai întâi în persoana Apostolului, care face astfel dovada că urmarea lui Hristos nu este un lucru greu și imposibil. În consecință, îndemnul Sfântului Apostol Pavel în ceea ce privește urmarea lui Hristos sună astfel: „Fiți următori ai mei, precum și eu sunt al lui Hristos” (I Cor. 11,1).

Realizările Apostolului neamurilor în plan misionar sunt excepționale și se datorează nu numai însușirilor personale ale sale dovedite de-a lungul a circa treizeci de ani de trudă, ci și ajutorului lui Dumnezeu, Care, „prin puterea semnelor și a minunilor, prin puterea Duhului Sfânt”, l-a susținut în așa fel încât, „de la Ierusalim și din ținuturile de pîmprejur până la Iliria”, a putut împlini „propovăduirea Evangheliei lui Hristos” (Rom. 15,19).

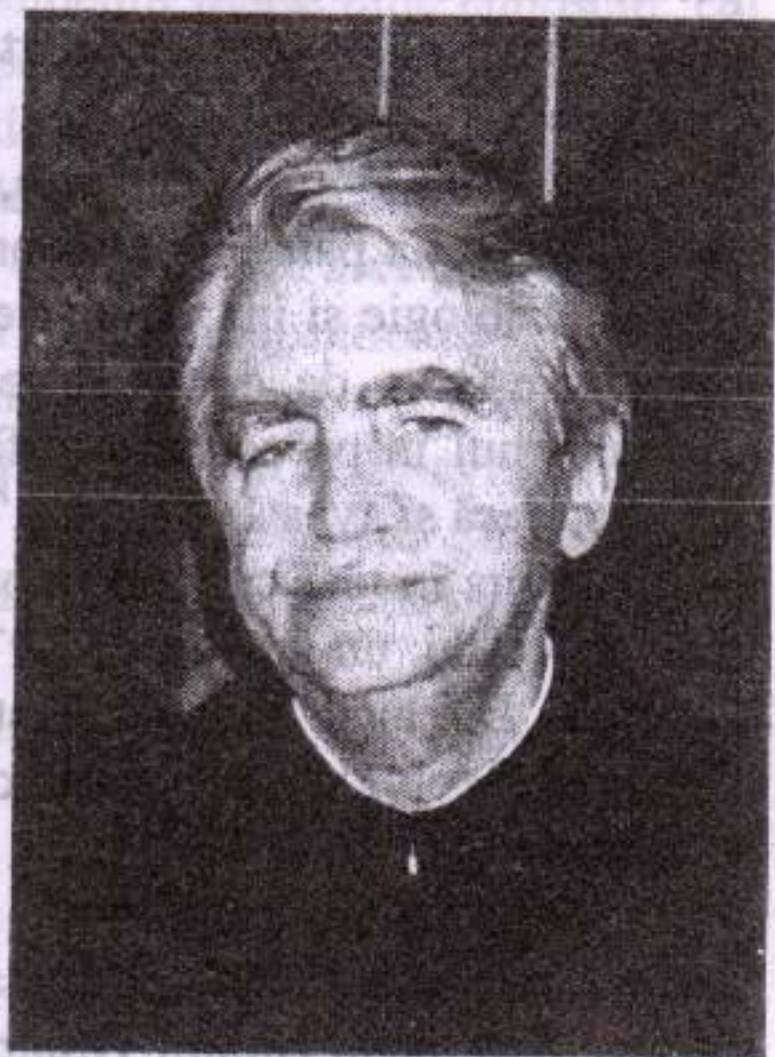
Cu toate acestea, însușirile personale ale Apostolului neamurilor au avut o însemnătate deosebită în împlinirile misionare ale acestuia. Prima dintre aceste însușiri este, fără îndoială, *dăruirea totală, fără rezerve, slujirii lui Iisus Hristos și Evangheliei Sale*. „Pentru mine viața este Hristos” (Filip. 1,21), spune Apostolul, și astfel nimic nu va trece înaintea slujirii și urmăririi lui Hristos Iisus: nici averea, nici familia, nici odihna, nici confortul.

8. Pr. Prof. Univ. Dr. Constantin Cornițescu (n. 1938)

a. Viața și activitatea

Drumul părintelui Constantin în viață a avut mai multe momente de început, ca să nu le numim nașteri. Primul început este cel legat de nașterea fizică. A văzut lumina zilei în 25 iunie 1938, când sânzâienele i-au vegheat visele și creșterea în duhul ca o bună-vestire mică legată de credință și ca o veste a bucurie cât se poate de mare pentru Iancu, preotul, și Constanța, maica preoteasă, ca părinți.⁷⁷ Din acest început al binecuvântării lui Dumnezeu peste casa familiei Cornițescu, ca odinioară peste casa preotului Zaharia, viața tânărului Constantin se derulează numai în făgașul credinței, bătătorind drumul Bisericii și al școlii. Primele noțiuni legate de studiu le primește în localitatea natală Caraula, jud. Dolj, unde tatăl era preot. Această localitate, i-a marcat copilăria, umplându-l de dorul de cunoaștere și autodepășire, având la îndemână pilda tatălui — mereu între problemele oamenilor și sfintele slujbe — și a mamei, într-o continuă febră a facerii de bine. Atmosfera aceasta în care a crescut, devine model de viață și preocupare — tata, în sfintele slujbe, cu necazurile și bucuriile oamenilor, tata mereu în taina vieții cu Tainele lui Dumnezeu modelând lumea, oblojind-o sau întărind-o în tot lucrul bun, iar mama, atentă, caldă, calmă mereu înmulțind tihna în propria familie și parte pentru credincioșii Parohiei.

Din lumea aceasta se desprinde mai târziu, în 1953, ca de altfel și celălalt frate Emilian, mai mic cu trei ani, pentru a călca pe urmele tatălui, înscriindu-se la Seminarul Teologic din Craiova. Silitor și curat, tânărul e preocupat de frumusețea Părinților Bisericii pe care-i studiază cu sârg, făcându-și din aceasta o preocupare permanentă. Încheie această etapă de pregătire cu rezultate foarte bune.

⁷⁷ Pr. prof. Dumitru Radu, *Prezentare biografică și bibliografie selectivă a profesorilor Facultății de Teologie și Institutului Teologic Universitar din București de-a lungul existenței sale de o sută de ani*, în „Studii Teologice”, seria a II-a, XXXIV (1982), nr. 1-2, p. 121.

Din dorința de a se specializa, în toamna anului 1958 se înscrie la Institutul Teologic Universitar din București, ale cărui cursuri le-a absolvit în 1962. Nu se oprește din studiu. Se înscrie și reușește în urma examenului de admitere la cursurile de doctorat în cadrul catedrei de Patrologie, pe care le urmează în același Institut, la București, până în 1965.

Se întoarce acum spre locurile natale pentru a putea să-și gândească bine planurile studiilor științifice de viitor. În acest sens, este numit profesor la Seminarul Teologic din Craiova,⁷⁸ al cărui elev fusese. Ca dascăl îndeamnă la studiu pe tinerii din această instituție de învățământ și caută să-i pregătească cât mai bine într-o perioadă care solicita într-un fel anume preotul, ținând cont de „elanul” concepției materialiste pe care forța partidului unic ateu îl cultiva cu sârg în societatea românească.

În 1968,⁷⁹ în luna martie, tânărul Constantin Cornițescu primește o bursă de studii în Grecia până în octombrie 1971. Va studia la Atena și Tesalonic. Și într-un Institut Teologic și în celălalt, tema cercetată este patrologică. În anul 1971, în luna octombrie, teza de doctorat pentru care primise bursa de studii era gata; titlul: „Umanismul în preocupările Sfântului Ioan Gură de Aur”. Teza și-a susținut-o în limba greacă și avea 143 pagini.⁸⁰

Întors în țară cu laurii izbânzii, doctorul în teologie Constantin Cornițescu va mai îndeplini un an (1971-1972) funcția de dascăl la Seminarul Teologic din Craiova. De aici, în 1972, este cooptat în învățământul superior și chemat la Institutul Teologic Universitar din București ca asistent la catedra de Patrologie și Ecumenism.

După un an, în februarie 1973, tânărul Constantin se întoarce încă pentru un an la Atena. Acum însă el dorea să-și pregătească o nouă specializare în domeniul Studiului biblic al Noului Testament. Reușește și acest lucru până în februarie 1974. Întors la București, își echivalează în același an doctoratul la Institutul Teologic Universitar din Capitală. Tot acum, devine lector la catedra de Patrologie și Ecumenism, începând cu 1 octombrie.⁸¹

Rămâne la catedră încă doi ani de zile. În urma muncii sale intelectuale și de cercetare, începând cu 1 decembrie 1976, a fost numit conferențiar. Activitatea specifică de catedră este împletită, în toată această perioadă, cu cea a participării ca preot delegat la câteva întruniri cu caracter ecumenic.

Competența intelectuală și pregătirea profesională îi dă posibilitatea ca după alți doi ani să ocupe postul de profesor de Studiul Noului Testament. La 1 ianuarie 1978, în urma unui concurs pentru catedra de Studiul Noului Testament, pr. conf. dr. Constantin Cornițescu devine profesor universitar titular, calitate în care se află și astăzi, însă la Facultatea de Teologie din Constanța.

⁷⁸ Pr. Prof. Univ. Dr. Mircea Păcurariu, *op.cit.*, p.120.

⁷⁹ Pr. Prof. D. R., *Prezentare biografică...*, p. 121.

⁸⁰ Pr. Prof. Univ. Dr. Mircea Păcurariu, *op.cit.*, p.120.

⁸¹ Pr. Prof. D. R., *Prezentare biografică...*, p. 121.

Pe lângă drumul de pregătire profesională și pe lângă activitatea didactică pe care a practicat-o în paralel, părintele prof. univ. dr. Constantin Cornițescu are și o activitate publicistică de mare valoare, pe două planuri: unul urmând patrologia, foarte însemnat și valoros și cât se poate de util, bine încheiat și conturat din punct de vedere științific și la nivel de cercetare, și în al doilea plan, nu atât de bogat, dar tot atât de competitiv din punct de vedere didactic, științific și de cercetare, cel al Studiului Noului Testament.

Fără să greșim, putem spune că acest material este unul foarte însemnat și chiar aparte. În cadrul exegezei și ermineuticii, pr. prof. univ. dr. Constantin Cornițescu vine cu susținerea patristică și într-un domeniu foarte bine cunoscut, cel al ecumenicului, ca un specialist de mare talie, competență și convingere.

Având în vedere importanța scrisului în cele două secții teologice: Patristică și Noutestamentară, nu vom separa publicațiile părintelui Constantin Cornițescu. Considerăm că tot ceea ce a scris și a tradus ne este de folos, mai ales ținând cont de faptul că opera sa i-a vizat pe părinții epocii de aur ai primului mileniu — Sf. Trei Ierarhi: Sf. Vasile cel Mare, Sf. Ioan Gură de Aur și Sf. Grigorie Teologul, din Răsărit, și, din Apus, pe Fer. Augustin. Aceștia, în mod inevitabil, se evidențiază în toate segmentele teologiei prin calitatea lor de sfinți, înțelegând și împlinind Cuvântul și voia lui Dumnezeu, făcând din acestea un mod de viață, devenind pentru noi modele în toate.

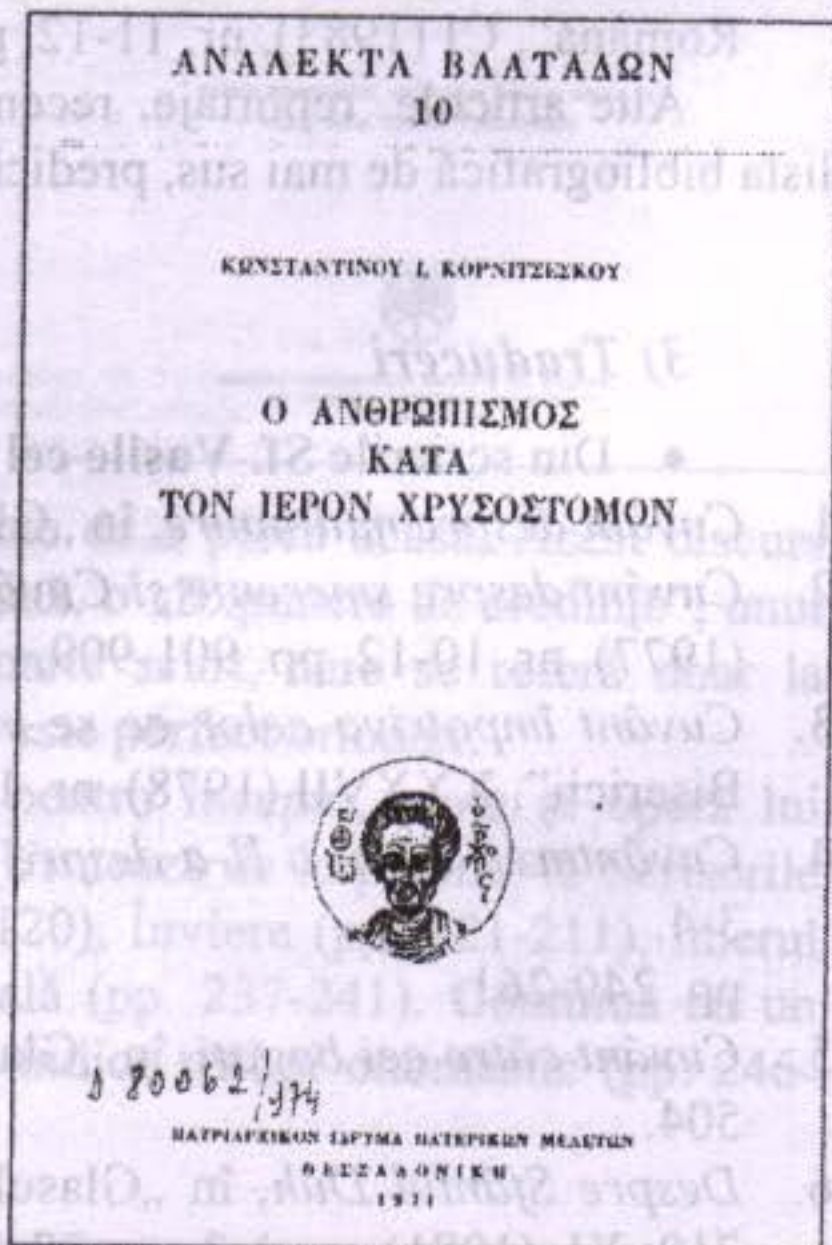
Redăm în continuare atât cât ne-a fost la îndemână opera truditorului cărturar și, în aceeași măsură, a bunului nostru dascăl.

b. Lucrări scrise

1) *Lucrări în volume*

O ANΘΡΩΠΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΙΕΡΟΝ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΝ, Institutul Patriarhal pentru Studii Patristice, Tesalonic, 1971, 143 p., lucrare echivalată sub titlul ***Umanismul Sfântului Ioan Hrisostom***, la Institutul din București, în 23 octombrie 1974, dactilografiat.

Este lucrarea de doctorat a părintelui Constantin Cornițescu. Nefiind de specialitate, nu este subiectul preocupărilor prezentei lucrări, deci nu facem prezentarea ei. O amintim din respect pentru autor și pentru calitatea muncii acestuia legat de acest subiect. Lucrarea, incontestabil, are o valoare aparte și folositoare tuturor teologilor, în mod special patrologilor.

2) *Lucrări în reviste și publicații periodice*

1. *Sfântul Grigorie de Nazianz despre familia sa*, în „Studii Teologice”, XVI (1964), nr. 5-6, pp. 350-366.
2. *Studiu comparativ între „Marele cuvânt catehetic” al Sf. Grigorie de Nisa și „Manualul către Laurențiu” al Fer. Augustin*, în „Ortodoxia”, XVI (1964), nr. 1, pp. 110-127.
3. *Fericitul Augustin despre Sfântul Duh*, în „Studii Teologice”, XVII (1965), nr. 5-6, pp. 334-344.
4. *Idei dogmatice în cuvântările Sf. Ioan Hrisostom la praznicele împărătești*, în „Studii Teologice”, XVII (1965), nr. 7-8, pp. 441-449.
5. *Credinciosul în preocupările Sfântului Ioan Gură de Aur*, în „Ortodoxia”, XXVI (1974), nr. 4, pp. 681-686.
6. *Sfinții Trei Ierarhi interpreți ai Sfintei Scripturi*, în „Studii Teologice”, XXVIII (1976), nr. 1-2, pp. 82-93.
7. *Învățătura Sfântului Vasile cel Mare despre Sfântul Duh*, în „Ortodoxia”, XXXI (1979), nr. 1, pp. 108-114.
8. *Sfântul Vasile cel Mare interpret al Sfintei Scripturi*, în „Ortodoxia”, XXXII (1980), nr. 2, pp. 308-320.
9. *Învățătura despre mântuire a Sf. Vasile cel Mare*, în vol. „Sfântului Vasile cel Mare. Închinare la 1600 de ani de la săvârșirea sa”, București, 1980, pp. 94-104.
10. *Învierea Domnului și însemnătatea ei pentru viața creștină*, în „Ortodoxia”, XXXV (1983), nr. 2, pp. 200-211.
11. *Pacea după Sfânta Scriptură și scrierile Sfinților Părinți*, în „Biserica Ortodoxă Română”, CI (1983), nr. 11-12, pp. 815-825.

Alte articole, reportaje, recenzii vom mai găsi în periodicele menționate în lista bibliografică de mai sus, predici în „Glasul Bisericii” etc.

3) *Traduceri*

• Din scrierile Sf. Vasile cel Mare:

1. *Cuvânt despre mulțumire*, în „Glasul Bisericii”, XXXVI (1977), nr. 7-9, p. 651.
2. *Cuvânt despre smerenie și Cuvânt despre invidie*, în „Glasul Bisericii”, XXXVI (1977), nr. 10-12, pp. 901-909.
3. *Cuvânt împotriva celor ce se mânia, împotriva celor ce se îmbată*, în „Glasul Bisericii”, XXXVII (1978), nr. 1-2, pp. 44-56.
4. *Cuvântarea I-a și a II-a despre Post*, în „Glasul Bisericii”, XXXVII (1978), nr. 3-4, pp. 249-261.
5. *Cuvânt către cei bogați*, în „Glasul Bisericii”, XXXVII (1978), nr. 5-6, pp. 489-504.
6. *Despre Sfântul Duh*, în „Glasul Bisericii”, XXXVIII (1979), nr. 7-8, pp. 694-710; XL (1981), nr. 1-2, pp. 37-58, și nr. 3-5, pp. 401-425 etc.

- Din scrierile **Sf. Grigorie Taumaturgul și Metodiu de Olimp**: *Scrieri* (studiu introductiv, traducere, note și indici, în colecția „Părinți și Scriitori Bisericești” nr. 10), București, 1984, 250 p.

- Din scrierile **Sf. Macarie Egipteanul**: *Omilii duhovnicești* (în colecția „Părinți și Scriitori Bisericești” nr. 34), București, 1992, pp. 36-351.

c. Prezentarea unor lucrări

Sf. Grigorie Taumaturgul și Metodiu de Olimp, *Scrieri* (studiu introductiv, traducere, note și indici, în colecția „Părinți și Scriitori Bisericești” nr. 10), București, 1984, 250 p.

Lucrarea cuprinde două părți. Prima ne prezintă două scrieri ale Sfântului Grigorie Taumaturgul, parte mai puțin extinsă, având doar 31 de pagini, iar partea a doua ne pune la îndemână patru scrieri ale lui Metodiu din Olimp și este mult mai extinsă, având 200 de pagini. Volumul debutează cu o prefață (pp. 5-8), după care urmează prezentarea vieții Sfântului Grigorie Taumaturgul, pe patru pagini, unde este cuprinsă și o bibliografie (pp. 9-13). De la pagina 14 la 37 este redat Discursul Sfântului Grigorie Taumaturgul adresat lui Origen în Cezareea Palestinei, la sfârșitul studiilor sale în preajma acestuia, înainte de a pleca acasă. Acest discurs este prezentat în XIX părți. Îi urmează, pe o pagină, o „Expunere de credință”, unul dintre cele mai vechi simboale de credință, foarte scurt, care se referă doar la persoanele Sfintei Treimi, la relațiile dintre ele și este perfect ortodox.

Partea a doua (pp. 41-241) ne prezintă, pentru început, viața și opera lui Metodiu de Olimp și o bibliografie (pp. 41-45). Urmează de la pagina 46 Scrisorile lui Metodiu de Olimp despre: castitate (pp. 46-120), Înviere (pp. 121-211), liberul arbitru (pp. 212-236) și viața și purtarea rațională (pp. 237-241). Continuă cu un indice scripturistic (pp. 242-245) și, în final, un indice real și onomastic (pp. 246-250).

EXPUNERE DE CREDINȚĂ¹⁶

P. G. col. 984

Există un singur Dumnezeu.

Tatăl Cuvîntului Celui viu, al înțelepciunii care (pe toate) le ține,

al puterii și al pecetii¹⁷ celei veșnice. (El este)

Părinte desăvîrșit al (Fiului) Celui desăvîrșit, Tatăl Fiului Cel Unuia născut.

(Există) un singur Domn,

985. Fiul unicului (Dumnezeu).

Dumnezeu din Dumnezeu, pecete și chip al dumnezeirii,

Cuvîntul care împlinește (toate), înțelepciunea care

a alcătuit totul și puterea care ține toată creatura;

Fiul adevărat al Tatălui Celui adevărat,

(Fiul) nevăzut al (Tatălui) Celui nevăzut,

(Fiul) neschimbător al (Tatălui) Celui neschimbător,

(Fiul) nemuritor al (Tatălui) Celui nemuritor,

(Fiul) veșnic al (Tatălui) Celui veșnic.

Există și un Duh Sfînt. Care își are existența de la Dumnezeu,

Care s-a arătat oamenilor prin Fiul;

chipul Fiului Celui desăvîrșit,

viața cea desăvîrșită și cauza desăvîrșirii celor vii;

izvorul cel sfînt al sfințeniei și dătorul desăvîrșirii.

În El se descoperă Dumnezeu Tatăl. Care este întru toate

și, mai presus de toate,

și Dumnezeu Fiul, Care prin toate (se face cunoscut).

(Există) o Treime desăvîrșită, Care nu se desparte, nici nu se

deosebește prin slavă, veșnicie și putere.

988. Pentru că în Treime nu este nimic creat, nici inferior, nici nu

este adăugat ceva care mai înainte n-a existat și s-a introdus ulterior.

Fiul n-a fost lipsit vreodată de Tatăl,

nici Duhul Sfînt de Fiul, ci totdeauna

Treimea a fost aceeași și neschimbată.

16. Această expunere de credință este unul dintre cele mai vechi simboale. Înșelăciunea scurtă pledează pentru vechimea lui. Se referă doar la persoanele Sfintei Treimi, la relațiile dintre ele și este perfect ortodox. Antichitatea creștină cunoaște multe astfel de simboale. Ele au stat la baza simbolului niceo-constantinopolitan. În legătură cu istoria și importanța lor, a se vedea studiile: C. P. Caspari, *Alle und neue Quellen zur Geschichte des Taufsymbols und der Glaubensregel*, în rev. «Christiana» 1879, p. 25—64; L. Froidevaux, *Les symboles*, în rev. «Recherches de Science Religieuse» 19, 1929, p. 193—247.

17. Termenul grecesc este *χαρὰς τῆς*.

Am îndrăznit să prezentăm această traducere în sensul în care temele pe care le tratează sunt susținute scripturistic în mod special și, în altă ordine de idei, temele se adresează vieții practice de zi cu zi.

9. Pr. Lect. Univ. Dr. Mihai Vizitiu (n. 1938)

a. Viața și activitatea

Părintele Mihai Vizitiu, la cei 66 de ani, este o expresie vie a motivării de a parcurge, în smerenie față de Dumnezeu și în dragoste față semenii, surprinzătoarea cărare a vieții pe care se împletesc, într-o îmbinare unică și armonioasă, o bogată activitate didactică și pastorală.

Suflet aparte, născut la data de 9 noiembrie 1938 într-o familie de vrednici agricultori în care tatăl, Gheorghe, și mama, Emilia, au știut să-i fie primii dascăli într-ale vieții, tânărul Mihai trăiește spațiul natal, satul Buzeni din comuna Bălușeni, județul Botoșani, ca un loc al începuturilor. Aici va porni pe drumul cunoașterii tainelor învățaturii și tot aici, după ce absolvă în 1957 Seminarul Teologic de la Mănăstirea Neamț și devine licențiat în 1961 al Facultății de Teologie Ortodoxă din București, va debuta în calitate de dascăl la Școala Generală, în perioada 1961 – 1966, fiind în ultimii trei ani și director al acestei școli. Calitatea de dascăl este îngemănată începând din anul 1967 cu cea de preot. Astfel păstorește mai întâi în parohia Târpești – Tg. Neamț, apoi din 1972 în parohia Leghin – Tg. Neamț, iar din 1977 este numit preot la parohia „Sf. Nicolae” – Humulești, Tg. Neamț. Se regăsește în activitatea didactică din 1971 și până în 1990 ca profesor la Seminarul Teologic de la Mănăstirea Neamț, unde timp de 13 ani deține și funcția de director al Seminarului.

Fire activă, își continuă drumul cercetării la Facultatea de Teologie Ortodoxă din București unde absolvă cursurile de doctorat, promovând și examenul aprofundat de admisibilitate în anul 1990. Din acest an devine cadru didactic la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Iași, disciplina Studiul Noului Testament, iar începând cu anul universitar 1992 – 1993 este ales șef de catedră. Din nou, slujirea de la catedră este împletită cu slujirea de la altar, fiind numit preot în 1999 la Catedrala „Adormirea Maicii Domnului” din Tg. Neamț. Ca o încununare a drumului de slujire și de cercetare noutestamentară, în data de 3 ianuarie 2001 depune proiectul tezei de doctorat cu titlul: *Filantropia divină și filantropia Bisericii după Noul Testament*, iar în 10 ianuarie 2002 susține lucrarea obținând titlul de Doctor în Teologie.

Neobosit îl regăsim și în activitățile administrative, culturale, sociale, universitare ale urbei sale: face parte din delegația Mitropoliei Moldovei și Bucovinei care a participat la simpozionul „Limba noastră cea română”, organizat la Chișinău; participă, de asemenea, la înființarea Societății Culturale „Mitropolitul Silvestru Morariu”, la Cernăuți – Bucovina de Nord; devine membru fondator al Societății culturale „Ion Creangă” – Tg. Neamț, contribuind în fiecare an la organizarea „Zilelor Ion Creangă” la Humulești și Tg. Neamț; participă la mai multe emisiuni la Radio-Iași, TV-Iași și Radio Trinitas; conferențiază în mai multe rânduri în cadrul A.S.C.O.R. Iași, în cadrul Casei de Cultură și Ligii Tineretului Ortodox din Tg. Neamț; din 1993 este în fiecare vară coordonatorul științific al cursurilor pastorale și de metodologie didactică, organizate cu preoții din Mitropolia Moldovei și Bucovinei. Din 1996 este numit consilier cu probleme de învățământ în cadrul Mitropoliei Moldovei și Bucovinei; lucrează la elaborarea regulamentelor pentru Seminariile Teologice Liceale Ortodoxe și a planurilor de învățământ pentru Facultatea de Teologie și Seminariile Teologice; face parte din Comisia de elaborare a programelor școlare pentru disciplina *Religie* (clasele I-XII) și pentru disciplinele teologice de la Seminariile Teologice; lucrează la elaborarea metodologiilor pentru examenele de admitere în Seminariile Teologice. În 1997 este recomandat de conducerea Mitropoliei Moldovei și Bucovinei pentru Comisia națională pentru învățământul teologic preuniversitar.

Participă la Simpozionul de Geografie ținut la Seminarul Teologic „Veniamin Costachi” – Mănăstirea Neamț, 17-18 mai 2002, prezentând comunicarea: „Spațiul geografic al misiunii creștine menționat în scrierile Noului Testament”. De asemenea este prezent și la Simpozionul internațional: „Biserica și Școala în slujba comunității locale”, organizat de Inspectoratul Școlar Iași, la Teatrul Național din Iași, în luna iunie 2003, susținând comunicarea: „O evaluare a învățământului religios din Arhiepiscopia Iașilor”.

b. Lucrări scrise

1) Lucrări în volume

- *Filantropia divină și filantropia Bisericii după Noul Testament*, Editura Trinitas, Iași, 2002, 182 p.

2) Lucrări în articole și publicații periodice

1. *Faptele bune și importanța lor pentru mântuire*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, LII (1976), nr. 5-6, pp. 383-390.
2. *Chemarea la mântuire*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, LIV (1978), nr. 3-4, pp. 279-288.
3. *Învățătura despre Maica Domnului după Sfânta Scriptură*, în „Studii Teologice”, XXX (1978), nr. 3-4, pp. 181-192.
4. *Păstrarea și trăirea dreptei credințe, îndatorire a fiecărui slujitor și credincios creștin*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, LVII (1981), nr. 7-9.

5. *Iisus Hristos — viața lumii*, în „Ortodoxia”, XXXV (1983), nr. 1, pp. 145-164.
6. *Mântuitorul Iisus Hristos — Domnul păcii și al înfrățirii între oameni*, în „Ortodoxia”, XXXV (1983), nr. 2, pp. 286-297.
7. *Cine citește și cine interpretează Sfânta Scriptură în Biserica Ortodoxă*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, LXI (1985), nr. 1-3, pp. 113-122.
8. *Poate oricine explica Sfânta Scriptură?*, în „Îndrumător Bisericesc”, Episcopia Romanului și Hușilor, 1986, nr. 2.
9. *Adevăratul sens al postului*, în „Îndrumător Bisericesc”, Episcopia Romanului și Hușilor, 1987, nr. 3.
10. *Ecumenismul practic, local*, în „Îndrumător misionar și patriotic”, Mitropolia Moldovei și Sucevei, 1987.
11. *Cunoaștem data venirii a doua a Domnului?*, în „Îndrumător Bisericesc”, Episcopia Romanului și Hușilor, 1987, nr. 4.
12. *Îndatorirea preotului de a locui în parohie*, în „Îndrumător Bisericesc”, Episcopia Romanului și Hușilor, 1988, nr. 4.
13. *Dreapta interpretare a Sfintei Scripturi, cheazăia unității de credință*, în „Îndrumător Bisericesc”, Mitropolia Moldovei și Sucevei, 1988.
14. *Învățătura creștină despre muncă*, în „Cronica Episcopiei Romanului și Hușilor”, I (1989).
15. *Profet și profeție după Sfânta Scriptură*, în „Cronica Episcopiei Romanului și Hușilor”, II (1990).
16. *Cine este fără de păcat și care sunt mijloacele pentru curățirea de păcat, după Sfânta Scriptură?*, în „Cronica Episcopiei Romanului și Hușilor”, III (1991).
17. *Lucrarea și darurile Sfântului Duh după Epistolele I și II Corinteni*, în „Teologie și Viață”, serie nouă, I [LXVII] (1991), nr. 9-12, pp. 144-159.
18. *Sfânt și sfințenie după Noul Testament*, în „Teologie și Viață”, II [LXVIII] (1992), nr. 11-12, pp. 42-53.
19. *Forme ale filantropiei în epoca apostolică*, în „Analele Științifice ale Universității Al. I. Cuza din Iași”, seria Teologie, 1992.
20. *Familia în învățătura Mântuitorului și a Sfinților Apostoli*, în „Teologie și Viață”, IV (1994), nr. 5-7, pp. 25-39.
21. *Noțiunea de mântuire în epistolele către Romani și Galateni*, în „Analele Științifice ale Universității Al. I. Cuza Iași”, seria Teologie, 1994/1995.
22. *Paștile în Noul Testament și Biserica Primară*, în „Analele Științifice ale Universității Al. I. Cuza Iași”, seria Teologie, tom. IV, 1997/1998.
23. *Convorbire academică la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Iași*, în „Teologie și Viață”, V (1995), nr. 10-12.
24. *Combaterea sectarismului în Noul Testament*, în „Analele Științifice ale Universității Al. I. Cuza Iași”, seria Teologie, tom. IV, 2001.
25. *Pe urmele Sf. Ap. Pavel în Asia Mică*, în „Candela Moldovei”, 2003, nr. 3-4.

Alte contribuții literare:

- recenzii, predici, editoriale, reportaje în reviste și îndrumătoare bisericești;
- coordonator al volumului „200 de ani în învățământul teologic seminarial”, Editura Trinitas, Iași, 2003.

c. Prezentarea unor lucrări

Filantropia divină și filantropia Bisericii după Noul Testament,

Editura Trinitas, Iași, 2002.

Teza de doctorat a părintelui Mihai Vizitiu excelează prin bogatul material prezentat, rod atât al unei activități profunde și îndelungate de cercetare, cât și al unei experiențe practice ca slujitor al Bisericii. În *introducere* se subliniază aportul pe care subiectul tratat îl are nu numai în Biserică, ci și în societate, acolo unde se conturează coordonatele filantropiei.

Lucrarea este structurată în două părți: *Filantropia divină* devenind motivația și resursa teologică pentru *Filantropia Bisericii*. Abordarea primei părți se conturează cu identificarea **Filantropiei divine ca fapt și lucrare comună a Persoanelor Sfintei Treimi**, recapitulându-se astfel, într-o manieră de o sensibilitate deosebită, perspectiva scripturală asupra originii și expresiilor ei. În același timp, filantropia este înțeleasă și *ca lucrare comună a fiecărei Persoane a Sfintei Treimi*: a Tatălui, a Fiului și a Duhului Sfânt. Autorul detailează aspectul filantropiei Fiului vizând aspectele legate de *Învățătura și minunile Mântuitorului, Jertfa Crucii și Învierea Sa din morți, Înălțarea Domnului și legătura Lui cu noi și Întemeierea Bisericii și trimiterea Duhului Sfânt în lume*.

Partea a doua, *Filantropia Bisericii*, plecând de la argumentul evanghelic, face o radiografie atât a veacului apostolic, cât și a celui prezent, cu scopul de a sublinia necesitatea înțelegerii acestei dimensiuni a Bisericii. În primul capitol, Biserica este identificată ca *Trupul lui Hristos și plenitudine de viață a Duhului Sfânt (Efeseni 1, 23)*. Ea reprezintă *extinderea prezenței și lucrării mântuitoare a lui Hristos în umanitate, comuniunea darurilor Sfântului Duh*, fiind în același timp *sacrament și martoră a iubirii lui Dumnezeu pentru lume*. În acest context, Sfintele Taine ale Bisericii sunt văzute ca *opere ale filantropiei divine*.

Manifestarea filantropiei Bisericii în veacul apostolic este descrisă, în capitolul al doilea, ca fiind expresia Bisericii ca și *comunitate de iubire*, care are ca fundament *învățătura Mântuitorului*. Astfel, devenind *oglundirea comuniunii de iubire dintre Dumnezeu și lume*, se regăsește sub aspectele concrete ale vieții Bisericii din acea perioadă: în slujire, comunitatea bunurilor, agapele creștine, în ajutoarea Bisericilor aflate în lipsuri, în ajutorarea văduvelor, săracilor, orfanilor și bolnavilor, și în ultimă instanță în extinderea acesteia și la necreștini.

Capitolul al treilea devine oglinda realității filantropiei Bisericii din zilele noastre prin accentuarea necesității și a coordonatelor ei, pregătind astfel capitolul al patrulea prin definirea filantropiei ca *factor al realizării mântuirii subiective și criteriu al judecății universale și semn al împlinirii spirituale a omului*.

Volumul se încheie cu o concluzie motivatoare ce reiterează principalul fir argumentativ al întregii lucrări. Surprinde, de asemenea, în mod plăcut și spectrul bibliografic.

10. Pr. Prof. Dr. Dionisie Stamatoiu (n. 1940)

a. Viața și activitatea

Pr. Dionisie E. Stamatoiu s-a născut la 23 septembrie 1940 în comuna Turburea, județul Gorj, este căsătorit cu Ecaterina și are doi fii: Daniel și Sabin. A urmat școala elementară în comuna natală între anii 1947-1954, apoi Seminarul Teologic „Sfântul Grigore Teologul” din Craiova, între anii 1954-1959, și Facultatea de Teologie din București, între anii 1959-1963, obținând în sesiunea din iunie 1963 titlul de licențiat în teologie cu media generală 9,94, având ca teză de licență subiectul: *Superioritatea creștinismului față de religiile păgâne*.

După absolvirea Facultății de Teologie s-a încadrat în învățământul de stat, ca profesor de limba franceză și limba latină la Liceul Teoretic din Adamclisi, județul Constanța, timp de patru ani, în perioada 1963-1967. După căsătorie a fost hirotonit preot pe seama parohiei Coccioc, comuna Periș, județul Ilfov, timp de șase ani, între anii 1967-1973. În urma cursurilor de Îndrumare Misionară și Pastorală, efectuate în perioada 16 august – 16 septembrie 1973, s-a transferat ca profesor la Seminarul Teologic din Craiova, pentru disciplinele de Studiul biblic (Vechiul și Noul Testament) și Limbi clasice, unde a funcționat neîntrerupt din 1973 până la data de 15 septembrie 1993. A frecventat cursurile de Doctorat în Teologie în perioada 1976-1979 și a susținut examenul oral aprofundat de Admisibilitate pe data de 11 octombrie 1982.

Începând cu anul universitar 1992-1993, o dată cu înființarea Facultății de Teologie din Craiova, a fost numit lector suplinitor, apoi titularizat prin concurs pentru disciplinele de Studiul Noului Testament și Limba greacă, biblică și patristică. La Doctorat a avut ca specialitate secția biblică, principal: Noul Testament. La această secție a elaborat teza de doctorat, cu titlul: *Epistola a II-a către Tesaloniceni. Introducere, traducere și comentariu. Teologia și actualitatea epistolei*. A susținut teza pe data de 10 martie 1994 la Facultatea de Teologie din București și a obținut titlul de Doctor în Teologie. Ulterior, a fost titularizat prin concurs, conferențiar pentru aceleași discipline teologice enumerate mai sus, tot în cadrul Facultății de Teologie ortodoxă din Craiova.

A fost promovat ca profesor la 9 septembrie 2003. Actualmente, este și preot paroh la parohia ortodoxă „Sfântul Gheorghe”, Ungureni, din Craiova.

b. Lucrări scrise

Pe linia cercetării științifice a publicat 4 cărți și peste 40 de studii și articole în reviste și edituri de prestigiu, la care se pot adăuga un alt număr de predici și reportaje pe diverse teme. A publicat, de asemenea, studii de specialitate în revista „Mitropolia Olteniei” și „Analele Universității din Craiova”, seria Teologie.

1) Lucrări în volume

1. *Epistola a II-a către Tesaloniceni – introducere, traducere și comentariu, teologia și actualitatea epistolei*, lucrare de doctorat, editura Trinitas, Iași, 1996, 202 p.
2. *Noțiuni introductive de Studiul Noului Testament*, Ed. Universitaria, Craiova, 1998, 228 p.
3. *Cele patru Sfinte Evanghelii. Noțiuni introductive și comentariu*, Ed. Universitaria, Craiova, 2000, 624 p.
4. *La plinirea vremii. Pagini de Noul Testament*, Ed. Universitaria, Craiova, 2002, 527 p.
5. *Valoarea istorică și documentară a scrierilor Sfântului Luca*, în curs de tipărire la data întocmirii prezentei lucrări.

2) Lucrări în reviste și publicații periodice

1. *Sensul noțiunii de înțelepciune în cărțile didactice ale Vechiului Testament*, în „Mitropolia Olteniei”, XXVIII (1977), nr. 7-9, pp. 555-561.
2. *Grija față de Sfântul Altar*, în „Mitropolia Olteniei”, XXVIII (1977), nr. 7-9, pp. 581-588.
3. *Sfaturile și roadele înțelepciunii după cărțile didactice ale Vechiului Testament (II)*, în „Mitropolia Olteniei”, XXVIII (1977), nr. 10-12, pp. 756-763.
4. *Rugăciunea arhierească (Ioan XVII). Comentariu. Locul și timpul rostirii. Denumirea*, în „Mitropolia Olteniei”, XXIX (1978), nr. 7-9, pp. 554-562.
5. *Raportul dintre Legea Veche și Legea Nouă, după Predica de pe Munte*, în „Mitropolia Olteniei”, XXX (1979), nr. 7-9, pp. 549-558.
6. *Iisus Hristos, Marele Arhiereu după Epistola către Evrei*, în „Glasul Bisericii”, an XXXVIII (1978), nr. 1-2, pp. 77-88.
7. *„Rugăciune și muncă”, după Sfântul Apostol Pavel*, în „Mitropolia Olteniei”, XXXII (1981), nr. 4-6, pp. 237-244.
8. *„Doamne și stăpânul vieții mele...” Din înțelesurile rugăciunii Sfântului Efrem Sirul*, în „Mitropolia Olteniei”, XXXIII (1982), nr. 1-3, pp. 13-22.

9. „...și pe pământ pace!” *Temeiuri din Revelația divină pentru o luminoasă nădejde*, în „Mitropolia Olteniei”, XXXIV (1983), nr. 11-12, pp. 754-761.
10. *Sensul noțiunii de „trup” în Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în „Mitropolia Olteniei”, XXXV (1984), nr. 9-10, pp. 568-577.
11. *Interpretarea corectă a Sfintei Scripturi, mijloc fundamental în păstrarea dreptei credințe*, în „Îndrumător bisericesc misionar și patriotic”, la Mitropolia Olteniei, 1984, nr. 1, pp. 61-69.
12. *Taina preoției în lumina învățăturii ortodoxe*, în „Îndrumător bisericesc misionar și patriotic”, la Mitropolia Olteniei, 1985, nr. 2, pp. 72-80.
13. *Exodul și călătoria poporului evreu spre Canaan sub conducerea lui Moise, în lumina descoperirilor arheologice*, în „Studii Teologice”, XXXVII (1985), nr. 9-10, pp. 710-724.
14. *Ideea de legământ în Vechiul Testament*, în „Mitropolia Olteniei”, XXXVII (1986), nr. 6, pp. 31-47.
15. *Mijloace și metode pastorale pentru păstrarea dreptei credințe*, în „Îndrumător bisericesc misionar și patriotic”, la Mitropolia Olteniei, 1986, nr. 3, pp. 112-122.
16. *Cinstirea Sfintei Cruci în lumina Bisericii Ortodoxe*, în „Îndrumător bisericesc misionar și patriotic”, la Mitropolia Olteniei, 1987, nr. 4, pp. 122-131.
17. *Cinstirea sfintelor moaște*, în „Îndrumător bisericesc misionar și patriotic”, la Mitropolia Olteniei, 1988, nr. 5, pp. 109-119.
18. *Libertate și autoritate în ortodoxie după sfinții Părinți*, în „Ortodoxia”, XLIII (1991), nr. 4, pp. 123-147.
19. *Explicarea pericopei evanghelice din duminica a XIX-a după Rusalii (Lc. 6,31-36)*, în „Mitropolia Olteniei”, XLIII (1991), nr. 4, pp. 107-111.
20. *Despre Taina Sfântului Maslu*, în „Îndrumător bisericesc misionar și patriotic — Renașterea”, la Mitropolia Olteniei, 1991, nr. 6-8, pp. 179-185.
21. *Datoria preotului de păstor sufletesc după Noul Testament*, în „Îndrumător bisericesc misionar și patriotic — Renașterea”, la Mitropolia Olteniei, 1991, nr. 6-8, pp. 193-199.
22. *Despre sensurile Sfintei Scripturi. Noțiuni preliminare*, în „Mitropolia Olteniei”, XLV (1994), nr. 1-6, pp. 45-64.
23. *Mediul de apariție al Noului Testament*, în „Mitropolia Olteniei”, XLVI (1995), nr. 1-2, pp. 77-97.
24. *Istoricul interpretării Sfintei Scripturi*, în „Mitropolia Olteniei”, XLVI (1995), nr. 3-6, pp. 24-36.
25. *Bogăția doctrinară a colindelor de Crăciun*, în „Mitropolia Olteniei”, XLVII (1996), nr. 3-6, pp. 25-33.
26. *Despre Sfânta Tradiție după Sfântul Apostol Pavel*, în „Mitropolia Olteniei”, XLVII (1996), nr. 1-2, pp. 20-31.
27. *Despre parabolele Mântuitorului*, în „Mitropolia Olteniei”, XLVIII (1997), nr. 1-3, pp. 131-134; și în „Analele Universității din Craiova”, seria Teologie, Universitaria, Craiova, I (1996), nr. 1, pp. 82-85.
28. *Despre virtutea răbdării — meditație noutestamentară*, în „Analele Universității din Craiova”, seria Teologie, Universitaria, Craiova, I (1996), nr. 1, pp. 96-100.

29. *Sfinții Trei Ierarhi ca interpreți ai Sfintei Scripturi*, în „Analele Universității din Craiova”, seria Teologie, Universitaria, Craiova, III (1998), nr. 3, pp. 45-55.
30. *Cuvântarea de pe țărmul lacului. Cele 7 parabole despre împărăția lui Dumnezeu (Mt.13,1-52; Mc.4,1-34; Lc.8,1-18; 14,18-21)*, în „Analele Universității din Craiova”, seria Teologie, Universitaria, Craiova, IV (1999), nr. 4, pp. 27-37.
31. *Mântuitorul pe drumul către Golgota. Gânduri despre Postul Mare*, în „Analele Universității din Craiova”, seria Teologie, Universitaria, Craiova, IV (1999), nr. 4, pp. 63-72.
32. *Despre Sfânta Scriptură, întâiul izvor al revelației dumnezeiești*, în „Analele Universității din Craiova”, seria Teologie, Universitaria, Craiova, IV (1999), nr. 5, pp. 242-252.
33. *Cuvântarea eshatologică a Mântuitorului*, în „Mitropolia Olteniei”, L (1999), nr. 5-6, pp. 23-39.
34. *Patimile Mântuitorului după Sfintele Evanghelii*, în „Mitropolia Olteniei”, LI (2000), nr. 1-2, pp. 12-55.
35. *Învierea Domnului, adevărul de temelie al credinței noastre*, în „Mitropolia Olteniei”, LI (2000), nr. 3-4, pp. 41-59.
36. *Paternitatea ioaneică a Evangheliei a IV-a*, în „Analele Universității din Craiova”, seria Teologie, Universitaria, Craiova, V (2000), nr. 6, pp. 72-80.
37. *Sfântul Apostol Pavel*, în „Mitropolia Olteniei”, LII (2001), nr. 1-2, pp. 32-70.
38. *Mântuitorul la Sărbătoarea Corturilor (Ioan cap.7-8). Material exegetic*, în „Analele Universității din Craiova”, seria Teologie, Universitaria, Craiova, VI (2001), nr. 7, pp. 72-82.
39. *Despre Sfânta Scriptură în gândirea teologică a părintelui profesor Dumitru Stăniloae*, în „Analele Universității din Craiova”, seria Teologie, Universitaria, Craiova, VI (2001), nr. 6, pp. 233-235.
40. *Eshatologia paulină*, în „Analele Universității din Craiova”, seria Teologie, Universitaria, Craiova, VII (2002), nr. 9, pp. 74-90.
41. *Prologul Evangheliei a IV-a (In. 1,1-18)*, în „Analele Universității din Craiova”, seria Teologie, Universitaria, Craiova, VII (2002), nr. 10, pp. 52-57.
42. *Complexitatea unei personalități, Sfântul Apostol Pavel*, în „Mitropolia Olteniei”, LIV (2002), nr. 1-4, pp. 16-44.
43. *Valoarea istorică și documentară a scrierilor Sfântului Evanghelist Luca*, în „Mitropolia Olteniei”, LIV (2002), nr. 5-8, pp. 12-39.
44. *La nunta din Cana Galileii*, în „Mitropolia Olteniei”, LIV (2002), nr. 9-12, pp. 45-49.
45. *Eshatologia în Epistolele sobornicești*, în „Mitropolia Olteniei”, LV (2003), nr. 1-4, pp. 21-28.
46. *Sfântul Ioan Hrisostom ca interpret al Epistolelor Sfântului Apostol Pavel*, în „Mitropolia Olteniei”, LVI (2004), nr. 1-3.
47. *Ora de religie în trecut și astăzi. Scopuri și obiective în educația religioasă în contextul actual*, în „Analele Universității din Craiova”, seria Teologie, editura

„Universitaria” Craiova, anul IX, 2004, nr. 11, în curs de apariție la data redactării prezentei lucrări.

Alte articole:

1. *Popas jubiliar la Seminarul Teologic din Craiova*, în „Mitropolia Olteniei”, XXV (1974), nr. 1-2, pp. 130-140.
2. *Predică la Duminica a VI-a după Paști (a Orbului)*, în „Mitropolia Olteniei”, XXV (1974), nr. 5-6, pp. 447-451.
3. *Sfârșit de an școlar*, în „Mitropolia Olteniei”, XXV (1974), nr. 5-6, pp. 508-511.
4. *Conferința teologică interconfesională de la Sibiu*, în „Mitropolia Olteniei”, XXV (1974), nr. 11-12, pp. 1023-1025.
5. *În slujba ecumenismului*, în „Mitropolia Olteniei”, XXVI (1975), nr. 5-6, pp. 459-461.
6. *Serbarea de sfârșit de an la Seminarul Teologic din Craiova*, în „Mitropolia Olteniei”, XXVII (1976), nr. 5-6, pp. 470-473.
7. *Colinde de Crăciun la Seminarul Teologic*, în „Mitropolia Olteniei”, XXVII (1976), nr. 11-12, pp. 1063-1066.
8. *Încheierea festivă a cursurilor la Seminarul Teologic din Craiova*, în „Mitropolia Olteniei”, XXVIII (1977), nr. 7-9, pp. 657-659.

c. Prezentarea unor lucrări

Rugăciunea arhierească (Ioan XVII).

Comentariu. Locul și timpul rostirii. Denumirea,

în „Mitropolia Olteniei”, XXX (1978), nr. 7-9, pp. 554-562.

Studiul este cuprins în zece pagini și este structurat în trei părți majore: *Rugăciunea Mântuitorului pentru Sine Însuși (Ioan XVII, 1-5)*; *Rugăciunea pentru ucenicii Săi, aflați de față (Ioan XVII, 6-19)* și *Fiul Se roagă pentru toți cei ce vor crede într-Însul, până la sfârșitul veacurilor (Ioan XVII, 20-23)*. Aceste părți au două pagini de preliminarii (pp. 554-555) și o concluzie finală (p. 563).

Preliminariile subliniază practica rugăciunii la Hristos și felul în care, după expresia Sfântului Ioan Damaschin, „S-a făcut nouă pildă, [...] deschizându-ne [...] urcarea spre Dumnezeu” prin rugăciunea *Tatăl nostru*. Totodată, aici ni se explică de ce această rugăciune de după cuvântarea de despărțire de apostoli se cheamă *arhierească* și e considerată un „amin” sau o încoronare a activității publice. Se citează tâlcuirea Sfântului Teofilact la această rugăciune care, în virtutea unirii ipostatice, prezenta de fapt pe Acela care Se aduce pe Sine Jertfă ca Arhiereu nu numai Tatălui, ci și Sieși: „Unul și același este «Cel ce aduce», «Cel ce ne aduce» și «Cel ce primește»”.

Rugăciunea Mântuitorului pentru Sine Însuși (pp. 556-558), secțiune aceasta de cinci versete, se distinge atât prin conținut, cât și prin ritm, subliniată prin repetarea doxologiei din versetul întâi reluat în versetul cinci. Se insistă asupra

corespondenți din latină și ebraică: *caro*, *carnis*, respectiv *basar*. Apostolul Pavel folosește cuvântul *sarx* de 97 de ori, în mai multe accepțiuni, diferite ca sens. În câteva rânduri acest cuvânt e folosit prin inspirația de care se bucură Sfântul Pavel, cu „adâncimi tulburătoare” (p. 570). Sunt luate, în acest sens, în analiză următoarele texte: Rom. 3, 20 – care e coroborat cu cel din I Cor. 1, 29, cu sensul de „nici un om”; Rom. 4, 19-20 – cu înțeles de *corp* omenesc, de asemenea, și în textele: I Cor. 5, 5; II Cor. 11, 8; I Cor. 1, 26; cu înțeles de legătură intimă: Efes. 5, 31; I Cor. 6, 16; descendența trupească din cineva: Rom. 1, 3; 9, 35; natura omenească: Rom. 8, 4.5.12.13; I Cor. 1, 17; 5, 16; a fi trupesc; a trăi potrivit trupului; dorințele trupului; corpul de păcat Adam cel vechi. Ponderea mare a studiului se axează pe sensul celor două elemente ale constituirii omului: trup și suflet, dihotomism afirmat cu tărie de Sfântul Apostol Pavel (I Cor. 5, 3.5; 7, 34).

În atenția autorului intră și noțiunile care au izvor în învățătura Mântuitorului, dar ca expresii sunt proprii Apostolului Pavel: „omul cel vechi”, „trupul păcatului” în opoziție cu „omul cel nou”, „făptura cea nouă”. Apostolul pătrunde adânc în sufletul omului căzut și condamnă nu trupul și firea lui, ci păcatul (Rom. 7, 17.20). Sfântul Pavel subliniază în nenumărate rânduri statutul „omului nou” ce stă pe Jertfa Mântuitorului și arată motivele pentru care suntem chemați să ne ducem viața în sfințenie, și anume: trupul este lăcașul Duhului Sfânt (I Cor. 3, 16); „voi nu mai sunteți ai voștri” (I Cor. 6, 19-20); învierea trupurilor celor adormiți (I Cor. 6, 14); „pârğa Învierii” (I Cor. 15, 20.22); învierea tuturor (I Cor. 15, 54). Un înțeles aparte al termenului *trup* este „trupul tainic al Domnului”, adică Biserica (I Cor. 12, 12-27; Rom. 12, 4-5; Ef. 1, 22-23; 4, 4; 5, 23.30; Col. 1, 18). Așa se realizează comuniunea între Hristos și Biserică precum și cea între credincioși, totul fiind sfințit prin „scump sângele Său” (Ef. 5, 25-27).

Studiul se încheie cu o concluzie la imaginea despre *trup* a Sfântului Apostol Pavel și cu precizarea că tot ceea ce el a făcut legat de acest subiect este o stare de atitudine față de punctul de vedere al epicureilor, care vedeau fericirea doar în plăceri, precum și punctul de vedere al neoplatonismului și cel gnostic-maniheic, poziție nefiresc de disprețuitoare față de trup. Învățătura Sfântului Apostol Pavel despre trup apare din aceste perspective ca soluție firească și unică în maturitatea ei inspirată pentru felul în care noi, în numele credinței, trebuie să ne gospodărim viața.

Eshatologia în Epistolele sobornicești,

în „Mitropolia Olteniei”, LIV (2003), nr. 1-4, pp. 21-28.

Studiul se desfășoară pe șapte pagini și este gândit în cinci puncte: *Preliminarii* (pp. 21-22); *Eshatologia, temă centrală a Epistolelor sobornicești* (pp. 22-24); *Semnele prevestitoare ale sfârșitului lumii* (pp. 24-25); *Elemente specifice eshatologiei Epistolelor sobornicești* (pp. 25-26); și *Concluzii* (p. 27).

În *Preliminarii* autorul prezintă epistolele sobornicești, enumerându-le și explicându-le statutul de sobornicitate; precum și mesajul acestora.

Eshatologia, temă centrală a Epistolelor sobornicești, este partea în care se explică termenul de eshatologie și se precizează împărțirea acesteia. După ce se subliniază preocuparea veche a oamenilor legată de acest subiect, autorul aduce în analiză greșelile eretice legate de această temă, motivele care au dus la aceste puncte greșite și subliniază poziția Sfinților Apostoli Petru, Ioan și Iacob, stabilind în acest fel punctul de vedere firesc al Bisericii.

Capitolul *Semnele prevestitoare ale sfârșitului lumii* aduce în analiză elemente pe care epistolele sobornicești le prezintă legat de sfârșitul lumii, cum ar fi cele prezentate în II Petru 3, 10; I Petru 4, 7; I Ioan 2, 18-19 și I Ioan 4, 13, toate puse în legătură cu citatele din Evanghelie sau din Epistolele Sfântului Apostol Pavel. Această parte se încheie subliniind că atât istoria, cât și viața au dezmințit toate soroacele stabilite de calculele celor care au ispitit vrerea dumnezeiască în sensul datei Parusiei.

Capitolul ce urmează este cel care aduce în fața noastră *Elemente specifice eshatologiei Epistolelor sobornicești*. Sunt analizate aceste elemente pornind de la Epistola II Petru și susținându-se cu celelalte puncte de vedere din II Ioan și Iuda cu caracter specific. Se subliniază în II Petru 3, 8 că Parusia este determinată de pocăință, de viața virtuoasă și de realizarea desăvârșirii; din Iuda 1, 6 rezultă că judecata va fi pentru tot Universul; II Petru 3, 7 și 10 ne precizează că ziua judecății va fi ca un fur, reluând această idee și în II Petru 3, 12 și 13. Toate acestea sunt puse în contextul altor puncte de vedere din Epistolele pauline și Evanghelii.

Concluziile sunt extrase firesc și matur din textele epistolelor sobornicești, subliniindu-se ideea că amânarea Parusiei Domnului o datorăm îndelung-răbdării și bunătății lui Dumnezeu, care voiește ca toți oamenii să se mântuiască.

Eshatologia în Epistolele sobornicești

in „Miroslava Oltenia”, LIV (2003), nr. 1-4, pp. 21-28.

Studiu se desfășoară pe șapte pagini și este gândit în cinci puncte:

1. Preliminarii (pp. 21-22): Eshatologia, temă centrală a Epistolelor sobornicești (pp.

23-24): Semnele prevestitoare ale sfârșitului lumii (pp. 24-25); Elemente specifice

eshatologiei Epistolelor sobornicești (pp. 25-26); și Concluzii (p. 27).

În Preliminarii autorul prezintă epistolele sobornicești, enumerându-le și

aplicându-le statutul de sobornicitate; precum și mesajul acestora.

Epistola a II-a către Tesaloniceni. Introducere, traducere și comentariu. Teologia și actualitatea epistolei, Trinitas, Ed. Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, Iași, 1996, 202 p.

Lucrarea este încununarea efortului teologului Dionisie Stamatoiu, preot și profesor, de a aduce la îndemâna oricărui creștin ceea ce Apostolul Pavel încerca într-un al doilea efort să-i lămurească pe tesaloniceni. Epistola e abordată din patru puncte de vedere, așa cum este și prezentată în titlu. După *Cuvânt înainte* (pp. 5-6), urmează: *Introducere* (pp. 7-36), ca o primă parte; partea a II-a: *Traducere și comentariu* (pp. 37-89); partea a III-a: *Teologia Epistolei: învățături dogmatice și morale* (pp. 90-142), și partea a IV-a: *Încheiere. Concluzii. Actualitatea epistolei* (pp. 143-154). Lucrarea are în continuare *Notele bibliografice* (pp. 155-192) și *Bibliografia generală* (pp. 193-202).

Partea I, *Introducere*, ce se întinde pe 29 de pagini, cuprinde în sine cinci subcapitole. Primul ni-l prezintă pe Apostolul Pavel în Tesalonic, precum și efortul pe care acesta îl face pentru întemeierea Bisericii creștine de acolo, activitate structurată în trei planuri. Prima problemă tratată este legată de cele două localități, Antiohia Siriei și Tesalonicul, privite din punct de vedere istoric (pp. 7-9); prezentarea istorico-geografică a orașului Tesalonic (pp. 9-11), efortul Sfântului Apostol Pavel făcut în Tesalonic pentru întemeierea Bisericii creștine și încununarea acestuia cu reușită (pp. 11-16). Al doilea subcapitol este dedicat motivelor și scopului pentru care a fost scrisă epistola (pp. 17-19), al treilea prezintă timpul și locul scrierii (pp. 20-22), al patrulea susține autenticitatea scrierii (pp. 22-34), urmărind cinci aspecte: susținerea cu argumente interne a autenticității, legând de stil și vocabular această problemă, prezentând dovezi externe, luând în considerare punctele de vedere critice și luând atitudine față de ele și ținând cont de situația contemporană lucrării autorului, de criticile ce se aduc acestei epistole. Partea finală, al cincilea subcapitol, (pp. 35-36) prezintă planul epistolei.

În ceea ce privește partea a doua a lucrării (pp. 37-89), aceasta este ordonată în patru părți, în funcție de atitudinea pe care o are autorul față de comunitate și problemele ei. E vorba de un prolog, de partea doctrinară și morală a scrierii și de epilogul acesteia.

Partea a treia (pp. 90-142) în forma prezentată solicită foarte mult autorul și aduce multă satisfacție celui ce o citește. Învățăturile de care poate beneficia cititorul sunt tratate pe două planuri: dogmatice și morale. Acestea sunt prezentate în patru,

Pr. Prof. DIONISIE STAMATOIU

EPISTOLA A II-A CĂTRE TESALONICENI:

**INTRODUCERE, TRADUCERE ȘI
COMENTARIU,
TEOLOGIA ȘI ACTUALITATEA EPISTOLEI**

Lucrare de Doctorat

TRINITAS

EDITURA MITROPOLIEI MOLDOVEI ȘI BUCOVINEI
IAȘI - 1996

chiar cinci aspecte, dacă luăm în considerare și exemplul personal dat de Pavel. Ele sunt grupate în Învățăături ce ne lămuresc Persoanele treimice: Tatăl nostru, Fiul lui Dumnezeu întrupat și Sfântul Duh; eshatologia paulină; problemele legate de Parusie și cele legate de Judecata obștească; învățăături despre Sfânta Tradiție, pe care o consideră egală cu Sfânta Scriptură, unde sunt dezvoltate aspectele definirii dogmatice; problema tradiției în epistolele lui Pavel, mai cu seamă în a doua epistolă către tesalonicieni; chestiuni eshatologice și concluzii. Cât privește învățăturile morale, sunt subliniate aspecte ale muncii. De la fundamentare doctrinară, la punctul de vedere al lui Pavel despre muncă și la exemplul propriu în acest sens.

Partea ultimă a lucrării, a patra, ni-l prezintă pe Sfântul Apostol Pavel ca lider teolog creștin, personalitate unică în istoria creștinismului, accentuând în a doua parte aspectul mereu actual al punctelor de vedere exprimate în a doua epistolă către tesalonicieni.

Urmează *Notele bibliografice* pe treizeci și opt de pagini (pp. 155-193), *Bibliografia generală* pe șapte pagini (pp. 193-199), *Declarația și Curriculum vitae* (pp. 200 și respectiv 201-202).

Noțiuni introductive de Studiul Noului Testament,

ediția a doua, Ed. Universitaria, Craiova, 1998, 228 p.

UNIVERSITATEA DIN CRAIOVA
Facultatea de Teologie Ortodoxă

Pr.conf.univ.dr. DIONISIE STAMATOIU

NOȚIUNI INTRODUCTIVE DE STUDIUL NOULUI TESTAMENT

Ediția a II-a

Lucrarea este, de fapt, prezentată ca un manual necesar tuturor celor ce-și doresc să cunoască date legate de Noul Testament și detalii care aduc lămuriri referitoare la conținutul acestuia cu detalii care ajută la înțelegerea acestui conținut. Materialul este aranjat în trei părți principale: *Introducere generală* (pp. 11-68); *Istoria epocii Noului Testament* (pp. 69-101); și *Ermineutica biblică* (pp. 102-228).

Prima parte oferă o direcție generală a studiului și cuprinde cinci subcapitole:

I. *Noțiuni introductive. Despre Noul Testament și cărțile care formează cuprinsul său. Disciplinele ajutătoare. Metode de cercetare* (pp. 11-24). În acest capitol sunt analizate următoarele probleme: descoperirea divină, de unde vine denumirea de „Noul Testament”, necesitatea studierii lui, conținutul

și numele cărților lui, precum și împărțirea acestora, care sunt disciplinele ajutătoare, metodele de cercetare și izvoarele studierii Noului Testament.

II. *Istoria canonului cărților Noului Testament* (pp. 25-37) tratează problema canonului pornind de la noțiune, formarea lui, etapele prin care acesta a trecut de la

Părinții Apostolici până în secolul al IV-lea, și se încheie cu punctul de vedere al Bisericii Protestante.

III. *Inspirația, autenticitatea, canonicitatea și integritatea cărților Noului Testament* este tratată pe zece pagini (pp. 38-48), fiecare din problemele enunțate în titlul capitolului fiind tema unui subcapitol, patru la număr.

IV. *Istoria textului Noului Testament: limba scrierilor Noului Testament; materialul de scris; scrierea folosită; împărțirea textului; manuscrisele* (pp. 49-59), dezbate, în șase subcapitole, tema anunțată sub următoarele aspecte: limba originalelor, forma externă a acestora, împărțirea lor, aspecte legate de transcrieri și coruperea textelor originale, ce s-a păstrat până astăzi din ceea ce era original, problemele tipăririi lor, precum și edițiile critice ale Noului Testament.

V. Capitolul al cincilea și ultim este dedicat traducerilor Sfintei Scripturi, are opt pagini și este menționat cu titlul: *Despre traduceri Sfintei Scripturi: siriaca, latina, egipteana, etiopiana, armeană, georgiana și slavona: traduceri în limba română și în alte limbi moderne* (pp. 60-68). La finalul acestui capitol avem o pagină de bibliografie selectivă (p. 68).

Partea a II-a, *Istoria epocii Noului Testament*, se ocupă de mediul de apariție a acestuia, în patru puncte: preliminarii, starea lumii greco-romane, mediul iudaic, precum și viața religioasă și cetățenească a poporului iudeu. Și la finalul acestei părți avem două pagini de bibliografie selectivă (pp. 100-101).

Partea a III-a, *Ermineutica biblică*, este cea mai extinsă porțiune a lucrării (pp. 102-228) și este structurată în șase capitole:

I. *Noțiuni preliminarii* (pp. 102-114) urmărește detalii cum sunt: definiția, obiectul, necesitatea și importanța ermineuticii; altele legate de interpret și calitățile interpretului, precum și de împărțirea ermineuticii biblice. Ultima pagină (p. 114) este dedicată bibliografiei selective.

II. *Despre sensurile Sfintei Scripturi* (pp. 115-145) tratează chestiuni generale legate de sens, sens și însemnare, precum și de sensul biblic și împărțirea lui. Sunt apoi tratate în detaliu sensul literal și cel tipic. Acest capitol nu prezintă bibliografie selectivă.

III. *Euristica* (pp. 146-193) formează un capitol separat și este prezentat în trei subcapitole: generalități, probleme de euristică generală și specială.

IV. *Proforistica* (pp. 194-201) aduce în fața cititorului cinci aspecte ale rostului acesteia în studiu: traducerea, scolia, glosa, tratatul și comentariul. Nici acest capitol nu prezintă bibliografie selectivă.

V. *Despre arheologia biblică și însemnătatea ei pentru interpret* (pp. 202-207), subliniază importanța arheologiei, dar nu oferă note bibliografice.

VI. *Istoricul interpretării Sfintei Scripturii* (pp. 208-228) vorbește despre exegeză: cea iudaică și cea creștină, despre exegeții școlii alexandrine, despre școala antiohiană din punct de vedere al exegezei, despre această preocupare în occident în perioada patristică, în Evul Mediu, în Renaștere și mediul protestant, precum și în Biserica romano-catolică; iar în final, avem o bibliografie selectivă (p. 228).

Ultimele pagini conțin șase hărți, reprezentând: Vechiul Orient, Palestina Vechiului Testament, Ierusalimul Vechiului Testament, Ierusalimul Noului Testament și Călătoriile Sfântului Apostol Pavel.

Cele patru Sfinte Evanghelii. Noțiuni introductive și comentariu,
 ediție revizuită, Ed. Universitaria, Craiova, 2003, 624 p.

Pr.Prof.dr. DIONISIE STAMATOIU

CELE PATRU SFINTE EVANGHELII

Noțiuni introductive și comentariu

- ediție revizuită -

Cartea se dorește o continuare a lucrării *Noțiuni introductive de Studiul Noului Testament*, după cum ne mărturisea autorul în momentul în care i-am solicitat cărțile spre prezentare. Ea tratează distinct cele patru Evanghelii după ce, într-un prim capitol, *Despre Sfintele Evanghelii* (pp. 13-15), ne prezintă date legate de termenul „Evanghelie”, numărul evangheliilor, titlul, ordinea lor, formarea și caracterul acestora.

Urmează *Sfânta Evanghelie după Matei* (pp. 16-260), căreia i s-a alocat cel mai mare spațiu. Primul capitol este dedicat generalităților, în care sunt prezentate date legate de autor, limbă, destinatari și scop, timpul și locul în care a fost scrisă evanghelia, precum și date legate de autenticitatea și interpretarea acesteia.

Al doilea capitol (pp. 24-260) este legat de cuprinsul Evangheliei și de comentariu, lucruri prezentate în trei părți distincte: Partea I, cea *introdactivă* (pp. 24-41), se ocupă de primele trei capitole și unsprezece versete din capitolul 4. Autorul prezintă genealogia Mântuitorului, nașterea Lui și evenimentele din viața lui Iisus Hristos până la chemarea ucenicilor. Partea a II-a (pp. 42-158) vorbește despre viața și activitatea Mântuitorului pornind din Galileea și Predica de pe Munte până la drumul pe care Acesta îl face în Ierusalim spre patimi (cap. IV, 12 – XVIII), tratând capitolele în funcție de cuprins, unele împreună, altele independent, grupând cuvântări, minuni sau fapte ale Mântuitorului. Partea a III-a este dedicată activității Mântuitorului în drum spre Ierusalim, în Iudeea, precum și patimilor, morții și învierii Lui (cap. XIX – XXVIII). Pe lângă grupările de parabole și fapte pe care, atent și competent, le face autorul, după cap. XXVIII, la pagina 245 găsim *Note introductive*, iar la pagina 255 aflăm păreri negative ale criticilor raționaliști cu privire la Învierea Domnului și respingerea acestora, luând la rând fiecare ipoteză: a înșelăciunii, a halucinației, a morții generale și cea a mistificării.

Evangheliei după Marcu îi sunt alocate 12 pagini (pp. 261-273), aceasta fiind prezentată din două puncte de vedere: *Generalități*, unde ne este prezentat autorul, limba și stilul scrierii, timpul și locul unde s-au făcut acest lucru, scopul și destinatarii, precum și autenticitatea și integritatea Evangheliei, și *Cuprinsul Evangheliei*, care este tratat din două perspective: prima fiind o prezentare sumară iar a doua cuprinzând pericopele proprii.

Sfânta Evanghelie după Luca este prezentată în două forme. Prima fiind cea generală, în care ne vorbește despre autor, destinatari, scop și autenticitatea scrierii.

iar a doua fiind cuprinsul Evangheliei și având patru părți: Prima parte (pp. 281-285), cap. I și II ale evangheliei, cuprinde prologul, vestirea nașterii Sf. Ioan Botezătorul și a Mântuitorului, întâlnirea Elisabetei cu Maica Domnului, nașterea Sf. Ioan Botezătorul și a Mântuitorului. Partea a doua (pp. 292-293), cap. III – IX, 50, este dedicată activității Mântuitorului în Galileea, ca prezentare generală. Partea a treia (pp. 293-308), cap. IX, 51–XIX, 27, se ocupă de activitatea Mântuitorului în Perea, drumul spre Ierusalim și o serie întreagă de parabole, pilde, precum și convertirea lui Zaheu. Partea a patra (pp. 209-210), cap. XIX, 28–XXIV, 53, urmărește activitatea Domnului Hristos în Ierusalim, patimile, moartea și învierea Sa.

Sfânta Evanghelie după Ioan este prezentată tot din două perspective. Cea generală (autorul, autenticitatea scrierii, locul și timpul în care a fost scrisă, scopul, la care se adaugă ereziile vizate de Evanghelie și combaterea acestora, și planul Evangheliei la care se face o scurtă prezentare – pp. 311-320) și cea legată de cuprinsul Evangheliei. Cuprinsul este prezentat în trei puncte: prologul și două părți. Prologului i se dedică cinci pagini, după care urmează (pp. 326-375) activitatea Mântuitorului în Iudeea și Ierusalim (cap. I, 19 – XII), apoi, în partea a doua (pp. 376-393), ni-l prezintă pe Mântuitorul de la Cina cea de Taină până după Înviere, în arătările Sale înviaț (cap. XIII – XXI).

Finalul cărții ne prezintă un raport între cele patru Sfinte Evanghelii, preliminariei și raportul dintre primele trei Evanghelii. După ce ne prezintă problema sinoptică, autorul face un raport între Evanghelia a patra și evangheliile sinoptice, pentru ca, în final, să ne prezinte anexe, unsprezece pagini de hărți și planșe legate de Vechiul și Noul Testament.

„La plinirea vremii...” (Gal. IV, 4).

Pagini de Noul Testament,

Ed. Universitaria, Craiova, 2002, 527 p.

Această lucrare este considerată ca fiind a treia parte din ciclul de studii nou-testamentare, după *Noțiuni introductive de Studiul Noului Testament* și *Cele patru Sfinte Evanghelii. Noțiuni introductive și comentariu*. După cum mărturisește autorul în *Cuvânt înainte*, lucrarea are în vedere cărțile Noului Testament de după Evanghelii: Faptele Apostolilor, epistolele pauline, Epistolele sobornicești și Apocalipsa Sfântului Ioan Teologul.

În prima parte este tratată cartea *Faptelor Apostolilor* (pp. 1-80) urmărind trei puncte de vedere: *noțiuni introductive, cuprins și comentariu* și o *caracterizare finală*.

Pr. conf.univ.dr. DIONISIE STAMATOIU

„LA PLINIREA VREMII...”

(Gal. IV, 4)

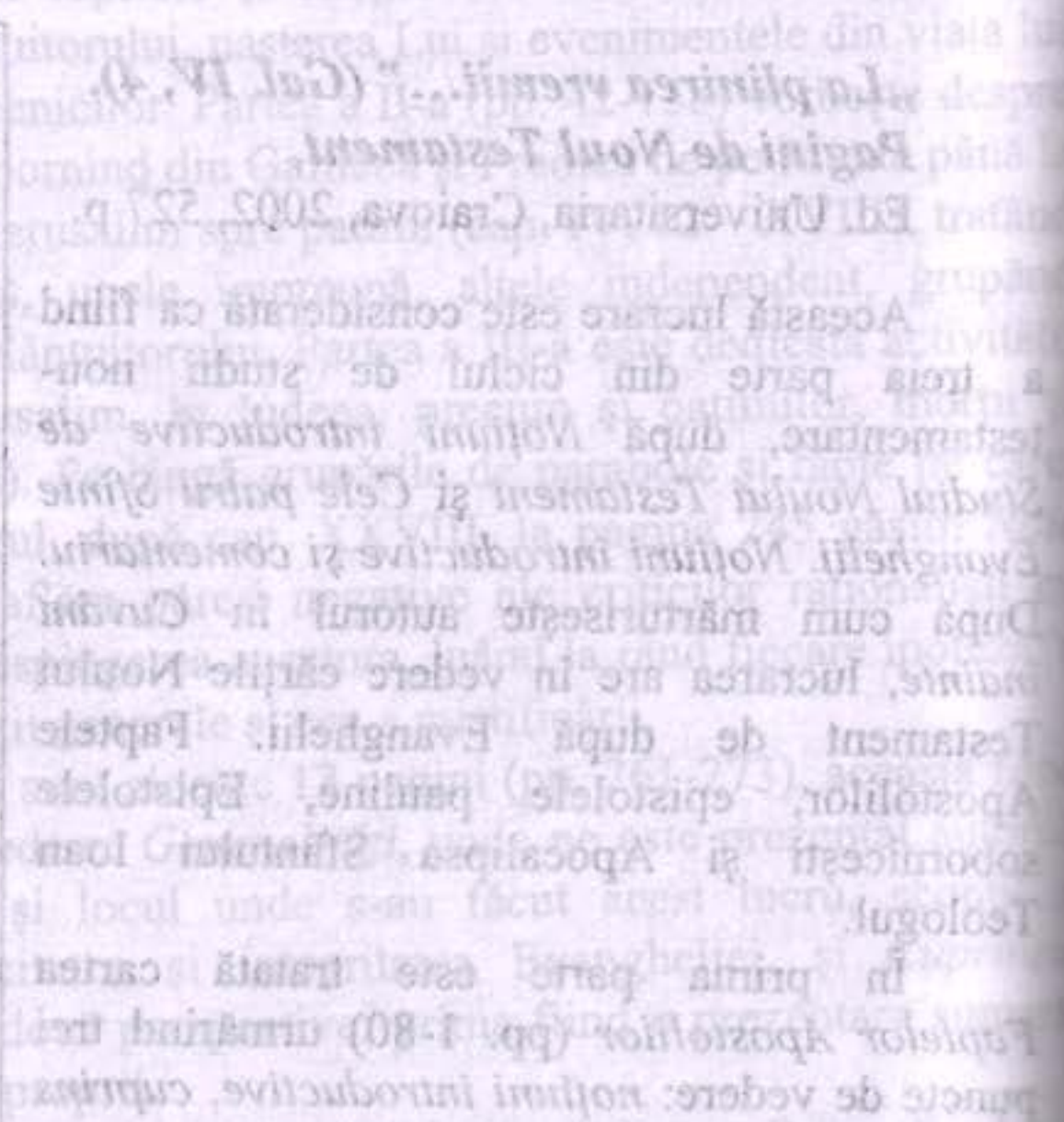
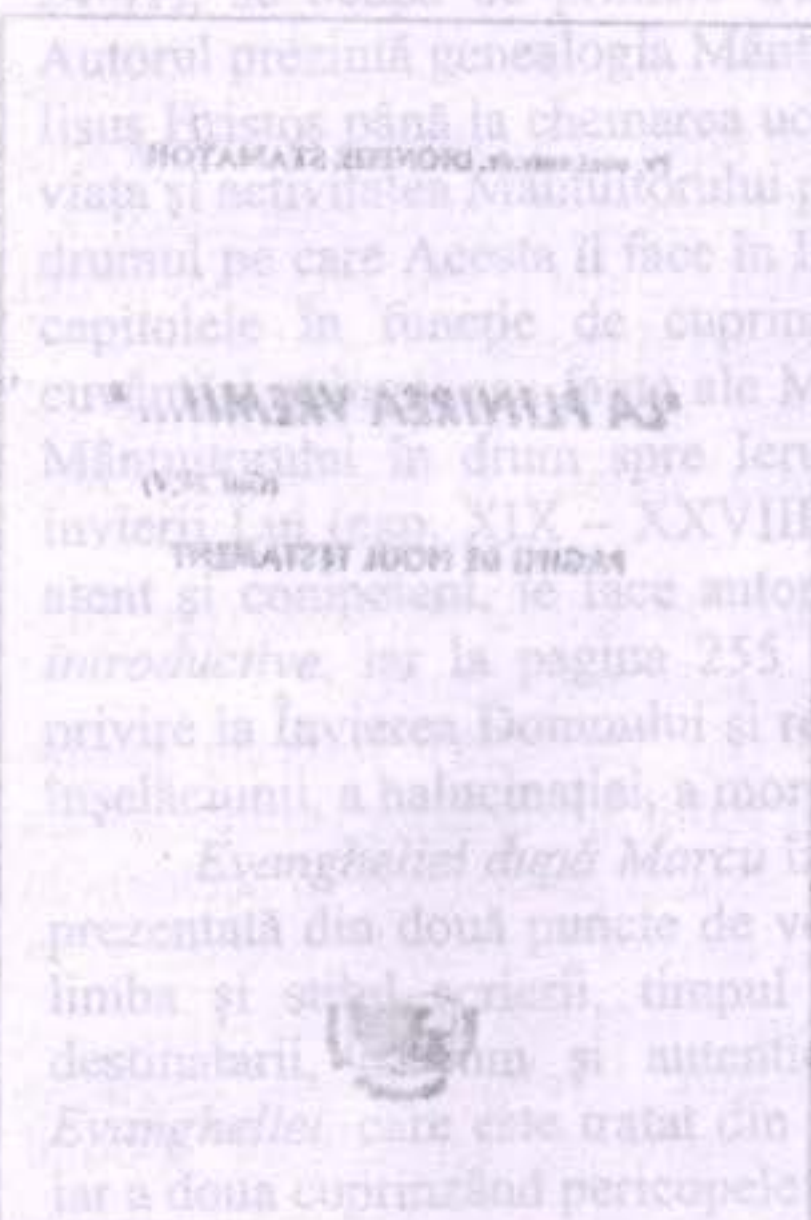
PAGINI DE NOUL TESTAMENT

Urmează o prezentare a vieții și activității misionare a Sfântului Apostol Pavel și a epistolelor sale (pp. 81-115). Acestea sunt aduse în analiză pe rând, din aceeași perspectivă — noțiuni introductive, cuprinsul epistolei și scurt comentariu, precum și caracterizare finală — după cum urmează: *Romani* (pp. 116-159), *I Corinteni* (pp. 160-202), *II Corinteni* (pp. 203-220), *Galateni* (pp. 221-243), *Efesenii* (pp. 244-279), *Filipeni* (pp. 280-292), *Colosenii* (pp. 293-318), *I Tesaloniceni* (pp. 319-337) și *II Tesaloniceni* (pp. 338-355). Un nou capitol este dedicat Epistolelor pastorale cu o prezentare generală (pp. 356-360), după care sunt tratate epistolele *I Timotei* (pp. 361-384), *II Timotei* (pp. 385-391) și *Tit* (pp. 392-397). Urmează *Filimon* (pp. 398-402), epistolă prezentată doar cu noțiuni introductive și cuprins, și *Evrei* (pp. 403-427), cu noțiuni introductive, cuprins și comentariu și caracterizare finală.

După acestea, urmează un capitol cu epistolele sobornicești prezentate în aceeași optică: *Iacov* (pp. 429-439), *I Petru* (pp. 440-454), *II Petru* (pp. 455-470), *I Ioan* (pp. 471-476). Epistolele *I și II Ioan*, ca și *Iuda*, sunt prezentate doar cu noțiuni introductive și cuprins (pp. 486-494). Ultima carte prezentată este *Apocalipsa*. Acesteia i se dedică treizeci și trei de pagini (pp. 495-528) și este analizată din perspectiva noțiunilor introductive, cuprinsului și comentariului scurt, precum și caracterizării finale.

Cartea are la sfârșit șase hărți: Vechiul Orient, Palestina și Ierusalimul Vechiului Testament, precum și Palestina și Ierusalimul Noului Testament.

11. Pr. Prof. Dr. Vasile Mihoc (n. 1948)

a. Viața și activitatea

Părintele Vasile Mihoc s-a născut la 13 martie 1948, în Sf. Ilie, județul Suceava. A urmat cursurile Liceului Teoretic din Suceava (1962-1966), apoi ale Institutului Teologic Universitar din Sibiu (1966-1970). Cursurile doctorale, specialitatea Noul Testament, le urmează la Facultatea de Teologie din București între anii 1970-1973. În perioada 1977-1979, urmează studiile de specializare la Școala Biblică și Arheologică Franceză (*École Biblique et Archéologique Française*) din Ierusalim, astfel încât în 1978 devine titular, iar în 1979, absolvent cu titlul de „diplomat” al acestei Școli.

Preot după 1969, asistent universitar la Facultatea de Teologie din Sibiu între 1974-1982 și profesor suplinitor între 1982-1983, devine titularul catedrei de Studiu al Noului Testament în cadrul aceleiași Facultăți în 1983, an în care obține titlul de doctor în teologie. În 1985 devine iconom stavrofor. Participă la Congresele teologilor bibliști din Frankavilla, Grecia (1988), Nicosia, Cipru (1991), București (1993); la Simpozionul „Probleme lingvistice ale traducerii textului biblic”, Tbilisi (1989) și altele. Din anul 1996, predă cursuri de Noul Testament și la Facultatea de Teologie din Arad. Este căsătorit cu Octavia și are 13 copii.

Pe lângă o bogată activitate de cercetare și publicistică în domeniul noutestamentar, și nu numai, a susținut multe conferințe publice și, după 1989, a realizat multe emisiuni la radio și televiziune pe subiecte noutestamentare. A participat la diverse întâlniri biblice internaționale. În majoritatea cazurilor, a prezentat expuneri științifice. În special în ultimii cinci ani a publicat numeroase articole pe teme neotestamentare — mai cu seamă asupra Evangheliilor — în lunarul „Iisus Biruitorul” din Sibiu. În prezent, sub formă de serial, publică un comentariu al Evangheliei Sf. Ioan.

Pr. prof. dr. Vasile Mihoc se distinge ca membru activ al celor mai prestigioase societăți internaționale de studii biblice, și anume: *Societatea Interortodoxă de Studii Biblice* și *Studiorum Novi Testamenti Societas*; *Colloquium Paulinum* din Roma. Este membru fondator al *Societății Biblice Interconfesionale din România*, în

cadru la care lucrează acum la realizarea unei traduceri interconfesionale a Bibliei în românește.

b. Lucrări scrise

Pr. prof. dr. Vasile Mihoc a publicat o serie întreagă de articole, predici, documentare și recenzii în diverse reviste teologice și eclesiastice. Prezentăm în continuare o parte din publicațiile sale.

1) În volume și manuale

1. *Epistola Sfântului Pavel către Galateni — introducere, traducere și comentariu* (teza de doctorat), în „Studii Teologice”, XXXV (1983), nr. 3-4, pp. 161-298, și nr. 5-6, pp. 329-463, și în volum: București, 1983, 278 p.
2. *Procesul lui Iisus*, Sibiu, 1995, 60 p.
3. *Nașterea de sus*, Ed. „Oastea Domnului”, Sibiu, 1996, 102 p.
4. *Justificarea prin soartă în Epistola către Galateni. O perspectivă ortodoxă*, Tessalonic (Grecia).
5. *Introducere în Studiul Noului Testament* (în colab.), Teofania, Sibiu, 2001, 175 p.
6. *Predici exegetice la Duminicile de peste an*, Teofania, Sibiu, 2001, 303 p.
7. *Meditații la Evangheliile Duminicilor Triodului și Penticostarului*, Teofania, Sibiu, 2003, 191 p.
8. *Sfânta Evanghelie de la Ioan — introducere și comentariu*, vol. I, Teofania, Sibiu, 2003, 190 p.

2) În reviste și publicații periodice

1. *Sfânta Scriptură în opera lui Dimitrie Cantemir*, în „Studii Teologice”, XXV (1973), nr. 5-6, pp. 341-351.
2. *„Fiului Omului” după Noul Testament*, în „Studii Teologice”, XXV (1973), nr. 1-2, pp. 33-44.
3. *Sacerdoțiul după Noul Testament*, în „Mitropolia Ardealului”, XIX (1974), nr. 4-6, pp. 250-262.
4. *Cuvântul Domnului*, în „Îndrumător bisericesc”, Sibiu, 1975, pp. 173-176.
5. *Botezul lui Ioan și Jurământul Sfântului Botez*, în „Îndrumător bisericesc”, Sibiu, 1976, pp. 122-125.
6. *Unitatea creștinilor întru Hristos și Biserica potrivit Epistolei către Efeseni*, în „Mitropolia Ardealului”, XXI (1976), nr. 1-3, pp. 104-113.
7. *Sensul tipic al Vechiului Testament în 1 Cor 10, 1-11*, în „Mitropolia Ardealului”, XXI (1976), nr. 4-6, pp. 273-285.
8. *Ecceologia Noului Testament*, în „Studii Teologice”, XXIX (1977), nr. 3-4, pp. 233-248.

9. *Înțelepciunea teoretică și înțelepciunea practică în Vechiul Testament*, în „Mitropolia Ardealului”, XXV (1980), nr. 1-2, pp. 82-92.
10. *Samaritenii*, în „Mitropolia Ardealului”, XXV (1980), nr. 7-9, pp. 625-632.
11. *Învierea Mântuitorului*, în „Îndrumător bisericesc”, Sibiu, 1981, pp. 223-227.
12. *Profesorul de teologie Iosif Iuliu Olariu*, în „Mitropolia Ardealului”, XXXI (1981), nr. 1-3, pp. 110-116.
13. *Dumnezeu, Unul în trinitate*, în „Mitropolia Ardealului”, XXVI (1981), nr. 4-6, pp. 331-340.
14. *Omul — imagine și asemănare a lui Dumnezeu, deși el poartă rănila păcatului*, în „Mitropolia Ardealului”, XXVI (1981), nr. 7-9, pp. 549-559.
15. *„Si voi toți aveți știința” (I Ioan 2, 20)*, în „Mitropolia Ardealului”, XXVI (1981), nr. 10-12, pp. 764-768.
16. *Însușirea mântuirii prin Duhul Sfânt în Biserică*, în „Mitropolia Ardealului”, XXVII (1982), nr. 1-3, pp. 151-160.
17. *Lucrarea Duhului Sfânt în Biserică*, în „Mitropolia Ardealului”, XXVII (1982), nr. 4-6, pp. 316-329.
18. *Elemente de ecleziologie în Apocalipsa Sfântului Ioan*, în „Ortodoxia”, XXXIV (1982), nr. 4, pp. 503-516.
19. *Taina bisericească*, în „Mitropolia Ardealului”, XXVIII (1983), nr. 1-2, pp. 37-43.
20. *Condițiile găsirii mântuirii*, în „Mitropolia Ardealului”, XXVIII (1983), nr. 3-4, pp. 173-181.
21. *Predicarea cuvântului lui Dumnezeu în Biserică și nașterea credinței*, în „Mitropolia Ardealului”, XXVII (1983), nr. 5-6, pp. 317-325.
22. *Sfintele Taine, mijloace de mântuire și de sfințire a credincioșilor*, în „Mitropolia Ardealului”, XXVIII (1983), nr. 9-10, pp. 447-455.
23. *Nașterea și creșterea în viața nouă în Hristos*, în „Mitropolia Ardealului”, XXVIII (1983), nr. 9-10, pp. 582-589.
24. *Epistola Sfântului Pavel către Galateni — introducere, traducere și comentariu (teza de doctorat)*, în „Studii Teologice”, XXXV (1983), nr. 3-4, pp. 161-298, și nr. 5-6, pp. 329-463.
25. *Elemente pentru o teologie creștină a păcii*, în „Mitropolia Ardealului”, XXVIII (1983), nr. 11-12, pp. 706-722.
26. *Har și carismă*, în „Îndrumător bisericesc”, Alba Iulia, 1983, pp. 23-27.
27. *Virtutea credinței*, în „Îndrumătorul bisericesc”, Sibiu, 1983, pp. 86-88.
28. *Iisus Hristos arhiereu, după Epistola către Evrei*, în „Ortodoxia”, XXXV (1983), nr. 2, pp. 176-199.
29. *Evreii cei pașnici*, în „Telegraful Român”, CXXXI (1983), nr. 39-40 și 41-42, pp. 1-3.
30. *Hristos, întemeietorul și capul Bisericii*, în „Îndrumătorul bisericesc”, Oradea, 1984.
31. *Părinți și copii: ontologia și vocația căsătoriei în lumina Sfintei Scripturi*, în „Telegraful Român”, CXXXII (1984), nr. 15-18, p. 7.
32. *Pilda neghinei și pilda peștelui*, în „Îndrumător bisericesc”, Sibiu, 1984, pp. 82-83.

33. *Sfânt și sfințenie în Sfânta Scriptură*, în „Îndrumător bisericesc”, Oradea, 1985, pp. 42-44.
34. *Ierurgile în Biserica epocii apostolice — indici neotestamentari*, în „Ortodoxia”, XXXVII (1985), nr. 3, pp. 496-507.
35. *2 Macabei 12, 39-46 și rugăciunile pentru cei adormiți*, în „Ortodoxia”, XXXVII (1985), nr. 3, pp. 533-540.
36. *Nașterea Domnului în Scrisorile pastorale ale Preasfinției Sale Patriarhul Iustin*, în „Biserica Ortodoxă Română”, CIII (1985), nr. 3-4, pp. 233-251.
37. *„Ca un arbore plantat aproape de-o apă”. Preasfinția Sa Patriarhul Iustin la cea de-a 75-a aniversare*, în „Mitropolia Ardealului”, XXX (1985), nr. 3-4, pp. 146-154.
38. *Căsătoria și familia în lumina Sfintei Scripturi*, în „Mitropolia Ardealului”, XXX (1985), nr. 9-10, pp. 581-591.
39. *Preoțimea universală și misiunea creștină în lume*, în „Mitropolia Ardealului”, XXXI (1986), nr. 4, pp. 43-50.
40. *Eminenta Sa Mitropolitul Antonie Plămădeală, ierarh teolog*, în „Mitropolia Ardealului”, XXXII (1987), nr. 2, pp. 163-168.
41. *Părintele Prof. Dr. Grigore Marcu*, în „Mitropolia Ardealului”, XXXII (1987), nr. 2, pp. 163-168.
42. *Noul Testament de Alba Iulia, 1688-1988*, în „Mitropolia Ardealului”, XXXIII (1988), nr. 4, pp. 118-124.
43. *Iisus-Hristos în sursele antice profane*, în „Studii Teologice”, XLI (1989), nr. 1, pp. 7-24.
44. *„Decretul Apostolic” și valoarea istorică a cărții Faptelor*, în „Studii Teologice”, XLI (1989), nr. 1, pp. 7-24.
45. *Comentarii a câtorva texte evanghelice*, în „Îndrumător bisericesc”, Sibiu, 1990, pp. 100-104.
46. *Antim Ivireanul și contribuția sa la perfectarea formei românești a textelor biblice*, în „Biserica Ortodoxă Română”, CVIII (1990), nr. 1-2, pp. 108-116.
47. *Virtutea, podoaba creștinului*, în „Îndrumător bisericesc”, Sibiu, 1991, pp. 164-165.
48. *Eshatologia paulină*, în „Revista Teologică”, III [75] (1993), nr. 4, pp. 50-68.
49. *Referitor la data de Naștere a Domnului*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, V (1994).
50. *Comuniunea cu Hristos prin cuvântul Său*, în „Iisus Biruitorul”, 1994, nr. 12.
51. *Sfânta Evanghelie după Matei*, în „Iisus Biruitorul”, 1994, nr. 12.
52. *Steaua magilor*, în „Iisus Biruitorul”, 1994, nr. 11.
53. *Sfânta Evanghelie după Marcu*, în „Iisus Biruitorul”, 1995, nr. 1.
54. *Sfânta Evanghelie după Luca*, în „Iisus Biruitorul”, 1995, nr. 2.
55. *Sfânta Evanghelie după Ioan (I)*, în „Iisus Biruitorul”, 1995, nr. 3.
56. *Procesul lui Iisus*, în „Iisus Biruitorul”, 1995, nr. 4.
57. *Sfânta Evanghelie după Ioan (II)*, în „Iisus Biruitorul”, 1995, nr. 5.
58. *Sfânta Evanghelie după Ioan (III)*, în „Iisus Biruitorul”, 1995, nr. 6.

59. „Casa Tatălui meu”. Templul ce a cunoscut pe Iisus, în „Transilvania”, Sibiu, serie nouă, XXV (1995), pp. 73-79.
60. Înălțarea Domnului, în „Iisus Biruitorul”, 1995, nr. 7.
61. „Dezapocaliptizarea” mântuirii, în ziarul „România liberă”, iunie 1995.
62. Sfântul Ioan Teologul (I), în „Iisus Biruitorul”, 1995, nr. 8.
63. Sfântul Ioan Teologul (II), în „Iisus Biruitorul”, 1995, nr. 9.
64. Importante reuniuni internaționale privind Noul Testament, în „Iisus Biruitorul”, 1995, nr. 11.
65. Cronologia vieții Mântuitorului, în „Iisus Biruitorul”, 1995, nr. 12.
66. Sfântul Ioan Teologul (III), în „Iisus Biruitorul”, 1996, nr. 1.
67. Sfântul Ioan Teologul (IV), în „Iisus Biruitorul”, 1996, nr. 2.
68. Sfântul Ioan Teologul (V/1), în „Iisus Biruitorul”, 1996, nr. 3.
69. Sfântul Ioan Teologul (V/2), în „Iisus Biruitorul”, 1996, nr. 4.
70. Sfântul Ioan Teologul (VI/1), în „Iisus Biruitorul”, 1996, nr. 5.
71. Sfântul Ioan Teologul (VI/2), în „Iisus Biruitorul”, 1996, nr. 6.
72. „Mireasa Mielului”. Femeinitatea Bisericii în raport cu Domnul său, după Apocalipsa Sfântului Ioan Teologul, în „Transilvania”, serie nouă, XXVI [CII] (1996), nr. 1-2.
73. Doctorul sufletelor și trupurilor, în „Christiana”, 2/1996.
74. Canonul și inspirația Sfintei Scripturi văzute din punct de vedere ortodox, în „Ortodoxia”, XLI (1989), nr. 3, pp. 20-31.
75. „Să iubești pe aproapele tău”, în „Transilvania”, XXIX (1999), nr. 1-2, pp. 41-53.
76. Credință și înțelegere, în „Transilvania”, XXX (2000), nr. 1, pp. 5-8.
77. Sfântul Ioan Teologul: Înmulțirea pâinilor și cuvântarea despre Pâinea vieții (Ioan cap. 6), în „Anuarul Facultății de Teologie «Andrei Șaguna»”, Sibiu, serie nouă, I [XXVI] (2000-2001), pp. 56-80.
78. Imnul hristologic al Epistolei către Filipeni în contextul său (Fil. 1,27-2,18), în vol. „Per me il vivere e Cristo (Filippesi 1,1-3,21)” (Serie Monografică di „Benedictina”, Sezione Biblico-Ecumenica, 14), Roma, 2001, pp. 89-136.
79. Despre minuni, în „Transilvania”, XXXI (2001), nr. 4, pp. 3-5.
80. Hristos Iahve, în „Transilvania”, XXXI (2001), nr. 6, pp. 2-4.
81. Profesorul Ioannis Karavidopoulos, în „Transilvania”, XXXII (2002), nr. 1, pp. 3-6.
82. Labor amoris. Biblia românească în versiunea Bartolomeu Anania, în „Iisus Biruitorul”, 2002, nr. 12.

3) În volume colective

1. *Preocupările de teologie biblică în Transilvania II. Studiul Noului Testament*, în „Contribuții transilvane la Teologia ortodoxă”, Sibiu, 1988, pp. 53-57.
2. „*Decretul Apostolic*” și *încrederea din Faptelor Apostolilor*, în ΟΙ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ. Εισηγησεις Ε Συναξεως Ορθοδοξων Βιβλικων Θεολογων, Francavilla, 26-30 oct. 1988 (Athenes), pp. 171-180.
3. „*Mireasa Mielului*”. *Feminitatea Bisericii în raport cu Domnul, conform Apocalipsei*, în Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ. Προβλήματα.
4. *Pregătirea umanității pentru venirea Mântuitorului. Importanța revelației veterotestamentare*, în „Credința ortodoxă și viața creștină”, Sibiu, 1992, pp. 14-25.
5. *Creștinismul — religie absolută. Iisus Hristos, Mântuitorul lumii — viața și opera Sa*, în „Credința ortodoxă și viața creștină”, Sibiu, 1992, pp. 26-38.
6. *Comunitatea creștinilor devotați lui Hristos și între ei prin Sfânta Euharistie după 1 Cor. 10, 14-22*, în „Persoană și comuniune. Omagiu Rev. Prof. Acad. Dumitru Stăniloae”, Sibiu, 1993, pp. 420-434.
7. *Spiritualitatea comunității: mateene în lumina textelor și urmelor specifice primei Evanghelii* (publicată în românește în două volume omagiale dedicate Mitropolitului Antonie Plămădeala din Transilvania), Sibiu, 1996; în curs de publicare (în franceză) într-un volum colectiv în Grecia.
8. *Hristologia Mielului în Apocalipsa Sf. Ioan*, în „1900 ετηρίς της Αποκαλυψεως Ιωαννου. Πρακτικά διεθνους διεπιστιμονικου συμποσιου”, (Αθηναι-Πατμος, 17-26 Σεπτεμβριου 1995), Atena, 1999, pp. 99-114.
9. *Actualitatea exegezei biblice a Părinților Bisericii*, în Herausgegeben von James D. G. Dunn, Hans Klein, Ulrich Luz und Vasile Mihoc, „Auslegung der Bibel”, „Wissenschaftliche Untersuchungen zum Neuesn Testament” 130, Tübingen: Mohr Siebeck, 2000, pp. 3-28.
10. *Apocalipsa Sf. Ioan Teologul*, în „Caiete Emil Cioran: Accese critice”, III Sibiu / Leuven, 2001, pp. 47-53.

4) Traduceri

Jean Claude Larchet, *Teologia bolii*, traducere din limba franceză, Sibiu, 1997, 159 p.

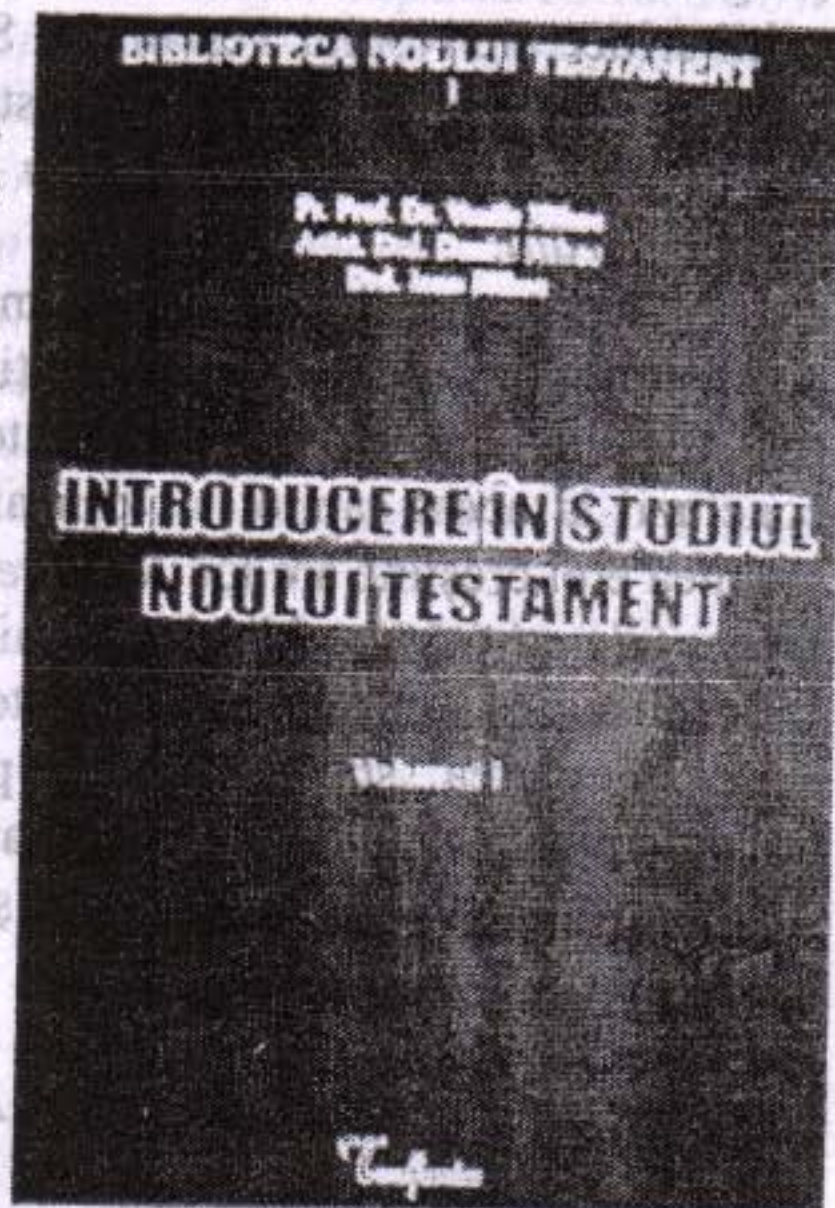
c. Prezentarea unor lucrări

Introducere în Studiul Noului Testament (în colaborare cu asist. drd. Daniel Mihoc, drd. Ioan Mihoc), vol. I, ediția a doua, Editura Teofania, Sibiu, 2001, 175 p.

Un manual de introducere se impune în orice timp istoric, pentru că este singurul de acest gen care poată să nască în mintea cititorilor pasiunea și dragostea pentru cunoașterea, înțelegerea și aprofundarea Cuvântului lui Dumnezeu. Acest manual vine să completeze imaginea generală a *Introducerilor* românești și să îmbogățească aria studiilor biblice de la noi.

Autorii și-au propus să scoată sub lumina tiparului o serie de volume intitulate sugestiv *Biblioteca Noului Testament*, care să cuprindă materiale capabile să acopere toate disciplinele Noului Testament, la nivelul exigențelor actuale, accesibile unei pătri cât mai largi de cititori. Volumul în discuție este primul din această serie și cuprinde mai întâi *Istoria epocii Noului Testament*, apoi o scurtă *Introducere generală* în Noul Testament și, în sfârșit, *Introduceri speciale* la fiecare din cele patru Sfinte Evanghelii. Cele șapte discipline ale Noului Testament — *Istoria epocii*, *Arheologia biblică*, *Studiul limbii grecești (dialectul comun)*, *Introducerea (isagogia)*, *Ermineutica*, *Exegeza*, *Teologia* — sunt însoțite fiecare, pe lângă explicațiile necesare, de o minimă bibliografie adecvată fiecăreia.

Autorii prezintă *Istoria epocii Noului Testament* ca fiind marcată de prezența celor două medii în care apare propriu-zis, Noul Testament: Imperiul Roman (cu influența greacă) și iudaismul. Situația politică, administrativă, socială și culturală a Imperiului Roman, completată de religia tradițională a romanilor, sincretismul religios, religiile de mistere și cultul împăratului, ne înfățișează un tablou cât se poate de amplu al lumii greco-romane, aflate la un apogeu material și un colaps spiritual, în vremea căreia se nasc cărțile Noului Testament. Iudaismul epocii Noului Testament este privit cronologic începând din anul 65-63 î.Hr. (instalarea puterii romane în Palestina), apoi dinastia regească irodiană (Irod Idumeul, Arhelau, Antipa, Filip, Agripa II), procuratorii romani (6-41 și 44-66 d.H.) și, în fine, revoltele iudaice din al șaptelea deceniu d.Hr. Prezentarea grupărilor iudaice (fariseii, saducheii, esenienii, cărturarii, irodienii, zeloții), a sinedriului și a samaritenilor este absolut necesară pentru conturarea tabloului social-religios al

lumii iudaice. Pentru completarea acestei imagini asupra iudaismului epocii, la fel de importante sunt și informațiile despre diaspora iudaică.

Partea generală de introducere se împarte în următoarele părți: (1) „Istoria canonului Noului Testament” (criterii de admitere în canon, cum s-a format canonul, canonul Noului Testament la Părinții Apostolici, în secolele II, III, definitivarea lui în secolul IV, reacțiile protestante) și (2) „Istoria textului Noului Testament” (originalele Noului Testament, textul și autografele Noului Testament, tipărituri și ediții critice ale Noului Testament, Sfânta Scriptură în limba română). În continuare sunt amintite apocrifele Noului Testament (evangelii, fapte și epistole) și *cuvintele izolate atribuite lui Iisus pe calea Tradiției și absente din Evangheliile canonice, numite agrafa*.

Ca și o completare la cele amintite, autorii prezintă istoricitatea lui Iisus, într-un capitol intitulat „Cronologia vieții Mântuitorului”, unde se oferă amănunte despre nașterea lui Iisus Hristos, activitatea publică, moartea și învierea Sa. Venind cu concluzii la acest capitol, autorii afirmă cu certitudine următoarele: între anii 7-5 înaintea erei creștine are loc *Nașterea*; cândva între anii 26-28 ai erei creștine are loc *începutul activității publice*; la 14 nisan, adică 7 aprilie, anul 30, are loc *Răstignirea*; 16 nisan, adică 9 aprilie, anul 30 este *Ziua Învierii*.

În partea specială, sunt prezentate cele patru Evanghelii, în cadrul următoarelor puncte de dezbatere: autor, probleme de limbă și stil, destinatari, scop, data și locul scrierii, planul scrierii ș.a. Ca un adaos la acestea, în cadrul Evangheliei după Luca, autorii prezintă care au fost izvoarele folosite de Sfântul Luca și temele sale predilecte: *mila dumnezeiască, dragostea pentru cei săraci, viața familială a lui Iisus și locul distins al Fecioarei Maria* între celelalte femei amintite în paginile Evangheliei.

Simbolismul ioaneic, cât și expresiile cu sensuri suprapuse sunt două teme caracteristice Evangheliei după Ioan și care nu sunt trecute cu vederea de autori, arătându-se că prin acestea, Sfântul Ioan a pătruns cel mai adânc taina mântuirii, cugetarea sa avântându-se spre cele mai înalte culmi ale teologiei.

Procesul Mântuitorului,

Ed. „Oastea Domnului”, Sibiu, 1995, 60 p.

Plecând de la o întâmplare istorică,⁸² și fără a intra prea mult în detalii de ordin juridic, autorul prezintă în acest studiu, ținându-se îndeaproape de datele oferite de Sfintele Evanghelii, o scurtă prezentare a nedreptei judecăți pe care Mântuitorul lumii a suferit-o din partea oamenilor. Lucrarea oferă o informație istorică rezumativă și sistematizarea materialului evanghelic referitor la procesul lui Iisus. Puși în fața Luminii și a Adevărului absolut, acuzatorii sunt în realitate

⁸² În 25 aprilie 1933, orele 14⁰⁰, s-a desfășurat la Ierusalim o rejudicare, de către un tribunal special, a procesului lui Iisus din Nazaret, la care au participat 5 judecători evrei, din care 4 au votat pentru nevinovăție.

judecătorii cei nedrepți - sinedriști, Pilat sau Irod Antipa. Cuvântul „proces” este pus în ghilimele deoarece este impropriu a se vorbi în acest caz de un proces juridic. Iisus Hristos este de fapt victima unui complot, iar condamnarea și asasinarea Sa constituie, de fapt, un asasinat juridic. „Procesul” se derulează începând cu arestarea din grădina Ghetsimani și sfârșește cu acordul lui Pilat de răstignire a Mântuitorului.

Lucrarea este dezvoltată în jurul următoarelor teme: *Ghetsimani, Arestarea Mântuitorului, Iisus în fața lui Ana, Iisus în fața lui Caiafa, Lepădarea lui Petru, Batjocorirea lui Iisus, Iisus în fața Sinedriului, Sfârșitul lui Iuda și Iisus înaintea lui Pilat*. În cea din urmă parte sunt discutate subiecte având următoarele titluri: *Pretoriul, Primul interogatoriu la Pilat, Iisus înaintea lui Irod, Claudia Procula, Baraba, Maltratarea lui Iisus, Ecce homo și Pilat se spală pe mâini*.

Lucrarea se încheie cu întrebarea retorică: „Cine-i de vină?”, la care autorul răspunde: *fiecare din cei implicați direct în „procesul” Mântuitorului*, fiecare cu partea proprie de vină. Însă această vină riscă să se prelungească și în contemporaneitate, datorită stării proprii de păcătoșenie, prin care Îl putem răstigni a doua oară pe Hristos (Evrei 6, 6).

Pr. Prof. Dr. VASILE MIHOC

Nașterea de sus,

Editura „Oastea Domnului”, Sibiu, 1996,
92 p.

Cauza apariției acestei lucrări este, așa cum mărturisește autorul în prefața ei, neînțelegerea mesajului de esență transmis de întemeietorul grupării „Oastea Domnului”, preotul Iosif Trifa, în scrierile sale. Pe fondul lipsei de informație, activitatea și scrierile preotului Trifa au creat confuzie, atât în rândul credincioșilor ortodocși, cât mai ales, în sânul grupările sectare din România. Autorul confirmă în această lucrare că întemeietorul „Oastei Domnului” se află pe linia celei mai bune tradiții ortodoxe și pe urmele marilor trăitori și sfinți ai Bisericii, tocmai prin faptul că a pătruns câteva din tainicele înțelesuri ale nașterii din nou.

Este o lucrare cu caracter apologetic, care ne lămurește explicit, pornind de la convorbirea dintre Mântuitorul Iisus și Nicodim, ce înseamnă *nașterea de sus* (Ioan 3, 3) și rolul acesteia în opera de mântuire a omului. Identificată încă de la început cu *nașterea din apă și din Duh* (Ioan 3, 5), cu Sfânta Taină a Botezului, *nașterea de sus* este abordată de autor în toată profunzimea ei, în multitudinea valențelor pozitive pe care le produce în viața creștinului autentic. *Nașterea de sus* este, de fapt, o *naștere din nou*, cerută la modul imperativ pentru a scăpa de omul cel vechi, așa cum se poate observa în rugăciunea de sfințire a apei Botezului: „Arată-Te, Doamne,

NAȘTEREA DE SUS

în apa aceasta și dă acestuia ce se botează să se schimbe printr-însa, să se lepede de omul cel vechi, stricat de poftele înșelăciunii, și să se îmbrace în cel nou, ce este zidit după chipul Ziditorului său”. *Nașterea de sus* înseamnă posibilitatea de a fi mântuit. Mântuirea este har și poruncă, dar în același timp și o datorie. Neînțelegerea dimensiunii soteriologice a *nașterii de sus* poate provoca următoarele erori: (a) desconsiderarea harului Botezului, ca har al nașterii duhovnicești la viața cea nouă în Hristos; (b) nesocotirea îndatoririi de a conlucra cu acest har, printr-o viață după voia lui Dumnezeu.

Lucrarea cuprinde și un capitol de polemică la adresa unui pastor baptist, care îl conturează, într-una din lucrările sale, pe preotul Iosif Trifa ca fiind propovăduitor al unor adevăruri potrivnice învățaturii ortodoxe despre Botez. Este adevărat că părintele Iosif nu vorbește atât de mult despre Biserică și despre Sfintele Taine, cât despre întoarcerea la Dumnezeu și schimbarea vieții. Dar n-o face pentru că socotea aceste învățături, propovăduite mereu și pretutindeni în bisericile noastre, drept ceva de la sine cunoscut și înțeles. Părintele Iosif Trifa precizează că intrarea în harul *nașterii de sus* presupune mai întâi trezirea⁸³ sufletului, urmată de hotărârea celui botezat de a face vădită în viața lui, prin împlinirea poruncilor, prezența lui Hristos cel răstignit și înviat, sălășluit în inima sa la Botez.

Folosindu-se în mod magistral de mărturiile biblice pentru elucidarea acestei importante teme noutestamentare, autorul aduce la lumină și mărturiile unuia dintre părinții Bisericii, Sfântul Marcu Ascetul (sec. V d.Hr.), cu citate elocvente din lucrarea *Răspuns acelor care se îndoiesc despre dumnezeiescul Botez*.⁸⁴ Iată un exemplu grăitor, prin care cei care vor să se convingă de desăvârșirea Tainei Botezului sunt îndemnați să unească împreună-lucrarea lor cu harul primit: „Drept aceea, o, omule, care ai fost botezat în Hristos, dă numai lucrarea, pentru care ai luat puterea, și te pregătește ca să primești arătarea celui ce locuiește întru tine. Și astfel ți Se va arăta ție Domnul, potrivit făgăduinței, în chip duhovnicesc, precum Însuși știe: «Iar Domnul este Duhul; și unde este Duhul Domnului, acolo este libertate». Atunci vei înțelege ceea ce s-a spus, că: «Împărăția cerurilor este înlăuntrul vostru»”.⁸⁶

Este așadar o scriere dinamică ce ne îndeamnă la schimbare — acel proces de continuă transformare a omului prin lepădarea de faptele cele rele și prin manifestarea dorinței epectatice de asemănare cu arhetipul Iisus Hristos.

⁸³ Asemenea fiului risipitor, care „și-a venit în fire” (Luca 15, 17).

⁸⁴ Tradusă în românește de pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, în vol. I din *Filocalia sfintelor nevoințe ale desăvârșirii*, Harisma, București, 1993, pp. 345-383.

⁸⁵ II Cor. 3, 17.

⁸⁶ Luca 17, 21.

Predici exegetice la duminicile de peste an,
Teofania, Sibiu, 2001, 303 p.

Este o carte inedită de predici exegetice, care se încadrează în genul omiliilor biblice. Se cunoaște faptul că acest gen a fost mult prețuit de Sfinții Părinți, primind o strălucire neegalată mai ales prin zelul de excepție al Sfântului Ioan Gură de Aur. Autorul are în vedere analizarea minuțioasă a textelor și actualizarea lor în viața creștinilor printr-o permanentă raportare a mesajului evanghelic la contemporaneitate. Această raportare este posibilă printr-o exegeză modernă, făcută după toate regulile de interpretare. Competența autorului în această privință face ca unele predici să se prezinte sub forma unor adevărate prelegeri ținute în fața studenților. Departe însă de a crea dificultăți de înțelegere, aceste „prelegeri” au fluentă, frumusețe stilistică și o mare putere de convingere nu numai pentru credinciosul simplu, ci și pentru intelectualul pretențios și rafinat, obișnuit cu dicționarele, fișele și, mai nou, cu computerul. De aceea, se poate spune că prin acest caracter didactic, ele depășesc de multe ori scopul strict liturgic pentru care au fost redactate, constituindu-se într-un mic tratat teologic, cu noțiuni biblice și dogmatice.

Volumul cuprinde 56 de predici, acoperind astfel, toate duminicile de peste an, inclusiv cele *speciale*: dinainte și după Înălțarea Sfintei Cruci, dinainte și după Nașterea Domnului, dinainte și după Botezul Domnului. Fiecare predică are un titlu generic, sugestiv, în așa fel încât să sintetizeze mesajul central al pericopei evanghelice. Dintre aceste titluri, exemplificăm: *Învierea cea dintâi* (Duminica Sfintei Învieri), *Toma credinciosul* (nu *necredinciosul*, cum auzim mereu, pentru Duminica Tomii), *Norul de martori* (Duminica I-a după Rusalii), *Hristos Iahve* (Duminica a XV-a după Rusalii), *Fă-te aproapele semenului tău* (Duminica a XXV-a după Rusalii), *Să postim de dorul Mirelui* (Duminica lăsatului sec de brânză) etc. Fiecare predică este precedată de textul evangheliei duminicale, reprodus integral.

Deși aceste predici poartă, în mod firesc, pecetea redactării scrise, pe alocuri se observă totuși o anumită *oralitate*, ceea ce ne determină să credem că fiecare predică a fost rostită cândva în cadrul Sfintei Liturghii. Acrivia explicațiilor, care merg până la amănunt în cazul precizărilor etimologice și bibliografice, aduc o mireasmă elevată a acestor predici. Însă această grijă specială pentru clarificări, bazate întotdeauna pe izvoare autentice, este firească pentru un profesor de teologie biblică. Depășind cadrul rigid al acestor explicații tehnice, autorul înfățișează păreri și interpretări proprii, bine ancorate în contextul în care au fost scrise, cât și în cel actual. De aceea, predicile părintelui profesor Vasile Mihoc se prezintă ca veritabile acte de creație originală, rostite și scrise în urma studiului biblic aprofundat, în urma experienței personale de viață creștină și a observațiilor atente asupra realităților cotidiene.

Pr. Prof. Dr. Vasile Mihoc

MEDITAȚIIEvangheliile Duminicilor
Triodului și Penticostarului

Teofania

Ca și o prelungire a demersului exegetic exprimat prin aceste predici și din dorința de a dezvălui și mai mult din tainele Cuvântului, părintele Vasile Mihoc și-a continuat activitatea sa în volumul de *Meditații la Evangheliile Duminicilor Triodului și Penticostarului* (Teofania, Sibiu, 2003, 191 p.). Ieșind, parcă, din încordarea pe care o implică orice efort teologico-științific, autorul își exprimă mai liber, dar în același timp responsabil, opiniile teologice grupate tematic, pentru fiecare din cele 19 pericope evanghelice la Duminicile din perioada Triodului și Penticostarului.

Deși aceste predici poartă, în mod firesc, pecetea redactării scrise, pe alocuri s-a observat totuși o anumită oarecare, ceea ce ne determină să credem că fiecare predică a fost rostită cândva în cadrul Sfintei Liturghii. Activitatea exegetică, care o merită până la urmă, în cazul predicilor teologice și biblice, aduc o contribuție elevată a acestor predici. Însă această grijă specială pentru clarificarea paratezică a izvoarelor autentice, este firească pentru un profesor de teologie biblică. Depășind cadrul rigid al acestor explicații tehnice, autorul înfățișează păreri și interpretări proprii, bine ancorate în contextul în care au fost scrise, cât și în cel actual. De aceea, predicile părintelui profesor Vasile Mihoc se prezintă ca veritabile acte de creație originală, roșite și scrise în urma studiului biblic aprofundat, în urma experienței personale de viață creștină și a observațiilor atentă asupra realităților contemporane.

Deși aceste predici poartă, în mod firesc, pecetea redactării scrise, pe alocuri s-a observat totuși o anumită oarecare, ceea ce ne determină să credem că fiecare predică a fost rostită cândva în cadrul Sfintei Liturghii. Activitatea exegetică, care o merită până la urmă, în cazul predicilor teologice și biblice, aduc o contribuție elevată a acestor predici. Însă această grijă specială pentru clarificarea paratezică a izvoarelor autentice, este firească pentru un profesor de teologie biblică. Depășind cadrul rigid al acestor explicații tehnice, autorul înfățișează păreri și interpretări proprii, bine ancorate în contextul în care au fost scrise, cât și în cel actual. De aceea, predicile părintelui profesor Vasile Mihoc se prezintă ca veritabile acte de creație originală, roșite și scrise în urma studiului biblic aprofundat, în urma experienței personale de viață creștină și a observațiilor atentă asupra realităților contemporane.

Teofania, Sibiu, 2003, 191 p., 16 lei. ISBN 978-973-70-1111-1.

12. Pr. Conf. Univ. Dr. Simion Todoran (n. 1953)

a. Viața și activitatea

Înainte de a prezenta cursul vieții părintelui Simion Todoran în ascensiunea sa atât de firească în ceea ce privește înzestrarea cu darurile primite la naștere, mă simt obligat moral să precizez că, în acest spațiu binecuvântat de Dumnezeu, Valea Gurghiului, Prea Cucernicia Sa se adaugă unui șir de bărbați destoinici care au slujit ființa neamului până la stadiul în care pot fi vrednici de pomenire și demni de a fi urmați. De fapt, localitatea Ibănești aduce înspre noi personalități plămădite prin generații în curățenia sufletului cu supunere în credință. Dacă se vorbește din ce în ce mai mult de generații care pregătesc, prin frumusețea vieții lor, suflete care marchează, o dată cu trecerea lor prin lume, o serie-ntreagă de vieți, această comună le-a dat cu prisosință. Așezată pe cursul văii Gurghiului, localitatea Ibănești a avut și are la îndemână toate condițiile culturale, economice și politice care să-i maturizeze într-un mod aparte pe locuitorii acestui spațiu mioritic. Nici una din frământările social-istorice nu s-a derulat fără participarea jertfelnică a ibăștenilor.

Angajarea aceasta activă în viața comunității și a neamului a scos la lumină minți luminate și caractere puternice. Șirul acestora e punctat cu cei doi protopopi: Nicolae Petra cel Vestit, în sec. al XVIII-lea, și Grigorie Nicoară, în sec. al XIX-lea, ca să nu ne ducem prea departe. Din familia protopopului Petra, răsar Nicolae Petra Petrescu, teolog-economist, și publicistul Horia Petra Petrescu, pentru ca să-i pomenim doar pe doi din foarte numeroasa familie Petrescu, ce s-au legat mai mult de localitatea Ibănești. Cât privește familia Protopopului Nicoară, amintim tot așa, doar doi din șirul de oameni vrednici pe care i-a dat: dr. Eugen Nicoară și fratele acestuia, eroul de război, avocat Optimiu Nicoară. Pe lângă aceștia, la altarele Bisericii Ortodoxe au ajuns: Izidor Todoran, preot, doctor în teologie, unul din cei mai mari dogmatisti ai Bisericii Ortodoxe Române, profesor universitar la catedra de Dogmatică a Institutului Teologic Universitar din Sibiu și rector al acestuia; fratele lui, David Todoran, preot pe toată Valea Beicii la un moment dat; Dumitru Dan,

teolog, fost secretar mitropolitan, preotit Dionisie; Gliga Nicolae — Niculiță — cum îi spuneam noi, cei apropiați, acum preot pensionar; părintele Viorel Suceava, preot în Reghin, și părintele Ioan Man, colegul nostru, paroh în Ungheni — Mureș, ca să-i amintesc pe cei de până la generația mea.

Între aceștia, Părintele Simion Todoran și-a pregătit preoția într-un mod meticulos, responsabil, mereu în competiție cu sinele și cu știința teologică — în sensul de a acumula cât mai mult. S-a născut în 13 ianuarie 1953, din părinții Ioan și Floarea, români ortodocși, de profesie agricultori. Animat de dorința de a învăța în primul rând, după terminarea școlii primare în comuna natală, a urmat cursurile Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, între anii 1969-1974.

Din anul 1974 și până în 1975, și-a satisfăcut stagiul militar, cu termen redus, după care, între anii 1975-1979, a urmat cursurile Institutului Teologic Universitar din Sibiu, unde a susținut examenul de licență în teologie la Catedra de Bizantinologie, cu subiectul: „*Sfântul Niceta Stethatul: Tratatul despre rai*”, fiind notat cu calificativul excepțional.

Între anii 1979-1982, a urmat cursurile de *doctorat în teologie* la Institutul Teologic Universitar din București, secția biblică, specialitatea principală: *Studiul Noului Testament*, iar, ca specialitate secundară, *Studiul Vechiului Testament*.

În vara anului 1979 s-a căsătorit cu Maria Cornelia Comșulea, având împreună patru fete. În această situație, exact după un an, în 1980 s-a angajat în postul de corector la Tipografia Institutului Biblic și de Misiune al B.O.R., lucrând până la 1 iulie 1984, perioadă în care (14 noiembrie 1983) a trecut examenul aprofundat de admisibilitate în Teologie.

La data de 10 iunie 1984 a fost *hirotonit preot* pe seama Catedralei Episcopale din Alba Iulia, fiind instalat în funcție de regretatul Episcop Emilian Birdaș, la data de 1 iulie 1984. Între timp a administrat parohia Maieri I, din Alba Iulia (17 iunie 1985 – 27 septembrie 1985), apoi parohia Maieri II (28 septembrie 1985 – 10 octombrie 1987).

Începând cu data de 1 septembrie 1991, s-au înființat la Alba-Iulia Seminarul Teologic „Mitropolit Simeon Ștefan” și Facultatea de Teologie, la început numai specialitatea Asistență-Socială, întregită mai târziu cu specializările Teologie Pastorală și Teologie Litere. Acesta este momentul în care se poate pune în lucru foarte bine capacitatea de muncă intelectuală a Părintelui Simion Todoran. Va lucra din acest moment ca profesor, și, între anii 1991-1994, cu o pauză de un an, ca director al Seminarului Teologic din Alba Iulia. Între timp, devine titularul catedrei de Studiul Noului Testament la Facultatea de Teologie. Din anul 1991 a predat cursurile de Noul și Vechiul Testament în calitatea „profesor asociat”. La 18 ianuarie 1995 a fost titularizat, prin concurs, pe postul de Lector la Facultatea de Teologie din cadrul Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, la disciplina Studiul Noului Testament, unde lucrează și în prezent.

În anul 1991 s-a ocupat de strămutarea Bisericii monument istoric din localitatea Brăzești, comuna Sartăș, jud. Alba, în municipiul Alba Iulia, cartierul Cetate, îngrijindu-se de înzestrarea bisericii cu toate cele necesare. Din anul 1996

îndeplinește și funcția de redactor responsabil al revistei de teologie „Credința Ortodoxă” care apare la Alba Iulia.

Între anii 1992-1993, a studiat la Facultatea de Teologie din cadrul Universității din Lausanne, Elveția, unde a și redactat într-o primă formă proiectul tezei de doctorat cu titlul: „*Epistola Sfântului Iacov. Introducere, traducere și comentariu*”, sub îndrumarea distinsului profesor dr. Jean-Daniel Kaestli, renumit specialist în „Literatura intertestamentară” și a regretatului profesor dr. Samuel Amsler, unul dintre cei mai cunoscuți teologi protestanți, specialist în Studiul Vechiului Testament.

În data de 27 noiembrie 1997 și-a susținut teza de doctorat amintită mai sus, „*Epistola Sfântului Iacov. Introducere, traducere și comentariu*”, la Facultatea de Teologie din cadrul Universității București, fiind declarat doctor în teologie de comisia examinatoare formată din: pr. prof. dr. Dumitru Popescu – președinte, pr. prof. dr. Ioan I. Ică, pr. prof. dr. Dumitru Abrudan, arhid. prof. dr. Emilian Cornițescu și pr. prof. dr. Constantin Cornițescu, conducătorul științific al lucrării.

În luna februarie, 1999, a fost numit Conferențiar universitar pe baza concursului publicat în Monitorul oficial și validat de Ministerul Educației și Învățământului. În toamna aceluiași an, 1999, luna noiembrie, participă la Congresul internațional, din insula Creta, organizat de Academia acesteia, în localitatea Kolimpari, unde a susținut o comunicare pe tema limbii și literaturii grecești în învățământul teologic din România. În 2001, lunile septembrie-octombrie, a participat la un Congres internațional, organizat la Paris cu tema „Sfânta Scriptură în operele Sfinților Părinți”, unde a prezentat lucrarea intitulată: „Exegeza Sfintei Scripturi în operele Sfinților Părinți”, vol. I, publicată în anul 2000. În contextul misiunii de preot și dascăl de teologie, a participat la multe emisiuni Radio-TV, și a susținut numeroase conferințe în diferite orașe din țară.

A publicat până în prezent cinci cărți de autor, a îngrijit o carte ce a apărut până acum în două ediții și a participat cu un studiu la volumul „Pastorație și misiune în Biserica Ortodoxă”, Galați, 2001. Are în pregătire volumul al III-lea din „Exegeza Sfintei Scripturi în operele Sfinților Trei Ierarhi” și „Exegeza Evangheliei după Marcu. Scurt comentariu pastoral”.

În perioada 22-30 august 2004 a făcut un pelerinaj la Constantinopol și la Bisericile Apocalipsei, punând un început pentru noi studii biblice.

b. Lucrări scrise

1) Lucrări în volume și manuale

1. *Sfântul Efrem Sirul. Model de smerenie creștină*, Editura Episcopiei Ortodoxe Române a Alba Iuliei, 1995, 132 p.
2. *Epistola Sfântului Iacov. Introducere, traducere și comentariu* (teză de doctorat), București, 1997, 383 p.
3. *Lumina în Sfânta Scriptură și în spiritualitatea ortodoxă*, Editura Arhiepiscopiei Ortodoxe Române, Alba Iulia, 1998, 157 p.

4. *Exegeza Sfintei Scripturi la Sfinții Părinți*, vol. I, Reîntregirea, Alba Iulia, 2000, 202 p.
5. *Studii biblice neotestamentare*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2002, 258 p.
6. *Studiul Noului Testament*, curs dactilografiat, 438 p.
7. *Studiul Noului Testament: Epistola către Romani, Studiu introductiv; Sf. Apostol Pavel și Biserica Corintului, Epistola I Cor.; Epistola II Cor. Studiu introductiv; Eshatologia paulină în I-II Corinteni; Epistola către Galateni. Studiu introductiv*, curs dactilografiat, Alba Iulia, 2002, 50 p.

2) *Lucrări în reviste și publicații periodice*

Pe lângă aceste cărți prezentate mai sus, a publicat și diferite articole, studii, predici, recenzii și reportaje dintre le menționăm pe următoarele:

1. *Preoția universală. Comentariu exegetic la textul din I Petru II, 5, 9*, în „Glasul Bisericii”, XL (1981), nr. 9-10, pp. 900-909.
2. *Raportul dintre natură și har în lucrarea mântuirii subiective după Sfântul Apostol Pavel*, în „Mitropolia Olteniei”, XXXIII (1981), nr. 10-12, pp. 605-613.
3. *Sfânta Euharistie (Mt. 26, 26-28). Studiu exegetic*, în „Biserica Ortodoxă Română”, C (1982), nr. 9-10, pp. 834-844.
4. *Idei dogmatice și moral-sociale în „Rugăciunea Arhierească” (Ioan cap. XVII)*, în „Glasul Bisericii”, XLI (1982), nr. 9-10, pp. 680-692.
5. *Bunăvoirea între oameni în lumina Noului Testament*, în „Glasul Bisericii”, XLI (1982), nr. 9-10, pp. 706-715.
6. *Idei dogmatice și moral-sociale în cartea proorocului Isaia*, în „Glasul Bisericii”, XLI (1982), nr. 11-12.
7. *Mântuirea obiectivă după Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în „Studii Teologice”, XXXIV (1982), nr. 3-4, pp. 219-230.
8. *Genurile literare și aspecte doctrinare în Psalmi*, în „Mitropolia Olteniei”, XXXV (1983), nr. 7-8, pp. 478-486.
9. *Despre familia preotului*, în „Îndrumător Pastoral”, Alba Iulia, XVII (1984).
10. *Despre inspirația Sfintei Scripturi*, în „Studii Teologice”, XXXVI (1984), nr. 5-6, pp. 329-352.
11. *Despre cinstirea sfintelor icoane (porunca a II-a din Decalog)*, în „Îndrumător Pastoral”, editat de Episcopia Ortodoxă a Alba Iuliei, XIII-XIV (1989-1990), pp. 18-21.
12. *Eshatologia paulină*, în „Îndrumător Pastoral”, Alba Iulia, XI (1987), pp. 17-25.
13. *Sfânta Biserică, loc de întâlnire cu Dumnezeu*, în „Buletinul Bisericii Ortodoxe Române” din Elveția, XIX (1993), nr. 1-3, pp. 10-17.
14. *Împrejurările istorice ale hristologiei mateene*.
15. *Scurtă privire asupra învățăturii Sfântului Apostol Pavel*, în „Îndrumător Pastoral”, editat de Episcopia Ortodoxă a Alba Iuliei, XVIII (1995-1996), pp. 65-69.

16. *Sfinții evangheliști în cultul ortodox și iconografia bisericească*, în „Credința Ortodoxă”, I (1996), nr. 1, pp. 52-90.
17. *Iisus Hristos și Vechiul Testament*, în „Credința Ortodoxă”, I (1996), nr. 2, pp. 89-108.
18. *Epistola către Romani a Sfântului Apostol Pavel. Studiu introductiv*, în „Credința Ortodoxă”, I (1996), nr. 3, pp. 20-35.
19. *Sfântul Apostol Pavel și Biserica Tesalonicului*, în „Credința Ortodoxă”, II (1997), nr. 1-2, pp. 17-27.
20. (recenzie) Pr. Ștefan Buchiu, *Întrupare și unitate. Restaurarea Cosmosului în Iisus Hristos* (teză de doctorat în Teologie, Ed. Libra, București, 1997, 254 p.), în „Credința Ortodoxă”, II (1997), nr. 1-2, pp. 122-124.
21. *Sfântul Atanasie cel Mare, exeget al Sfintei Scripturi*, în „Credința Ortodoxă”, II (1997), nr. 3-4, pp. 59-77.
22. *Sfântul Iustin Martirul și Filosoful, exeget al prezenței lui Mesia în Legea lui Moise și prooroci*, în „Credința Ortodoxă”, III (1998), nr. 1-2, pp. 11-34.
23. *Biserica și tineretul. Probleme morale ale tinerilor de azi și soluțiile lor din perspectivă creștină*, în „Credința Ortodoxă”, IV (1999), nr. 1, pp. 12-21.
24. *Sfântul Chiril al Alexandriei, exeget al Hristologiei*, în „Credința Ortodoxă”, IV (1999), nr. 3-4, pp. 9-25.
25. *Exegeza biblică la Sfântul Efrem Sirul*, în „Credința Ortodoxă”, III (1998), nr. 3-4, pp. 47-69.
26. *Sfântul Chiril al Alexandriei, exeget al Hristologiei*, în „Credința Ortodoxă”, IV (1999), nr. 2, pp. 9-25.
27. *Sfântul Irineu, principii de exegeză biblică*, în „Credința Ortodoxă”, V (2000), nr. 1.
28. *Viața și activitatea Sfântului apostol Petru*, în „Credința Ortodoxă”, V (2000), nr. 1, pp. 8-32.
29. *Viața și activitatea Sfântului apostol Petru în Biserica primară. Scurt comentariu exegetic la I Petru*, în „Credința Ortodoxă”, V (2000), nr. 2, pp. 11-42.
30. *Teologie și cultură*, în „Credința Ortodoxă”, VI (2001), nr. 1, pp. 13-21.
31. *Cosmologie spirituală*, în „Credința Ortodoxă”, VI (2001), nr. 1, pp. 139-146.
32. *Noul Testament, componentă a revelației divine supranaturale*, în „Credința Ortodoxă”, VI (2001), nr. 2, pp. 11-30.
33. *Iisus și Decalogul*, în „Credința Ortodoxă”, VI (2001), nr. 2, pp. 205-216.
34. *Valoarea omului după Noul Testament*, în „Anales Universitatis Apulensis”, Seria Theologica, nr. 1 / 2001.
35. *Viața și activitatea Sfântului apostol Pavel după Faptele Apostolilor și epistolele pauline*, în „Credința Ortodoxă”, VII (2002), nr. 1.
36. *Evangelia după Sf. Marcu. Introducere și comentariu*, în „Credința Ortodoxă”, VII (2002), nr. 1, pp. 123-145.
37. *Introducere în morala Noului Testament*, în „Credința Ortodoxă”, VII (2002), nr. 1, pp. 182-203.
38. *Treapta diaconiei după învățătura Noului Testament*, în „Credința Ortodoxă”, VIII (2003), nr. 1, pp. 45-64.

39. *Familia în Noul Testament*, în „Credința Ortodoxă”, VIII (2003), nr. 1, pp. 213-241.
40. *Pneumatologia paulină*, în „Anales Universitatis Apulensis”, Series Theologica, Alba Iulia, 2004, nr. 4, pp. 1-14.
41. *Introducere în morala Noului Testament. Faptele Apostolilor și Epistolele pauline*, în Anuarul Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, 2004, pp. 67-98.

3) *Lucrări în volume colective*

1. *Cărarea Împărăției* de Ierom. Arsenie Boca, ediție îngrijită în colaborare cu Monahia Zamfira Constantinescu, Ed. Episcopiei Ortodoxe Române a Aradului, 1995, 360 p.
2. *Incitarea tinerilor spre violență prin mass-media*, în vol. „Violența în numele lui Dumnezeu — Un răspuns creștin”, Reîntregirea, Alba Iulia, 2002, pp. 206-218.
3. *Ortodoxie și globalizare. Puncte de vedere ortodoxe*, în vol. „Biserica în era globalizării”, Reîntregirea, Alba Iulia, 2002, pp. 258-269.
4. *Învățătura despre Maica Domnului după Sfintele Evanghelii*, în vol. „Spiritualitate și consumism în Europa unită”, Reîntregirea, Alba Iulia, 2004, pp. 636-667.

În curs de apariție, sunt următoarele lucrări:

- ✓ *Epistola către Efeseni. Introducere, traducere și comentariu*, 465 p.
- ✓ *Exegeza Sfintei Scripturi la Sfinții Părinți*, vol. II, 525 p.
- ✓ *Mântuitorul nostru Iisus Hristos și Israelul istoric – după Evanghelia Sfântului Matei* (manuscris, 38 p., în revista „Credința Ortodoxă”).

c. *Prezentarea unor lucrări*

Sfântul Efrem Sirul. Model de smerenie creștină, Editura Episcopiei Ortodoxe Române a Alba Iuliei, 1995, 132 p.

Cartea debutează cu un gând smerit semnat de P.S. Andrei, o *Prefață*, semnată de arh. prof. univ. dr. Constantin C. Voicu, și un *Cuvânt înainte* al autorului. Cât privește cuprinsul, are trei părți mari:

Prima parte (pp. 15-60), după ce ne prezintă viața și activitatea Sfântului Efrem, abordează în cinci capitole și o anexă teme ca: predica creștină în epoca de aur a Bisericii (cap. I) și izvoarele predicii creștine din aceeași perioadă (cap. II), opera Sfântului Efrem Sirul, surse de inspirație, opera în proză și opera poetică (cap. III), tematica predicilor aceluiași

Preot Profesor SIMION TODORAN

**SFÂNTUL EFREM SIRUL
MODEL DE SMERENIE
CREȘTINĂ**

sfânt (cap. IV), o analiză specială a stilului, limbii, metodei, structurii, figurilor de stil, frazei, acțiunii, precum și influența asupra ascultătorului. Această parte se încheie cu *Anexe*, având un *Cuvânt despre preoție al Sfântului Efrem*.

Partea a II-a (pp. 63-91) ne expune cele șapte plânsuri, pentru fiecare zi a săptămânii, foarte de folos sufletului, din care reținem ca o concluzie finalul versificat:

Aceste plânsuri să-ți dea putere

Să-i faci pe alții, citind, să spere.

Deschide-le ochii să-L vadă,

Deschide-le și inima să creadă.

Atunci vei afla Mântuirea,

Credința, Speranța, Iubirea (p. 91).

Partea a III-a se întinde pe 37 de pagini (pp. 95-132) și cuprinde 14 cuvinte de învățătură și de folos sufletesc (pentru: rugăciune, praznice, iubirea de săraci, post și citirea psalmilor, pentru folosul sufletesc, de suflet, pentru monahi, pentru liniște, pentru ca frații să petreacă în unire și dragoste, pentru fapte bune) și o povățuire despre lucrarea lăuntrică și despre rugăciunea lui Iisus. În continuare, sunt prezentate *Cuvinte de învățătură ale Sfântului Efrem* despre: frica și nefrica de Dumnezeu, despre iubire și ură, despre răbdare și nerăbdare, despre blândețe, mânie, îngăduință, viclenie, adevăr și neadevăr, despre ascultare și neascultare, despre înfrânare și neînfrânare. Partea care urmează ni-l înfățișează pe Sfântul Efrem prezent în Biserica Ortodoxă până în secolul al XVII-lea în Bisericele: bulgară, sârbă și rusă, ca mai apoi prezența sa să fie reliefată în Biserica românească pe o perioadă de trei secole (sec. XIV-XVI). Finalul acestei părți ni-l aduce pe Sfânt în conștiință ca pe unul cu o contribuție esențială în dezvoltarea învățământului teologic.

Cartea prezintă în final 25 pagini de *Note bibliografice* și 5 pagini de rezumat în limbile engleză și franceză.

Epistola Sfântului Iacov.

Introducere, traducere și comentariu

(teză de doctorat), București, 1997, 383 p.

Cartea are un *Cuvânt înainte*, o listă de abrevieri și note preliminare la început, după care, în trei părți ne este prezentată epistola în sine, concluziile, iar la final ne este pusă la îndemână nota bibliografică și curriculum vitae.

Partea I, *Introducere*, cuprinde opt capitole și se întinde pe cincizeci de pagini. Capitolul I (pp. 16-23) ne vorbește despre autorul epistolei înainte și după pogorârea Duhului Sfânt la Cincizecime. Capitolul II (pp. 24-35) ne vorbește în două subcapitole despre autenticitatea și canonicitatea epistolei

aducându-ne atât mărturii interne, cât și externe, și în mod indirect și direct, ni se aduce, în partea a doua a capitolului, argumentul, citarea *Epistolei lui Iacov* în *Didahia*, *Epistola lui Barnaba* și *Păstorul lui Herma*. Capitolul III (pp. 36-49) este dedicat susținerii canonicității epistolei. În acest sens sunt puse în valoare mărturii din sec. II-V, luate din patru puncte de vedere din Biserica de Răsărit, din cea Apuseană, din cea siriacă și din cea protestantă. În finalul capitolului sunt prezentate și obiecțiile ridicate asupra autenticității în decursului timpului și respinse cu multă competență. Urmează apoi probleme legate de destinatarul epistolei (cap. IV, pp. 50-51) și de locul și data scrierii acesteia (cap. V, pp. 52-54). Capitolului VI (pp. 55-57) îi este dedicată problema vocabularului și stilului scrierii, ca în capitolul VII (pp. 58-63), să-i fie redat cuprinsul, iar în cel de-al VIII-lea capitol (pp. 64-66) să ne fie prezentat textul epistolei.

Partea a II-a conține comentariul și traducerea Epistolei în cinci capitole, în 254 de pagini (pp. 67-320). Capitolul I ne vorbește despre: adresă și salutare în primul rând. După acestea, subiectele abordate sunt: credința și încercarea ei, rugăciunea ce aduce înțelepciunea, care trebuie să fie atitudinea unui creștin în fața bogăției și sărăciei, despre originea și răbdarea ispitei, despre Cuvântul lui Dumnezeu (în lucrare și în împlinire), despre bunătatea și statornicia lui Dumnezeu și, în final, despre adevărata cucernicie. Capitolul II (pp. 135-191) ridică problema nedreptății sociale și fapta care întărește credința și o definește aducând mântuirea, iar capitolul III (pp. 192-232) ne aduce în față preocuparea față de cuvântul vorbit (limba), despre folosirea limbajului cu două înțelesuri și despre falsa și adevărata înțelepciune. În ceea ce privește capitolul IV (pp. 233-266), putem spune că ne introduce într-o realitate concretă a vieții legată de plăceri, riscul prieteniei lumii acesteia, oprirea calomniei și condamnarea trufiei comercianților. Capitolul V (pp. 267-320) vine cu o atitudine de acuză față de bogații răi, cu îndemnuri la pocăință și cu sublinierea sfintei taine a Maslului, ne vorbește de puterea rugăciunii, de exemplul lui Ilie și de revenirea în făgașul adevărului a celor ce au ajuns să rătăcească.

Partea a III-a ne prezintă *Teologia Epistolei* (pp. 321-344) în două subcapitole:

- A. Probleme *dogmatice*, cum ar fi: învățătura despre Dumnezeu, hristologie, lege, har, credință și faptele bune și eshatologie.
- B. Probleme *morale*, cum ar fi: răbdarea în necazuri, smerenia și sărăcia, rugăciunea și înțelepciunea. Ultimele două probleme ale acestei părți sunt dedicate jurământului și Tainei Maslului ca uneia ce-i datorăm restaurarea noastră ființială.

Partea finală, *Concluziile* (pp. 345-359), ne prezintă trei rezumate în limbile germană, franceză și engleză a lucrării, după care urmează *Bibliografia* (pp. 360-380) și *Curriculum vitae* (pp. 381-383).

Cartea este o lucrare cu totul necesară în literatura de specialitate. Ea vine să întrească într-un mod pertinent și autoritar literatura de specialitate, unde aceasta se așază ca o piatră de temelie în Biserica Ortodoxă Română. Este scrisă cu multă competență, în urma unei cercetări responsabile și laborioase (impresionantă rămâne *Bibliografia* cercetată și redată în paginile 360-380) și se pune la îndemâna

specialiștilor și nespecialiștilor, chiar a neavizaților, ca un răspuns la multe probleme ale vieții oamenilor aduse din logica dumnezeiască prin Sfântul Iacov creștinilor și prin pr. Simion contemporanilor acestuia.

Lumina în Sfânta Scriptură și în spiritualitatea ortodoxă,

Editura Arhiepiscopiei Ortodoxe Române, Alba Iulia, 1998, 157 p.

Lucrarea este provocatoare prin însăși titlul dat. Omul a fost fascinat de lumină, de lumina cunoștinței și s-a angajat mereu în dobândirea ei. Hristos este lumina care a răsărit lumii într-o cunoștință, fiind Răsăritul cel de Sus. Într-un mod simbolic și debutează prezentarea cărții făcută de Î.P.S. Andrei al Alba Iuliei, intitulată „Lumină din lumină” și subliniind prin cuvintele Apostolului Ioan din prima sa epistolă că „Dumnezeu [de fapt] este lumină” (1 In. 1, 5).

După *Cuvântul înainte*, autorul își prezintă dezbaterea în patru părți. Partea întâi este legată de modul în care e privită și abordată lumina în Vechiul Testament (pp. 14-36). Partea a doua (pp. 37-73) ne pune în vedere felul în care Noul Testament tratează această temă, iar celelalte părți, a treia (pp. 74-129) și a patra (pp. 130-157), să ne pună la îndemână date legate de felul în care

tradiția, cultul și spiritualitatea Bisericii Ortodoxe a asimilat lumina ca preocupare și respectiv să ne facă în ultima parte o prezentare din punct de vedere științific, și apoi duhovnicesc a luminii. Cartea se încheie cu un tabel cu versete despre lumină din Noul Testament.

Pentru o mai bună percepere a lucrării, revenim asupra cuprinsului ei în ideea de a detalia prezentarea fiecărei părți, în funcție de subiectul tratat. Astfel, în partea întâia, putem găsi subiecte legate de lumină pornind de la Dumnezeu, Cel care a făcut lumea, Cel ce avea lumină dumnezeiască la Creație până în ziua a patra a ei, când a creat luminătorii pe cer. Autorul ne propune teme legate de lumină în abordarea ei divină, sapiențială, mesianică și intertestamentară.

În partea a doua, unde acest subiect este tratat din perspectiva noutestamentară, autorul ne face o scurtă prezentare preliminară, după care lumina este prezentată prin prisma sinopticilor și a *Faptelor Apostolilor*, din cea a Apostolului Pavel, ca apoi subiectul să fie reluat în perspectiva Apostolului Ioan în cele trei forme de abordare: evanghelic, apostolar și apocaliptic.

Partea a treia este o binevenită trecere în revistă în plan istoric a preocupării și însușirii luminii dumnezeiești. În primul rând cel al preocupării adevărului

dumnezeiesc la „sfinții” sinoadelor ce au definit credința în simbolul niceo-constantinopolitan, apoi la mișcarea isihastă și Sfinții Părinți. Un loc aparte, autorul îi oferă acestei probleme în spațiul teologiei românești, după care ea este trecută în planul sfinților și felul în care aceasta ne este accesibilă în slujbele bisericești.

Ultima parte a acestei lucrări este interesantă și nouă în felul în care ne este prezentată lumina. Spunem aceasta gândindu-ne la faptul că autorul ne expune distinct lumina materială, într-o prezentare științifică, și lumina dumnezeiască necreată, într-o prezentare duhovnicească.

De remarcat este tabloul final al citatelor care vine ca un ecou, să însoțească în mintea și sufletul nostru înțelesul luminii și provocarea în a o dobândi.

Exegeza Sfintei Scripturi la Sfinții Părinți, vol. I, Reîntregirea, Alba Iulia, 2000, 202 p.

Această carte se vrea, după cum spune autorul în *Introducere*, „o lucrare de ansamblu”, care să prezinte, „într-o formă distinctă și succesivă, trăsăturile principale și caracteristicile exegezei practicate de fiecare din marii Părinți ai Bisericii” (p. 5). În acest sens, acest prim volum ni-i prezintă pe șase dintre aceștia, după cum urmează:

I. Sfântul Iustin Martirul și Filozoful (pp. 31-56), exeget al Legii lui Moise și al proorocilor Vechiului Testament în ceea ce privesc proorociile despre Mesia. Astfel, se subliniază tipurile lui Mesia în Legea lui Moise, modul în care Îl prezintă proorocii și aplicarea la acestea a metodei Sfântului Iustin.

II. Sfântul Irineu (pp. 57-80) ne este prezentat ca un exeget eclesial al recapitulării hristologice. În acest sens, ne sunt expuse

regulile exegezei acestuia cu aplicare la Hristos, la Maica Domnului și la parabola Samariteanului milostiv. În final, ne sunt date și două pagini de concluzii.

III. Clement Alexandrinul (pp. 81-104). În ceea ce privește punctul de vedere al acestui părinte ne este prezentat rolul simbolismului cosmic și moral în cel biblic. Acesta este expus pornind de la locul Sfintei Scripturi în taina mântuirii exemplificat și redat în aprecieri critice.

IV. Sfântul Antonie cel Mare (pp. 105-130). În ce-l privește pe Sfântul Antonie cel Mare, autorul îl înfățișează într-un început ca un exeget al Sfintei Scripturi, după care, legând de atitudinea sa față de arianism și de iudaism problemele de exegeză, sunt punctate formele literară și tipologică ale acesteia.

Ultimul punct din prezentarea sfântului, înainte de concluzii, este legat de exegeza mistică a acestuia.

V. Sfântul Efrem Sirul, exeget al Sfintei Scripturi (pp. 131-154). Autorul ni-l prezintă ca exeget insistând asupra principiilor sale exegetice, după care face un subpunct de concluzii.

VI. Sfântul Chiril al Alexandriei (pp. 155-180) este caracterizat în primul rând ca un exeget al hristologiei. Pornind de la această precizare, autorul ne dezvăluie: (A) metoda exegetică a sfântului, (B) preocuparea sa față de lectura și cunoașterea Vechiului Testament și (C) eforturile făcute în pătrunderea și exegeza Tainelor noutestamentare. Și acest capitol se încheie cu câteva concluzii.

Ultimul capitol, al VII-lea, ne prezintă o *Anexă* în care Mântuitorul nostru Iisus Hristos este prezentat în perspectiva raportării Sale la Vechiul Testament.

Lucrarea este binevenită în spațiul studiului noutestamentar, ca un „abc” legat de felul în care o școală sau alta, prin reprezentatii ei, au abordat textul Sfintei Scripturi și rezultatul la care au ajuns în exegeza făcută acestuia. Din această perspectivă, la nivelul studiului, așteptăm și celelalte volume pe care părintele Simion Todoran le are în preocupare și în lucru.

Studii biblice neotestamentare,

Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2002,
258 p.

Cartea este, de fapt, un curs de Noul Testament. Pe cât de necesar, pe atât de util studenților. Din această perspectivă este și gândită prezentarea materialului. Lucrarea are un *Cuvânt înainte* al Î.P.S. Andrei, arhiepiscopul Alba Iuliei, și un Argument al autorului care datat, descoperim această lucrare ca pe cel mai frumos cadou pe care pr. conf. dr. Simion Todoran și l-a putut oferi la împlinirea vârstei de 49 de ani.

Cartea este bine structurată, în șase capitole. Capitolul I ne prezintă textul Noului Testament ca fiind o componentă a descoperirii supranaturale dumnezeiești, vorbindu-ne despre istoria alcătuirii canonului neotestamentar, despre tradiția apostolică și Evanghelie, despre diversitate și dezvoltare în tradiția apostolică, despre scrierile apostolice ca și despre Biserică și Cuvântul dumnezeiesc, la care se continuă cu ceea ce a fost și a rămas tradiție apostolică și tradiție bisericească, după care este abordată problema tradiției bisericești și a Sfintei Scripturi, încheind cu câteva concluzii.

Capitolul II ne prezintă problema inspirației Sfintei Scripturi în toate aspectele acesteia: în Vechiul Testament, în Noul Testament, ne vorbește despre harisme, aduce în fața noastră mărturii ale Sfinților Părinți despre inspirație; ne prezintă natura inspirației, acțiunea acesteia, influența, extinderea și felul ei în inerția Sfintei Scripturi. Capitolul se încheie cu raportul dintre Sfânta Scriptură și Simbolul de credință.

Capitolul III este dedicat istoriei formării canonului Noului Testament în ordine cronologică, primele patru secole, perioada părinților apostolici, insistând pe secolele II, III și IV, referitor la ultimul fiind prezentată această problemă din trei puncte de vedere: răsăritean, apusean și protestant.

În capitolul IV descoperim tratate probleme legate de istoria textului Noului Testament: forma scrierii originalelor, materialele folosite, autografe biblice și transcriere; codici și clarificarea acestora, traduceri și ediții critice în limba greacă.

Capitolul V este acordat istoriei exegezei biblice, iar capitolul VI, noțiunilor privitoare la cadrul politic, social, cultural în care apar în cărțile noutestamentare, fiind cel mai extins capitol. Prezentarea este făcută în foarte multe detalii: ce era lumea greco-romană, imperiul roman, popoarele și filosofii lor (epicurianismul și stoicismul), viața religioasă și religiile de mistere; este prezentat curentul gnosticist; epoca lui Irod cel Mare și a urmașilor lui; provinciile Iudeea, Samaria și Idumeea, cele două revolte iudaice, invaziile și dominațiile creștine; sunt abordate și apocrifele Noului Testament, cronologia vieții Mântuitorului și iudaismul din epoca noutestamentară (cărturarii, sinedriul, samaritenii, diaspora iudaică, fariseii, saducheii, precum și esenienii și episodul Qumran).

Din perspectiva expunerii și a diversității problemelor abordate, lucrarea poate fi considerată un instrument de lucru binevenit în lumea studiului biblic.

13. Pr. Conf. Univ. Dr. Gheorghe Pufu (n. 1956)

a. Viața și activitatea

Născut în ziua de 18 iulie 1956, din părinții Petre și Maria Pufu, în comuna Colibași, județul Argeș, Gheorghe Pufu își începe drumul în tainele cititului și ale scrisului în același spațiu natal al unei copilării marcate de frumosul exemplu de trăire părintească. Aptitudinile deosebite remarcate încă din anii școlii primare și ai gimnaziului, îi bătătoresc cărările în lumea cunoașterii spre Seminarul Teologic din Craiova și, mai apoi, spre Facultatea de Teologie din București, devenind licențiat în teologie în anul 1981. Același an îi este încununat de căsătorie, apoi hirotonia întru diacon, de praznicul Nașterii Domnului, urmată în a treia zi a aceleiași praznic

— sărbătoarea Sfântului Ștefan — de hirotonia întru preot la parohia „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din Colibași, biserică în care s-a ancorat încă de la începutul copilăriei sale într-un dialog trăit liturgic cu Dumnezeu.

Din 1984 își complinește studiile teologice cu cele ale doctoratului la Facultatea de Teologie din București, iar din 1988, cu o bursă în străinătate, acordată de Consiliul Ecumenic al Bisericii de la Geneva. În 1990-1991 beneficiază de o bursă de limbă franceză, timp de 6 luni, în Montpellier, Franța, iar din octombrie 1990 și aprilie 1991 urmează cursurile de ecumenism la Bossey, Elveția, răsplătite cu bucuria rodului întrupat în paginile lucrării de excepție „La presence de Saint Esprit dans la Sermon de la Montagne”.

În 1991 susține examenul de admisibilitate finalizând cursurile de doctorat. Ocupă postul de asistent universitar la Facultatea de Teologie din Pitești până în anul 1992, când devine lector suplinitor la catedra de Studiul Noului Testament. La 1 martie 1993 este numit lector universitar, devenind astfel lector titular. Cu aceeași dată este ales secretar științific al Facultății de Teologie.

Teza de doctorat la Studiul Noului Testament, intitulată „Predica de pe Munte: istorie, interpretare și exegeza textului”, o susține în februarie 1999. La un an după aceea, este numit conferențiar doctor la catedra de teologie, disciplina Noul Testament.

În tot acest timp participă la mai multe congrese naționale, îndrumă studenții în alcătuirea lucrărilor de licență și organizează simpozioane de comunicări științifice studențești. Susține un examen pentru o bursă de doctorat în psihologie, pe care-l urmează în perioada 1999-2003. Promovând toate examenele, susține teza cu titlul „Mecanisme de adaptare psihologică în condițiile penitenciarului”.

Actualmente este conferențiar doctor la catedra de Studiul Noului Testament și secretar științific al Facultății de Teologie din Pitești.

b. Lucrări scrise

1) Lucrări în volume

1. *Predica de pe Munte*, Editura Cugetarea, București, 1999, 142 p.
2. *Studiul Noului Testament*, curs pentru anul I, Facultatea de Teologie, Universitatea din Pitești, 1999, 200 p.
3. *Spirit și materie în lumina învățăturii creștine*, Editura Cogito, Pitești, 2000, 102 p.
4. *Viața după moarte*, Editura Cogito, Pitești, 2000, 120 p.
5. *Faptele apostolilor — o carte a prototipurilor*, Editura Cugetarea, București, 2000, 102 p.

2) Lucrări în reviste și publicații periodice

În străinătate

1. *L'education des enfantes*, Revue I. M. E. F. Express, Montpellier, France, 1990, pp. 12-15.
2. *La presence de Saint Exprit dans la Sermont de la Montagne*, Revue „La vie des Bossey”, Bossey, Suisse, 1991, nr. 9, pp. 23-27.
3. *Les fondementes bibliques et patristiques pour l'unification des Eglises*, Revue „La vie des Bossey”, Bossey, Suisse, 1991, nr. 11, pp. 17-25.

În țară

1. *Iubirea aproapelui după Epistola Sfântului Apostol Ioan*, în „Mitropolia Olteniei”, XXXVIII (1987), nr. 4, pp. 38-44.
2. *Impregnarea filosofiei în opera lui Lucian Blaga*, în „Cuget, simțire și credință”, mai 1995, nr. 4, pp. 8-13.
3. *Temeiuri biblice și patristice pentru comuniunea sfinților*, în *Analele Științifice ale Universității din Pitești, seria Teologie*, anul I (1996), vol. 1, pp. 23-43.
4. *Despre mândrie și smerenie. Cuvânt la Duminica vameșului și fariseului*, în *Buletinul Științific al Universității din Pitești, seria Teologie*, anul I (1996), vol. 1, pp. 87-91.

5. *Actualitatea ideilor moral-sociale din Cărțile Anaghiniscomena*, în Buletinul Științific al Universității din Pitești, seria Teologie, anul II (1997), vol. 1, pp. 36-50.
6. *Preotul — îndrumătorul vieții morale și sociale a credincioșilor*, în Buletinul Științific al Universității din Pitești, seria Teologie, I (1998), nr. 1, pp. 86-91.
7. *Viața în Hristos în scrierile Sfântului Apostol Pavel*, în „Glasul Bisericii”, LVII (1998), nr. 9-12, pp. 76-85.
8. *Educația — factor de stabilitate*, în Buletinul Științific al Universității din Pitești, seria Științe Socio-Umane, anul II (1999), nr. 1, pp. 99-103.
9. *Harismele în viața Bisericii Primare*, în „Glasul Bisericii”, LVIII (1999), nr. 1-4, pp. 94-103.
10. *Nașterea și copilăria Mântuitorului Iisus Hristos*, în „Glasul Bisericii”, LX (2001), nr. 9-12, pp. 9-12.

c. Prezentarea unor lucrări

Predica de pe Munte,

Editura Cugetarea, București, 1999,
142 p.

Un excelent comentariu, prezenta lucrare continuă tradiția exegetică a părinților și cea a părinților bibliști din cadrul școlilor teologice. Aspectul științific al lucrării, cât și a lucrărilor de specialitate citate fac din această analiză un demers exegetico-teologic cu valoare pedagogică pentru cel care se apleacă asupra textului scripturistic. Fiind rodul strădaniilor de-a lungul anilor de studii doctorale, lucrarea surprinde plăcut prin capacitatea de sinteză a aspectelor abordate.

Noțiunile introductive se opresc la trei aspecte ale isagogiei pasajului mateean: momentul rostirii predicii, scopul urmărit și păreri referitoare la originea și autenticitatea pericopei. Astfel, dimensiunea istorică devine argument pentru analiza interpretativă a textului în prima parte a volumului, urmând ca, în a doua, demonstrația exegetică să se exprime teologic sub raportul dogmatic, moral și pastoral.

Interpretarea textului urmărește linia pericopelor din care este întregit pasajul *Predicii de pe Munte* (Matei 5-7). Astfel, primele trei capitole ale părții întâi, se constituie în partea introductivă a predicii: *Fericirile* (5, 3-12) subliniind starea anticipativă a realității eshatologice a Împărăției deja prezente, și totuși nu încă;

Pr. Dr. Lector GHEORGHE P. PUFU

Predica de pe Munte

București
1999

Menirea Apostolilor și a urmașilor lor (5, 13-16) exprimând evidența misiunii apostolești și a puterii Evangheliei lui Dumnezeu, realități ce nu pot fi tăgăduite în lume; *Atitudinea Mântuitorului față de Legea Veche* (5, 17-20) revelând însăși tema cuvântării, și anume, că împlinirea Evangheliei Împărăției se face printr-o înțelegere mai profundă a Legii Vechi, într-un nou spirit de raportare la ea.

Următoarele trei capitole analizează *dreptatea desăvârșită pretinsă de Mântuitorul*, astfel: capitolul al patrulea, ilustrând-o prin *analiza în antiteză cu câteva porunci din Legea Veche* referitoare la omucidere (5, 21-26), la desfrâu (5, 27-32), la jurământ (5, 33-37), la răsplătirea răului și la iubirea aproapelui (5, 38-48); capitolul al cincilea, argumentând-o prin *analiza a trei atitudini*: față de milostenie (6, 1-4), față de rugăciune (6, 5-14) și față de post (6, 15-18); iar capitolul al șaselea, exemplificând-o prin valoarea ei practică, *a adevăratelor comori* (6, 19-34).

Progresiv, următoarele capitole sunt conturate pe îndemnurile Mântuitorului care definesc caracterul vieții și al conduitei ei în Împărăție: *atitudinea față de aproapele* (7, 1-5) presupune o cercetare a noastră în a ne feri de judecarea lui; *atitudinea față de cele sfinte* (7, 6) atenționează împotriva stării ce duce la răstălmăcire; *stăruința în rugăciune* (7, 7-11) sintetizează ideea mărinimiei lui Dumnezeu revărsate în ascultarea rugăciunilor noastre, însă potrivit *regulii de aur* (7, 12) „toate câte vreți să vi le facă vouă oamenii, întocmai faceți-le și voi lor”.

Capitolele finale ale primei părți subliniază tonul apocaliptic al Predicii de pe Munte: *cele două căi* privind intrarea în Împărăție (7, 13-14), *ferirea de profeții mincinoși* (7, 15-20) *sinceritatea credinței* (7, 21-23), subliniind prin *concluzia practică — parabola celor două ziduri* (7, 24-27) — importanța îndeplinirii cuvântului Evangheliei.

Primul capitol din a doua parte, intitulată *Teologia Predicii de pe Munte*, dezbate două *idei dogmatice*: prima, *Atitudinea Mântuitorului față de Legea Veche*, începe cu o recapitulare a cuprinsului Legii mozaice, subliniind valoarea ei în lumina cuvântului Mântuitorului, cuvânt care nu desființează, ci plinește Legea; a doua, *Împărăția lui Dumnezeu*, este analizată prin aspectul ei vetero-testamentar, prin sensul dat ei de Mântuitorul în predica Sa, prin raportul dintre Iisus Hristos și Împărăție, și prin dimensiunile acesteia.

Al doilea capitol prezintă *idei morale* sub semnificația lor de *Mijloace ale desăvârșirii morale*. Astfel sunt discutate virtutea, rugăciunea și postul. *Ideile pastorale*, ca ultim capitol, se focalizează pe îndatoririle conducătorilor spirituali, reliefând cu multă acuratețe teologică cadrul instituirii conducerii spirituale și însușirile morale și intelectuale ale conducătorilor spirituali.

Subliniem în mod special, după partea de concluzii, bogata înzestrare a lucrării cu 292 note bibliografice și impresionanta *Bibliografie*, în care regăsim 136 lucrări din literatura patristică și de specialitate.

Spirit și materie în lumina învățaturii creștine,

Editura Cogito, Pitești, 2000, 102 p.

Lucrarea se prezintă ca un excelent tratat de teologie care, plecând de la premisa raportului dat dintre spirit și materie în lumina creației, analizează problematica spiritului și materiei în realitatea umană.

De aceea autorul, în partea întâi a lucrării sale, abordează raportul dintre spirit și materie în lumina creației. Primul capitol deschide profunda divergență dintre noțiunea de creație în teologie și cea a originii în știință și filozofie. Din perspectiva teologiei, creatul își primește ființa și sensul din Creator. Este de la sine înțeles că abordarea se focalizează, în capitolul

al doilea, pe Dumnezeu ca Spiritul Absolut, care aducând în lumină materia, rămâne în Sine distinct față de materie, nefiind posibil ca El să-și derive existența decât din Sine. Iată de ce și subcapitolul „Sfântul Duh în creație” este întregit de cel care insistă în mod special pe aseitatea și infinitatea lui Dumnezeu. În capitolul al treilea, crearea îngerului și a omului de către Dumnezeu imprimă acestora caracterul de ființe spirituale. Condiția existenței omului însă ne aduce în capitolul patru pe tărâmul realității lumii create. Aici, cântărind argumentele raționamentului matematic în stabilirea distincției dintre spirit și materie, și, respectiv, cele ale experimentului științific, autorul converge în capitolul cinci spre deducția ireductibilității spiritului la materie.

În partea a doua a lucrării se aplică concluzia primei părți privitoare la spirit și materie la realitatea umană. În primul capitol este analizată materia vie și cea neînsufletită în firea umană atât în lumina actului creației, cât și în cea a evoluției și desăvârșirii vieții. Cel de-al doilea capitol definește sufletul și trupul ca fiind componente distincte și inseparabile cu ființa umană. Existența umană este definită prin fundamentul ei spiritual, iar moartea nu înseamnă altceva decât separarea sufletului de trup. Vorbind astfel de nemurirea sufletului, în capitolul trei, autorul abordează într-un paralelism sedicios atât concepțiile filosofice despre nemurirea sufletului în contrast cu învățătura creștină, cât și implicațiile lor, ultimul subcapitol aducându-ne la desăvârșita realitate a semnificației învierii cu trupul.

Concluziile, urmate de cele 133 de note bibliografice și, mai ales, de bibliografia celor 45 de titluri remarcabile, ne îndeamnă la a ne însuși cu multă seriozitate această analiză a spiritului și materiei în lumina învățaturii creștine, care poate deveni, de ce nu, o analiză a propriei noastre ființe umane.

Pr. Lector Dr. Gheorghe P. PUFU

**SPIRIT ȘI MATERIE
ÎN
LUMINA ÎNVĂȚĂTURII CREȘTINE**

Tipărit cu înalta binecuvântare a
Prea Sfințitului Calinic Argeșanul,
Episcop al Argeșului și Muscelului

- PITEȘTI -
2000

Viața după moarte,

Editura Cogito, Pitești, 2000, 120 p.

Relevanța subiectului abordat în cele 120 de pagini ale volumului rezidă în recapitularea concepției ortodoxe asupra creației și vieții după moarte, într-un context în care teoriile privitoare la apariția vieții pe pământ cu rădăcini în filozofiile necreștine, reformulate cu asiduitate după epoca renașcentistă, sunt reluate astăzi ca premise de abordare atât a eticii umane, cât și a simbiozei dintre om și univers. De aceea autorul își propune să sublinieze unitatea dintre argumentul biblic al creației și cel al vieții viitoare în fața teoriilor care, respingând mărturia Sfintelor Scripturi, încearcă să găsească un punct de referință în nelegitima noțiune a creației ca „valoare intrinsecă”.

Iată de ce, în primul capitol, se abordează teoriile legate de apariția vieții pe pământ începând cu științele pozitivistice și culminând cu darwinismul. Parcurgându-le, cititorul este adus în capitolul al doilea, în fireasca așezare a referatului biblic despre creație, aducându-se în sprijinul argumentelor biblice prezentate, argumentele științifice. Cu rigoarea abordării care îl caracterizează, părintele Pufu nu ezită să expună argumentul insuficient susținut științific al concepțiilor care resping creația divină, concluzionând rostul științei ca fiind înțeles în sprijinul credinței.

Capitolul al treilea, referitor la „Chipul lui Dumnezeu în om”, reiterând din perspectiva biblică însușirile sufletești ale omului creat ne așază în dimensiunea ireductibilității sufletului față de materie și a veșniciei sale. Obiecțiile față de nemurirea sufletului sunt infirmate în acest punct de tezaurul argumentelor Sfinților Părinți.

Argumentația continuând în capitolul patru cu exemplul concret al teoriilor referitoare la sufletele urmașilor lui Adam: preexistențialismul și traducianismul, delicata problemă a sufletului se poate contura corect doar în lumina celor trei aspecte definitorii ale contextului revelațional: creația, realitatea păcatului și intervenția divină pentru salvarea omului. Și numai prin aprofundarea acestui context se poate înțelege și ritul morților în antichitate, așa cum autorul ne dezvăluie în cel de-al cincilea capitol.

Capitolul al șaselea aduce în concret dimensiunea eshatologică a sufletului între moartea omului și judecata finală. Această dimensiune este întregită de prezentarea misiunii încredințate îngerilor cu privire la realitatea de dincolo de mormânt. Sufletul este cântărit fiind trecut prin vămile sale, trăind și experiența unică a zilelor închinare sufletelor după moarte. Acesteia îi urmează, aproape obligatoriu, în capitolul al șaptelea, mărturiile Sfintei Scripturi și ale Sfintei Tradiții despre viața viitoare în Biserica Ortodoxă și Biserica Romano-Catolică.

Capitolul final recapitulează ceea ce este experiat liturgic, ca timp al celei de a doua veniri a Domnului și a semnelor sfârșitului însoțite de învierea trupurilor. Secțiunea celor 48 de note bibliografice precede Bibliografia, care oferă ca spațiu de cercetare pentru subiectul tratat 12 lucrări de referință.

14. Pr. Prof. Univ. Dr. Stelian Tofană (n. 1958)

a. Viața și activitatea

Născut la 2 aprilie 1958, în localitatea Budești, județul Bistrița-Năsăud, din părinții Vasile și Ana, părintele Stelian Tofană absolvă Seminarul Teologic din Cluj-Napoca în anul 1978. În 1983 este licențiat în teologie la Institutul Teologic de grad universitar din Sibiu, susținând teza *Sinodul al IV-lea ecumenic de la Calcedon și importanța acestuia*.

Începând cu anul 1982, îl regăsim în viața de familie alături de soția Maria, implicată de asemenea în spațiul universitar, și de cei trei copii: Ana-Laura, Maria-Carmen și Vasile-Gabriel. La 1 ianuarie 1984 este hirotonit preot pentru parohia „Mănăstur I”, Cluj-Napoca, unde slujește până în anul 1990.

Continuă cursurile de doctorat între anii 1983-1986 la Institutul Teologic de grad universitar din București, secția biblică, specializarea principală *Studiul biblic și exegetic al Noului Testament și limba greacă*. La 1 iunie 1988 susține examenul aprofundat de admisibilitate la Institutul Teologic din București.

Debutează ca dascăl la Seminarul Teologic Ortodox din Cluj-Napoca în 1988, pe post de profesor suplinitor. În 1990 este numit prin concurs, susținut la Institutul Teologic din Sibiu, asistent la catedra de Studiul biblic al Noului Testament la Institutul Teologic de Grad Universitar din Cluj-Napoca. În perioada următoare, 1990-1993, beneficiază de o bursă de specializare în Germania, pregătindu-și doctoratul în teologie la Facultatea de Teologie Evanghelică a Universității „Friederich-Alexander” din Erlangen-Nürnberg.

În 1994 este numit, prin concurs, lector la catedra de Studiul Biblic al Noului Testament la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, din cadrul Universității „Babeș-Bolyai”. La data de 20 mai 1996 obține titlul de doctor în Teologie la Facultatea de Teologie ortodoxă din București, cu teza *Iisus Hristos, Arhiereu veșnic, după Epistola către Evrei*.

În anul universitar 1996-1997, deține funcția de Cancelar la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca. În următorul an, 1998, ocupă prin concurs

postul de conferențiar la Facultatea de Teologie Ortodoxă, Universitatea „Babeș-Bolyai”, catedra de Studiul Biblic al Noului Testament, an în care obține și o bursă de specializare de 3 luni la „Tyndale House”, Cambridge. Între anii 1996-2000 este membru al Senatului Universității „Babeș-Bolyai”.

În anul 2000 este numit profesor la Facultatea de Teologie Ortodoxă, Universitatea „Babeș-Bolyai”, catedra: Studiul Biblic al Noului Testament.

Din februarie 2000 este implicat în susținerea unui Curs de Studiul biblic la Fundația CAPA (World Vision), Cluj-Napoca, iar din februarie 2002 conduce *Programul de formare și dezvoltare spirituală* din cadrul World Vision, Fundația CAPA, Cluj-Napoca, în calitate de Consilier spiritual. Din august 2002 devine membru al Organizației Biblice Internaționale „Studiorum Novi Testamenti Societas” (SNTS). Începând cu același an, 2002, deține funcția de Director executiv al Centrului de Studii Biblice al Universității „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca.

În calitate de cadru universitar, a participat la peste 75 de Simpozioane și Congrese interne și internaționale (Germania, Anglia, Franța, Austria, Grecia, Bulgaria, Elveția, Spania) unde susține diferite referate, iar în calitate de preot, a desfășurat până în prezent o bogată activitate misionară și ecumenică în peste 40 de parohii și mănăstiri.

De asemenea, a făcut parte — ca referent — din 11 Comisii pentru acordarea titlului de „Doctor” în teologie, la Facultățile de Teologie Ortodoxă din București și Sibiu.

b. Lucrări scrise

1) Lucrări în volume și manuale

1. *Iisus Hristos, Arhiereu veșnic, după Epistola către Evrei*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1996, 456 p.; și ediția a 2-a, revizuită și îmbunătățită, 2000, 556 p.
2. *Introducere în Studiul Noului Testament*, vol. I, *Text și Canon. Epoca Noului Testament*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1997, 350 p.; și ediția a 2-a, revizuită și îmbunătățită, 2000, 434 p.
3. *Introducere în Studiul Noului Testament*, vol. II, *Sf. Evanghelii după Matei și Marcu. Documentul Quelle*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001, 454 p.
4. *Introducere în Studiul Noului Testament*, vol. III, *Sf. Evanghelii după Luca și Ioan. Problema sinoptică*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002, 468 p.
5. *Symbolism și sacramentalitate în Evanghelia a IV-a*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003, 342 p.
6. *Studiul Noului Testament (partea I). Curs pentru anul I de studiu*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003, 253 p.

2) Studii în reviste și publicații

În străinătate

1. *Die Berufung und Vollendung des Hohepriesters Jesu nach dem Hebräerbrieff (5,1-10)*, în vol. omagial Prof. Dr. Damianos Doikos, KAIPOΣ, Tessaloniky, Grecia 1994, pp. 377-399.
2. *The Epistle to the Hebrews*, în *Global Bible Commentary*, Nashville, S.U.A., 2002.

În țară

1. *Sfânta Tradiție în viața Bisericii — temeiuri biblice*, în „Studii Teologice”, XXXVII (1985), nr. 9-10, pp. 633-647.
2. *Unitatea creștină în eforturile de apărare a păcii și vieții în lume, după Noul Testament*, în „Studii Teologice”, XXXVII (1985), nr. 5-6, pp. 389-405.
3. *Învieirea Mântuitorului Hristos — cheazășia învierii noastre*, în „Ortodoxia”, XXXVIII (1986), nr. 3, pp. 121-139.
4. *Responsabilitatea creștină după epistolele Sf. Ap. Pavel*, în „Studii Teologice”, XXXVIII (1986), nr. 5, pp. 84-99.
5. „...Și a înviat a treia zi după Scripturi”, în „Îndrumătorul bisericesc”, Cluj-Napoca, 1987, pp. 26-31.
6. *Devieri doctrinare cu privire la învățătura ortodoxă despre epicleza liturgică*, în „Îndrumătorul bisericesc”, Cluj-Napoca, 1988, pp. 87-94.
7. *Sensurile jertfei Mielului Pascal*, în „Studia”, Theologia Orthodoxa, Universitatis Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, XXXVII (1992), nr. 1, pp. 17-32.
8. *Forme ale filantropiei în epoca apostolică*, în „Studia”, Theologia Orthodoxa, Universitatis Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, XXXVIII (1993), nr. 1-2, pp. 137-145.
9. „Noul Testament — comentat”, remarcabil eveniment biblic în „Studia”, Theologia Orthodoxa, Universitatis Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, XXXVIII (1993), nr. 1-2, pp. 169-177.
10. *Sensul sfințeniei creștine și aspectul ei dinamic după Noul Testament*, în „Studia”, Theologia Orthodoxa, Universitatis Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, XXXIX (1994), nr. 2, pp. 3-24.
11. *Temeiuri doctrinar-spirituale și biblice ale lucrării filantropice a Bisericii*, în „Studia”, Theologia Orthodoxa, Universitatis Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, XXXIX (1994), nr. 1-2, pp. 82-99.
12. *Autorul epistolei către Evrei, o enigmă a Noului Testament?*, în „Theologia”, Arad, 1996, pp. 53-70.
13. *Semnificația numirilor hristologice în definirea Arhieriei veșnice a lui Iisus Hristos, după epistola către Evrei*, în „Studia”, Theologia Orthodoxa, Universitatis Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, XL (1995), nr. 1-2, pp. 141-158.
14. *Întruparea Mântuitorului Iisus Hristos și implicațiile ei antropologice și cosmice, în viziunea Sf. Apostol Pavel (Gal. 4, 4-7; Rom. 8, 19-22)*, în „Studia”, Theologia Orthodoxa, Universitatis Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, XLI (1996), nr. 1-2, pp. 37-52.

15. *Solidaritatea dintre destinul omului și al creației în cădere și transfigurare, în Hristos, din perspectivă neotestamentară*, în „Teologie și științe umaniste”, Arad, 1996, vol. II, pp. 71-88.
16. *Actualitatea gândirii teologice a Sf. Trei Ierarhi Vasile cel Mare, Grigorie de Nazianz și Ioan Gură de Aur – pentru teologii și teologia timpului nostru*, în „Teologie și științe umaniste”, Arad, 1997, vol. IV, pp. 102-119.
17. *Melchisedec- prototip al arhieriei veșnice a lui Iisus Hristos, după Epistola către Evrei*, în „Altarul Banatului”, Timișoara, VIII (1997), nr. 7-9, pp. 50-60.
18. *Textul sfânt în limba română – dimensiune a spiritualității românești*, în „Studia”, Theologia Orthodoxa, Universitatis Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, XLII (1997), nr. 4, pp. 89-107.
19. *Cuvântul lui Dumnezeu ca Euharistie. Înțelegerea și interpretarea Bibliei în lumina experienței euharistice liturgice, din perspectivă ortodoxă*, în „Studia”, Theologia Orthodoxa, Universitatis Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, XLIII (1998), nr. 1-2, pp. 109-123.
20. *Superioritatea preoției celei nouă „după rânduiala lui Melchisedec”, față de preoția Vechiului Legământ, după Epistola către Evrei 7, 11- 28*, în „Anuarul Institutului Teologic Universitar 1990-1992”, vol. I, Cluj-Napoca, 1998, pp. 105-121.
21. *Hristos „Leitourgos” la altarul și cortul cel adevărat și Mijlocitor al unui Testament mai bun, în lumina Epistolei către Evrei*, în „Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă 1992-1994”, vol. II, Cluj-Napoca, 1999, pp. 59-72.
22. *Hristologie, sacramentalitate și mariologie în Evanghelia a IV-a cu specială privire la „episodul Cana” (In. 2, 1-11)*, în „Studia”, Theologia Orthodoxa, Universitatis Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, XLIV (1999), nr. 1-2, pp. 85-104.
23. *Mesianitatea lui Iisus și „Secretul mesianic”, coordonată teologică a Evangheliei după Marcu*, în „Revista Teologică”, Sibiu, X [82] (2000), nr. 2, pp. 33-47.
24. *Doctrina lui Filon din Alexandria în lumea iudaismului elenistic și interferențele ei cu creștinismul primar*, în „Anuar III al Facultății de Teologie Ortodoxă 1994-1996”, Cluj-Napoca, 1999, pp. 51-60.
25. *Semnificația pascală a arătării lui Iisus Mariei Magdalena, după Ioan 20, 11-18*, în „Altarul Banatului”, Timișoara, XI (2000), nr. 7-9, pp. 32-46.
26. *Cuvântarea despre Iisus „Pâinea vieții” (In. cap. 6). Repere în teologia ioaneică sacramentală*, în „Studia”, Theologia Orthodoxa, Universitatis Babeș-Bolyai, XLV (2000), nr. 1-2, pp. 73-94.
27. *Cuvântul lui Dumnezeu într-o lume secularizată. Cauzele nerodirii acestuia*, în „Ortodoxia”, LII (2001), nr. 3-4, pp. 12-29.
28. *S-a îndoit Ioan Botezătorul de mesianitatea lui Iisus? Repere exegetice*, în „Studia”, Theologia Orthodoxa, Universitatis Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 2001, nr. 1-2, pp. 86-91.
29. *Fragmentul Muratori și însemnătatea sa pentru definitivarea canonului Noului Testament*, în „Studia”, Theologia Orthodoxa, Universitatis Babeș-Bolyai, XLIX (2004), în curs de apariție.

30. *Epistola a 39-a festivă a Sf. Atanasie cel Mare (traducere și comentariu). Însemnătatea sa pentru Canonul Noului Testament*, în „Anuarul Facultății de Teologie ortodoxă 2004”, în curs de apariție.
31. *Profesorul biblist martir: Liviu Galaction Munteanu. Contribuția sa la dezvoltarea studiilor biblice românești*, în „Anuarul IV (1996-1998) al Facultății de Teologie ortodoxă”, Cluj-Napoca, 2000, pp. 45-52.
32. *Teologia mileniului III: O Teologie a provocărilor?*, în „Studii Teologice”, LIV (2002), nr. 1-2, pp. 32-59.
33. *Documentul Quelle — o provocare?*, în „Studia”, Theologia Orthodoxa, Universitatis Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, XLVII (2002), nr. 1-2, pp. 46-61.
34. *Documentul Quelle — sursă a evangheliilor sinoptice?*, în „Studia”, Theologia Orthodoxa, Universitatis Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, XLVI (2001), nr. 1-2, pp. 13-29.
35. *Problema „Ucenicului iubit” între teze și antiteze. Soluții ale paternității Evangheliei a IV-a*, în „Studia”, Theologia Orthodoxa, Universitatis Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, XLVII (2002), nr. 2-4, pp. 19-34.
36. *Problema datării și compunerii Evangheliei după Matei, între tradiție și critica modernă*, în „Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă, 1998-2000”, vol. 5, Cluj-Napoca, 2000, pp. 35-41.
37. *Itinerariul revelării lui Iisus, în dialogul cu femeia samarineancă, din perspectivă ioaneică (In. 4, 1-42)*, în „Studia”, Theologia Orthodoxa, Universitatis Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, XLVIII (2003), nr. 2-4, pp. 34-51.

3) Studii în volume colective

1. *Episcopul Nicolae Colan — biblist*, în vol. Omagial, Cluj-Napoca, 1994, pp. 29-43.
2. *O mărturie de ucenic*, în „Onisie Moraru — o credință, un drum, o viață” (volum omagial), Cluj-Napoca, 2000, pp. 69-72.
3. *Ierarhul Bartolomeu Valeriu Anania — biblist*, în Ep. Vicar Vasile Someșanul (coord.), „Logos” (volum omagial), Cluj-Napoca, 2001, pp. 123-129.
4. *Mitropolitul Simion Ștefan și opera sa între „toleranță” și intoleranță în Transilvania secolului al XVII-lea*, în Ioan Vasile Leb (coord.), „Toleranță și conviețuire în Transilvania secolelor XVII – XIX”, Ed. Limes și Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001, pp. 116-131.
5. *Le Mètropolit Simion Ștefan et son oeuvre entre „Tolerance” et „Intolerance” religieuse, politique et culturelle en Transylvanie du XVII-e siècle*, în Ioan Vasile Leb (coord.), „Toleranță și conviețuire în Transilvania secolelor XVII – XIX”, Ed. Limes și Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001, pp. 315-331.
6. *Euharistia în arătarea la Emaus. Repere exegetice și teologice (Lc. 24, 13-35)*, în Arh. vicar Iustin Hodea-Sigheteanul, „Grai maramureșan și mărturie ortodoxă” (volum omagial), Baia-Mare, 2001, pp. 167-181.

7. *Istoricul Mircea Păcurariu – preot și exeget*, „Slujitor al Bisericii și al neamului” (volum omagial), Cluj-Napoca, 2002, pp. 161-169.
8. *Integrarea europeană din perspectiva Bisericii: incompatibilități, incertitudini, speranțe*, în „Integrarea europeană și drepturile omului”, București, 2002, pp. 52-67.
9. „*Biblia Bartolomeu*” – între noutate și necesitate, în „Cuvântul sacru la români” (volum omagial), Cluj-Napoca, 2003, pp. 31-46.
10. „*Biblia Bartolomeu*” — între necesitate și noutate, în Arhid. Ștefan Ilie, „Primele mărturii despre Biblia Jubiliară 2001”, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2003, pp. 107-124.
11. *Biblia lui Șaguna sau fenomenul șagunian între actualitate și uitare*, în „In memoriam: Mitropolitul Andrei Șaguna 1873-2003” (volum omagial), pp. 144-154.
12. *Dimensiunea unității ființiale a Bisericii în terminologia noutestamentară*, în volumul Simpozionului Facultății de Teologie Ortodoxă, Cluj-Napoca, 2003, pp. 64-83.
13. *Tipărituri și ediții critice ale textului sfânt în limba română*, în Ioan Chirilă (coord.), „Biblie și multiculturalitate”, Ed. Limes și Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2004, pp. 15-44.
14. *Bisericile creștine și globalizarea: Provocări, perspective, interogații*, în „Spiritualitate și consumism în Europa unită”, Alba-Iulia, 2004, pp. 368-381.

4) Lucrări în diferite reviste și publicații

1. *Înnoirea noastră în Hristos*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, I (1990), nr. 1, p. 8.
2. *Cu Zaheu spre înălțimi (Lc. 19,1-10)*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, I (1990), nr. 2, pp. 4, 6.
3. *Postul, act al despătimirii ființei noastre și a cinstirii lui Dumnezeu*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, I (1990), nr. 3.
4. *Dimensiunea contemplativă de slujire, de propovăduire și știință a teologiei și teologului sau preotului teolog, după Sf. Grigorie de Nazianz*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, I (1990), nr. 3.
5. *Învierea lui Hristos și implicațiile ei cosmice*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, I (1990), nr. 4, pp. 2-3.
6. *Parcurgând mărturisirea lui Nicolae Steinhardt*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, I (1990), nr. 4, supliment, p. III.
7. *Pogorârea Sf. Duh — începutul Bisericii și finalizarea mântuirii noastre*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, I (1990), nr. 6, pp. 1-2.
8. *Al VII-lea Congres al teologilor bibliști ortodocși. Realizări și perspective*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, IV (1993), nr. 8-11, pp. 4.
9. *Cunoașterea lui Dumnezeu și contemplarea Sa după Sf. Grigorie de Nazianz*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, V (1994), nr. 2, p. 10.
10. *Păcatul îndoielii în credință, păcatul nesupunerii rațiunii evidenței (Mt. 14, 25-33)*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, V (1994), nr. 7.

11. *Maica Domnului. Mijlocitoare*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, V (1994), nr. 8.
12. *La plinirea vremii – de la robie la înfiere (Gal. 4, 4-7)*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, VI (1995), nr. 1, p. 5.
13. *Memento — Preotul profesor Ion Bunea*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, VI (1995), nr. 9.
14. *Apostolatul laic și filantropia — coordonate misionare ale episcopului Nicolae Ivan*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, VII (1996), nr. 2.
15. *Filantropia în Biserica primară. Moduri de manifestare*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, VII (1996), nr. 10.
16. *Apostolul Toma – necredincios ?*, în „Glasul Moților”, Huedin, 1997, nr. 3.
17. *Nașterea Mântuitorului Hristos oglindită în subtilități de limbă neotestamentară*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, VIII (1997), nr. 12.
18. *Buna vestire mateiană în contextul Nașterii Domnului (Mt. 1, 18-25). Schiță exegetică*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, IX (1998), nr. 12, p. 3.
19. *Înviere și mister pascal din perspectiva teologică a Evangheliei a IV-a (In. 20, 20-22)*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, X (1999), nr. 4, pp. 3-4.
20. *Istoricitatea Nașterii Domnului în lumina Evangheliei după Matei (cap. 2) și Luca (cap. 2)* în „Renașterea”, X (1999), nr. 12, pp. 4-5.
21. *S-a îndoit Ioan Botezătorul de mesianitatea lui Iisus Hristos ?*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, XI (2000), nr. 4.
22. *Maria Magdalena și enigma celui Înviat*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, XI (2000), nr. 4, p. 4.
23. *Al IV-lea Congres internațional „Renovabis”*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, XI (2000), nr. 10.
24. *Darul Crăciunului în Evanghelia după Ioan*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, XI (2000), nr. 12.
25. *Ce înseamnă a fi teolog după Sfinții Trei Ierarhi ?*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, XII (2001), nr. 2, p. 8.
26. *La Emaus o altă înviere ?*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, XII (2001), nr. 4, p. 5.
27. *„Rila Conference 2001”*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, XII (2001), nr. 11.
28. *Cartea neamului lui Iisus Hristos (Mt. 1, 1-12)*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, XII (2001), nr. 12.
29. *Nașterea Domnului și darul adus lumii*, în „Glasul”, Huedin, 2001, nr. 11-12.
30. *Cartea neamului lui Iisus Hristos (Mt. 1, 17)*, în „Renașterea”, XII (2001), nr. 12, p. 7.
31. *Nașterea Domnului și darul adus lumii*, în „Glasul”, Huedin, 2001, nr. 11-12.
32. *Apostolul Toma – un „raționalist” credincios?*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, XIII (2002), nr. 4, p. 4.
33. *Învierea Domnului — începutul unei noi creații*, în „Glasul”, Huedin, 2002, nr. 4-5.
34. *Monumentala traducere a Bibliei în limba română*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, XIII (2002), nr. 12, p. 2.

35. *Premieră în învățământul universitar + teologic: Inaugurarea CENTRULUI DE STUDII BIBLICE în Universitatea Babeș-Bolyai*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, XIV (2003), nr. 3, p. 2.
36. *Maria Magdalena și enigma Celui înviat*, în „Glasul”, revistă de cultură și spiritualitate creștină, Huedin, 2003, martie – aprilie, pp. 6-7.
37. *Centrul de Studii Biblice – prezentare, obiective, perspective*, în Buletinul informativ inaugural, „Theologia Biblica”, I (2003), nr. 1, martie, pp. 11-22.
38. *Crăciunul în Evanghelia după Ioan*, în „Renașterea”, Cluj-Napoca, XIV (2003), nr. 12, p. 4.

5) Volume îngrijite și prefățate

1. Prof. Ioan Lazăr, *Pedeapsa neascultării sau păcatul strămășesc oglindit în stihia plăcerii sexuale* (Cuvânt înainte de pr. lect. dr. Stelian Tofană), Ed. Oastea Domnului, Sibiu, 1997.
2. Ioan Ciorca, *Noul Testament al Domnului nostru Iisus Hristos — Sf. Evanghelii versificate*, Ed. Tipolux, Cluj-Napoca, 1996 (Prefață de pr. lect. dr. Stelian Tofană).
3. Pr. prof. Ion Bunea, *Din galeria marilor convertiți — medalioane*, volum îngrijit de pr. lect. dr. Stelian Tofană, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1999.
4. Pr. Ion Bunea, *Fenomenologia conștiinței morale*, volum îngrijit și postfață de pr. conf. dr. Stelian Tofană, Cluj-Napoca, 1999.
5. Pr. prof. Ion Bunea, *Din comoara de învățătură a Bisericii Ortodoxe. Creionări teologice*, volum îngrijit de pr. conf. dr. Stelian Tofană, Cluj-Napoca, 2001.

6) Traduceri

- Prof. dr. A. M. Ritter, *Die antitrinitarier des XVI- Jahrhunderts. Der Genfer Prozess gegen M. Servet und ihre Bedeutung für die moderne Toleranzidee*, traducere de pr. conf. dr. Stelian Tofană, în Ioan Vasile Leb (coord.), „Toleranță și conviețuire în Transilvania sec. XII- XIX”, Ed. Limes și Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001, pp. 44-53.

c. Prezentarea unor lucrări

Iisus Hristos Arhiereu Veșnic, după Epistola către Evrei,

Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1996, 459 p.

Lucrarea P.C. Pr. Stelian Tofană, structurată în patru capitole, se înscrie în coordonatele tradiționale de abordare a unei lucrări de exegeză biblică. Ca specialist în probleme de isagogie, autorul a dedicat o parte apreciabilă *introducerii* acestei epistole, și mai ales cu privire la problematica paternității epistolei, amintind opiniile cele mai autorizate în acest sens, începând cu Sfinții Părinți ai Bisericii și sfârșind cu exegeții biblici moderni. După o pertinentă analiză a termenilor lingvistici din Epistolele pauline, corelate cu cea către Evrei, precum și a unor idei reprezentative ale Apostolului Pavel, autorul ajunge la concluzia că nu se poate identifica paternitatea scrierii, dar că există totuși o șocantă familiaritate cu specificul gândirii pauline.

Subiectul *arhieriei veșnice* este abordat cu o vădită tentă interdisciplinară, cu reale și meritorii valențe exegetice și dogmatice. Astfel, autorul folosește frecvent metoda exegetică, analizând cu multă acuratețe termenii biblici din limba originală, pentru a face cât mai accesibilă dogma hristologică.

În partea întâi, intitulată *Fiul lui Dumnezeu întrupat – Împăratul Universului* (1,1-2,18), autorul insistă asupra legăturii dintre cele două Testamente, pe care o realizează Persoana lui Hristos, prin El consumându-se, de fapt, ultima etapă a revelației supranaturale. În cele cinci subpuncte ale acestei părți, o importanță majoră se acordă lămuririi, cu suficiente argumente biblice, a deoființimii lui Hristos cu Dumnezeu Tatăl, precum și implicarea nemijlocită a Fiului în actul creației. Se insistă în acest sens asupra termenilor *απαύλασμα* și *χαρακτήρ*.

Partea a doua, după cum arată chiar titlul — *Chemarea cerească a lui Iisus Hristos ca Arhiereu, expresia voinței lui Dumnezeu* (3,1-5,10) — este dedicată paralelei dintre cei doi mari arhierei ai lumii monoteiste, respectiv Moise și Hristos.

Partea a treia, *Iisus Hristos – Arhiereu ceresc* (7,1-9,28), continuă ideea capitolului anterior, de data aceasta cu privire la paralela dintre Hristos, Arhiereu după rânduiala lui Melchisedec, și preoția veche. Perfecțiunea preoției lui Hristos față de cea a legii vechi rezidă și în aceea că, în epistola în cauză, cât și în alte texte noutestamentare, când este vorba de preoție, nu apare expresia *după rânduiala lui*

Aaron, ci după rânduiala lui Melchisedec, care înseamnă rege al dreptății și al păcii; aceasta ilustrează ideea că prima (*rânduiala lui Aaron*) nu era destinată să dureze veșnic. Într-adevăr, acest Melchisedec, fie că se are în vedere etimologia cuvântului, fie titulatura, este icoana lui Hristos, despre Care profetul Isaia spune că este un om al păcii și dreptății (Isaia 9,6). Analiza riguros științifică a termenilor utilizați de autorul epistolei și reușita încadrare teologică fac ca, din acest capitol al lucrării, să se întrevadă posibilitățile de interpretare exegetică și în același timp de reactualizare a unei teme de maximă importanță pentru teologia biblică. În continuare, se remarcă maturitatea cu care autorul analizează problematica preoției noutestamentare, prefigurată de fapt și anticipată de preoția lui Melchisedec. Insuficiența vechii preoții levitice de a mijloci adevărata curăție interioară a credincioșilor și maturizarea lor spirituală impunea schimbarea acelei preoții și, o dată cu ea, și a legii cultice pe care se întemeia. De remarcat, că autorul lucrării surprinde cu abilitate interdependența dintre cele două preoții și justifică solid, pe baza textelor scripturistice, motivația instituirii unei noi preoții din altă seminție decât cea levitică, și anume, o preoție din neamul lui Iuda, căruia i se și făcuse făgăduința. Noua preoție va avea alte atribute, pentru că Însuși Capul ei îl depășește cu mult pe cel al vechii preoții.

În partea a patra, intitulată *Efectele jertfei celei unice și definitive a lui Iisus Hristos – Arhiereu și consecințele ei prezente și viitoare* (10,1-25; 13,7-17), împărțită în două subcapitole, autorul reactualizează subiectele tratate în primele trei părți, subliniind mai pregnant valoarea inestimabilă a actului jertfei Marelui Arhiereu Hristos, care asigură atât împăcarea, cât și desăvârșirea, echivalentă în sine cu înfierea din partea lui Dumnezeu a celor ce cred în El, prin Hristos, numiți de Apostol „cei ce sfințesc”, „οἱ ἁγιαζόμενοι” (10,14).

Subcapitolul ultimei părți, având titlul *Arhieria lui Iisus Hristos – izvorul preoției Bisericii*, constituie, pe de o parte, finalul propriu-zis al lucrării, iar pe de altă parte, actualizarea temei tratate. Se subliniază în această parte necesitatea permanentizării jertfei lui Hristos ca mijloc și garanție sigure ale

mântuirii noastre. Totodată arată că necesitatea absolută a preoției sacramentale nu exclude preoția generală în noul legământ. Dimpotrivă, ele se susțin și se condiționează reciproc.

Ca și concluzie, se poate sublinia că lucrarea părintelui Stelian Tofană se impune prin valoarea sa exegetică și este întocmită în deplină concordanță cu gândirea și exegeza patristică. Utilizând o imensă bibliografie de specialitate, autorul a avut posibilitatea să acceadă la un bogat fond de idei, expuse sistematic și într-un limbaj academic. Lucrarea se înscrie astfel, în sfera contribuțiilor valoroase pentru dezvoltarea exegezei biblice noutestamentare românești.

Introducere în Studiul Noului Testament, vol. I, Text și canon. Epoca Noului Testament,

Presă Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1997, 350 p.

Volumul în discuție este primul din seria isagogică a scrierilor Noului Testament, inițiată de părintele profesor Stelian Tofană o dată cu această apariție, și abordează, pentru început, probleme legate strict de isagogia generală: istoria canonului Noului Testament, evoluția textului, mediul de apariție al Cărilor sfinte, cadrul și contextul istoric, politic și religios al apariției acestora. Se știe că obiectivul major al studiilor biblice, ramificate în disciplinele convergente, este, pe de o parte, facilitarea stabilirii unui text al Noului Testament, cât mai aproape de cel original, iar pe de altă parte,

explicarea și interpretarea acestuia în duhul înțelesului autentic pe care aghiografii au vrut să-l imprime acestuia în scrierile lor. Ori, acest lucru nu poate fi îndeplinit decât în măsura în care persoana care urmează un astfel de demers reușește să pătrundă problemele de isagogie fie de natură generală, fie de natură specială.

Lucrarea își face apariția după un gol de aproape 70 de ani în teologia românească de specialitate, legat tocmai de probleme isagogice, respectiv aproape 70 de ani după documentata lucrare *Introducere în Sfintele Cărți ale Testamentului Nou* (Cernăuți, 1929) a pr. prof. dr. Vasile Gheorghiu.

Conținutul lucrării se desfășoară pe spațiul a trei capitole vaste: Primul capitol abordează problemele legate de istoria formării canonului și evoluția textului, precedate de introducerea de rigoare în studiul disciplinei. Reține atenția în această parte istoricul detaliat al tipăririi textului sfânt în limba română. În capitolul al doilea e prezentat cadrul istoric al epocii Noului Testament, încadrat de probleme aferente: curente filosofice, situația religioasă și iudaismul epocii Noului Testament. Capitolul al treilea este dedicat descoperirilor de la Qumran, analizând actualitatea și importanța scrierilor qumranite. Foarte interesantă în această parte este prezentarea unei paralele între qumranism și creștinism, arătându-se aspectele care diferențiază atât de clar cele două sisteme religioase.

Demonstrând profesionalism și o deosebită orientare în literatura de specialitate, părintele Stelian Tofană dovedește că stăpânește metoda teologică și științifică de cercetare și expunere sistematică, analitică și sintetică a problemelor de specialitate, într-un limbaj academic, clar și fără ambiguități. Cele peste o mie de note de subsol, care oferă o largă gamă de informație, sunt mai mult decât un argument în acest sens.

Lucrarea are menirea de a trasa o nouă orientare în domeniul de specialitate, care mărește în mod real și benefic spectrul culturii teologice românești.

STELIAN TOFANA

INTRODUCERE ÎN STUDIUL NOULUI TESTAMENT

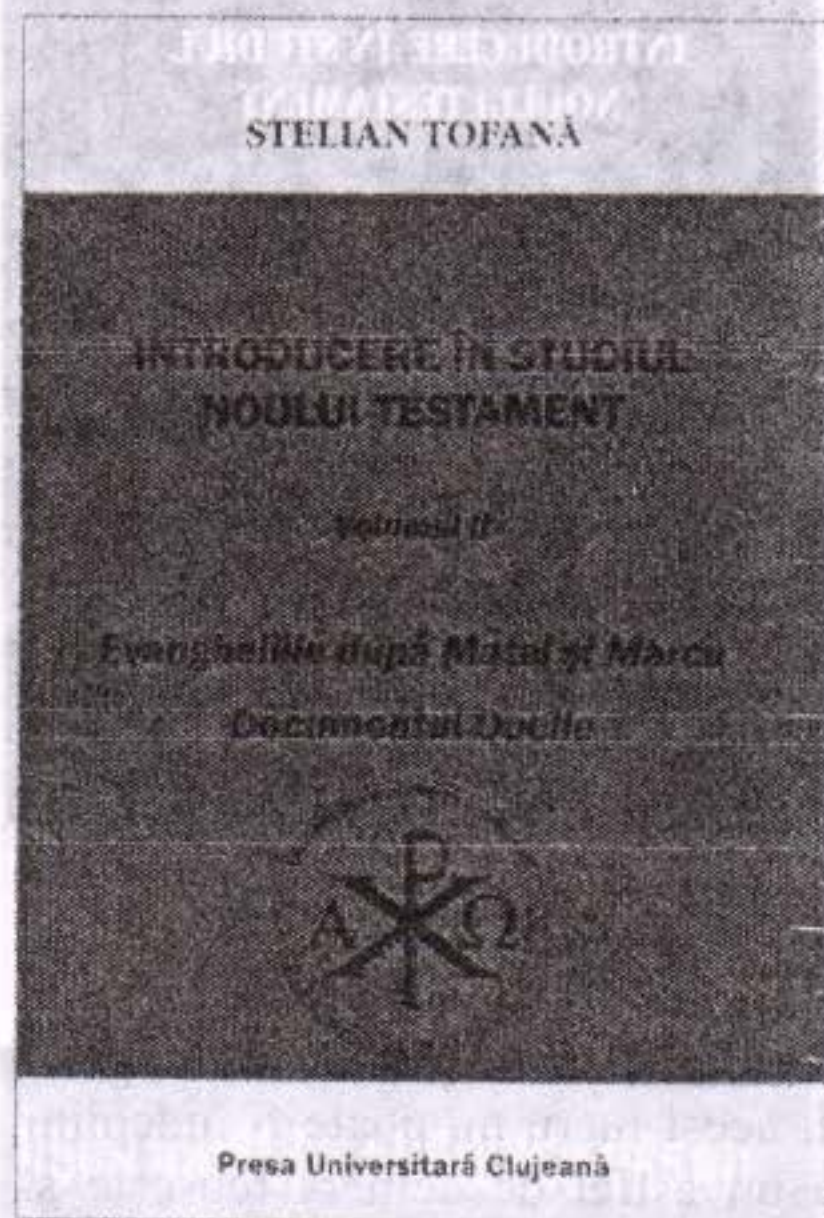
Volumul 1

***Text și Canon
Epoca Noului Testament***

Presă Universitară Clujeană

Introducere în Noul Testament, vol. II, Evangheliile după Matei și Marcu. Documentul „Quelle”, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002, 454 p.

Volumul de față continuă ampla operă de cercetare inițiată de părintele profesor Stelian Tofană, păstrând cadrul specific „Introducerilor” în Noul Testament, cu probleme de isagogie specială referitoare la Sfintele Evanghelii după Matei și Marcu.

Spre deosebire de primul volum al seriei, lucrarea accentuează ponderea informațiilor venite din spațiul extraortodox, academic, științific, al teologiei biblice contemporane, și anume din mediul catolic și protestant. Acest lucru se întâmplă din două motive, și anume: (1) realizările specialiștilor în cadrul investigațiilor științifice neotestamentare sunt mult avansate în spațiul catolic și protestant, și ca urmare nu mai pot fi eludate, și (2) câmpul informațional pur științific nu mai este de mult confesionalizat în lumea academică, universitară; rezervele față de acest domeniu de

cercetare nu pot avea alt rezultat decât acela al izolării în plan științific. În acest sens, s-ar pierde mult, lipsindu-ne de o bază de lucru care ar putea oferi posibilitatea largirii spectrului de înțelegere și abordare a unor probleme, multe dintre ele închistate între barierele interconfesionale, trădând de multe ori autosuficiență și chiar nesatisfacerea acriviei științifice cuvenite. *Toate ne sunt îngăduite, dar nu toate folosesc* (I Cor. 10, 23). Noutatea este întotdeauna interesantă și atractivă, dar poate fi la un moment dat și o capcană. De aceea, acolo unde tezele sunt în total dezacord cu datele Tradiției Părinților Bisericii sau cu datele adevărului științific tradițional, revelat, autorul a subliniat aceasta, accentuând în mod expres caracterul indubitabil al acestora.

Perspectiva exegezei biblice contemporane se bazează, în abordarea și explicarea textelor sfinte, pe informații de natură isagogică. Autorul încearcă să depășească coordonatele clasice ale unei „Introduceri”, oferind în plus o deosebită atenție și analizei mesajului fiecărei Evanghelii, mergând până la amănunte exegetice, pe lângă informația isagogică și doctrinar-teologică a cuprinsului celor două Evanghelii. După prezentarea preliminară a noțiunilor introductive privitoare la *Evangheliile*, cum ar fi: terminologia, genul literar, etapele formării și caracteristicile Evangheliilor, urmează prezentarea celor două Evanghelii: după Matei și după Marcu. Fiecare prezentare urmează în linii mari următoarea structură:

I. Isagogia Evangheliei – autor, destinatari, scop, limba, locul, datarea ș.a.

II. Cuprinsul Evangheliei – stabilirea cadrului tematic, incluzând amănunte exegetice și de analiză a mesajului evanghelic;

III. Teologia Evangheliei – tratează temele teologice preponderente și specifice fiecărei Evanghelii.

Partea ultimă a lucrării este dedicată documentului „Quelle”, sursa ipotetică a *Evangheliilor* sinoptice, cu scopul de a facilita înțelegerea problemelor care țin de acest „document”, care, chiar dacă ar fi existat, nu afectează rezolvarea problemei sinoptice.

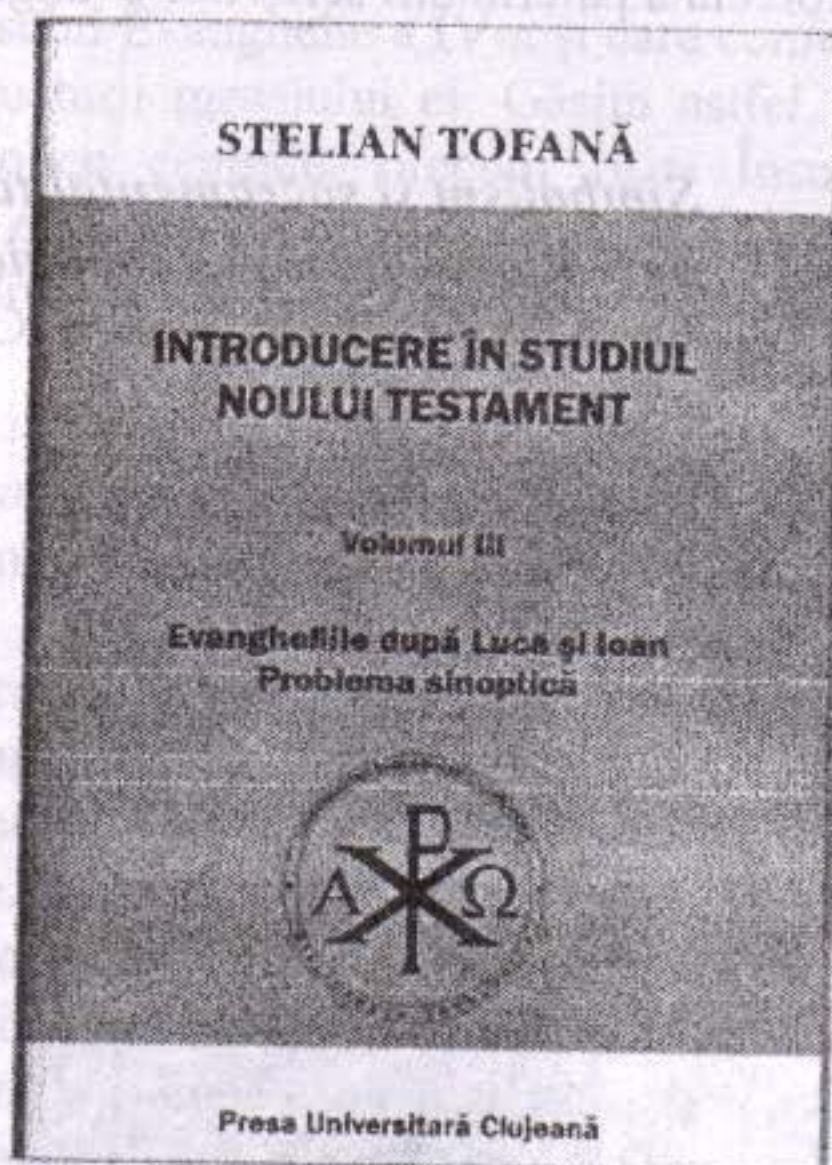
Aducând la lumină ultimele aspecte ale cercetării biblice privitoare la cele două Evanghelii, bine argumentată și înzestrată cu un aparat critic foarte bogat, lucrarea se așază la loc de cinste în spațiul studiilor neotestamentare românești.

Introducere în studiul Noului Testament, vol. III, Evangheliile după Luca și Ioan. Problema sinoptică, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 468 p.

Volumul încheie problematica isagogică legată de cele patru Evanghelii din canonul Noului Testament. Specific și acestei lucrări este cadrul interconfesional în care a avut loc prezentarea subiectelor supuse analizei. Prin această metodă de lucru, pe de o parte, s-a putut pune mai bine accentul pe dimensiunea ortodoxă a problemei dezbătute, iar pe de altă parte, s-au putut reliefa rezultatele din spațiul teologiilor catolice, protestante și chiar neoprotestante.

Evanghelia după Luca, cea mai întinsă dintre cele patru Evanghelii, jumătate din opera lui Luca, este abordată atât din prisma isagogică, cât și din cea a „teologiei”. Partea isagogică urmează tratarea următoarelor puncte: paternitatea lucanică a Evangheliei (cu mărturia Tradiției și argumente ale criticii interne), scopul și destinatarii scrierii, timpul compunerii Evangheliei, limba și structura Evangheliei. Partea a doua se ocupă cu prezentarea cuprinsului Evangheliei, însoțită de o analiză generală a mesajului, autorul insistând asupra pericopei 1,5-2,52, supranumită și „Evanghelia copilăriei”. La sfârșitul părții a doua apar și câteva caracteristici teologice ale cuprinsului doctrinar al Evangheliei după Luca.

Evanghelia după Ioan i se acordă însă, în această lucrare, un spațiu mult mai generos, aceasta constituind de multe ori, tărâmul de dezbateră predilect al părintelui profesor Stelian Tofană.⁸⁷ Într-adevăr, „floarea Sfintei Scripturi este Evanghelia, iar

⁸⁷ Vezi capitolul *Lucrări scrise* ale autorului, unde se regăsesc studii legate de Evanghelia a IV-a.

floarea Evangheliei este Evanghelia după Ioan”, după cum mărturisește Origen. Isagogia Evangheliei a IV-a este mult mai complexă. Problemei paternității Evangheliei i se acordă un spațiu larg, evidențiindu-se patru concluzii în acest sens: Apostolul Ioan, „Ioan” din Ierusalim, Ioan „prezbiterul” și varianta teoriilor „neioaneice”. Celelalte probleme abordate (scopul și obiectivele apologetice ale Scrierii, timpul compunerii, limba, stilul și mediul de apariție al Evangheliei) împlinesc de la sine imaginea isagogică de ansamblu a Evangheliei după Ioan. Un capitol aparte îl constituie prezentarea raportului dintre Evanghelia a IV-a și Evangheliile sinoptice, însoțit de o analiză argumentată, bazată pe compararea materialului evanghelic și a structurii Evangheliei cu ale sinopticilor.

Lucrarea se încheie cu prezentarea cadrului problemei sinoptice, prin evidențierea particularităților Evangheliilor și identității structurale care le aseamănă. Se accentuează raportul interdependenței reciproce a Evangheliștilor, cât și gradul de dependență a acestora față de tradiția orală a Bisericii Primare. Analiza pertinentă a acestei probleme, creionează astfel jaloanele orientative în abordarea corectă a paternității scrierilor evanghelice, a integrității și autenticității acestora.

Symbolism și sacramentalitate în Evanghelia a IV-a (o contribuție la dezvoltarea teologiei ioaneice).

Presă Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003, 342 p.

Lucrarea *Symbolism și sacramentalitate în Evanghelia a IV-a* este rodul preocupărilor mai vechi ale părintelui profesor Stelian Tofană, care, în mod predilect, s-a lăsat atras de vraja cuvântului dumnezeiesc exprimat prin vocea evanghelistului Ioan. Practic, scrisul ioaneic fascinează pe oricine, iar câmpul de investigație și cercetare fiind atât de generos, deschide perspective nebănuite atât „enigmelor ioaneice”, cât și soluțiilor.

Prin profunzimea cuprinsului ei, Evanghelia a IV-a dă o nouă dimensiune Persoanei lui Iisus Hristos; de aceea nu numai că ea completează pe sinoptici, dar chiar aureolează Revelația venită prin Cel care este revelatorul Tatălui, prin excelență: „Pe Dumnezeu nimeni niciodată nu L-a văzut; Fiul Cel Unul-Născut, Care este în sânul Tatălui, El L-a făcut cunoscut”.⁸⁸

⁸⁸ Ioan 1, 18.

Supranumit *Teologul*, Sfântul Ioan Evanghelistul a pătruns, parcă, cel mai adânc taina mântuirii, taina lui Hristos, teologia lui fiind o revelație, o mărturie și, în același timp, o purificare, o prezență de viață. Bogăția de simboluri, de mistere ascunse în spatele acestora, dualismul sensului suprapus al atâtor cuvinte și gesturi ale lui Iisus sunt reproduse fără egal, cu extraordinară măiestrie de către Ioan Evanghelistul. O dată înțelese, toate acestea determină la o lectură, care, mai întâi, te îmbie la meditație, iar, mai apoi, la contemplarea Cuvântului ascuns în paginile Evangheliei, ca să sfârșești, în cele din urmă, la împărtășirea cu El.⁸⁹

Lucrarea este împărțită în trei secțiuni mari, fiecare constituind pentru cea care-i succede punctul de sprijin interpretativ al cuprinsului acesteia.

Secțiunea întâi, *Simbol, sens și mister ioaneic*, reprezintă o încercare de definire a simbolismului ioaneic, încadrat într-un context literar și cultural, specific timpului în care autorul Evangheliei și-a conceput opera.

În a doua secțiune a lucrării, *Figuri simbolice reprezentative*, este prezentat într-un cadru portretistic caracterul simbolic al unor cuvinte și acțiuni care constituie baza interpretării sacramental-cultice a cuprinsului Evangheliei a IV-a și care conferă acesteia și dimensiunea pluri-teologică a structurii mesajului ei. Găsim astfel, în slova inspirată a Evangheliei, figuri simbolice centrale, precum Iisus Însuși, Nicodim, slăbănogul de la Vitezda, mulțimile, omul născut orb, Marta, Maria, Lazăr, ucenicii lui Iisus ș.a., dar și simboluri ajutătoare, care au rolul de a pune în evidență însemnătatea simbolurilor centrale.

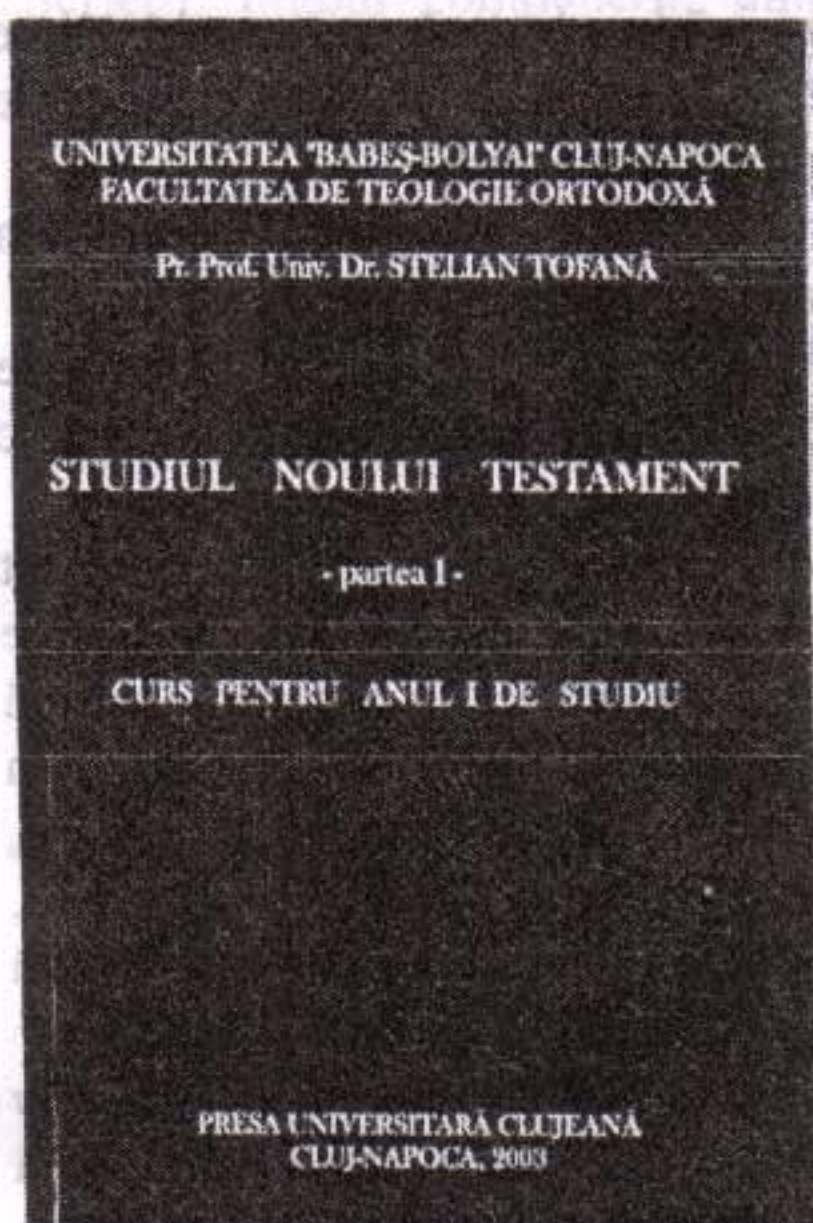
Ultima secțiune a lucrării, esențială în definirea obiectivului ei, *Dimensiunea sacramentală a Evangheliei a IV-a între simbolism și mister hristic*, este structurată în două capitole mari: „Poziții exegetice în interpretarea sacramental-cultică a Evangheliei” și „Analiza unor episoade ale Evangheliei a IV-a din perspectivă sacramental-cultică”. În primul capitol sunt redată pozițiile exegetice ale tradiției patristice într-o abordare interpretativ-sacramentală a Evangheliei, alături de pozițiile critice cele mai avizate, ale hermeneuticii contemporane, însoțite de rigoarea științifică a argumentelor invocate. Capitolul al doilea se ocupă de interpretarea și analiza sistematică a unor episoade relatate de Evanghelist: mărturia lui Ioan Botezătorul, botezul lui Iisus, nunta din Cana Galileii, convorbirea lui Iisus cu Nicodim ș.a., care conțin, în mod structural, elemente cu mesaj sacramental-cultic. Hermeneutica textului este fundamentată atât pe logica argumentelor patristice și istorice (literare, liturgice), care fac parte din componenta interpretativă a Tradiției, alături de norma credinței, cât și pe dimensiunea duhovnicească a interpretării și cugetării patristice.

Noutatea subiectului, cât și modul în care este tratat fac din această lucrare o primă încercare din teologia biblică românească de abordare a teologiei ioaneice în complexitatea perspectivei interpretative, la nivel de investigație științifică. Ca lucrare de pionierat, ea va deschide, cu siguranță, drumul și altor lucrări care vor

⁸⁹ vezi Stelian Tofană, *Cuvântul lui Dumnezeu ca Euharistie. Înțelegerea și interpretarea Bibliei în lumina experienței euharistice liturgice, din perspectivă ortodoxă*, în „Studia Theologia Orthodoxa”, Universitatis Babeș-Bolyai, Cluj- Napoca, 1998, nr. 1-2, p. 109-125.

veni să îmbogățească literatura biblică românească de specialitate, destul de săracă în referiri la scrisul ioaneic.

Studiul Noului Testament, partea I — curs pentru anul I de studiu, „Presa Universitară Clujeană”, 2003, 252 p.

Prezența unui astfel de manual în spațiul universitar clujean este mai mult decât benefică, deoarece oferă, în primul rând, un bogat și amănunțit material de studiu oricărui student teolog, într-o formă compactă, iar în al doilea rând, o sinteză a cercetării biblice noutestamentare din ultimii ani.

Lucrarea este elaborată în mod unitar, iar această încheiere a temelor abordate reflectă personalitatea autorului, acreditat deja ca teolog consacrat și dascăl cu experiență. Cursul este, de fapt, un manual de introducere și este format din două părți care cuprind: probleme de *introducere generală* și probleme de *introducere specială*.

Partea întâi prezintă un material de bază, absolut necesar oricărui demers de cercetare a Noului Testament, și care cuprinde: *Istoricul isagogiei biblice*, *Istoria textului Noului*

Testament, *Evoluția formării canonului Noului Testament*, *Istoria epocii Noului Testament* ș.a. În mare parte, *Cursul* reia materialul prezentat în volumul întâi din seria celor trei volume (prezentate anterior) dedicate „Introducerii în Noul Testament”, ale părintelui profesor Stelian Tofană, de această dată îmbunătățit, sintetizat și mai bine sistematizat, în vederea accesului cât mai facil la abordarea problemelor speciale din această arie, indispensabile înțelegerii subiectelor din partea a doua a lucrării.

Partea a doua a *Cursului* tratează probleme de *introducere specială* specifice cărților Noului Testament: autor, destinatari, împrejurările și timpul scrierii cărților, cuprins, teologie etc. Cărțile noutestamentare tratate în această parte sunt: cele patru Evanghelii și Faptele Apostolilor. Problema sinoptică este prezentată după Sfintele Evanghelii. Fiecare capitol tematic al lucrării este urmat de o bibliografie selectivă de specialitate, extrem de necesară pentru aprofundarea problemelor abordate.

Cursul are meritul de a fi legat în mod firesc atât de **predarea sistematică**, de **la nivelul catedrei**, spre a fi însușit de ucenici, vizând astfel o metodă didactico-pedagogică, cât și de scopul de a oferi o **informare generală** pentru toți aceia care doresc să se inițieze și sunt interesați în probleme teologice noutestamentare. Practic, *Cursul* mărește în mod benefic, spectrul culturii generale și individuale a oricărui creștin, înscriindu-se astfel pe linia manualelor elaborate de înaintași.

15. Lect. Dr. Constantin Preda (n. 1968)

a. Viața și activitatea

S-a născut în ziua de 11 ianuarie 1968, în comuna Șimnicu de Sus, județul Dolj.⁹⁰ După ce trece prin cursurile gimnaziale și după ce a obținut diploma de bacalaureat, urmează cursurile Facultății de Teologie din București, între anii 1990-1994. Lângă diploma de licențiat, adaugă un an de cursuri de studii aprofundate la catedra de Studiul și exegeza Noului Testament. E vorba de anul școlar 1994-1995. Perioada următoare este marcată substanțial din punct de vedere al acumulării intelectuale de o bursă obținută din partea Comitetului Catolic de Colaborare Culturală a Consiliului Pontifical pentru Unitate Creștină (Vatican).

În 1996, se înscrie la cursurile de specializare post-universitare în exegeză și arheologie biblică la Institutul Biblic Pontifical din Roma. În același timp, urmează și cursurile la École Biblique et Arheologique Française de Jérusalem. Pe o perioadă de patru ani, până în anul 2000, pe lângă cursurile pe care le urmează la școlile mai sus amintite, beneficiază și de călătorii de studii la siturile arheologice din Israel, Iordania și Egipt. La finalul acestor cursuri, Pr. Constantin Preda este declarat licențiat în Științe Biblice (S.S.L.) al Institutului Biblic Pontifical din Roma. Teza finală de absolvire a fost: „L'ispirazione della Settanta in chiave ermeneutica”.

În toată această perioadă s-a considerat a fi un stagiu de doctorat la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” a Universității Lucian Blaga din Sibiu, ca și teza de doctorat de la finalul perioadei de pregătire, anul 2001, cu titlul: „Credința și viața Bisericii Primare. O analiză a Faptelor Apostolilor”. În urma susținerii acestei teze, este numit doctor în teologie al Facultății de Teologie „Andrei Șaguna” a Universității Lucian Blaga din Sibiu. Din 1 octombrie 1998 este numit asistent universitar la specialitatea Studiul Noului Testament la Facultatea de Teologie a Universității Craiova.

⁹⁰ Toate datele personale ale pr. lector Constantin Preda sunt luate din „Studii Teologice”, seria a II-a, LIV (2002), nr. 1-2, pp. 220.

b. Lucrări scrise

Pe lângă teza de doctorat, pr. lect. Constantin Preda a publicat o serie întreagă de articole și studii. Acestea, în măsura în care am reușit să le descoperim în diferite reviste, încercăm să le enumerăm mai jos:

1) Lucrări în volume

- *Credința și viața Bisericii Primare. O analiză a Faptelor Apostolilor* (teza de doctorat), Editura I.B.M. al B.O.R., București, 2002, 244 p.

2) Lucrări în reviste și publicații periodice

1. *Despre Sfintele Evanghelii*, în „Credința Noastră” (1994), nr. 12 p. 10.
2. *Yahweh sau Jehovah?*, în VO (1995), 139.
3. *Obiectivele predării religiei în învățământul preuniversitar*, în „Glasul Bisericii”, LII (1996), nr. 1-4, pp. 134-136.
4. *Profetul și legiuitorul Moise în viziunea operei filoniene „De vita Moysis”*, în „Revista Teologică”, VII [79] (1997), nr. 2, pp. 154-169.
5. *Doctrina și practica botezului după Faptele Apostolilor*, în „Mitropolia Olteniei”, XLIX (1997), nr. 3-4, pp. 36-65.
6. *Apostolatul celor doisprezece și relația sa cu cel paulin potrivit Faptelor Apostolilor*, în „Studii Teologice”, XLIX (1997), nr. 3-4, pp. 31-54.
7. *Frângerea pâinii la Troa și învierea lui Eutihie*, în „Studii Teologice”, LI (1999), nr. 1-2, pp. 117-131.
8. *Studiile biblice și metodele lor*, în „Studii Teologice”, LI (1999), nr. 3-4, pp. 74-89.
9. *Introducere în critica textuală a Noului Testament*, în S.T. LII (2000), nr. 1-2, pp. 12-21.
10. *Rom. 3, 10-18; Apelul la autoritatea Sfintei Scripturi și rolul acesteia în argumentația paulină din Rom. 1-4*, în S.T. LII (2000), nr. 1-2, pp. 100-115.
11. *Kinerett, Marea Galileii*, în „Studii Teologice”, LIII (2001), nr. 1-2, pp. 209-212.
12. *Numele de creștin*, în VO (2001), 281 – 282.
13. *La Bibbia dei primi cristiani*, în „Asiago Ieri, Oggi e Domani” (2001), nr. 75-76, p. 43.
14. *Arătarea Mântuitorului Hristos înviat la țărmul Mării Tiberiadei. Viitorul Bisericii în lume (In. 21, 1-23, 24-25)*, în „Mitropolia Olteniei”, LIII (2001), nr. 5-6, pp. 36-51.
15. *Credința și viața Bisericii Primare. O analiză a Faptelor Apostolilor* (teza de doctorat), în „Studii Teologice”, LIV (2002), nr. 1-2, pp. 3-240.
16. *Istoria originii Domnului Iisus Hristos*, în „Studii Teologice”, LIV (2002), nr. 3-4, pp. 44-56.

17. *Mărturii arheologice legate de viața Domnului Iisus Hristos*, în „Studii Teologice”, LIV (2002), nr. 3-4, pp. 69-75.
18. *Evangelhia și religiozitatea populară păgână (Fapte 14, 8-20)*, în „Mitropolia Olteniei”, LIV (2002), nr. 3-4, pp. 140-146.
19. *Învierea Domnului după Evangelhia Sfântului Ioan (Faptele care au avut loc la mormânt; In. 20, 1-29, 30-31)*, în „Mitropolia Olteniei”, LIV (2002), nr. 5-8, pp. 40-66.
20. *Păcatul lui Cain și originea biblică a isihasmului*, în „Mitropolia Olteniei”, LIV (2002), nr. 9-12, pp. 34-44.
21. *Patimile și moartea Mântuitorului după Evangelhia Sfântului Ioan (In. 18, 1-19, 42)*, în „Mitropolia Olteniei”, LV (2003), nr. 1-4, pp. 44-55.
22. *Câteva considerații pe marginea credinței biblice*, în „Studii Teologice”, LV (2003), nr. 1-2, pp. 70-74.
23. *Josephus Flavius și așa-zisele secte iudaice*, în „Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă”, nr. III (2003), pp. 299-336.

În curs de apariție:

- *Teologia discursivă a Faptelor Apostolilor*

c. Prezentarea unor lucrări

Apostolatul celor doisprezece și relația sa cu cel paulin potrivit Faptelor Apostolilor,

în „Studii Teologice”, seria a doua, XLIX (1997), nr. 3-4, pp. 31-54

Studiul de față se desfășoară, în dezbaterea temei propuse, pe 24 de pagini. Debutază cu o pagină de preliminarii, în care prezintă titlul de „Apostoli” și face o analiză a numărului de doisprezece și a formei critice în care este privit. Urmează trei părți ce abordează: (1) Precizări terminologice cu privire la „Cei doisprezece Apostoli ca ucenici ai lui Iisus” (pp. 31-34); (2) Alegerea și instituirea celor doisprezece Apostoli în opera lucană (Evangelhie, Fapte) (pp. 34-37) și (3) Cei doisprezece Apostoli ca martori, aceasta fiind partea cea mai extinsă (pp. 37-54).

Prima parte, după ce lămurește termenul de ucenic, cel care învață, de la „mathetes”, sau de la corespondentul latin „discipulus”, pomenește și de termenul „didaskolos”, cel care predă, învățătorul. Se analizează termenul din punctul de vedere al prezenței sale în text și de felul în care poate să corespundă și în relația cu cel ebraic „la-mud”, *a învăța*. Este prezentat punctul de vedere al lui J. Fitzmeyer, qumranit, care conchide că termenul e uzitat și în alte religii și că termenul *mathetes* este folosit în mod expres și dens mai mult în Evangelhii și în Faptele Apostolilor, exprimând un raport învățător – ucenic, raport care, în cazul Mântuitorului era cu totul special și viza o slujire plină de iubire pentru alții, în comuniune de viață cu Treimea.

Partea a doua îi prezintă pe Apostoli ca fiind elementul esențial al catehezei eclesiale, în slujba căreia s-au pus, ei fiind doisprezece apostoli-martori speciali,

„înainte aleși”. În această parte a studiului se analizează cuvintele din Evanghelia după Luca: „voi sunteți martorii acestora” (Lc. 24, 48) și cele din Faptele Apostolilor: „și-Mi veți fi Mie martori” (FA 1, 8), precum și cuvintele Sfântului Apostol Petru de la Cincizecime: „noi toți Îi suntem martori” (FA 2, 32).

Cea din urmă parte, a treia, stăruie asupra realității, prezentând în patru aspecte acest mod de mărturisire: propovăduirea, calitățile necesare, conținutul și destinatarii acesteia.

Urmează Sfântul Apostol Pavel, înfățișat ca fiind al treisprezecelea martor, arătând raportul dintre apostolatul paulin și cel al celorlalți doisprezece apostoli; zugrăvind portretul lui Pavel din Faptele Apostolilor 26, 2-23 și subliniind caracterul apologetic al cuvântării din punctul de vedere al versetelor: v. 1 *apelogeito*; v. 24: *apol o goumenou*; cf. v. 2: *apologeisqai*. În continuare sunt expuse și analizate acuzele iudeilor, precum și motivul judiciar și mărturia din versetele 4-8 și 22-23, făcând legătura internă a acestora cu apostolatul celor doisprezece.

Studiul se încheie cu experiența Sfântului Apostol Pavel, având ca punct de plecare versetele 9-21, pornind de la statutul de persecutor, până la motivele luminii și dialogului. În acest dialog se concretizează apoi misiunea la care este chemat (v. 16) și chiar mărturia pe care o face pentru Hristos.

În final se subliniază raportul dintre misiunea și mărturia lui Pavel, precum și rolul misiunii Apostolilor în continuitatea dintre activitatea pământească a Mântuitorului și Biserica ce s-a născut la Cincizecime, prin conlucrarea cu Duhul Sfânt.

Studiile biblice și metodele lor,

în „Studii Teologice”, seria a II-a, LI (1999), nr. 3-4, pp. 74-89.

Materialul acestui studiu se întinde pe 16 pagini și ne prezintă, după preliminarii, patru aspecte ale acestei probleme:

A. Textul și faza pregătitoare a lui (pp. 74-77)

B. Lectura sincronică a unui text biblic (pp. 77-79)

C. Lectura diacronică a textului (pp. 79-83)

D. Instrumente de lucru pentru exegeza biblică (pp. 83-89)

Textul și faza pregătitoare a lui ne pune în situația de a ne sesiza la cel puțin trei aspecte ale acestuia: Fixarea textului și critica textuală; structura de suprafață; și traducerea și modul în care s-o folosim.

Partea a doua, *Lectura sincronică a unui text biblic*, ne pune în fața unui număr de trei analize: morfo-sintactică, stilistică și cea semantică și semiotică.

Cea de-a treia formă de lectură a textului, cea *diacronică*, presupune patru aspecte, și anume: critica literară, de care se leagă analiza genurilor literare, apoi analiza tradițiilor, și în final, analiza compoziției.

Studiul se încheie cu partea de *Instrumente de lucru pentru exegeza biblică*, pe care o considerăm ca fiind una bibliografică.

Credința și viața Bisericii Primare. O analiză a Faptelor Apostolilor

(teza de doctorat), Editura I.B.M. al B.O.R., București, 2002, 244 p.]

Lucrarea cuprinde 244 de pagini, apare și la Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, în București, în anul 2002, fiind un extras din revista „Studii Teologice”, seria a II-a, LIV (2002), nr. 1-2, pp. 3-240. Primele șase pagini pun la îndemână *Cuvântul înainte* al Pr. Prof. Dr. Vasile Mihoc, conducătorul acestei lucrări ca teză de doctorat. Pornind de la felul în care Eschil descrie modul în care Agamemnon, prin semnele de foc, anunță căderea Troiei, face o comparație cu Sfântul Luca, autorul *Faptelor Apostolilor*, care în mod asemănător își concepe lucrarea, prezentând prin modul alcătuirii materialului,

pe Duhul Sfânt ca foc duhovnicesc revărsat peste Apostoli în Ierusalim, cuprinzând întreaga lume romană prin propovăduirea acestora. După ce expune partea critică asupra acestei cărți și subliniază valoarea ei, pr. prof. dr. Vasile Mihoc face o prezentare a acestei scrieri recomandând-o pentru susținerea ei în vederea obținerii din partea autorului a titlului de doctor în teologie.

Următoarele douăzeci de pagini (pp. 9-28) cuprind *Introducerea* autorului. Aceasta conține o prezentare a noilor forme de abordare a textelor biblice și aduce mulțumiri celor ce l-au îndrumat. După acest început, face câteva precizări legate de opera lucană (Luca și Faptele Apostolilor), apoi prezintă structura concentrată (geografico-teologică) a aceluiași lucrări, face o remarcă în felul în care le descoperă, ca o lucrare în două volume, vorbește apoi de structura literară a fiecăreia, despre genul literar și arta narativă a autorului, expune sumarele acestora, episoadele și cuvântările din ele, scopul *Faptelor*, după care ne prezintă autorul în formă implicită și explicită. În finalul acestei părți, etalează valoarea teologică și istorică a *Faptelor Apostolilor*.

Lucrarea este dezvoltată în continuare în trei părți: *Credința Bisericii Primare* (pp. 29-84); II. *Viața Bisericii Primare* (pp. 85-177) și III. *Misiunea și mărturia Bisericii Primare* (pp. 178-223). Urmează *Concluziile generale* (pp. 223-224), un *Indice tematic* (pp. 225-226) și o bogată *Bibliografie selectivă* (pp. 227-238), apoi *Abrevieri*, *Curriculum Vitae* și *Cuprins*. Din structura judicioasă a lucrării descoperim trei teme mari dezbătute în Biserica primară: credința, viața și misiunea și mărturia acesteia.

Partea I are ca punct de plecare al credinței momentul Învierii. Pornind de la acest eveniment esențial creștin în trei capitole autorul dezvoltă ideea de credință în felul următor: Capitolul I, *Evenimentul Învierii în tradiția kerygmatică și cultică a Bisericii Primare*, este privit din trei puncte: A. Învierea lui Hristos, temeiul și conținutul credinței; B. Primele mărturii despre Înviere și diversele interpretări; C. Primele expresii ale credinței creștine privite prin: 1. Homologhia, prima formulare a credinței: a. formulele nominale, b. formulele verbale, c. imnele hristologice și 2. Tradiția kerygmatică în Faptele Apostolilor. Capitolul al II-lea, *Credința și kerygma comunității pascale în opera lucană*, este dezvoltat pe trei planuri: A. Originea credinței pascale după Luca, B. Mesajul pascal (Lc. 24 și FA) și C. Trăsături ale credinței kerygmatică. Iar capitolul al III-lea, *Datele credinței în opera lucană*, prezintă acest aspect al credinței sub patru forme: A. Credința se naște din ascultarea Cuvântului lui Dumnezeu, ilustrând aceasta prin patru exemple: convertirea evreilor, convertirea samarinenilor și a Eunucului etiopian, convertirea lui Saul și convertirea păgânilor; B. Credința și Cuvântul, observate prin patru puncte: acceptarea kerygmei hristologice; „Fides ex auditu”; proclamarea Evangheliei și credința și, în final, primirea mesajului evanghelic și convertirea; C. Credința personală și existențială; D. Credința curățitoare: acceptarea kerygmei sau convertirea și „Fides quae creditur?”

Partea a doua dezbate viața Bisericii Primare și cuprinde cinci capitole:

Cap. I. Foarte bogat în detalii, prezintă evenimentul Cincizecimii și nașterea comunității creștine. Ne sunt expuse următoarele: (A) pogorârea Duhului Sfânt (FA 2, 1-4); (B) reacția celor prezenți la Cincizecime (FA 2, 5-13); (C) viața comunității apostolice sub semnul Duhului Sfânt (FA 2, 42-47), cu prezentarea sumarelor din compoziția cărții și rolul lor, textele lucane și observații de critică literară; (D) perseverența primilor creștini și cele patru fundamente ale comunității, care implică patru realități: 1. învățătura Apostolilor; 2. comuniunea spirituală și materială, văzută prin: esenienii de la Qumran, mediul grecesc, comuniunea și vânzarea bunurilor, exemplele: Barnaba, Anania și Safira; bunurile în comuniune, văzute din diferite perspective: întâi ca realitate sau idealizare, apoi ca o formă de comunism. Ultima se exclude prezentând patru poziții: a lui Ernst Troeltsch, Degenhardt, Kirsopp Lake și Martin Hengel; 3. Este prezentată apoi insistența în frângerea pâinii și apoi 4. rugăciunea comunității persecutate (FA 4, 23-31), prin structura textului, contextul de persecuție, rugăciunea comunității, invocarea din versetele 24b-25a, interpretarea hristologică a Ps. 2, 1-2 (vv. 25b-28), consecințele eclesiologice (vv. 29-30) și împlinirea rugii (v. 31); și (E) ultima problemă dezbătută în acest capitol este legată de dimensiunea cultică a comunității apostolice.

Cap. II. Cei Șapte și organizarea asistenței sociale (FA 6, 1-7). Se face o analiză literară a textului și se prezintă structura acestuia, după care se prezintă colecta din Antiohia ca expresie a dragostei dintre Biserici (FA 11, 27-30; 12, 25). În continuare este scoasă în relief practica ospitalității misionare cu Apostolul Petru, apoi cu Pavel, este prezentată casa și exemplul lui Aquila și Priscila din Corint și alte cazuri din FA 21, 15-16; 28, 2 și 7-10.

Cap. III. Autorul aduce înaintea noastră creșterea și slujirea Cuvântului lui Dumnezeu prin două aspecte: primul este legat de creștere și întărire, iar cel de-al doilea, legat de ascultare și acceptare.

Cap. IV. Sunt prezentați slujitorii Cuvântului în cinci ipostase: Apostolii, Profeții și Învățătorii, prezbiterii, alții sub diferite titluri și slujitorii Cuvântului în cartea Faptele Apostolilor.

Cap. V. Acest capitol dezbate momentele și semnele sacramentale. În acest context se vorbește despre Botez și felul în care se transmite Duhul Sfânt și despre gestul punerii mâinilor.

Partea a treia: *Misiunea și mărturia Bisericii Primare*, are doar trei capitole, și anume: cap. I. Mandatul misionar încredințat de Domnul Înviat (pp. 178-194); cap. II. Întâlnirea dintre Evanghelie și cultură (pp. 194-215) și cap. III. Biserica în istorie (pp. 216-223). Primul capitol prezintă un orizont istorico-mântuitor; opera martorilor: în primul rând a Apostolilor, și apoi a Sfântului Ștefan și a Apostolului Pavel; puterea Duhului Sfânt lucrătoare și mesajul primit de Apostoli pentru a-l propovădui până la marginile pământului, prezentat sub două aspecte: deschiderea spre neamuri a Bisericii și starea lui Israel și neamurile. Al doilea capitol, Întâlnirea dintre Evanghelie și cultură, este văzut din patru puncte de vedere: creștinismul și iudaismul ca noutate, credința și religiozitatea populară, apoi raportul dintre cultura elevată și credință, iar în final, ne prezintă textul din FA 20, 17-38 ca un testament de credință. Ultimul capitol, Biserica în istorie, conține doar prezentarea unui raport legat de Biserică, societate și puterea politică.

Cartea se încheie cu câteva concluzii generale binevenite, și după indicele tematic aranjat alfabetic, o bogată Bibliografie selectivă.

Arătarea Mântuitorului Hristos înviat la țărmul Mării Tiberiadei.

Viitorul Bisericii în lume (In. 21, 1-23, 24-25),

în „Mitropolia Olteniei”, LIII (2001), nr. 5-6, pp. 36-51.

Studiul dezvoltă, pe 16 pagini, ultimul capitol al Evangheliei Sfântului Apostol Ioan în trei sau chiar patru părți, dacă ținem cont de preliminarile intitulate *Câteva observații de critică literară* (p. 36), sau dacă, lângă cele două secțiuni, structura capitolului poate fi considerată o parte a studiului (p. 37). Cele două secțiuni sunt:

1. Pescuirea minunată și banchetul euharistic (In 21, 1-14) (pp. 38-44)
2. Realitatea lui Petru și destinul ucenicului pe care-l iubea Iisus (In 21, 15-23) (pp. 44-51).

Prima secțiune relatează modul în care S-a arătat Mântuitorul înviat unui grup de ucenici. Această arătare culminează cu o masă devenită festivă prin modul în care Domnul nostru Iisus Hristos o abordează și o oferă ca o masă euharistică ucenicilor, care, după ce au trăit minunea pescuirii, au recunoscut în Cel ce-i aștepta la mal cu pește prăjit pe Hristos Domnul (In 21, 1-13).

Secțiunea a doua este cea care ne prezintă momentul în care Iisus îl rează pe Petru în statutul de Apostol din care căzuse. Aici, prin analiza dialogului dintre Mântuitorul și Petru, ni se lămurește forma firească în care Apostolului îi este încredințată păstoria turmei Învățătorului. Tot aici i se prezice lui Petru moartea martirică, iar în final se subliniază că ucenicul pe care-l iubea Iisus are un statut de permanență în viața Bisericii. Acest statut este autentificat în versetul 24 prin „noi știm” referitor la comunitatea credincioșilor. Se subliniază faptul că Evanghelia se încheie cu un verset exclusiv, care „celebrează opera săvârșită de Mântuitorul Hristos” (p. 37).

16. Ierodiacon Dr. Agapie Corbu (n. 1970)

a. Viața și activitatea

Ierodiaconul Agapie Corbu (din botez Adrian), s-a născut în Arad la 4 ianuarie 1970. Gimnaziul și liceul le-a urmat la Arad, iar studiile de teologie la Sibiu și București. Din 1995 este duhovnic și asistent la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Arad. Din 1999 lector la catedra de Studiul Noului Testament a aceleiași facultăți. Studiile de doctorat între 1996-2001 cu pr. prof. dr. Vasile Mihoc la catedra de Studiul și Exegeza Noului Testament a Facultății de Teologie Ortodoxă din Sibiu. Devine doctor în teologie din 2002 cu teza *Sfânta Scriptură și tâlcuirea ei în opera Sfântului Grigorie de Nyssa*. A publicat mai multe traduceri, articole în reviste de specialitate și cărți.

b. Lucrări scrise

1) Lucrări în volume

1. *Inițiere în citirea Noului Testament*, Editura Teognost, Cluj-Napoca, 2002, 194 p.
2. *Sfânta Scriptură și tâlcuirea ei în opera Sfântului Grigorie de Nyssa*, Editura Teofania, Sibiu, 2002, 287 p.
3. *Sfintele Taine în cartea Faptelor Apostolilor*, Editura Sfântul Nectarie, Arad, 2004, 105 p.
4. *Repere ermineutice patristice (Studii asupra ermineuticii Sf. Ignatie Teoforul, Origen, Sf. Dionisie Areopagitul, Sf. Simeon Noul Teolog, Sf. Nicodim Aghioritul)*, Editura Sfântul Nectarie, Arad, 2004.

2) *Lucrări în reviste și publicații periodice*

1. *Cu privire la locul scrierii Epistolei I Petru*, în „Teologia”, I (1997), nr. 1, pp. 59-63.
2. *Bazele biblice ale iconologiei Sfântul Ioan Damaschinul*, în „Teologia”, I (1997), nr. 2, pp. 93-102.
3. *Situația politică în Țara Sfântă în epoca Noului Testament*, în „Altarul Banatului”, VIII (1997), nr. 7-9, pp. 83-91.
4. *Situația socială în Țara Sfântă în epoca Noului Testament*, în „Teologia”, II (1998), nr. 1-2, pp. 42-56.
5. *Poziția Sfântului Munte față de ecumenismul contemporan*, în „Teologia”, II (1998), nr. 3-4, pp. 59-68.
6. *Învățătura Sfântului Vasile cel Mare despre timp din perspectivă cosmologică*, în „Teologie și științe umaniste”, Arad, II, 1996, pp. 89-96.
7. *Principii de exegeză biblică în tratatul „La titlurile Psalmilor” al Sfântului Grigorie de Nyssa*, în „Altarul Banatului”, X (1999), nr. 10-12, pp. 15-22.
8. *Prolegomene pentru o lectură teologică a cuvântării Sfântul Apostol Petru la Cincizecime*, în „Altarul Banatului”, X (1999), nr. 4-6, pp. 6-12.
9. *Aspecte ale exegezei biblice iudaice în epoca celui de-al doilea Templu*, în „Altarul Banatului”, XI [L] (2000), nr. 10-12, pp. 26-35.
10. *Valențe filocalice ale Noului Testament (I)*, în „Teologia”, III (1999), nr. 4, pp. 53-74.
11. *Valențe filocalice ale Noului Testament (II)*, în „Teologia”, IV (2000), nr. 1, pp. 64-72.
12. *„Cuvântul înțelepciunii” și „cuvântul cunoștinței” (1 Cor. 12, 8) — despre teologia duhovnicească și cea discursivă*, în „Altarul Banatului”, XI (2000), nr. 4-6, pp. 21-30.
13. *Pneumatologie și antropologie ascetică după Sfântul Evanghelist Ioan (c. 3, 6-8)*, în Analele Universității „Aurel Vlaicu” din Arad, 2000, Seria Teologie, fascicola: „Teologie și științe umaniste”, pp. 60-65.
14. *Dimensiunea duhovnicească a tâlcuirii Scripturii în Ortodoxie*, în Analele Universității „Aurel Vlaicu” din Arad, Seria Teologie, fascicola: „Teologie și științe umaniste”, Arad, 2000, pp. 55-59.
15. *Sfântul Vasile cel Mare, dascăl al monahilor*, în „Ekklesia”, II (2001), nr. 2, pp. 30-38.
16. *Aspecte ale Revelației dumnezeiești și ale raportului omului cu ea, potrivit Sfântului Grigorie de Nyssa*, în „Teologia”, V (2001), nr. 1, pp. 54-66.
17. *Inspirația biblică în scrierile Sfântului Grigorie de Nyssa*, în „Teologia”, V (2001), nr. 3-4, pp. 12-27.
18. *Eshatologia lucanică*, în „Teologia”, VI (2002), nr. 2, pp. 10-27.

c. Prezentarea unor lucrări

Inițiere în citirea Noului Testament,

Editura Teognost, Cluj-Napoca, 2002,

194 p.

Caracterizată de o abordare din perspectivă patristică, lucrarea este, de fapt, o scurtă introducere în Studiul Noului Testament, destinată în mod special studenților teologi din anul I de la Arad. Principalul ei scop este de a oferi informația necesară unei citiri avizate a Noului Testament și de a-i pregăti în acest sens pe viitorii slujitori ai Cuvântului, și nu numai. Lucrarea prezintă, încă de la început, concepția tradițională, patristică, a Bisericii despre natura Sfintei Scripturi în general și despre tâlcuirea ei.

Orientându-se spre scrierile Sfinților Părinți, autorul încearcă să scoată elementele principale pe care se întemeiază concepția acestora despre Sfânta Scriptură, concepție care la rândul ei, fundamentează modul citirii și tâlcuirii Scripturii. Din punctul de vedere al tradiției, calea tâlcuirii este unită cu viața duhovnicească a tâlcuitorului. Exegeza Sfintei Scripturi nu este un demers pur intelectual, ci presupune din partea tâlcuitorului o viață bisericească adânc înrădăcinată în Sfintele Taine ale Bisericii. Doar o viață de rugăciune, de împlinire a poruncilor și de asceză va putea să ajute la perceperea și pătrunderea ultimelor înțelesuri ale cuvintelor Scripturii. De aceea capitole cum ar fi *Sfânta Scriptură în tradiția patristică*, *Lectura duhovnicească a Sfintei Scripturi în tradiția monastică* sau *Sfânta Scriptură și viața duhovnicească* reprezintă o noutate în cadrul introducerilor în Noul Testament, legate ființial de autentică înțelegere și raportare ortodoxă la Scriptură.

Lucrarea este structurată în cinci părți. În prima parte sunt trecute în revistă disciplinele care ne ajută în studiul Noului Testament, după care este urmărită concepția despre Sfânta Scriptură la mai mulți Părinți, la care se adaugă și aceea a marelui teolog român, Părintele Dumitru Stăniloae, putându-se ușor observa convergența opiniilor. Partea a doua, dedicată *Istoriei epocii Noului Testament*, se înscrie în cadrul abordărilor similare din teologia biblică românească, concentrându-se asupra următoarelor probleme: *Imperiul roman și Palestina în vremea Mântuitorului* și *Situația socială în Țara Sfântă în epoca Noului Testament*. Partea a treia prezintă câteva elemente de arheologie biblică a Țării Sfinte în epoca Noului Testament și, în mod special, localități și zone geografice cum ar fi: Galileea (Betsaida, Cana, Capernaum, Nazaret, Marea Galileii), Samaria (Sihar, Cezareea Palestinei) și Iudeea (Ierusalim, Betania, Betleem, Ierihon). Partea a patra abordează noțiuni de hermeneutică biblică, insistându-se asupra diferitelor sensuri ale Sfintei Scripturi: sensul literal, sensul duhovnicesc, sensul tipologic, la care se adaugă o

aplicație practică intitulată *Sensurile și interpretarea Scripturii după Sfântul Efrem Sirul*. Sfârșitul aceste părți tratează despre următoarele principii de exegeză scripturistică: principiul hristologic, bisericesc, doctrinar, liturgic, ascetic-duhovnicesc și principiul tradiției. Ultima parte a lucrării prezintă un scurt lexicon al celor mai întrebuițați termeni tehnici în cadrul studiilor biblice, considerat de autor, un bun ajutor pentru cunoașterea terminologiei de specialitate, cât și pentru orientarea cititorului în tematica literaturii aferente.

Lucrarea poartă amprenta caracterului ortodox al citirii și tâlcuirii Scripturii, fără a face confesionalism, fiind de un real folos atât pentru studenții teologi, cât și pentru laici.

Sfânta Scriptură și tâlcuirea ei în opera Sfântului Grigorie de Nyssa,
Editura Teofania, Sibiu, 2002, 287 p.

Ierom. Dr. Agapie Corbu

**Sfânta Scriptură
și tâlcuirea ei**

în opera
Sfântului Grigorie de Nyssa

Teofania

În contextul conturării în ultimul timp în cadrul teologiei biblice ortodoxe a unui efort susținut de identificare și precizare a unei hermeneutici biblice ortodoxe, lucrarea părintelui Agapie Corbu vine să clădească și să stabilească repere noi în acest sens, printr-o delimitare critică față de alte tipuri de hermeneutică biblică, prin asigurarea unei grile de apreciere critică a validității și valorii diferitelor metode de investigație biblică ce apar neconținut. Linia directoare a lucrării este ghidată de însăși exegeza internă a textelor gregoriene, astfel încât capitolele se înlanțuie unul după altul în logica teologică firească a gândirii episcopului Nyssei, constituindu-se în cele din urmă într-o expunere sistematică.

Autorul este bine documentat și orientat în literatura de specialitate, lucrarea dovedindu-se a fi rezultatul lecturii și meditării atente a

textelor Sfântului Grigorie, iar rezultatele acestui tip de cercetare sunt discutate și delimitate critic de cele ale altor specialiști în bogatele note de subsol ale lucrării. Practic, se urmărește înfățișarea gândirii Sfântului Grigorie în dinamica desfășurării ei, prin surprinderea logicii teologice lăuntrice. Interesantă în acest sens este delimitarea pe care părintele Agapie Corbu o face față de tendința înțelegerii psihologizante a metodei exegetice *theoria*, tendință prezentă în scrierile specialiștilor apuseni. Cuprinsul lucrării este structurat în trei părți, cu mai multe capitole și subcapitole, care punctează elementele fundamentale ale temei și denotă vasta problemă abordată de autor.

Prima parte, intitulată *Sfânta Scriptură în opera Sfântului Grigorie de Nyssa*, evidențiază fundamentele dogmatice ale practicii exegetice la Sfântul Grigorie, cât și elemente ale mult disputatei metode contemplativ-theoretice de exegeză, care reies din abordarea următoarelor teme doctrinare: *Revelația dumnezeiască și raportul omului cu ea, Natura Sfintei Scripturi, Inspirația dumnezeiască, Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție* ș.a.

A doua parte a lucrării transpune în plan practic-exegetic premisele prezentate în partea anterioară. Putem remarca, în această parte, prezentarea coordonatelor tâlcuirii Scripturii care cuprind ca principii ermeneutice *osteneala ascetică* și *ajutorul haric* dobândit prin rugăciune și Sfintele Taine. Practic, întreagă această parte este străbătută de importanța experienței duhovnicești, care este primordială și anterioară exegezei, având rolul de a da exegetului libertatea și autoritatea de a opta pentru diferite soluții tâlcuitoare. În privința sensurilor Sfintei Scripturi, Sfântul Grigorie distinge două mari sensuri: literal și duhovnicesc. Cel din urmă este suma celorlalte sensuri ale Scripturii: alegoric, tipologic, anagogic etc. Centralitatea exegezei gregoriene constă în principiile sale specifice, referitoare la scopul unic și unificator al cărților biblice, în concepția sa despre *akolouthia* (înlănțuirea logic-teologică a diferitelor niveluri de sens) și în modul în care aplică metoda exegetică *theoretică*.

Partea a treia este de fapt o sinteză în plan duhovnicesc a elementelor enunțate anterior, evidențiindu-se raportul nemijlocit dintre ortodoxia credinței, puritatea vieții, înțelegerea Scripturii și părtășia la Sfintele Taine ale Bisericii.

Lucrarea rămâne un reper important în drumul către încheierea unei ermeneutici biblice ortodoxe prin vastitatea problematicii expuse și prin efortul de sistematizare a principiilor ermeneutice gregoriene.

Sfintele Taine în Biserica Faptelor Apostolilor,

Ed. Sfântul Nectarie, Arad, 2004, 105 p.

Este o carte inedită în teologia românească prin faptul că reliefează aportul soteriologic și pnevmatologic al cărții *Faptelor Apostolilor* în economia revelației, susținut de o argumentare biblică și patristică ireproșabilă, printr-o prezentare a practicii Bisericii Primare cu privire specială asupra Sfintelor Taine: Botez, Mirungere, Euharistie și Preoție. Așadar, se va observa în această lucrare că elementele constitutive și fundamentale ale Bisericii, Sfintele Taine enumerate mai sus, sunt prezente în cartea evanghelistului Luca, *doctorul cel iubit*,⁹¹ așa cum sunt prezente și astăzi în Biserica Ortodoxă.

Cartea *Faptele Apostolilor* ne oferă la modul cel mai concret aplicarea practică în viața Bisericii Primare a celor poruncite Apostolilor de către Domnul în Sfintele Evanghelii. De multe ori, și modul acestei aplicări ne este arătat, căpătând astfel o valoare normativă pentru ceea ce se dorește a fi viața bisericească deplină. Astfel, aflăm cum se rugau primii creștini, cum se împărtășeau cu Sfintele Taine,

⁹¹ Vezi Col. 4, 14.

cum se nevoiau în posturi și privegheri, cum trăiau cu Iisus prin chemarea numelui Lui preasfânt, cum se ajutorau unii pe alții și, în general, aflăm despre minunile săvârșite de Duhul Sfânt în lume pentru a dovedi adevărul credinței creștine: Învierea Dumnezeu-omului Iisus Hristos.

Ficcare din cele patru Sfinte Taine menționate sunt prezentate în următoarea structură: preliminarii, texte fundamentale, analiza textelor și concluzii. Taina Preoției este prezentată separat, pentru cele trei trepte ierarhice care o compun (diacon, preot și episcop), în cadrul aceleiași structuri. Textele cu referire directă la cele patru Sfinte Taine sunt sistematizate și cercetate exegetic, urmărind, în principal, atingerea dimensiunii lor teologice. Autorul depășește viziunea schematică și reduționistă, de origine scolastică, asupra Sfintelor Taine și descoperă astfel nuanțe de o rară frumusețe și profunzime, care ajută cititorul în înțelegerea acestor realități mântuitoare. Textele analizate ne îngăduie să vedem, în modul cel mai limpede, cum toate rânduielile apostolice de odinioară se găsesc neștirbite și astăzi în învățătura și practica Bisericii Ortodoxe.

Faptul că sunt analizate doar aceste patru Sfinte Taine se datorează faptului că ele apar explicit menționate în *Faptele Apostolilor*, și nu înseamnă că Biserica Primară n-ar fi avut dintru început toate cele șapte lucrări sfînșitoare pe care le are și astăzi.

Bibliografie

- Bălan, Nicolae, *La nouă viață*, în „Revista Teologică”, XI (1921), nr. 1-3, p. 1.
- Buchberger, M., *Lexikon für Theologie und Kirche*, ed. a II-a, Freiburg, 1934.
- Bulgakoff, Sergiu, *Ortodoxia* (traducere de Nicolae Grosu), Seria Teologică, tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, 1933.
- Bunea, Pr. Prof. I., *Pr. Prof. Dr. Liviu Galaction Munteanu, 90 ani de la naștere*, în „Îndrumătorul Bisericesc”, Cluj, 1988, p. 171.
- Bunea, Pr. Prof. I., *Preot Profesor Dr. Liviu Galaction Munteanu*, în „Îndrumătorul Bisericesc misionar și patriotic”, Cluj, XI (1988), p. 170.
- Crăciunescu, Dr. A., *Critica biblică mai înaltă!* (expunere istorică), în „Revista Teologică”, I (1907), nr. 1, pp. 16-24.
- Gheorghiu, Vasile, *Introducere în cărțile Noului Testament*, Cernăuți, 1929.
- Grigorie, T. Marcu, *Preocupări didactice și bibliografice nou testamentare — Contribuții parțiale*, în „Mitropolia Ardealului”, VIII (1963), nr. 11-12, p. 838.
- Micu, Dumitru, *Elogiu dicționarului*, în „România literară”, 5 aprilie 1984, p. 11.
- Mihoc, pr. prof. Vasile, *Preotul profesor dr. Grigorie Marcu*, în „Mitropolia Ardealului”, XXXII (1987), nr. 2, p. 164.
- Morușca, pr. P., *Priviri și perspective, 1917-1921*, în „Revista Teologică”, XI (1921), nr. 1-3, pp. 3-10.
- Munteanu, L. G., *Pentateuchul în fața criticii moderne*, Cluj, 1937.
- Munteanu, L. G., *Valoarea istorică a Evangheliilor sinoptice*, Cluj, 1939.
- Munteanu, pr. prof. dr. Liviu G., *Predica de pe Munte*, Cluj, 1932.
- Păcurariu, pr. prof. univ. dr. Mircea, *Dicționarul Teologilor Români*, Univers Enciclopedic, București, 1996.
- Radu, pr. prof. Dumitru, *Centenarul Facultății de Teologie din București*, în „Studii Teologice”, seria a II-a, XXXIV (1982), nr. 1-2, p. 67.
- Radu, pr. prof. Dumitru, *Prezentare biografică și bibliografie selectivă a profesorilor Facultății de Teologie și Institutului Teologic Universitar din București de-a lungul existenței sale de o sută de ani*, în „Studii Teologice”, seria a II-a, XXXIV (1982), nr. 1-2, p. 121.
- Răducă, Vasile, *Ghidul creștinului ortodox de azi*, Ed. Humanitas, Cluj-Napoca, 1998.

- Stăniloae, pr. prof. dr. Dumitru, *Filocalia sfintelor nevoințe ale desăvârșirii*, vol. I, Editura Harisma, București, 1993.
- Tofană, Stelian, *Cuvântul lui Dumnezeu ca Euharistie. Înțelegerea și interpretarea Bibliei în lumina experienței euharistice liturgice, din perspectivă ortodoxă*, în „Studia Theologia Orthodoxa”, Universitatis Babeș-Bolyai, Cluj- Napoca, 1998, nr. 1-2, p. 109-125.
- Tofană, Stelian, *Profesorul biblist martir Pr. Liviu G. Munteanu și contribuția sa științifică la dezvoltarea teologiei biblice neotestamentare românești*, în *Anuarul IV (1996-1998) al Facultății de Teologie Ortodoxă din cadrul Universității Babeș-Bolyai*, Editura Arhidiecezane Cluj, 2000, pp. 45-52.
- ***, *Ceaslov (Orologion)*, editura și tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, 1925.
- ***, *In memoriam pr. dr. Sabin Verzan, consilier patriarhal*, în „Biserica Ortodoxă Română”, LXV (1997), nr. 1-6, pp. 99-107; și nr. 5-8, p. 135.
- ***, *Liturghier*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al B.O.R., București, 1995.
- ***, *Molitfelnic*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al B.O.R., București, 1998.
- ***, *Victime ale cutremurului din 4 martie 1977* (redacția), în „Studii Teologice”, seria a II-a, XXIX (1977), nr. 3-4, pp. 361-363.

... Lucrarea face o investigație în literatura biblică nou-testamentară apărută în revistele teologice din țara noastră, de la apariția lor până în prezent. Rațiunea încropirii ei este, în primul rând, una didactică, și anume de a pune la dispoziția tuturor celor interesați, în special studenți, masteranzi, doctoranzi, preoți, dar nu numai, o diagnoză a cercetării biblice nou-testamentare reflectată în revistele principale de publicistică teologică din România...

Stelian Tofană

Universitatea "Babeș Bolyai"
Centrul de Studii Biblice
I.C. Brătianu nr. 22, Cluj-Napoca
România
Tel. Fax: +40 264 450184
e-mail: csb@ot.ubbcluj.ro

ISBN 973-8397-88-X